C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\Herbert_Frank-Duna01-Duna.pdb

PDB Name: FRANK_HERBERT-Duna
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXt
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 16.8.1973
Modification Date: 16.8.1973
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

FRANK HERBERT

Duna

Tento pokus o vizi budoucnosti je s pokorou a obdivem věnován lidem, jejichž pracovní úsilí ve skutečnosti předčí naše představy - ekologům vyprahlých krajů, ať jsou kdekoli a ať pracují v jakékoliv době.

KNIHA PRVNÍ

DUNA

Začátek je doba, kdy je třeba pečivě dbát o co nejpřesnější rovnováhu. To ví každá sestra z Bene Gesseritu. Než se tedy začnete zabývat poznáváním života Muad'Diba, dbejte v prvé řadě na to, abyste

ho zařadili do jeho doby: narodil se v 57. roce vlády padišáha imperátora Shaddama IV. A obzvláště dbejte na to, abyste ho umístili do jeho světa: na planetu Arrakis. Nechť vás nemýlí skutečnost, že se narodil na Caladanu a že na něm prožil prvních patnáct let svého života. Jeho světem provždy zůstane Arrakis, planeta známá jako Duna.

PRINCEZNA IRULÁN: PRAVÁ KNIHA O MUAD'DIBOVI

V týdnu, který je dělil od odletu na Arrakis a kdy veškerý ten závěrečný shon dosáhl již téměř nesnesitelného stupně, přišla Paulovu matku navštívit jedna stařena.
Caladanský zámek obklopovala vlahá noc, ale v té starobylé hoře z kamene, sloužící Atreidům za domov již po dvacet šest generací, dosud přetrvával chladnější vzduch s příchutí soli, který se v něm usadil před změnou počasí.
Stařenu přivedli bočním vchodem a klenutou chodbou svažující se podél Paulova pokoje. Dovolili jí do něj na chvíli nahlédnout a podívat se na Paula odpočívajícího na loži.
Ve stínu z tlumeného suspenzorového světla vznášejícího se nevysoko nad podlahou viděl probuzený chlapec, že ve dveřích, na krok před jeho matkou, stojí zavalitá ženská postava. Připomínala stín čarodějnice - vlasy jako hustá pavučina obklopující tmou vymazané rysy, oči jako lesklé drahokamy.
»Není na svůj věk malý, Jessiko?« zeptala se stařena. Její hlas, sípavý a zastřený, zněl jako rozladěná baliseta.
Paulova matka odpověděla měkkým kontraaltem: »Atreidové jsou známí tím, že začínají růst později, Vaše Ctihodnosti.«
»Říká se to, říká,« zasípala stařena. »Avšak jemu už je patnáct.«
»Ano, Vaše Ctihodnosti.«
»Je vzhůru a poslouchá nás,« poznamenala stařena. »Prohnaný uličník!« Zachichotala se. »Jenže panovník se bez prohnanosti neobejde. A jestliže je skutečně Kwisatz Haderach... nu...«
Chráněn stínem svého lože měl Paul oči přivřené na pouhé štěrbiny. Oči stařeny - podobné ptačím korálkům - jako by narostly a zahořely, když se zabořily do jeho tváře.
»Spi sladce, ty rošťáku,« řekla stařena. »Zítra budeš potřebovat všechny svoje schopnosti, abys dokázal vzdorovat mému gom džabbáru.«
Vystrčila jeho matku z pokoje a rázně za sebou zabouchla dveře.
Paul ležel a přemítal: Co je to gom džabbár?
Ze všech zmatků, které s sebou přinášela změna, představovala stařena to nejpodivnější, co zažil.
Vaše Ctihodnosti.
A jak oslovovala jeho matku Jessiku, jako by jeho matka byla obyčejnou služkou, a ne tím, čím je - benegesseritskou šlechtičnou, vévodovou konkubínou a matkou dědice vévodství.
Je gom džabbár něco z Arrakisu, o čem musím vědět, než tam půjdu? ptal se sám sebe.
Bezhlasně si opakoval podivná slova: gom džabbár...Kwisatz Haderach.
Tolik se toho bude muset ještě dozvědět. Na Arrakisu bude všechno tolik jiné než na Caladanu. Paulovi se z nových pojmů točila hlava. Arrakis - Duna - Pouštní planeta.
Situaci mu vysvětlil Thufir Hawat, otcův mistr assassin: jejich úhlavní nepřátelé, Harkonnenové, spravovali Arrakis osmdesát let formou pololéna, na základě smlouvy se společností CHOAM na těžbu melanže, koření prodlužujícího život. Nyní Harkonnenové odcházejí a jejich místo zaujme rod Atreidů, ale jako pán plného léna - na první pohled jasné vítězství vévody Leta. Avšak za tím se skrývá smrtelné nebezpečí, vysvětloval Hawat, protože vévoda Leto je mezi velkorody z landsraadu velmi oblíbený.
»Oblíbený člověk vyvolává závist mocných,« řekl tehdy Hawat.
Arrakis - Duna - Pouštní planeta.
Paul usnul a zdálo se mu, že je na Arrakisu v nějaké jeskyni, osvětlené tlumeným světlem iluminačních koulí, a že kolem něho proudí mlčenliví lidé. Vládla tam slavnostní atmosféra jako v katedrále a on naslouchal slabému zvuku - zvuku kapek vody. Již tehdy, kdy sen ještě pokračoval, Paul věděl, že si jej bude pamatovat, až se probudí. Vždy si pamatoval sny, které obsahovaly proroctví.

Sen se rozplynul.
Paul, zpola procitnutý, vnímal teplo svého lože - přemítal...přemítal. S tímto světem na zámku Caladan, bez her a kamarádů svého věku, se snad ani nemusí se zármutkem loučit. Jeho učitel, doktor Yueh, naznačil, že na Arrakisu se rozdělování lidí na kasty tak nesmlouvavě nedodržuje. Ta planeta se stala útočištěm lidí, žijících tam na okraji pouštních oblastí bez káidů a bašárů, kteří by jim poroučeli. Lidí rozumějících písku, zvaných fremeni, kteří nejsou vedeni v žádných záznamech imperiální sčítací komise.
Arrakis - Duna - Pouštní planeta.
Paul cítil, jak v něm vzrůstá napětí, a rozhodl se provést jeden z těch duševně tělesných cviků, které ho naučila matka. Tři rychlé vdechy a výdechy vyvolaly okamžité reakce: upadl do stavu abstraktního odrazu reality..., soustředěného vědomí..., aortální dilatace..., anulujícího nesoustředěný mechanismus podvědomí..., aby odrážel realitu podle vlastní volby..., aby se obohatil krví a rychle jí zaplavil přetížené oblasti..., pouhý instinkt k nezávislosti na potravě a poutu bezpečí člověku nestačí..., zvíře si neuvědomuje nic z toho, co přesahuje meze daného okamžiku, a myšlenka, že by jeho oběti mohly vyhynout, je mu cizí - zvíře ničí, ale nevytváří..., zvířecí rozkoše se sotva vznesou nad úroveň pocitu a vystačí bez vědomého vjemu..., lidská bytost potřebuje jako základ mřížku, kterou pozoruje svůj vesmír..., soustředěné vědomé vědomí, které představuje jeho mřížku..., tělesná celistvost je důsledkem toku krve a nervových vznětů podle nejhlubšího vědomí potřeb buněk..., veškeré věci (buňky) bytostí postrádající trvanlivost..., usilují o takovou trvanlivost ve svých mezích...
Znovu a znovu se ten cvik odrážel v Paulově abstraktním vnímání.
Když se probouzející den dotkl žlutým světlem okenní římsy jeho pokoje, Paul si jej uvědomil za zavřenými víčky, a jakmile otevřel oči, uslyšel, že zámek již ožil shonem a chvatem, a uviděl důvěrně známé nosné trámy s ozdobami na stropě své ložnice.
Dveře do haly se otevřely a do pokoje nahlédla matka. Vlasy bronzové barvy měla na temeni převázané černou stuhou, z oválného obličeje se nedalo nic vyčíst, její zelené oči si ho vážně prohlížely.
»Už jsi vzhůru,« ujistila se. »Spal jsi dobře?«
»Ano.«
Pozorně se díval na její vysokou postavu, a když mu z věšáků ve skříni vybírala oblečení, v pohybu jejích ramenou postřehl náznak napětí. Jiný by to možná přehlédl, ale Paul měl její školu, benegesseritský návyk - umění pozorovat nepatrné detaily. Otočila se a podávala mu sako. Nad náprsní kapsou byla vyšita rudá jestřábí chocholka Atreidů.
»Pospěš si a obleč se,« pronesla naléhavě. »Ctihodná matka čeká.«
»Jednou se mi o ní zdálo,« poznamenal Paul. »Kdo to je?«
»Učila mě v Bene Gesseritu. Teď je mluvčí pravdy imperátora. A Paule...« Zaváhala. »Musíš jí o svých snech povědět.«
»Povím. To ona má zásluhu na tom, že jsme dostali Arrakis?«
»My jsme Arrakis nedostali.« Jessica setřásla z kalhot prach a pověsila je spolu se sakem na věšák vedle postele. »Nenech Ctihodnou matku čekat.«
Paul se posadil, objal si kolena. »Co je to gom džabbár?«
A byl to zase její výcvik, který mu napověděl, že téměř nepostřehnutelně zaváhala. Prozradila ji nervozita, z níž vycítil strach.
Jessica zamířila k oknu, rozhodila závěsy, zadívala se přes sady ovocných stromů, lemujících řeku, na horu Syubi. »Brzy poznáš, co to je gom džabbár,« poznamenala.
Postřehl v jejím hlase strach a znovu ho to překvapilo.
Jessica promluvila, aniž se otočila. »Ctihodná matka čeká v mém dopoledním pokoji. Pospěš si, prosím.«

Ctihodná matka Gaius Helena Mohiamová seděla v křesle vyloženém gobelínem a pozorovala, jak Jessica a její syn přicházejí. Okna po obou stranách nabízela vyhlídku na klikatící se oblouk řeky a na zeleň úrodných lánů, majetek rodu Atreidů, ale Ctihodná matka o tento pohled nestála. Dnes ráno si připadala stará a také dost nedůtklivá. Připisovala to cestě kosmickým prostorem, kterou nebylo možno vykonat jinak než prostřednictvím té odporné a tajnůstkářské Kosmické gildy. Ale šlo o poslání, které musela osobně vykonat benegesseriťanka disponující vnitřním Zrakem. Jako mluvčí pravdy imperátora

se té odpovědnosti nemohla vyhnout, když se ozval hlas povinnosti.
Ta zpropadená Jessica! říkala si v duchu. Proč nám jenom neporodila dceru, jak měla nařízeno!
Jessica se zastavila na tři kroky od křesla, lehkou, obřadnou úklonu doprovodila krátkým švihnutím levice podél lemu sukně. Paul se uklonil jen krátce, jak ho to naučil taneční mistr, - tak se člověk uklání, když si není jist společenským postavením svého protějšku.
Jemné náznaky Paulova pozdravu Ctihodné matce neušly. Poznamenala: »Je opatrný, Jessiko.«
Jessica položila Paulovi ruku na rameno a stiskla jej. Na jediný stah srdce proklouzl její dlaní strach, ale okamžitě se ovládla. »V takovém duchu byl vychováván, Vaše Ctihodnosti.«
Čeho se matka bojí? divil se Paul.
Stařena si Paula pozorně prohlédla krátkým, hloubavým pohledem: obličej oválný jako Jessica, až na silné lícní kosti... vlasy - vévodova havraní čerň, ale tvar obočí po dědečkovi z matčiny strany, jehož jméno se nevyslovuje, a ten úzký, povznesený nos; tvar zpříma hledících zelených očí - jako starý vévoda, který už nežije.
Ano, existoval člověk, který si vysoce cenil riskantní odvahy - i ve smrti, pomyslela si Ctihodná matka.
»Výchova je jedna věc,« opáčila, »a základ osobnosti je věc jiná. Uvidíme.« Staré oči se krátce, ale nesmlouvavě podívaly na Jessiku. »Nech nás o samotě. Přikazuji ti, aby ses věnovala meditaci o duševní vyrovnanosti.«
Jessica odtáhla ruku z Paulova ramene. »Vaše Ctihodnosti, já...«
»Jessiko, vždyť víš, že není vyhnutí.«
Paul vzhlédl ke své matce, nechápal.
Jessica se napřímila. »Ano... jistě.«
Paul se ohlédl na Ctihodnou matku. Zdvořilost a zřejmá posvátná bázeň jeho matky nabádaly k obezřetnosti. Avšak strach vyzařující z jeho matky, který nemohl nepostřehnout, vzbuzoval v něm současně pocit hněvu.
»Paule...,« Jessica se zhluboka nadechla, »... ta zkouška, kterou máš podstoupit..., je pro mě důležitá.«
»Zkouška?« Vzhlédl k ní.
»Nezapomeň, že jsi vévodův syn,« řekla Jessica. Prudce se obrátila a rázně vyšla z pokoje, jen sukně jí suše zasvištěla. Dveře se za ní pevně zavřely.
Paul stanul tváří v tvář stařeně, hněv držel pečlivě na uzdě. »Cožpak lze lady Jessice poručit jako nějaké služebné, aby odešla?«
Koutky zvrásněných starých úst zbrázdil na zlomek okamžiku úsměv. »Lady Jessica, chlapče, mi ve škole sloužila čtrnáct let.« Přikývla. »A sloužila dobře. Teď přistup ke mně!«
Rozkaz ho zasáhl jako bič. Paul zjistil, že uposlechl dříve, než o něm mohl uvažovat. Uplatňuje na mě Hlas, pomyslel si. Na její pokyn se zastavil vedle jejích kolenou.
»Podívej!« poručila. Ze záhybů svého roucha vyňala krychli ze zeleného kovu o hraně asi patnáct centimetrů. Otočila ji a Paul zjistil, že jedna strana krychle není uzavřená - čerň uvnitř krychle vzbuzovala zvláštní strach. Do té nechráněné černi nepronikala ani stopa světla.
»Vlož do skříňky pravou ruku,« nakázala.
Strach pronikl Paulem jako šíp. Začal ustupovat, ale stařena ho zarazila: »Tak takhle posloucháš svoji matku?«
Vzhlédl do jasných ptačích očí.
Pomalu a s pocitem, že podléhá nátlaku, kterému nedokáže vzdorovat, vložil ruku do skříňky. Nejdříve ucítil chlad, když jeho ruku zajala čerň, pak mravenčení. Za chvíli prsty dotýkající se hladkého kovu začaly jemně brnět - měl pocit, jako by mu mrtvěla celá paže.
Rysy stařeny vyplnil krutý výraz. Pravou ruku od skříňky pozvedla a přiložila k pokožce Paulova krku. Paul zahlédl v její ruce záblesk kovu a začal k němu natáčet hlavu.
»Přestaň!« vyštěkla.
Zase používá Hlas! Obrátil rychle svou pozornost opět na její obličej.
»U tvé krční tepny držím gom džabbár,« pronesla. »Gom džabbár, dlouhorukého nepřítele. Je to jehla s kapkou jedu na hrotu. Ale, ale! Neodtahuj se, jinak ten jed okusíš.«
Paul se pokusil donutit vyschlé hrdlo k polknutí. Nedokázal se odpoutat od toho zvrásněného starého

obličeje, od těch lesknoucích se očí, od těch bledých dusní lemujících stříbřitě kovové zuby, které blýskaly, když hovořila.
»Vévodův syn musí jedy dobře znát,« řekla. »V naší době to už tak chodí, že? Musky, kterým se otravuje nápoj. Aumás, kterým se otravuje netekutá strava. Rychle působící jedy a pomalu působící jedy a jedy zaujímající pořadí mezi nimi. Zde je jeden, který ještě neznáš: gom džabbár. Zabíjí pouze zvěř.«
Paulův strach přemohla hrdost. »Vy se opovažujete naznačit, že vévodův syn je zvíře?« zeptal se důrazně.
»Řekněme, že naznačuji, že můžeš být lidskou bytostí,« opáčila. »Pomalu! Varuji tě, nesnaž se vyškubnout. Jsem už stará, ale moje ruka ti zabodne jehlu do krku dřív, než uděláš jediný krok.«
»Kdo jste?« zašeptal. »Jakou lstí jste donutila moji matku, aby mě nechala s vámi o samotě? Sloužíte Harkonnenům?«
»Harkonnenům? To v žádném případě! Teď však mlč!« Suchým prstem se dotkla jeho krku a Paul potlačil bezděčný impuls odskočit.
»V pořádku,« řekla. »V první části zkoušky jsi uspěl. A teď, pokud jde o druhou část: jestliže vytáhneš ruku ze skříňky, zemřeš. To je jediné pravidlo. Vydrž rukou ve skříňce a žij. Vytáhni ji a zemři.«
Paul se zhluboka nadechl, aby potlačil chvění. »Jestli vykřiknu, během pár sekund se na vás vrhne služebnictvo a zemřete vy!«
»Služebnictvo se nedostane přes tvou matku, která zvenčí ty dveře hlídá. Na to se můžeš spolehnout. Tvoje matka tuto zkoušku přežila. Teď je řada na tobě. Ber to jako poctu. Zřídkakdy tak sloužíme chlapcům.«
Zvědavost otupila Paulův strach natolik, že se dal ovládat. Vycítil, že stařena mluví pravdu, o tom se nedalo pochybovat. Jestliže jeho matka hlídala zvenčí dveře..., jestliže šlo skutečně o zkoušku... Ať to bylo cokoli, věděl, že neunikne, že ho ta ruka u krku drží v šachu: gom džabbár. V duchu si vybavil odpověď z Litanie proti strachu, kterou ho matka naučila podle benegesseritského obřadu.
» Nesmím se bát. Strach zabíjí myšlení. Strach je malá smrt přinášející naprosté vyhlazení. Budu svému strachu čelit. Dovolím mu, aby prošel kolem mne a skrze mne. A až projde a zmizí, otočím se a podívám se, kudy šel. Tam, kam strach odešel, nic nezůstane. Zůstanu pouze já.«
Cítil, že se mu vrátil klid, a řekl: »Tak do toho, stařeno!«
»Stařeno!« vyhrkla. »Odvahu máš, to nelze popřít. No uvidíme, panáčku.« Naklonila se blízko k němu, promluvila téměř šeptem. »Ve své ruce spočívající ve skříňce ucítíš bolest. Bolest. Ale! Vytáhni ruku a já se dotknu tvého krku gom džabbárem - smrt je tak rychlá jako svist popravčí sekyry. Vytáhni ruku a gom džabbár tě dostane. Rozumíš?«
»Co je v té skříňce?«
»Bolest.«
Ucítil silnější brnění v ruce a pevně stiskl rty. Copak tohle je nějaká zkouška? podivoval se. Brnění přešlo ve svědění.
Stařena pronesla: »Slyšel jsi o zvířatech, která si uhryzávají nohu, aby se dostala z pasti? Tak se chová zvíře. Člověk v pasti zůstane, bolest vydrží, předstírá smrt, aby mohl lovce zabít a odstranit hrozbu svému druhu.«
Svědění přerostlo ve slabé pálení. »Proč to děláte?« chtěl vědět.
»Abych zjistila, zda jsi skutečný člověk. A mlč!«
Když v druhé ruce pálivý pocit zesílil, Paul sevřel levou dlaň. Pálení zesilovalo jen zvolna: teplo a teplo... a ještě větší teplo. Cítil, jak se mu nehty levé ruky zatínají do kůže dlaně. Pokusil se zahýbat prsty pálící ruky, ale nedokázal jimi ani pohnout.
»Pálí to,« zašeptal.
»Mlč!«
Bolest zalomcovala celou paží. Čelo mu orosil pot. Každé vlákénko nervů naléhavě poroučelo, aby z té pekelné výhně ruku vytáhl..., ale... gom džabbár. Aniž otočil hlavou, pokoušel se očima vyhledat tu hrozivou jehlu číhající u jeho krku. Uvědomil si, že dýchá přerývaně a rychle, pokusil se dech zpomalit, ale marně.
Bolest!

Z jeho světa vymizelo vše kromě jeho ruky ponořené do utrpení a letitého obličeje, který se na něj ze vzdálenosti několika centimetrů upřeně díval.
Rty měl tak vyschlé, že mu činilo potíže rozevřít ústa.
Palčivý žár! Palčivý žár!
Měl dojem, že cítí, jak se mu na mučené ruce škvaří kůže, maso křehne a odpadává, až zůstávají jen ohořelé kosti.
Bolest ustala!
Bolest ustala, jako kdyby někdo otočil vypínačem.
Paul cítil, jak se mu pravá ruka chvěje, cítil, jak mu pot zalévá celé tělo.
»To stačí,« zabručela stařena. »Kull wahád! Žádné dítě ženského pohlaví tolik nevydrželo. Asi jsem si moc přála, abys selhal.« Odklonila se a gom džabbár odtáhla od jeho krku. »Vytáhni ruku ze skříňky, mladíku, a pohlédni na ni.«
Překonal bolestivé chvění, upřeně se zahleděl do prostoru tmavé prázdnoty, který jeho ruka jako by z vlastní vůle nechtěla opustit. Vzpomínka na bolest umrtvovala pokyn k pohybu. Rozum mu říkal, že vytáhne ze skříňky zčernalý pahýl.
»Vytáhni ji!« vyštěkla.
Rychlým trhnutím ruku ze skříňky osvobodil a ohromeně na ni zíral. Ani stopa, ani znaménko po utrpení. Ruku pozvedl, otočil jí a zahýbal prsty.
»Bolest vyvolala nervová indukce,« pronesla stařena na vysvětlenou. »Přece nebudu mrzačit potenciální lidské bytosti. Ale existují takoví, kteří by za tajemství této skříňky dali nevím co.« Ukryla krychli do záhybů svého roucha.
»Ale ta bolest...,« začal.
»Bolest,« odsekla. »Člověk je schopen ovládnout každý nerv svého těla.«
Paul si uvědomil, že pociťuje bolest v levé ruce, rozevřel zaťaté prsty a pohled mu prozradil, že v místech, kde se nehty zaryly do dlaně, zůstaly čtyři krvavé stopy. Ruku svěsila zahleděl se na stařenu.
»Tohle jste kdysi provedla i s mou matkou?«
»Prosíval jsi někdy písek sítem?« zeptala se.
Ta otázka se dotkla jeho mozku jako šleh a vybičovala ho k pozornějšímu vnímání: Prosévat písek sítem. Přikývl.
»My, stoupenci Bene Gesseritu, prosíváme lidi, abychom zjistili, kdo je skutečně člověkem.«
Při vzpomínce na bolest pozvedl pravou ruku. »A nic víc na tom není... než bolest?«
»Když jsi zakoušel bolest, chlapče, pozorovala jsem tě. Bolest je jenom osa té zkoušky. Tvoje matka ti o našich návycích pozorování vyprávěla. Postřehla jsem na tobě známky její výchovy. Naše zkouška spočívá ve vyvolání krize a v pozorování.«
V jejím hlase zazněl důkaz. Řekl: »Jde o pravdu !«
Prohlížela si ho nevěřícně. Dokáže vycítit pravdu! Mohl by to být skutečně On? Opravdu by to mohl být On? Zdusila vzrušení a napomenula se: Naděje tlumí pozorovati schopnost.
»Ty víš, kdy lidé věří tomu, co říkají?« pronesla opatrně.
»Vím.«
Z jeho hlasu zněla harmonická schopnost, potvrzená opakovanou zkouškou. Rozpoznala ji a řekla:
»Snad jsi skutečně Kwisatz Haderach. Posaď se, bratříčku, zde k mým nohám.«
»Raději stojím.«
»Tvoje matka u mých nohou kdysi seděla.«
»Nejsem moje matka.«
»Ty nás tak trochu nenávidíš, že?« Pohlédla ke dveřím a zvolala: »Jessiko!«
Dveře se rozlétly dokořán. Stanula v nich Paulova matka s chladným pohledem upřeným do místnosti. Roztála však, jakmile zahlédla Paula. Dokonce se téměř neznatelně usmála.
»Jessiko, přestala jsi mě vůbec někdy nenávidět?« otázala se stařena.
»Mám vás ráda, a současně vás nenávidím,« řekla Jessica. »Nenávist - pramení z bolestí, které nesmím nikdy zapomenout. Láska - ta je...«
»Pouhá základní skutečnost,« doplnila stařena, ale její hlas zněl vlídně. »Můžeš už vejít dovnitř, ale zůstaň

zticha. Zavři ty dveře a dbej, aby nás nikdo nevyrušoval.«
Jessica vstoupila do místnosti, zavřela za sebou dveře a postavila se k nim zády. Můj syn žije, vířilo jí hlavou. Můj syn žije a je... člověkem. Věděla jsem, že je..., ale... žije. Teď už nemusím zemřít. Zády se opírala o dveře, cítila, že jsou tvrdé a skutečné. Celá místnost dýchala bezprostředností a doléhala na její smysly.
Můj syn žije.
Paul pohlédl na svou matku. Pronesla pravdu. Toužil po tom, aby odtud mohl uprchnout, zůstat sám a důkladně si ten zážitek promyslet, ale věděl, že nemůže odejít, dokud mu to stařena nedovolí. Ta stařena nad ním měla nějakou moc. Obě hovořily pravdu. Tu zkoušku prodělala jeho matka již dřív. Musí v ní být nějaké děsivé poslání... bolest a strach děsivé byly. Děsivým posláním rozuměl. Byly namířeny proti všem pravděpodobnostem. Byly nezbytné samy o sobě. Paul cítil, že ho děsivé poslání infikovalo, jen ještě nevěděl, jaké to děsivé poslání je.
»Jednoho dne, mládenče,« pronesla stařena, »budeš třeba také muset stát za dveřmi. Chce to určitou sebekázeň v jednání.«
Paul sklopil oči k ruce, která okusila bolest, pak je zvedl ke Ctihodné matce. Její hlas se teď svým tónem jaksi lišil od všech hlasů, které znal. Slova vynikala dokonalostí. Nescházela jim břitkost. Měl pocit, že na každou otázku, kterou položí, mu odpoví tak, že se z tělesného světa povznese někam výš.
»Proč provádíte zkoušku, zda jde opravdu o člověka?« zeptal se.
»Abychom vás osvobodili.«
»Osvobodili?«
»Lidé kdysi předali myšlení strojům a doufali, že se tím osvobodí, ale pouze tím umožnili jiným lidem se stroji, aby je zotročili.«
»Nestvoříš stroj k obrazu mysli člověka,« citoval Paul.
»To je přesně ze Služebnického džihádu a z Oranžsko-katolické bible,« konstatovala. »Jenže tato bible měla uvést toto: "Nestvoříš stroj k padělání mysli člověka." Zabýval se vlastnostmi mentata, který je ve vašich službách?«
»Studoval jsem s Thufirem Hawatem.«
»Velká revoluce odstranila berlu,« řekla. »Donutila člověka, aby se mentálně rozvinul. Školy začaly pěstovat lidské schopnosti.«
»Benegesseritské školy?«
Přikývla. »Z těch starodávných škol přežily do dnešních dnů dvě: Bene Gesserit a Kosmická gilda. Myslíme si, že Gilda klade důraz na téměř čistou matematiku. Bene Gesserit plní jinou funkci.«
»Dělá politiku,« poznamenal.
»Kull wahád!« zvolala stařena. Vyslala letmý, ale přísný pohled na Jessiku.
»To jsem mu neřekla, Vaše Ctihodnosti,« bránila se Jessica. Ctihodná matka obrátila pozornost opět na Paula. »To jsi uhádl podle pozoruhodně mála náznaků,« uznala. »Skutečně jde o politiku. Původní školu Bene Gesserit řídili ti, kdo pochopili, že je nutné, aby lidstvo plynule pokračovalo. Pochopili, že taková kontinuita není možná, když se lidský materiál neoddělí od materiálu zvířecího..., kvůli šlechtění rasy.«
Z tónu stařeny se náhle vytratilo zvláštní ostří, které bylo určeno Paulovi. Ten cítil, že se v něm urazilo to, co jeho matka nazývala smysl pro správnost. Ne kvůli tomu, že mu Ctihodná matka lhala; ta zřejmě věřila všemu, co říkala. Bylo v tom něco hlubšího, něco, co souviselo s jeho děsivým posláním.
»Ale moje matka mi tvrdila, že mnozí ze škol Bene Gesseritu své předky neznají,« namítl.
»Genetická spojení jsou však v našich záznamech,« vysvětlovala. »Tvoje matka ví, že je buď původem z Bene Gesseritu, nebo z rodu, který byl sám o sobě akceptovatelný.«
»Proč by tedy nemohla vědět, kdo jsou její rodiče?«
»Někdo to ví..., mnozí to nevědí. Mohli bychom totiž například od ní chtít potomka s blízkým příbuzným proto, abychom získali u některého genetického rysu dominantu. Důvody máme mnohé.«
A Paul znovu pocítil urážku svého smyslu pro správnost.
»Berete si toho na sebe hodně,« poznamenal.
Ctihodná matka si ho upřeně prohlížela a přemítala: Zaslechla jsem z jeho hlasu kritiku? »Neseme těžký úděl,« řekla nahlas.

Paul si uvědomoval, že se stále více zotavuje z otřesu ze zkoušky. Oplatil jí upřený pohled: »Říkáte, že bych mohl být... Kwisatz Haderach. Co to je? Člověčí gom džabbár?«
»Paule,« napomenula ho Jessica, »takovým tónem nesmíš s...«
»Jessiko, tohle zvládnu sama,« přerušila ji stařena. »Tak, mládenče, víš něco o narkotiku pro mluvčí pravdy?«
»Užíváte ho, abyste si zlepšila schopnost poznat lež a klam. Řekla mi to matka.«
»Už jsi zažil pravý trans?«
Potřásl záporně hlavou. »Ne.«
»To narkotikum je nebezpečné, ale dává schopnost vidět podstatu věcí. Když je jí mluvčí pravdy obdařena, dokáže ve své paměti vidět mnoho míst - ve své tělesné paměti. Ohlížíme se a vidíme tolik cest minulosti..., ale pouze ženských cest.« Do hlasu jí pronikla truchlivá příchuť. »Existuje však prostor, kam žádná mluvčí pravdy nevidí. Vzdoruje nám, působí přímo muka. Říká se, že jednoho dne přijde muž a zjistí, že blahodárnost toho narkotika mu propůjčuje vnitřní zrak. Pronikne pohledem tam, kam my proniknout nedokážeme - do ženské i mužské minulosti.«
»Váš Kwisatz Haderach?«
»Ano, ten, který se může nacházet na mnoha místech současně: Kwisatz Haderach. Mnoho mužských potomků to narkotikum zkoušelo..., velmi mnoho, ale nikdo neuspěl.«
»Zkusili ho a selhali všichni?«
»Ach ne.« Potřásla hlavou. »Zkusili ho a zemřeli.«

Pokoušet se pochopit Muad'Diba bez pochopení jeho úhlavních nepřátel, Harkonnenů, znamená pokoušet se chápat pravdu bez znalostí o lži. Znamená to pokus vidět světlo bez znalostí o temnotě. A to možné není.

PRINCEZNA IRULÁN: PRAVÁ KNIHA O MUAD'DIBOVI

Glóbus, který byl zahalený polostínem, měl reliéfní povrch a otáčel se pod dotykem masité ruky s blýskavými prsteny. Spočíval na stojánku marnotratných tvarů u jedné zdi místnosti bez oken. Ostatní stěny pokrývala neladná změť pestrobarevných svitků, fólisků, pásků a cívek. Místnost osvětlovaly zlaté koule visící v pohyblivých suspenzorových polích.
Uprostřed místnosti stál stůl elipsovitého tvaru s horní deskou ze zkamenělého elakového dřeva odstínu růžového nefritu. Obklopovaly jej tvarovatelné suspenzorové židle, z nichž dvě byly obsazeny. Na jedné seděl asi šestnáctiletý tmavovlasý mladík, měl okrouhlý obličej a zasmušilé oči. Na druhé spočíval štíhlý, nevysoký muž zženštilého vzezření.
Mladík i muž upírali pohledy na glóbus a na člověka, zpola ukrytého ve stínu, který glóbem otáčel.
Vedle glóbu zazněl potlačovaný smích. A z něho se zrodil dunivý bas: »Tak je to, Pitere - největší past na člověka v celých dějinách. A vévoda míří přímo do jejích čelistí. Není to báječné, co já, baron Vladimir Harkonnen, podnikám?«
»Nesporně je, barone,« souhlasil muž. Jeho hlas měl v sobě něco sladce hudebního.
Masitá ruka dopadla na glóbus a zastavila jeho otáčení. Oči obou sedících se nyní mohly soustředit na nehybný povrch glóbu a zjistit, že je to exemplář, jaký se vyrábí pro zámožné sběratele nebo guvernéry planet Impéria. Nesl neklamné známky ruční práce nejlepších řemeslníků. Síť zeměpisné délky a šířky znázorňovaly platinové drátky tenké jako vlas. Polární čepičky byly znázorněny nejsvětlejšími, mléčně zakalenými diamanty.
Masitá ruka se pohnula a ukazovala na detaily povrchu. »Zvu vás na prohlídku « zaduněl bas. »A dívej se pozorně, Pitere, i ty, můj milý Feyde-Rautho: od šedesátého stupně severní šířky až k sedmdesátému stupni jižní šířky - tyto nádherné vlnky. Nepřipomíná vám jejich zbarvení sladké karamely? Nikde nevidíte modř jezer nebo řek nebo moří, skutečně. A tyto půvabné polární čepičky - tak nepatrné. Mohl by někdo nepoznat, o jaký svět jde? Arrakis! Skutečně unikátní. Báječná scenérie pro unikátní vítězství.«

Piterovy rty rozvlnil úsměv. »A jen si, barone, pomyslete: padišáh imperátor věří, že vaši planetu, poskytující koření, dal vévodovi. Jak pikantní!«
»To, co říkáš, je nesmysl,« zaduněl baron. »A říkáš to jenom proto, abys mladého Feyda-Rauthu zmátl. Ale mého synovce mást nemusíš.«
Zasmušilý mladík se na židli zavrtěl, pohlazením odstranil záhyb na černém trikotu, který měl na sobě. Posadil se zpříma, když zaslechl, jak na dveře ve zdi za ním někdo taktně zaklepal.
Piter se vysoukal ze židle, zamířil ke dveřím a otevřel je, ale jen na štěrbinu dostatečně širokou, aby mohl převzít váleček se vzkazem. Zaklapl dveře, rozvinul váleček a přelétl jej očima: Pak krátce vyprskl tlumeným smíchem. A ještě jednou.
»Tak co?« chtěl vědět baron.
»Ten blázen nám odpověděl, barone!«
»Odmítl kdy nějaký Atreid příležitost udělat gesto?« zeptal se baron. »A co vzkazuje?«
»Je krajně nezdvořilý barone. Oslovuje vás "Harkonnene", - nikoli "Sire et Cher Cousin", žádný titul, nic.«
»Harkonnen je dobré jméno,« zabručel baron a tón jeho hlasu prozrazoval netrpělivost. »Co tedy drahý Leto vzkazuje?«
»Vzkazuje: "Vaši nabídku na setkání odmítám. Častokrát jsem se setkal s vaší proradností, a to všichni vědí!"«
»A dál?« naléhal baron.
»Dále píše: "Umění kanly má v Impériu dosud své obdivovatele." Podpis: "Vévoda Leto z Arrakisu."« Piter vyprskl. »Z Arrakisu! No ne! To už je příliš!«
»Přestaň, Pitere,« napomenul ho baron a smích rázem odumřel, jako by jej někdo vypnul otočením vypínače. »Kanly, ano?« zeptal se baron. »Krevní msta, že? Ale on použil hezký, starý výraz, tolik tradiční, aby mi dal najevo, že to myslí vážně.«
»Vy jste učinil mírumilovné gesto,« poznamenal Piter. »Formalitám bylo učiněno zadost.«
»Na mentata moc mluvíš, Pitere,« vyjel na něho baron. A v duchu si řekl: Toho člověka se musím brzy zbavit. Přestává být užitečný. Přes celou délku místnosti se na svého mentata pozorně zahleděl a uvědomil si na něm tu zvláštnost, kterou si na něm většina lidí uvědomí nejdřív: oči, zasuté štěrbiny modři obklopené modří, oči bez nejmenší stopy bělma.
Na Piterově obličeji se mihl úšklebek. Těma očima jako otvory připomínal groteskní masku. »Ale barone! Nikdy nebyla pomsta krásnější. Když si člověk uvědomí, jaký je plán nejskvostnější zrady: donutit Leta, aby vyměnil Caladan za Dunu, - a to bezpodmínečně, protože tak nařizuje imperátor. Jaký to šprým z vaší strany!«
Když baron promluvil, z jeho hlasu zazněl chlad: »Ústa ti chrlí přívaly slov, Pitere.«
»Protože jsem šťastný, můj barone. Zatímco vy... vás ovanula závist.«
»Pitere!«
»Ano, ano, barone! Není politováníhodné, že jste tento rozkošný plán nedokázal vymyslet sám?«
»Jednoho dne tě nechám pověsit, Pitere.«
»Pro jistotu, barone. Enfin! Ale laskavý čin nikdy nezahyne, že?«
»Nežvýkal jsi náhodou před chvílí veritenu nebo semútu, Pitere?«
»Pravda nevynucená strachem barona překvapuje,« konstatoval Piter a zamračil se. »Ah-ha! Ale pochopte, barone, jako mentat vím, kdy pošlete popravčího. Neuděláte to přesně do té doby, dokud vám budu prospěšný. Provést takový tah dřív by bylo marnotratné a já jsem ještě hodně užitečný. Vím, čemu vás ta rozkošná planeta Duna naučila - neplýtvat. Je to tak, barone?«
Baron z Pitera nespustil oči.
Feyd-Rautha nepokojně poposedl na židli. Ti hádaví blázni! pomyslel si. Můj strýc nedokáže se svým mentatem mluvit jinak než zvýšeným hlasem. Myslí si, že nemám nic jiného na práci než poslouchat, jak se hádají?
»Feyde,« obrátil se na něho baron, »když jsem tě sem zval, řekl jsem ti, abys naslouchal a bral si ponaučení. Bereš si je?«
»Ano, strýčku.« Z jeho hlasu zněla pečlivá podlézavost.

»Někdy se Piterovi divím,« pokračoval baron. »Já působím bolest, když musím, ale on... Přísahal bych, že on se v bolesti vyžívá. Pokud jde o mě, je mi ubohého vévody Leta docela líto. Doktor Yueh proti němu už brzy zasáhne, a to bude konec všech Atreidů. Jenže Leto se určitě dozví, čí to byla ruka, která toho přizpůsobivého doktora vedla..., a to, že se to dozví, bude pro něho hrozné.«
»Proč tedy vaše ruka nevedla doktora k tomu, aby tiše a spolehlivě vrazil vévodovi nůž mezi žebra?« zeptal se Piter. »Mluvíte o lítosti, ale...«
»Vévoda se musí dozvědět, kdy nad ním vykonám rozsudek,« řekl baron. »A musí se to dozvědět i ostatní velkorody. Zarazí je to. A já získám víc prostoru k manévrování. Je nad slunce jasnější, že to tak musím udělat, ale proto se mi to ještě nemusí líbit.«
»Prostor k manévrování,« odfrkl Piter. »Už si vás všímá i imperátor barone. Jednáte příliš drze. Jednoho dne vyšle sem, na Giedi Primu, jednu nebo dvě legie svých sardaukarů a to bude konec barona Vladimira Harkonnena.«
»Toho by ses rád dočkal, že, Pitere?« zeptal se baron. »Byl bys vrcholně potěšen, kdybys viděl, jak armáda sardaukarů plení moje města a drancuje tento zámek. To bys byl skutečně v sedmém nebi.«
»Musí se baron vůbec ptát?« zeptal se polohlasem Piter.
»Ty ses měl stát bašárem,« řekl baron. »Tebe krev a bolest přímo přitahují. Možná jsem se unáhlil, když jsem ti slíbil podíl na kořisti z Arrakisu.«
Piter se pěti podivně cupitavými kroky vzdálil ode dveří a zastavil se přímo za Feydem-Rauthou. V místnosti zhoustla atmosféra a mladík na Pitera vzhlédl s chmurnými obavami.
»Nezahrávejte si s Piterem, barone,« pronesl Piter. »Slíbil jste mi lady Jessiku. Slíbil jste ji mně.«
»Na co, Pitere?« zeptal se baron. »Na bolest?«
Piter ho probodával pohledem, ticho se protahovalo. Feyd-Rautha přenesl svou váhu na jednu stranu suspenzorové židle: »Strýčku, musím zůstat? Řekl jsi, že...«
»Můj milovaný Feyd-Rautha se stává netrpělivým,« řekl baron. Pohnul se, ale ze stínu za glóbem nevystoupil. »Jen klid, Feyde.« A obrátil svou pozornost opět na mentata. »A co ten vévodský spratek, můj milý Pitere, to děťátko Paul?«
»Past ho zavede k vašim nohám, barone,« zabručel mentat.
»Na to se neptám,« opáčil baron. »Snad si vzpomeneš, jak jsi předpovídal, že ta benegesseritská čarodějnice porodí vévodovi dceru. Zmýlil ses, že, mentate?«
»Nemýlím se často, barone,« bránil se Piter, a poprvé pronikly do jeho hlasu obavy. »To mi musíte přiznat: Nemýlím se často. Vždyť vy sám víte, že tyhle benegesseriťanky většinou rodí dcery. Dokonce i manželka imperátora přivedla na svět jenom ženské potomky.«
»Strýčku,« ozval se Feyd-Rautha, »řekl jsi, že se zde bude projednávat něco, co je důležité, abych...«
»Slyšte mého synovce,« zvolal baron. »Aspiruje na to, aby mohl vládnout na mém panství, ale sám sebe ovládat nedovede.« Baronova postava se vedle glóbu neklidně pohnula, stín mezi stíny. »Nuže, Feyde-Rautho Harkonnene, pozval jsem tě sem v naději, že si odtud odneseš trochu moudrostí. Všímal sis dobře našeho dobrého mentata? Z naší rozmluvy by ses měl poučit.«
»Ale, strýčku...«
»Je to velice schopný mentat, ten Piter, nemyslíš, Feyde?«
»Ano, ale...«
»Aha! Je tady ale! Ale konzumuje moc koření, baští ho jako bonbóny. Podívej se na jeho oči! Jako kdyby přišel rovnou z Arrakénu jako jeden z místních pracujících. Je schopný ten Piter ale podléhá emocím a má sklon k vášnivým výbuchům. Je schopný ten Piter, ale přesto může dělat chyby.«
Tón Piterova ztichlého hlasu zněl chmurně: »Zavolal jste mě sem, barone, abyste kritizováním moji výkonnost otupil?«
»Otupil tvoji výkonnost? Vždyť mě znáš, Pitere. Chci pouze, aby můj synovec pochopil, že každý mentat má svoje omezení.«
»Cvičíte už mého nástupce?« chtěl vědět Piter.
»Tvého nástupce? Proboha, Pitere, kde bych sehnal tak prohnaného a úskočného mentata, jako jsi ty?«
»Tam, kde jste sehnal mě, barone.«
»To bych možná měl,« zauvažoval nahlas baron. »Poslední dobou skutečně budíš dojem jakési

nevyrovnanosti. A toho koření co spořádáš!«
»Jsou moje potěšení příliš nákladná, barone? Máte proti ním něco?«
»Můj milý Pitere, tvoje potěšení tě se mnou svazují. Jak bych proti něčemu takovému mohl něco mít? Chci pouze, aby si můj synovec tvůj vztah ke koření uvědomil.«
»Jsem tedy jako předváděcí model,« řekl Piter. »Mám tančit? Mám důležitému panu Feydu-Rauthovi předvádět všechno, co umím...«
»Přesně tak. Jsi jako předváděcí model,« potvrdil baron. »Ale teď už mlč.« Zaletěl pohledem na Feyda-Rauthu, uvědomil si jeho ústa s plnými rty, v koutcích svěšená, genetický rys Harkonnenů, jejichž linii teď nevýrazně křivilo pobavení. »Toto je mentat, Feyde. Prodělal výcvik a modifikaci aby byl schopen vykonávat určité povinnosti. Nelze však přehlédnout skutečnost, že mu dali lidské tělo. Což je závažný nedostatek. Někdy si říkám, že naši předkové měli pravdu, když dělali myslící stroje.«
»V porovnání se mnou to byly hračky,« odfrkl Piter. »Vy sám, barone, byste ty stroje dokázal překonat.«
»Možná,« odtušil baron. »Ach ano...« Nadechl se zhluboka a říhl. »A teď, Pitere, nastiň mému synovci důležité detaily našeho tažení proti rodu Atreidů. Předveď se nám, prosím, jako mentat.«
»Varoval jsem vás, barone, abyste se s informacemi tohoto druhu nesvěřoval člověku tak mladému. Podle mého...«
»To si rozhodnu sám,« přerušil ho baron. »Poroučím ti, mentate abys předvedl něco z toho, co dokážeš.«
»Budiž,« souhlasil Piter. Narovnal se a zaujal pózu znázorňující přehnanou důstojnost - jako by si nasadil jinou masku, ale tentokrát na celé své tělo. »Za několik dní standardního času nastoupí všichni příslušníci domu vévody Leta s celou výbavou na přepravní kosmickou loď Gildy směřující na Arrakis. Gilda je vyloží spíše u města Arrakénu než u našeho Kartága. Vévodův mentat, Thufir Hawat, dospěje ke správnému závěru, že obrana Arrakénu je snadnější.«
»Poslouchej pozorně, Feyde,« řekl baron. »Povšimni si, že jde o plány v plánech jiných plánů.«
Feyd-Rautha přikývl a pomyslel si: Na tom je ještě něco víc. Ten starý kruťas mě konečně chce zasvětit do svých tajných plánů. Musí myslet smrtelně vážně, že se stanu jeho následníkem.
»Existuje několik potenciálních alternativ,« pokračoval Piter. a »Já soudím, že rod Atreidů poletí na Arrakis. Nesmíme však vyloučit možnost, že se vévoda dohodl s Gildou, aby ho přestěhovala na nějaké jiné, bezpečné místo vně celé soustavy. Stalo se, že jiní za podobných okolností raději volili vyhnanství, vzali zbraně a ochranné štíty a odletěli za hranice Impéria.«
»Vévoda je příliš hrdý a nic takového neudělá,« poznamenal baron.
»Je to jen možnost,« řekl Piter. »Avšak pro nás by konečný efekt byl stejný.«
»Ne, to by nebyl!« zavrčel baron. »Já musím mít jeho mrtvolu a jistotu, že jeho rod zanikne...«
»To se s největší pravděpodobností stane,« řekl Piter. »Existují určité náznaky, z nichž lze usoudit, že se rod chystá zradit Impérium. Vévoda podle všeho nic takového nezamýšlí.«
»Ach tak,« vydechl baron úlevou. »Pokračuj s výkladem, Pitere.«
»V Arrakénu se vévoda se svou rodinou usadí v rezidenčním sídle, které naposledy obývali hrabě a lady Fenringovi.«
»Velvyslanec u pašeráků,« uchichtl se baron.
»Velvyslanec u koho?« nechápal Feyd-Rautha.
»Váš strýček žertuje,« vysvětloval Piter. »Říká hraběti Fenringovi velvyslanec u pašeráků proto, aby naznačil, že o pašeráckou aktivitu na Arrakisu se zajímá imperátor.«
Feyd-Rautha upřel na strýce nechápavý pohled. »Proč?«
»Nebuď blázen, Feyde,« utrhl se baron. »Dokud nebude mít Impérium na záležitosti Gildy žádný vliv, jak by tomu mohlo být jinak? Jak jinak by se špióni a atentátníci mohli dostat do všech končin?«
Ústa Feyda-Rauthy se zmohla jen na nehlasné: »Ó-ach.«
»V rezidenčním sídle jsme připravili určité akce,« pokračoval Piter. »Na atreidského dědice bude spáchán atentát - atentát, který by mohl být úspěšný.«
»Pitere,« zaduněl baron, »naznačil jsi...«
»Naznačil jsem, že k nešťastným náhodám může dojít,« řekl Piter. »Ale ten atentát musí vypadat

věrohodně.«
»Ach, ale ten mládenec má takové sladké mladé tělo,« povzdychl baron. »Jistě, představuje potenciálně větší nebezpečí než jeho otec... s přihlédnutím k tomu, jak ho ta jeho čarodějnická matka drezíruje. Zatracená ženská! No nic, Pitere, pokračuj prosím.«
»Hawat usoudí že jsme na něho nasadili nějakého agenta,« pokračoval Piter. »Podezření padne na doktora Yueha, který naším agentem skutečně je. Ale Hawat už provedl šetření a zjistil, že náš doktor je absolventem Sukovy školy a že prodělal zvláštní imperiální kondicionování - z toho lze usoudit, že je natolik spolehlivý, že by mohl sloužit rovnou u imperátora. Imperiální kondicionování má obrovskou váhu. Předpokládá se, že důsledky téhle kúry nelze odstranit, aniž přitom dotyčný nezahyne. Jak však kdosi kdysi poznamenal, se správnou pákou může člověk pohnout planetou. My jsme našli páku, která pohnula doktorem.«
»Jakou?« zeptal se Feyd-Rautha. Tento moment mu připadal fascinující. Každý přece ví, že imperiální kondicionování nemůže člověk neutralizovat.
»Až jindy,« prohodil baron. »Pokračuj, Pitere.«
»Místo Yueha předhodíme Hawatovi vrcholně zajímavého podezřelého,« řekl Piter. »Samotná nestoudnost takového podezření způsobí, že Hawat soustředí svoji pozornost na ni.«
»Na ni?« otázal se Feyd-Rautha.
»Na samotnou lady Jessiku,« řekl baron.
»Není to úžasné?« holedbal se Piter. »Hawat se bude touto kandidátkou ve svých úvahách obírat natolik, že se jeho mentatská výkonnost zhorší. Možná se ji pokusí i zabít.« Piter se zamračil: »Ale podle mě nebude něčeho takového schopen.«
»Nechceš, aby byl, že?« neodpustil si baron.
»Nerušte mě,« odsekl Piter. »Zatímco se bude Hawat zabývat lady Jessikou rozptýlíme jeho pozornost dále tím, že vyvoláme povstání v několika posádkových městech a podobně. Ta budou potlačena. Vévoda musí uvěřit, že si získává jistý stupeň bezpečí. Pak, až dozraje čas, dáme pokyn Yuehovi a udeříme svou hlavní silou..., ale...«
»Jen do toho, pověz mu všechno,« pobídl ho baron. »Udeříme s posilou dvou legií sardaukarů přestrojených do harkonnenských uniforem.«
»Sardaukarů!« vydechl Feyd-Rautha. Pronikavě si vybavil to hrůzostrašné imperiální vojsko, nemilosrdné zabijáky, fanatické vojáky padišáha imperátora.
»Vidíš, jak ti důvěřuju, Feyde,« řekl baron. »Ani v nejmenším o tom nikdy nesmí dozvědět žádný jiný velkorod, jinak by se mohl landsraad spojit proti imperiálnímu rodu a nastal by zmatek.«
»Avšak hlavně jde o následující,« pronesl důrazně Piter. »Jelikož byl rod Harkonnenů využit k tomu, aby vypral za imperátora špinavé prádlo, získali jsme tím obrovskou výhodu. Je to nebezpečná výhoda, jistě, ale když se využije obezřele, vytěží z ní Harkonnenové větší bohatství, než má kterýkoli jiný rod v Impériu.«
»Nedokážeš si, Feyde, ani představit, jaké bohatství je ve hře,« poznamenal baron. »Ani v nejdivočejších představách. Pro začátek získáme nezrušitelné členství ve správní radě společnosti CHOAM.«
Feyd-Rautha přikývl. Bohatství, to je něco. A CHOAM byla němu klíčem; každý vznešený rod z titulu členství ve správní radě ukrajoval z fondu společnosti, co mohl. Členství ve správní vadě CHOAM bylo nepopiratelným důkazem politické moci v Impériu, jelikož zakládalo právo hlasovat v landsraadu, který představoval protiváhu imperátora a jeho podporovatelů.
»Vévoda Leto se může pokusit uprchnout k těm několika fremenským ubožákům, co žijí na pokraji pouště,« pokračoval Piter. »Nebo se může pokusit poslat do toho imaginárního bezpečí svoji rodinu. Ale tu cestu blokuje jeden ze zmocněnců Jeho Veličenstva - planetární ekolog. Možná si na něho vzpomínáte - Kynes.«
»Feyd si na něj pamatuje,« řekl baron. »Tak jen dál.«
»Vy se nijak nedokážete rozplývat blahem, barone,« prohlásil Piter.
»Tak pokračuj, poroučím ti to!« zahřměl baron.
Piter pokrčil rameny. »Jestliže půjde všechno podle plánu,« pokračoval, »rod Harkonnenů bude mít do

jednoho roku standardního času na Arrakisu léno. Váš strýc se stane správcem toho léna. Na Arrakisu bude vládnout jeho osobní zplnomocněnec.«
»Další zisky,« prohodil Feyd-Rautha.
»To jistě,« potvrdil baron. A pomyslel si: Je to nakonec spravedlivé. My jsme ti, kdo zkrotili Arrakis... až na těch několik fremenských bastardů, kteří se ukrývají na okraji pouště... a pár krotkých pašeráků, kteří jsou připoutání k té planetě stejně pevně jako místní pracovní síly.
»A velkorody se dozví, že baron zničil Atreidy,« řekl Piter. »To se dozví.«
»To se dozví,« vydechl baron.
»Nejpůvabnější ze všeho je to,« dodal Piter, »že se to dozví taky vévoda. On to vlastně ví. Již teď může tušit past.«
»To je fakt, že to vévoda ví,« potvrdil baron a z jeho hlasu zazněl tón smutku. »Nemůže to nevědět... o to je to smutnější.«
Baron se pohnul a poodstoupil od glóbu Arrakisu. Když se vynořil ze stínů, vynikly pravé rozměry jeho postavy - odpudivě a nesmírně otylé. A mírná vyboulení pod záhyby jeho tmavého roucha prozrazovala, že veškerý ten tuk je zčásti nadnášen přenosnými suspenzory připoutanými řemeny k tělu. Ve skutečnosti mohl vážit snad dvě stě kilo standardu, ale jeho nohy nenesly víc než padesát.
»Mám hlad « zabručel baron a rukou plnou prstenů si otřel masité rty; pak svýma očima obalenýma tukem shlédl na Feyda-Rauthu. »Pošli pro jídlo, můj milý. Než si půjdeme lehnout, najíme se.«

Takto děla sv. Alia, Vládkyně nože: »Ctihodná matka musí v sobě spojovat svůdné neřesti kurtizány a nedotknutelnou velebnost panenské bohyně a udržovat tyto vlastnosti v napětí tak dlouho, dokud moc a síla jejího mládí trvají. Až mládí a krása zmizí, pak zjistí, že ten meziprostor, kdysi vyplněný napětím, se stane zdrojem důvtipu a důmyslnosti.«

PRINCEZNA IRULÁN: MUAD'DIB, RODINNÉ ZÁPISKY

»Nuže, Jessiko, co bys teď měla říct za sebe?« zeptala se Ctihodná matka.
Bylo to toho dne, kdy Paul prošel mučivou zkouškou, a caladanský zámek se zvolna nořil do šera večera. Obě ženy byly o samotě v Jessičině dopoledním pokoji, zatímco Paul čekal v sousední, zvukotěsné komnatě pro rozjímání.
Jessica stála čelem k jižním oknům. Hleděla na večerem tlumené odstíny louky a řeky, ale nevnímala je. Slyšela, co se Ctihodná matka ptá, ale její otázku nevnímala.
Kdysi dávno se odehrála jiná trýznivá zkouška - již před mnoha lety. Vyzáblé děvče s vlasy barvy bronzu a tělem mučeným záchvěvy puberty vstoupilo tehdy do pracovny Ctihodné matky Gaius Heleny Mohiamové, vedoucí proktorky školy Bene Gesserit na planetě Wallach IX. Jessica sklopila oči ke své pravé ruce, promnula prsty a hlavou jí prolétla vzpomínka na bolest, ochromující strach a hněv.
»Chudinka Paul,« zašeptala.
»Na něco jsem se tě ptala!« Hlas stařeny zněl úsečně, naléhavě.
»Cože? Ach...« Jessica přetrhla nit ke vzpomínkám na minulost a otočila se ke Ctihodné matce, která seděla zády ke kamenné stěně mezi dvěma západními okny. »Co chcete, abych řekla?«
»Co chci, abys řekla? Co chci, abys řekla?« V hlase stařeny zněl nemilosrdně posměvačný tón.
»No co, porodila jsem syna!« vzplanula Jessica. A věděla, že ji stařena vyprovokovala schválně.
»Měla jsi přikázáno, abys Atreidům dala pouze dcery.«
»Pro něho to však tolik znamenalo,« omlouvala se Jessica.
»A ty sis ve své pýše myslela, že můžeš přivést na svět Kwisatze Haderacha!«
Jessica vzdorovitě pohodila hlavou. »Cítila jsem, že to vyloučeno není.«
»Myslela jsi pouze na to, že tvůj vévoda touží po synovi,« utrhla se stařena. »Ale s jeho touhami nepočítáme. Atreidská dcera se mohla provdat za Harkonnenova následníka a vyplnit tak chybějící článek. Beznadějně jsi záležitosti zkomplikovala. Teď možná ztratíme obě krevní linie.«

»Nejste neomylní,« řekla Jessica. Vzdorovitě čelila pevnému, pronikavému pohledu starých očí.
Posléze stařena zabručela: »Co se stalo, stalo se.«
»Přísahala jsem si, že svého rozhodnutí nikdy litovat nebudu,« prohlásila Jessica.
»Jak ušlechtilé,« ušklíbla se Ctihodná matka. »Žádná lítost. Uvidíme, až se staneš pronásledovaným člověkem, na jehož hlavu je vypsaná odměna. Až se každý proti tobě obrátí a bude usilovat o život tvůj a život tvého syna.«
Jessica zbledla. »Jiná možnost není?«
»Jiná možnost! Na to se benegesseriťanka musí ptát?«
»Ptám se jen na to, co svými vynikajícími schopnostmi vidíte v budoucnosti.«
»V budoucnosti vidím to, co jsem v ní viděla již v minulosti. Ty, Jessiko, moc dobře znáš schéma našich záměrů. Lidská rasa si uvědomuje svoji smrtelnost a bojí se, že její genetické dědictví bude stagnovat. Je to v krvi - to vnitřní nutkání míchat genetické znaky bez plánu. Impérium, společnost CHOAM, všechny velkorody, to jsou jenom třísky na cestě, kudy se bude valit povodeň.«
»CHOAM « pronesla nepříliš hlasitě a nepříliš zřetelně Jessica. »Předpokládám, že se již rozhodlo, jak si rozdělí půdu na Arrakisu.«
»CHOAM je jen korouhvička doby,« řekla stařena. »Imperátor a jeho přátelé nyní ovládají padesát devět celých šedesát pět setin procenta hlasů ve správní radě CHOAM. Jistěže cítí zisky, a podobně jako ostatní tuší, že tyto zisky jim zvýší hlasovací podíl. Takový je vzorec historie, děvče.«
»To je přesně to, co právě teď potřebuji,« poznamenala Jessica. »Přehled o historii.«
»Nebuď jízlivá, holčičko! Ty víš stejně dobře jako já, jaké síly nás obklopují. Naše civilizace má tři hroty: imperiální dvůr a jako protiváhu federované velkorody z landsraadu, a mezi oběma stojí Gilda s tím svým zatraceným monopolem na meziplanetární přepravu. Tříhrotová struktura je ze všech sociálních struktur nejméně stabilní. Ta by sama o sobě byla dost špatná bez toho, že vše komplikuje feudální podnikatelská kultura, která se obrací k vědě zády.«
Z hlasu Jessiky zazněla hořkost: »Třísky proti povodni - a tato tříska zde je vévoda Leto, a tato tříska jeho syn, a tato tříska...«
»Ach, přestaň, děvče. Vydala ses na tu cestu s plným vědomím, jak těsně vede kolem propasti.«
»Jsem z Bene Gesseritu: Existuji pouze proto, abych sloužila,« citovala Jessica.
»To je pravda,« řekla stařena. »A teď už můžeme doufat jen v to, že zabráníme, aby se tvůj příklad nerozšířil jako požár, a že z klíčových pokrevních linií zachráníme, co se dá.«
Jessica zavřela oči a ucítila, jak se jí zevnitř na víčka tlačí slzy. S námahou potlačila vnitřní chvění, vnější chvění, přerývaný dech, nepravidelný tep a pocení dlaní. Posléze řekla: »Za svoji chybu zaplatím.«
»A tvůj syn zaplatí s tebou.«
»Budu ho chránit, jak jen budu moci.«
»Chránit!« odfrkla stařena. »Ty dobře víš, jaké to skrývá úskalí! Chraň svého syna příliš dobře, Jessiko, a nevyroste z něj ani natolik silný jedinec, aby naplnil vůbec nějaký osud.«
Jessica se otočila a vyhlédla oknem na houstnoucí tmu. »Je ta planeta Arrakis skutečně tak hrozná?«
»Je dost zlá, ale ne zas tak zcela. Missionaria protectiva tam již působila a připravila do jisté míry půdu.«
Ctihodná matka se s námahou postavila na nohy a vyrovnala záhyb svého roucha. Zavolej sem chlapce. Budu muset brzy odejít.«
»Musíte?«
Stařenin hlas zjihl. »Jessiko, holčičko, moc ráda bych byla na tvém místě a převzala tvoje strasti. Ale každá z nás musí jít svou cestou.«
»Já vím.«
»Mám tě ráda jako žádnou ze svých vlastních dcer, ale nesmím dopustit, aby to křížilo moje povinnosti.«
»Chápu... ty povinnosti.«
»Co jsi, Jessiko, udělala a proč jsi to udělala - obě víme. Ale laskavost mě nutí ti říct, že je malá naděje, aby se tvůj chlapec stal konečným produktem snah Bene Gesseritu. Ty samotná si nesmíš dělat velké naděje.«
Jessica setřela na znamení hněvu slzy z koutků svých očí. »Nutíte mě, abych si připadala opět jako malá holka - a odříkala zpaměti svou první úlohu.« Soukala ze sebe slova: »Lidé se nikdy nesmějí pokořit

zvířatům.« Otřásla se vzlykem bez slz. Ztichlým hlasem dodala: »Jsem tak osamělá.«
»To by měla být jedna ze zkoušek,« řekla stařena. »Lidé jsou téměř vždy osamělí. Ted pošli pro chlapce. Má za sebou dlouhý, hrozný den. Ale měl dost času na přemýšlení a vzpomínání a já se ho musím ještě zeptat na ty jeho sny.«
Jessica přikývla, zamířila ke dveřím do komnaty pro rozjímání a otevřela je. »Paule, pojď sem, prosím.« Paul vstoupil a schválně se pomalu loudal. Na matku pohlédl, jako by ji nikdy neviděl. Když se dotkl očima Ctihodné matky, objevila se v nich ostražitost, ale tentokrát ji pozdravil krátkým úklonem hlavy, jak zdraví rovný sobě rovného. Zaslechl, jak za ním matka zavřela dveře.
»Mladý muži,« začala stařena, »vraťme se k tomu povídání o snech.«
»Co chcete vědět?« zeptal se.
»Zdají se ti sny každou noc?«
»Ne takové, které by stálo za to si pamatovat. Mohu si zapamatovat každý sen, ale některé za to stojí, jiné nikoli.«
»Jak ten rozdíl poznáš?«
»Prostě to vím.«
Stařena sklouzla očima z Paula na Jessiku a zase zpět. »Co se ti zdálo minulé noci? Stálo za to si to pamatovat?«
»Ano.« Paul zavřel oči. »Zdálo se mi o nějaké jeskyni... a o vodě... a byla tam nějaká dívka - velmi vyhublá a s velkýma očima. Její oči byly úplně modré, beze stopy bělma. Mluvím k ní a říkám jí o vás, o tom, že jsem na Caladanu viděl Ctihodnou matku.« Paul otevřel oči.
»A to, co jsi řekl neznámé dívce o tom, že jsi mě viděl, to se stalo dnes?«
Paul přemýšlel pak pokračoval: »Ano. Řekl jsem té dívce, že jste přišla a vtiskla mi pečeť neobvyklosti.«
»Pečeť neobvyklosti,« vydechla stařena a znovu rychle, ale krátce pohlédla na Jessiku, pak obrátila svou pozornost na Paula. »Nyní mi, Paule, podle pravdy pověz, zda se ti často zdá to, co se později stane?«
»Ano. O té dívce se mi zdálo již dříve.«
»Ale? Znáš ji?«
»Poznám ji.«
»Vyprávěj mi o ní.«
Paul opět zavřel oči. »Nacházíme se na nějakém malém místě mezi skalisky, která je chrání. Je téměř noc, ale je horko a mezerou mezi skalisky vidím pásy písku. Čekáme... čekáme na něco... mám jít a setkat se s nějakými lidmi. A ona má strach, ale snaží se ho přede mnou skrýt, a já jsem vzrušen. A ona říká: »Vyprávěj mi o vodách tvého rodného světa, Usúle.« Paul otevřel oči. »Není to zvláštní? Mým rodným světem je Caladan. Nikdy jsem o planetě Usúla neslyšel.«
»Je v tom snu ještě něco?« naléhala Jessica.
»Ano. Ale možná že tím Usúle mínila mě « usoudil Paul. »Právě mě to napadlo.« Znovu zavřel oči. »Žádá mě, abych jí vyprávěl o vodách. A já ji beru za ruku. A říkám, že jí přednesu báseň. A přednáším, ale pak jí musím vysvětlovat některá slova - jako pláž a příboj a chaluhy a rackové.«
»Jakou báseň?« zeptala se Ctihodná matka.
Paul otevřel oči. »Je to jedna z hudebních básní Gurneyho Hallecka pro smutné chvíle.«
Za Paulem začala Jessica recitovat:
»Vzpomínám na slaný kouř z ohně na pláži
a na stíny pod sosnami -
spolehlivé, neposkvrněné... neměnné -
Rackové se usadili na zemi,
bílá na zeleni...
A mezi sosnami přilétá vítr,
aby rozkýval stíny;
rackové rozpřahují křídla,
vzlétají
a vyplňují nebe chechtotem,
a já slyším vítr

vanoucí pláží
a zpěněný příboj,
a vidím, že náš oheň
sežehl mořské chaluhy.«
»To je ona,« řekl Paul.
Stařena se pátravě zahleděla na Paula: »Mladý muži, jakožto proktorka Bene Gesseritu hledám Kwisatze Haderacha, mužského potomka, který se skutečně může stát jedním z nás. Tvoje matka ho jako možnost vidí v tobě, ale ona se dívá očima matky. Možnost, tu vidím také, ale nic víc.«
Zmlkla a Paul pochopil, že chce, aby promluvit. Ale schválně vyčkával.
Po chvíli se ozvala: »Nechť je tedy po tvém. Máš v sobě hloubku; to vím jistě.«
»Mohu už jít?« zeptal se.
»Nemáš zájem si vyslechnout, co ti Ctihodná matka může po vědět o Kwisatzi Haderachovi?« ozvala se Jessica.
»Řekla, že ti, kdo se jím pokusili být, zemřeli.«
»Ale já ti mohu pomoci tím, že ti naznačím, proč neuspěli,« pronesla Ctihodná matka.
Hovoří o náznacích, pomyslel si Paul. Ona ve skutečnosti neví. A nahlas řekl: »Naznačujte tedy.«
»A vlezte mi na záda?« Ušklíbla se, na starém obličeji se objevilo mřížoví z vrásek. »Ale budiž: "Ten, kdo se podrobuje, vládne."«
Pocítil úžas; hovořila o tak základních věcech, jako je napětí v rámci významu. Skutečně si myslela, že ho jeho matka ničemu nenaučila?
»To má být náznak?« zeptal se.
»Nejsme zde proto, abychom si hráli se slovíčky nebo se dohadovali o jejich významu,« řekla stařena. »Vrba se podrobuje větru a vede se jí dobře, až jednoho dne je z ní mnoho vrb - hráz proti větru. To je poslání vrby.«
Paul se na ni pozorně zahleděl. Řekla poslání a on ucítil, jak ho to slovo udeřilo a znovu infikovalo svým smyslem. Zalila ho náhlá vlna hněvu vůči ní: pošetilá stará čarodějnice s ústy plnými prázdných frází.
»Vy si myslíte, že bych mohl být ten Kwisatz Haderach,« řekl. »Mluvíte o mně, ale dosud jste neřekla ani slovo o tom, co máme udělat, abychom pomohli mému otci. Slyšel jsem vás, jak jste hovořila s mou matkou. O mém otci mluvíte, jako by už byl mrtev. Ale on ještě není!«
»Kdyby existovalo něco, co by se pro něho dalo udělat, udělali bychom to,« zabručela stařena. »Snad bychom mohli zachránit tebe. Není to jisté, ale možné. Pro tvého otce však nelze učinit nic. Až se toto naučíš přijmout jako skutečnost, naučíš se skutečné benegesseritské lekci.«
Paul si povšiml jak ta slova jeho matkou otřásla. Rozhněvaně na stařenu pohlédl. Jak mohla o jeho otci něco takového vyslovit? Dusil se nesouhlasem.
Ctihodná matka pohlédla na Jessiku. »Dáváš mu výcvik podle našich návyků - povšimla jsem si těch známek. Na tvém místě bych udělala totéž. Pravidla ať jdou k čertu.«
Jessica přikývla.
»Ale radím ti,« řekla důrazně stařena, »aby ses řídila přesným postupem výchovy. V zájmu svého bezpečí potřebuje Hlas. Dobrý základ už má, ale my obě víme, kolik toho ještě potřebuje..., a to přímo zoufale.« Přistoupila těsně k Paulovi, sklopila k němu pronikavé oči. »Sbohem, mladíku. Doufám, že to dokážeš. Ale když to nedokážeš - no, my přesto uspějem.«
Ještě jednou pohlédla na Jessiku. Mezi nimi přeskočila jiskra porozumění. Pak se stařena z místnosti vznešeně vzdálila, jen její roucho šustělo, ale už se neohlédla. Místnost a ti, co v ní zůstali, byli náhle odříznuti od jejích myšlenek.
Když před chvílí od ní odvrátila Ctihodná matka naposledy tvář, Jessica si stačila povšimnout, že na ní byly slzy. Ty slzy skličovaly víc než jakákoli slova nebo výmluvné pohledy, které si toho dne vyměnily.

Dočetli jste se, že Muad'Dib neměl na Caladanu žádné kamarády svého věku. Nebezpečí byla příliš velká. Ale měl opravdu úžasné společníky a učitele v jedné osobě. Byl to Gurney Halleck, trubadúr a válečník. Když budete pročítat tuto knížku, můžete si některé z Gurneyho písni zazpívat. Byl to Thufir

Hawat, starý mentat, mistr assassinů, který vtiskoval strach i do srdce padišáha imperátora. Byl to Duncan Idaho, velmistr meče z rodu Ginázů; doktor Wellington Yueh, jméno černé zrádcovstvím, ale jasné učenostmi; lady Jessica, která svého syna vedla cestou benegesseritských návyků, a - samozřejmě - vévoda Leto, jehož schopnosti jako otce byly dlouho přehlíženy.

PRINCEZNA IRULÁN: DĚTSKÁ MINULOST MUAD'DIBA

Thufir Hawat vklouzl do výcvikové místnosti caladanského zámku a tiše za sebou zavřel dveře. Na chvíli zůstal stát, připadal si starý a unavený a otupělý. Levá noha ho bolela v místě, kde byl kdysi zraněn, ještě v době, kdy sloužil u starého vévody.
Už tři jejich generace, pomyslel si.
Přeletěl soustředěným pohledem rozměrnou místnost, jasně zalitou poledním světlem pronikajícím okny ve střeše, a spatřil chlapce, který tu seděl zády ke dveřím a soustředěně hleděl do papírů a map rozložených po stole z jilmového dřeva.
Kolikrát mám opakovat, aby si ten kluk nikdy nesedal zády ke dveřím? Hawat si odkašlal.
Paul zůstal skloněn nad tím, co studoval.
Okny ve stropě proplul stín mraku. Hawat si znovu odkašlal. Paul se narovnal a promluvil, aniž se otočil.
»Já vím. Sedím ke dveřím zády.«
Hawat potlačil úsměv a zamířil rázným krokem přes místnost. Když,se zastavil u rohu stolu, Paul k němu, starému a prošedivělému, vzhlédl. Hawatovy oči byly jako dvě tůňky, plné ostražitosti, zasazené do snědého a vráskami zbrázděného obličeje.
»Slyšel jsem, jak jdeš halou,« poznamenal Paul. »A slyšel jsem, jak otvíráš dveře.«
»Ty zvuky, co jsem vydával, mohl někdo napodobit.«
»Ten rozdíl bych poznal.«
To by tedy mohl, pomyslel si Hawat. Ta jeho čarodějnická matka mu dává důkladný výcvik, to jistě.
Copak tomu říká ta její vzácná škola ? Možná proto sem vyslali starou proktorku - aby zahnala naši drahou lady Jessiku zpátky do řady.
Hawat odtáhl židli od Paula a posadil se čelem ke dveřím. Udělal to vyzývavě, pak se opřel a prohlížel si pozorně místnost. Najednou mu připadala jako podivné, neznámé místo. Většinu jejího vybavení již odeslali na Arrakis. Zůstal studijní stůl, a taky zrcadlo pro výcvik v šermu se svými nehybnými hranolky krystalů a vedle něho cvičná figurína, záplatovaná a vycpaná vatou, která připomínala starodávného pěšáka, zohaveného a nesčíslněkrát zraněného ve válkách.
Tam stojím já, napadlo Hawata.
»Thufire, na co myslíš?« zeptal se Paul.
Hawat stočil pohled na chlapce. »Myslel jsem na to, že už brzy odtud všichni odejdeme a že toto místo možná už nikdy neuvidíme.«
»Zarmucuje tě to?«
»Zarmucuje? Ale kdepak! Loučení s přáteli zarmucuje. Svět je jenom svět.« Letmo pohlédl na mapy na stole. »A Arrakis je jenom jiný svět.«
»Poslal tě otec, abys zjistil, jak na tom jsem?«
Hawat se s nelibostí zamračil - ten chlapec v něm četl jako v otevřené knize. Přikývl. »Říkáš si, že by bylo slušnější, kdyby se zde objevil sám, ale musíš si uvědomit, kolik má starostí. Zastaví se později.«
»Studuji právě bouře na Arrakisu.«
»Bouře, aha.«
»Zdá se, že jsou dost nepříjemné.«
»Nepříjemné - to je příliš opatrný výraz. Ty bouře vznikají v šířce šest nebo sedm tisíc kilometrů a živí se vším, co je může popohnat, ať je to Coriolisova síla, jiná bouře, cokoli, co obsahuje jen trochu energie. Mohou se hnát rychlostí až sedm set kilometrů za hodinu a unášet s sebou všechno pohyblivé, co se jim postaví do cesty - písek, prach, všechno. Mohou odtrhat maso od kostí a kosti rozleptat na třísky.«
»Proč nemají systém pro pozorování počasí?«

»Arrakis má svoje speciální problémy, náklady jsou tam vyšší, i byly by nutné prostředky na zřízení a podobně. Gilda chce za meteorologické satelity šílené částky a rod tvého otce nepatří těm hodně bohatým, chlapče. Vždyť to víš.«
»Viděl jsi někdy fremeny?«
Myšlenky toho mládence dneska těkají z místa na místo, uvědomil si Hawat.
»Jako bych je neviděl,« odpověděl. »Je těžké je odlišit od lidí z grabenů a líst. Všichni nosí ty velké vlající pláště. A v uzavřeném prostoru děsně zapáchají. To od těch obleků, které nosí - říkají jim filtršat - ty regenerují tělesnou vlhkost k opětovnému použití.«
Paul polkl, jak si náhle uvědomil sliny v ústech, a vzpomněl si na sen o žízni. To, že by ti lidé potřebovali vodu tak nutně, aby ji získávali regenerací vlhkostí vlastního těla, zapůsobilo na něho velmi tísnivě. »Voda je tam vzácná,« poznamenal.
Hawat přikývl, a v duchu si řekl: Snad se mi daří přiblížit mu, jaký má ta planeta význam jako nepřítel. Je šílenství tam přijít a nebýt na ni předem psychicky připraven.
Venku již před chvílí začalo pršet, ale Paul si to uvědomil až teď a vzhlédl k oknu. Spatřil, jak se po šedivém metaskle rozlévá mokro. »Voda,« zašeptal.
»Naučíš se mít o vodu velkou starost,« řekl Hawat. »Jako vévodův syn jí budeš mít vždy dostatek, ale všude kolem sebe uvidíš známky tísnivé žízně.«
Paul si zvlhčil jazykem rty a v myšlenkách se vrátil o týden zpátky, k trýznivé zkoušce se Ctihodnou matkou. Také Ctihodná matka o hladu po vodě něco povídala.
»Dozvíš se o pohřebních planinách,« řekla tehdy, »o neúrodných rovinách, které jsou prázdné, o pustinách, kde neexistuje nic jiného než koření a píseční červi. Budeš přivírat oči, abys otupil sluneční výheň. Úkryt bude představovat díra mimo dosah větru a pohledu jiných očí. Budeš se pohybovat na svých dvou vlastních nohou - bez toptéry a pozemního vozidla a jezdeckého koně.«
Ale Paula zaujal spíše její tón - zpěvavý a kolísavý - než její slova.
»Když člověk žije na Arrakisu,« řekla potom, »ví, že země, chala, je neobydlená. Tvými přáteli se stanou měsíce, slunce tvým nepřítelem.«
Tehdy jeho matka zřejmě opustila své strážní místo u dveří, jelikož vycítil, že přišla a postavila se vedle něho. Vzhlédla ke Ctihodné matce a otázala se: »Nevidíte žádnou naději, Vaše Ctihodnosti?«
»Pro otce nikoli.« A stařena mávnutím ruky Jessiku umlčela a pohlédla na Paula. »Vryj si, mládenče, do paměti: Svět spočívá na čtyřech sloupech...« Vztyčila čtyři prsty s nápadnými klouby »... na učenosti moudrých, spravedlnosti velkých, víře pravdivých a odvaze statečných. Ale každý z nich je k ničemu...« Sevřela prsty v pěst. »...když neexistuje vládce, který ovládá umění vládnout. Z tohoto učiň vědu svého pokolení!«
Od toho dne, kdy ho navštívila Ctihodná matka, uplynul týden. A teprve až nyní začala její slova vyznívat v celé své hloubce. Teď, kdy seděl s Thufirem Hawatem ve výcvikové místnosti, Paul ucítil, jak jím projela pronikavá bolest ze strachu. Pohlédl na mentata, který se tvářil nechápavě a zamračeně.
»Kde se tvoje myšlenky celou tu dobu toulaly?« zeptal se Hawat.
»Setkal ses s Ctihodnou matkou?«
»S tou čarodějnickou mluvčí pravdy z Impéria?« Hawatovy oči ožily zájmem. »Setkal jsem se s ní.«
»Ona...« Paul zaváhal, zjistil, že o té trýznivé zkoušce nedokáže Hawatovi říct. Zábrany měly hluboké kořeny.
»Prosím? Co ona?«
Paul se dvakrát zhluboka nadechl. »Řekla jednu věc.« Zavřel oči a vybavoval si její slova, a když promluvil, do jeho hlasu se vloudil stín z jejího tónu: »Ty, Paul Atreides, potomek králů, syn vévody, musíš se naučit vládnout. Tedy to, co se žádný z tvých předků nenaučil.« Paul otevřel oči a přiznal: »To mě rozzlobilo a namítl jsem, že můj otec vládne celé planetě. Ale ona odpověděla: »Ztrácí ji.« A já jsem řekl, že můj otec získává bohatší planetu. Ale ona poznamenala: »Tu také ztratí.« A mě se zmocnila touha běžet a varovat otce, ale ona prohlásila, že ho již varovali - ty, ona samotná a mnozí jiní.«
»To je v podstatě pravda,« zabručel Hawat.
»Proč tedy odcházíme?« chtěl vědět Paul.
»Protože tak poručil imperátor. A protože naděje neumírá, navzdory tomu, co ta čarodějnická špiónka

prohlásila. A co jiného vytrysklo z té starobylé studnice moudrostí?«
Pravou ruku měl Paul pod stolem sevřenou v pěst a teď k ní sklopil oči. Poručil svým svalům, aby se pomalu uvolnily. Nějakým způsobem mě ovládla, napadlo ho. Jakým?
»Požádala mě, abych jí řekl, co to znamená vládnout,« pokračoval Paul. »A já jsem odpověděl, že to znamená poroučet. Ale ona prohlásila, že se mám ještě co učit.«
To uhodila hřebík na hlavičku, pomyslil si Hawat. Pokynul hlavou Paulovi, aby pokračoval.
»Řekla, že se vládce musí naučit přesvědčovat, nikoli nutit. Řekla, že vládce musí nabídnout nejlepší domov, aby přilákal nejlepší muže.«
»A jak podle ní přilákal tvůj otec muže, jako je Duncan a Gurney?« zeptal se Hawat.
Místo odpovědi pokrčil Paul rameny. »Pak řekla, že dobrý vládce musí zvládnout řeč svého světa, která je v každém světě jiná. A já jsem si myslel, že míní to, že se na Arrakisu nehovoří galašsky, ale ona vysvětlila, že jde o něco zcela jiného. Řekla, že má na mysli řeč skalin a rostlin, řeč, kterou člověk nevnímá pouze ušima. A já jsem poznamenal, že to je to, čemu doktor Yueh říká záhada života.«
Hawat pobaveně vyprskl. »Jak to vzala?«
»Zřejmě ji to hrozně pobouřilo. Řekla, že záhada života není problém, který se má řešit, ale skutečnost, která se má zažít. Tak jsem jí ocitoval první mentatský zákon: "Dění nelze pochopit tím, že se zastaví. Pochopení se musí podvolit toku dění, musí s ním splynout a nést se s ním." To ji asi uspokojilo.«
Zdá se, že se z toho dostává, pomyslel si Hawat, ale ta stará čarodějnice ho musela pořádně vylekat. Proč to udělala?
»Thufire,« ozval se Paul, »bude Arrakis tak hrozný, jak říkala?«
»Nic nemůže být tak hrozné,« odtušil Hawat a donutil se k úsměvu. »Vezmi třeba ty fremeny, ty vyvrhele z pouště. Na základě analýzy první aproximace ti mohu říct, že je jich mnohem, mnohem víc, než se v Impériu myslí. V poušti žijí lidé, chlapče; hrozně moc lidí a...« Hawat se dotkl svého spánku šlachovitým prstem. »... a ti z hloubi duše nenávidí Harkonneny. O tom se, chlapče, nesmíš ani náznakem nikde zmínit. Říkám ti to pouze proto, že tvému otci pomáhám.«
»Otec mi vyprávěl o Saluse Secundus,« řekl Paul. »Víš, Thufire, ta podle řeči je něco jako Arrakis..., možná není tak hrozná, ale dost se mu podobá.«
»Nevíme, jak to vypadá na Saluse Secundus dnes,« poznamenal Hawat. »Víme jen, jak vypadala kdysi dávno..., v podstatě. Ale z toho, co víme - máš celkem pravdu.«
»Fremeni nám pomohou?«
»Je to možné.« Hawat povstal. »Dnes odlétám na Arrakis. Mezitím se chovej tak, aby starý člověk, který tě má rád, měl z tebe radost. Choď sem jako vychovaný mladý muž a sedej si čelem ke dveřím. Ne proto, že bych si myslel, že v zámku číhá nebezpečí; chci jen, aby sis vypěstoval takový zvyk.«
Paul se postavila začal chodit kolem stolu. »Ty odlétáš dnes?«
»Dnes je pro mě den D a na tobě je řada zítra. Až se příště setkáme, bude to na půdě tvého nového světa.« Stiskl silně Paulovo pravé nadloktí. »Měj vždy ruku pro uchopení nože volnou. A svůj štít na plný výkon.« Pustil mu paži, pohladil ho po rameni, rychle se otočil a rázně zamířil ke dveřím.
»Thufire!« zvolal Paul.
Hawat se zastavil mezi dveřmi a otočil se.
»Nesedávej zády k žádným dveřím,« poučil ho Paul.
Na vrásčité staré tváři se rozprostřel široký úsměv. »To nebudu, chlapče. Na to můžeš vzít jed.« A zmizel, když za sebou tiše zavřel dveře.
Paul se posadil na místo, kde před chvílí seděl Hawat, a narovnával papíry. Ještě jeden den tady, pomyslel si. Rozhlédl se po místnosti. Odcházíme. Ta myšlenka na odchod mu najednou připadala mnohem skutečnější než kdykoli dřív. Vybavil si ještě něco, co stařena prohlásila, a to o tom, že svět je souhrn mnoha věcí - lidí, špíny, živé přírody, měsíců, přílivů a odlivů, sluncí - neznámý souhrn nazývaný příroda, neurčitý součet bez smyslu pro nyní. A ptal se sám sebe: Co je to nyní?
Dveře naproti Paulovi se s rachotem otevřely a dovnitř se vpotácel ošklivý muž s náručí plnou zbraní.
»Ale, Gurney Halleck,« vykřikl Paul. »Ty jsi ten nový zbrojmistr?«
Halleck zavřel dveře tak, že do nich kopl patou. »Vím že bys byl raději, kdybych si přišel hrát zábavné hry,« řekl. Rozhlédl se po místnosti a všiml si, že už ji měli v práci Hawatovi muži, kteří ji zkontrolovali a

provedli bezpečnostní opatření v zájmu vévodova dědice. Drobné známky kolem dokola to dokazovaly. Paul se zájmem pozoroval kolébajícího se ošklivce, který vykročil pozpátku, pak se otočil o sto osmdesát stupňů a zamířil s nákladem zbraní ke cvičebnímu stolu. Zjistil, že přes jeho rameno visí devítistrunná baliseta s členitým trsátkem prostrčeným mezi strunami u hlavy hmatníku.
Halleck upustil zbraně na stůl a vyrovnal je do řady - rapíry, malé dýky, kinžály, včelky s pomalou kadencí, štítové opasky. Jizva po signutě brázdící čelist se mu zvlnila, když se obrátila vyslal přes místnost úsměv.
»Tak, ty trpajzlíku, mi ani nepopřeješ dobrého jitra?« dožadoval se Halleck. »A jaký to osten jsi zapustil do starce z rodu Hawatů? Ten kolem mě v hale prolítl jako sprinter, který spěchá na pohřeb svého nepřítele.«
Paul v úsměvu poodhalil zuby. Ze všech otcových mužů měl Gurneyho Hallecka nejraději, znal jeho nálady a nevázanost, jeho smysl pro humor a považoval ho spíš za přítele než za najatého šermíře.
Halleck strhl balisetu z ramene a začal ji ladit. »Když nebudeš mluvit, tak nemluv,« řekl.
Paul se zvedl, udělal několik kroků a zvolal: »Tak co, Gurney, přišli jsme se cvičit v muzicírování, když je čas bojovat?«
»Tak to dnes dopadá se stařešiny,« opáčil Halleck. Zkusil na nástroji akord a přikývl.
»Kde je Duncan Idaho?« zeptal se Paul. »Nemá mě teď učit bojovat se zbraněmi?«
»Duncan odletěl na Arrakis jako šéf druhé vlny,« řekl Halleck. »A tobě zbyl jenom ubohý Gurney, který byl právě odstaven od bojování a netouží po ničem jiném než po muzice.« Zahrál jiný akord, zaposlouchal se do něho a usmál se. »A rada usoudila, že jsi tak mizerný bojovník, že tě raději budeme učit muzikantské profesi, abys nežil tak úplně zbytečně.«
»Bude tedy asi lepší, když mi zahraješ nějakou baladu,« vybídl ho Paul. »Chci vědět, jak se nemá hrát.«
»Ach haha!« zasmál se Gurney a spustil Galašská děvčata, a jeho členité trsátko se po strunách jen míhalo, když zpíval:
»Aj, galašská děvčata
dělaj to za hrst zlata,
a ta z Duny za lok vody!
Prahneš-li však po slečnách,
jež tě vášní spálí v prach,
okus pannu z Caladanu!«
»Na člověka, který toho s balisetou moc neumí, to nebylo špatné,« ocenil ho Paul, »ale kdyby moje matka slyšela, že na zámku zpíváš nějakou takovou sprosťárnu, nechala by přibít tvoje uši na fasádu jako ozdobu.«
Gurney si natáhl levé ucho. »Na ozdobu by se moc nehodily, moc jsem si je odřel, když jsem naslouchal u klíčových dírek, zatímco jeden mladík, kterého znám, vyluzoval na svou balisetu jakési podezřelé písničky.«
»Tak ty jsi už zapomněl, jaké to je, když najde člověk v posteli písek,« řekl Paul. Stáhl ze stolu štítový opasek a rychle si jej upnul kolem pasu. »Tak tedy do boje!«
V předstíraném překvapení vytřeštil Halleck oči. »Tak! To tvoje neřestná ruka spáchala ten hnusný čin. Dneska si dej pozor, mladý muži - dej si pozor!« Popadl rapír a prošvihl jím vzduch, až to zasvištělo. »Ďábelsky prahnu po pomstě!«
Paul zvedl druhý rapír, prohnul jej v rukou a zaujal postoj aguile s jednou nohou předsunutou. Začal se tvářit slavnostně jako doktor Yueh, ale v komickém provedení.
»Co mi to za ťulpase posílá otec na výcvik ve zbrani,« zanotoval Paul. »Tento ťulpasovitý Gurney Halleck již zapomněl první lekci pro ozbrojeného bojovníka, který je chráněn štítem.« Rychlým pohybem zapnul silové tlačítko na opasku, cítil, jak mu ochranné pole mírně vrásní kůži na čele a na zádech, a slyšel, jak okolní zvuky nabývají charakteristického zkreslení vyvolaného štítem. »Při bojování se štítem je obranný pohyb rychlý, ale útočný pohyb je pomalý,« odříkával Paul. »Jediným smyslem útoku je přimět protivníka, aby udělal chybný krok, a připravit si ho na zlověstný útok. Štít rychlý úder odvrací, pomalý kinžál propouští!« Rychlým trhnutím pozvedl rapír v náznaku útoku, ale pak jím švihl dolů k provedení ukázkového výpadu, ale jen tak rychle, aby prošel štítovou ochranou.

Halleck jeho akci pozorně sledoval a otočil se až v posledním okamžiku tak, aby ztupené ostří prošlo kolem jeho hrudi. »Rychlost vynikající,« konstatoval, »ale nechal jsi spoustu místa pro spodní protiúder krátkým nožem.«
Paul dotčené poodstoupil.
»Za takovou nedbalost bych ti měl nařezat na zadek,« řekl Halleck. Zvedl ze stolu nechráněný kinžál a držel jej nahoře. »Něco takového v rukou nepřítele by ti smrtelně pustilo žilou! Jsi schopný žák, nic víc, a já jsem tě varoval, abys ani při hře nenechal svou obranou proniknout člověka se smrtí v ruce.«
»Dneska na to asi nemám náladu,« poznamenal Paul.
»Náladu?« Halleckův hlas prozrazoval rozhořčení, i když ho štít zkresloval. »Co s tím má dělat nálada? Člověk bojuje, když musí - a je jedno, jakou má náladu! Nálada je dobrá tak pro dobytek nebo na milování, nebo na hraní na balisetu. Ale ne na bojování.«
»Omlouvám se, Gurney.«
»Ale tvá omluva není dostatečná!«
Halleck aktivoval svůj štít, přikrčil se a kinžál vystrčil levou rukou před sebe, zatímco pravačkou držel rapír ve vysoké poloze. »A pozor, teď se doopravdy braň!« Vysokým skokem se přenesl na jednu stranu, pak dopředu a zuřivě zaútočil.
Paul ustoupil a útok odrážel. Slyšel praskání ochranného pole, jak se okraje štítů dostávaly do kontaktu a odrážely se, a celým povrchem těla vnímal elektrické záchvěvy těchto dotyků. Co to do Gurneyho vjelo? ptal se sám sebe. Tohle nepředstírá! Paul učinil pohyb levou rukou, při němž mu z pouzdra nad zápěstím vklouzla do dlaně krátká dýka.
»Přišel jsi k názoru, že potřebuješ další kudlu, že?« zavrčel Halleck.
Je to zrada? říkal si Paul. To by Gurney neudělal!
Při boji se pohybovali podél stěn místnosti - výpad a obrana, finta a protifinta. Vzduch mezi bublinami jejich štítů zhořkl, jak se spotřebovával. Pomalá výměna podél rozhraní štítů jej nedokázala zcela doplnit. Po každém dalším vzájemném dotyku štítů bylo silněji cítit ozón.
Paul neustále ustupoval, ale nyní svůj ústup směroval ke stolu. Jestli se mi podaří dostat ho vedle stolu, předvedu mu jeden trik, říkal si Paul. Ještě jeden krok, Gurney.
Halleck ten krok udělal.
Paul odvrátil útok směrem k zemi, udělal obrat a zahlédl, že se Halleckův rapír zachytil o roh stolu. Vrhl se stranou, učinil vysoký výpad rapírem a pak výpad nožem vedl podél výstřihu přikrčeného Hallecka. Čepel zastavil na centimetr od jeho krční tepny. »Tak o tohle sis koledoval?« zašeptal.
»Koukni se dolů, chlapče,« pronesl přerývavě Halleck.
Paul poslechli Spatřil, že špička Halleckova kinžálu, prostrčeného pod rohem stolu, se téměř dotýká jeho slabiny.
»Oba by nás spojila smrt,« řekl Halleck. »Ale uznávám, že bojuješ trochu líp, když jsi k tomu vyprovokován. Možná ses dostal do nálady.« Vycenil v dravčím úsměvu zuby a jizva po signutě podél čelisti se mu zvlnila.
»Ty ses ale do mě dal,« uznal Paul. »Skutečně bys mi pustil žilou?«
Halleck odtáhl kinžál, narovnal se. »Kdybys bojoval jen o fous míň, než jsi schopen, vykrojil bych ti hezkou jizvu, takovou, že bys na ni nezapomněl. Nedopustím, aby můj oblíbený žák ztroskotal na prvním harkonnenském otrapovi, na kterého náhodou natrefí.«
Paul dezaktivoval štít a naklonil se nad stůl, aby nabral dech. »Zasloužil jsem si to, Gurney. Ale kdybys mě zranil, otec by byl vzteky bez sebe. Já tě za svoje selhání potrestat nenechám.«
»Pokud jde o to,« poznamenal Halleck, »bylo to také moje selhání. A nemusíš se obávat, na jednu nebo dvě jizvy si zvykneš. Máš štěstí, že jsi jich zatím nasbíral tak málo. A pokud jde o tvého otce - ten by mě potrestal jedině tehdy, kdyby se mi nepodařilo udělat z tebe prvotřídního bojovníka. A to by se mi nepodařilo, kdybych ti před chvílí nevysvětlil, jak nesprávná je ta nálada, která se u tebe tak najednou projevila.«
Paul se narovnal a zasunul krátkou dýku do pochvy nad zápěstím.
»To, co zde děláme, není pouze hra,« připomenul Halleck.
Paul přikývl. Překvapila ho Halleckova nezvyklá vážnost a naléhavost. Když zavadil pohledem o

narudlou jizvu na jeho čelisti, připomenul si příběh o tom, jak ji tam vryl bestie Rabban v Harkonnenově aréně pro otroky na Giedi Primě. A najednou se zastyděl, že o Halleckovi třeba jen na chvíli zapochyboval. Pak ho napadlo, že zrod té jizvy musela doprovázet bolest - bolest snad tak intenzívní, jakou jemu způsobila Ctihodná matka. Tuto myšlenku odvrhl, chladila jako led.
»Asi jsem skutečně doufal, že si dnes užijeme trochu hry,« usoudil Paul. »V poslední době je to tady všude moc vážné.«
Halleck se odvrátil, aby ukryl pohnutí. Něco ho začalo pálit do očí. Jako puchýř ho tlačila bolest. Byla vzpomínkou na nějaký dávno ztracený včerejšek.
Jak brzy musí to dítě dospět, uvědomil si Halleck. Jak brzy musí duševně zvládnout tu etiku, tu smlouvu s krutou obezřetností, aby se mu dostala do krve ta nezbytná znalost nezbytné věty: "Zaneste prosím do seznamu dalšího příbuzného."
Halleck promluvil, aniž se otočil: »Vytušil jsem, chlapče, že máš chuť si hrát, a nejraději bych se k ní připojil. Ale teď už si nemůžeme hrát. Zítra odlétáme na Arrakis. Arrakis je skutečný. Harkonnenové jsou skuteční.«
Paul se dotkl svého čela špičkou rapíru, který držel ve svislé poloze.
Když se Halleck otočila zahlédl ten pozdrav, odpověděl krátkým úklonem hlavy. Pokynul rukou směrem k cvičné figuríně. »Teď se zaměříme na výcvik časového odhadu. Předveď mi, jak toho panáka nebezpečně zasáhneš. Já ho budu ovládat odtud, odkud dobře vidím, jak si počínáš. A upozorňuji tě, že dnes zkusím několik nových protiútoků. Skutečný nepřítel by tě na něco takového předem neupozorňoval.«
Paul se protáhl na špičkách, aby si uvolnil svaly. Zvážněl, když si najednou uvědomil, že do jeho života pronikly náhlé změny. Přistoupil k figuríně, špičkou svého rapíru zapnul vypínač na její hrudi a ucítil, jak ochranné pole jeho tapír odtlačuje.
»En garde!« zvolal Halleck, a figurína zahájila soustředěný útok.
Paul aktivoval svůj štít, odrazil útok a provedl protivýpad.
Halleck pozoroval souboj a manipuloval ovládacími prvky. Jeho mozek jako by se rozdělil na dvě části: jedna se ostražitě věnovala tomu, co vyžadoval tréninkový souboj, a druhá se vznášela v myšlenkách někde v dálce.
Jsem dobře vyvázaný ovocný strom, pomyslel si. Plný dobře vyšlechtěných pocitů a schopností a ty všechny jsou na mně naroubovány - všechny čekají. až je někdo jiný otrhá.
Z neurčitého důvodu si vzpomněl na svou mladší sestru, její drobný obličej viděl zřetelně před očima. Ale teď už byla mrtvá - v jednom domě radosti pro Harkonnenovy vojáky. Měla ráda fialky... nebo to byly sedmikrásky? Nemohl si vzpomenout. Rozčilovalo, ho, že si nemůže vzpomenout.
Paul čelil pomalému zhoupnutí figuríny, levou rukou odvrátil entretisser.
Ten šikovný ďáblík! řekl si v duchu Halleck, soustředěný teď na složité pohyby Paulovy ruky. Cvičil a studoval na svou vlastní pěst. Tohle není Duncanův styl a taky to není nic z toho, co jsem ho učil já.
Tuto zjištění jen prohloubilo Halleckovu ponurou náladu. Jsem infikován náladou, pomyslel si a začal přemítat o Paulovi, zda ten chlapec vůbec ví, jaké to je ležet v noci na posteli a cítit v sobě tepavý strach.
»Kdyby přání byla rybami, všichni bychom vrhali sítě,« zabručel.
Tohle vždycky říkávala jeho matka a on to rčení používal vždy, když cítil, že zítřek pro něho bude chmurný. Pak ho napadlo, jak nelogické je to rčení pro planetu, kde nikdy nebyla moře ani ryby.

Yueh Wellington, 10 082 - 10 191 standardního času; doktor lékařských věd ze Sukovy školy (promoce 10 112 stand.); manželka: Wanna Marcusová B. G. (10 092 až 10 186? stand.); známý hlavně jako zrádce vévody Leta Atreida. (Srov.: Bibliografie, dodatek VII - »Imperiální kondicionování a zrada«.)

PRINCEZNA IRULÁN: SLOVNÍK MUAD'DIBA

I když Paul slyšel, jak doktor Yueh vchází do výcvikové místnosti, a uvědomil si jeho záměrně topornou chůzi, zůstal natažen na studijním stole s obličejem k jeho desce. Po vyčerpávající lekci Gurneyho Hallecka se cítil výborně uvolněn.
»Skutečně vypadáte velmi dobře,« pronesl Yueh svým tichým, vysokým hlasem.
Paul nadzvedl hlavu, spatřil, že doktorova strnulá postava stojí ve vzdálenosti několika kroků, a krátkým pohledem přeletěl pomačkaný černý oblek, hranatou hlav s purpurovými rty a svěšeným knírem, démantové tetování z imperiálního kondicionování na čele a dlouhé černé vlasy provlečené nad levým ramenem stříbrným prstencem Sukovy školy.
»Budete mít velkou radost, až zjistíte, že pravidelné lekce dnes pro nedostatek času odpadají,« oznámil Yueh. »Zanedlouho se dostaví váš otec.«
Paul se posadil.
»Zajistil jsem však, abyste během letu na Arrakis měl k dispozici čtecí přístroj na fólisky a několik lekcí.«
»Ach.«
Paul na sebe začal natahovat oblek. Zpráva, že přijde jeho otec, ho vzrušila. Od té doby, kdy imperátor nařídil, aby převzali Arrakis jako léno, bývali spolu jen málokdy.
Yueh přistoupil k jilmovému stolu a přemítal: Čím vším naplnil ten hoch poslední měsíce. Taková ztráta! Ach, taková směšná ztráta! A připomenul si: Nesmím selhat. To, co dělám, dělám proto, abych zajistil, že mojí Wannu ta harkonnenská čeládka už nebude mučit.
U stolu se k němu přidal Paul a dopínal si sako. »Co budu během přeletu studovat?«
»Ach, formy pozemského života na Arrakisu. Zdá se, že ta planeta rozevřela svou náruč některým životním formám. Není jasné jak. Až tam přiletíme, musím vyhledat planetárního ekologa - nějakého doktora Kynese - a nabídnout mu svoji pomoc při zkoumání.« A v duchu se napomenul: Co to povídám? Hrají si na pokrytce i vůči sobě.
»Bude tam něco o fremenech?« zeptal se Paul.
»O fremenech?« Yueh začal bubnovat prsty na stůl, a když si povšiml, že Paul jeho projev nervozity pozorně sleduje, ruku odtáhl.
»Třeba máte něco o celé populaci Arrakisu,« řekl Paul.
»Ano, jistě,« ujistil ho Yueh. »Existují tam dvě hlavní separátní skupiny lidí - fremeni, to je jedna skupina, a ostatní jsou lidé z grabenů, líst a panů. Slyšel jsem, že do určité míry uzavírají mezi sebou sňatky. Vesnické ženy z líst a panů dávají přednost fremenským manželům; muži z vesnic dávají přednost fremenským manželkám. Mají takové přísloví: "Lesk pochází z měst, moudrost z pouště."«
»Nemáte jejich fotografie?«
»Podívám se, co bych pro vás mohl sehnat. Ovšem nejzajímavější jsou na nich oči - zcela modré, beze stopy bělma.«
»Mutace?«
»Ne. Dává se to do souvislosti s obsahem koření v krvi.«
»Fremeni musí být stateční, když žijí na okraji té pouště.«
»Říká se to,« potvrdil nepřímo Yueh. »Skládají básně o svých nožích. Fremenky jsou stejně nelítostné jako muži. Divoké a nebezpečné jsou i fremenské děti. Myslím, že vám nedovolí, abyste se s nimi stýkal.«
Paul se na Yueha pátravě díval, z těch několika náznaků o fremenech vytušil sílu slov, která ho cele zaujala. Takové lidi tak získat za spojence!
»A červi?« zeptal se Paul.
»Prosím?«
»Rád bych se dozvěděl něco bližšího o písečných červech.«
»Ach jistě. Mám jeden fólisk o malém exempláři, pouze jedno sto deset metrů dlouhém a v průměru dvacet dva metry. Fólisk byl pořízen v severních šířkách. Věrohodní svědkové však spatřili červy delší než čtyři sta metrů a je odůvodněné předpokládat, že existují ještě delší jedinci.«
Paul sklouzl pohledem na kónické zobrazení severních šířek na mapě rozložené na stole. »Pouštní pás a jižní polární oblasti jsou označené jako neobývatelné. To kvůli červům?«
»A bouřím.«

»Ale každé místo se může uzpůsobit k obývání.«
»Pokud je to ekonomicky schůdné,« upřesnil Yueh. »Arrakis má hodně nákladných nebezpečí.« Uhladil si svěšený knír. »Váš otec se dostaví co nevidět. Než se vzdálím, chtěl bych vám dát dárek, něco, nač jsem přišel při balení.« Položil na stůl mezi sebe a Paula nějaký předmět - černý, podlouhlý a ne větší než koneček Paulova palce.
Paul se na předmět zadíval. Yueh si povšiml, že po něm nevztáhl ruku, a pomyslel si: jak je opatrný.
»Je to velmi stará Oranžsko-katolická bible vytisknutá pro kosmické cestovatele. Žádný fólisk, ale skutečný tisk na vláknitém papíře. Je u ní zvětšovací zařízení a systém pro elektrostatické nabíjení.« Zvedl bibli a předváděl ji. »Ta knížka je zavřená pomocí statického náboje, který působí proti obalu sevřenému pružinkami. Stisknete tuto hranu takto a stránky, které jste si zvolil, se vzájemně odpudí a knížka se otevře.«
»Je tak malá.«
»Ale obsahuje tisíc osm set stránek. Stisknete tuto hranu, takto a tak... a náboj obrátí vždy za určitou dobu jednu stránku, podle rychlosti čtení. Vlastních stránek se nikdy nedotýkejte prsty. Vláknitý papír je příliš jemný.« Zavřel knížku a podal ji Paulovi. »Zkuste si to.«
Yueh pozoroval Paula, jak nastavuje stránky. Konejším svoje vlastni svědomí. Dávám mu náboženskou relikvii. než ho zradím. Takto si snad mohu říct, že odešel, kam já nemohu jít, pomyslel si.
»Musela být vyrobena ještě před fólisky,« uznal Paul.
»Je hodně stará. Ale zůstane to jenom mezi námi, ano? Vaši rodiče by si mohli myslet, že pro takového mladíka je až příliš cenná.« Jeho matka by se určitě divila, co mě k tomu přimělo, řekl si v duchu.
»Ale...« Paul knížku zavřel a držel ji v ruce. »Jestliže má takovou cenu ...«
»Vyhovte rozmaru starého člověka,« naléhal Yueh. »Dostal jsem ji, když jsem byl velmi mlád.« A pomyslel si: Musím upoutat jeho myšlenky stejně jako jeho touhu po neobyčejném. »Otevřete ji na Kalimě čtyři-šedesát-sedm - říká se tam: "Z vody povstal veškerý život." Na hraně obalu je nepatrný zářez, který to místo označuje.«
Paul hmatal po obalu a našel dva zářezy, jeden mělčí než druhý. Stiskl ten mělčí a knížka se v jeho dlani rozevřela, zvětšovací zařízení současně sklouzlo na čtecí místo.

»Čtěte nahlas,« požádal Yueh.
Paul si zvlhčil jazykem rty a četl: »Pomysli na skutečnost, že hluchý člověk neslyší. Pak, jakou hluchotou my všichni netrpíme? Jakých smyslů se nám nedostává, že nevidíme a neslyšíme jiný svět vůkol nás? Co nás obklopuje, že...«
»Přestaňte!« vyštěkl Yueh.
Paul se odmlčel a zkoumavě se na něho zahleděl.
Se zavřenýma očima bojoval Yueh o vnitřní rovnováhu. Jaká zvrácenost způsobila, že se knížka otevřela v místě, kde je oblíbená Wannina pasáž? Otevřel oči a zachytil Paulův nechápavý pohled. »Promiňte,« řekl. »To byla... oblíbená pasáž mé... mé mrtvé manželky. To není to, co jsem chtěl, abyste četl. Navozuje mi vzpomínky, které jsou... bolestné.«
»Jsou zde dva zářezy,« řekl Paul.
Ale ovšem, uvědomil si Yueh. Wanna si svou pasáž označila. On má v prstech větší cit než já a její značku našel. Šlo pouze o náhodu, o nic víc.
»Třeba vás ta knížečka zaujme,« řekl Yueh. »Je v ní hodně historické pravdy a také hodně etické filozofie.«
Paul sklopil oči k drobné knížečce ve své dlani - taková věcička. Avšak obsahuje záhadu... něco se stalo, když z ní četl. Cítil, že něco otřáslo jeho děsivým posláním.
»Váš otec zde bude každou chvíli,« připomenul Yueh. »Knížku schovejte a přečtěte si ji v klidu.«
Paul se dotkl hrany knížky, jak mu před chvílí předvedl Yueh. Knížka se sama neprodyšně uzavřela. Zasunul ji do své tuniky. Když se na něho před chvílí Yueh utrhl, trnul na okamžik obavou, že ji bude chtít zpátky.
»Děkuji vám za dárek, doktore Yuehu,« řekl Paul a řekl to velmi zdvořile. »Bude našim tajemstvím. Přejete-li si, abych vám dal dárek nebo prokázal službu, neváhejte o to požádat.«

»Já... nic nepotřebuji,« řekl Yueh.
A pomyslel si: Proč zde stojím a mučím se? A mučím toho ubohého mládence.... i když on o tom ještě neví. Och! K čertu s tou harkonnenskou čeládkou! Proč si pro svůj odporný čin vybrali právě mě?

Jaký máme zvolit přístup k poznávání Muad'Dibova otce? Člověk nadmíru vroucí a překvapivé chladný, takový byl vévoda: nehynoucí láska ke své benegesseritské lady; sny o tom. co vše dokáže jeho syn; oddanost, s níž mu jeho muži sloužili. Zde ho máte - člověka zrazeného osudem, osamělou postavu, jejíž světlo zastínila sláva jeho syna. Přesto se člověk musí ptát: Co je syn jiného než pokračování svého otce?

PRINCEZNA IRULÁN: MUAD'DIB, RODINNÉ ZÁPISKY

Paul pozoroval, jak jeho otec vchází do výcvikové místnosti, spatřil, jak se stráže před dveřmi stavějí na hlídku. Jeden ze strážných zavřel dveře. Paul zaregistroval přítomnost silné osobnosti, jeho otec zkrátka přišel a byl beze zbytku zde.
Vévoda byl vysoký, pokožku měl olivovou. V jeho úzkém obličeji dominovaly ostré rysy, proteplené pouze hlubokýma, šedýma očima. Na sobě měl černou pracovní uniformu s rudou erbovní chocholkou jestřába na hrudi. Jeho úzký pas obepínal postříbřený štítový opasek se známkami častého používání.
»Pracuješ pilně, synu?« začal vévoda.
Přistoupil k jilmovému stolu, zběžně pohlédl na papíry na něm rozložené, pak přeletěl pohledem po celé místnosti a zpět k Paulovi. Cítil se unaven, všechno ho bolelo od námahy, ale svou únavu nedal najevo. Během letu na Arrakis musím využít každou chvilku k odpočinku, uvědomil si. Na Arrakisu už nebude na odpočívání čas.
»Moc pilně ne,« přiznal Paul. »Všechno je tak...« Pokrčil rameny.
»Chápu. Stejně zítra odlétáme. Bude dobré, když se v našem novém domově zabydlíme a veškeré trápení necháme tady.« Paul přikývl, najednou ho ovládla vzpomínka na slova Ctihodné matky:...pro otce však nelze učinit nic.
»Otče,« řekl Paul, »bude Arrakis tak nebezpečný, jak všichni říkají?«
Vévoda se donutil k nedbalému gestu, sedl si na roh stolu a usmál se. V hlavě se mu okamžitě vybavilo vše, co by měl říct - to, co by mohl použít, aby rozptýlil mráčky pochybností u svých mužů před bitvou. Ale všechno to, co by mohl říci, neprošlo do vyslovených slov, narazilo na jedinou myšlenku:
Toto je můj syn.
»Bude nebezpečný,« připustil.
»Hawat mi tvrdí, že máme s fremeny nějaké úmysly,« řekl Paul. A v duchu se divil: Proč mu neřeknu, co prohlásila ta stařena? Jak mi zapečetila jazyk?
Vévoda si úzkosti svého syna povšiml a vysvětloval: »Hawat jako vždy vidí, kde je hlavní naděje. Ale neexistuje jenom ta. Já se navíc spoléhám na společnost CHOAM. Tím, že mi Jeho Veličenstvo věnovalo Arrakis, musí nám dát i členství ve správní radě této společnosti..., nenápadně jsme tím hodně získali.«
»CHOAM kontroluje obchod s kořením,« poznamenal Paul.
»A Arrakis se svým kořením je pro nás klíčem ke společnosti CHOAM,« řekl vévoda. »V CHOAM jde o víc než o melanž.«
»Varovala tě Ctihodná matka?« vyhrkl Paul. Zaťal ruce v pěst, cítil, jak má kluzké dlaně. Stálo ho to vypětí, aby tu otázku položil.
»Hawat mi řekl, že tě varovala před Arrakisem,« pronesl vévoda. »Nedopusť, aby ti ženské obavy zatemnily mozek. Žádná žena nechce, aby se její milovaní vystavovali nebezpečí. To varování vlastně vzešlo od tvé matky; ber to jako důkaz, že nás miluje.«
»Ví o fremenech?«
»Ano, a o mnohém dalším.«
»O čem?«

A vévoda si pomyslel: Pravda může být horší, než si představuje, ale i nebezpečné skutečnosti jsou cenné, když je člověk připraven, aby se s nimi vypořádal. A existuje něco, čeho můj syn užil vrchovatě - potýkat se s nebezpečnými skutečnostmi. Měl by mít trochu víc zábavy, je mladý.
»CHOAM má vliv téměř na všechny druhy zboží,« začal vévoda z jiného konce. »Na dřevo, osly, koně, krávy, řezivo, hnojiva, žraloky, velrybí kůže - na nejobyčejnější i na nejexotičtější... dokonce i na naši chudinku pundi z Caladanu. Na cokoli, co Gilda bude přepravovat, umělecké výrobky z Ekazu, stroje z Richesu a Iksu. Ale všechno zastiňuje melanž. Za hrst koření si koupíš dům na Tulapinu. To se nedá uměle vyrobit, musí se těžit na Arrakisu. Je unikátní a má skutečné geriatrické vlastnosti.«
»A teď je v našich rukou?«
»Do jisté míry. Ale je důležité si uvědomit, že všechny rody jsou závislé na ziscích společnosti CHOAM. A pomysli na to, jak obrovský podíl těchto zisků závisí na jediném produktu - na koření. Představ si, co by se stalo, kdyby se těžba koření v důsledku něčeho omezila.«
»Ten, kdo si už nahromadil zásoby melanže, by mohl mít fantastické zisky,« usoudil Paul. »Ostatní by byli na holičkách.«
Vévoda si na chvíli dopřál pocit chmurného uspokojení, když pohlížel na svého syna a uvědomoval si, jak pronikavý, jak opravdově inteligentní to byl postřeh. Přikývl. »Harkonnenové hromadí zásoby už víc než dvacet let.«
»Budou mít zájem na tom, aby těžba koření upadla a aby vina padla na tvou hlavu.«
»Chtějí, aby jméno Atreidů ztratilo přízeň,« řekl vévoda. »Nezapomeň, že některé landsraadské rody ve mně spatřují někoho jako vůdce - svého neoficiálního mluvčího. Pomysli, jak by reagovaly, kdybych já měl vinu na tom, že jejich příjmy podstatně poklesly. Koneckonců, na prvním místě jsou naše zisky. K čertu s Velkou konvencí! Člověk si přece nesmí dát líbit, když ho někdo okrádá!« Vévodovy rty zkřivil nepříjemný úsměv. »Rody z landsraadu by na mě pohlížely nevraživě bez ohledu na to, co mi kdo udělal.«
»I kdyby nás napadli atomovými zbraněmi?«
»Nic tak bezprostředního neočekávám. Nic, co by se otevřeně příčilo Velké konvenci. Ale jinak téměř cokoli... možná dokonce poprašování a otrávení půdy.«
»Tak proč se do toho pouštíme?«
»Paule!« Vévoda se na svého syna zamračil. »Vědět, kde je past - to je první krok k tomu, aby se mohla obejít. Toto je, synu, jako boj muže proti muži, jen ve větším měřítku - úskoky v úskocích jiných úskoků... zdánlivě bez konce. Úkolem je ten propletenec úskoků rozmotat. Když víme, že Harkonnenové hromadí zásoby melanže, můžeme položit další otázku: Kdo ještě takové zásoby hromadí? Ten je na seznamu našich nepřátel.«
»Kdo?«
»Některé rody, o nichž víme, že nám nejsou přátelsky nakloněny, a některé další, o kterých si myslíme, že jsou přátelské. Můžeme je pro tuto chvíli z úvah vypustit, protože je zde někdo, kdo je mnohem důležitější: náš milovaný padišáh imperátor.«
Paulovi náhle vyschlo v krku a snažil se polknout. »Nemohl bys svolat landsraad, odhalit...«
»Dát našemu nepříteli na vědomí, že víme, čí ruka drží nůž? Ale nyní, Paule, nyní ten nůž vidíme. Kdo ví, kam by ho mohli namířit příště? Kdybychom tohle předložili landsraadu, způsobili bychom pouze velký zmatek. Imperátor by vše popřel. Kdo by se mu postavil na odpor? Získali bychom pouze trochu času, ale riskovali bychom zmatek. A odkud by pak přišel příští útok?«
»Všechny rody by mohly začít s hromaděním koření.«
»Naši nepřátelé mají velký náskok - příliš velký, než aby se dal zlikvidovat.«
»Imperátor,« řekl Paul. »To znamená sardaukary.«
»Nepochybně přestrojené do harkonnenských uniforem,« řekl vévoda. »Pořád to budou fanatičtí vojáci.«
»Jak nám mohou fremeni pomoci proti sardaukarům?«
»Vyprávěl ti Hawat o Saluse Secundus?«
»Imperátorově vězeňské planetě? Ne.«
»A co kdyby byla něco víc než vězeňská planeta, Paule? Nikdy neuslyšíš, že by se někdo zeptal: Odkud

pocházejí sardaukarské imperiální sbory?«
»Z vězeňské planety?«
»Odněkud jsou.«
»Ale odvedenci pro posílení obranyschopnosti, které imperátor vyžaduje od...«
»To je to, co nám chtějí namluvit, že to jsou jenom imperátorovi odvedenci, mladí a výborně vycvičení. Občas slyšíš šeptat o imperátorových výcvikových kádrech, ale rovnováha naší civilizace zůstává tatáž: ozbrojené síly velkorodů z landsraadu na straně jedné a sardaukaři a odvedenci pro jejich posílení na straně druhé. A odvedenci pro jejich posílení, Paule, sardaukaři zůstávají sardaukary.«
»Ale všechny zprávy o Saluse Secundus uvádějí, že je to hrozný svět!«
»Nepochybně. Ale kdybys chtěl vychovat drsné, silné muže, kteří nahánějí hrůzu, jaké bys jim vybral prostředí?«
»Jak by sis u takových lidí zajistil věrnost?«
»Existují osvědčené způsoby: hrát na vědomí o jejich určité, nadřazenosti, vytvářet tajuplnou atmosféru tajné organizace, podporovat ducha společného utrpení.«
Paul přikývl, očima visel na otcově tváři. Cítil, že teď přijde to hlavní.
»Vezmi takový Arrakis,« pokračoval vévoda. »Když se dostaneš mimo města a posádkové vesnice, je úplně stejně hrozný jako Salusa Secundus.«
Paul vytřeštil oči. »Fremeni!«
»Máme tam potenciální armádu vojáků stejně silných a schopných jako sardaukaři. Chce to trpělivost, abychom je nenápadně oťukali; a bohatství, abychom je mohli pořádně vyzbrojit. Ale fremeni tam jsou... a bohatství v podobě koření také. Teď tedy víš, proč jdeme na Arrakis, i když víme, že je to past.«
»Harkonnenové o fremenech nevědí?«
»Harkonnenové se fremenům posmívali, ze zábavy na ně pořádali hony a nikdy se ani neobtěžovali s nimi počítat. Víme, jakou politiku provádějí Harkonnenové vůči obyvatelstvu planet utrácet jen tolik, aby je udrželi.«
Kovové nitě na symbolu jestřába na jeho hrudi se zaleskly, když si vévoda poposedl. »Chápeš?«
»Právě teď s fremeny vyjednáváme,« naznačil Paul.
»Vyslal jsem poselstvo v čele s Duncanem Idahem,« řekl vévoda. »Ten Duncan je člověk hrdý a bezohledný, ale miluje pravdu. Myslím, že ho fremeni budou obdivovat. Při troše štěstí nás budou posuzovat podle něho: čestný Duncan.«
»Čestný Duncan,« poznamenal Paul, »a statečný Gurney.«
»Máš pro ně výstižná jména,« uznal vévoda.
A Paula napadlo, že Gurney je jeden z těch, které Ctihodná matka považuje za oporu světů..., za statečnost odvážných.
»Gurney mi řekl, že sis při dnešním výcviku vedl dobře.« vzpomněl si vévoda.
»Mně řekl něco jiného.«
Vévoda se hlasitě zasmál. »Vím, že Gurney chválou šetří. Říká. že máš obdivuhodně přesný cit - to jsou jeho vlastní slova pro rozdíl mezi ostřím a špičkou sečně zbraně.«
»Gurney říká, že zabíjet špičkou není žádné umění, že se má zabíjet ostřím.«
»Gurney je romantik,« zabručel vévoda. To, že jeho syn tak mluví o zabíjení, ho najednou vyvedlo z míry. »Byl bych raději. kdybys nikdy nemusel zabíjet..., ale jestli to bude nevyhnutelné, udělej to jak budeš moci... špičkou nebo ostřím.«
Vzhlédl k prosklenému stropu, na který bubnoval déšť.
Když Paul zjistil, kam míří pohled jeho otce, pomyslel na dešťová mračna na obloze - to na Arrakisu v žádném případě neuvidí - a tato myšlenka na oblohu ho zavedla ke kosmickému prostoru rozkládajícímu se za ní. »Jsou vesmírné lodě Gildy skutečně velké?« zeptal se.
Vévoda na něho pohlédl. »To bude tvoje první cesta mimo planetu,« uvědomil si nahlas. »Ano, jsou velké. My poletíme maxitrajlerem, protože poletíme dlouho. A maxitrajler je skutečně obrovský. V jeho prostorách se všechny naše fregaty a transportní lodě ztratí v jednom rohu - budeme jenom malou položkou na přepravním seznamu.«
»A nebudeme smět opustit naše fregaty?«

»To je část ceny, kterou platíš za bezpečí zaručované Gildou. Vedle nás by klidně mohly stát lodě Harkonnenů a my bychom se od nich ničeho nemuseli obávat. Harkonnenové jsou natolik rozumní, že přepravní výsady Gildy neohrozí.«
»Budu sledovat obrazovky a pokusím se zahlédnout gildaře.«
»Nebudeš. Ani jejich obchodní zástupci nikdy žádného gildaře neviděli. Gilda je na soukromí svých příslušníků citlivá stejně jako na svůj monopol. Nedělej nic, Paule, čím bys narušil jejich přepravní výsady.«
»Myslíš, že se skrývají proto, že se z nich stali mutanti a že už nevypadají... jako lidé?«
»Kdo ví?« vévoda pokrčil rameny. »To je záhada, kterou my pravděpodobně neobjasníme. Máme naléhavější problémy - mezi nimi tebe.«
»Mě?«
»Tvoje matka, synu, si přála, abych to byl já, kdo ti to řekne. Víš, možná že máš mentatské schopnosti.« Paul se pozorně na otce zahleděl, chvíli se nezmohl ani na slovo, ale pak řekl: »Mentat? Já? Ale já...«
»Hawat je téhož názoru, synu. Je to tak.«
»Ale myslel jsem, že s výcvikem na mentata se musí začít už od útlého dětství a že dotyčný to nesmí vědět, protože by to mohlo potlačovat počáteční...« Odmlčel se, jedna blesková kalkulace mu v souhrnu přiblížila všechno to, čím v minulosti procházel. »Rozumím,« řekl.
»Nastává den,« pokračoval vévoda, »kdy se perspektivní mentat musí dozvědět, co se děje. A ne o tom, co se děje s ním. Mentat se musí podílet na rozhodnutí, zda ve výcviku pokračovat, nebo nepokračovat. Někteří pokračovat mohou; někteří jsou neschopní pokračovat. Pouze perspektivní mentat to o sobě může vědět určitě.«
Paul si třel bradu. Všechny ty speciální lekce, které mu dávali Hawat a jeho matka - mnemotechnika, zostřování vědomí, ovládání svalstva a vybrušování citlivosti, studium jazyků a hlasových odstínů - to vše v jeho myšlenkách najednou do sebe přesně zapadlo a dalo nový smysl.
»Jednoho dne se staneš vévodou, synu,« pokračoval jeho otec. »A takový vévoda se schopnostmi mentata by byl skutečně imponující. Můžeš se rozhodnout hned..., nebo potřebuješ trochu času?«
V odpovědi nezazněla ani stopa po nerozhodnosti. »Budu s výcvikem pokračovat.«
»Skutečně imponující,« pronesl téměř nezřetelně vévoda a Paul zahlédl na jeho tváři pyšný úsměv. Ten úsměv však Paulem otřásl: proměnil vévodův úzký obličej v lebku. Paul zavřel oči a pocítil, jak v něm znovu ožívá děsivé poslání. Být mentatem je možná děsivé poslání, napadlo ho.
Ale přesto, že se na tu myšlenku soustředil, jeho nové vědomí ji popřelo.

S lady Jessikou a Arrakisem skutečně dozrál benegesseritský systém, spočívající v rozsévání vštěpovaných legend prostřednictvím missionarie protectivy. Již dávno se oceňovala moudrost rozsévat myšlenky ve známém vesmíru v prorockých vzorech na ochranu členů Bene Gesseritu, ale ještě nikdy jsme neviděti tak extrémní podmínky a zároveň tak ideální spojení osoby a připravené půdy. Věštecké legendy byly na Arrakisu již zakotvené dokonce v podobě mechanicky přejatých znaků (včetně Ctihodné matky, canto a respondu a většiny šarží panoplie propheticus). A nyní se všeobecně uznává, že latentní schopnosti lady Jessiky se silně podceňovaly.

PRINCEZNA IRULÁN: ANALÝZA ARRAKÉNSKÉ KRIZE
[interní publikace: číslo B. G. fasciklu AR - 81088587]

Kolem dokola lady Jessiky - naskládaný v rozích arrakénské velké haly, nakupený na volném prostranství - spočíval zabalený náklad s jejich potřebami: bedny, kufry, krabice, přepravky - některé zčásti nerozbalené. Jessica slyšela, jak závozníci z kyvadlového raketoplánu Gildy skládají u vchodu další zásilku.
Stála uprostřed haly. Pomalu se otáčela a vzhlížela vzhůru a dokola na zaprášené řezbářské práce, praskliny a hluboce zapuštěná okna. Obrovský anachronismus této místnosti jí připomenul Halu sester na

škole Bene Gesseritu. Jenže tam vyznával celkový dojem teple. Zde převládal ponurý kámen.
Pro ty opěrné zdi a tmavé závěsy musel dotyčný architekt sáhnout hodně daleko do minulosti, pomyslela si. Ve výši dvou podlaží se nad ní rozprostíral klenutý strop s velkými příčnými trámy, o nichž byla téměř přesvědčena, že sem na Arrakis musely být dopraveny odněkud z velké dálky za vynaložení obrovských nákladů. Na žádné planetě této soustavy nerostly stromy pro zhotovení takových trámů - pokud ty trámy nebyly imitací dřeva.
A podle jejího názoru nebyly.
Za starého Impéria zde býval vládní zámek. Tehdy se na náklady tak nehledělo. To bylo ještě před Harkonneny a jejich novým hlavním městem Kartágem - levným a křiklavým místem, vzdáleným odtud asi dvě stě kilometrů na sever za Nerovnou zemí. Leto prokázal, že je moudrý, když za sídlo své vlády zvolil toto místo. Název Arrakén má dobrý zvuk, naplněný tradicí. Není to nijak velké město, ale snadněji se dá neutralizovat a bránit.
Znovu se ozval rachot beden, které vykládali u vchodu. Jessica si povzdychla.
Napravo od ní byl o krabici opřen obraz vévodova otce. Balicí motouzy visely přes něj jako ozdoba z třásní. Kus motouzu svírala Jessica dosud v levé ruce. Vedle obrazu ležela hlava černého býka připevněná k naleštěné desce jako tmavý ostrůvek v moři prokládacího papíru. Plaketa ležela naplocho na podlaze, a černé nozdry býka směřovaly ke stropu, jako by to divoké zvíře bylo připraveno zařvat do místnosti svou výzvu.
Jessica s údivem přemítala, co ji donutilo, aby tyto dvě věci vybalila nejdřív - hlavu a obraz. Věděla, že v tom, co udělala, musí být něco symbolického. Ode dne, kdy ji vévodovi nákupčí odvedli ze školy, necítila v sobě takový nepokoj a nejistotu.
Hlava a obraz.
Jen umocnily její pocity zmatku. Otřásla se, letmo zaletěla pohledem ke štěrbinovým oknům vysoko nad svou hlavou. Z odpoledne ještě mnoho neuplynulo, ale v těchto zeměpisných šířkách se obloha zdála být tmavá a chladná - mnohem tmavší než teplá modř Caladanu. Náhle jí pronikla bodavá bolest touhy po domově.
Jsi tak vzdálen, Caladane.
»Tady jsi!«
Ten hlas patřil vévodovi Letovi.
Svižně se otočila a spatřila ho, jak rozhodným krokem míří z klenuté chodby do jídelny. Jeho černá uniforma s rudou erbovní chocholkou jestřába na hrudi byla zaprášená a pomačkaná.
»Napadlo mě, jestli ses náhodou v tomto hrozném domě neztratila,« řekl.
»Je to chladný dům,« poznamenala. Dívala se na jeho vysokou postavu, na jeho snědou kůži, která ji přiměla ke vzpomínce na olivové háje a zlaté slunce nad modrými vodami. V šedých očích měl dýmový opar hořícího dřeva, ale obličejem připomínal dravce: hubený, plný ostrých úhlů a rovin.
Náhle se ho začala bát. Od chvíle, kdy se rozhodl, že se příkazu imperátora podřídí, se z něho stal zběsile energický člověk. »Celé město působí chladným dojmem,« dodala.
»Je to špinavé, zaprášené posádkové městečko,« souhlasil. »Ale to změníme.« Rozhlédl se po hale. »Tohle jsou veřejné místnosti pro státnické záležitosti. Právě jsem si zběžně prohlédl některé z rodinných komnat v jižním křídle. Jsou mnohem příjemnější,« přiblížil se k ženě, a když se dotkl jejího ramene, zalil ho obdiv k její majestátnosti.
A znovu přemítal o jejím neznámém původu - snad nějaký odpadlický rod? Odstraněný člen královské rodiny? Vypadala královštěji než přímí příbuzní samotného imperátora.
Díval se na ni tak upřeně, až se pootočila a nabídla mu k pohledu svůj profil. A on si uvědomil, že na ní není žádný jednotlivý rys, který je sám o sobě krásný. Pod bronzovými vlasy oválný obličej. Oči široko od sebe posazené a tak zelené a jasné jako ranní obloha na Caladanu. Nos malý, ústa široká a štědrá. Postava hezká, ale sporá: vysoká a s křivkami spíše štíhlými.
Vzpomněl si, že služebné sestry ve škole o ní tvrdily, že je kost a kůže tak ho tehdy jeho nákupčí informovali. Ale ten popis příliš zjednodušoval. Vývojové linii Atreidů vrátila královskou krásu. Byl rád, že ji Paul má ve velké oblibě.
»Kde je Paul?« zeptal se.

»Někde v domě ho vyučuje Yueh.«
»Pravděpodobně v jižním křídle,« usoudil. »Měl jsem dojem, že slyším Yuehův hlas ale neměl jsem čas, abych se přesvědčil.« Krátce na ni pohlédl. Váhal. »Přišel jsem pouze proto, abych do jídelní haly pověsil klíč caladanského zámku.«
Zatajila dech, potlačila nutkání vztáhnout k němu ruku. Pověšení klíče - takový krok symbolizoval definitivní stav. Ale pro utěšování nebyl čas ani vhodné místo. »Když jsme přicházeli, zahlédla jsem, že nad domem vlaje náš prapor,« řekla.
Letmým pohledem sklouzl k obrazu svého otce. »Kam to chceš pověsit?«
»Někam sem.«
»Ne.« Zápor zazněl rozhodně a definitivně, sděloval jí, že se může pokusit přesvědčit ho lstí, ale že normální výměna názorů je zbytečná. Přesto se musela pokusit, i kdyby jí to gesto mělo posloužit pouze k tomu, aby si připomněla, že na něj nebude uplatňovat lsti:
»Můj pane,« začala, »kdybys jenom...«
»Odpověď zní i nadále ne. Vyhovím ti pokorně ve většině záležitostí, ale v této ti nevyhovím. Právě jsem přišel z jídelní haly, kde jsou...«
»Můj pane! Prosím.«
»Musíš se rozhodnout mezi svým zažíváním a mou úctou k předkům, má drahá,« řekl. »Předkové budou viset v jídelní hale.«
Povzdychla. »Ano, můj pane.«
»Můžeš se vrátit ke svému zvyku jíst ve svých komnatách, kdykoli to bude možné. Na tvém místě u stolu tě budu očekával jen při formálních příležitostech.«
»Děkuji ti, můj pane.«
»A nebuď ke mně tak chladná a obřadně zdvořilá! Děkuj mi, že jsem si tě nikdy nevzal, má drahá. Pak by to byla tvoje povinnost, aby ses se mnou setkávala u stolu při každém jídle.«
Nedopustila, aby jí do tváře pronikl sebemenší záchvěv. Přikývla. '
»Hawat už nainstaloval nad jídelní stůl náš čichač jedu,« řekl. »Ve tvém pokoji je přenosný stůl.«
»Ty jsi tušil, že... že se nedohodneme,« pronesla.
»Má drahá, myslím také na tvoje pohodlí: Najal jsem služebníky. Jsou to místní lidé, ale Hawat je prověřil - všichni jsou fremeni. Budou sloužit, dokud naše vlastní lidi nebudeme moci zbavit jejich jiných povinností.«
»Může být někdo z místních skutečně spolehlivý?«
»Každý, kdo nenávidí Harkonneny. Třeba si nakonec budeš chtít hlavní hospodyni ponechat: šedout Mapes.«
»Šedout,« opakovala Jessica. »To je fremenský titul?«
»Říkali mi, že to znamená "ten, kdo nabírá ze studny" označení, které zde má dost důležitý zvuk. Možná že na tebe jako služebná neudělá velký dojem, i když na podkladě Duncanovy zprávy si jí Hawat velmi cení. Oni oba jsou přesvědčeni, že chce sloužit - konkrétně že chce sloužit tobě.«
»Mně?«
»Fremeni se dozvěděli, že jsi z Bene Gesseritu,« vysvětloval. »O Bene Gesseritu zde existují legendy.«
Missionaria protectiva, napadlo Jessiku. Žádné místo jim neunikne.
»Znamená to, že Duncan uspěl?« zeptala se. »Stanou se fremeni našimi spojenci?«
»Nic není definitivní,« řekl. »Duncan si myslí, že nás chtějí chvíli pozorovat. Avšak slíbili nám, že během příměří přestanou plenit naše odlehlé vesnice. Je to významnější úspěch, než se snad zdá. Hawat říká, že fremeni byli Harkonnenům trnem v oku, že skutečný rozsah jejich drancování byl pečlivě utajován. Imperátora by moc nepotěšilo, kdyby se dozvěděl, že vojsko Harkonnenů je neschopné.«
»Fremenská hospodyně,« hloubala Jessica nahlas a přenesla hovor opět na šedout Mapes. »Bude mít modromodré oči.«
»Nenech se oklamat tím, jak místní lidé vypadají,« řekl. »Mají v sobě obrovskou sílu a zdravou vitalitu. Myslím, že budou vším, co potřebujem.«
»Je to nebezpečná hra,« namítla.
»Nerozebírejme to znovu,« řekl.

Přinutila se k úsměvu. »Zaangažovaní už jsme, o tom není pochyb.« Provedla rychlou soustavu cviků klidu - dvě hluboká nadechnutí a obřadní zaříkání v duchu. »Když rozděluji pokoje, máš nějaké speciální přání, na něž bych měla myslet?«
»Jednoho dne mě musíš naučit, jak to děláš,« řekl, »to, jak zahodíš starosti za hlavu a věnuješ se praktickým otázkám. Musí to být benegesseritské umění.«
»Je to ženské umění,« opáčila.
Usmál se. »Dobrá. K rozdělení pokojů: zajisti, abych měl v blízkostí ložnice velký prostor pro kancelář. Bude tu víc papírování než na Caladanu. A samozřejmě strážní místnost. To by tak bylo vše. O bezpečnost domu neměj obavy, Hawatovi chlapci jej důkladně prohlédli.«
»O tom nepochybuji.«
Krátce pohlédl na hodinky. »A mohla bys dohlédnout, aby všechny naše hodiny byly nastaveny na místní čas. Pověřil jsem jednoho technika, aby si to vzal na starost. Přijde sem co nevidět.« Shrnul jí pramínek vlasů z čela. »Teď musím zpátky na přistávací plochu. Každou chvíli má přiletět druhý raketoplán se záložním mužstvem.«
»Nemohl by jim jít naproti Hawat, můj pane? Vypadáš tak unaveně.«
»Chudák Hawat má ještě víc starostí než já. Tahle planeta je totiž zamořena harkonnenskými intrikami. Kromě toho se musím pokusit přemluvit některé z kvalifikovaných hledačů koření aby neodcházeli. Se změnou lenního pána si mohou vybrat, víš? - a ten planetolog, kterého imperátor a landsraad jmenovali soudcem změny, se nedá koupit. Dovoluje, aby si vybrali. Odhaduje se, že na osm set kvalifikovaných sil odletí na kyvadlové lodi s nákladem koření, poblíž ještě parkuje nákladní loď Gildy.«
»Můj pane...,« zmlkla, váhala.
»Ano?«
Nedá se přimět k tomu, aby pro nás udělal z této planety bezpečný kout, pomyslela si. A já na něm nemohu svoje lsti uplatnit.
»V kolik hodin si přeješ podávat večeři?« zeptala se.
To není to co chtěla před chvíli říct, napadlo ho. Ach, moje Jessiko, kdybychom tak mohli být někde jinde, kdekoli jinde než na tomto hrozném světě - samotni, jen my dva, bez starostí.
»Najím se v důstojnické kantýně na letišti,« řekl. »Předpokládej, že se vrátím hodně pozdě. A... ach ano, pošlu pro Paula strážní vozidlo. Chci, aby se zúčastnil naší porady o taktice.«
Odkašlal si, jako by chtěl ještě něco říci, ale pak se nečekaně otočil a rázně vykročil ke vchodu, odkud slyšela zvuky doprovázející vykládání dalších beden. Odtud pak zazněl jeho hlas ještě jednou, přikazující a pohrdavý, jakým vždy hovořil ke služebnictvu, když měl naspěch: »Lady Jessica je ve velké hale. Okamžitě jdi za ní.«
Ozvalo se bouchnutí vnějších dveří.
Jessica se otočila a stanula tváří v tvář obrazu Letova otce. Vévoda byl portrétován v kostýmu matadora s čapkou barvy fuchsinu, pohozenou přes levé rameno. Jeho obličej vypadal mladě, byl sotva starší, než je Leto dnes, ale měl tytéž ostré rysy a v šedivých očích tentýž upřený pohled. Jessica zaťala ruce v pěst, na obraz pohlížela planoucíma očima.
»Buď zatracen! Buď zatracen! Buď zatracen!« pronášela šeptem.
»Jaké jsou vaše rozkazy, urozená?«
To promluvil ženský hlas, vysoký a melodický.
Jessica se rychle otočila a spatřila sukovitou, šedovlasou ženu v beztvarých pytlovitých šatech barvy nevolnické hnědi. Ta žena vypadala tak vrásčitě a vyschle jako kdokoliv z davu, který je toho rána vítal po celé cestě z letiště. Na této planetě všichni domorodci vypadají podvyživeně a jsou vrásčití jako sušené švestky, pomyslela si Jessica. Avšak vévoda prohlásil, že jsou silní a vitální. A pak samozřejmě ty oči - ten povlak z nejhlubší, nejsytější modři beze stopy bělma - tajnůstkářské a záhadné. Jessica se přinutila k tomu, aby se tak upřeně nedívala.
Žena krátce, ale strnule kývla hlavou a řekla: »Říkají mi šedout Mapes, urozená. Jaké jsou vaše rozkazy?«
»Můžeš mi říkat "má lady",« poučila ji Jessica, »a nejsem urozená. Jsem jediná konkubína vévody Leta.«
Znovu to podivné kývnutí hlavou, a pak žena vzhlédla k Jessice s potutelnou otázkou v očích. »Je zde

tedy ještě manželka.«
»Není a nikdy nebyla. Jsem vévodovou jedinou... přítelkyní, matkou jeho budoucího dědice.«
Ještě ve chvíli, kdy hovořila, musela se sama pro sebe zasmát nad pýchou skrytou za svými slovy. Cože to prohlásil sv. Augustin? zeptala se v duchu. "Hlava poručí tělu a tělo poslechne. Hlava poručí sobě a narazí na odpor." Ano - v poslední době narážím na odpor stále častěji. Hodilo by se mi tiché útočiště pro mě samotnou.
Ze silnice před domem se ozval podivný křik, který se opakoval: »Sú-sú-súk! Sú-sú-súk! Ichú-ejgh! Ichú-ejgh!« A znovu: »Sú-sú-súk!«
»Co to je?« zeptala se Jessica. »Několikrát jsem to zaslechla, když jsme dnes ráno projížděli ulicemi.«
»Jenom volání prodavače vody, má lady. Ale vy se o něco takového nemusíte zajímat. Máte tady nádrž s padesáti tisíci litry a je stále plná.« Sklouzla očima na svoje šaty. »Podívejte, má lady, tady nemusím nosit ani filtršat!« Zachichotala se. »A není ze mě mrtvola!«
Jessica váhala, chtěla se té fremenky ještě vyptávat, potřebovala informace, aby se mohla orientovat. Ale nutnost udělat ve zmatcích v zámku pořádek byla naléhavější. Přesto však ji znepokojovala myšlenka, že voda je zde hlavním měřítkem bohatství.
»Můj manžel mi řekl o tvém titulu, šedout,« řekla Jessica. »Já ten výraz znám. Je to velmi starodávný výraz.«
»Znáte tedy starodávné jazyky?« zeptala se Mapes a vyčkávala s podivnou dychtivostí.
»Jazyky se na Bene Gesseritu vyučují ze všeho nejdříve,« odpověděla Jessica. »Znám bhotanský džib, šakobsu a všechny lovecké jazyky.«
Mapes přikývla. »Právě tak praví legenda.«
A Jessica se v duchu divila sama sobě: Proč si hraji na někoho, kým nejsem? Ale cesty Bene Gesseritu byly nevyzpytatelné a neúprosné.
»Znám temné stránky a cesty Velké matky,« řekla Jessica. V Mapesině reakci a výrazu postřehla zřejmější náznaky, drobnosti, které ji prozrazovaly. »Miseces prejia,« pronesla jazykem šakobsa. »Andral ťre peral Trada cik buscakri miseces perakri...«
Mapes poodstoupila o krok, zdálo se, že se chystá uprchnout.
»Znám mnoho věcí,« pokračovala Jessica. »Vím, že jsi porodila děti, že jsi ztratila svoje drahé, že ses zahalila do strachu a že jsi spáchala násilí a že ještě další násilí spácháš. Znám mnoho věcí.«
Ztichlým hlasem Mapes pronesla: »Nechtěla jsem vás urazit, má lady.«
»Hovoříš o legendě a hledáš odpovědi,« řekla Jessica. »Střez se odpovědí, které snad najdeš. Vím, že jsi přišla připravena spáchat násilí nožem, který máš ukryt v záňadří.«
»Má lady, já...«
»Je určitá možnost, že bys mohla prolít moji krev,« přerušila ji Jessica, »ale tím bys přivolala více zkázy, než si ve svých nejhrůznějších obavách můžeš představit. Existují horší věci než umírání, víš - i pro čisté lidi.«
»Má lady!« zvolala prosebně Mapes. Zdálo se, že klesne na kolena. »Tu zbraň přináším jako dar pro vás, když prokážete, že jste Ona.«
»A jako posla mé smrti, když se ukáže, že nejsem,« opáčila Jessica. Vyčkávala ve zdánlivém uvolnění, které z benegesseritských absolventů dělalo tak hrozné protivníky v boji.
Nyní uvidíme, na kterou stranu se rozhodnutí vychýlí, pomyslela si.
Jen zvolna vnořila Mapes ruku do svého výstřihu a vytáhla tmavou pochvu. Z pochvy vyčnívala černá rukojeť s hlubokými výřezy pro prsty. Jednou rukou uchopila pochvu a druhou rukojeť, vytáhla mléčně bílou dýku, držela ji vztyčenou. Zdálo se, že ta dýka svítí a jiskří svým vlastním světlem. Měla ostří na obou hranách jako kinžál a její čepel byla asi dvacet centimetrů dlouhá.
»Víte, co to je, má lady?« zeptala se Mapes.
Jessica věděla, že to může být jen jediné: bájný krispel z Arrakisu, dýka, která se nikdy nedostala mimo tuto planetu a o níž se vědělo pouze z nezaručených zpráv a divokých historek.
»Je to krispel,« řekla.
»Neříkejte to tak lehkovážně,« varovala ji Mapes. »Víte, jaký je jeho význam?«
A Jessica uvažovala: Z té otázky zaznělo napětí. Zde je důvod, proč ta fremenka chtěla u mě sloužit: aby

mohla položit právě tuto otázku. Moje odpověď může přivolat násilí nebo..., co? Hledá u mě odpověď na význam dýky. V řeči šakobsa se jmenuje šedout. Dýka se v šakobse řekne "tvůrce smrti". Začíná být netrpělivá. Musím už odpovědět. Otáleni je stejně nebezpečné jako chybná odpověď.
»Je to tvůrce...,« začala.
»Ejí-í-í-í-í-í!« zakvílela Mapes. Ve výkřiku se spojovala úleva s radostí. Třásla se tak silně, že čepel dýky rozsévala pablesky světla po celé místnosti.
Jessica vyčkávala v nehybné poloze. Původně chtěla říct, že dýka je tvůrce smrti a pak dodat starodávné slovo, ale teď ji před tím varoval každý nerv, celý důkladný výcvik v ostražitosti, který se navenek projevoval nejběžnějšími stahy svalů.
Klíčové slovo bylo... tvůrce.
Tvůrce? Tvůrce.
Avšak Mapes stále držela dýku, jako by ji chtěla použít.
»Skutečně sis myslela, že já, která znám tajemství Velké matky, nebudu znát tvůrce?«
Mapes dýku sklonila. »Má lady, když člověk žije s proroctvím tak dlouho, chvíle, kdy se naplňuje, působí jako otřes.«
Jessica přemítala o tom proroctví - šarija a celá panoplia propheticus, Bene Gesserit z missionarie protectivy je zde zanechali před mnoha staletími - jsou dávno mrtví, nepochybně však to, co měli splnit, splnili: zaseli do těch lidí legendy tak, aby vydaly plody, až přijde den, kdy to Bene Gesserit bude potřebovat.
Nyní ten den přišel.
Mapes zasunula dýku do pochvy, řekla: »Toto je nefixovaná dýka, má lady. Noste ji na těle. Déle než týden od těla a začne se rozkládat. Je váš ten zub šaj-hulúda až do vaší nejdelší smrti.«
Jessica napřáhla pravou ruku a zkusila riskantní hru: »Mapes, zasunula jsi tu dýku do pochvy, aniž jsi ji posvětila krví.«
S prudkým výdechem upustila Mapes dýku do Jessičiny dlaně, rychlým pohybem rozevřela hnědý živůtek a pronikavě vykřikla: »Vezměte si vodu mého života!«
Jessica vytasila dýku z pochvy. Jak se leskla! Namířila její hrot na Mapes. Spatřila, jak ženu zachvátila hrůza větší než strach ze smrti.
Jed na hrotu dýky? uvažovala Jessica. Odklonila hrot a ostřím jemně řízla do kůže nad Mapesiným levým ňadrem. Z rány vytryskla krev v hustém pramínku, ale téměř okamžitě zase ustala. Ultrarychlá srážlivost, pomyslela si Jessica. Mutace v zájmu zachování vlhkostí?
Zasunula dýku do pochvy a řekla: »Zapni si šaty, Mapes.«
Mapes poslechla a chvěla se. Oči beze stopy bělma se upíraly na Jessiku. »Jste naše,« pronesla tichým, téměř nezřetelným hlasem. »Vy jste Ona.«
Od vchodu se ozval další zvuk z vykládání zásilky. Mapes rychle popadla pochvu s dýkou a ukryla ji v Jessičině záňadří. »Ten, kdo tu dýku spatří, musí být očištěn, nebo usmrcen! « vychrlila. »Vždyť vy to víte, má lady! »
Teď už to vím, řekla si v duchu Jessica.
Závozníci odešli, aniž do velké haly třeba jen nahlédli. Mapes se uklidnila a řekla: »Neočištěni, kteří spatřili krispel, nesmějí opustit Arrakis živí. Na to nikdy nezapomeňte, má lady. Byl vám svěřen krispel.«
Zhluboka se nadechla. »Teď se musí události ubírat svým směrem. To nelze uspíšit.« Přeletěla pohledem vyložené bedny a nakupené zboží kolem nich. »A k ukrácení času zde máme spoustu práce.«
Jessica váhala. Události se musí ubírat svým směrem. To byla chytlavá fráze ze zaříkadel, která měla missionaria protectiva v zásobě - Ctihodná matka přijde, aby tě osvobodila.
Jenže já nejsem Ctihodná matka, uvědomila si Jessica. Ale vzápětí: Velká matko! Tohle tedy oni sem zaseli! Jak hrozné musí být toto místo!
Když Mapes promluvila, zněl její hlas věcně: »Co chcete, má lady, abych udělala nejdřív?«
Instinkt varoval Jessiku, aby nevolila stejně nenucený tón. Poručila: »Tamhleten obraz starého vévody musí viset na jedné straně jídelny. Na protější stěnu pak přijde hlava býka.«
Mapes přistoupila k býčí hlavě. »Co to muselo být za velkou šelmu, když měla takovou hlavu,« podivila se. »Budu ji muset nejdřív očistit, má lady.«

»Ne.«
»Ale na rozích je nános špíny.«
»To není špína, Mapes. To je krev otce našeho vévody. Na rohy byl postřikem nanesen průhledný fixační lak za několik hodin poté, co to zvíře starého vévodu zabilo.«
Mapes se narovnala. »Ach tak!« vzdychla.
»Je to pouze krev,« pokračovala Jessica, »a ještě k tomu stará. Teď si někoho sežeň, aby ti při věšení pomohl. Ty zvířecí věci jsou těžké.«
»Myslela jste si, že mi vadí krev?« zeptala se Mapes. »Pocházím z pouště a krev jsem už viděla.«
»Já... vím, že ano,« odtušila Jessica.
»A trochu i své vlastní,« dodala Mapes. »Víc, než vyteklo při titěrném škrábnutí, které jste mi způsobila.«
»Ty bys raději, kdybych tě řízla hlouběji?«
»To ne! Tělové vody není nikdy dost, aby se s ní jen tak plýtvalo vypouštěním na vzduch. Udělala jste to tak akorát.«
A Jessica, která pozorně vnímala obsah i formu podání jejích slov, postřehla, že ve výrazu tělová voda je hlubší smysl. A znovu pocítila záchvěv úzkosti z toho, jak je voda na Arrakisu důležitá.
»Na kterou stranu jídelny, má lady, mám ty nádhery pověsit?« otázala se Mapes.
Vždy je praktická tahle Mapes, usoudila v duchu Jessica a nahlas řekla: »Udělej to podle svého úsudku, Mapes. Ono na tom zas tak nezáleží.«
»Jak poroučíte, má lady.« Mapes se shrbila a začala z hlavy býka odstraňovat obaly a motouz. »Zabils starého vévodu, že?« pronesla zpěvavým polohlasem.
»Nemám pro někoho poslat, aby ti pomohl?« zeptala se Jessica.
»Zvládnu to, má lady.«
Ano, ona to zvládne, pomyslila si Jessica. Tak tohle je v tom fremenském stvoření: zarputilé úsilí to zvládnout.
Jessica si uvědomila, že v záňadří ji chladí pochva s krispelem, pomyslela na dlouhý řetězec benegesseritského plánování, které zde kdysi ukulo další článek. Díky tomu projektování právě vyvázla ze smrtelné náruče krize. "To nelze uspíšit," prohlásila před chvílí Mapes. Avšak na tento svět se zbrklým tempem řítily události, které naplňovaly Jessiku neblahým tušením. A nic z toho všeho, co připravila missionaria protectiva, ani prohlídky, které v tomto hradním sídle uprostřed skalisek provedl podezíravý Hawat, nemohly to tušení rozptýlit.
»Až ty věci pověsíš, začni rozbalovat bedny,« řekla Jessica. »Jeden z těch lidí u vchodu, co mají na starosti náklad, má všechny klíče a ví, co kam přijde. Vezmi si od něho klíče i seznam. Jestli se budeš chtít na něco zeptat, budu v jižním křídle.«
»Jak si přejete, má lady.«
Jessica odvrátila tvář a pomyslela si: Hawat snad mohl považoval toto sídlo za bezpečné, ale něco zde není v pořádku. Cítím to.
Náhle ji zaplavila neodbytná touha vidět syna. Vykročila směrem ke klenutému vchodu, který vedl do chodby k jídelně a k rodinnému křídlu. Stále zrychlovala, až nakonec téměř běžela.
Mapes přestala na chvíli odmotávat obal z hlavy býka a zahleděla se na vzdalující se postavu. »Je to skutečně Ona,« zamumlala. »Ubožák.«

»Yueh! Yueh! Yueh!« zpívá se v refrénu. »Zasloužil by víc než milión smrtí.«

PRINCEZNA IRULÁN: DĚTSKÁ MINULOST MUAD'DIBA

Dveře byly otevřené dokořán a Jessica jimi vkročila do místnosti se žlutými stěnami. Po její levici stála u stěny nízká pohovka z černé kůže a dvě prázdné knihovny, visela tam i láhev na vodu s prachem na vyboulených stranách. Po její pravici stály další prázdné knihovny a blokovaly další dveře, psací stůl z Caladanu a tři křesla. Přímo před ní stál u oken doktor Yueh. Byl k ní otočen zády a jeho pozornost

zcela patřila venkovnímu světu.
Jessica udělala další nehlučný krok směrem do místnosti. Povšimla si, že Yuehův plášť je pomačkaný, že u levého lokte má bílou skvrnu, jako by se jeho majitel otřel o křídu. Zezadu vypadal jako figurína z rovných kostí zahalená do nadměrně velkého černého hábitu, jako loutka připravená pohnout se tak, jak přikážou principálovy vodicí drátky. Trochu života připomínala pouze jeho hranatá hlava s dlouhými, ebenově černými vlasy provlečenými nad ramenem stříbrným prstencem Sukovy školy - nepatrně se otáčel za něčím, co bylo venku.
Znovu letmo přehlédla místnost. Nic nepřipomínalo, že tu její syn je, ale věděla, že zavřené dveře po její pravici vedou do malé ložnice, která se Paulovi velice zamlouvala.
»Dobré odpoledne, doktore,« pozdravila. »Kde je Paul?«
Přikývl, jako by zdravil někoho za oknem, odpověděl jako duchem nepřítomný, aniž se otočil: »Vašeho syna, Jessiko, zmohla únava. Řekl jsem mu, aby si šel do vedlejšího pokoje odpočinout.«
Náhle ztuhl, otočil se tak rychle, že se mu knír nad purpurovými rty rozevlál. »Odpusťte, má lady! Byl jsem v myšlenkách někde daleko... já... nechtěl jsem se vyjádřit tak familiárně.«
Usmála se, napřáhla pravici. Na chvíli měla strach, že Yueh snad klesne na kolena. »Wellingtone, ale jděte.«
»Dovolit si vám tak říkat... já...«
»Známe se již šest let,« řekla. »Za tu dobu jsme si již dávno měli formality mezi sebou odpustit - v soukromí.«
Yueh se odvážil mírně pousmát a pomyslel si: Věřím, že to zabralo. Teď si bude myslet, že cokoli neobvyklého v mém chováni je způsobeno rozpaky. Nebude pátrat hlouběji, když už odpověď zná.
»Asi jsem se zasnil,« řekl. »Pokaždé, když... když je mi vás moc líto, asi vám v duchu říkám... nu... Jessiko.«
»Vy mě litujete? Kvůli čemu?«
Yueh pokrčil rameny. Už dávno si uvědomil, že Jessica není tak nadaná rozpoznat lež, jako byla jeho Wanna. Ale pokud to nebylo nevyhnutelné, nikdy se v rozhovorech s Jessikou ke lžím neuchyloval. Bylo to nejjistější.
»Viděla jste, jak to tu vypadá, má... Jessiko.« S námahou se dostal přes její jméno, pak pokračoval rychle: »Po Caladanu taková pustina. A ti lidé! Ty ženy z města, které jsme cestou sem potkávali, jak pod svými závoji naříkaly. A jak se na nás dívaly.«
Složila ruce na prsou tak, že se sama objímala, a vychutnávala dotyk krispelu, díky vybroušené prý ze zubu písečného červa, pokud pověst o tom nelhala. »Je to jen proto, že jsme pro ně cizí - jsme jiní, máme jiné zvyky. Dosud zde znali jenom Harkonneny.« Pohlédla přes něho oknem. »Na co se tak upřeně díváte?«
Otočil se opět k oknu. »Na lidi.«
Jessica přistoupila k jeho boku a zamířila pohledem na levou stranu, kam se Yueh díval. Rostlo tam v řadě dvacet palem. Půda pod nimi byla čistě zametená, holá, drátěný plot je odděloval od ulice, kudy procházeli lidé v dlouhých pláštích. Rozpoznala, že vzduch mezi plotem a ulicí se tetelí - od ochranného štítu domu - pak zaměřila svou pozornost na davy lidí, kteří procházeli kolem, a divila se, co na nich Yueh shledává tak pozoruhodného.
Pak se vynořil obrazec pocitů a Jessica si přiložila dlaň na skráň. Jak se ti procházející lidé dívali na palmy! Rozpoznala závist, trochu nenávisti... a dokonce náznak naděje. Ale všichni probodávali ty palmy očima s nehybným výrazem.
»Víte, co si myslí?« zeptal se Yueh.
»Chcete tvrdit, že čtete myšlenky?« oplatila otázkou.
»Tyto myšlenky ano,« řekl. »Lidé se dívají na palmy a myslí si: "Je nás tady stovka." Právě toto si myslí.«
Otočila se k němu s nechápavým, zakaboněným pohledem. »Proč?«
»Jsou to datlové palmy,« vysvětloval. »Jedna palma potřebuje čtyřicet litrů vody denně. Ale člověk potřebuje osm litrů. Jedna palma se tedy rovná pěti lidem. Venku stojí dvacet palem - sto lidí.«
»Ale někteří z těch procházejících vzhlížejí na palmy s nadějí.«
»Jenže s nadějí, že některé datle spadnou, ale na to není vhodná roční doba.«

»Pohlížíme zde na všechno příliš kritickýma očima,« usoudila. »Nebezpečí zde existuje, ale je zde i naděje. Koření by nám mohlo přinést bohatství. Když budeme mít plnou pokladnu, můžeme z tohoto světa udělat, co budeme chtít.«
A v duchu se sama sobě vysmála: Koho se to snažíš přesvědčit? Výsměch pronikl jejími rysy, ale byl bez humoru. »Ale záruku proti nebezpečí si člověk koupit nemůže,« dodala.
Yueh od ní odvrátil tvář. Kdyby tak bylo možné cítit vůči těm lidem místo lásky nenávist! Svými způsoby mu Jessica v mnohém připomínala jeho Wannu. Tahle myšlenka ho zabolela, ale zároveň ho utvrdila v úmyslu provést to, co provést měl. Cesty Harkonnenovy krutosti jsou nevyzpytatelné. Možná že Wanna není mrtvá. Musel se přesvědčit.
»Netrapte se kvůli nám, Wellingtone,« řekla Jessica. »Je to náš problém, nikoli váš.«
Myslí si, že se trápím kvůli ní! Potlačil slzy. A já se vlastně trápím. Ale já se tomu ukrutnému baronovi musím postavit, až on dosáhne svého, a využít jediné své příležitosti k úderu na jeho nejslabší místo - ve chvíli, kdy bude svůj triumf vychutnávat!
Povzdechl si.
»Vyrušila bych Paula, kdybych se na něho šla podívat?« zeptala se.
»Vůbec ne. Dal jsem mu uklidňující prášek.«
»Snáší tu změnu dobře?« zeptala se.
»Až na to, že se cítí víc unavený. Je rozrušen, ale který patnáctiletý chlapec by za takových okolností nebyl?« Přistoupil ke dveřím a otevřel. »Je tam uvnitř.«
Následovala ho, pohlédla do ztemnělé místnosti.
Paul ležel na úzkém sklopném lůžku, jednu ruku měl pod lehkou přikrývkou, druhou položenou nad hlavou. Stažené žaluzie v okně vedle lůžka utkaly na jeho tváři a přikrývce vazbu ze stínů.
Dychtivě se na svého syna zahleděla a prohlížela si ovál jeho obličeje, tolik podobný svému vlastnímu. Ale vlasy byly vévodovy - havraní a rozcuchané. Dlouhé řasy zakrývaly žlutozelené oči. Jessica se usmála, cítila, jak se její obavy rozplývají. Náhle ji upoutalo, jaké stopy genetických rysů její syn má - její linie v očích a v rysech obličeje, kterými však prostupoval ostrý nádech výrazu jeho otce, jako dospělost vynořující se z dětství.
V chlapcových rysech spatřovala dokonalý destilát náhodných kombinací - nekonečné řady náhodných shod spojujících se v tento svazek. Ta představa v ní vzbudila touhu pokleknout vedle lůžka a vzít svého syna do náruče, ale to, že zde byl Yueh, jí v tom zabránilo. Poodstoupila a pak za sebou tiše zavřela dveře.
Yueh se již vrátil k oknu, nemohl snést pohled na to, jak Jessica hledí na svého syna. Proč mi Wanna nedala děti? ptal se sám sebe. Jako lékař vím, že jí v tom nebránily žádné zdravotní důvody. Byly v tom snad benegesseritské důvody? Byla snad pověřena nějakým jiným úkolem?Jaký to jen mohl být? Vždyť mě přece milovala.
Poprvé ho napadla hrozná myšlenka, že se snad stal figurkou ve hře, která je spletitější a komplikovanější, než je schopen pochopit.
Jessica stanula vedle něho a pronesla: »Jak nádherná bezstarostnost je ve spánku dítěte.«
Reagoval mechanicky: »Kdyby dospělí mohli tak odpočívat.«
»Ano.«
»Kde to ztrácíme?« zamumlal.
Krátce na něho pohlédla, když si jeho zvláštní tón uvědomila, ale v myšlenkách byla dosud u Paula, myslela na tvrdé podmínky, jaké jsou pro jeho výchovu zde, myslela na to, jak se jeho život změní - jak bude naprosto jiný, než jaký mu kdysi předurčili.
»Skutečně něco ztrácíme,« řekla.
Vyhlédla oknem na pravou stranu, na svah pokrytý přikrčenými šedivě zelenými keříky, týranými větry - se zaprášenými listy a suchými, drápovitými větvemi. Nad svahem visela nezvykle tmavá obloha jako inkoustová skvrna a mléčné světlo arrakiského slunce dodávalo scenérii stříbřitý nádech - odstín, jaký má krispel ukrytý v jejím záňadří.
»Ta obloha je tak tmavá,« poznamenala.
»To je zčásti proto, že je zde málo vlhkostí,« řekl.

»Voda!« utrhla se. »Kamkoli se tady člověk obrátí, všude narazí na nedostatek vody!«
»To je opravdová záhada Arrakisu,« řekl.
»Proč je jí tak málo? Jsou zde vulkanické horniny. Existuje na tucet zdrojů energie, které bych mohla vyjmenovat. Je zde polární led. Říká se, že v poušti nelze provádět vrty - bouře a písečné vlny zničí vrtné soupravy dřív, než je člověk nainstaluje, pokud ho nepředběhnou červi. Avšak nikde zde nenašli po vodě ani stopy. Ale co je záhada, Wellingtone, skutečná záhada, jsou ty studně, které vyvrtali v této oblasti v lístách a pánvích. Slyšel jste o nich?«
»Nejdřív pramínek, pak nic,« odpověděl.
»Ale, Wellingtone, to je ta záhada. Voda tam byla. Vyschla. A už se nikdy neobjeví. Také jiný vrt poblíž přinesl stejný výsledek: pramínek, který ustane. Nikdo se nad tím nikdy nepozastavil?«
»Je to zvláštní,« připustil. »Máte podezření na nějakou živou sílu? Neukázalo se to snad na vzorcích z vrtů?«
»Co se ukázalo? Cizí rostlinné látky..., nebo živočišné? Kdo to mohl rozpoznat?« Otočila se opět směrem ke svahu. »Voda neteče. Něco jí brání pramenit. Takové je moje podezření.«
»Třeba se ví, co to je,« řekl. »Mnohé informace o Arrakisu Harkonnenové utajili. Možná měli důvody, aby ty o vodě k nim také patřily.«
»Jaké důvody?« chtěla vědět. »A pak je zde atmosférická vlhkost. Není jí mnoho, jistě, ale trochu jí zde je. Je hlavním zdejším zdrojem vody, zachycuje se ve větrolapech a srážečích. Odkud ta vlhkost pochází?«
»Z polárních čepiček?«
»Chladný vzduch obsahuje málo vlhkostí, Wellingtone. Existuje zde něco, co Harkonnenové utajili a co stojí za vyzkoumání. A všechno to má přímou souvislost s kořením.«
»Jsme skutečně jako za Harkonnenovým závojem,« přikývl. »Možná že...,« odmlčel se, když si povšiml, jak najednou se na něho Jessica napjatě zadívala. »Stalo se něco?«
»Jen to, jak jste vyslovil to "Harkonnenovým",« řekla. »Ani můj vévoda nevyslovuje to nenáviděné jméno s takovou záští. Netušila jsem, Wellingtone, že máte osobní důvody Harkonneny nenávidět.«
Velká matko! pomyslel si. Vzbudil jsem její podezření! Teď musím uplatnit všechny lsti, které mě Wanna naučila. Je jen jedna možnost: mluvit pravdu, jak jen budu moci.
»Vy jste nevěděla, že moje manželka, moje Wanna...« Pokrčil rameny, nemohl pokračovat, protože se mu najednou stáhlo hrdlo. »Oni...,« slova nenacházela průchod. Propadl zmatku, zavřel pevně oči, zakoušel v hrudi svíravou bolest a ještě něco víc; pak na svém rameni ucítil něžný dotek ruky.
»Odpusťte,« omlouvala se Jessica. »Nechtěla jsem jitřit starou ránu.« Ta zvěř! Jeho manželka byla a Bene Gesseritu - náznaky toho jsou na něm všude. A je zřejmé, že ji Harkonnenové zabili. On je další ubohá oběť vázaná k Atreidům v šeremu.
»Promiňte,« řekl. »Nedokážu o tom hovořit.« Otevřel oči, celým svým vnitřním vědomím se poddal žalu. Alespoň ten byl pravdivý.
Jessica ho zkoumavě pozorovala, vnímala jeho lícní kosti vyčnívající vzhůru, černé kotoučky neúplných očí, máslovou plet, natužený knír visící jako vyřezávaný rám kolem purpurových rtů a úzké brady. Vrásky na jeho tvářích a čele, jak si uvědomila, vyryl spíše žal než roky. Pocítila k němu silnou náklonnost.
»Mrzí mě, Wellingtone, že jsme vás přivedli na tak nebezpečné místo,« řekla.
»Šel jsem dobrovolně.,« namítl. A to také byla pravda.
»Ale celá tato planeta je Harkonnenova past. To přece víte.«
»K tomu, aby dostali vévodu Leta, bude třeba víc než past,« konstatoval. I to byla pravda.
»Snad bych mu měla víc věřit,« uvažovala nahlas. »Je to vynikající taktik.«
»Vyrvali nás z kořenů,« poznamenal. »Proto je nám tak nelehko. »
»A jak lehké je zahubit nezakořeněnou rostlinu,« dodala. »Zejména když ji člověk zasadí do půdy, která je jí nepřátelská.«
»A víme určitě, že je ta půda nepřátelská?«
»Propukly zde nepokoje kvůli vodě, když se dozvěděli, kolik lidí si sem vévoda přivede,« řekla. »Ustaly, až když ti lidé zjistili, že instalujeme nové větrolapy a srážeče, abychom ten nárůst pokryli.«

»Je zde jen tolik vody, kolik stačí k udržení lidského života,« řekl. »Lidé vědí, že když zde přibudou další, kdo vypijí limitované množství vody, cena vyletí nahoru a ti z nejchudších zemřou. Ale vévoda už tento problém vyřešil. Z těch nepokojů nelze vyvozovat, že jsou projevem trvalého nepřátelství vůči němu.«
»A stráže,« připomenula. »Všude jsou stráže. A štíty. Tetelení vzduchu od nich je vidět, kam jen člověk pohlédne. Na Caladanu jsme žili jinak.«
»Dejte této planetě příležitost,« řekl.
Ale Jessica stále vyhlížela z okna se zarputilým výrazem v očích. »Cítím z tohoto místa smrt,« pronesla. »Hawat sem poslal předem celý prapor agentů. Ty stráže venku jsou jeho muži. Ti, co stěhují naše věci, jsou jeho muži. Z pokladny se vybraly velké částky bez udání důvodů. Jejich výše může znamenat jen jediné: úplatky na vysokých místech.« Potřásla hlavou. »Kudy kráčí Thufir Hawat, smrt a klam následují.«
»Příliš ho očerňujete.«
»Očerňuji? Chvalořečím mu. Smrt a klam jsou dnes naší jedinou nadějí. Nic si o Thufirových metodách nenamlouvám.«
»Měla byste se... něčím zaměstnávat,« řekl. »Abyste neměla čas na takové morbidní...«
»Zaměstnávat! Co zabere většinu mého času, Wellingtone? Dělám vévodovi sekretářku - tak zaneprázdněnou tím, že se každý den dozvídám, čeho nového se bát... dozvídám se i to, o čem on nemá ani tušení, že vím.« Sevřela rty a tiše pronesla: »Někdy si říkám, nakolik se můj profesionální benegesseritský výcvik podílí na tom, že si vybral mě.«
»Co tím míníte?« Uvědomil si, že ho zcela zaujal její cynický tón, hořkost, kterou před ním nikdy nedala najevo.
»Nemyslíte, Wellingtone,« odpověděla otázkou, »že sekretářka, kterou zavazuje láska, je mnohem bezpečnější?«
»To není ušlechtilá myšlenka, Jessiko.«
To napomenutí mu přišlo na jazyk přirozeně. O tom, co si vévoda o své konkubíně myslel, se nedalo pochybovat. Stačilo jen se dívat, jak ji sleduje očima.
Povzdechla si. »Máte pravdu. Není ušlechtilá.«
Znovu se objala, přitiskla krispel v pochvě k tělu a pomyslela na tu nedokončenou záležitost, kterou nůž představoval.
»Brzy dojde k velkému krveprolévání,« řekla. »Harkonnenové nedají pokoj, dokud budou dýchat, nebo dokud mého vévodu nezničí. Baron nemůže zapomenout, že Leto je bratranec královské krve - bez ohledu na to, jak vzdálený - zatímco tituly Harkonnenů pocházejí z peněženky společnosti CHOAM. Ale ta zášť, hluboko v něm zakořeněná, plyne z vědomí, že po bitvě o Corrin dali Atreidé poslat jednoho Harkonnena do vyhnanství za zbabělost.«
»Dávný spor,« zamumlal Yueh. A na chvíli pocítil sžíravý dotyk nenávisti. Ten dávný spor ho uvěznil do své sítě, zabil jeho Wannu nebo - ještě hůře - ji vystavil mučení Harkonnenů do doby, než její manžel splní jejich příkaz. Ten dávný spor chytil do pasti jeho a tito lidé byli součástí té zhoubné hry. Bylo ironií, že takové smrtelné krutosti se má dařit zde na Arrakisu, jediném zdroji melanže ve vesmíru, koření prodlužujícího život, dárce zdraví.
»O čem přemýšlíte?« zeptala se:
»Přemýšlím o tom, že v současnosti se na volném trhu dostane za dekagram koření šest set dvacet tisíc solárů. To je bohatství, za které se dá koupit hodně.«
»Chamtivost se dotkla i vás, Wellingtone?«
»Chamtivost ne.«
»Co tedy?«
Pokrčil rameny. »Marnost.« Krátce na ni pohlédl. »Pamatujete si, jak vám poprvé chutnalo koření?«
»Mělo příchuť skořice.«
»Ale nikdy nechutná stejně,« řekl. »Je jako život - nastavuje pokaždé jinou tvář, když ho užíváte. Někteří mají za to, že koření vyvolává reakci uvědomělého vjemu. Když tělo zjistí, že je pro ně něco příjemné, interpretuje vjem jako radostný - mírně euforický. A podobně jako život nedá se nikdy vyrobit umělou

syntézou.«
»Asi by bylo moudřejší, kdybychom zvolili cestu emigrace, dostali se mimo dosah Impéria,« poznamenala.
Zjistil, že ho nevnímala, zaměřil pozornost na její slova a divil se: Ano - proč ho nedonutila, aby to udělal? Dokázala by ho donutit skutečně ke všemu.
Promluvil rychle, protože chtěl říkat pravdu a změnit předmět hovoru: »Připadalo by vám to ode mě troufalé . .., Jessiko, kdybych se vás zeptal na něco osobního?«
S nevysvětlitelným záchvěvem neklidu se přitiskla k okenní římse. »Samozřejmě že ne. Vždyť jste... můj přítel.«
»Proč jste nepřiměla vévodu, aby si vás vzal?«
Svižně se otočila a v záblesku hněvu vztyčila hlavu. »Přimět ho, aby si mě vzal. Ale...«
»Neměl jsem se ptát,« omlouval se.
»Ale ano.« Pokrčila rameny. »Je zde rozumný politický důvod - dokud můj vévoda zůstane svobodný, některé velkorody mohou stále doufat, že se s nimi spojí. A...« Povzdechla si. »A motivovat lidi, vnucovat jim svoji vůli, představuje vůči lidskosti cynický postoj. Zbavuje důstojnosti vše, čeho se dotkne. Kdybych ho přiměla... k něčemu takovému, nebyl by to jeho vlastní krok.«
»Jako by to říkala moje Wanna,« pronesl nezřetelně. A to byla také pravda. Přiložil si dlaň k ústům, křečovitě polkl. Ještě nikdy nebyl tak blízko k tomu, aby promluvil a přiznal, jaké je jeho tajné poslání.
Jessica promluvila a tu příležitost zmařila. »Kromě toho, Wellingtone, vévoda jsou vlastně dva muži. Jednoho z nich horoucně miluji. Je okouzlující, vtipný, ohleduplný... něžný - je vším, co si žena jen může přát. Ale ten druhý je... chladný, necitelný, sobecký - tak drsný a krutý jako zimní vítr. Je to muž, kterého z něj vytvaroval otec.« Zkřivila tvář. »Proč jen starý vévoda nezemřel, když se můj vévoda narodil!«
V tichu, které mezi ně vklouzlo, bylo slyšet, jak vánek ventilátoru hraje na listy žaluzie.
Posléze se zhluboka nadechla a řekla: »Leto má pravdu - tyto pokoje jsou hezčí než místnosti v jiných částech domu.« Otočila se, přelétla místnost kritickým pohledem. »A teď mě, Wellingtone, omluvte. Chci si ještě jednou prohlédnout toto křídlo, než přidělím pokoje.«
Přikývl. »Ovšem.« A pomyslel si: Kdyby se tak dalo zařídit, abych neudělal to, co musím udělat.
Jessica spustila paže k tělu, zamířila k hale, před ní se na chvíli zastavila, zaváhala, ale pak se vzdálila.
Celou tu dobu, co jsme spolu hovořili, něco skrýval, něco si nechával pro sebe, přemýšlela. Určitě proto, aby se nedotkl mých citů. Je to dobrý člověk. Znovu zaváhala, málem se vrátila, aby si s Yuehem důrazně promluvila a vypáčila z něho to, co skrýval. Ale to by ho pouze ponížilo a polekalo, kdyby se dozvěděl, že se na něm tak snadno pozná, když chce něco utajit. Musím svým přátelům víc důvěřovat.

Mnozí si povšimli, jak rychle zvládl Muad'Dib základní požadavky pro život na Arrakisu. Ti, kdož jsou z Bene Gesseritu, samozřejmě vědí, v čem má tato rychlost své kořeny. Pro ostatní můžeme uvést, že Muad'Dib se učil tak rychle proto, že jeho první výcvik byl zaměřen na to, jak se učit. A vůbec první lekcí byla víra, že je schopen se učit. Je až zarážející, kolik lidí nevěří, že jsou schopni se učit, a kolik jiných věří, že učení je obtížné. Muad'Dib věděl, že každá zkušenost přináší ponaučení.

PRINCEZNA IRULÁN: LIDSKOST MUAD'DIBA

Paul ležel na lůžku a předstíral, že spí. Nebylo obtížné skrýt v dlani tabletu, kterou mu doktor Yueh dal na spaní, a tvářit se, že ji polyká. Potlačil smích. I jeho matka uvěřila, že spí. Měl chuť vyskočit z lůžka a požádat ji o svolení k prohlídce domu, ale uvědomil si, že by mu to nedovolila. Ještě bylo všude příliš rušno. Ne. Takhle to bude nejlepší.
Když odtud vyklouznu, aniž bych žádal o dovolení, neporuším žádné příkazy. A zůstanu v domě, kde nehrozí žádné nebezpečí.
Slyšel, jak jeho matka a doktor Yueh hovoří v sousední místnosti. Slovům nebylo rozumět - něco o

koření... o Harkonnenech. Rozhovor sílil a vázl.
Paul obrátil svou pozornost na vyřezávanou zadní část lůžka - v nepravém čele přidělaném na stěnu byl ukryt ovládací panel pro tento pokoj. Do dřeva byla vyryta létající ryba nad hustými hnědými vlnami. Věděl, že kdyby stlačil viditelné oko ryby, rozsvítila by se v místnosti suspenzorová světla. Kdyby se zkroutila jedna z vln, regulovala by se ventilace. Jiná měnila teplotu.
Tiše se posadil na lůžku. Po jeho levici u stěny stála vysoká knihovna. Bylo ji možné odsunout do strany tak, aby se objevila skříň se zásuvkami na jedné straně. Klika na dveřích do haly se podobala akcelerační páce ornitoptéry.
Vypadalo to, jako by místnost byla určena k tomu, aby ho uváděla v pokušení.
Tato místnost a tato planeta.
Vzpomněl si na fólisk, který mu ukázal Yueh - »Arrakis: Pouštní botanická pokusná stanice Jeho Imperiální Výsosti.« Byl to starý fólisk z doby před objevem koření.
Názvy prolétly Paulovi hlavou, každý s vyobrazením vtisknutým do mnemotechnického pulsu fólisku: saguaro, habzelie dlouholistá, palma datlová, sporýš písečný, pupalka dvouletá, Echinocactus wislizeni, juka krátkolistá, ruj vlasatá, Larrea mexicana... liška velkouchá, jestřáb, myš klokanovitá...
Názvy a vyobrazení, názvy a vyobrazení z pozemské minulosti člověka. Mnohá z nich se už dnes ve vesmíru nenajdou nikde jinde než na Arrakisu.
O tolika nových věcech se musí dozvědět. O koření. A o písečných červech.
Ve vedlejší místnosti se zavřely dveře. Paul slyšel, jak jeho matka odchází halou. Věděl, že doktor Yueh si najde něco ke čtení a zůstane ve vedlejší místnosti.
Teď nastal čas vydat se na výzvědy.
Paul vyklouzl z postele a nejdřív zamířil ke knihovně, která sloužila jako dvířka ke skříni. Když se za ním ozval jakýsi zvuk, zarazil se a otočil. Vyřezávané čelo lůžka se sklápělo k místu, kde před chvílí ležel. Znehybněl, a to mu zachránilo život.
Zpoza desky vyklouzl tenoučký drát, ne delší než pět centimetrů. Paul okamžitě poznal, co to je - běžná zbraň atentátníků a najatých vrahů, o které se každé dítě královské krve dozvídá v raném věku. Je to krvežíznivý drát z kovu naváděný z nedaleka něčí rukou a zrakem. Může se zavrtat do těla, které se hýbe, a prokousat si cestu nervovými cestami do nejbližšího životně důležitého orgánu.
Pátrač se vznesl a přeletěl z jedné strany místnosti na druhou. Paulovou hlavou problesklo vše, co o pátrači věděl, jaká jsou jeho omezení: zhutněné suspenzorové pole zkresluje obraz předávaný jeho okem. Když se od cíle odráží pouze tlumené osvětlení místnosti, operátor se bude orientovat jen podle pohybu, podle všeho, co se hýbe. Štít ležel na lůžku. Laserpaly by pátrač zlikvidovaly, ale laserpaly jsou drahé a je o nich známo, že jsou poruchové, a navíc je zde vždy nebezpečí, že dojde k explozi, když laserový paprsek protne aktivní štít. Atreidové se spoléhali na ochranné štíty a na svou hlavu.
Nyní Paul zůstal nehybný, téměř katatonicky nehybný, věděl, že hrozbě může čelit jen svým rozumem.
Tenounký drát se nadnesl o dalšího půl metru. Vlnivým pohybem proplouval pruhy světla pronikajícího mezi listy žaluzie, sem a tam, křižoval pokoj v pravých úhlech.
Musím se pokusit chytit ho, uvažoval Paul. Vlivem suspenzorového pole bude značně kluzký. Musím ho uchopit pevně.
Pátrač se snesl o půl metru níž, odbočil v pravém úhlu doleva, znovu oblétával lůžko. Bylo slyšet, že vydává slabé bzučení.
Kdo s tou strašností manipuluje? ptal se sám sebe Paul. Musí to být někdo, kdo je nedaleko. Mohl bych zavolat Yueha, ale ve chvíli, kdy by se otevřely dveře, pátrač by ho dostal.
Za zády Paula zaskřípaly dveře do haly. Ozvalo se zaklepání. Dveře se otevřely.
Tenounký drát vyrazil kolem jeho hlavy směrem ke zdroji pohybu.
Paul švihl pravou rukou nahoru a dolů a zachytil do ní tu smrtelnou věcičku. Bzučela a svíjela se v jeho ruce, ale Paulovy svaly ji svíraly jako kleště. Paul se zuřivě obrátil, učinil rychlý krok a prudce udeřil čidlem zbraně o kovový panel ve dveřích. Zaznělo křupnutí, jak se zrakové čidlo roztříštilo, a Paul ucítil, že zbraň v jeho ruce zmrtvěla.
Ale stále ho svíral - pro jistotu.
Vzhlédl a jeho oči se střetly s upřímným, upřeným pohledem z celistvé modři šedout Mapes.

»Váš otec pro vás posílá,« řekla. »V hale čekají muži, aby vás doprovodili.«
Přikývl a očima i myšlenkami se soustředil na tu podivnou ženu v pytlovitých šatech z nevolnické hnědi. Ta se nyní dívala na tu věc, kterou svíral v ruce.
»Slyšela jsem o něčem takovém,« poznamenala. »Zabilo by mě to, že?«
Musel polknout, než mohl promluvit. »Já... obětí jsem měl být já.«
»Ale šlo to po mně.«
»Protože ses pohybovala.« A v duchu se divil, co je to za stvoření.
»Zachránil jste mi tedy život,« řekla.
»Zachránil jsem život nám oběma.«
»Asi jste to mohl nechat, aby to dostalo mě, a sám utéct,« uvažovala nahlas.
»Kdo jsi?« zeptal se. »Šedout Mapes, hospodyně.«
»Jak jsi věděla, kde mě najdeš?«
»Vaše matka mi to řekla. Potkala jsem ji v hale u schodů k tomu podivnému pokoji.« Ukázala doprava. »Muži vašeho otce na vás čekají.«
To budou Hawatovi muži, uvědomil si. Musíme najít toho, kdo s pátračem manipuloval.
»Jdi za muži mého otce,« řekl. »Řekni jim, že jsem zničil v domě pátrače a že se mají rozdělit a najít toho, kdo s ním manipuloval. Řekni jim, aby okamžitě neprodyšně uzavřeli dům a celý pozemek. Oni už budou vědět, jak na to. Ten, kdo s pátračem manipuloval, je určitě někdo, kdo k nám nepatří.«
A sám sebe se ptal: nemohla by to být tahle ženská? Ale rozum mu říkal, že nemohla. Ve chvíli, kdy vstoupila, byl pátrač ovládán.
»Dříve než provedu váš příkaz, mladý muži,« řekla Mapes, »musím udělat mezi námi jasno. Vložil jste na má bedra vodní úděl, o němž nevím jistě, zda o něj stojím. Ale my fremeni svoje dluhy splácíme - ať jsou to dluhy přátelské nebo nepřátelské. A víme, že ve vašem středu je zrádce. Kdo to je, nemůžeme říct, ale víme to jistě. Možná to byla jeho ruka, která vedla toho kráječe těla.«
Paul beze slova vstřebával to, co řekla: zrádce. Než mohl něco povědět, ta podivná žena se svižně obrátila a rozběhla se zpět směrem ke vchodu.
Napadlo ho, že by měl zavolat, aby se vrátila, ale něco z jejího výrazu ho varovalo, že by odmítla uposlechnout. Řekla mu, co věděla, a teď spěchala splnit jeho příkaz. Za okamžik se bude dům hemžit Hawatovými muži.
V myšlenkách se vrátil k jiným částem toho zvláštního rozhovoru: podivný pokoj. Ohlédl se doleva, kam ukazovala. My fremeni. Je to tedy fremenka. Zarazil se na chvíli, aby si do paměti uložil obraz její tváře - vysušené, zvrásněné rysy z tmavé hnědi, modromodré oči beze stopy po bělmu. K obrazu připojil označení: šedout Mapes.
Stále svíral rozbitého pátrače v ruce, a když se vrátil zpět k lůžku, zvedl z něho levou rukou štítový pás, obtočil si jej kolem pasu a vyběhl z pokoje ven a pak halou doleva.
Mapes říkala, že jeho matka je někde tady - schody... podivný pokoj.

O co se měla lady Jessica opírat v době své zkoušky? Zamyslete se důkladně nad tímto benegesseritským příslovím a možná pochopíte: »Každá cesta, po níž se jde až na její konec, nevede doslova nikam. Vylezte na horu jen tak vysoko, abyste zjistili, že to hora je. Z jejího vrcholu ji neuvidíte.«

PRINCEZNA IRULÁN: MUAD'DIB, RODINNÉ ZÁPISKY

Na konci jižního křídla našla Jessica kovové schody, které se spirálovitě vinuly vzhůru k oválným dveřím. Krátce se rozhlédla po hale, pak znovu vzhlédla k těm dveřím.
Oválné? podivovala se. Co to je za zvláštní tvar pro dveře v domě?
Okny pod spirálovými schody viděla velké bílé slunce Arrakisu sklánějící se k večeru. Dlouhé stíny protínaly halu. Obrátila svou pozornost opět ke schodům. Ostré boční světlo umožňovalo rozeznat kousky uschlé zeminy na povrchu kovových desek schodů.

Jessica položila ruku na zábradlí a začala vystupovat vzhůru. Zábradlí jí chladilo do dlaně. Zastavila se u dveří a zjistila, že nemají kliku, ale že v místě, kde by měla klika být, je mírná prohlubenina.
To určitě nebude dlaňový zámek, řekla si. Dlaňový zámek musí být naladěn na individuální tvar ruky a dlaňové rýhy. Ale vypadalo to jako dlaňový zámek. A existovaly způsoby, jak otevřít jakýkoli dlaňový zámek - to se naučila již ve škole.
Jessica se krátce ohlédla, aby se přesvědčila, že ji nikdo nepozoruje, přitiskla do prohlubeniny ve dveřích svoji dlaň, pak se znovu otočila a uviděla Mapes přicházet ke spodnímu konci schodů.
»Ve velké hale jsou nějací muži a říkají, že je poslal vévoda, aby mu přivedli mladého pána Paula,« oznamovala Mapes. »Prokazují se vévodskou pečetí a stráž jejich totožnost potvrdila.« Krátce pohlédla na dveře, pak opět na Jessiku.
Je opatrná tahle Mapes, pomyslela si Jessica. To je dobré znamení.
»Je v pátém pokoji od tohoto konce haly, v malé ložnici,« řekla Jessica. »Jestli se ti nepodaří vzbudit ho, obrať se na doktora Yueha ve vedlejším pokoji. Možná že Paul bude potřebovat injekci na probuzení.«
Mapes opět vyslala na oválné dveře pronikavý pohled a Jessica měla dojem, že je v něm nenávist. Než se však Jessica stačila zeptat, co jsou to za dveře a co je za nimi, Mapes se obrátila a spěchala zpátky halou.
Hawat tohle místo prověřil, říkala si Jessica. Nemůže zde být nic tak strašného.
Zatlačila do dveří. Ty se prudce otevřely dovnitř do malé místnosti, v jejíž protější stěně byly další oválné dveře. Tyto další dveře měly kolový uzávěr.
Vzduchový uzávěr! uvědomila si Jessica. Sklouzla pohledem dolů, uviděla, že na podlaze místnosti leží tyčovitá zarážka dveří. Na zarážce byla Hawatova osobní značka. Ve dveřích byla zarážka zajišťující, aby zůstaly pootevřeny, napadlo ji. Někdo zřejmě omylem tu zarážku vyrazil, aniž si uvědomil, že dveře se zavírají na dlaňový zámek.
Překročila práh do malé místnosti.
K čemu ten vzduchový uzávěr v domě? ptala se sama sebe. A náhle ji napadla představa o exotických stvořeních uzavřených ve speciální atmosféře.
Speciální atmosféra.
Na Arrakisu, kde i rostliny z nejvyprahlejších oblastí jiných planet se musely zavlažovat, by bylo něco takového jen logické. Dveře za ní se začaly zavírat. Zachytila je a zajistila proti zavření zarážkou, kterou zde zanechal Hawat. Znovu se obrátila čelem k vnitřním dveřím s kolovým uzávěrem, ale nyní si povšimla, že nad kolem je do kovu slabě vyleptán nějaký nápis. Poznala galašská slova a četla:
»Ó, Člověče! Zde najdeš hrst líbezností vytvořených nebesy; postůj tedy před ní a uč se milovat dokonalost Tvého Nejvyššího Přítele.«
Jessica se celou svou vahou opřela o kolo. To se otočilo doleva a vnitřní dveře se otevřely. Něžný vánek jí pohladil tváře, vískal její vlasy. Ucítila, jak se vzduch změnil, nabyl plnější příchuť. Když rozevřela dveře dokořán, nabídl se jí pohled na splet rostlin zalévanou žlutým slunečním světlem.
Žluté slunce? ptala se sama sebe. Pak ji to napadlo: filtrační sklo!
Překročila práh a dveře se za ní zavřely.
»Skleník mokré planety,« vydechla.
Kolem dokola stály květináče s rostlinami a nízko neřezanými stromky. Poznala mimózu, kvetoucí kdouloň, sondagi, zelenokvětou silarómu, akarso se zelenými a bílými pruhy... růže... Dokonce růže!
Sklonila se, aby vdechla vůni obrovského růžového květu, ale okamžitě se zase napřímila a zvědavě se rozhlédla po místnosti. Na její sluch zaútočily rytmické zvuky.
Rozhrnula splet překrývajícího se listí, aby viděla do středu místnosti. Stála tam nízká, malá fontána s úzkými, štíhlými jícny. Zvuky vydával cirkulující, rozpadávající se oblouk vody, který v pravidelných intervalech dopadal na kovovou mísu.
Jessica provedla krátký duševní cvik očisťující smysly a pak začala systematicky obhlížet obvod místnosti. Ukázalo se, že místnost je čtvercová, o délce asi deset metrů. Z její polohy nad koncem haly a podle drobných rozdílů v provedení usoudila, že byla přistavěna dlouho po dokončení původní stavby.
Na jižní straně skleníku se zastavila před širokou tabulí z filtračního skla a pozorně se rozhlížela kolem. Veškerý prostor v místnosti vyplňovaly exotické vodomilné rostliny. V zeleni něco zašustilo. Strnula, a

potom zahlédla jednoduchý, časově naprogramovatelný servok s množstvím hadic. Jedna hadice se zvedla a přitom vypustila jemnou vodní tříšť, která jí orosila tváře. Rameno se zatáhlo a Jessica pohlédla na to, co mělo být pokropeno. Byla to stromovitá kapradina.
Všude v tomto skleníku byla voda - na planetě, kde je voda nejcennější tekutinou života. Voda, kterou se zde tak nápadně hýřilo. V hloubi duše se otřásla nad takovým neslýchaným plýtváním.
Vyhlédla na slunce zbarvené filtrem do žluta. Viselo nízko nad rozeklaným obzorem se srázy, které tvořily část obrovského skalnatého pohoří, známého jako Štítový val.
Filtrační sklo, pomyslela si. Aby se světlo bílého slunce změnilo na něco měkčího a důvěrnějšího. Kdo mohl takové místo vybudovat? Leto? Bylo by mu podobné překvapit mě takovým darem, ale na to neměl řas. Byl zaneprázdněn vážnějšími problémy.
Vzpomněla si na zprávu o tom, že mnohé domy v Arrakénu jsou utěsněny dveřmi a okny ze vzduchových uzávěrů, aby se uchovala a znovu využila vlhkost v interiéru. Leto tehdy prohlásil, že majitelé tohoto domu dávají okázale najevo svou moc a bohatství, když taková opatření ignorují a nechávají, aby dveře a okna utěsnil pouze všudypřítomný prach.
Ale z tohoto skleníku vyzařovala daleko větší okázalost než chybějící utěsnění vnějších dveří proti úniku vlhkostí. Odhadovala, že tato místnost radosti spotřebuje tolik vody, kolik by stačilo pro tisíc lidí na Arrakisu a možná i pro víc.
Jessica popošla podél okna, ale nepřestávala si pozorně prohlížet místnost. Tím, že změnila místo, mohla zahlédnout kovovou desku ve výši stolu vedle malé fontány a na ní bílý poznámkový blok a pero, zčásti zakryté přečnívajícím lopatkovitým listem. Přistoupila ke stolku, povšimla si, že jsou na něm Hawatova smluvená znamení, a pozorně pročetla vzkaz v poznámkovém bloku.

PRO LADY JESSIKU
Nechť ti toto místo poskytne tolik radosti, kolik jí poskytlo mně. Dovol, prosím, abych ti jeho prostřednictvím předala ponaučení, které nám dali stejní učitelé: blízkost toho, po čem toužíme, svádí k přílišnému uspokojení. Na této stezce číhá nebezpečí.
S přáním všeho nejlepšího
LADY MARGOT FENRINGOVÁ

Jessica pokývala hlavou, rozpomněla se, že Leto se zmiňoval o tom, že dřívější zdejší zmocněnec imperátora se jmenoval hrabě Fenring. Ale její pozornost okamžitě vzbudilo to, že v tom vzkazu je odkaz na tajnou zprávu, zašifrovaný do sdělení, které ji mělo informovat, že pisatelka je rovněž z Bene Gesseritu. Jen mimochodem se jí dotkla hořká myšlenka, že hrabě se se svou lady oženil.
Ve chvíli, kdy jí tato myšlenka prolétla hlavou, se sklonila, aby pátrala po tajné zprávě. Musela zde být. Ten otevřený vzkaz obsahoval kódovou frázi, kterou každá sestra z Bene Gesseritu, nevázaná Školou mlčenlivosti, musela napsat jiné sestře z Bene Gesseritu, když to okolnosti vyžadovaly: »Na této stezce číhá nebezpečí.«
Jessica přejížděla prsty po rubu bloku se vzkazem, hmatala po tečkách kódu. Nic. Pod její pátrající prsty se dostal okraj bloku. Nic. Položila blok zpět na místo, kde ho našla, tísnil ji pocit naléhavosti.
Že by něco naznačovala poloha bloku? říkala si.
Jenže Hawat již tuto místnost prohlížel, určitě blokem pohnul. Pohlédla na list nad blokem. List! Přejela prstem po jeho spodní straně, podél okraje, po stonku. Zpráva tam byla! Její prsty zjistily drobné kódové tečky:
»Tvému synovi a vévodovi hrozí bezprostřední nebezpečí. Ložnice byla architektonicky řešena tak, aby přilákala pozornost tvého syna. H v ní přichystali hodně smrtelných pastí, které mají být odhaleny, ale jedna může odhalení uniknout.« Jessica potlačila naléhavý popud rozběhnout se zpět k Paulovi; musela se dozvědět, co obsahuje celá zpráva. Její prsty kmitaly po tečkách. »Nevím přesně, v čem ta hrozba spočívá, ale nějak to souvisí s lůžkem. Hrozba tvému vévodovi zahrnuje selhání důvěryhodného společníka nebo poručíka. H uvažují, že tě poskytnou jako dar některému z jejich přisluhovačů. Podle svého nejlepšího vědomí můžu říct, že v tomto skleníku žádné nebezpečí nehrozí. Odpusť, že víc nemohu sdělit. Moje zdroje jsou nečetné, jelikož můj hrabě není ve službách H. Ve spěchu M. F.« '

Jessica odstrčila list stranou, kvapně se obrátila s úmyslem dostat se co nejrychleji k Paulovi. V tom okamžiku se rozletěly dveře vzduchového uzávěru, Paul jimi proskočil a dveře za sebou zase zabouchl. Něco držel v pravé ruce. Když spatřil svou matku, prodral se k ní listím, krátce pohlédl na malou fontánu, pak napřáhl ruku a to, co v ní držel, strčil pod padající vodu.
»Paule!« Uchopila ho za rameno. »Co je to?« strnule zírala na jeho ruku.
Promluvil nedbale, ale ona postřehla, že je to nedbalost vynucená: »Pátrač. Byl v mém pokoji a já rozbil jeho čidlo, ale chci mít jistotu. Voda by ho měla zkratovat.«
»Ponoř ho!« poručila. Poslechl.
Posléze řekla: »Vytáhni ruku. Pátrač nech ve vodě.«
Vytáhl ruku; setřásl z ní vodu a pozorně se zahleděl na nehybný kov v malé fontáně. Jessica rýpala do smrtícího pramínku ulomeným stonkem jedné rostliny.
Pátrač se nepohnul.
Upustila tedy stonek do vody a pohlédla na Paula. S pozorným zaujetím, jaké dobře znala - podle benegesseritského návyku - si prohlížel skleník.
»Zde by se dalo schovat cokoli,« prohlásil. »Mám důvod věřit, že je zde bezpečno,« řekla.
»O mém pokoji se to říkalo taky. Hawat prohlásil...«
»Byl to pátrač,« připomenula mu. »To znamená, že ho musel ovládat někdo, kdo je v domě. Ovládací paprsek pro pátrač má omezený dosah. Mohl ho tam někdo propašovat až po Hawatově prohlídce.«
Ale pomyslela na zprávu z listu: "...selhání důvěryhodného společníka nebo poručníka." Určitě nejde o Hawata. Ach, určitě ne o Hawata.
»Hawatovi muži právě prohledávají dům,« poznamenal. »Ten pátrač málem dostal tu starší ženu, která mě přišla vzbudit.«
»Šedout Mapes,« řekla Jessica a vzpomněla si, že se s ní setkala u schodů. »Vzkaz od otce, aby ses...«
»To může počkat,« přerušil ji rozhodně. »Proč si myslíš, že je zde bezpečno?«
Ukázala na blok a vysvětlila mu, co v něm je. Trochu se uklidnil, ale Jessiku vnitřní napětí neopustilo. Lovec-pátrač! Milostivá Matko! říkala si v duchu. Stálo ji to vše, co jí dal výcvik, aby nepodlehla záchvatu hysterického třasu.
»Za tím samozřejmě vězí Harkonnenové. Budeme je muset zničit,« ozval se Paul věcně.
Ode dveří se vzduchovým uzávěrem zaznělo zaklepání - smluvený signál od některého z Hawatových vojáků.
»Dále,« zvolal Paul.
Dveře se doširoka rozevřely a do místnosti se naklonil vysoký muž v atreidské uniformě a s Hawatovým odznakem na své čapce. »Tady jste, pane,« řekl. »Hospodyně řekla, že zde budete.« Přeletěl pohledem po místnosti. »Ve sklepě jsme našli úkryt z kamení a v něm jednoho chlapa. Měl u sebe konzolu od pátrače.«
»Chci se zúčastnit výslechu,« prohlásila Jessica.
»Lituji, má lady. Pomačkali jsme ho, když jsme ho chytali. Zemřel.«
»Nic, co by určilo jeho totožnost?« zeptala se.
»Zatím jsme nic nezjistili, má lady.«
»Pocházel z Arrakénu?« zeptal se Paul.
Jessica uznale přikývla nad vhodností té otázky.
»Vypadá jako místní,« řekl muž v uniformě. »Strčili ho do toho úkrytu déle než před měsícem, jak to vypadá, a nechali ho tam čekat, až přijdem. V místě, kudy se dostal do sklepa, kameny ani malta nebyly porušené, když jsme to tady včera prohlíželi. Na to vsadím svoji pověst.«
»Nikdo o vaší důkladnosti nepochybuje,« řekla Jessica.
»Já o ní pochybuji, má lady. Měli jsme tam dole použít sonické sondy.«
»Předpokládám, že to právě teď děláte,« řekl Paul.
»Ano, pane.«
»Vzkažte mému otci, že se opozdíme.«
»Hned to zařídím, pane.« Pohlédl krátce na Jessiku. »Hawat nařídil, aby za takových okolností, jaké nastaly, byl mladý pán střežen na bezpečném místě.« Znovu přeletěl pohledem po místnosti: »Jaká je tato

místnost?«
»Mám důvod věřit, že je zde bezpečno,« řekla. »Jak Hawat, tak já jsme ji prohlíželi.«
»Nechám tedy zde přede dveřmi hlídku, má lady, dokud znovu neprohlédneme celý dům.« Uklonil se, Paulovi zasalutovat, vyšel pozpátku a zabouchl za sebou dveře.
Paul prolomil náhlé ticho. »Neměli bychom si raději projít dům sami? Mohli bychom si všimnout něčeho, co jiným uniklo.«
»Toto je jediné křídlo, které jsem neprohlížela,« přiznala Jessica. »Nechala jsem si je až na konec, protože...«
»Protože se mu osobně věnoval Hawat,« dopověděl. Zabodla do jeho tváře pohled plný otázek.
»Ty Hawatovi nedůvěřuješ?« zeptala se.
»To ne, ale stárne... je přepracován. Mohli bychom mu trochu odlehčit.«
»To by ho jenom ponížilo a ubralo mu na výkonnosti,« namítla. »Až uslyší o této události, nebude tady poletovat ani zbloudilý hmyz. Bude zahanben, že...«
»Musíme podniknout vlastní kroky,« řekl.
»Hawat slouží již třetí generaci Atreidů, a čestně,« pronesla s důrazem. »Zaslouží si veškerou naši úctu a důvěru - mnohonásobně.«
Paul poznamenal: »Když otce rozčílí něco, co jsi udělala, řekne "Bene Gesserit!", jako kdyby nadával.«
»A co dělám, že se na mě tvůj otec rozčiluje?«
»Když se s ním hádáš.«
»Ty nejsi tvůj otec, Paule.«
A Paula napadlo: Bude jí to trápit, ale musím jí povědět, že ta Mapes prohlásila, že je mezi námi zrádce.
»Co v sobě dusíš?« zeptala se Jessica. »Jako bys to ani nebyl ty, Paule.«
Pokrčil rameny a podrobně jí vylíčil rozhovor s Mapes. Jessica si vzpomněla na tajnou zprávu na listu. Rozhodla se náhle, ukázala Paulovi ten list a pověděla mu o zprávě.
»O tom se musí otec okamžitě dozvědět,« rozhodl. »Zprávu zakóduji do radiogramu a odešlu ji.«
»Ne,« namítla rozhodně. »Počkáš, až se s ním setkáš o samotě. Musí se o ní dozvědět co nejmíň lidí.«
»Myslíš, že bychom neměli nikomu důvěřovat?«
»Je zde jiná možnost,« řekla. »Třeba to bylo míněno tak, abychom tu zprávu dostali. Ti, kdo nám ji předali, možná věří že je pravdivá, ale možná, že jediným účelem bylo, abychom ji dostali.«
Paulův výraz v obličeji zůstal neoblomně zachmuřený. »Rozsévat mezi námi nedůvěru a podezírání a tím nás oslabovat,« konstatoval.
»Musíš si soukromě pohovořit s otcem a na tuto možnost ho upozornit,« řekla.
» Rozumím. »
Otočila se k vysoké tabuli filtračního skla. Na jihozápadě zapadalo slunce Arrakisu - žlutá koule nízko nad srázy skalisek. Paul se obrátil k matce: »Ani si nemyslím, že je to Hawat. Možná že je to Yueh?«
»Ten není ani poručík, ani společník,« namítla. »A mohu tě ujistit, že nenávidí Harkonneny stejně hořce jako my.«
Paul obrátil svou pozornost na útesy a uvažoval: Gurney by to být nemohl... ani Duncan. Nemohl by to být některý z těch nižších důstojníků? To není možné. Ti všichni pocházejí z rodin, které nám byly po generace z dobrých důvodů oddané.
Jessica si otřela čelo, cítila, že je unavena. Kolik je zde nebezpečí! Vyhlédla oknem na krajinu zbarvenou filtrem do žluta a pozorně si ji prohlížela. Za vévodskými pozemky se rozprostíral skladovací prostor obehnaný vysokým plotem - v něm stály řady sil na koření a kolem dokola četné strážní věže na chůdovitých nohách stojících dokola jako děsiví pavouci. Viděla nejméně dvacet skladovacích dvorů se sily sahajícími až k útesům Štítového valu. Sila poskytovala stejný obraz, byla roztroušená po celé pánvi.
Slunce za filtrem se pomalu ponořilo za obzor. Vyskočily hvězdy. Nízko nad obzorem Jessica zahlédla jednu jasnou hvězdu, která v přesném rytmu blikala, a její světlo se chvělo: blik-blikblik-blik-blik...
Ve skleníku se šeřilo. Paul se vedle ní neklidně pohnul, ale Jessica se soustředila na tu jedinou jasnou hvězdu, a uvědomila si, že je příliš nízko, že musí svítit z útesů Štítového valu.
Někdo vysílá signály!
Pokusila se vzkaz rozluštit, ale nebyl v žádném z kódů, které se kdy naučila.

Dole na planině pod skalnatými srázy se objevila další světla: žluté tečky rozsázené proti modré temnotě. Jedno světlo nalevo od nich se rozzářilo jasněji, velmi rychle začalo mrkat v odpověď útesu. Roj záblesků, blikání, bliknutí!
Jakmile zhaslo, falešná hvězda na útesu okamžitě zamrkala.
Signály . . . Jessiku naplnilo neblahé tušení.
Proč se k signalizaci přes pánev používala světla? ptala se sama sebe. Proč nemohli použít komunikační sítě?
Na to byla jednoduchá odpověď: komunikační síť nyní určitě odposlouchávají agenti vévody Leta. Světelné signály mohly znamenat pouze to, že si jimi předávali vzkazy jeho nepřátelé - harkonnenští agenti.
Za Paulem a Jessikou se ozvalo zaťukání na dveře a hlas Hawatova člověka: »Vzduch je čistý, pane..., má lady. Je čas dovést mladého pána k jeho otci.«

Říká se, že vévoda Leto nechtěl vidět nebezpečí Arrakisu. že neopatrně upadl do léčky. Nebylo by pravdě bližší uvést, že tak dlouho žil v blízkostí krajního nebezpečí, až chybně odhadl změnu jeho velikostí? Nebo je možné, že se záměrně obětoval, aby se jeho syn mohl dočkat lepšího života? Všechno však nasvědčuje tomu, že vévoda byl člověk, kterého nebylo možné snadno oklamat.

PRINCEZNA IRULÁN: MUAD'DIB, RODINNÉ ZÁPISKY

Vévoda Leto Atreides se opřel o zábradlí dispečerské přistávací věže za Arrakénem. Noční První měsíc, zploštělá stříbrná mince, visel vysoko nad jižním obzorem a pod ním v prachovém oparu svítily rozeklané útesy Štítového valu jako okoralá cukrová poleva. Po vévodově levici doutnala oparem světla Arrakénu - žlutá..., bílá..., modrá.
Myslel na oznámení jím podepsaná, která se nyní rozesílala do všech obydlených míst planety: »Náš vznešený padišáh imperátor mě pověřil, abych převzal do držení tuto planetu a ukončil veškeré spory.« Obřadná formálnost textu v něm vyvolávala pocit osamělosti. Koho ta nesmyslná legalizace ošálila? Fremeny určitě ne. Ani malorody, které měly v rukou vnitřní obchod na Arrakisu... a přisluhovaly Harkonnenům téměř do posledního příslušníka.
Pokusili se vzít život mému synovi! Ten vztek se dal potlačit jen obtížně.
Zahlédl světla vozidla, které přijíždělo směrem k přistávací ploše od Arrakénu. Doufal, že je to strážní vojenský transportér a že přiváží Paula. To zdržení ho znervózňovalo, i když věděl, že si je vynutila opatrnost Hawatova poručíka.
Pokusili se připravit mého syna o život!
Potřásl hlavou, aby ze sebe setřásl hněv. Krátce se ohlédl na přistávací plochu, po jejímž obvodu čnělo pět jeho vlastních fregat jako monolitické hlídky.
Lepší zdržení kvůli opatrnosti, než... Poručík je schopný, připomenul si. Člověk naprosto loajální, určený k povýšení.
Náš vznešený padišáh imperátor...
Kdyby tak lidé tohoto dekadentního posádkového města viděli imperátorovo soukromé sdělení svému »urozenému vévodovi« - pohrdavé poznámky o mužích a ženách zahalených do dlouhých plášťů: »...co však jiného může člověk očekávat od barbarů, jejichž největším snem je žít mimo nařízenou jistotu fuediktu?«
Vévoda si v té chvíli uvědomil, že jeho největším snem je skoncovat s veškerými třídními rozdíly a už nikdy ani nepomyslet na ten strašný řád. Zaletěl pohledem nahoru, nad prach, na nehybné hvězdy, pomyslel si: Kolem jednoho z těch světýlek krouží Caladan..., ale já už nikdy svůj domov nespatřím.
Touha po Caladanu se probudila náhlou bolestí v hrudi. Cítil, že nevychází z něho samotného, ale že k němu dosáhla až z Caladanu. Nedokázal se donutit, aby tuto vyprahlou pustinu nazýval svým domovem, a pochyboval, že se kdy donutí.

Musím svoje pocity skrývat, uvědomil si. Kvůli chlapci. Jestli má mít kdy nějaký domov, musí jím být Arrakis. Já si mohu o Arrakisu myslet, že je peklem, do kterého jsem se dostal před smrti, ale on zde musí nalézt to, pro co se nadchne. Něco takového zde musí existovat.
Zaplavila ho vlna sebelítosti, kterou okamžitě odvrhl a potlačil, a zjistil, že z nějakého důvodu se rozpomenul na dva řádky z básně, kterou tak často opakoval Gurney Halleck:
»Plícemi vychutnávám vzduch Času
unášený nad padajícím piskem...«

Což o to, tady Gurney najde spoustu padajícího písku, napadlo vévodu. Střed pustiny za těmi srázy orosenými měsícem představuje poušť - holé skály, duny a vanoucí prach, nezmapovaná vyschlá divočina na jejímž okraji tu a tam žijí skupinky fremenů, a snad jsou někteří roztroušeni i v ní. Jestliže něco může vykoupit budoucnost rodu Atreidů, pak by to mohli být fremeni.
Za předpokladu, že se Harkonnenům nepodařilo nakazit je svými zhoubnými intrikami.
Pokusili se vzít život mému synovi!
Věž se zachvěla kovově skřípajícím zvukem, zábradlí pod jeho pažemi se roztřáslo. Před ním se spustily protirázové kryty a zakryly mu výhled.
Přistává raketoplán, uvědomil si. Je čas jít dolů a dát se do práce. Otočil se ke schodům za sebou, zamířil dolů k velké hale, a když sestupoval, snažil se zůstat klidný, aby byl připraven pro nadcházející setkání.
Pokusili se vzít život mému synovi!
Ve chvíli, kdy dospěl k hale se žlutou kupolí, proudili již do ní muži z přistávací plochy. Přes ramena měli kosmické vaky a pokřikovali a hýřili veselím jako studenti vracející se z prázdnin.
»Hej! Cítíš, co je pod tvým platfusem? To je gravitace, chlapče!«
»Jaký má tenhle flek géčko? Dost vcucává.«
»Podle příručky je to devět desetin géčka.«
Velkou halu vyplnila křížová palba pokřiků.
»Koukal ses dobře na tu díru, když jsme se do ní snášeli? Kde je ta kořist, která tady teoreticky má bejt?«
»Harkonnenové si ji odvezli s sebou!«
»Pro mě jednu horkou sprchu a jednu měkkou postel!«
»Copak to nevíš, ty blbče? Tady sprchy netečou. Vydrhni si zadek pískem!«
»Hej! Držte hubu! Vévoda!«
Vévoda sestoupil ze schůdku do haly, jež náhle ztichla.
Před zástupem si vykračoval Gurney Halleck s vakem přes jedno rameno, v druhé ruce svíral krk devítistrunné balisety. Měl dlouhé prsty na rukou a velké palce, plné mírného nepokoje, které uměly z balisety vyluzovat něžné tóny.
Vévoda Hallecka pozoroval, obdivoval se tomuto exemplári ošklivosti, znovu si povšiml skleněné tříště jeho očí vyzařujících nezkrotnost. Toto byl člověk, který nežil podle fuediktu, i když se řídil každým z jeho nařízení. Jakpak mu říkal Paul? »Statečný Gurney.«
Halleckovy kudrnaté světlé vlasy se vinuly přes holé temeno hlavy. Na širokých rtech mu pohrával zvláštní úsměšek a jizva po signutě hrála jako obvykle všemi barvami. Z něho celého vyzařovala samozřejmost spoléhat sám na sebe. Přistoupil k vévodovi a uklonil se.
»Gurney,« řekl vévoda.
»Můj pane.« Učinil rozmáchlé gesto balisetou směrem k mužům v hale. »Toto je poslední zbytek. Raději bych se sem dostavil s první vlnou, ale...«
»Několik harkonnenských zde pro tebe ještě zůstalo,« ujistil ho vévoda. »Pojď se mnou vedle, Gurney, abychom si mohli pohovořit.«
»Podle vašeho rozkazu, můj pane.«
Odebrali se do přístěnku vedle vodního automatu na mince, zatímco muži v hale nepokojně přecházeli sem a tam. Halleck pohodil svůj vak do kouta, ale balisetu neodložil.
»Kolik mužů si můžeš dovolit přenechat Hawatovi?« zeptal se vévoda.

»Thufir má problémy, pane?«
»Ztratil jen dva agenty, ale jeho předvoj nám poskytl výborný přehled o celé místní harkonnenské organizaci. Když budeme jednat rychle, můžeme si zajistit určitý stupeň bezpečí, prostor k vydechnutí, který tak potřebujeme. Chce tolik mužů, kolik můžeš postrádat - takových, kterým nevadí trocha práce s nožem.«
»Mohu mu nechat tři stovky svých nejlepších,« řekl Halleck. »Kam je mám poslat?«
»K hlavní bráně. Čeká tam Hawatův agent, aby je převzal.«
»Mám to hned zařídit, pane?«
»Za chvíli. Máme ještě jeden problém. Velitel letiště zde zadrží pod nějakou záminkou raketoplán až do rozednění. Gildovní nájemná expresní loď, která nás sem přivezla, si poletí po svých, ale raketoplán má naložit zásilku koření a připojit se k nákladní lodi.«
»Zásilku našeho koření, můj pane?«
»Našeho koření. Jenže na palubě raketoplánu mají být také někteří z hledačů koření, kteří zde působili za starého režimu. Se změnou držení léna se rozhodli odejít a soudce změny to dovoluje. Jsou to cenní odborníci, Gurney, je jich asi osm set. Než raketoplán odletí, musíš některé z nich přesvědčit, aby se přidali k nám.«
»Jak důkladně je mám přesvědčovat, pane?«
»Chci, aby spolupracovali dobrovolně, Gurney. Ti lidé mají zkušenosti a odborné znalosti, jaké potřebujeme. To, že se rozhodli odejít, naznačuje, že nepatří k harkonnenské mašinérii. Hawat si myslí, že do té skupiny by mohli být nasazeni někteří lidé se špatnými úmysly, ale on vidí diverzanty za každým rohem.«
»Za svého života našel Thufir za některými rohy velmi dobré úlovky, můj pane.«
»A některé úlovky nenašel. Já si však myslím, že nasadit do této odcházející skupiny černé koně by bylo nad fantazii Harkonnenů.«
»Snad, pane. Kde jsou ti hledači?«
»Dole na nižším podlaží, v čekárně. Měl bys zajít dolů a zahrát jim jednu dvě písničky, aby trochu roztáli, a pak na ně přitlačit. Těm, kteří si dají říct, můžeš nabídnout vedoucí postavení. Nabídni o dvacet procent vyšší platy, než měli za Harkonnenů.«
»Ne více, pane? Vím, kolik platil Harkonnen. A lidem, kteří mají v kapse poslední vyúčtování a v sobě touhu cestovat... no, pane, dvacet procent je sotva svede k tomu, aby zůstali.«
Leto netrpělivě pronesl: »V jednotlivých případech jednej tedy podle vlastního uvážení. Jen nezapomeň, že pokladna není bezedná. Drž se dvaceti procent, kdykoli to bude možné. Potřebujeme zejména pouštní řidiče, analytiky počasí, dunaře - každého, kdo má s pouští zkušenost.«
»Rozumím, pane. »Ty všechny přivábí drsnost: jejich tváře zjasní svěžestí jako východní vítr a uchvátí je přitažlivost písku.«
»Velice dojemný citát,« uznal vévoda. »Předej svoje mužstvo poručíkovi. Ať s ním provede krátký výcvik, pak ubytuje muže na noc v kasárnách vedle letiště. Zavede je tam letištní služba. A nezapomeň na lidi pro Hawata.«
»Tři stovky mých nejlepších, pane.« Zvedl z podlahy svůj kosmický vak. »Kde vám mám podat hlášení, až splním uložené úkoly?«
»Zabral jsem poradní místnost tady nahoře. Budeme tam držet službu. Chci sestavit nový planetární pohotovostní plán, podle něhož obrněné lodě nastoupí jako první.«
Halleck strnul v půli obratu a zadíval se Letovi do očí. »Předpokládáte, pane, že dojde až k něčemu takovému? Myslel jsem, že je zde soudce změny.«
»Očekávám otevřený i skrytý boj,« řekl vévoda. »Poteče zde hodně krve, než to bude za námi.«
»"A voda, kterou jsi vzal řece, se stane krví na vyprahlé půdě,"« citoval Halleck.
Vévoda si povzdechl. »Pospěš si, Gurney.«
»Ano, můj pane.« Jizva po karabáči se zvlnila, když se zašklebil. »"Hle, jako divoký mezek v poušti pouštím se do své práce."« Otočil se, rázným krokem odešel do středu haly, zastavil se, aby vydal rozkazy, a pak se spěšně prodíral mezi shromážděnými muži.
Vévoda potřásal hlavou nad vzdalující se postavou. Halleck přinášel neustále překvapení - hlava plná

písní, citátů a květnatých frází..., a srdce assassina, když se jednalo o Harkonneny.
Potom vévoda zamířil nedbalým krokem napříč halou k výtahu a nenuceným kynutím ruky odpovídal na vojenské pozdravy. Když zahlédl důstojníka pro informace, zastavil se u něj, aby mu předal zprávu, která měla být vysílána rádiem mužstvu: ti, kteří si s sebou přivedli manželky, budou chtít vědět, že manželky jsou v bezpečí a kde je mohou najít. Ostatní budou chtít vědět, že zdejší populace se zřejmě může chlubit víc ženami než muži.
Na znamení, že ta zpráva je vrcholně důležitá a že má být ihned vysílána, poplácal vévoda důstojníka po rameni a pak pokračoval v chůzi směrem k výtahu. Přitom kynul mužům, usmíval se a vtipkoval s podřízenými.
Rozkaz musí vždycky vypadat přesvědčivě, pomyslel si. Jako celá ta nejistota. která vás tíží, když sedíte na pytli s prachem, a nedáváte to v nejmenším najevo.
Vydechl úlevou, jakmile ho pohltil výtah a on se mohl obrátit a dívat se na neosobní dveře.
Pokusili se vzít život mému synovi!

Nad východem z arrakénského letiště byl jakoby nějakým hrubým nástrojem primitivně vytesán nápis, který si měl Muad'Dib mnohokrát opakovat. Spatřil jej té první noci na Arrakisu, kdy ho přivedli na vévodské velitelské stanoviště, aby se zúčastnil první porady štábu svého otce. Slova nápisu se obracena s prosbou na ty, kdož opouštěli Arrakis, ale do očí chlapce, který právě unikl o vlásek smrti, udeřila ponurým významem. Zněla: »Ó vy, kdož víte, jak zde trpíme, nezapomeňte na nás ve svých modlitbách.«

PRINCEZNA IRULÁN: PRAVÁ KNIHA O MUAD'DIBOVI

»Celá teorie válčení počítá s určitým rizikem,« řekl vévoda, »ale když jde o to riskovat svou vlastní rodinu, jakékoli výpočty ustupují do pozadí před... něčím jiným.«
Věděl, že nekrotí svůj hněv, jak by měl, a proto se otočil a káznými kroky přecházel podél dlouhého stolu sem a tam.
V zasedací místnosti na letišti byl vévoda s Paulem sám.
Místnost hluše odrážela zvuky, její vybavení sestávalo pouze z dlouhého stolu, starobylých trojnohých židlí kolem něj, deskové mapy a projektoru na jeho jednom konci. Paul seděl u stolu poblíž mapy: Před chvílí vyprávěl svému otci o zážitku s lovcem-pátračem a o tom, že mu usiluje o život zrádce.
Vévoda se zastavil naproti Paulovi a udeřil pěstí do stolu: »Hawat mi tvrdil, že ten dům je čistý!«
Paul promluvil váhavě: »Měl jsem taky vztek - zpočátku. A dával jsem vinu Hawatovi. Ale ta hrozba přišla zvenčí. Byla v ní jednoduchost, chytrost a přímost. A byla by se naplnila, nebýt výcviku, který jsi mi dal ty a ještě jiní - včetně Hawata.«
»Zastáváš se ho?« chtěl vědět vévoda.
»Ano.«
»Stárne. V tom to je. Měl by...«
»Díky svým mnohým zkušenostem je moudrý,« odporoval Paul. »Na kolik omylů, kterých se dopustil, si můžeš vzpomenout?«
»Já bych měl být ten, kdo ho obhajuje,« řekl vévoda. »Ne ty.«
Paul se usmál.
Leto se posadil do čela stolu, položil svoji ruku na synovu. »Tak... už jsi dospěl, synu. Z toho mám radost.« Odtáhl ruku a oplatil Paulovi úsměv. »Hawat se sám potrestá. Sám na sebe se rozzlobí víc, než jak bychom to dokázali oba dva dohromady.«
Paul letmo pohlédl k potemnělým oknům za mapou a zadíval se do noční tmy. Na venkovním zábradlí balkónu se odráželo světlo z místnosti. Zahlédl, že se tam někdo pohnul, a z obrysu poznal stráž v atreidské uniformě. Sklouzl pohledem zpět na bílou zeď za svým otcem a pak na lesklý povrch stolu. Jeho ruce zaťaté v pěst spočívaly před ním.
Dveře naproti vévodovi se hlučně otevřely. Rázným krokem vstoupil Thufir Hawat, jenž teď vypadal

starší a vrásčitější než kdy jindy. Prošel podél celého stolu a zastavil se v pozoru před Letem.
»Můj pane,« začal a díval se na neurčité místo nad Letovou hlavou. »Právě jsem se dozvěděl, jak jsem vás zklamal. Nezbývá mi než rezig . . .«
»Ach, posaď se a přestaň se chovat jako blázen,« přerušil ho vévoda. Ukázal na židli naproti Paulovi. »Jestli ses v něčem mýlil, pak v tom, že jsi Harkonneny přecenil. V jejich primitivním mozku se zrodila primitivní lest. S jednoduchými lstmi jsme nepočítali. A můj syn mi důrazně připomenul, že se z toho dostal hlavně díky tvému výcviku. V tom jsi nezklamal!« Zaťukal prsty na opěradlo prázdné židle. »Posaď se, povídám!«
Hawat klesl na židli. »Ale...«
»Nechci o tom už nic slyšet,« řekl vévoda. »Ta nepříjemná událost patří minulosti. Máme na práci důležitější věci. Kde jsou ostatní?«
»Požádal jsem je, aby počkali venku, než...«
»Zavolej je.«
Hawat se zahleděl do Letových očí. »Sire, já...«
»Vím, Thufire, kdo patří k mým opravdovým přátelům,« přerušil ho vévoda. »Zavolej je.«
Hawat polkl. »Provedu, můj pane.« Vsedě se otočil k otevřeným dveřím a zvolal: »Gurney, přiveď je.«
Do místnosti vplul zástup mužů vedený Halleckem: štábní důstojníci se smrtelně vážným výrazem na tváři a s mladšími pobočníky v patách a specialisté; ze všech vyzařovala dychtivost. Místností na chvíli zaznělo šoupání židlí, jak muži usedali ke stolu. Kolem stolu se linul nevýrazný zápach po rašagu.
»Jestli si někdo přeje kávu, může ji mít,« nabídl vévoda. Přeletěl pohledem shromážděné a pomyslel si: Je to dobrá parta. Pro tento druh války by člověk vystačil s mnohem horšími. Čekal, než přinesou ze sousední místnosti kávu. Přitom si povšiml, že z některých obličejů vyzařuje únava.
Pak si nasadil masku schopného vůdce, povstal a zaťukal kotníky o stůl, aby si vynutil jejich pozornost. »Nuže, pánové,« prohlásil, »zdá se, že v naší civilizaci se tak hluboce zakořenil zvyk začínat nevyhlášené války, že nemůžeme splnit jednoduchý rozkaz Impéria, aniž bychom si nevzpomněli na staré praktiky.«
Kolem stolu to zaznělo chraplavým potlačovaným smíchem a Paul si uvědomil, že jeho otec pronesl v pravý čas přesně to, co mělo pozvednout náladu. I náznak únavy v jeho hlase měl správnou míru.
»Myslím, že bychom se měli nejdříve dozvědět, zda Thufir nechce něco dodat ke své zprávě o fremenech,« pokračoval vévoda. »Thufire?«
Hawat vzhlédl. »Po všeobecné zprávě mám k projednání pár ekonomických otázek, sire. Nejdříve chci uvést, že se jeví stále určitější, že fremeni jsou těmi spojenci, které potřebujeme. Teď vyčkávají, aby zjistili, zda nám mohou důvěřovat, ale podle všeho jednají otevřeně. Poslali nám dary - filtršaty své vlastní výroby..., mapy některých pouštních oblastí obklopujících pevnůstky, které po sobě zanechali Harkonnenové...« Sklopil oči ke stolu. »Zprávy špionážního charakteru, které nám předali, jsou - jak se prokázalo - naprosto spolehlivé a značně nám pomohly při jednání se soudcem změny. Fremeni nám dále poslali pár maličkostí - klenoty pro lady Jessiku, koření, likér, cukrovinky, léky. Právě teď mají moji muži tu zásilku v práci. Zdá se, že je v pořádku.«
»Máš ty lidi rád, Thufire?« zeptal se někdo ze vzdálenějšího konce stolu.
Hawat se otočil směrem k tazateli. »Duncan Idaho říká, že bychom je měli obdivovat.«
Paul krátce pohlédl na svého otce, pak opět na Hawata a odvážil se zeptat: »Máš nějaké nové informace o tom, kolik zde žije fremenů?«
Hawat pohlédl na Paula. »Podle produkce potravin a jiných náznaků Idaho odhaduje, že v jeskynním komplexu, který navštívil, je celkově kolem deseti tisíc lidí. Jejich vůdce uvedl, že v síči, kterému vládne, je dva tisíce rodin. Máme důvod věřit, že takových síčových komunit je celá řada. Všichni, jak se zdá, se zavázali věrností ke komusi jménem Liet.«
»Tak to je novinka,« poznamenal vévoda.
»Je možné, že si to nesprávně vykládám, sire. Podle určitých okolností lze usuzovat, že tento Liet je místním světcem.« Někdo na protějším konci stolu si odkašlal a zeptal se: »Je prokázáno, že obchodují s pašeráky?«
»Když byl Idaho ve zmíněném síči, vyrazila odtud karavana se značným nákladem koření. Používali tažná zvířata a uvedli, že je čeká osmnáctidenní cesta.«

»Zdá se,« poznamenal vévoda, »že během tohoto období nepokoje zdvojnásobili pašeráci svou aktivitu. To si musíme pečlivě rozvážit. Fregaty pracující bez oprávnění mimo naši planetu by nás neměly příliš znepokojovat - to není nic nového. Ale nevěnovat jim vůbec žádnou pozornost - to není dobré.«
»Máte nějaký plán, sire?« zeptal se Hawat.
Vévoda pohlédl na Hallecka. »Gurney, přeji si, abys vedl delegaci, jakousi misi - chceš-li, a vešel ve styk s těmito romantickými obchodníky. Vyřídíš jim, že budu jejich činnost ignorovat, pokud mi budou odevzdávat vévodský desátek. Hawat odhaduje, že úplatky a ozbrojené síly navíc, které pro svoje operace dříve potřebovali, je stály čtyřikrát víc.«
»Co když se to donese imperátorovi?« zeptal se Halleck. »Ten si svoje zisky ze společnosti CHOAM pečlivě hlídá, sire.«
Leto se usmál. »Celý desátek budeme veřejně převádět na bankovní konto Shaddama IV. a legálně jej odečítat z našich poplatků z udržovacích nákladů. Ať proti tomu Harkonnenové bojují! A zruinujeme pár dalších místních individuí, která za harkonnenského systému bohatla. Už žádné úplatky!«
Široký úsměv zkřivil Halleckovu tvář. »Ach můj pane, jaký krásný úder pod pás. Kéž bych tak viděl, jak se baron zatváří, až se to dozví!«
Vévoda se obrátil na Hawata. »Thufire, sehnal jsi ty účetní záznamy, o nichž jsi říkal, že by se daly koupit?«
»Ano, můj pane. Ještě se detailně zkoumají. Prošel jsem si je zběžně a mohu uvést první přibližný odhad.«
»Uveď ho tedy.«
»Harkonnenové zde vybírali každých tři sta třicet standardních dnů deset miliard solárů.«
Kolem stolu se ozvaly tlumené vzdechy. Dokonce i mladší pobočníci, na nichž bylo patrné určité znudění, se posadili pozorněji a vyměnili si překvapené pohledy.
Halleck zamumlal: »Pročež budou sát z hojnosti moří a z pokladu skrytého pískem.«
»Vidíte, pánové,« řekl vévoda. »Je zde někdo tak naivní a věří, že Harkonnenové klidně sbalili kufry a odešli od toho všeho pouze proto, že tak nařídil imperátor?«
Nastalo všeobecné potřásání hlavou a nesouhlasné mručení. »Budeme to muset dovést až na ostří nože,« prohlásil vévoda. Obrátil se na Hawata. »Teď nastal vhodný okamžik podat zprávu o vybavení. Kolik písečných vozidel, kombajnů, továren na koření a pomocného zařízení nám nechali?«
»Naprosto všechno, jak se uvádí v imperiálním soupisu překontrolovaném soudcem změny, můj pane,« informoval Hawat. Pokynul svému pobočníkovi, aby mu podal desky. Rozevřel je na stole před sebou. »Zapomínají se však zmínit o tom, že provozuschopná je méně než polovina písečných vozidel, že pouze asi třetina je vybavená karyóly, které je přepravují na písečné naleziště koření - že všechno, co nám Harkonnenové zanechali, přestane co nevidět fungovat a rozpadne se. Budeme mít štěstí, když se nám podaří nasadit do práce polovinu zařízení, a ještě větší štěstí, když čtvrtina z něho bude fungovat ještě za šest měsíců.«
»Téměř tak jsme to předpokládali,« řekl Leto. »Jaký je konkrétní stav základního vybavení?«
Hawat krátce pohlédl do desek. »Asi devět set třicet továren na koření, které mohou vyjet během několika dnů. Asi šest tisíc dvě stě padesát ornitoptér pro průzkum, pátrání a pozorování počasí..., karyólů o něco míň než tisícovka.«
Halleck se zeptal: »Nebylo by levnější znovu zahájit jednání s Gildou o povolení, aby fregata obíhala jako meteorologický satelit?«
Vévoda pohlédl na Hawata. »Vše zůstalo při starém, že, Thufire?«
»Teď se musíme věnovat něčemu jinému,« řekl Hawat. »Zástupce Gildy s námi vlastně ani nevyjednával. Pouze sdělil na rovinu - jako mentat mentatovi - že cena je vyšší, než nabídneme, a že taková zůstane bez ohledu na to, jak vysoko půjdeme. Než se na něho znovu obrátíme, musíme zjistit proč.«
Jeden z Halleckových pobočníků u vzdálenějšího konce stolu se prudce otočil na židli a vybuchl: »To je nespravedlivé!«
»Nespravedlnost?« Vévoda ho přeměřil očima. »Kdo prosí o spravedlnost? Zavedeme svoji vlastní spravedlnost. Zavedeme ji zde na Arrakisu - zvítězit, nebo zemřít. Litujete pane, že jste s námi spojil svůj osud?«

Pobočník se upřeně podíval na vévodu. »Ne, sire. Nemohl jste odmítnout nejbohatší planetární zdroj příjmů v našem vesmíru ... a já jsem nemohl než jít s vámi. Odpusťte, že jsem se neudržel, ale...« Pokrčil rameny. »...ale každý se občas rozhořčí.«
»Rozhořčeni chápu,« řekl vévoda. »Ale nenadávejme spravedlnosti, dokud máme zbraně a můžeme je používat. Je rozhořčený ještě někdo jiný? Jestliže ano, ven s tím. Tohle je přátelská porada, kde každý může vyslovit, co si myslí.«
Halleck se pohnul. »Co asi pálí hořkostí, sire, je skutečnost, že nemáme žádné dobrovolníky z jiných velkorodů. Oslovují vás »Leto spravedlivý« a slibují věčné přátelství, ale jen potud, pokud je to nic nestojí.«
»Oni ještě nevědí, kdo zvítězí,« řekl vévoda. »Většina z těch rodů zbohatla bez velkého rizika. Člověk jim to doopravdy nemůže vyčítat, může jimi pouze opovrhovat.« Pohlédl na Hawata. »Mluvili jsme o vybavení. Nemohl bys promítnout několik ukázek, aby se s tímto strojovým parkem seznámili i ostatní?«
Hawat přikývl, pokynul pobočníkovi u projektoru.
Na povrchu stolu asi ve třetině jeho délky se objevil solidový obraz. Někteří z mužů u vzdálenějšího konce stolu povstali, aby lépe viděli.
Paul se předklonil a stroj si pozorně prohlížel.
Při srovnání s promítnutými drobnými postavami lidí, které jej obklopovaly, musel být asi sto dvacet metrů dlouhý a asi čtyřicet metrů široký. Šlo v podstatě o dlouhý trup podobný brouku. Pohyboval se pomocí nezávislých soustav širokých pásů.
»Toto je továrna na koření neboli písečné těžební vozidlo,« řekl Hawat. »Pro naše promítání jsme vybrali exemplář, který je v dobrém stavu. Je to typ vybavený vlečným lanem, který se sem dostal s prvním týmem imperiálních ekologů, a stále funguje..., i když nevím jak... ani proč.«
»Jestli je to ten, kterému říkají "Babička Mary", pak patří do muzea,« poznamenal jeden z pobočníků.
»Harkonnenové ji asi nechávali na práci za trest, jako hrozbu vznášející se nad hlavami svých pracovníků. Buď hodný, nebo tě dáme na Babičku Mary.«
Kolem stolu se ozval potlačovaný smích, Paul se však k úsměvům nepřipojil, jeho pozornost plně zaměstnávala ukázka těžebního vozidla a otázka, která mu vířila hlavou. Ukázal na zobrazení na stole a zeptal se: »Thufire, jsou zde tak velcí píseční červi, kteří by to celé dokázali spolknout?«
U stolu se náhle rozhostilo ticho. Vévoda v duchu zaklel, ale pak si pomyslel: Ne, musí vědět, co je zde čeká.
»V hloubi pouště jsou červi, kteří by celé takové vozidlo zvládli jedním polknutím,« odpověděl Hawat. »Tady nahoře poblíž Štítového valu, kde se hlavně koření těží, je hodně červů, kteří by tohle vozidlo zničili a sežrali, kdykoli by se jim zachtělo.«
»Proč je nechráníme štíty?« zeptal se Paul.
»Podle toho, co ve své zprávě uvádí Idaho,« vysvětloval Hawat, »jsou štíty v poušti nebezpečné. Štít pro osobní ochranu přivolá každého červa ze vzdálenosti stovek metrů. Zdá se, že aktivovaný štít je přivádí do stavu vražedné zuřivosti. Tvrdili nám to fremeni a my nemáme důvod o tom pochybovat. Idaho neviděl v síči po štítovém vybavení ani stopu.«
»Vůbec žádnou?« divil se Paul.
»Ukrýt něco takového mezi několika tisícovkami lidí by bylo hodně obtížné,« řekl Hawat. »Idaho měl volný přístup do všech koutů síče. Neviděl žádné štíty, ani stopy po tom, že by se tam používaly.«
»To je záhada,« poznamenal vévoda.
»Harkonnenové zde určitě hojně užívali štíty,« pokračoval Hawat. »V každé posádkové vesnici měli opravny, v jejich účtech jsou vysoké položky za výměnu štítů a náhradní díly.«
»Nemohli by fremeni mít nějaký způsob k rušení účinnosti štítů?« zeptal se Paul.
»To je nepravděpodobné,« řekl Hawat. »Samozřejmě teoreticky je to možné. Předpokládá se, že by to dokázal opačný statický náboj, ale ještě nikdo nebyl schopen to odzkoušet.«
»O něčem takovém bychom se dozvěděli už dřív,« poznamenal Halleck. »Pašeráci udržují s fremeny úzké styky, a kdyby zde takové zařízení existovalo, získali by je. A určitě by neměli žádné zábrany prodávat je mimo planetu.«
»Nelíbí se mi, když na tak důležitou otázku není odpověď,« řekl Leto. »Thufire, chci, abys tento problém

řešil přednostně.«
»Už na něm pracujeme, můj pane,« odkašlal si. »Ehm, Idaho skutečně řekl jednu věc: že o postoji fremenů ke štítům nelze pochybovat. Řekl, že v nich většinou vyvolávaly úsměvy.«
Vévoda se zamračil: »To, o čem diskutujeme, jsou zařízení pro těžbu koření.«
Hawat dal pokyn svému pobočníkovi u projektoru.
Solidový obraz pojízdné továrny na koření vystřídala prostorová projekce okřídleného stroje, který ze zachycených lidských postav stojících kolem nadělal skřítky. »Toto je karyól,« oznámil Hawat. »Je to v podstatě obrovská toptéra, jejímž jediným úkolem je dopravovat továrnu na písečná místa bohatá na koření a také továrnu zachraňovat, když se objeví červ. On se vždy nějaký objeví. Při těžbě koření se neustále přistává a odlétá.«
»To obdivuhodně odpovídá harkonnenské morálce,« poznamenal vévoda.
Smích, který se náhle zrodil, byl příliš hlasitý.
V projekčním prostoru vystřídala karyól ornitoptéra.
»Tyto toptéry jsou celkem konvenční,« řekl Hawat. »Hlavní modifikace je v tom, že mají delší dolet. Zvláštní pozornost byla věnována utěsnění důležitých prostor proti písku a prachu. Pouze asi jedna ze třiceti je chráněna štítem - štítové generátory demontovali zřejmě proto, aby se zvýšil dolet.«
»To zlehčování významu ochranných štítů se mi nelíbí,« zabručel vévoda. A pomyslel si: Není tohle to tajemství Harkonnenů? Neznamená to, že nebudu moci uprchnout ani na fregatě chráněné štítem, když se všechno obrátí proti nám? Potřásl rázně hlavou, aby takové myšlenky zapudil, a řekl: »Podívejme se na rozpočtové položky. Jaký budeme mít zisk?«
Hawat obrátil dvě stránky ve svém zápisníku. »Po stanovení výše nákladů na opravy a provozuschopná zařízení jsme vypracovali první odhad provozních nákladů. Je samozřejmě založen na podhodnocených číslech, aby zůstala bezpečná rezerva.« Zavřel oči a v mentatském polotransu odříkával: »Za Harkonnenů byly údržba a platy udržovány na úrovni čtrnácti procent. Budeme šťastní, když se zpočátku dostaneme na třicet procent. S přihlédnutím k položkám na nové investice a produkci, vojenský rozpočet a včetně procent pro CHOAM náš zisk poklesne do úzkého rozmezí šesti až sedmi procent, dokud se nám nepodaří obnovit fyzicky opotřebovaná zařízení. Pak bychom měli vytáhnout zisk na úroveň, jaká má být, tedy na dvanáct až patnáct procent.« Otevřel oči. »Pokud si můj pán nepřeje převzít harkonnenské metody.«
»Budujeme pevnou a trvalou planetární základnu,« pronesl vévoda. »Musíme zajistit, aby velké procento populace bylo trvale šťastné - zejména fremeni.«
»Ze všech nejvíc fremeni,« přitakal Hawat.
»Naše svrchovanost na Caladanu se opírala o mořskou a vzdušnou sílu,« pokračoval vévoda. »Tady si musíme rozvinout to, pro co jsem zvolil pojmenování pouštní síla. Může do ní spadat vzdušná síla, ale je pravděpodobné, že nebude. Jen si povšimněte, jak málo toptér má ochranné štíty.« Potřásl hlavou. »Protože měli podporu některých klíčových osobností, Harkonnenové spoléhali na obchodní obrat mimo hranice planety. Toho se neodvážíme. V každé nové skupině bude určitý podíl provokatérů.«
»Budeme se tedy muset spokojit s mnohem menším ziskem a chudší sklizní,« konstatoval Hawat. »První dvě sezóny musí naše těžba poklesnout o třetinu z úrovně, kterou v průměru dosahovali Harkonnenové.«
»Tak je to tedy!« zvolal vévoda. »Přesně, jak jsme očekávali. Budeme si muset u fremenů pospíšit. Rád bych měl pět úplných praporů fremenské pěchoty dřív, než dojde k prvnímu účtování se společností CHOAM.«
»To už nemáme moc času, sire,« poznamenal Hawat.
»Jak dobře víte, nemáme moc času. Při první příležitosti sem vtrhnou se sardaukary přestrojenými za Harkonneny. Thufire, kolik jich tady podle tebe vylodí?«
»Celkem čtyři nebo pět praporů, sire. Víc ne. Přeprava vojáků u Gildy stojí to, co stojí.«
»Pět praporů fremenů plus naše vlastní síly by to snad mohly dokázat. Stačí, když předvedeme radě landsraadu pár zajatých sardaukarů a všechno bude úplně jinak - zisky nebudou hrát roli.«
»Uděláme, čeho budeme schopni, sire.«
Paul pohlédl na svého otce, pak opět na Hawata. Náhle si uvědomil, jak je mentat starý, uvědomil si, že ten zestárlý člověk sloužil třem generacím Atreidů. Zestárlý. Projevovalo se to uslzeným leskem hnědých

očí, zaoblenými křivkami ramen a dvojicí úzkých rtů s klikvově zbarvenou skvrnou ze šťávy safó.
Tolik je v rukou jednoho starého člověka, pomyslel si Paul.
»V současné době vedeme vražednou válku,« řekl vévoda, »ta však ještě nedosáhla svého vrcholu. Thufire, jak je to tady s harkonnenskou mašinérií?«
»Zlikvidovali jsme dvě stě padesát devět jejich klíčových osob, můj pane. Nezůstaly víc než tři harkonnenské buňky - celkem tak stovka lidí.«
»Ty Harkonnenovy kreatury, které jsi zlikvidoval,« zeptal se vévoda, »byli majetní?«
»Většina z nich si vedla dobře, můj pane - patřili k podnikatelské třídě.«
»Padělej podpisy pod jejich prohlášení o loajalitě,« nakázat vévoda. »Kopie zašleš soudci změny. Budeme oficiálně tvrdit, že loajalitu jen předstírali, zkonfiskuj jejich majetek, ober je o všechno, vystěhuj jejich rodiny, dej jim zabrat. A zajisti, aby panovník dostal svých deset procent. Musí to být naprosto legální.«
Thufir se usmál a odhalil začervenalé zuby za karmínovými rty. »Tah hodný vašeho praotce, můj pane. Hanbím se, že jsem na něj nepřišel jako první.«
Halleck se zamračil, překvapilo ho, že se Paul tváří velmi znepokojeně. Ostatní se usmívali a souhlasně pokyvovali hlavami.
To je špatné, přemítal Paul. Pouze to přiměje ty druhé, aby bojovali ještě tvrději. Kdyby se vzdali, nic by nezískali.
Znal současnou úmluvu o zabavování majetku, kterou se kanly řídila, ale toto byl takový tah, který jim mohl přinést prohru stejně dobře, jako vítězství.
»"Byl jsem cizincem v cizí zemi,"« ocitoval Halleck.
Paul se na něho pátravě zahleděl, poznal citát a napadlo ho: Gurney by si taky přál skoncovat s těmi pochybnými intrikami?
Vévoda na okamžik zabořil pohled do temnoty za okny, pak jím sklouzl zpět na Hallecka. »Gurney, kolik těch pískařů jsi přesvědčil, aby zůstalo s námi?«
»Celkem dvě stě osmdesát šest, sire. Myslím, že bychom je měli najmout a říct si, že jsme měli štěstí. Jsou pro nás velmi užiteční.«
»Víc ne?« sešpulil vévoda rty, ale pak řekl: »Dobrá, ale vzkaž...«
Přerušil ho rozruch u dveří. Duncan Idaho se tam prodral mezi strážemi, spěšně přešel podél stolu a naklonil se k vévodově uchu.
Vévoda ho zarazil pohybem ruky, řekl: »Mluv nahlas, Duncane. Vidíš přece, že toto je strategický štáb.«
Paul zkoumavě Idaha pozoroval a povšiml si, že se pohybuje s grácií kočky, že má bleskové reflexy a že se mu může jen stěží vyrovnat. Idahova snědá, oválná tvář se obrátila směrem k Paulovi, hluboko posazené oči ani v nejmenším nenaznačily, že ho poznávají, ale Paul za maskou vyrovnanosti rozpoznal vzrušení.
Idaho přeměřil očima celou délku stolu, a pak oznámil: »Zajali jsme oddíl harkonnenských žoldáků převlečených za frameny. Samotní frameni k nám vyslali posla, aby nás na tu přestrojenou tlupu upozornili. Při útoku jsme však zjistili, že si Harkonnenové na fremenského posla počíhali v záloze - těžce ho poranili. Když jsme ho převáželi sem, aby ho naši lékaři ošetřili, zemřel. Ještě předtím jsem viděl, jak je na tom zle, a přestal jsem se snažit s ním něco dělat. Náhodou jsem byl poblíž, když se pokoušel něco odhodit.« Idaho sklopil oči k vévodovi. »Byl to nůž, můj pane, nůž, jaký jste ještě nikdy neviděl.«
»Krispel?« zeptal se někdo.
»Nepochybně,« odpověděl Idaho. »Mléčná běl a zář jako ze samotného světla.« Ponořil ruku do záhybů tuniky a vytáhl pochvu, z níž vyčnívala rukojeť s černým hřbetem.
»Nech ten nůž v jeho pochvě!«
Ten hlas zazněl z otevřených dveří na konci místnosti, zněl vibrujícím a pronikavým tónem, který je všechny zarazil a zmrazil jejich pohledy.
Ve dveřích stála vysoká zahalená postava, ve vstupu jí bránily zkřížené meče stráží. Zcela ji ukrýval žlutohnědý plášť, kromě otvorů v kápi a černém závoji, kterými bylo vidět úplně modré oči - beze stopy bělma.
»Dovolte, aby vstoupil,« pronesl šeptem Idaho.

»Vpusťte toho člověka,« rozkázal vévoda.
Stráže zaváhaly, pak sklopily meče. Návštěvník se přenesl dovnitř rychlým krokem a postavil se proti vévodovi.
»Toto je Stilgar, náčelník síče, který jsem navštívil, vůdce těch, kteří nás varovali před přestrojenou bandou,« řekl Idaho.
»Vítejte, pane,« pronesl vévoda. »A proč bychom ten nůž neměli vytáhnout z pochvy?«
Stilgar pohlédl letmo na Idaha a řekl: »Tys poznal, že mezi naše zvyky patří čistota a čest. Tobě bych dovolil pohlédnout na nůž muže, ke kterému ses zachoval přátelsky.« Přísným zrakem přeměřil ostatní v místnosti. »Ale ty ostatní neznám. Dovolil bys, aby znesvětili čestnou zbraň?«
»Jsem vévoda Leto. Dovolil byste mi, abych se na ten nůž podíval?«
»Dovolím vám, abyste se zasloužil o právo vytáhnout jej z pochvy,« řekl Stilgar, a když se kolem stolu ozvalo nesouhlasné reptání, pozvedl hubenou, výrazně žilkovanou ruku. »Nezapomínejte, že je to nůž člověka, který se k vám zachoval přátelsky.«
Za napjatého ticha si Paul Stilgara zkoumavě prohlížel a vycítil, že z něj vyzařuje aureola moci. Byl to rozený vůdce - fremenský vůdce.
Jeden štábní důstojník sedící ve středu stolu na opačné straně než Paul zabručel: »Co je to zač, že nás poučuje o našich právech na Arrakisu?«
»Říká se, že vévoda Leto vládne se souhlasem těch, jimž vládne,« řekl fremen. »Musím vám proto říct, jak je tomu u nás: ti, kdo spatřili krispel, mají určitou odpovědnost.« Vyslal na Idaha zamračený pohled. »Krispely jsou naše. Bez našeho souhlasu nesmějí nikdy opustit Arrakis.«
Halleck a někteří další se začali zvedat, výraz v jejich tvářích nesl známky hněvu. Halleck začal: »Vévoda Leto rozhodne, zda...«
»Okamžik, prosím,« přerušil ho vévoda a naprostá umírněnost tónu v jeho hlase je zadržela. Tohle se mi nesmí vymknout z ruky, uvědomil si. Obrátil se na fremena sám: »Pane, já ctím a respektuji osobní důstojnost každého člověka, který respektuje důstojnost moji. Dlužím vám opravdu hodně. A svoje dluhy vždy splácím. Jestliže váš zvyk vyžaduje, aby zde nebyl nůž vytažen z pochvy, pak platí rozkaz, aby vytažen nebyl - můj rozkaz. A existuje-li nějaký způsob, jak vzdát hold vašemu muži, který zahynul v našich službách, stačí ho jen uvést!«
Fremen se upřeně díval na vévodu, pak zvolna odhrnul závoj, který odkryl tenký nos a ústa s plnými rty mezi lesknoucími se černými vousy. Rozvážně se naklonil nad konec stolu a na jeho vyleštěný povrch plivl.
Když se muži kolem stolu začali hrozivě zvedat, místností se rozlehl Idahův hlas: »Seďte!«
Do náhlého, napjatého ticha zazněla Idahova slova: »Děkujeme ti, Stilgare, za dar vlhkostí tvého těla. Přijímáme jej v tom duchu, v jakém byl nabídnut.« A Idaho plivl na stůl před vévodu.
Stranou pak prohodil k vévodovi: »Uvědomte si, sire, jak je zde voda cenná. On vám tak projevil úctu.«
Leto klesl zpátky do židle, zachytil Paulův pohled a posmutnělý úsměv na jeho tváři, vycítil, že napětí kolem stolu opadává, tak jak si jeho muži uvědomují, oč jde.
Fremen pohlédl na Idaha: »Ty, Duncane Idaho, ses v mém síči dobře osvědčil. Váže tě k tvému vévodovi přísežná věrnost?«
»Žádá mě, abych se k němu přidal, sire,« řekl Idaho.
»Podvojná loajalita by byla pro tebe přijatelná?« zeptal se Leto.
»Přejete si, sire, abych s ním šel?«
»Přeji si, aby ses v této záležitosti rozhodl sám,« odvětil Leto, a nedokázal potlačit ve svém hlase naléhavost.
Idaho se na fremena zpytavě zahleděl. »Bral bys mě, Stilgare, za takových podmínek? Nastane čas, kdy se budu muset vrátit, abych sloužil svému vévodovi.«
»Jsi dobrý bojovník a pro našeho přítele jsi udělal, co bylo v tvých silách,« řekl Stilgar. Obrátil se k Letovi. »Budiž to takto: tento muž Idaho si ponechá krispel, který má ve svém držení, na důkaz našeho svazku. Musí samozřejmě projít očistou, obřadům musí být učiněno zadost, ale to lze zařídit. Stane se fremenem a vojákem Atreidů. V tomto směru existuje precedens: Liet slouží dvěma pánům.«
»Duncane?« otázal se Leto.

»Rozumím, sire,« řekl Idaho.
»Tvoje voda patří nám, Duncane Idaho,« pronesl Stilgar. »Tělo našeho přítele zůstává s tvým vévodou. Jeho voda je vodou Atreidů. Je svazkem mezi námi.«
Leto povzdechl a letmo pohlédl na Hawata, aby na sebe upozornil. Hawat přikývl, tvářil se potěšeně.
»Budu čekat dole,« oznámil Stilgar, »aby se Idaho mohl rozloučit se svými přáteli. Náš mrtvý přítel se jmenoval Turok. Nezapomeňte na to, až nastane čas osvobodit jeho ducha. Jste jeho přátelé.«
Stilgar se chystal k odchodu. »Nezůstanete chvíli?« zeptal se Leto.
Fremen se k němu otočil, nedbalým pohybem si spustil závoj a pod ním něco upravoval. Ještě než se závoj zcela zatáhl, Paul zahlédl něco, co vypadalo jako tenká trubička.
»Je k tomu nějaký důvod?« zeptal se fremen.
»Vzdali bychom vám čest,« řekl vévoda.
»Čest mi velí, abych byl zanedlouho někde jinde,« opáčil fremen. Vyslal na Idaha krátký pohled, svižně se otočil a rozhodným krokem prošel mezi strážemi u dveří.
»Jestliže všichni fremeni jsou jako on,« poznamenal Leto, »budeme si vzájemně velmi prospěšní.«
Idaho promluvil poněkud chraptivým hlasem: »Stilgar je typický, sire.«
»Chápeš, Duncane, co se od tebe očekává?«
»Jsem vaším vyslancem u fremenů, sire.«
»Spoléhám na tebe, Duncane. Budeme jich potřebovat alespoň pět praporů než nás přepadnou sardaukaři.«
»To nebude jednoduché, sire. Fremenům záleží na jejich nezávislosti.« Idaho zaváhal. »A ještě něco, sire. Jeden z těch žoldáků, které jsme zlikvidovali, se pokoušel našemu mrtvému fremenskému příteli ten nůž sebrat. Říká, že Harkonnenové nabízejí odměnu miliónu solárů každému, kdo krispel přinese.«
Vévoda překvapeně nadzvedl bradu. »Proč ho tak mermomocí chtějí?«
»Ten nůž je vybroušen ze zubu písečného červa; je to fremenský odznak, sire. S tím by se modrooký člověk mohl dostat do každého síče v zemi. Já na fremena nevypadám, mě by vyslýchali, až by mě poznali, ale...
»Piter de Vries,« dopověděl vévoda.
»Nesmírně prohnaný člověk, můj pane,« dodal Hawat.
Idaho zasunul nůž v pochvě do své tuniky.
»Střez ten nůž,« řekl vévoda.
»Rozumím, můj pane.« Pohladil vysílací a přijímací přístroj na svém opasku s výzbrojí. »Ozvu se co nejdříve. Thufir má můj volací znak. Budu používat bitevní kód.« Zasalutoval, svižně se otočil a spěchal za fremenem.
Slyšeli, jak z chodby zní dunivá ozvěna jeho kroků.
Leto a Hawat si vyměnili pohled plný porozumění. Usmáli se.
»Máme hodně práce, sire,« poznamenal Halleck.
»A já vás od ní zdržuji,« řekl vévoda.
»Mám zprávu o předsunutých základnách,« ozval se Hawat. »Nemám ji nechat na jindy, sire?«
»Bude ti to trvat dlouho?«
»Jako stručná informace ne. Mezi fremeny se říká, že v rámci programu Pouštní botanické zkušební stanice byly na Arrakisu vybudovány více než dvě stovky těchto předsunutých základen. Všechny byly údajně opuštěny, ale některé zprávy uvádějí, že před opuštěním byly utěsněny.«
»Vybavení v nich zůstalo?« zeptal se vévoda.
»Podle zpráv, které získal Idaho, ano.«
»Kde se nacházejí?« zeptal se Halleck.
»Odpověď na tuto otázku je stále stejná: "Liet ví."«
»Nebesa vědí,« interpretoval polohlasem Leto.
»Možná ne, sire,« namítl Hawat. »Slyšel jste, že ten Stilgar to jméno vyslovil. Nemohl tím mínit skutečně existujícího člověka?«
»Který slouží dvěma pánům,« doplnil Halleck. »To zní jako náboženský citát.«
»A to ty bys měl vědět,« poznamenal vévoda.

Halleck se usmál.
»Ten soudce změny,« řekl Leto, »ten imperiální ekolog - Kynes... Nemohl by on vědět, kde ty základny jsou?«
»Sire,« varoval Hawat, »Kynes je služebníkem Impéria.«
»A je od imperátora hodně daleko,« namítl Leto. »Já ty základny chci. Bude v nich spousta materiálů, které bychom zachránili a využili pro opravu našeho strojového párku.«
»Sire!« zvolal Hawat. »Z právního hlediska jsou ty základny stále majetkem Jeho Veličenstva.«
»Počasí je zde natolik drsné, že zničí všechno,« řekl vévoda. »Vždycky to můžeme svést na počasí. Sežeňte Kynese a zjistěte alespoň to, jestli základny existují.«
»"Bylo to nebezpečné zmocniti se jich,"« ocitoval Hawat. »O jednom Duncan nepochyboval: tyto základny jsou pro fremeny velmi důležité. Mohli bychom si fremeny znepřátelit, kdybychom se základen zmocnili.«
Paul si prohlížel tváře mužů, kteří seděli kolem, povšiml si, jak pozorně sledují každé slovo. Zdálo se, že postoj jeho otce je hluboce znepokojuje.
»Poslechni ho, otče,« pronesl Paul tichým hlasem. »Mluví pravdu.«
»Sire,« pokračoval Hawat, »ty základny by nám možná poskytly materiál na opravu každého kousku zařízení, které nám zůstalo, a přesto bychom si na ně z taktických důvodů neměli činit nároky. Bylo by ukvapené jednat bez důkladnější znalosti. Toho Kynese vybavilo Impérium soudcovskou pravomocí. Nato nesmíme zapomínat. A fremeni ho uznávají.«
»Proveďte to tedy opatrně,« řekl vévoda. »Chci pouze vědět, zda ty základny existují.«
»Jak si přejete, sire.« Hawat se pohodlně posadil a sklopil oči.
»Tedy dohodnuto,« konstatoval vévoda. »Víme, co je před námi za práci. Jsme k tomu uzpůsobeni. Máme v ní určité zkušenosti. Víme, jaká nás čeká odměna, a jiná alternativa není. Všichni máme svoje úkoly.« Pohlédl na Hallecka. »Gurney, vezmi si nejdříve na starost tu záležitost s pašeráky.«
»"Já vypravím se ke vzpurným, již prodlévají ve vyprahlé zemi,"« zanotoval Halleck.
»Jednoho dne, až toho člověka nachytám bez citátu, bude vypadat jako nahý,« poznamenal vévoda.
Kolem stolu zazněl tlumený smích, ale Paul poznal, že je nucený.
Vévoda se obrátil k Hawatovi. »Zařiď Thufire, aby se na tomto poschodí zřídilo další velitelské stanoviště pro špionážní a spojovací službu. Až budeš hotov, chci s tebou mluvit.«
Hawat se zvedl, krátce se rozhlédl po místnosti, jako by hledal podporu. Pak se obrátil, aby vyvedl celé procesí z místnosti. Ostatní se pohybovali uspěchaně, drnčivě šoupali židlemi o podlahu a ve zmatku se shlukovali do skupinek.
Porada skončila rozpačitě, uvědomil si Paul, když se díval za posledními odcházejícími postavami. Dříve končívaly štábní porady vždycky s odhodlaností. Tato porada díky nerozhodnosti skončila do vytracena a navíc vyvrcholila jakousi němou roztržkou.
Paul si poprvé připustil myšlenku, že by skutečně mohli prohrát - nikoli ze strachu nebo kvůli výstrahám, jaké například vyslovila Ctihodná matka, ale proto, že podle jeho vlastního hodnoceni situace tak vypadala.
Můj otec je zoufalý, pomyslel si. Situace se pro nás nevyvíjí nijak příznivě.
A Hawat - Paul si vybavil, jak se starý mentat během porady choval: lehká váhavost, náznaky nepokoje. Něco ho silně znepokojovalo.
»Nejlepší bude, synu, když po zbytek noci zůstaneš zde,« řekl vévoda. »Stejně už bude svítat. Sdělím to matce.« Postavil se na nohy, zvolna a strnule. »Mohl bys srazit několik těch židlí k sobě a natáhnout se na ně, aby sis trochu odpočinul.«
»Nejsem moc unavený.«
»Jak chceš.«
Vévoda si složil ruce za záda a začal přecházet podél stolu dlouhými kroky.
Jako zvíře v kleci, napadlo Paula. A nahlas se zeptal: »Budeš s Hawatem probírat, kdo je možným zrádcem?«
Vévoda se zastavil naproti němu, promluvil však k potemnělým oknům. »To jsme probírali už mnohokrát.«

»Připadalo mi, že ta stará žena je si tak jistá,« poznamenal Paul. »A ten vzkaz, který matka...«
»Učinili jsme opatření,« přerušil ho vévoda. Rozhlédl se po místnosti, a Paul si povšiml, že v jeho očích se usadil uštvaný, divoký výraz. »Zůstaň zde. Potřebuji s Thufirem probrat pár věcí o velitelských stanovištích.« Otočil se, rozhodným krokem vyšel z místnosti a krátce přikývl stráži u dveří.
Paul hleděl upřeně do místa, kde jeho otec před chvílí stál. Na tom místě nikdo nebyl už předtím, než vévoda opustil místnost. A Paul si připomenul výstrahu stařeny: »...pro tvého otce však nelze učinit nic.«

Toho dne, kdy Muad'Dib se svou rodinou poprvé projížděl ulicemi Arrakénu, někteří z přihlížejících si připomenuli legendy a proroctví a odvážili se volat: »Mahdí!« Z jejich voláni však zněla spíše otázka než konstatováni, jelikož zatím mohli pouze doufat, že je tím, kdo jim byl předpovězen - Lisán al-Gharib, Hlas z vnějšího světa. Svou pozornost zaměřili i na jeho matku, jelikož již dříve slyšeli, že je z Bene Gesseritu, a bylo jim zřejmé, že je něco jako další Lisán al-Gharib.

PRINCEZNA IRULÁN: PRAVÁ KNIHA O MUAD'DIBOVI

V rohové místnosti, kterou mu ukázala stráž, našel vévoda Thufira Hawata sedět samotného. Ze sousední místnosti bylo slyšet muže, kteří sestavovali komunikační zařízení, ale jinak zde panovalo ticho. Než se Hawat zvedl od stolu přeplněného papíry, vévoda se krátce rozhlédl kolem. Byla to malá místnost se zelenými stěnami, kromě stolu zde byly tři suspenzorové židle, z nichž někdo spěšně odstranil harkonnenská »H« tak, že po nich zůstala neúplná barevná stopa.
»Ty židle jsme ukořistili, ale jsou zcela bezpečné,« řekl Hawat. »Kde je Paul, sire?«
»Nechal jsem ho v zasedací místnosti. Snad si trochu odpočine, když ho tam nebudu rušit.«
Hawat přikývl, přistoupil ke dveřím a zavřel je; statické a elektronické praskání ustalo.
»Thufire,« začal Leto, »lákají mě imperiální a harkonnenské zásoby koření.«
»Můj pane?«
Vévoda si olízl rty. »Sklady může někdo zničit.« Zvedl ruku, když se Hawat chystal promluvit. »Ponech stranou imperátora. Toho by v hloubi duše potěšilo, kdyby se Harkonnenům trochu pustilo žilou. A může si baron stěžovat, že se zničilo to, o čem nemůže veřejně prohlásit, že mu patří?«
Hawat potřásl hlavou. »Nemáme moc lidí navíc, sire.«
»Využij některé z Idahových lidí. A některým fremenům by se možná výlet mimo planetu líbil. Útok na Giedi Primu - taková diverze přináší taktické výhody, Thufire.«
»Jak myslíte, můj pane.« Hawat se odvrátil a vévoda na něm postřehl známky nervozity. Pomyslel si: Možná mě podezřívá, že mu nevěřím. Musí vědět, že mám důvěrná hlášení o zrádcích. Ano - bude nejlepší, když jeho obavy ihned rozptýlím.
»Thufire,« řekl, »jelikož jsi jedním z mála lidí, kterým mohu zcela důvěřovat, mám ještě něco, o čem bych chtěl s tebou mluvit. Oba víme, jak neustále musíme dávat pozor, aby do našich sil nepronikli zrádci ..., a já mám dvě nové zprávy.«
Hawat se k němu otočil, zkoumavě se na něho díval.
A Leto opakoval, co se dozvěděl od Paula.
Avšak místo očekávaného intenzivního mentatského soustředění obě novinky vyvolaly u Hawata jen ještě větší rozrušení.
Leto si pozorně prohlížel starého muže a posléze řekl: »Něco mi zatajuješ, starý příteli. Mělo mě to napadnout, když jsi byl tak nervózní během štábní porady. Co je to za tak ožehavou záležitost, že jsi s ní nemohl vyrukovat tam?«
Hawatovy rty zbarvené safó se stáhly do upjaté, úzké čárky, z níž vyzařovaly drobné vrásky. Vráscitá strnulost z nich nezmizela, ani když propustily slova: »Můj pane, dost dobře nevím, jak o tom mluvit.«
»Utržili jsme nejeden šrám jeden pro druhého, Thufire,« pronesl vévoda. »Ty víš, že se mnou můžeš mluvit o čemkoli.«
Hawat se na něho nepřestal zkoumavě dívat a myslel si: Takhle ho mám nejraději. Toto je čestný člověk,

který si zaslouží veškerou moji loajalitu a poslušnost. Proč mu musím ublížit?
»Nuže?« naléhal Leto.
Hawat pokrčil rameny. »Jde o útržek jednoho sdělení, které jsme sebrali harkonnenskému poslovi. Sdělení bylo určeno agentovi jménem Pardee. Máme dobré důvody věřit, že Pardee patřil k hlavním postavám zdejšího harkonnenského podzemí. To sdělení může mít velké, nebo vůbec žádné důsledky. Je možné si je vykládat různě.«
»Co je v něm tak choulostivého?«
»Není úplné, můj pane. Je to jen útržek. Bylo na minimikovém vizuálu, k němuž byla připojena obvyklá destrukční kapsle. Působení kyseliny jsme přerušili, než se sdělení zcela vymazalo, ale i tak z něho zůstal jen útržek. Ten však naznačuje hodně.«
»Ano?«
Hawat si otřel rty. »Zní takto: "...eto nikdy podezírat nebude, a až mu milovaná ruka zasadí ránu, samotné poznání, komu ta ruka patří, by mělo k jeho zničení stačit." Sdělení neslo baronovu vlastní pečeť, sám jsem její pravost ověřil.«
»Je zřejmé, koho podezříváš,« řekl vévoda a z jeho hlasu najednou mrazilo.
»Raději bych si usekl obě paže, než abych vám ublížil,« řekl naléhavě Hawat. »Můj pane, co když...«
»Lady Jessica,« přerušil ho Leto a cítil, jak ho stravuje hněv. »Nemohli jste z toho Pardeea vyždímat pravdu?«
»Když jsme chytili posla, Pardee už bohužel nebyl mezi živými. Ten posel nevěděl, co nese - to je jisté.«
»Rozumím.« Leto potřásl hlavou a pomyslel si, jak odporná je to záležitost. Nemůže na ní nic být. Znám přece svoji ženu.
»Můj pane, jestliže...«
»Ne!« vyštěkl vévoda. »Je to nějaký omyl, který...«
»Nemůžeme to přehlédnout, můj pane.«
»Jsme spolu šestnáct let! Měla nespočetně příležitostí, aby... Ty osobně jsi prověřoval její školu a ji samotnou!«
Hawat pronesl zatrpkle: »Nebylo by to poprvé, co mi něco uniklo.«
»To není možné, slyšíš!? Harkonnenové chtějí zničit rod Atreidů - to znamená včetně Paula. Jednou to už zkusili. Mohla by se žena spojit s někým proti svému vlastnímu synovi?«
»Co když proti svému vlastnímu synovi nic nepodniká? A co když včerejší pokus byl jen obratný manévr?«
»To nemohl být žádný manévr.«
»Sire, ona údajně nemá vědět, kdo jsou její rodiče, ale co když to ví? Co kdyby byla sirotek, řekněme, odložený nějakým Atreidem?«
»Začala by jednat už mnohem dřív. Jed v mém nápoji..., dýka v noci ... Kdo měl lepší příležitost?«
»Harkonnenové vás zamýšlejí zničit, můj pane. Nechtějí pouze zabíjet. V kanly je celá škála jemných rozdílů. Tohle by mohlo být mezi vendetami umělecké dílo.«
Vévodovi poklesla ramena. Zavřel oči a najednou vypadal staře a unaveně. To nemůže být pravda, pomyslel si.Ta žena mi otevřela srdce.
»Existuje lepší způsob, jak mě zničit, než zasít podezření na ženu, kterou miluji?« zeptal se.
»Takový výklad jsem rovněž vzal v úvahu,« řekl Hawat. »Přesto...«
Vévoda otevřel oči, zabořil pohled do Hawata a uvažoval: Nechť je podezřívavý. Podezírání patří k jeho řemeslu, k mému nikoli. Když budu předstírat, že tomu věřím, ten pravý možná přestane být opatrný.
»Co navrhuješ?« zašeptal vévoda.
»Prozatím neustálý dohled, můj pane. Musí být celou dobu sledována. Dohlédnu nato, aby se to provádělo nenápadně. Pro tento úkol by byl ideální Idaho. Asi tak za týden ho můžeme mít zpátky. Fremenům můžeme náhradou poslat jednoho mládence, kterého jsme vycvičili v Idahově jednotce a který by pro ten účel byl snad nejvhodnější. Má diplomacii v krvi.«
»Jen neohroz naše postavení u fremenů.«
»Samozřejmě že ne, sire.«
»A co s Paulem?«

»Snad bychom mohli varovat doktora Yueha.«
Leto se otočil k Hawatovi zády. »Nechám to na tobě.«
»Budu jednat ohleduplně, můj pane.«
Alespoň na tohle se mohu spolehnout, pomyslel si Leto. »Půjdu se projít. Kdybys mě potřeboval, budu někde v dosahu. Stráž...«
»Než se vzdálíte, můj pane, měl byste si prohlédnout jeden filmový sestřih. Je to první aproximace analýzy fremenského náboženství. Žádal jste mě, abych vám o něm podal zprávu.«
Vévoda se zastavil a promluvil, aniž se otočil: »Nepočká to?«
»Ale jistě, můj pane. Já jen, že jste se mě ptal, co tehdy volali. Volali "Mahdí!" Oslovovali tak mladého pána. Když...«
»Paula?«
»Ano, můj pane. Mají zde takovou legendu, proroctví, že za nimi přijde vůdce, dítě Bene Gesseritu, aby je dovedl ke skutečné svobodě. Je to běžná legenda o proroctví.«
»Myslí si, že Paul je tím... tím...«
»Pouze doufají, můj pane.« Hawat napřáhl ruku s kapslí obsahující filmový sestřih.
Vévoda ji vzal a zastrčil do kapsy. »Podívám se na to později.«
»Jistě, můj pane.«
»Teď potřebuji čas... k přemýšlení.«
»Ano, můj pane.«
Vévoda se zhluboka, s povzdechem nadechl a vykročil ze dveří. Zamířil halou doprava, začal se procházet s rukama za zády, aniž by nějak vnímal, kde se právě nachází. Procházel chodbami a schodišti a balkóny a halami... míjel vojáky, kteří mu salutovali a uhýbali mu.
Když se opět vrátil do zasedací místnosti, zjistil, že se v ní už nesvítí a že Paul tam spí na stole, přes sebe přehozený plášť strážného a vojenskou tornu jako polštář. Tiše prošel místností na balkón visící nad přistávací plochou. V rohu balkónu stál strážný, který se rychle postavil do pozoru, když v tlumeném odrazu světel z přistávací plochy poznal vévodu.
»Pohov,« zabručel vévoda. Opřel se o chladivý kov balkónového zábradlí.
Na poušť se již snesl předjitřní šum. Vévoda vzhlédl. Přímo nad ním svítily hvězdy - jako dlouhý šál s flitry pohozenými na modravé černi. Nízko nad jižním obzorem nakukoval přes řídký prašný opar Druhý měsíc - nevěřící měsíc - a shlížel na něj cynickým světlem.
Zatímco jej vévoda pozoroval, měsíc se ponořil za útesy Štítového valu a ojínil je; v té náhlé záplavě tmy polil vévodu chlad. Zachvěl se.
A pronikl jím hněv.
To je naposledy, co mě Harkonnenové takhle srážejí, trápí a štvou jako zvěř, pomyslel si. Je to sebranka s klapkami na očích. Tady se jim musím postavit. A s příchutí smutku ho napadlo: Musím vládnout okem a spárem - jako jestřáb menším ptákům. Mimoděk si pohladil rukou odznak jestřába na tunice.
Na východě prorostl do noci oblouk světélkující šedi, pak lasturová opalescence, která ztlumila světlo hvězd. Na prolamovaný obzor udeřil rozbřesk jako táhlý tón smutečního zvonu.
Ta nádherná scenérie upoutala celou jeho pozornost.
Nikdy si nedovedl představit, že by zde mohlo být něco tak krásného jako ten rozeklaný rudý obzor a purpurové a okrové útesy. Za přistávací plochou, kde chudá rosa noci svým dotykem probudila k životu titěrná semínka Arrakisu, spatřil kalužiny rudých květů, kterými probíhal zřetelný fialový odstín... jako gigantické stopy po kročejích.
»Je nádherné ráno, sire,« poznamenal strážný.
»Ano, to je.«
Vévoda přikývl a pomyslel si: Třeba si na tuhle planetu zvyknu. Možná že se stane dobrým domovem pro mého syna.
Pak zahlédl, že se na květinových polích pohybují lidské postavy a stírají květy podivnými nástroji podobnými kose - stěrači rosy. Voda je zde tak vzácná, že se musí sbírat dokonce rosa z květin.
A mohla by se stát i odporným místem, dodal pro sebe vévoda.

Neexistuje snad hroznější okamžik než ten, kdy zjistíte, že váš otec je člověk - člověk z masa a kostí.

PRINCEZNA IRULÁN: SEBRANÁ RČENÍ MUAD'DIBA

»Paule,« začal vévoda, »dělám to hrozně nerad, ale musím.« Stál vedle přenosného čichače jedu, který do zasedací místnosti dopravili kvůli snídani. Senzorová tykadla čichače ležela schlíple na stole a připomínala Paulovi prapodivný hmyz, teprve nedávno zabitý.
Vévoda vyhlížel z okna na přistávací plochu a na prach, který vířil proti ranní obloze.
Paul měl před sebou čtecí přístroj a v něm krátký filmový sestřih o fremenských náboženských obřadech. Sestřih pořídil jeden z Hawatových expertů a Paul cítil jisté znepokojení, že v něm nachází zmínky o sobě.
»Mahdí!«
»Lisán al-Gharib!«
Zavřel oči a znovu si vybavoval to, co zástupy volaly. V tohle tedy doufají, pomyslel si. A vzpomněl si, co řekla Ctihodná matka: Kwisatz Haderach. Vzpomínky oživily pocit o děsivém poslání a najednou ten svět měl nádech důvěrnosti, který nechápal.
»Hrozně nerad,« opakoval vévoda.
»Co tím míníš?«
Leto se obrátil a pohlédl na svého syna. »Harkonnenové se totiž domnívají, že mě oklamou, když mě donutí nedůvěřovat tvé matce. Nevědí, že bych spíš nevěřil sám sobě.«
»Nerozumím.«
Znovu zaletěl pohledem z okna. Bílé slunce se již dostalo do své ranní čtvrtiny. Mléčné světlo zvýraznilo mléčná prachová mračna, která přetékala do slepých soutěsek probodávajících Štítový val.
Pomalu a tlumeným hlasem, aby krotil svůj hněv, vyprávěl vévoda Paulovi o té záhadné zprávě.
»Stejně dobře bys nemusel důvěřovat mně,« řekl Paul.
»Musejí nabýt dojem, že uspěli,« vysvětloval vévoda. »Musejí si o mně myslet, že jsem takový blázen. Musí to vypadat přesvědčivě. Ani tvoje matka se nesmí dozvědět, že tomu nevěřím.«
»Ale proč?«
»Reakce tvé matky nesmí být strojená. Jistě, jistě..., ona se dovede přetvařovat výborně..., ale zde je ve hře příliš mnoho. Chci tak odhalit zrádce. Musí to však vypadat, že jim absolutně věřím. Tvoje matka musí trpět mou nedůvěrou, aby netrpěla víc kvůli něčemu jinému.«
»Proč to tedy říkáš mně, otče? Co když to prozradím?«
»Tebe si v tomto směru nebudou všímat,« řekl vévoda. »Ty tajemství neprozradíš. Nesmíš.« Přistoupil k oknům a hovořil, aniž se otočil. »Jestli se mi něco přihodí, budeš jí moci alespoň ty říct pravdu - že jsem o ní nikdy nepochyboval, ani na nejmenší zlomek okamžiku. Chci, aby se to dozvěděla.«
Paul pochopil, že za slovy otce se skrývá myšlenka na smrt, a proto rychle řekl: »Nic se ti nepřihodí. Ten...«
»Mlč, synu!«
Paul se zadíval na otcova záda. V nachýlení hlavy, svislých ramenech a pomalosti viděl únavu.
»Jsi pouze unaven, otče.«
»Unaven jsem,« přitakal vévoda. »Morálně unaven. Snad mě přece jenom postihla smutná degenerace velkorodů. A jak silní jsme kdysi bývali!«
Hněv uspíšil Paulovu reakci: »Náš rod nezdegeneroval!«
»Opravdu ne?«
Vévoda se otočil na syna a nabídl mu pohled na svoje tmavé kruhy pod neúprosnýma očima, na svoje cynicky zkřivené rty. »Měl jsem si tvou matku vzít, udělat z ní vévodkyni. Avšak... to, že jsem se neoženil, ponechává některým rodům naději, že by se se mnou mohly ještě spojit prostřednictvím svých neprovdaných dcer.« Pokrčil rameny. »Takže já...«
»To mi matka vysvětlila.«

»Nic nepřispívá vůdci k získání loajality víc než zdání bravury,« pokračoval vévoda. »Pěstuji tedy zdání bravury.«
»Ty jsi dobrý vůdce,« řekl důrazně Paul. »Vládneš dobře. Lidé jdou za tebou dobrovolně a milují tě.«
»Moji zpravodajové patří k nejlepším,« řekl vévoda. Znovu se otočil a vyhlédl na prachovou pánev.
»Tady na Arrakisu máme větší šanci, než si Impérium vůbec kdy uvědomí. Někdy si však říkám, že by bylo lepší, kdybychom od všeho utekli, kdybychom emigrovali. Někdy mám touhu zapadnout do anonymity normálních lidí, stát se méně náchylný...«
»Otče!«
»Ano, jsem unaven,« řekl vévoda. »Víš, že používám zbytkové koření jako surovinu a že už máme svou vlastní továrnu na výrobu filmbáze?«
»Cože?«
»Filmbáze nesmíme mít nikdy nedostatek,« pokračoval vévoda. »Jak jinak bychom patřičně informovali vesnice a města o mé vládě? Musí se dozvědět to nejlepší.«
»Měl by sis trochu odpočinout,« navrhl Paul.
Vévoda se znovu obrátil ke svému synovi. »Arrakis nabízí další výhodu, o níž jsem se málem zapomněl zmínit. Koření je zde skutečně všude. Vdechuješ je a jíš je téměř ve všem. A já zjišťuji, že tak lze získat určitou imunitu vůči některým z nejběžnějších jedů. A to, že je nutné hlídat každou kapku vody, si vynucuje nejpřísnější dohled na výrobu všech potravin - kvasinkových kultur, hydroponických kultur, chemických vitamínů, všeho. Nemůžeme zlikvidovat podstatnou část naší populace jedem - a nemůžeme být ani tímto způsobem napadeni.«
Paul se chystal něco říct, ale vévoda ho předešel a pokračoval: »Potřebuji někoho, synu, komu bych o těchto věcech mohl vyprávět.« Povzdechl si, krátce se ohlédl na vyprahlou krajinu, z níž i květy již zmizely - padly pod rukou stěračů rosy, uvadly pod dotykem ranního slunce.
»Na Caladanu jsme vládli námořní a vzdušnou silou,« řekl vévoda. »Zde musíme hledat pouštní sílu. To je tvoje dědictví, Paule. Co bude s tebou, jestliže se mi něco stane? Nebudeš z rodu emigranta, ale z partyzánského rodu - budeš na útěku, budou tě pronásledovat.«
Paul hledal usilovně něco, co by řekl, ale na nic nepřišel. Ještě nikdy neviděl svého otce tak zoufalého.
»Aby člověk udržel Arrakis,« pokračoval vévoda, »stojí před rozhodnutími, která ho mohou stát vlastní sebeúctu.« Ukázal přes okno ve směru, kde v rohu přistávací plochy ochable visela na stožáru zeleno-černá vlajka Atreidů. »Mohlo by se stát, že ta slavná vlajka bude symbolizovat zlo.«
Paul suše polkl. Ze slov jeho otce zněla marnost a fatální odevzdanost, které naplňovaly chlapce pocitem prázdnoty.
Vévoda vytáhl z kapsy tabletu proti únavě a nasucho ji polkl. »Síla a strach,« poznamenal. »Státnické nástroje. Nařídím, aby zintenzívnili tvůj partyzánský výcvik. V tom filmovém záznamu - říkají ti "Mahdí, Lisán al- Gharib" - toho bys mohl v nouzi nejvyšší využít.«
Paul hleděl pozorně na svého otce a povšiml si, že tableta zabrala a že otcova ramena se narovnala, ale na jeho slova plná strachu a pochybností nezapomněl.
»Kde se ten ekolog zdržel?« zabručel vévoda. »Řekl jsem Thufirovi, aby ho sem dovedl brzy zrána.«

Můj otec, padišáh imperátor, mne jednoho dne vzal za ruku a já jsem díky návykům, které ve mně vypěstovala moje matka, vycítila, že je rozrušen. Zavedl mě do Haly podobizen k portrétu vévody Leta Atreida. Povšimla jsem si, že jsou si nápadně podobní - můj otec a ten na portrétu - oba měli úzké, příjemné obličeje a ostře řezané rysy, jimž vévodily neúprosné oči. »Dceruško princezno,« pravil můj otec, »škoda že jsi nebyla starší v době, kdy si tento muž vybíral ženu.« Mému otci bylo tehdy 71 let a nevypadal starší než ten muž z portrétu. Mně bylo čtrnáct, avšak vzpomínám si, že jsem v tom okamžiku usoudila, že si můj otec tajně přál, aby byl vévoda jeho synem, a že zlořečil politické nezbytnosti, která je oba postavila proti sobě.

PRINCEZNA IRULÁN: V DOMĚ MÉHO OTCE

První setkání s lidmi, které mu poručili zradit, doktorem Kynesem otřáslo. Zakládal si na tom, že je vědec, pro něhož legendy představují pouze zajímavá vodítka ukazující na kulturní kořeny. Avšak ten chlapec zapadal do starodávného proroctví velice přesně. Měl »pátravé oči« a vyzařovala z něho »rezervovaná upřímnost«.
Proroctví samozřejmě ponechávalo určitou volnost, pokud šlo o to, zda Matka bohyně přivede Spasitele s sebou, nebo zda ho porodí až tady. Ale ta podivná shoda mezi prorokovanými a skutečnými osobami tady byla.
Setkali se uprostřed rána poblíž administrativní budovy arrakénského letiště. Ornitoptéra bez označení seděla opodál, připravená k odletu, a tiše bzučela jako ospalý hmyz. Vedle ní stál s obnaženým mečem atreidský strážný a kolem něho se díky štítu slabě tetelil vzduch.
Když Kynes zahlédl aktivovaný štít, posměšně se ušklíbl a pomyslel si: V tom má Arrakis pro ně překvapení!
Planetolog pozvedl ruku a dal znamení svému fremenskému doprovodu, aby se stáhl. Rázným krokem pokračoval směrem ke vchodu do budovy - tmavému otvoru ve skále, pokrytém vrstvou plastiku. Jak je ta monolitická budova obnažená, pomyslel si. Je mnohem méně vhodná než jeskyně.
Jeho pozornost upoutal pohyb ve vchodu. Zastavil se a využil té chvilky, aby si upravil plášť a filtršaty u levého ramena. Vstupní dveře se doširoka rozletěly. Spěšně se z nich vynořili atreidští strážní, všichni silně vyzbrojení - pomalopalnými včelkami, meči a štíty. Za nimi vyšel vysoký muž jestřábího vzezření, tmavé pleti a tmavých vlasů. Na sobě měl džubbu s atreidskou chocholkou na hrudi a pohyboval se v ní způsobem, který prozrazoval, že na ni není zvyklý. Džubba mu příliš lnula k filtršatům a plášti scházela ta polétavá volnost přizpůsobená krokovému rytmu.
Vedle muže kráčel mladík, který měl stejně tmavé vlasy, ale kulatější obličej. Na to, že mu bylo patnáct let, jak Kynes věděl, byl příliš malý. Ale v jeho mladé postavě bylo něco velitelského, nějaká vyvážená jistota, jako by ten mladík viděl a chápal to, co ostatním není dopřáno vidět a chápat. Na sobě měl stejný stylový plášť jako jeho otec, avšak pohyboval se v něm s nedbalou jistotou, která vzbuzovala v člověku dojem, že je na takové oblečení zvyklý odmalička.
Mahdí si bude uvědomovat, co ostatní nemohou chápat, říkalo se v proroctví.
Kynes potřásl hlavou a v duchu si řekl: Jsou to jenom lidé.
Ty dva doprovázel muž ve stejném oděvu do pouště, kterého Kynes poznal - Gurney Halleck. Kynes se zhluboka nadechl, aby potlačil nechuť k Halleckovi, jenž ho nedávno poučoval o tom, jak se má k vévodovi a k vévodovu dědici chovat.
»Vévodu můžete oslovovat "můj pane" nebo "sire". "Urozený" je rovněž správné oslovení, ale zpravidla se ponechává na formálnější příležitosti. Jeho syna můžete oslovovat "mladý pane" nebo "můj pane". Vévoda je člověk velice shovívavý, ale přílišné důvěrnosti nesnáší.«
Když Kynes, pozoroval, jak se celá skupinka blíží, pomyslel si: Už se brzy dozvědí, kdo je na Arrakisu pánem. Nařídí mi, abych se nechal polovinu noci vyslýchat tím mentatem, že? Myslí si, že je povedu na inspekci těžby koření, že?
Smysl otázek, které mu tehdy kladl Hawat, Kynesovi neunikl. Chtěli imperiální základny. A bylo jasné, že se o nich dozvěděli od Idaha.
Donutím Stilgara, aby tomuhle vévodovi poslal Idahovu hlavu, slíbil si Kynes.
Vévodská skupinka se již přiblížila na vzdálenost několika kroků, všichni drtili nohama v pouštních botách písek.
Kynes se uklonil. »Můj pane, vévodo.«
Když se Leto přiblížil k osamělému člověku stojícímu nedaleko ornitoptéry, zpytavě si ho prohlédl: vysoký, hubený, oblečený ve splývavé džubbě do pouště a filtršatech, na nohou měl nízké boty. Kápi měl shrnutou dozadu, závoj mu visel k jedné straně a odkrýval dlouhé vlasy pískové barvy a řídké vousy. Pod hustým obočím zářila ona bezedná modř v modři.
»Vy jste ten ekolog,« konstatoval vévoda.
»My zde raději používáme starý titul, můj pane,« řekl Kynes. »Planetolog.«
»Jak si přejete,« souhlasil vévoda. Shlédl k Paulovi. »Synu, toto je soudce změny, rozhodčí sporů,

člověk, který zde má dohlédnout na to, abychom při přebírání moci nad tímto lénem vyhověli všem formalitám.« Přenesl pohled na Kynese. »A toto je můj syn.«
»Můj pane,« pozdravil Kynes.
»Vy jste fremen?« zeptal se Paul.
Kynes se usmál. »Uznávají mě jak v síči, tak ve vesnici, mladý pane. Ale jsem ve službách Jeho Výsosti, jsem imperiální planetolog.«
Paul přikývl, udělala na něho dojem síla, která z toho člověka vyzařovala. Již před chvílí mu Halleck ukázal Kynese z horního okna administrativní budovy: »Ten člověk, co tam stojí s fremenským doprovodem - ten, co teď míří k ornitoptéře.«
Paul si prohlédl Kynese dalekohledem přes okno, povšiml si jeho upjatých, rovných rtů, vysokého čela.
Halleck pak zašeptal Paulovi do ucha: »Je to dost divný člověk. Vyjadřuje se přesně - úsečně, bez okras - a velice případně.«
A vévoda, který stál za nimi, dodal: »Je to vědecký typ.«
Nyní, když Paul stál od Kynese jen několik stop, cítil z něho sílu silnou osobnost, jako by v Kynesovi byla královská krev, jako by byl zrozen, aby poroučel.
»Mám za to, že jste to vy, komu musíme poděkovat za své filtršaty a tyto pláště,« řekl vévoda.
»Doufám, můj pane, že se v nich cítíte dobře,« »odpověděl Kynes. »Jsou z fremenské dílny a jejich velikost odpovídá co nejvíce rozměrům, které mi předal tady ten váš Halleck.«
»Znepokojilo mě, když jste vzkázal, že nás nemůžete vzít do pouště, pokud si neoblékneme tento oděv,« řekl vévoda. »Můžeme si vzít s sebou hodně vody. Nehodláme se tam zdržet dlouho, a shora nás bude krýt ten doprovod, který je právě teď nad námi. Není pravděpodobné, že by nás někde donutili přistát.«
Kynes si ho pátravě prohlížel, viděl v něm tkáně bohaté na vodu. Pronesl odměřeně: »Na Arrakisu nikdy nemluvte o pravděpodobnostech. Mluvte pouze o možnostech.«
Halleck strnul. »Vévodu je třeba oslovovat "můj pane" nebo "sire"!«
Leto dal Halleckovi smluveným signálem ruky pokyn, aby mlčel, a pak řekl: »Vydáváme se po nových stezkách, Gurney. Musíme být tolerantní.«
»Jak si přejete, sire.«
»Jsme vám zavázáni, doktore Kynesi,« pronesl uznale Leto. »Na tyto oděvy a vaši starost o naše blaho nebude zapomenuto.«
Z nevysvětlitelného podnětu si Paul připomenul citát z Oranžsko-katolické bible a nahlas prohodil: »"Dar je požehnáním dárce."«
V nehybném vzduchu zazněla ta slova příliš hlasitě. Fremeni, kteří Kynese doprovázeli a které Kynes opustil ve stínu administrativní budovy, vyskočili na nohy ze své odpočinkové polohy v podřepu a vzrušeně mumlali. Jeden z nich zvolal: »Lisán al-Gharib!«
Kynes se prudce otočil a krátkým, rychlým pohybem ruky je poslal zpátky. Ustoupili a za hlasitého reptání mezi sebou se vytratili za budovu.
»Velice zajímavé,« poznamenal Leto.
Kynes věnoval zamračený pohled nejdříve vévodovi, pak Paulovi, a nakonec řekl: »Většina místních domorodců z pouště je pověrčivá. Nevšímejte si jich. Nemíní to zle.« Ale sám si uvědomil slova z legendy: Pozdraví vás svatými slovy a vaše dary budou požehnáním.
Zčásti na základě Hawatovy slovní zprávy (opatrnické a plné podezírání) Letovo hodnocení Kynese náhle dozrálo: ten člověk je fremen. Kynes sem přišel s fremenským doprovodem, což mohlo jednoduše znamenat pouze to, že si fremeni ověřují, zda nově nabytý svobodný přístup do městských oblastí pro ně skutečně platí - ale spíš vypadali na čestný doprovod. A pak to jeho chování. Kynes byl hrdý, zvyklý na svobodu, mluvil a jednal tak, jak mu poroučela jeho nedůvěřivost. Paulova věta byla přímočará a výstižná.
Kynes splynul s domorodci.
»Neměli bychom už jít?« ozval se Halleck.
Vévoda přikývl. »Budu svou toptéru pilotovat. Kynes může sedět vpředu se mnou, aby mě vedl. Ty a Paul se posadíte dozadu.«
»Okamžik prosím,« ozval se Kynes. »S vaším dovolením, sire, musím překontrolovat, jak jsou vaše

obleky bezpečné.«
Vévoda se chystal, že něco řekne, ale Kynes naléhavě dodal: »Moje vlastní kůže mi leží na srdci stejně jako vaše..., můj pane. Moc dobře vím, čí krk by to odnesl, kdyby se vám dvěma něco nepříjemného přihodilo v době, kdy vás mám na starosti.«
Vévoda se zamračil a přemýšlel, jak delikátní je tento okamžik. Jestliže odmítnu, mohl by se urazit. A je to člověk, který by pro mě mohl mít nevyjádřitelnou hodnotu. Avšak... dovolit mu, aby se dostal za můj štít, aby se mě fyzicky dotýkal, když o něm vím tak málo?
Úvahy mu vířily hlavou a rozhodnutí se dostavovalo jen ztěžka. »Jsme ve vašich rukou,« řekl vévoda. Postoupil o něco blíž, rozevřel svůj plášť a povšiml si, jak Halleck přenesl váhu těla na špičky, připraven zasáhnout, ale přitom zůstal, kde stál. »A když budete tak laskav,« dodal vévoda, »uvítal bych, kdyby mi o filtršatech řekl něco ten, kdo je tak důvěrně používá.«
»Jistě,« souhlasil Kynes. Vsunul ruku vévodovi pod plášť, nahmátl ramenní těsnění, a jak je kontroloval, současně hovořil. »Je to v podstatě mikrosendvič - vysokoúčinný filtrační systém s tepelným výměníkem.« Upravil ramenní těsnění. »Vrstvička přiléhající k pokožce je porézní. V dalších dvou vrstvičkách...,« utáhl náprsní díl, »...jsou filamenty pro výměnu tepla a odlučovače soli. Sůl se regeneruje.«
Vévoda pozvedl na pokyn paže. »Velice zajímavé,« poznamenal.
»Dýchejte zhluboka,« požádal Kynes.
Vévoda poslechl.
Kynes pozorně prohlížel těsnění pod rameny a jedno z nich upravil. »Tělesné pohyby, zejména dýchání,« pokračoval ve výkladu, »a některé osmotické účinky vytvářejí efekt čerpadla.« Mírně povolil náprsní díl. »Regenerovaná voda cirkuluje do jímacích kapes, z nichž ji sajete touto trubičkou uchycenou ve svorce u krku.«
Vévoda zatáhl bradu dovnitř a dolů, aby očima vyhledal konec trubičky. »Účelné a pohodlné,« uznal. »Šikovně vymyšleno.«
Kynes poklekl, kontroloval nožní těsnění. »Moč a výkaly se zpracovávají ve stehenních vložkách,« řekl a povstal, nahmátl krční armaturu, nadzvedl v ní členěnou klapku. »Ve volné poušti si dáte tento filtr přes obličej, tuto trubičku do nosních dírek spolu s filtvatami, které zajišťují dokonalou těsnost. Vdechujete přes ústní filtr, vydechujete nosní trubičkou. Ve fremenských filtršatech, které dobře fungují, neztratíte víc než náprstek vlhkostí denně - i když uvíznete ve Velkém ergu.«
»Náprstek denně,« opakoval vévoda.
Kynes přitlačil prst k polštářku na čele, řekl: »Tohle může trochu dřít. Jestli vás to bude dráždit, povězte mi to, prosím. Mohl bych to seříznout na trochu větší těsnost.«
»Máte moje díky,« pronesl vévoda. Když Kynes poodstoupil, vévoda pohnul rameny a zjistil, že filtršaty nyní poskytují skutečně lepší pocit - že více přiléhají a tolik nedráždí.
Kynes se obrátil k Paulovi. »A teď se podíváme na vás, mládenče.«
Je to dobrý člověk, ale bude se muset naučit řádně nás oslovovat, pomyslel si vévoda.
Paul stál netečně, když mu Kynes kontroloval filtršaty. Už když na sebe ten šustivý oděv s hladkým povrchem natahoval, měl zvláštní pocit. Pokud jeho vědomí sahalo, věděl zcela určitě, že nikdy dřív na sobě filtršaty neměl. Když si však za neodborného dohledu Hallecka upravoval adhezní pásky, připadalo mu, že každý pohyb provádí přirozeně, instinktivně. Když si dotahoval náprsní díl tak, aby z pohybu při dýchání vytěžil maximální čerpací efekt, věděl, co dělá a proč. Když si pevně dotahoval pásky na krku a na čele, věděl, že to dělá proto, aby na kůži nevznikaly puchýřky z tření.
Kynes se vztyčil a poodstoupil se zmateným výrazem. »Vy už jste měl někdy filtršaty na sobě?« zeptal se.
»Nyní poprvé.«
»Někdo vám ho tedy upravoval?«
»Ne.«
»Pouštní boty jste si volně podvázal u kotníků. Kdo vám řekl, abyste to tak udělal?«
»Zdálo... zdálo se mi to tak správné.«
»To také samozřejmě je.«
A Kynes si otřel rukou bradu a myslel na legendu: On bude znát vaše návyky, jako by se s nimi narodil.

»Ztrácíme čas,« ozval se vévoda. Pokynul k čekající toptéře a vykročil jako první. Pokývnutím hlavy odpověděl strážnému na pozdrav, vyšplhal do kabiny, upevnil si bezpečnostní pás, zkontroloval řízení a přístroje. Stroj sténal skřípotem, když na palubu vystupovali ostatní.
Když si Kynes upevnil pás, zaujalo ho vypolštářované pohodlí vznášedla - hebký přepych šedozeleného čalounění, blýskavé přístroje, vůně přefiltrovaného a promytého vzduchu v plících poté, co se dveře zabouchly, a větrací ventilátory s bzukotem ožily.
Jak změkčilé! pomyslel si.
»Všechno v pořádku, sire!« zvolal Halleck.
Leto zapnul křídla ornitoptéry, zamával jimi - jednou, dvakrát. Vznesli se do výše deseti metrů a s křídly spojenými k sobě je trysky se sykotem tlačily vzhůru v prudkém stoupání.
»Jihovýchodně přes Štítový val,« řekl Kynes. »Vašemu mistru pískaři jsem vzkázal, aby tam soustředil svůj strojový park.«
»Dobrá.«
Vévoda naklonil toptéru a ostatní stroje nad ní zaujaly strážní polohu, když zamířili k jihovýchodu.
»Konstrukce a provedení filtršatů prozrazují vysokou úroveň,« poznamenal vévoda.
»Jednoho dne vám třeba ukážu síčskou továrnu,« přislíbil Kynes.
»To by mě skutečně zajímalo,« řekl vévoda. »Povšiml jsem si, že filtršaty se rovněž vyrábějí v některých posádkových městech.«
»Jenom nekvalitní napodobeniny,« řekl posměšně Kynes. »Každý dunař, komu není vlastní kůže lhostejná, nosí fremenské filtršaty.«
»A ty filtršaty zajistí, že člověk ztratí jen ten náprstek vody denně?«
»Když jste správně oblečen, kápi na čele máte utěsněnou a všechna těsnění v pořádku, unikne vám nejvíce vody dlaněmi.« vysvětloval Kynes. »Můžete nosit s filtršaty i rukavice, pokud nevykonáváte jemnou práci, ale fremeni si ve volné poušti natírají ruce šťávou z listů keře Larrea mexicana. Ta zabraňuje pocení.«
Vévoda se podíval vlevo na rozbrázděnou oblast Štítového valu - jícny zmučených skalisek, žluté a hnědé skvrny proťaté černými čarami z tektonických otřesů. Vypadalo to, jako by někdo upustil tento kus země z kosmu a nechal jej tak, jak se rozbil.
Přeletěli mělkou pánev se zřetelnými oblastmi z šedivého písku, který se rozprostíral od klenbového otvoru k jihu. Písečné prsty vbíhaly do pánve - vyprahlá delta ohraničená tmavšími skalami.
Kynes pohodlně seděl a přemýšlel o těch lidech s pokožkou bohatou vlhkostí, kterou nahmatal pod filtršaty. Nosili přes plášť štítové pásy, pomalopalné včelky u boku, nouzové vysílačky velikostí mince na šňůře u krku. Jak vévoda, tak jeho syn měli nože v náramkových pochvách a zdálo se, že ty pochvy nesou známky značného opotřebení. Vyvolávali v něm dojem, že jsou podivnou kombinací změkčilosti a síly opírající se o zbraně. Vyzařovala z nich jakási duševní rovnováha, něco, čeho se Harkonnenům zcela nedostávalo.
»Až budete imperátorovi podávat zprávu o tom, že se zde vyměnila vláda, uvedete, že jsme jednali v souladu se zákony?« zeptal se Leto. Pohlédl kradmo na Kynese, pak se opět věnoval letovému kursu.
»Harkonnenové odešli, vy jste přišli,« řekl Kynes.
»A je všechno tak, jak má být?« zeptal se Leto.
Chvilkové napětí se u Kynese projevilo stahem čelistních svalů. »Jako planetolog a soudce změny jsem přímo podřízen Impériu..., můj pane.«
Vévoda se ušklíbl. »Oba víme, jak to ve skutečnosti je.«
»Připomínám, že Jeho Výsost mou práci podporuje.«
»Skutečně? A co děláte?«
V krátké odmlce si Paul pomyslel: Tiskne Kynese až příliš. Zaletěl pohledem k Halleckovi, ale ten upřeně pozoroval pustou krajinu.
Kynes pronesl odměřeně: »Vy samozřejmě narážíte na moje povinnosti planetologa.«
»Samozřejmě.«
»Jde vesměs o biologii a botaniku souše... trochu geologické práce - pokusné vrty a zkoušky. Člověk nikdy nemůže vyčerpat všechny možnosti, jaké celá planeta nabízí.«

»Zkoumáte také koření?«
Kynes se k němu obrátil a Paul si povšiml, že se tváří přísně. »To je neobvyklá otázka, můj pane.«
»Nezapomínejte, Kynesi, že toto léno je nyní moje. Já používám jiné metody než Harkonnenové. Mně nebude vadit, že studujete koření, pokud dostanu podíl z toho, co objevíte.« Pohlédl krátce na planetologa. »Harkonnenové výzkumu koření nepřáli, že ne?«
Kynes mu pohled oplatil, ale neodpověděl.
»Můžete mluvit bez obalu,« pokračoval vévoda, »a o svou kůži se nemusíte bát.«
»Imperiální soud je skutečně hodně daleko,« pronesl téměř nezřetelně Kynes. A pomyslel si: Oč tomu vodomilnému vetřelci jde? Myslí si, že jsem takový blázen, abych se dal do jeho služeb?
Vévoda se pro sebe usmál, ale pozornost od letového kursu neodtrhl. »Z vašeho hlasu, pane, jsem postřehl hořký tón. Vtrhli jsme sem s hordou na slovo poslušných zabijáků, že? A chceme, abyste si okamžitě uvědomil, že jsme jiní než Harkonnenové?«
»Četl jsem vaše materiály, kterými jste zaplavil síč a vesnici,« řekl Kynes. »"Milujte dobrého vévodu!" Vaše jednotky...«
»Tak dost!« vyštěkl Halleck. Náhle ho přestal zajímat pohled z okna, naklonil se kupředu.
Paul položil Halleckovi na rameno ruku.
»Gurney!« zvolal vévoda. Krátce se ohlédl. »Ten člověk žil dlouho pod Harkonneny.«
Halleck se opět pohodlně posadil. »To jo.«
»Ten váš Hawat je velice taktní,« řekl Kynes, »ale naznačil jasně, oč jde.«
»Umožníte nám tedy přístup do základen?« zeptal se vévoda.
Kynes odpověděl úsečně: »Jsou majetkem Jeho Výsosti.«
»Nepoužívají se.«
»Mohly by se.«
»Jeho Výsost má stejný názor?«
Kynes vyslal na vévodu sžíravý pohled. »Z Arrakisu by mohl být ráj, kdyby jeho vládcové dělali víc, než loupili koření!«
Neodpověděl mi na otázku, pomyslel si vévoda, ale nahlas podotkl: »Jak se může stát z planety ráj bez peněz?«
»Co s penězi « zeptal se Kynes, »když si za ně nekoupíte služby, které potřebujete?«
Ach tak! řekl si v duchu vévoda a dodal: »O tom si popovídáme jindy. Mám dojem, že se právě přibližujeme okraji Štítového valu. Mám udržovat stejný kurs?«
»Stejný,« zabručel Kynes.
Paul vyhlédl z okna. Zbrázděná země pod nimi začala klesat ve zvířených rýhách směrem k holé skalní planině a ostrému hřbetu. Za hřbetem ubíhaly k obzoru půlměsíčky dun zpestřené v dálce tu a tam nevýraznou šmouhou, tmavší skvrnou, která napovídala, že není z písku. Ve vzduchu ztěžklém horkem to Paul nemohl s jistotou rozpoznat.
»Jsou v těchto místech nějaké rostliny?« zeptal se Paul.
»Jen některé,« přikývl Kynes. »V zóně života této zeměpisné šířky roste většinou to, čemu říkáme zlodějíčkové vody - rostliny uzpůsobené tak, že se vzájemně napadají kvůli vlhkostí a hltavě sají stopy rosy. V některých oblastech pouště to kypí životem. Ale všechny jeho formy se naučily, jak za těch bezohledných podmínek přežít. Jestliže uváznete tam dole vy, budete ten život napodobovat, nebo zemřete.«
»Míníte vzájemně se okrádat o vodu?« zeptal se Paul. Ta myšlenka ho pobouřila, a tón jeho hlasu prozradil vnitřní pohnutí.
»To se děje,« řekl Kynes, »ale zrovna tohle jsem neměl na mysli. Víte, moje podnebí vyžaduje od člověka vůči vodě zvláštní postoj. Vodu si uvědomujete neustále. Neplýtváte ničím, co obsahuje vlhkost.«
A vévoda si opakoval: »...moje podnebí!«
»Stočte se o dva stupně jižněji, můj pane,« řekl Kynes. »Od západu se blíží vítr.«
Vévoda přikývl. Již před chvílí v tom směru zahlédl zvířený světle hnědý prach. Natočil toptéru a povšiml si, jak se křídla doprovodných strojů zaleskla mléčnou oranží, když se stočily, aby s ním udržely směr.

»Tak bychom se měli dostat z dosahu bouře,« usoudil Kynes.
»Ten písek musí být nebezpečný, když do něho člověk vletí,« poznamenal Paul. »Opravdu by prořízl i nejpevnější kov?«
»V této výšce není písek, ale prach,« řekl Kynes. »Zde je nebezpečím malá viditelnost, turbulence a zanesené sací kanály.«
»Uvidíme dnes, jak se vlastně koření těží?« zeptal se Paul.
»Se vší pravděpodobností ano.«
Paul se pohodlně posadil. Otázky, které kladl, a jeho hypervědomí sloužily k tomu, co jeho matka nazývala registrováni člověka. Teď už Kynese zaregistroval - hlasové zbarvení, každý detail obličeje a gestikulaci. Nepřirozený záhyb na levém rukávu Kynesova pláště prozradil, že je tam ramenní pouzdro s nožem. Kolem pasu měl Kynes podivnou vybouleninu. Říkalo se, že ti, kdo žijí, v poušti, nosí kolem pasu šerpu, do níž schovávají drobné nezbytnosti. Možná že ta vyboulenina byla od takové šerpy - určitě však nebyla od ukrytého štítového opasku. Nahoře měl Kynes plášť sepnutý špendlíkem s rytinou tvora podobného zajíci. Jiný, menší špendlík s obdobnou podobou visel z cípu kápě, kterou si Kynes přehodil dozadu přes ramena.
Na sedadle vedle Paula se Halleck otočil, natáhl se do zadního prostoru a vytáhl odtud svoji balisetu. Kynes se ohlédl, když Halleck balisetu začal ladit, ale pak opět věnoval svou pozornost směru letu.
»Co byste chtěl slyšet, mladý pane?« zeptal se Halleck.
»Nechám to na tobě, Gurney,« řekl Paul.
Halleck se naklonil uchem k ozvučnici, zahrál jeden akord a tichým hlasem zpíval:
»Otcové jedli manu pouště
ve žhavých místech, kam smrště přicházejí.
Bože, chraň nás před tou hroznou zemí!
Chraň nás... ach, ochraň nás
před mrtvou a žíznivou zemí.«
Kynes pohlédl krátce na vévodu a prohodil: »Vy cestujete skutečně s malým počtem strážců, můj pane. Vyznačují se všichni tolika talenty?«
»Jako Gurney?« Vévoda v sobě potlačil smích. »Gurney je svého druhu jedinečný. Mám ho rád u sebe kvůli jeho očím. Těm ujde jen máloco.«
Planetolog se zamračil.
Aniž vynechal jediný akord písně, Halleck pokračoval:
»Jsem jako pouštní sůva, ó!
Ba jo! Jako pouštní sů-ů-va!«
Vévoda švihl rukou k přístrojové desce, vytáhl z ní mikrofon a palcem jej zapnul. »Velitel eskortě Gemma. Letící předmět v devět hodin, sektor B. Poznáváte, co to je?«
»Je to jenom pták,« řekl Kynes a dodal: »Máte ostré oči.«
V reproduktoru na panelu se mezi praskáním ozvalo: »Eskorta Gemma. Předmět prozkoumán při plném zvětšení. Je to velký pták.«
Paul se zadíval naznačeným směrem a zahlédl vzdálenou skvrnku: tečka, která se neustále ztrácela, aby se vždy znovu objevila, a uvědomil si, jak jeho otec musí být rozrušen, jak musí mít všechny smysly v plném střehu.
»Nemyslel jsem, že tak hluboko v poušti jsou tak velcí ptáci,« poznamenal vévoda.
»Je to pravděpodobně orel,« řekl Kynes. »Tady se přizpůsobilo hodně tvorů.«
Ornitoptéra rychle přeletěla přes holou skalnatou planinu. Paul shlédl do hloubky dvou tisíc metrů pod nimi, kde uviděl pomačkaný stín jejich stroje a doprovodu. Země pod nimi se zdála být hladká, ale stíny se záhyby dokazovaly něco jiného.
»Dostal se někdy někdo z pouště pěšky?« zeptal se vévoda.
Halleck přestal hrát a předklonil se, aby zaslechl odpověď.
»Z hluboké pouště ne,« odvětil Kynes. »Z druhé zóny se dostali lidé několikrát. Přežili proto, že přecházeli přes skalnaté oblasti, kam zřídkakdy zavítají červi.«
Paula upoutal tón hlasu, jakým to Kynes říkal, cítil, že se jeho smysly zbystřily tak, jak byly naučeny.

»Ach ti červi,« poznamenal vévoda. »Musím se na nějakého někdy podívat.«
»Možná že už dnes jednoho uvidíte,« řekl Kynes. »Tam, kde je koření, bývají červi.«
»Vždycky?« zeptal se Halleck.
»Vždycky.«
»Je nějaký vztah mezi červem a kořením?« zeptal se vévoda.
Kynes se k vévodovi natočil, a když promluvil, Paul spatřil, že má stažená ústa. »Červi brání písky s kořením. Každý z nich má svoje území. Pokud jde o koření... kdo ví? Vzorky červů, které jsme zkoumali, nás opravňují k předpokladu, že v červech probíhají složité chemické reakce. V jejich zažívacím traktu jsme zjistili nejen kyselinu chlorovodíkovou, ale i složitější kyseliny. Věnuji vám na toto téma svoji monografii.«
»A štít neposkytuje žádnou ochranu?« zeptal se vévoda.
»Štíty!« Kynes se pohrdavě usmál. »Zaktivujte v červi zóně štít, a váš osud je zpečetěn. Červi přestanou brát ohled na územní hranice, přitáhnou z velké dálky, aby na štít zaútočili. Žádný člověk, který měl štít, takový útok ještě nepřežil.«
»Jediný známý způsob, jak červa zabít a nepoškodit jeho tělo, spočívá v tom, že každý jeho článek dostane elektrický šok o vysokém napětí,« řekl Kynes. »Lze je omráčit a rozmetat třaskavinami, ale každý článek má svůj vlastní život. S výjimkou atomových náloží neznám žádné jiné výbušniny, které by byly tak účinné, aby velký exemplář zcela zničily. Červi jsou neuvěřitelně houževnatí.«
»Proč se někdo nepokusil vyhladit je?« zeptal se Paul.
»To by bylo příliš nákladné,« odpověděl Kynes. »Jde o příliš velkou plochu.«
Paul se zabořil do svého rohu. Jeho cit pro pravdu a chápání odstínů v tónu řeči ho informovaly, že Kynes lže nebo říká polopravdy. A napadlo ho: Existuje-li nějaký vztah mezi kořením a červy, pak ten, že zabíjením červů se ničí koření.
»Už brzy se nikdo nebude muset dostávat z pouště pěšky,« ozval se vévoda. »Zapne miniaturní vysílačku, jakou máme u krku, a záchrana je na cestě. Zanedlouho je budou mít všichni pracovníci. Zřizujeme speciální záchranářskou službu.«
»Velice chvályhodné,« poznamenal Kynes.
»Z vašeho tónu mám dojem, že nesouhlasíte,« řekl vévoda.
»Nesouhlasím? Samozřejmě že souhlasím, ale nebude to moc použitelné. Elektrický náboj, který vzniká pohybem červů v písku, mnohé signály ruší. Vysílačky zkratují. Víte, že už jsme je tady zkoušeli? Arrakis se k přístrojům chová nevlídně. A když jde po vás červ, nemáte moc času. Často ne víc než patnáct dvacet minut.«
»Co byste tedy navrhoval?« zeptal se vévoda.
»Žádáte mě o radu?«
»Ano. Jako planetologa.«
»Budete se jí řídit?«
»Když zjistím, že je rozumná.«
»Dobrá, můj pane. Nikdy necestujte sám.«
Vévoda se na chvíli přestal věnovat řízení. »To je vše?«
»To je vše. Nikdy necestujte sám.«
»Co když by vás od ostatních oddělila bouře a donutila přistát?« zeptal se Halleck. »Je v tom případě něco, co by se dalo dělat?«
»Něco, to je moc široký pojem,« odpověděl Kynes.
»A co byste dělal vy?« zeptal se Paul.
Kynes se podíval přísně na Paula, ale pak svou pozornost věnoval opět vévodovi. »Nezapomněl bych dbát na to, abych měl v pořádku filtršaty. Kdybych byl mimo červí zónu nebo ve skalách, zůstal bych u lodě. Kdybych byl ve volné poušti, snažil bych se dostat od lodě co nejrychleji. Stačilo by takových tisíc metrů. Pak bych se ukryl pod plášť. Loď by červ dostal, ale mě by mohl minout.«
»A co potom?« zeptal se Halleck.
Kynes pokrčil rameny. »Čekal bych, až červ zmizí.«
»To je vše?« zeptal se Paul.

»Až červ zmizí, můžete to zkusit po vlastních,« pokračoval Kynes. »Musíte jít lehce, vyhýbat se dunivým pískům, slapovým prachovým pánvím - mířit k nejbližšímu skalnatému pásmu. Takových pásem je hodně. Mohlo by se vám to podařit.«
»Dunivý písek?« divil se Halleck.
»Písek určité konfigurace,« vysvětloval Kynes. »I nejopatrnější krok na něm vyvolává dunění. To neomylně přivolává červy.«
»A slapová prachová pánev?« chtěl vědět vévoda.
»Zde v poušti existují určité prohlubně, které se během staletí vyplnily prachem. Některé z nich jsou tak rozsáhlé, že mají vlastní písečné proudy, příliv a odliv. Ale všechny pohltí neopatrného člověka, který na ně vkročí.«
Halleck se odtáhl a začal znovu brnkat na balisetu. Posléze zpíval
»Tam loví pouštní šelmy líté
toho, kdo kolem jde bez vin a zdráv.
Ach bohy pouště pokoušíte,
jen když stojíte o epitaf.
Tam nebezpečí...«
Přestal zpívat a naklonil se dopředu. »Prachový mrak před námi, sire.«
»Vidím ho, Gurney.«
»Právě ten hledáme,« poznamenal Kynes.
Paul se na sedadle vztyčil, aby viděl dopředu. Ve vzdálenosti asi třiceti kilometrů zahlédl žlutý mrak převalující se nízko nad povrchem pouště.
»Je to jedna z vašich továren na koření,« řekl Kynes. »Je na povrchu, a to znamená, že těží koření. Ten mrak je z písku, který se odsává ventilátory poté, co se koření oddělilo na odstředivce. Žádný jiný mrak se mu nepodobá.«
»Je nad ním nějaké letadlo,« povšiml si vévoda.
»Vidím dvě... tři... čtyři očka,« upřesnil Kynes. »Dávají pozor na červí stopu.«
»Červí stopu?« zeptal se vévoda.
»Písečnou vlnu pohybující se směrem k těžebnímu vozidlu. Na povrchu budou mít také seizmické sondy. Červi se někdy pohybují v takové hloubce, že vlna nevzniká.« Kynes se krátce, ale pozorně rozhlédl po obloze. »Měl by tady někde být karyól, ale nevidím jej.«
»Červi přilézají vždycky, že?« zeptal se Halleck.
»Vždycky.«
Paul se předklonil a dotkl se Kynesova ramene. »Na jak velké ploše červi operují?«
Kynes se zamračil. Ten kluk neustále kladl dospělé otázky.
»To závisí na tom, jak je červ velký.«
»Jaké je rozmezí?« zeptal se vévoda.
»Velcí červi mohou ovládat tři až čtyři sta čtverečních kilometrů. Malí...« Zmlkl, když vévoda náhle zapnul brzdící trysky.
Loď se vzepřela a její ocasní motory s šepotem umlkly. Tupá křídla se protáhla, nabrala vzduch. Stroj začal pracovat jako pravé vznášedlo, když jej vévoda naklonil a mávání křídel nastavil na nízkou frekvenci. Levou rukou současně ukázal k východu za těžební vozidlo.
»Není to červí stopa?«
Kynes se naklonil přes vévodu a upřeně se zahleděl do dálky.
Paul a Halleck se přitiskli k sobě, když se podívali stejným směrem. Paul si povšiml, že jejich doprovod, překvapen náhlým manévrem, nejdřív přeletěl kus dopředu, ale teď se obloukem vracel. Těžební vozidlo od nich dělily ještě asi tři kilometry.
V místech, kam vévoda ukázal, se z pásů půlměsíčkových dun rozbíhaly k obzoru vlnky stínů a přes ně se jako nivelační čára natažená do dálky přibližoval kopec v pohybu - chochol z písku. Paulovi připomenul, že tak nějak čeří vodu velká ryba, když plave těsně pod hladinou.
»Červ,« konstatoval Kynes. »A velký.« Zaklonil se, vytrhl z panelu mikrofon, vyťukal novou frekvenci. Letmo pohlédl na mapku se souřadnicovou sítí na válečcích nad jejich hlavami a řekl do mikrofonu:

»Volám vozidlo v Delta Ajax devět. Červi výstraha. Vozidlo v Delta Ajax devět. Červí výstraha. Potvrďte příjem, prosím.« Čekal.
»Zdá se, že to berou dost chladnokrevně,« poznamenal Halleck.
Kynes pokračoval do mikrofonu: »Volá neregistrovaný let - asi tři kilometry severovýchodně od vás. Červí stopa na kolizním kursu podle vaší polohy, odhadovaný kontakt za dvacet pět minut.«
Z reproduktoru rachotivě zaznělo: »Zde řídicí stanice oček. Pozorování potvrzeno. Zůstaňte na příjmu pro určení kontaktu.« Nastala odmlka a pak se ozvalo: »Kontakt za dvacet šest minut. To byl přesný odhad. Kdo je na tom neregistrovaném letu? Přepínám.«
Halleck si strhl bezpečnostní popruh a vrhl se vpřed mezi Kynese a vévodu. »Kynesi, je tohle normální pracovní frekvence?«
»Ano. Proč?«
»Kdo nás může slyšet?«
»Jen pracovní skupiny v této oblasti. Dosah omezuje interference.«
Znovu to v reproduktoru zapraskalo a pak se ozvalo: »Volá Delta Ajax devět. Kdo dostane prémii za objev?«
Halleck krátce pohlédl na vévodu.
Kynes vysvětloval: »Pro toho, kdo první zjistí červí stopu, je vypsaná prémie z množství vytěženého koření. Chtějí vědět...«
»Řekněte jim, kdo toho červa zjistil jako první,« rozhodl Halleck.
Vévoda přikývl.
Kynes chvíli váhal, pak zvedl mikrofon: »Prémie za zjištění červa se připisuje vévodovi Letu Atreidovi. Vévodovi Letu Atreidovi. Přepínám.«
Hlas z reproduktoru zněl slabě a částečně zkresleně: »Rozumíme a děkujeme.«
»A teď jim řekněte, aby si tu prémii mezi sebou rozdělili,« nařídil Halleck. »Řekněte jim, že je to vévodovo přání.«
Kynes se zhluboka nadechl: »Je přáním vévody, abyste prémii rozdělili mezi vaši osádku. Rozumíte? Přepínám.«
»Rozumíme a děkujeme vám,« ohlásil reproduktor.
Vévoda poznamenal: »Zapomněl jsem se zmínit o tom, že Gurney má rovněž velký talent pro styk s veřejností.«
Kynes se otočil k Halleckovi se zmateným, zamračeným pohledem.
»Tak se lidé dozvědí, že vévodovi leží na srdci jejich bezpečnost,« řekl Halleck. »Rozkřikne se to. Vysílali jsme na oblastní pracovní frekvenci - je nepravděpodobné, že nás harkonnenští agenti zaslechli.« Vzhlédl k jejich vzdušné ochraně. »A jsme hezky silná skupina. Bylo to dobré riziko.«
Vévoda naklonil toptéru ve směru k prachovému mračnu, které chrlilo těžební vozidlo. »Co se stane teď?«
»Někde poblíž je karyól,« řekl Kynes. »Přiletí a vyzvedne vozidlo do vzduchu.«
»Co kdyby se karyól zřítil?« zeptal se Halleck.
»Některé stroje se ztrácejí,« poznamenal Kynes. »Zaleťte blíž nad vozidlo, můj pane; ten pohled vás zaujme.«
Vévoda se tvářil zachmuřeně, měl plné ruce práce s řízením, když se dostali do turbulentního víru nad vozidlem.
Paul dole spatřil, že to monstrum z kovu a plastiku pod nimi dosud chrlí písek. Vypadalo jako velký žlutohnědý a modrý brouk s několika širokými pásy vyčnívajícími na ramenech kolem sebe. Viděl obrovský chobot tvaru obrácené nálevky, který hrabal do tmavého písku před vozidlem.
»Podle barvy jde o bohaté ložisko koření,« poznamenal Kynes. »Budou pracovat do poslední minuty.«
Vévoda dodal křídlům další energii a znehybněl je, aby mohli prudčeji klesat, když ustálil klouzavý let v kruzích nad vozidlem. Krátký pohled vlevo a vpravo ho ujistil, že jeho vzdušná ochrana udržuje výšku a krouží nahoře.
Paul si pozorně prohlížel žlutý mrak, který vyvrhovaly trubkové průduchy vozidla, pak zaletěl pohledem přes poušť ke stopě přibližujícího se červa.

»Neměli bychom slyšet, že volají karyól?« zeptal se Halleck.
»Mívají s ním spojení na jiné frekvenci,« řekl Kynes.
»Neměly by být v pohotovosti dva karyóly na každé těžební vozidlo?« ozval se vévoda. »V takové továrně na koření by mohlo být na šestadvacet lidí, nehledě na cenu zařízení.«
Kynes namítl: »Nemáte dost zku...«
Zarazil se, když reproduktor náhle ožil rozčileným hlasem: »Nevidí někdo z vás křídlo? Neodpovídá nám.«
Z reproduktoru zapraskala směsice zvuků, kterou vzápětí přehlušil prioritní signál, pak ticho a první hlas přikázal: »Hlaste podle čísel! Přepínám.«
»Zde řídící stanice očeк. Naposledy jsem viděl karyól kroužit dost vysoko na severozápad odtud. Teď ho nevidím. Přepínám.«
»Očko jedna: nevidím. Přepínám.«
»Očko dvě: nevidím. Přepínám.«
»Očko tři: nevidím. Přepínám.«
Ticho.
Vévoda pohlédl dolů. Přes vozidlo právě přelétal stín jeho vlastní toptéry. »Jen čtyři očka, je to tak?«
»Přesně tak,« potvrdil Kynes.
»V naší skupině je nás pět,« řekl vévoda. »Naše lodě jsou větší. Můžeme do nich vměstnat tři lidi navíc. Každé z jejich očeк by snad mohlo unést navíc dva.«
Paul v duchu počítal. »Na tři se nedostává,« poznamenal.
»Proč ke každému vozidlu nemají dva karyóly?« vybuchl vévoda.
»Nemáte dost zařízení navíc,« upozornil ho Kynes.
»O to pádnější důvod, abychom si chránili to, co máme!«
»Kam ten karyól mohl odletět?« zeptal se Halleck.
»Mohl být přinucen přistát někde mimo dohled,« usoudil Kynes.
Vévoda rozhodným pohybem uchopil mikrofon, zaváhal a jeho palec strnul nad přepínačem. »Jak mohli ztratit karyól z dohledu?«
»Pozorují neustále zemi, hlídají červí stopu,« vysvětloval Kynes.
Vévoda stlačil palcem přepínač a promluvil do mikrofonu. »Zde je váš vévoda. Přistaneme, abychom vzali na palubu osádku Delty Ajaxu devět. Všem očkám se nařizuje, aby učinila totéž. Očka přistanou na východní straně, my na západní. Přepínám.« Sáhl dolů na panel, vyťukal svou velitelskou frekvenci, opakoval rozkaz pro svoji vzdušnou ochranu a nakonec předal mikrofon opět Kynesovi.
Kynes přeladil na pracovní frekvenci a z reproduktoru vybuchl rozčilený hlas: »...skoro plný náklad koření! Máme skoro plný náklad! Nemůžeme ho přece nechat tomu zatracenýmu červovi! Přepínám.«
»Ať jdou s kořením do háje!« rozohnil se vévoda. Vytrhl Kynesovi mikrofon: »Koření ještě můžeme natěžit! V našich strojích jsou místa pro všechny kromě tří. Losujte nebo prostě rozhodněte, kdo má jít. Ale půjdete, je to rozkaz!« Nešetrně vstrčil mikrofon zpět Kynesovi do dlaně, a když Kynes zatřepal prstem na znamení bolesti, omluvně zabručel: »Promiňte.«
»Kolik máme času?« zeptal se Paul.
»Devět minut,« řekl Kynes.
Vévoda pronesl: »Naše toptéra je silnější než ostatní. Kdybychom vzlétli se zapnutými tryskami a s křídly ve třech čtvrtinách, mohli bychom k sobě nacpat ještě jednoho dalšího.«
»Je tady měkký písek,« upozornil Kynes.
»Při vzletu pomocí trysek se čtyřmi lidmi na palubě navíc bychom mohli utrhnout křídla, sire,« varoval Halleck.
»U této lodě ne,« odporoval vévoda. Stáhl řízení k sobě, když toptéra klouzala vedle vozidla továrny. Křídla se vykloněním zvedla a zbrzdila toptéru tak, že skluzem přistáli asi dvacet metrů od továrny.
Těžební vozidlo ztichlo, jeho průduchy už nechrlily žádný písek. Vycházelo z něj pouze slabé mechanické hučení, které zesílilo, když vévoda otevřel dveře.
Na jejich čich okamžitě zaútočil zápach po skořici - silný a pronikavý. Na druhé straně těžebního vozidla klouzala po písku s hlasitým pleskáním přistávací očka. Vévodův doprovod slétl prudce vedle něho a

přistál ve vyrovnané řadě.
Paul si všiml, jak všechny toptéry jsou ve srovnání s továrnou mrňavé - jako mušky vedle dravého brouka.
»Gurney, ty a Paul roztáhnete zadní sedadlo,« řekl vévoda. Ručně natočil křídla na tři čtvrtiny, nastavil jejich úhel a překontroloval ovládání pouzder s tryskami. »Proč, ksakru, z té mašiny nelezou?«
»Doufají, že se karyól objeví,« usoudil Kynes. »Ještě jim pár minut zbývá.« Stočil pohled k východu.
Všichni se zadívali tím směrem. Nespatřili žádné známky po červu, ale zato se jich zmocnil tísnivý pocit úzkosti.
Vévoda uchopil mikrofon, vyťukal svoji velitelskou frekvenci a přikázal: »Dva z vás odhodí štítové generátory. Podle číselného pořadí. Tak budete moci vzít každý ještě jednoho člověka. Té příšeře tady nikoho nenecháme.« A na pracovní frekvenci vyštěkl: »Vy tam na Deltě Ajaxu devět! Ven! Ihned! Je to rozkaz vašeho vévody! Poklusem, nebo to vozítko rozřežu laserpalem!«
Dvířka v přední části továrny se prudce otevřela, jiná v zadní části, další nahoře. Muži rychle seskakovali, sjížděli a šplhali dolů do písku. Jako poslední se vynořil vysoký muž v záplatovaném pracovním plášti. Seskočil na pás a pak do písku.
Vévoda pověsil mikrofon na panel, svižně vyskočil na stupátko ke křídlu a zvolal: »Po dvojicích do vašich oček!«
Muž v záplatovaném pracovním plášti začal z osádky párovat dvojice a posílal je ke strojům čekajícím na druhé straně továrny.
»Čtyři ke mně!« zvolal vévoda. »Čtyři do té lodě vzadu!« Energicky ukázal prstem na doprovodnou toptéru přímo za sebou. Strážní z ní právě usilovně vytahovali štítový generátor. »A čtyři tam do té lodě!« Ukázal na další doprovodnou toptéru, z níž byl již štítový generátor vyhozen. »Po třech do zbývajících! Utíkejte, pískaři!«
Dlouhán dokončil rozpočítávání osádky a těžce se rozběhl pískem následován třemi svými druhy.
»Červa slyším, ale nevidím,« poznamenal Kynes.
Nyní ho zaslechli i ostatní - šustivé tření, vzdálené, ale stále hlasitější.
»To je tedy práce,« zabručel vévoda.
Toptéra začala kolem nich vířit písek. Vévodovi to připomenulo jeden zážitek z džungle na jeho domovské planetě. Vyšli tehdy na mýtinu a náhle zahlédli, jak ze zdechliny buvola vzlétají mrchožrouti.
Kořenáři s vypětím sil dorazili k boku toptéry a začali do ní nastupovat. Halleck jim pomáhal, tahal je dozadu.
»Tak jen dál, chlapi!« říkal úsečně. »Poklusem!«
Zatlačen zpocenými muži do rohu, ucítil Paul zdroj strachu a povšiml si, že dva z kořenářů mají špatně utěsněné filtršaty u krku. Uložil si tu informaci do paměti, aby ji později použil. Otec bude muset nařídit přísnější režim při používáni filtršatů. Lidé tíhnou k lajdáckosti, když si člověk takových věcí nevšímá.
Na zadní sedadla dopadl poslední kořenář a přerývaným dechem vyhrkl: »Červ! Už nás skoro má! Startujte!«
Vévoda vklouzl na svoje sedadlo a zamračil se: »Podle původního časového odhadu zbývají ke kontaktu ještě téměř tři minuty. Je to tak, Kynesi?« Zavřel dveře a zkontroloval je.
»Téměř tak, můj pane,« potvrdil Kynes a pomyslel si: Ten vévoda je ale chladnokrevný!
»Vše v pořádku, sire,« oznámil Halleck.
Vévoda přikývl, díval se, jak vzlétá poslední z jeho doprovodných toptér. Nastavil startér, věnoval ještě jeden krátký pohled křídlům a přístrojům, vyťukal pořadí zapínání trysek.
Start vtiskl vévodu a Kynese hluboko do sedadel, pasažéry vzadu srazil k sobě. Kynes pozoroval, jak citlivě a jistě manipuluje vévoda s řízením. Toptéra se již zcela vznášela ve vzduchu a vévoda upřel zkoumavý pohled na přístroje, pak se podíval doleva a doprava na křídla.
»Je moc těžká, sire,« poznamenal Halleck.
»Ale v rámci tolerance pro tento typ stroje,« opáčil vévoda. »Přece si nemyslíš, Gurney, že by nás takový náklad ohrozil?«
Halleck odhalil v úsměvu zuby: »Ani v nejmenším, sire.«
Vévoda naklonil stroj do dlouhého, povlovného oblouku - šplhal nad těžební vozidlo.

Zatlačen do rohu vedle okna Paul upřeně pozoroval ztichlý stroj na písku. Přibližně čtyři sta metrů od něho červí stopa zmizela. A nyní kolem něho začal písek vířit.
»Teď je červ pod vozidlem,« upozornil Kynes. »Stanete se svědky něčeho, co viděl málokdo.«
Na písek kolem továrny padl stín z prachových vírů. Vozidlo se začalo naklánět doprava. Po jeho pravé straně vznikal obrovský písečný vír, který stále rychleji vířil. Vzduch se nyní naplnil pískem a prachem v okruhu stovek metrů.
A pak ho spatřili!
Z písku se vynořila široká díra. Od jejích lesklých, bílých příčlí se odrazily sluneční paprsky. Paul odhadoval, že její průměr je nejméně dvojnásobkem délky těžebního vozidla. Díval se, jak v přívalu písku a prachu do ní celý stroj vklouzl. Díra se zatáhla.
»Bohové, co je to za monstrum!« zamumlal muž vedle Paula.
»Dostal celý naše těžko vydřený koření,« zabručel jiný.
»Za to někdo zaplatí,« řekl vévoda. »To vám slibuji!«
Z toho, jak hluše zněl otcův hlas, vycítil Paul hluboký hněv. Uvědomil si, že má stejný pocit. Takové trestuhodné plýtvání!
V tichu, které následovalo, zaslechli Kynese.
»Požehnej tvůrci a jeho vodě,« drmolil Kynes. »Požehnej Jemu, přicházejícímu a odcházejícímu. Jeho cesty nechť očistí svět. Nechť On zachovává svět pro svůj lid.«
»Co to povídáte?« otázal se vévoda, ale Kynes mlčel.
Paul přeletěl očima muže kolem sebe. Ti upírali na Kynesův zátylek bázlivý pohled. Jeden z nich zašeptal: »Liet.«
Kynes se na něj nevlídně ohlédl a muž se zahanbeně stáhl.
Jiný ze zachráněných kořenářů začal kašlat - suše a skřípavě. Nakonec zajíkavě vydechl: »Do hajzlu s tou dírou!«
Vysoký dunař, který opustil těžební vozidlo jako poslední, řekl: »Buď zticha, Cossi. Jinak budeš kašlat ještě víc.« Poposedával mezi ostatními, až našel místo, odkud zezadu mohl vidět hlavu vévody. »Vy určitě budete ten vévoda Leto,« řekl. »To vám musíme poděkovat za naše životy. Byli jsme připraveni tam zajít, ale pak jste se objevil vy.«
»Nevykládejte, člověče, a nechte vévodu pilotovat,« zabručel Halleck.
Paul na Hallecka krátce pohlédl. On si tedy také povšiml, že vévoda má v koutcích úst vrásky napětí. Člověk musel chodit po špičkách, když vévoda zuřil.
Leto začal vyrovnávat toptéru z oblouku na přímý let, ale přestal, když na písku zahlédl nějaký nový pohyb. Červ se už stáhl do hlubin, avšak nedaleko místa, kde dříve stálo těžební vozidlo, bylo vidět dvě postavy, které se od písečné prohlubně pohybovaly k severu. Zdálo se, že kloužou po povrchu, aniž by nějak zvířovaly prach a tím se prozrazovaly.
»Kdo to tam dole je?« vyštěkl vévoda.
»Dva frajírci, co se sem vypravili na vejlet, sire,« odpověděl vysoký dunař.
»Proč o nich nepadlo ani slovo?«
»Podnikli vejlet na vlastní riziko, sire,« vysvětloval dunař.
»Můj pane,« ozval se Kynes, »ti muži vědí, že se prakticky nedá nic dělat pro toho, kdo uvízne v poušti v zóně červů.«
»Pošleme pro ně ze základny loď!« rozhodl rázně vévoda.
»Jak si přejete, můj pane,« řekl Kynes. »Je však pravděpodobné, že než se sem loď dostane, nebude koho zachraňovat.«
»Přesto loď pošleme,« trval na svém vévoda.
»Byli hned vedle místa, kde se červ vynořil,« poznamenal Paul. »Jak se jim podařilo uniknout?«
»Stěny díry se propadají a zkreslují rozměry,« řekl Kynes.
»Plýtváte zde palivem, sire,« odvážil se Halleck.
»Ano, Gurney.«
Vévoda natočil toptéru směrem ke Štítovému valu. Jeho doprovod se snesl z vyčkávavého kroužení a zaujal polohu nahoře a po obou stranách.

Paul uvažoval o tom, co dunař a Kynes řekli. Cítil polopravdy, vyložené lži. Ti muži, kteří zůstali v poušti, klouzali po povrchu písku s naprostou jistotou a pohybovali se způsobem voleným zřejmě tak, aby nepřilákali červa zpátky z hlubin.
Fremeni! napadlo Paula. Kdo jiný by se s takovou jistotou pohyboval na pisku? O koho jiného byste se tak samozřejmě nemuseli strachovat - protože mu žádné nebezpečí nehrozí? Oni vědí, jak tady žit! Oni vědí, jak na červa vyzrát!
»Co v tom vozidle dělali fremeni?« zeptal se Paul.
Kynes se prudce otočil.
Vysoký dunař obrátil na Paula doširoka rozevřené oči - modř v modři. »Kdo je ten mládenec?« zeptal se.
Halleck se posunul tak, že se dostal mezi tazatele a Paula, a řekl: »Je to Paul Atreides, vévodův následník.«
»Proč říká, že na té rachotině byli fremeni?« chtěl vědět dunař.
»Odpovídají popisu,« odpověděl Paul.
Kynes řekl ironicky: »Fremeny nemůžete poznat, když se na ně jenom kouknete!« Pohlédl na dunaře. »Vy! Co to bylo za lidi?«
»Přátelé jednoho z těch ostatních,« zazněla dunařova odpověď. »Jenom přátelé z vesnice, kteří chtěli vidět písky bohaté na koření.«
Kynes se odvrátil. »Fremeni!«
Ale v té chvíli si vzpomněl na to, co se pravilo v legendě: Lisán al-Gharib prohlédne všechny úskoky a lsti.
»Teď už budou určitě mrtví, mladý sire,« pronesl dunař. »Neměli bychom o nich mluvit nevlídně.«
Avšak Paul zaslechl v jejich hlasech faleš, vycítil hrozbu, která instinktivně donutila Hallecka být ve střehu. Pronesl bezbarvě: »Je to pro jejich smrt hrozné místo.«
Aniž se otočil, řekl Kynes: »On stanovil, aby každý tvor skonal na určeném místě. Zařizuje, aby každý tvor chtěl, aby ho v to místo vedl.«
Leto se otočil a věnoval Kynesovi zkoumavý pohled.
A Kynes, když mu stejným pohledem oplácel, zjistil, že ho trápí to, co dnes poznal: Tomuto vévodovi záleželo víc na lidech než na koření. Riskoval život svůj a svého syna, aby osádku továrny zachránil. Ztrátu vozidla pro těžbu koření odbyl mávnutím ruky. Ohrožení životů členů posádky ho vrcholně rozzuřilo. Takový vůdce si dokáže vynutit fanatickou loajalitu. Takového bude obtížné porazit.
Proti své vůli a navzdory všem svým dřívějším úsudkům si Kynes přiznal, že tento vévoda se mu líbí.

Velikost je pomíjivý zážitek. Nikdy přesně neodpovídá skutečnosti. Zčásti závisí na fantazii lidí, která mýtus utváří. Člověk ověnčený velikostí musí mít cit pro mýtus, který ho opřádá. Musí odrážet to, co na něj dopadá. Musí mít sardonický úsměv. Ten ho odpoutává od víry ve vlastní aspirace. Sardonické je vše, co mu umožňuje pohybovat se v sobě samém. Bez této vlastnosti i náhodná velikost člověka zničí.

PRINCEZNA IRULÁN: SEBRANÁ RČENÍ MUAD'DIBA

V jídelním sále arrakénského sídla již za soumraku rozžali suspenzorová světla, která vrhala svůj žlutý jas vzhůru na černou hlavu býka s rohy potřísněnými krví a na temně se lesknoucí olejomalbu zobrazující starého vévodu.
Pod těmito talismany svítil bílý ubrus a na něm se zrcadlilo naleštěné atreidské stříbro, které bylo přesně naaranžováno na velkém stole - malé souostroví laskavosti čekající vedle křišťálových sklenic, každá souprava vyzývavě připravená před těžkou dřevěnou židlí. Klasický středový lustr rozsvícen nebyl a jeho řetěz se šroubovitě vinul vzhůru do stínů ukrývajících mechanismus čichače jedu.
Když se vévoda zastavil mezi veřejemi vchodu, aby zkontroloval úpravu stolu, myslel na čichač jedu a na to, jaký má v jeho společnosti význam.

Všechno má nějakou strukturu, pomyslel si. Lze nás měřit podle naší řeči - přesných a delikátních návodů, jak podávat záludnou smrt. Zkusí dnes večer někdo šaumurky - jed v nápoji? Nebo to bude šaumás - jed v netekuté potravě?
Potřásl hlavou.
Vedle každého talíře na dlouhém stole stál džbán s vodou. Vévoda odhadl, že v těch džbánech je dost vody na to, aby vystačila chudé arrakénské rodině déle než rok.
Dveře, v nichž stál, lemovala široká umývadla ze zdobené žluté a zelené keramiky. U každého z nich stál stojan s ručníky. Je zde takový zvyk, jak mu hospodyně vysvětlila, že hosté, když vstoupí, obřadně smočí v nádobě ruce, vylejí na podlahu několik kalíšků vody, osuší si ruce ručníkem a použitý ručník odhodí do zvětšující se louže u dveří. Po večeři se venku sejdou žebráci, aby si z ručníků vymačkali vodu.
Jak typické pro harkonnenské léno, pomyslel si vévoda. Jakékoli ponižování lidského ducha, jež lze vymyslet. Nadechl vlhký vzduch a pocítil, jak mu rozhořčení svírá žaludek.
»Teď se s tím zvykem přestane!« zabručel.
Na protější straně zahlédl ve dveřích do kuchyně postávat služebnou - jednu z těch starých a sukovitých služebných, které doporučila hospodyně. Pokynul jí zdviženou rukou. Vystoupila ze stínu, rychle se rozběhla kolem stolu k němu a on si povšiml jejího kožnatého obličeje, očí s modří v modři.
»Můj pán si přeje?« Hlavu nechala skloněnou, oči jí nebylo vidět.
Ukázal rukou. »Dejte ty nádoby a ručníky odnést.«
»Ale... urozený...« Vzhlédla s ústy široce rozevřenými.
»Znám ten zvyk!« vyštěkl. »Odneste ty nádoby k předním dveřím sídla. Do chvíle, než skončíme s naším jídlem, každý žebrák, který přijde, může dostat plný šálek vody. Jasné?«
Na jejím kožnatém obličeji se rozprostřel spletenec emocí: úžas, hněv...
Vévoda najednou pochopil, že asi měla v úmyslu prodat tu vodu vyždímanou z pošlapaných ručníků, a tak připravit o pár měďáků ubožáky, kteří přijdou ke dveřím. Možná že to byl také zvyk.
Zachmuřil se a výhrůžně dodal: »Postavím tam strážného, aby dohlédl, že se moje rozkazy do posledního písmene plní.« Rychle se obrátil a rázným krokem zamířil zpět chodbou k velké hale. Hlavou mu vířily vzpomínky jako bezzubé brebentění stařen. Vzpomínal na vodu a vlny pod širým nebem - na dny trávy namísto písku - na omamné roky, které kolem něho proletěly jako listí orvané bouřlivým větrem.
Vše v nenávratnu.
Stárnu, pomyslel si. Už jsem pocítil chladnou ruku své smrtelnosti. A z čeho? Z chamtivosti jedné stařeny.
Ve velké hale stála před krbem lady Jessica, obklopená skupinkou lidí. V krbu praskal otevřený oheň a vrhal plápoly oranžového světla na klenoty a krajky a drahé tkaniny. Ve skupince rozpoznal výrobce filtršatů z Kartága, dovozce elektronického zařízení, přepravce vody, jehož letní sídlo se nacházelo poblíž jeho továrny u polární čepičky, zástupce Gildovní banky (toho hubeného a málo přístupného), překupníka náhradních dílů pro těžební zařízení na koření, hubenou ženu přísného obličeje, jejíž služba, poskytující doprovod pro návštěvníky z jiných planet, byla údajně zástěrkou nejrůznějších pašeráckých, špionážních a vyděračských akcí.
V hale se zřejmě většinou sešly ženy odlité ze specifické formy - určené k ozdobě, perfektně oblečené: podivný koktají nedotknutelné smyslnosti.
Pomyslel si, že by Jessica skupince vévodila, i kdyby nevystupovala v roli hostitelky. Neměla na sobě žádné šperky a vzala si teplé barvy - dlouhé šaty v odstínu velmi podobném otevřenému ohni a stuhu kolem bronzových vlasů laděnou do hlinkové hnědi.
Uvědomil si, že tu barevnou kombinaci zvolila jako jemnou narážku, výčitku za to, že se k ní v poslední době chová odměřeně. Dobře věděla, že se mu v těchto odstínech nejvíc líbí - že ji vnímá jako šelest teplých barev.
Poblíž stál v lesklé vycházkové uniformě Duncan Idaho, vypadal spíše jako záškodník než člen této společnosti; z jeho hladké tváře se nedalo nic vyčíst, kučeravé černé vlasy měl pečlivě učesané. Povolali ho od fremenů zpátky a Hawat mu vydal rozkaz: »Pod záminkou, že zajišťuješ její bezpečnost, budeš mít lady Jessiku pod neustálým dohledem.«

Vévoda přeletěl pohledem místnost.
V rohu obklopovala Paula servilní skupinka mladších příslušníků arrakénské smetánky, s níž kontrastovali tři rezervovaní důstojníci z osobní stráže. Vévoda si obzvláště povšiml mladých dam. Jakou partii tady následník vévody sehraje? Ale Paul se ke všem choval stejně - se zdrženlivou vznešeností.
Titul mu bude slušet, pomyslel si vévoda, a náhle ho zamrazilo, když si uvědomil, že to je další myšlenka na smrt.
Paul zahlédl otce ve dveřích, a vyhnul se jeho očím. Rozhlédl se po skupinkách hostů, povšiml si rukou obtěžkaných šperky a svírajících nápoje (i nenápadné kontroly pomocí dálkově ovládaných čichačů jedu). Jak pozoroval jejich tlachající obličeje, připadli mu najednou odporní. Byly to levné masky nasazené na zatuchlé myšlenky - hlasy, které drmolily, aby přehlušily hlasité ticho ve svých nitrech.
Mám špatnou náladu, pomyslel si a napadlo ho, jak by asi na ni reagoval Gurney.
Věděl, z čeho pramení jeho nálada. Nechtěl se této slavnostní večeře zúčastnit, ale otec byl neústupný.
»Máš určité postavení - postavení, které se musí udržovat. Jsi dost starý, abys to dokázal. Jsi už skoro dospělý.«
Paul viděl, jak se jeho otec vynořil ze dveří, přeměřil očima místnost a poté zamířil ke skupince obklopující lady Jessiku. Když se k ní Leto připojil, přepravce vody se právě ptal: »Je pravda, že vévoda zavede sledování počasí?«
Vévoda za jeho zády řekl: »Tak daleko jsme se ještě nedostali, pane.«
Přepravce se otočil a nabídl vévodovi pohled na svůj zdvořilý, silně opálený, kulatý obličej. »Ach... vévoda,« řekl. »Postrádali jsme vás.«
Leto pohlédl letmo na Jessiku. »Musel jsem něco zařídit.« Pak opět věnoval pozornost přepravci vody a vyprávěl, co nařídil udělat s umývadly. Nakonec dodal: »Pokud jde o mě, s tím starým zvykem je teď konec.«
»Je to vévodský rozkaz, můj pane?« zeptal se přepravce.
»To ponechám na vašem... ehm... svědomí,« řekl vévoda. Obrátil se a zjistil, že se ke skupince připojil Kynes.
Jedna z žen prohlásila: »Myslím, že je to velkorysé gesto, dát vodu...« Někdo ji sykotem umlčel.
Vévoda pohlédl na Kynese a povšiml si, že planetolog má na sobě zastaralou tmavě hnědou uniformu s výložkami Imperiální civilní služby a se zlatými slzičkami hodnosti na límci.
Přepravce vody se rozzlobeně zeptal: »Chce tím vévoda naše zvyklosti kritizovat?«
»Ten zvyk jsem pozměnil,« řekl Leto. Kývl Kynesovi na pozdrav, přitom postřehl, že se Jessica zamračila, a pomyslel si: Nehodí se, aby se mračila, ale tím se alespoň posílí řeči, že máme mezi sebou třenice.
»S vévodovým dovolením,« nedal se přepravce vody, »rád bych se dověděl o nových zvycích víc.«
Leto zaslechl v jeho hlase náhlou úlisnost, povšiml si, jak se celá skupinka vyčkávavě odmlčela a jak k ním začali natáčet hlavy i ostatní v místnosti.
»Není už načase, abychom se odebrali k večeři?« zeptala se Jessica.
»Ale náš host má nějaké dotazy,« řekl Leto. A zahleděl se na přepravce vody, na jeho okrouhlý obličej s velkýma očima a plnými rty, a vzpomněl si na Hawatovu zprávu: »...a tento přepravce vody je člověk, na kterého je třeba dát pozor - Lingar Bewt, zapamatujte si to jméno. Harkonnenové ho zaměstnávali, ale nikdy zcela neovládli.«
»Vodní zvyky jsou velmi zajímavé,« začal Bewt a na jeho tváři se usadil úsměv. »Jsem zvědav, co uděláte s tím skleníkem v přístavku domu. Hodláte se jím i nadále blýskat před veřejností..., můj pane?«
Leto zadržel hněv na uzdě a pátravě se na přepravce zahleděl. Hlavou se mu honily myšlenky. Chtělo to kus odvahy, provokovat ho v jeho vévodském sídle, zejména když teď měli Bewtův podpis na smlouvě o spojenectví. Za jeho jednáním stálo také vědomí osobního vlivu. Voda zde skutečně představovala hybnou páku. Kdyby například byla podminována vodní zařízení tak, aby na smluvený signál vyletěla do vzduchu... Ten člověk vypadal, že by byl něčeho takového schopen. Zničení vodních zařízení by docela dobře mohlo vést ke zničení Arrakisu. Taková výhrůžka mohla být právě tím, čím držel Bewt Harkonneny v šachu.
»Můj pán, vévoda, a já máme s naším skleníkem jiné úmysly,« ozvala se Jessica. Usmála se na Leta.

»Hodláme jej uchovat, jistě, ale jenom jako svěřený majetek arrakiského lidu. Sníme o tom, že jednoho dne se podnebí na Arrakisu změní natolik, že zde bude možné takové rostliny pěstovat kdekoli pod širým nebem.«
Steré díky! řekl si v duchu vévoda. Nechť má náš přepravce vodu o čem přemýšlet.
»Váš zájem o vodu a sledování počasí je pochopitelný,« poznamenal vévoda. »Doporučoval bych vám, abyste svoje investice rozšířil na další oblasti. Jednoho dne nebude voda na Arrakisu cenným zbožím.«
A v duchu se rozhodl: Hawat musí zdvojnásobit úsilí, aby pronikl do té Bewtovy organizace. A my se musíme okamžitě pustit do rezervních vodních zařízení. Mě nikdo v šachu držet nebude!
Bewt přikývl, usmívat se nepřestal. »Chvályhodný sen, můj pane,« řekl, ale vychladl.
Leta náhle zaujalo, jak se tváří Kynes. Ten se upřeně díval na Jessiku, vypadal jako vyměněný - jako zamilovaný..., jako by byl v náboženském transu.
Kynesovy myšlenky v tu chvíli přemohla slova proroctví: A oni budou sdílet váš nejvroucnější sen.
Obrátil se na Jessiku přímou otázkou: »Přinášíte zkrácení cesty?«
»Ach, doktor Kynes,« prohodil přepravce vody. »Přišel jste sem rovnou z vandru s vašimi tlupami fremenů? Jak od vás ušlechtilé!«
Kynes krátce přeměřil Bewta nevyzpytatelným pohledem. »V poušti se říká, že velký vodní majetek může člověka nakazit smrtelnou bezohledností,« pronesl potom.
»V poušti je spousta podivných přísloví,« opáčil Bewt, ale jeho hlas prozrazoval, že znejistěl.
Jessica přistoupila k Letoví, zasunula mu paži pod rameno, aby získala čas a setřásla ze sebe vzrušení. Kynes před chvilkou pronesl: »...zkrácení cesty«. Ve starodávném jazyce se ta fráze překládala jako »Kwisatz Haderach«. Ostatní si podivné otázky planetologa zřejmě nepovšimli. Kynes se nyní skláněl nad nějakou urozenou manželkou a naslouchal koketnímu šeptání.
Kwisatz Haderach, opakovala si Jessica. Zasadila naše missionaria protectiva sémě této legendy i zde? Ta myšlenka oživila její tajné naděje v Paula. Mohl by být Kwisatzem Haderachem. Mohl.
S přepravcem vody se mezitím dal do hovoru zástupce Gildovní banky a Bewtův hlas vyplul nad šumění obnovených rozhovorů: »Mnozí se pokoušeli Arrakis změnit.«
Vévoda si povšiml, že ta slova Kynese zřejmě ranila, protože planetolog se prudce vztyčil a opustil flirtující ženu.
V náhlém tichu stanul za Letovými zády příslušník osobní stráže v uniformě sluhy, významně si odkašlal, aby na sebe upozornil, a oznámil: »Podává se večeře, můj pane.«
Vévoda spočinul na Jessice tázavým pohledem.
»Mezi zdejší zvyky patří, že hostitel a hostitelka doprovázejí své hosty k tabuli,« řekla Jessica a usmála se. »Změníme i tento zvyk, můj pane?«
»Zdá se, že je to hezký zvyk. Zatím jej necháme v platnosti,« chladně odvětil vévoda.
Musím zachovat zdání, že ji podezírám ze zrady, přesvědčoval se. Krátce se ohlédl na hosty, kteří se řadili za nimi. Kdo z vás té lži věří?
Jessica vycítila jeho nepřístupnost a hloubala nad ní, jako ostatně minulý týden častokrát. Chová se jako člověk, který bojuje sám se sebou, pomyslela si. Je to proto, že jsem tak spěšně uspořádala tuto slavnostní večeři? Musí přece vědět, jak je důležité, abychom na společenské úrovni začali seznamovat naše důstojníky a ostatní příslušníky s místními lidmi. Pro ně pro všechny představujeme zastoupení otce a matky Impéria. Nic tuto skutečnost nezdůrazní víc než to, že se budeme takto společensky stýkat.
Když Leto sledoval, jak kolem procházejí seřazení hosté, vzpomněl si, co mu řekl Hawat, když ho o této společenské události informoval: »Sire! Já to nepovolím!«
Neradostný úsměv lehce rozvlnil vévodovy rty. Jaký potom následoval výstup! A když vévoda i nadále zůstal neoblomný a trval na tom, že se společenské večeře zúčastní, Hawat potřásl rezignovaně hlavou.
»Nechce se mi to líbit, můj pane,« řekl. »Události na Arrakisu dostávají příliš rychlý spád. To na Harkonneny nevypadá. Vůbec to na ně nevypadá.«
Paul prošel kolem svého otce v doprovodu mladé dámy která byla o půl hlavy vyšší než on. Vrhl na otce zatrpklý pohled a přikývl na něco, co mladá dáma povídala.
»Její otec vyrábí filtršaty,« informovala Jessica. »Slyšela jsem, že jenom blázen by si na sebe natáhl jeden z jeho výrobků a vydal se do volné pouště.«

»Co je to za člověka s tou zjizvenou tváří před Paulem?« zeptal se vévoda. »Nevím, kam ho zařadit.«
»Pozvali jsme ho dodatečně,« zašeptala. »Pozvání zařídil Gurney. Pašerák.«
»Zařídil Gurney?«
»Na moji žádost. Probrali jsme to s Hawatem, i když mám dojem, že Hawat neoplýval nadšením. Ten pašerák se jmenuje Tuek. Esmar Tuek. Mezi pašeráky má velké slovo. Všichni ho zde znají. Večeřel v mnoha významných rodinách.«
»Proč je tady?«
»Takovou otázku si položí každý,« řekla. »Tuek zaseje pochyby a podezření už jen tím, že je tady. Prospěje i vašemu vyhlášení, že jste připraven prosazovat svoje rozkazy potírající korupci - tím, že je podpoří také ze strany pašeráků. Právě tento aspekt se zřejmě Hawatovi líbil.«
»Nejsem si jist, že se líbí mně.« Pokynul procházející dvojici, povšiml si, že již zůstalo jen několik hostů, kteří mají jít před nimi. »Proč jste nepozvala někoho z fremenů?«
»Je zde Kynes,« odpověděla.
»Ano, je zde Kynes,« opakoval. »Připravila jste mi ještě nějaké překvapení?« Vedl ji krok za průvodem.
»Vše ostatní je velice konvenční,« řekla. A pomyslela si: Můj drahý, nechápeš, že ten pašerák má rychlé lodě a že ho člověk může podplatit? Musíme mít někde východ, dveře k útěku z Arrakisu, když nás tady všechno zklame.
Jakmile vstoupili do jídelního sálu, vysunula svou paži z jeho předloktí a dovolila mu, aby ji usadil.
Vévoda se pak vážným krokem odebral ke svému místu u stolu. Sluha mu přidržel židli. Šaty zašustěly, židle na podlaze zavrzaly, když si všichni sedali, jen vévoda zůstal stát. Dal rukou pokyn a osobní strážci v uniformách sluhů poodstoupili od stolu a postavili se do pozoru.
V hale se rozhostilo tísnivé ticho.
Jessica zamířila pohledem přes celou délku stolu a zjistila, že koutky Letových úst se nepatrně chvějí, povšimla si, že mu hněv vehnal do tváří temně nachovou barvu. Co ho rozhněvalo? ptala se sama sebe. Určitě ne to, že jsem pozvala pašeráka.
»Někteří vyslovují pochybnosti nad tím, že jsem změnil zvyk s umývadly,« prohlásil Leto. »Tímto způsobem vám sděluji, že se věci změní.«
Kolem stolu se rozhostilo rozpačité ticho.
Myslí si, že je opilý, napadlo Jessiku.
Leto pozvedl svůj džbán s vodou a držel jej ve vzduchu tak, že se od něj odrážely paprsky suspenzorových světel. »Jakožto kavalír Impéria,« pokračoval, »pronáším vám přípitek.«
Ostatní uchopili svoje džbány, všechny oči se soustředily na vévodu. V náhlém tichu průvan mírně vyklonil suspenzorová světla. Stínohra vykreslila na vévodově tváři jestřábí rysy.
»Zde jsem a zde zůstanu!« pronesl ostře.
Všichni nesli džbány k ústům předčasně. Teď se zarazili, protože vévoda nechal paži vztyčenou. »Můj přípitek vychází ze zásad, které jsou našim srdcím tak blízké: "Obchod je pákou pokroku! S penězi se dostaneš všude!"«
Usrkl vodu.
Ostatní následovali jeho příkladu; vyměňovali si mezi sebou tázavé pohledy.
»Gurney!« zvolal vévoda.
Z výklenku u konce stolu, kde seděl Leto, se ozval Halleckův hlas. »Zde, můj pane.«
»Zahrej nám něco, Gurney.«
Z výklenku se ozval mollový akord z balisety.
Na pokyn vévody se dalo do pohybu služebnictvo a začalo přinášet talíře s jídlem na stůl - opečený pouštní zajíc s hřibovou omáčkou, diplomatický sirián, chukka pod sklem, káva s melanží (nad stolem se vznesla ostrá skořicová vůně), pravý pot-a-oie podávaný s jiskřivým caladanským vínem.
Vévoda stále zůstával stát.
Hosté vyčkávali, pozornost upřenou zčásti na jídlo, zčásti na vévodu, až Leto pronesl: »Za starých časů bývalo povinností hostitele pobavit hosty tím, co dovede.« Klouby na ruce mu zbělely, jak úporně svíral džbán s vodou. »Zpívat neumím, ale přednesu vám slova jedné Gurneyho písně. Považujte to za další přípitek - přípitek všem, kdož zahynuli, když nás doprovázeli na toto místo.«

Kolem stolu zazněl znepokojující šum.
Jessica sklopila vzrušené oči, letmo pohlédla na nejbližší sousedy - seděl tam přepravce vody s kulaťoučkým obličejem a jeho manželka, bledý a asketický zástupce Gildovní banky, který připomínal strašáka na ptáky, a Tuek s ostře řezanými rysy a zjizveným obličejem, jehož celomodré oči byly přivřeny.
»Přátelé, vzpomeňme těch, co vzpomínat už nemohou,« zanotoval vévoda. »Ač pod tíhou solárů a bolestí padli, stříbrným kruhem je s námi stále spojen jejich duch. Přátelé, vzpomeňme těch, co vzpomínat už nemohou! Pokrytectví smazal čas, odešla i jejich touha po zlatě. Přátelé, vzpomeňme těch, co vzpomínat už nemohou. Až i na nás se čas zašklebí, ani my už si zlata nevšimnem.«
S posledními slovy nechal vévoda hlas postupně vytratit. Pak si dopřál pořádný doušek ze džbánu a prudce jej postavil na stůl. Voda vystříkla přes okraj na ubrus.
V rozpačitém tichu se napili i ostatní.
Vévoda pozvedl svůj džbán s vodou znovu, ale tentokrát vyprázdnil jeho zbývající obsah na podlahu. Věděl, že ostatní musí učinit totéž.
První následovala jeho příkladu Jessica.
Čas se na chvíli zastavil, než ostatní začali vyprazdňovat své džbány. Jessica si povšimla, že Paul, který seděl v blízkostí svého otce, pozorně sleduje, jak se kdo chová. Ji také fascinovalo, co všechno reakce jejich hostů prozrazují - zejména žen. Ta voda byla pitná, čistá - žádné splašky vylité na promáčené ručníky. Váhavost vylít právě tuhle vodu se odrážela v třesoucích se rukou, opožděných reakcích, nervózním smíchu... a v tom, s jakou prudkostí prováděli, co přikazovala nutnost. Jedna z žen svůj džbán upustila, a když ho její společník zvedal, odvrátila pohled na opačnou stranu.
Nejvíce ji však zaujal Kynes. Planetolog nejdřív otálel, pak svůj džbán vyprázdnil do kontejneru pod kabátcem. Když zjistil, že ho Jessica pozoruje, usmál se na ni a pozvedl vyprázdněný džbán směrem k ní v tichém přípitku. To, co udělal, ho zřejmě nijak nevyvedlo z míry.
Místností se stále linula hudba, ale vytratil se z ní mollový akord, nyní byla rytmičtější a živější, jako by hudebník chtěl přispět k lepší náladě.
»Nechť večeře započne,« oznámil vévoda a zabořil se do židle.
Je rozzlobený a nejistý, přemítala Jessica. Ztráta té továrny na koření ho zranila hlouběji, než měla. Musí to být něco víc než ztráta. Chová se jako zoufalý člověk. Pozvedla vidličku v naději, že tak zakryje to, že ji náhle zaplavila hořkost. Proč ne? Vždyť zoufalý je.
Nejdříve se dostávala večeře do proudu jen zvolna, pak stále živěji. Výrobce filtršatů pochválil Jessice šéfkuchaře a víno. »Obojí jsme přivezli z Caladanu,« řekla.
»Vynikající!« nezdržel se, když ochutnal chukku. »Prostě vynikající! A ani stopa po koření. Člověka to otravuje, když ve všem, do čeho kousne, najde koření.«
Zástupce Gildovní banky pohlédl přes stůl na Kynese. »Říká se, doktore Kynesi, že další továrna na koření padla za oběť červovi.«
»Zprávy mají křídla,« poznamenal vévoda.
»Je to tedy pravda?« zeptal se bankéř a obrátil svou pozornost k Letovi.
»Samozřejmě že je to pravda!« utrhl se vévoda. »Ten zatracený karyól zmizel. Přece není možné, aby něco tak velkého zmizelo!«
»Když se červ přiblížil, nebylo čím vozidlo nadzvednout,« řekl Kynes.
»To přece není možné!« opakoval vévoda.
»Nikdo neviděl, jak karyól odlétá?« zeptal se bankéř.
»Očka se zpravidla věnují pozorování písku,« vysvětloval Kynes. »Zajímají se hlavně o červí stopu. Posádku karyólu obvykle tvoří čtyři muži - dva piloti a dva průvodci. Jestliže jeden - nebo dokonce dva z této posádky patřili k zaměstnancům vévodových nepřátel ...«
»Ach ano, rozumím,« přerušil ho bankéř. »A vy, jako soudce změny, budete žádat o vyšetření?«
»Budu muset svoje postavení pečlivě zvážit,« odpověděl Kynes, »ale určitě o tom nehodlám debatovat u stolu.« V duchu si však řekl : Ta vybledlá lidská kostra! Dobře ví, že toto je takový přestupek, jaký mi nařídili přehlížet.
Bankéř se pousmál a věnoval se opět jídlu.

Jessica seděla a vzpomínala na jeden semestr přednášek ze svých školských let na Bene Gesseritu. Učebním předmětem byla špionáž a kontrašpionáž a přednášela jej jedna plnoštíhlá Ctihodná matka s nevyhasínajícím šťastným výrazem v obličeji, jejíž srdečný a veselý hlas podivně kontrastoval s probíranou látkou.

»Čeho je třeba si povšimnout u jakékoli špionážní anebo kontrašpionážní školy, je to, jak v podstatě podobně reagují všichni její absolventi. Každá uzavřená disciplína poznamená ty, kdo jí studují, svým charakterem, svou strukturou. Tu strukturu lze analyzovat a na základě analýzy předvídat.

Tak tedy, motivační struktura bude u všech špionážních agentů podobná. To znamená, že budou existovat určité tipy motivace, které jsou si podobné, ať jde o tu či onu školu nebo ty či ony cíle. Nejdříve budete pečlivě zkoumat, jak tento prvek vyčlenit pro analýzu - zpočátku prostřednictvím promyšlených dotazů, které odhalí vnitřní orientaci dotazovaných, potom pečlivě pozorovat jazykové a myšlenkové zaměření těch, které analyzujete. Zjistíte, že určit jazykové kořeny vašich subjektů je docela jednoduché, a to samozřejmě prostřednictvím hlasové modulace a způsobu vyjadřování.«

Nyní, když seděla u stolu se svým vévodou a svým synem a jejich hosty a slyšela zástupce Gildovní banky, zamrazilo ji poznání: ten člověk je harkonnenský agent. Jeho způsob vyjadřování ukazoval na Giedi Primu - byl sice poněkud zastírán ale jejímu vycvičenému vědomí jako by se jeho majitel sám udal. Znamená to, že proti rodu Atreidů se postavila samotná Gilda? ptala se sama sebe. Ta myšlenka jí otřásla; svoje vzrušení zakryla tím, že si poručila další jídlo, ale mezitím stále naslouchala, čekala, až ten člověk prozradí, jaké má úmysly. Za chvíli zavede řeč na něco zdánlivě nevinného, ale v jádru zlověstného, usoudila. Taková je jeho struktura.

Bankéř polkl, usrkl vína a usmál se něčemu, co k němu prohodila žena po jeho pravici. Chvíli jako by naslouchal muži na druhém konci stolu, který vysvětloval vévodovi, že původní květena Arrakisu je charakteristická tím, že nemá žádné trny.

»Rád se dívám, jak na Arrakisu létají ptáci,« prohodil bankéř a jeho slova platila Jessice. »Všichni naši ptáci jsou samozřejmě mrchožrouti a mnozí žijí bez vody, protože se naučili pít krev.«

Dcera výrobce filtršatů, která seděla mezi Paulem a vévodou na druhém konci stolu, zkřivila svůj půvabný obličej do zamračeného výrazu: »Ach, Sú-Sú, vy říkáte tak nechutné věci.«

Bankéř se pousmál. »Říkají mi Sú-Sú, protože dělám finančního poradce Svazu maloobchodníků s vodou.« A protože se Jessica nepřestávala na něho beze slova dívat, dodal: »To je z toho volání prodavačů vody - "sú-sú-súk!"« A napodobil to volání tak věrně, že se mnozí u stolu rozesmáli.

Jessica zachytila v jeho hlase vychloubačný tón, ale nejvíce ji zaujalo, že ta mladá dáma promluvila na pokyn - předem domluvenou narážkou. Připravila tak bankéřovi půdu k tomu, aby řekl to, co řekl. Letmým pohledem zaletěla k Lingaru Bewtovi. Vodní magnát se tvářil zachmuřeně a zcela se věnoval své porci večeře. Jessice se vybavilo, že bankéř před chvílí řekl: »Také já ovládám ten rozhodující zdroj moci na Arrakisu - vodu.«

I Paul si už povšiml neupřímnosti v hlasech svých spolustolovníků, povšiml si, že jeho matka sleduje rozhovor s benegesseritským zaujetím. Z náhlého popudu se rozhodl převzít úlohu protihráče - vyprovokovat výměnu názorů. Obrátil se na bankéře s otázkou: »Chcete říct, pane, že ti ptáci jsou kanibalové?«

»To je zvláštní otázka, mladý pane,« odpověděl bankéř. »Řekl jsem pouze, že ti ptáci pijí krev. Nemusí to být zrovna krev jejich vlastního druhu, že?«

»To nebyla zvláštní otázka,« namítl Paul a Jessica z jeho hlasu poznala svůj vlastní výcvik v břitké argumentaci při diskutování. »Většina vzdělaných lidí ví, že nejhorší možná konkurence pro libovolný mladý organismus může pocházet z vlastního druhu.« Provokativně nabodl na vidličku kousek jídla z talíře souseda a jídlo polkl. »Požívají potravu ze stejné mísy. Mají stejné základní požadavky.«

Bankéř strnul a zamračil se na vévodu.

»Nedopusťte se omylu a nepovažujte mého syna za dítě,« reagoval vévoda. A pousmál se.

Jessica se rozhlédla kolem stolu, povšimla si, že Bewt odložil zachmuřený výraz, že Kynes a pašerák Tuek se radostně šklebili.

»Je to ekologický zákon,« poznamenal Kynes, »který mladý pán zřejmě dobře chápe. Zápas mezi životními prvky je zápasem o volnou energii systému. Krev je účinný energetický zdroj.«

Bankéř odložil vidličku na stůl a nakvašeně pronesl: »Říká se, že fremenská spodina pije krev svých mrtvých.«
Kynes potřásl nesouhlasně hlavou a řekl poučujícím tónem: »Nikoli krev, pane. Ale veškerá voda člověka nakonec náleží jeho lidu - jeho kmeni. Je to nezbytné, když žijete poblíž Velké plošiny. Veškerá voda je tam vzácná a lidské tělo sestává zhruba ze sedmdesáti hmotnostních procent vody. Mrtvý člověk už tu vodu nepotřebuje.«
Bankéř položil obě ruce na stůl vedle svého talíře a Jessica si pomyslela, že se od stolu odstrčí a rozlíceně odejde.
Kynes pohlédl na Jessiku. »Promiňte mi, má lady, že jsem se rozpovídal o něčem tak nechutném, ale padla zde lživá slova a musel jsem je uvést na pravou míru.«
»Spolčujete se s fremeny tak dlouho, že jste ztratil veškerý jemnocit,« řekl chraptivě bankéř.
Kynes mu věnoval nevzrušený pohled a dlouze si prohlížel jeho bledý, chvějící se obličej. »Vyzýváte mě, pane?«
Bankéř rázem ochladl. Polkl a pronesl škrobeně: »Samozřejmě že ne. Tak bych našeho hostitele a hostitelku neurazil.« Jessica zaslechla z jeho hlasu strach, postřehla jej i z jeho obličeje, z jeho dechu, z pulsování tepny na jeho spánku. Ten člověk měl z Kynese přímo panický strach!
»Náš hostitel a hostitelka jsou schopni sami poznat, co je pro ně urážkou,« odpověděl Kynes. »Jsou stateční a chápou, co znamená bránit čest. My všichni snad můžeme soudit na jejich statečnost již jen z toho, že jsou zde... v této době... na Arrakisu.«
Jessica viděla, že Leto se baví. Většina ostatních ne. Lidé kolem stolu seděli připraveni k boji, ruce měli ukryté pod stolem. Dvěma nenápadnými výjimkami byli Bewt, který se nepokrytě usmíval nad bankéřovou porážkou, a pašerák Tuek, který vypadal, jako by čekal na nějaký pokyn od Kynese. Všimla si také, že Paul hledí na Kynese s obdivem.
»Nuže?« pronesl vyzývavě Kynes.
»Nechtěl jsem vás urazit,« zamumlal bankéř. »Jestliže jste to pochopil jako urážku, přijměte, prosím, moji omluvu.«
»Z vlastní vůle dáno, z vlastní vůle bráno,« řekl Kynes. Usmál se na Jessiku a pokračoval v jídle, jako by se nic nestalo. Jessica zpozorovala, že také z pašeráka vyprchalo napětí. Učinila závěr, že ten člověk se před chvílí zachoval v každém ohledu jako pomocník, který je připraven přispěchat Kynesovi na pomoc. Mezi ním a Kynesem existuje nějaký soulad.
Leto si pohrával s vidličkou a díval se přemýšlivě na Kynese. To, jak se planetolog zachoval, naznačovalo, že se jeho postoj vůči rodu Atreidů změnil. Když letěli přes poušť, Kynes mu připadal chladnější.
Jessica dala pokyn, aby přinesli další chod a nápoje. Obsluhující přispěchali s langues de lapins de garenne - s červeným vínem a omáčkou z houbového kvasu jako přílohou.
Hovor u večeře se znovu zvolna rozproudil, ale Jessica v něm postřehla nervozitu, náznaky nedůtklivosti, povšimla si, že bankéř jí podrážděně a nemluví. Kynes by ho bez váhání zabil, napadlo ji. A uvědomila si, že v Kynesovi je něco, co ukazuje na jeho benevolentní postoj k zabíjení. Určitě se zabíjení nevyhýbá, a Jessica nabyla dojmu, že to patří k fremenským vlastnostem.
Jessica se obrátila na výrobce filtršatů po své levici. »Stále znovu mě uvádí v úžas, jak je voda na Arrakisu důležitá.«
»Je velmi důležitá,« potvrdil. »Co je tohle za jídlo? Je báječné.«
»Jazyk divokého králíka na speciální omáčce,« řekla. »Podle velmi starého receptu.«
»Moc rád bych ten recept měl,« řekl.
Přikývla. »Postarám se, abyste jej dostal.«
Kynes pohlédl na Jessiku: »Ten, kdo přijde na Arrakis poprvé, často zde význam vody podcení. Víte, dostáváte se do styku se zákonem minima.«
Zaslechla v jeho hlase náznak toho, že ji zkouší, a odpověděla: »Růst je omezen tím, co je nezbytné, ale k dispozici v nejmenším množství. A samozřejmě růst reguluje nejméně příznivá podmínka.«
»Zřídkakdy se najdou členové velkorodu, kteří mají porozumění pro ekologické problémy,« poznamenal Kynes. »Na Arrakisu je pro život nejnepříznivější podmínkou voda. A nezapomeňte, že nepříznivé

podmínky může vytvářet samotný růst, když se s ním nezachází nanejvýš obezřetně.«'
Jessica vycítila z jeho slov skrytý vzkaz, ale věděla, že jí uniká. »Růst,« řekla. »Chcete naznačit, že Arrakis může mít tak pravidelný koloběh vody, aby lidský život existoval v příznivějších podmínkách?«
»Nemožné!« vyhrkl rychle vodní magnát.
Jessica se otočila k Bewtovi. »Nemožné?«
»Nemožné na Arrakisu,« upřesnil. »Neposlouchejte toho snílka. Všechno to, co bylo prokázáno laboratorně, svědčí proti tomu.«
Kynes pohlédl na Bewta a Jessica si povšimla, že ostatní konverzace u stolu ustala, všichni se soustředili na tuto novou výměnu názorů.
»Laboratorní důkazy nám dávají klapky na oči, takže nevidíme velmi prostou skutečnost,« řekl Kynes. »Tato skutečnost je následující: zde máme co dělat s hmotou, která vznikla a existuje ve volné přírodě, kde rostliny a živočichové žijí svým normálním životem.«
»Normálním!« vyhrkl Bewt pohrdavě. »Na celém Arrakisu není nic normálního!«
»Zcela naopak,« odporoval Kynes. »V rámci soběstačných vývojových linií zde lze určitou harmonii zavést. Stačí jen pochopit, jaké má planeta meze a jak je zatěžována.«
»To se nikdy nepovede,« řekl Bewt.
Vévoda si náhle uvědomil, v kterém okamžiku změnil Kynes svůj původní postoj - bylo to tehdy, když Jessica hovořila o tom, že ponechají skleník jako svěřený majetek arrakiského lidu.
»Doktore Kynesi, co by bylo třeba, aby se takový soběstačný systém zavedl?« zeptal se Leto.
»Jestliže budeme schopni dostat na Arrakis tři procenta základních složek zeleně, která se zapojí do vytváření uhlíkatých sloučenin jako potravin, zahájíme koloběhový systém,« odpověděl Kynes.
»Voda je jediný problém?« zeptal se vévoda. Kynesovo vzrušení mu neušlo, sám pocítil, jak ho ta možnost zaujala.
»Voda zatlačuje jiné problémy do pozadí,« řekl Kynes. »Tato planeta má hodně kyslíku bez obvyklých koexistenčních projevů - bohatého rostlinstva a velkých zdrojů volného oxidu uhličitého z takových dárců, jako jsou sopky. Zde se na velkých plochách povrchu odehrávají neobvyklé chemické výměnné reakce. «
»Máte zkušební projekty?« zeptal se vévoda.
»Měli jsme dost času využít Tansleyho efekt - vybudovali jsme malé pokusné jednotky na amatérské bázi, z nichž můj vědní obor nyní může čerpat pracovní údaje,« řekl Kynes.
»Není zde dost vody,« poznamenal Bewt. »Jenomže zde není dost vody.«
»Mistr Bewt je přes vodu expert,« pokýval uznale hlavou Kynes. Pousmál se a vrátil se ke své porci večeře.
Vévoda švihl v důrazném gestu pravou rukou k podlaze a vyštěkl: »Ne! Chci odpověď! Je vody dost, Kynesi?«
Kynes jen strnule shlížel do talíře.
Jessica pozorně sledovala, jak se na jeho obličeji střídají emoce. Dovede se dobře přetvařovat, pomyslela si, ale nyní už ho měla zaregistrovaného a poznala na něm, že svých slov lituje.
»Je dost vody?« opakoval důrazně vévoda.
»Snad... možná,« odpověděl Kynes neurčitě.
On tu nejistotu pouze předstírá! zjistila Jessica.
Svým hlubším citem pro pravdu Paul vystihl hlavní motiv a musel vynaložit vše, co mu dal výcvik, aby zakryl svoje vzrušení. Vody je dost! Ale Kynes nechce, aby se to vědělo.
»Náš planetolog má spoustu zajímavých snů,« ozval se Bewt. »Sní s fremeny o proroctvích a spasitelích.«
Na různých místech u stolu se ozval tlumený smích. Jessica si povšimla, kdo se smál - pašerák, dcera výrobce filtršatů, Duncan Idaho, žena se záhadným doprovodem.
Dnes večer jsou zde napětí zvláštně rozložená, napadlo Jessiku. Děje se toho tolik, co si neuvědomuji. Budu muset získat nové zdroje informací.
Vévoda přenesl svůj pozorný pohled z Kynese na Bewta, pak na Jessiku. Zaplavil ho nepříjemný pocit zklamání, jako by mu právě uniklo něco životně důležitého. »Snad ano,« pronesl bezbarvě.
Kynes si pospíšil, aby řekl: »Snad bychom se k tomu mohli vrátit někdy jindy. Je zde tolik...« Odmlčel

se, když do dveří, kudy chodilo do jídelny služebnictvo, vpadl uniformovaný atreidský voják, kterého stráž vpustila dál a spěšně přivedla k vévodovi. Voják se sklonil a něco zašeptal vévodovi do ucha. Podle odznaku na čapce Jessica poznala, že voják patří k Hawatově jednotce, a potlačila nervozitu. Oslovila ženu, která doprovázela výrobce filtršatů - drobnou tmavovlásku s tváří jako panenka a téměř neznatelně zešikmenýma očima.
»Sotva jste se své večeře dotkla, má milá,« řekla Jessica. »Mohu vám nabídnout něco jiného?«
Žena nejdříve sklouzla očima na výrobce filtršatů, pak odpověděla: »Nemám vůbec hlad.«
Náhle se vévoda vedle vojáka vztyčil a důrazně, jako by vydával rozkaz pronesl: »Všichni zůstaňte sedět. Budete mi muset odpustit, ale přihodilo se něco, co vyžaduje mou osobní přítomnost.« Poodstoupil stranou. »Paule, buď tak laskav a převezmi za mě roli hostitele.«
Paul povstal, chtěl se zeptat, proč musí otec odejít, ale věděl, že musí svou roli sehrát ve velkém stylu. Obešel otcovu židli a posadil se na ni.
Vévoda se obrátil směrem k výklenku, kde seděl Halleck, a řekl: »Gurney, posaď se na Paulovo místo u stolu. Nesmíme mít u stolu lichý počet. Až večeře skončí, budu možná chtít, abys přišel s Paulem na velitelské stanoviště. Čekej, až se ozvu.«
Halleck se vynořil z výklenku, na sobě měl vycházkový stejnokroj; jeho ošklivost se do té nádhery jaksi nehodila. Balisetu opřel o zeď, přistoupil k židli, na které před chvílí seděl Paul, a usedl.
»Ke znepokojení nejsou žádné důvody,« řekl vévoda, »ale musím vás požádat, aby nikdo neodcházel, dokud naše osobní stráž neoznámí, že je všechno v pořádku. Budete v naprostém bezpečí, dokud zůstanete tady, a my tu malou nepříjemnost velmi brzy odstraníme.«
Paul zachytil v otcově řeči kódová slova - stráž - bezpečí - brzy. Šlo tedy o bezpečnost, nikoli o násilí. Viděl, že jeho matka pochopila totéž. Oběma se ulevilo.
Vévoda se krátce uklonil, otočil se na podpatku a rázným krokem prošel dveřmi pro služebnictvo, sledován vojákem z Hawatovy jednotky.
Paul se ujal slova: »Pokračujte, prosím, v jídle. Mám dojem, že doktor Kynes hovořil o vodě.«
»Nemohli bychom o ní hovořit jindy?« navrhl Kynes.
»Zajisté,« souhlasil Paul.
A Jessica si s pýchou uvědomila, jak se její syn chová důstojně, jak sebejistě vystupuje, jako dospělý.
Bankéř pozvedl svůj džbán s vodou a pokynul jím na Bewta. »Nikdo z nás, kteří zde sedíme, nemůže překonat mistra Lingara Bewta v květnatých frázích. Člověk by se dokonce mohl domnívat že aspiroval na status velkorodu. No tak, mistře Bewte, předveďte nám, jak se pronáší přípitek. Snad máte hrst moudrostí pro chlapce, s nímž se musí jednat jako s mužem.«
Jessica zaťala pod stolem ruce v pěst. Zahlédla, že Halleck dal Idahovi smluvené znamení rukou, zahlédla, že příslušníci osobní stráže u stěn zaujali pohotovostní polohu. Bewt vrhl na bankéře nenávistný pohled.
Paul letmo pohlédl na Hallecka, vzal na vědomí, že osobní stráž zaujala obranný postoj, zahleděl se na bankéře a čekal, až bankéř postaví džbán na stůl. Pak pomalu řekl: »Na Caladanu jsem jednou viděl, jak vytáhli tělo utopeného rybáře. Ten...«
»Utopeného?« To se ptala dcera výrobce filtršatů.
Paul zaváhal, ale pak pokračoval: »Ano. Ponořeného do vody tak dlouho, až zemřel. Utopeného.«
»Jaká romantická smrt!« usoudila polohlasem.
Paul se dotčeně usmál, hned se však věnoval bankéři. »Na tom utopeném člověku bylo zajímavé to, že měl na ramenou šrámy - způsobil mu je jiný rybář svými botami s ozuby. Náš rybář byl ještě s několika dalšími v člunu - vozidle pro cestování po vodě - který ztroskotal..., klesl pod hladinu vody. Ještě jiný rybář, který tělo našeho rybáře vytahoval, řekl, že stejné stopy po zranění už viděl několikrát; vznikly tak, že jiný topící se rybář se snažil stoupnout si na ramena našemu nešťastníkovi, když se pokoušel dostat k povrchu - aby se nadechl vzduchu.«
»Co je na tom zajímavého?« zeptal se bankéř.
»Postřeh, který tehdy pronesl můj otec. Řekl, že člověka, který se topí a ve snaze se zachránit šplhá jinému na ramena, lze chápat - ale nemělo by se něco takového stát ve společenském salóně.« Paul se odmlčel jen na tak dlouhou dobu, aby bankéř pochopil, že přichází pointa. »A já bych mohl dodat -

pokud se něco takového nestane u jídelního stolu.«
Jídelnu pohltilo náhlé ticho.
To bylo kruté, pomyslela si Jessica. Ten bankéř může mít dost vysoké postavení, aby mohl vyzvat mého syna na souboj. Povšimla si, že Idaho je připraven okamžitě zasáhnout. Osobní stráž byla v pohotovosti.
Gurney Halleck nespustil oči z lidí, kteří seděli naproti němu.
»Cha cha cha!« Tak bezstarostně se zasmál se zakloněnou hlavou pašerák Tuek.
Kolem stolu se rozběhly nervózní úsměvy.
A Bewt se smál s odhalenými zuby.
Bankéř odstrčil židli a nasupeně probodával Paula očima.
Kynes poznamenal: »Dráždit Atreida je riskantní.«
»Mají Atreidové ve zvyku svoje hosty urážet?« zeptal se důrazně bankéř.
Dříve než Paul stačil reagovat, Jessica se předklonila. »Pane!« pronesla a pomyslela si: Musíme se dozvědět, co má ta harkonnenská kreatura za lubem. Je zde proto, aby Paula zkoušel? Pomáhá mu někdo? »Můj syn zde předvádí běžný převlek, a vy tvrdíte, že je ušit na vaši míru? Jaké fascinující odhalení!« Rukou sklouzla podél nohy ke krispelu, který si upevnila do lýtkového pouzdra.
Bankéř stočil svůj nasupený pohled na Jessiku. Všechny oči se od Paula odtrhly a Jessica zahlédla, že Paul odsedl od stolu a uvolnil si prostor, aby mohl zasáhnout. Soustředil se na to slovo převlek. »Připrav se na násilné jednání.«
Kynes vyslal k Jessice zpytavý pohled a dal nenápadné znamení rukou Tuekovi.
Pašerák prudce povstal a pozvedl svůj džbán. »Přednesu přípitek,« oznámil. »Mladému Paulu Atreidovi, dosud mládenci podle vzhledu, ale muži podle činů.«
Proč se do toho míchají? ptala se Jessica sama sebe.
Bankéř nyní upíral oči na Kynese, Jessica zjistila, že se do výrazu jeho obličeje vrací hrůza.
Ostatní kolem stolu se k přípitku začali přidávat.
Lidé jdou tam, kam je Kynes vede, napadlo Jessiku. Dal nám najevo, že je na Paulově straně. Jaké je tajemství jeho moci? Nemůže být v jeho funkci soudce změny. Ta je pomíjivá. A určitě ne v tom, že je u Imperiální civilní služby.
Odtáhla ruku z rukojeti krispelu, pozvedla svůj džbán a pokynula Kynesovi, jenž jí pozdrav galantně oplatil.
Pouze Paul a bankéř (Sú-Sú!Jaká hloupá přezdívka! pomyslela si Jessica) se k přípitku nepřipojili.
Bankéř neodtrhl oči od Kynese, Paul civěl do talíře.
Počínal jsem si správně, přemýšlel Paul. Proč zasahují? Nenápadně pohlédl na hosty naproti sobě a řekl: »V naší společnosti by se lidé neměli tak snadno urážet. Často je to sebevražedné.« Obrátil se k dceři výrobce filtršatů. »Nemyslíte, slečno?«
»Ach ano, ano. Skutečně si to myslím,« odpověděla. »Všude je příliš mnoho násilí. Dělá se mi z toho nanic. A mnohdy se něco jako urážka nemíní, ale přesto lidé umírají. Není to rozumné.«
»To skutečně není « poznamenal Halleck.
Jessica viděla s jakou dokonalostí dívka svou roli zvládla, uvědomila si: Ta hloupoučká samička není hloupoučká samička. Pochopila strukturu hrozby a poznala, že ji vycítil i Halleck. Naplánovali si svést Paula sexem. Jessica se uklidnila. Její syn to pravděpodobně pochopil ze všech nejdřív - při svém výcviku tak zřejmý manévr nemohl přehlédnout.
Kynesova slova patřila bankéři: »Není na řadě další omluva?«
Bankéř nasadil strojený úsměv, obrátil se na Jessiku a pronesl: »Má lady, zřejmě jsem se příliš oddával vašim vínům. Podáváte příliš opojné nápoje a já na ně nejsem zvyklý.«
Jessica postřehla v jeho hlase jízlivost a řekla sladce: »Když se setkávají ti, kteří se neznají, je třeba tolerovat rozdíly ve zvycích a výchově.«
»Děkuji vám, má lady,« odpověděl.
Tmavovlasá společnice výrobce filtršatů se naklonila k Jessice: »Vévoda hovořil o tom, že zde jsme v bezpečí. Opravdu doufám, že nemínil žádný další boj.«
Dostala instrukci, aby zavedla rozhovor tímto směrem, pomyslela si Jessica. »Pravděpodobně se prokáže, že nejde o nic důležitého. V této době se musí vévoda věnovat tolika maličkostem osobně.

Pokud bude mezi Atreidy a Harkonneny trvat nepřátelství, opatrnosti nebude nikdy nazbyt. Vévoda přísahal kanly. Pochopitelně že nenechá žádného harkonnenského agenta na Arrakisu naživu.« Věnovala krátký pohled zástupci Gildovní banky. »A Konvence ho v tom přirozeně podporuje.« Přesunula svou pozornost na Kynese. »Je tomu tak, doktore Kynesi?«
»Skutečně je,« potvrdil Kynes.
Výrobce filtršatů svou společnici něžně odtáhl. Podívala se na něho: »Skutečně si myslím, že bych teď něco pojedla. Vzala bych si trochu z toho ptačího jídla, které jste podávali ze začátku.«
Jessica dala pokyn sluhovi a otočila se na bankéře. »A vy, pane, jste před chvílí mluvil o ptácích a o jejich zvycích. Na Arrakisu nacházím tolik zajímavostí. Řekněte mi, kde se vyskytuje koření? Chodí hledači hluboko do pouště?«
»Ach ne, má lady,« odpověděl. »O volné poušti se toho moc neví. A o jižních končinách téměř vůbec nic.«
»V jedné pověsti se zpívá, že mateční žíla koření se nalezne v jižních končinách,« ozval se Kynes, »ale obávám se, že je to výplod fantazie určený výhradně pro píseň. Někteří odvážní hledači skutečně občas proniknou až ke kraji středového pásu, ale je to nanejvýš nebezpečné - navigace je nejistá, bouře časté. Ztráty na životech se rapidně zvyšují, v čím větší vzdálenosti operuje člověk od základen u Štítového valu. Zjistilo se, že odvažovat se příliš daleko na jih není ekonomické. Možná kdybychom měli meteorologickou družici...«
Bewt vzhlédl a promluvil s ústy plnými jídla: »Říká se, že fremeni tam cestují, že se dostanou všude a že narazili na prosaky a srkací studně i v jižních šířkách.«
»Prosaky a srkací studně?« pronesla tázavě Jessica.
Kynes si pospíšil s vysvětlením: »Jsou to divoké zkazky, má lady. Něco takového je známo na jiných planetách, ale na Arrakisu nikoli. Prosak je místo, kde voda proniká až k povrchu nebo tak blízko k povrchu, že je možné se k ní podle určitých známek dostat kopáním. Srkací studně je prosak, z něhož je možno vodu pít slámkou... aspoň jak se říká.«
V jeho slovech je neupřímnost, pomyslela si Jessica.
Proč lže? divil se Paul.
»Jak zajímavé,« podotkla Jessica. A v duchu si řekla: Říká se... Jak zvláštní vyjadřovací manýry tady mají. Kdyby tak jenom tušili, že z nich lze usuzovat na to, jak jsou závislí na pověrách.
»Slyšel jsem,« ozval se Paul, »že u vás existuje přísloví, že lesk pochází z měst, moudrost z pouště.«
»Na Arrakisu existuje spousta přísloví,« připustil neutrálně Kynes.
Dříve než mohla Jessica zformulovat novou otázku, naklonil se k ní sluha se vzkazem. Otevřela jej, poznala rukopis vévody a kódové znaky. Přelétla vzkaz očima.
»Všechny vás potěší zpráva,« oznámila, »že náš vévoda nám posílá slova jistoty. Ta záležitost, která ho přiměla k odchodu, je vyřízená. Ztracený karyól se našel. V osádce karyólu byl jeden harkonnenský agent, který zneškodnil ostatní a odlétl se strojem na pašeráckou základnu v naději, že jej tam zpeněží. Jak stroj, tak agent byli předáni našim silám.« Poděkovala Tuekovi úklonou hlavy.
Pašerák úklonu oplatil.
Jessica vzkaz opět stočila a zasunula si jej do rukávu.
»Jsem rád, že nedošlo k otevřenému boji,« poznamenal bankéř. »Lidé vkládají velké naděje do toho, že Atreidové přinesou mír a prosperitu.«
»Zejména prosperitu,« podotkl Bewt.
»Dáme si nyní dezert?« zeptala se Jessica. »Nechala jsem naše kuchaře připravit caladanskou sladkost: pundi s polévkou dolsa.«
»To zní báječně,« rozplýval se výrobce filtršatů. »Bylo by možné dostat recept?«
»Můžete mít všechny recepty, které budete chtít,« slíbila Jessica a zaregistrovala si toho člověka, aby se o něm později mohla zmínit Hawatovi. Výrobce filtršatů vypadal na bázlivého kariéristu a dal by se třeba koupit.
Kolem ní se rozproudila nezávazná konverzace. »Taková krásná látka...«
»Barvu šatů zvolila tak, aby se jí hodila ke šperkům...«
»Příští čtvrtletí bychom se měli pokusit o zvýšení produkce...«

Jessica strnule hleděla do talíře a myslela na zakódovanou část Letova vzkazu: »Harkonnenové se pokusili propašovat zásilku laserpalů. Zajali jsme je. Může to však znamenat, že s jinými zásilkami uspěli. Určitě to však znamená, že štítům velký význam nepřipisují. Proveďte příslušná bezpečnostní opatření.«
Jessica soustředila svoje myšlenky na laserpaly a divila se. Intenzívní paprsky ničivého světla dokázaly proříznout všechny známé látky za předpokladu, že ty látky nejsou chráněny štítem. To, že v důsledku zpětné vazby se štítem by explodoval laserpal i štít, Harkonneny neznepokojovalo. Proč? Vzájemná interakce laserpalu a štítu představovala nebezpečnou alternativu, mohla být silnější než atomový výbuch a nemusela by zabít pouze střelce a jeho cíl chráněný štítem.
Ta nezodpovězená proč ji naplnila nervozitou.
Paul poznamenal: »Nijak jsem nepochyboval, že karyól najdeme. Jakmile se můj otec jednou rozhodne, že vyřeší nějaký problém, vyřeší jej. To je skutečnost, kterou Harkonnenové teprve začínají zjišťovat.«
Holedbá se, pomyslela si Jessica. To by neměl dělat. Nikdo, kdo v důsledku bezpečnostních opatření proti laserpalům bude dnes v noci spát hluboko pod přízemím, nemá právo se holedbat.

Není úniku - platíme za násilnosti svých předků.

PRINCEZNA IRULÁN: SEBRANÁ RČENÍ MUAD'DIBA

Když Jessica zaslechla z velké haly hluk, rozsvítila světlo vedle své postele. Hodiny nebyly správně seřízeny na místní čas, a proto musela odečíst dvacet jedna minut, aby zjistila, že jsou asi dvě hodiny po půlnoci.
Hluk byl hlasitý a nesouvislý.
Zaútočili Harkonnenové? ptala se sama sebe.
Vyklouzla z postele, zahleděla se na obrazovky monitorů, aby zjistila, kde jsou její nejbližší. Obrazovka prozradila, že Paul spí v hluboko položené sklepní místnosti, kterou mu narychlo předělali na ložnici. Do těch míst hluk zřejmě nepronikal. Ve vévodově pokoji nikdo nebyl, postel nebyla zmačkaná. Byl ještě na polním velitelském stanovišti?
Jessica stála uprostřed místnosti a soustředěně naslouchala.
Zaslechla jeden výkřik, nejasný hlas. Pak slyšela, že někdo volá doktora Yueha. Uchopila plášť, přehodila jej přes ramena, nohy zasunula do trepek, řemínkem si připevnila k noze krispel.
Znovu se ozval hlas, který volal doktora Yueha.
Jessica si ještě ovázala plášť páskem a vstoupila do chodby. Pak jí mozkem pronikla myšlenka: Co když je Leto zraněn?
Běžela a připadlo jí, že chodba se pod jejíma nohama táhne do nekonečna. Na jejím konci zabočila pod klenutý oblouk, proběhla jídelnou a pak chodbou do velké haly. Zjistila, že je zde plno jasu, všechny nástěnné suspenzory svítily na plný výkon.
Po pravé straně, poblíž předního vchodu, zahlédla dva příslušníky osobní stráže, kteří mezi sebou drželi Duncana Idaha. Idahovi volně visela hlava dopředu. A na ten výjev náhle padlo ticho, přerušované prudkým oddechováním.
Jeden z příslušníků osobní stráže pronesl k Idahovi s výčitkou: »Vidíš, co jsi proved? Probudil jsi lady Jessiku!«
Za muži vlály velké závěsy a odkrývaly pohled na otevřené přední dveře. Po vévodovi nebo Yuehovi nebylo ani vidu ani slechu. Na jedné straně stála Mapes a netečně se na Idaha dívala. Na sobě měla hnědý dlouhý plášť lemovaný klikatým vzorem, nohy jí vězely v nezavázaných pouštních botách.
»Tak j-já probu-dil la-dy Jes-siku,« zabručel Idaho. Obrátil obličej ke stropu a zakřičel: »Poprvé... jsem si zkrvavil meč... na Grum-manu!«
Velká matko! On je opily! uvědomila si Jessica.
V Idahově tmavém okrouhlém obličeji seděl zamračený výraz. Kadeřavé vlasy připomínající srst černé kozy měl slepené špínou. Pod zubovitě natrženou tunikou byla vidět hedvábná košile, kterou si oblékl na včerejší slavnostní večeři.

Jessica k němu zamířila.
Jeden ze strážců ji pozdravil úklonou hlavy, ale Idaha nepustil. »Nevěděli jsme, co si s ním počít, má lady. Tropil venku výtržnost a nechtěl dovnitř. Měli jsme strach, že by ho mohli přijít okukovat domorodci. Což by nešlo. Uškodilo by nám to tady na reputaci.«
»Kde byl?« zeptala se Jessica.
»Doprovázel z večeře domů jednu z těch mladých dam, má lady. Na Hawatův příkaz.«
»Jakou mladou dámu?«
»Jednu z těch holek, co dělají společnice. Rozumíte, má lady?« Zalétl pohledem k Mapes a ztišil hlas. »Vždycky se obracejí na Idaha, když jde o speciální dohled nad dámami.«
A Jessica si pomyslela: To ano, ale proč je opily?
Zamračila se a obrátila se k hospodyni. »Mapes, přines nějaký povzbuzující prostředek. Třeba kofein. Snad ještě zůstalo trochu kořeněné kávy.«
Mapes pokrčila rameny a zamířila do kuchyně. Nezašněrované pouštní boty mlaskaly o kamennou podlahu.
Idaho zakýval nejistou hlavou, pod ostrým úhlem stočil pohled na Jessiku. »Za-bil jsem přes t-tři s-sta chláp-ků k-kvůli vévodovi,« soukal ze sebe zvolna. »Co-o mys-líte, p-proč jsem tady? N-ne-můž-u ta-dy ž-žít pod ze-mí. N-ne-můž-u ta-dy ž-žít na ze-mi. Co tod-leto je z-za dí-ru, h-ha?«
Pozornost Jessiky upoutal zvuk, který se ozval od vchodu do boční chodby. Otočila se a spatřila, jak k nim míří Yueh - v levý ruce se mu houpala lékařská brašna. Byl ve společenském obleku, obličej měl bledý, vypadal vyčerpaně. Na čele mu výrazně vystupovalo démantové tetování.
»Á, n-náš dokt-ůrek,« zvolal Idaho. »Cos-si z-zač, doktore? Řez-pík a mast-tičkář?« Obrátil se na Jessiku kalnýma očima. »Dě-lám z-ze se-be vo-la, ž-že jó-ó?«
Jessica se zakabonila, mlčela a přemítala, proč se Idaho opil? Nedali mu drogy?
»P-příliš mno-ho koře-pěné-ho pi-va,« řekl Idaho a snažil se postavit rovně.
Mapes se vrátila s kouřícím šálkem v ruce a zastavila se nejistě za Yuehem. Pohlédla na Jessiku a ta potřásla hlavou.
Yueh postavil lékařskou brašnu na zem, úklonou hlavy pozdravil Jessiku a zeptal se: »Kořeněné pivo, ano?«
»Zat-ra-ceně nej-lep-ší b-bahno, cos-sem k-kdy p-pil,« prohlásil Idaho. Snažil se postavit se do pozoru. »Já prv-ní zakr-va-vil m-meč na Grum-manu! Zab-bil Harko-konne-na..., zab-bil p-pro vé-vodu.«
Yueh se otočil a podíval se na šálek, který Mapes držela v ruce. »Co to je?«
»Kofein,« odpověděla Jessica.
Yueh vzal šálek a přidržel jej Idahovi. »Vypij to, chlapče.«
»U-už nic n-nechci p-pít.«
»Vypij to, povídám!«
Idaho naklonil hlavu směrem k Yuehovi, potácivě postoupil o krok a táhl s sebou oba strážce. »U-už mě se-re, dok-tore, po-řád po-klon-kovat impe-riál-nímu ves-smíru. A t-teď-ka to udě-láme p-podle m-mě!«
»Až tohle vypiješ,« řekl Yueh. »Je to jen kofein.«
»Hr-hrozný ja-ko v-všec-ko v týh-hle dí-ře! Zatra-ceně m-moc jas-ný slun-ko. Nic ne-má ..., hm... spr-správnou bar-vu. Všec-ko je blb-bý ne-bo...«
»Podívej, teď je noc,« řekl trpělivě Yueh. Hovořil rozumně. »Vypij to jako hodný chlapec. Udělá ti to dobře.«
»Nech-chci, a-by mi t-to udě-dělalo dob-ře!«
»Nemůžeme se s ním dohadovat celou noc,« prohlásila rozhodně Jessica. A pomyslela si: To chce šok.
»Nemá smysl, abyste tady zůstávala, má lady,« řekl Yueh. »Postarám se o něho.«
Jessica potřásla rezolutně hlavou. Postoupila o krok a silně uhodila Idaha do tváře.
Zapotácel se dozadu i se strážci a zadíval se na ni planoucíma očima.
»Takhle se v domě vašeho vévody člověk nechová,« pronesla důrazně. Vytrhla Yuehovi šálek z ruky, až se z něho část obsahu vylila, přistrčila šálek k Idahovi. »Teď to vypij! To je rozkaz!«
Idaho sebou trhl, narovnal se a zamračeně na ni shlížel. Pak promluvil, pomalu, pečlivě, ale přesně

vyslovoval: »Rozkazy od proradného harkonnenského špióna nepřijímám.«
Yueh strnul a prudce se otočil k Jessice.
Jí se z tváře vytratila barva, hlavou mimoděk přikyvovala. Najednou jí bylo vše jasné - náznaky v hovoru a jednání kolem sebe, které v těchto několika posledních dnech nemohla přehlédnout, nyní do sebe významově zapadly. Pocítila, že hněv, který ji zaplavil, je téměř nesnesitelný. Musela vynaložit veškerou vůli vypěstovanou benegesseritskou výchovou, aby zklidnila puls a nedýchala přerývaně. Ale výbuchům vnitřních záchvěvů nezabránila.
Vždycky se obracejí na Idaha, když jde o dohled nad dámami.
Tázavě, ale upřeně pohlédla na Yueha. Doktor sklopil oči. »Vy jste to věděl?« zeptala se důrazně.
»Totiž... zaslechl jsem nějaké řeči, má lady. Ale nechtěl jsem k vašim starostem přidávat další.«
»Hawat!« zvolala. »Chci, aby ke mně přivedli Thufira Hawata! Okamžitě!«
»Ale, má lady...«
»Okamžitě!«
V tom musí mít prsty Hawat, uvažovala. Takové podezření nemohlo vzniknout nikde jinde, jinak by je nikdo nebral v úvahu.
Idaho potřásl hlavou a málo zřetelně pronesl: »Vykašlat se na to na všecko.«
Jessica sklopila oči k šálku, který dosud držela v ruce, a prudce vychrstla jeho obsah Idahovi do tváře.
»Zamkněte ho do některého z pokojů pro hosty ve východním křídle!« poručila. »Ať se z toho vyspí!«
Oba strážci se na ni nešťastně podívali. Jeden z nich se odvážil: »Snad bychom ho měli dovést někam jinam, má lady. Mohli bychom...«
»Má být tady!« utrhla se Jessica. »Má tady práci.« Do hlasu jí pronikla trpkost. »Umí tak dobře dohlížet na dámy.«
Strážce polkl.
»Víte, kde je vévoda?« zeptala se důrazně.
»Na velitelském stanovišti, má lady.«
»Hawat je s ním?«
»Hawat je ve městě, má lady.«
»Okamžitě mi Hawata přivedete!« nakázala Jessica. »Až přijde, budu ve svém obývacím pokoji.«
»Ale, má lady...«
»Když to bude nutné, zavolám vévodovi,« pohrozila. »Doufám, že to nutné nebude. Nerada bych ho tím znepokojovala.«
»Ano, má lady.«
Jessica vtiskla šálek do Mapesiny dlaně a setkala se s pohledem tázavých očí, v nichž kvůli modři nebylo pro bělmo místa. »Můžeš jít zase spát, Mapes.«
»Víte určitě, že mě nebudete potřebovat?«
Jessica se usmála, ale nepříliš vesele. »Vím to jistě.«
»Snad by to mohlo počkat do zítřka,« navrhl Yueh. »Mohl bych vám dát uklidňující prostředek a...«
»Vy se vrátíte do svých komnat a necháte mě, abych jednala podle svého,« řekla. Pohladila ho po rameni, aby zmírnila ostří rozkazu. »Jinak to možné není.«
Náhle se odvrátila a se vztyčenou hlavou důstojně kráčela domem ke svým pokojům. Chladné stěny... chodby... důvěrně známé dveře. Prudce dveře rozhodila, prošla jimi a zabouchla je za sebou. Stála tam a zamračeně hleděla na okna svého obývacího pokoje, která byla opatřena štíty. Hawat! Mohl by to být on, koho Harkonnenové koupili? Uvidíme.
Zamířila k hlubokému starobylému křeslu s vyšívaným čalouněním z krokačí kůže a natočila je tak, aby stálo náručí ke dveřím. Najednou si až příliš jasně uvědomila, že v pouzdře na noze má krispel. Pouzdro odvázala a připevnila si je k paži. Vyzkoušela jeho sklon. Ještě jednou se rozhlédla po pokoji a vše si pro případ tísně přesně vryla do paměti: lehátko nedaleko rohu, židle s rovnými opěrkami podél stěny, dva nízké stolky, citera na stojánku vedle dveří do ložnice.
Ze suspenzorových lamp se linulo bledé světlo. Ztlumila je, usedla do křesla a hladila čalounění a oceňovala, že pro nadcházející příležitost má křeslo královskou důstojnost.
A nyní nechť přijde, pomyslela si. Uvidíme, co uvidíme. A připravila se podle benegesseritského návyku

na čekání: shromažďovala trpělivost, sbírala síly.
Zaťukání na dveře se ozvalo dřív, než předpokládala, na její vyzvání vstoupil Hawat.
Bez pohnutí ho z křesla pozorovala. Postřehla, že z jeho pohybů vyzařuje mladistvá energie vyvolaná drogami, pod ní však viděla únavu. Hawat měl v uslzených očích lesk. Jeho tuhá pokožka se v osvětlení místnosti zrcadlila slabě žlutým odstínem a na rukávě ruky, kterou používal k boji, byla velká, vlhká skvrna. Vytušila, že od krve.
Ukázala na jednu z židlí s rovnou opěrkou: »Přines tu židli a sedni si naproti mně.«
Hawat se uklonil a poslechl. Ten opilý idiot Idaho! pomyslel si. Zpytavě zkoumal Jessičinu tvář a přemýšlel, jak by mohl situaci zachránit.
»Už dávno jsme si měli udělat mezi sebou jasno,« začala Jessica.
»Co mou lady trápí?« Posadil se, ruce si položil na kolena.
»Nedělej, že nic nevíš!« utrhla se. »Jestliže ti neřekl Yueh, proč jsem pro tebe poslala, pak to udělal jeden z tvých špiónů v mé domácnosti. Budeme alespoň v tom k sobě upřímní?«
»Jak si přejete, má lady.«
»Nejdříve mi odpověz na jednu otázku,« řekla.
»Jsi v současné době harkonnenským agentem?«
Hawat se náhle nadnesl nad židlí, tvář mu zbrunátněla rozhořčením a z jeho otázky zněl důraz: »Vy se mě odvažujete tak urážet?«
»Sedni si,« řekla klidně. »Ty jsi mě tak urazil.«
Jen pomalu opět klesal do židle.
A Jessica si zhluboka oddechla úlevou, když zjistila, co prozrazovaly známky na tváři, kterou tak dobře znala. Ne, Hawat to není.
»Teď vím, že jsi mému vévodovi zůstal věrný,« řekla. »Jsem tedy připravena odpustit ti to, čím jsi urazil ty mě.«
»Je zde co odpouštět?«
Jessica se zamračila a v duchu si říkala: Mám vynést svůj trumf? Mám mu povědět o vévodově dceři, kterou poslední týdny nosím pod srdcem? Ne... ani Leto o tom neví. Jen by mu to zkomplikovalo. život, odvádělo jeho pozornost v době, kdy se musí .soustředit na naše přežití. Ještě bude čas ten trumf vynést.
»Mluvčí pravdy by to rozhodla,« pokračovala, »ale my zde žádnou mluvčí pravdy schválenou nejvyšší radou nemáme.«
»Jak říkáte. Nemáme zde žádnou mluvčí pravdy.«
»Je mezi námi zrádce?« zeptala se. »Studovala jsem naše lidi velmi pečlivě. Kdo by jím mohl být? Gurney ne. Určitě ne Duncan. Jejich poručíci nejsou ze strategického hlediska na příslušně vysokém místě, aby připadali v úvahu. Ty to nejsi, Thufire. Paul to být nemůže. Já vím, že já to nejsem. A co doktor Yueh? Nemám ho zavolat a podrobit testu?«
»Víte, že to bude prázdné gesto,« namítl Hawat. »Prodělal kondicionování na vysoké škole. To já vím jistě.«
»Nehledě k tomu, že jeho manželka byla z Bene Gesseritu a že ji Harkonnenové zavraždili.«
»Tak tohle se přihodilo,« řekl Hawat.
»Co bylo příčinou, že tak hanebné podezření padlo na mě?« zeptala se.
Hawat se zachmuřil. »Má lady přivádí svého služebníka do nemožné situace. Jsem především věrný vévodovi.«
»Pro tvoji věrnost jsem ochotná ti odpustit hodně,« poznamenala.
»A já se musím zeptat znovu: Je zde co odpouštět?«
»Skončili jsme ve slepé uličce?«
Pokrčil rameny.
»Promluvme si zatím ještě o něčem jiném,« navrhla. »O Duncanu Idahovi, obdivuhodném bojovníkovi, jehož schopnosti hlídat a dohlížet jsou tak vysoce oceňovány. Dnes v noci si dopřál přes míru něčeho, co se nazývá kořeněné pivo. Mám zprávy, že i jiní z našich lidí jsou touto míchaninou otupováni k lhostejnosti. Je to pravda?«
»Máte svoje zprávy, má lady.«

»To mám. Nevidíš to pití jako symptom, Thufire?«
»Má lady mluví v hádankách.«
»Použij svoje mentatské schopnosti!« vyštěkla. »Co trápí Duncana a ty ostatní? Mohu ti odpovědět třemi slovy - nemají žádný domov.«
Zaryl do vzduchu prst směřující k podlaze. »Arrakis, to je jejich domov.«
»Arrakis je velká neznámá! Caladan byl jejich domovem, ale my jsme je vyvrátili z kořenů. Nemají žádný domov. A mají strach, že je vévoda nechá na holičkách.«
Strnul. »Kdyby něco takového pronesl muž, byl by to důvod k...«
»Ach, nech toho, Thufire. Když lékař určí správně diagnózu, znamená to, že je defétista nebo zrádce? Mým jediným záměrem je léčit chorobu.«
»Vévoda mi v těchto záležitostech přenechává pravomoc.«
»Ale snad chápeš, že je přirozené, když mi průběh té choroby leží na srdci,« řekla. »A snad mi potvrdíš, že mám v tomto směru určité schopnosti.«
Budu s ním muset otřást pořádně? ptala se sama sebe. Potřebuje šok - něco, co by ho vyvedlo z míry.
»Váš zájem by se dal vykládat velmi různě,« řekl Hawat. Pokrčil rameny.
»Už jsi mne tedy odsoudil?«
»Samozřejmě že ne, má lady. Ale nemohu si dovolit žádné riziko, taková je prostě situace.«
»Přímo v tomto domě jsi přehlédl, že mému synovi hrozí nebezpečí,« poznamenala. »Kdo bral na sebe riziko?«
Znachověl. »Nabídl jsem vévodovi rezignaci.«
»Nabídl jsi ji mně nebo Paulovi?«
Nyní už nedokázal držet hněv na uzdě: prozrazovalo ho rychlé oddechování, rozšířené nozdry, strnulý pohled. Zahlédla, jak mu na spánku pulsuje tepna.
»Jsem vévodův člověk,« řekl a jednotlivá slova ze sebe vyrážel.
»Zrádce neexistuje,« řekla. »Hrozba je někde jinde. Snad má nějakou souvislost s laserpaly. Možná že se odváží ukrýt někde několik laserpalů s časovacím mechanismem, které budou zaměřeny na domovní štít. Možná že...«
»A kdo by po výbuchu mohl určit, že nešlo o atomovou nálož?« zeptal se. »Ne, má lady. Nic tak nezákonného nebudou riskovat. Radiace přetrvává, takový důkaz se těžko odstraňuje. Ne. Budou většinu formalit dodržovat. Musí to být zrádce.«
»Jsi vévodův člověk,« řekla ironickým tónem. »Zničil bys ho, abys ho zachránil?«
Zhluboka se nadechl. »Jste-li nevinná, omluvím se vám co nejponíženěji,« řekl potom.
»Vezměme nyní tebe, Thufire,« pronesla: »Lidem se žije nejlépe, když každý má svoje vlastní místo, když každý ví, kam ve struktuře záležitostí patří. Znič to místo a zničíš člověka. Ty a já, Thufire, ze všech těch, kdo milují vévodu, jsme v nejideálnější pozici zničit si ta místa vzájemně. Nemohla bych za nocí našeptávat vévodovi, že jsi podezřelý? Kdy by byl k takovému našeptávání nejpřístupnější? Mám to snad popisovat podrobněji?«
»Vyhrožujete?« řekl na půl úst.
»Vůbec ne. Pouze ti předvádím, že nás někdo napadá prostřednictvím základní struktury našeho života. Je to chytré, ďábelské. Navrhuji, abychom tento úskok odrazili tím, že si uspořádáme život tak, aby nezůstala skulina, kudy by takový osten mohl proniknout.«
»Vy mě obviňujete, že našeptávám nepodložená podezření?«
»Nepodložená, ano.«
»Budete jim čelit vlastním našeptáváním?«
»Tvůj život se skládá z našeptávání, Thufire, můj ne.«
»Berete tedy v pochybnost moje schopnosti?«
Povzdechla. »Thufire, chci jen, abys zvážil, jakou úlohu v tom hrají tvoje osobní emoce. Přirozený člověk je zvíře bez logiky. To, že ty aplikuješ logiku na všechny záležitosti, je nepřirozené, ale je to tak, protože je to užitečné. Ty jsi ztělesněním logiky - mentat. Avšak tvoje řešení problémů jsou pojmy, které se ve velmi reálném smyslu promítají mimo tebe, kde je třeba je studovat a obracet, zkoumat ze všech úhlů.«
»Teď jste si umanula, že mě budete učit mou profesi?« zeptal se a ani se nesnažil potlačit ve svém hlase

pohrdání.
»Cokoli je mimo tebe, tomu můžeš rozumět a můžeš na to aplikovat svou logiku,« pokračovala. »Ale je to lidská vlastnost, že když narazíme na svoje vlastní problémy, na věci, které jsou hluboce osobní, tak ty pak představují pro naši logiku nejobtížnější oříšek k rozlousknutí. Tíhneme k tomu, abychom tloukli kolem sebe, sváděli vinu na všechno, jen ne na to skutečné, co sedí hluboko v skrytu a skutečně nás sužuje.«
»Vy se záměrně pokoušíte podkopat moji víru v moje vlastní schopnosti mentata,« pronesl chraptivě. »Kdybych zjistil, že někdo z našich lidí se takto pokouší zničit nějakou zbraň v našem arzenálu, neváhal bych ho označit a zlikvidovat.«
»Nejlepší mentati mají na faktor chyby ve svých výpočtech zdravý názor,« podotkla.
»Nikdy jsem netvrdil opak!«
»Pak se tedy pilně věnuj těm příznakům, které jsme oba viděli: lidé se opíjejí, hádají - šíří pomluvy a vyměňují si divoké povídačky o Arrakisu: ignorují většinu jednoduchých...«
»Nemají co na práci, o nic víc nejde,« přerušil ji. »Nesnažte se rozptýlit moji pozornost tím, že se pokusíte, aby jednoduché vypadalo záhadně.«
Strnule na něho civěla a myslela na vévodovy muže, kteří se v kasárnách dusí vlastními strastmi tak, že málem zapomněli, jak chutná čerstvý vzduch v plicích. Stávají se z nich postavy z předgildovní legendy, pomyslela si, muži z posádky zbloudilého hledače hvězd Ampolirose - nešťastní ze svých zbraní - stále hledající, stále připravení a stále váhající.
»Proč jsi nikdy plně nevyužil mých schopností ve svých službách vévodovi?« otázala se. »Bojíš se konkurence?«
Podíval se na ni zarputile, jeho staré oči planuly. »Něco vím o tom výcviku, který dávají vám, benegesseritským...« Odmlčel se a zamračil.
»Jen pokračuj, dopověz komu,« vybídla ho. »Benegesseritským čarodějnicím.«
»Vím něco o skutečném výcviku, kterým procházíte,« opravil se. »Jeho projevy jsem postřehl u Paula. Mě neoklame to, co vaše školy hlásají veřejnosti: existuješ pouze proto, abys sloužila.«
Ten šok musí být silný, už je na něj téměř zralý, pomyslela si. »V radě mi naslouchás s úctou,« řekla, »avšak na moji radu dbáš zřídkakdy. Proč?«
»Nedůvěřuji motivům vašeho Bene Gesseritu,« odpověděl. »Vy si možná můžete myslet, že dokážete prohlédnout člověka, vy si možná můžete myslet, že donutíte člověka, aby udělal přesně to, co...«
»Ty ubohý blázne, Thufire!« vzkypěla hněvem.
Zamračil se a opřel se o opěradlo židle.
»Ať už jsi slyšel o našich školách cokoli,« řekla, »skutečnost je mnohem fantastičtější. Kdybych chtěla zničit vévodu... nebo tebe, nebo jakoukoli jinou osobu, která se nachází v mé blízkostí, nedokázal bys mě zadržet.«
A napomenula se: Proč dovoluji, aby mi taková slova vkládala pýcha do úst? To není to, co mi káže návyk. To není to, čím ho musím šokovat.
Hawat vklouzl rukou pod tuniku, kde nosil malý vrhač otrávených šipek. Nemá na sobě štít, uvědomil si. Je to od ní jenom chvástání? Mohl bych ji nyní zabit..., ale - ach - ty důsledky, jestli se mýlím!
Jessica si povšimla, že jeho ruka sklouzla ke kapse, a řekla: »Snažně si přejme, aby se mezi nás nikdy nevkradlo násilí.«
»To je hodnotné přání,« souhlasil.
»Zatím se mezi nás vkradla nemoc,« poznamenala. »Musím se tě ještě jednou zeptat: Není rozumnější předpokládat, že harkonnenští zaseli takové podezření proto, aby z nás dvou nadělali nepřátele?«
»Zdá se, že jsme opět ve slepé uličce,« poznamenal.
Povzdechla si a pomyslela: Už je na to téměř zralý.
»Vévoda a já jsme pro náš lid otec a matka zastupující Impérium,« řekla. »Toto postavení...«
»Neoženil se s vámi,« vpadl jí do řeči.
Přinutila se ke klidu a uznala: Dobrý protivýpad, skutečně.
»Ale neožení se s nikým jiným,« řekla s přesvědčením, »neožení, dokud budu naživu. A Impérium zastupujeme, jak jsem už řekla. Zničit tento přirozený řád v našich státních záležitostech, narušit, rozdělit

a zmást nás - který cíl se pro tento záměr nabízí Harkonnenům jako nejpřitažlivější?«
Pochopil, kam míří, a obočí se mu stáhlo do zamračené křivky.
»Vévoda?« zeptala se. »Přitažlivý cíl, to ano, ale nikdo snad kromě Paula není tak dobře střežen. Já? Jistě pro ně představuji pokušení, ale musejí vědět, že ten, kdo je z Bene Gesseritu, představuje rovněž nesnadný cíl. Ale existuje lepší cíl, ten, jehož povinnosti zákonitě tvoří velké slabé místo. Ten, pro něhož je podezírání tak přirozené jako dýchání. Ten, který si celý svůj život buduje z narážek a tajemství.«
Prudce napřáhla pravici směrem k němu. »Ty!«
Hawat se chystal vyskočit ze židle.
»Ještě jsem ti nedovolila odejít, Thufire!« zvolala přísně. Starý mentat se zpět do židle téměř zhroutil, tak rychle mu svaly vypověděly poslušnost.
Pousmála se, ale nepříliš radostně.
»Teď už něco víš o skutečném výcviku, který prodělváme,« dodala.
Hawat se pokusil suchým hrdlem polknout. Její rozkaz zněl vladařsky, rezolutně - pronesla ho tónem a způsobem, o němž se přesvědčil, že mu nelze odporovat. Jeho tělo uposlechlo dřív, než si stačil vůbec něco uvědomit. Nic nemohlo jeho reakci zabránit - ani logika, ani vášnivý hněv... nic. To, co předvedla, svědčilo o smyslové, intimní znalosti takto ovládané osoby, o rozsahu ovládání, jaký by ani ve snu nepokládal za možný.
»Už před chvílí jsem řekla, že bychom si měli vzájemně rozumět,« ozvala se. »Mínila jsem tím, že bys ty měl pochopit mě. A teď dodávám, že tvoje oddanost vévodovi je vše, co ti zajišťuje, že já ti škodit nebudu.«
Hleděl na ni strnule, jazykem si zvlhčoval rty.
»Kdybych chtěla udělat z vévody loutku, oženil by se se mnou,« pokračovala. »Mohl by si dokonce myslet, že to udělal z vlastní vůle.«
Hawat sklonil hlavu a vzhlédl přes prořídlé řasy. Jen za cenu obrovského sebeovládání nezavolal stráž. Sebeovládání... a podezření, že ta žena by to nedovolila. Pomyšlení na to, jak ho ovládla, mu nahánělo husí kůži. V té chvíli, kdy zaváhal, mohla vytáhnout zbraň a zabít ho!
Má každá lidská bytost takové slabé místo? ptal se sám sebe. Může být každý z nás přinucen k jednání rozkazem dřív, než se může vzepřít? Ta myšlenka jím otřásla. Kdo by dokázal zadržet člověka s takovou schopností?
»Zahlédl jsi pěst ukrytou v benegesseritské rukavičce,« řekla. »Jen málo je těch, kdo ji zahlédli a žijí. A to, co jsem předvedla, je pro nás poměrně jednoduché. Neviděl jsi celý arzenál. Mysli na to.«
»Proč sedíte doma a nelikvidujete vévodovy nepřátele?« zeptal se.
»Koho chceš, abych zlikvidovala?« odpověděla otázkou. »Chceš, abych udělala z našeho vévody slabocha, donutila ho, aby se na mě vždy spoléhal?«
»Ale s takovou schopností...«
»Schopnost je dvojsečné slovo, Thufire,« přerušila ho. »Myslíš si: "Jak je pro ni snadné přinutit člověka k tomu, aby vrazil nůž do srdce nepřítele." Ano, Thufire, i do tvého srdce. Avšak co bych dokázala? Kdyby něco takového dělalo nás víc, nepadlo by na všechny, co jsme z Bene Gesseritu, podezření? To nechceme, Thufire. Nechceme se samy zničit.« Přikývla. »Skutečně jsme zde pouze proto, abychom sloužily.«
»Nemohu vám odpovědět,« řekl. »Vy víte, že nemohu.«
»O tom, co se zde přihodilo, nebudeš nikomu vyprávět,« řekla s důrazem. »Znám tě, Thufire.«
»Má lady...,« znovu se pokusil vyschlým hrdlem polknout. A pomyslel si: Má obrovské schopnosti, to ano. Ale není právě proto o to hroznějším nástrojem Harkonnenů?
»Vévodu by mohli zničit jeho přátelé stejně rychle jako jeho nepřátelé,« pronesla. »Věřím, že nyní se dobereš podstaty toho podezření a zbavíš se ho.«
»Jestliže se prokáže, že není opodstatněné,« doplnil.
»Jestliže,« řekla opovržlivě.
»Jestliže,« potvrdil.
»Ty jsi tvrdohlavý,« řekla.
»Opatrný,« poznamenal, »a uvědomuji si faktor omylu.«

»Položím ti tedy ještě jednu otázku: Co pro tebe znamená, když stojíš před jinou lidskou bytostí spoutaný a bezmocný, a ta jiná lidská bytost se vzdá možnosti zabít tě, osvobodí tě z pout a dá ti nůž, abys jej použil podle své vlastní vůle?«
Zvedla se z křesla, otočila se k němu zády. »Teď můžeš jít, Thufire.«
Starý mentat povstal a jeho ruka se sunula ke smrtící zbrani pod tunikou. V té chvíli si vzpomněl na býčí arénu a na vévodova otce (byl to odvážný člověk, ať už měl jakékoli jiné nedostatky) a na jeden dávný den koridy: V aréně stála rozzuřená černá bestie, hlavu skloněnou, neschopná pohybu a zmatená. Starý vévoda se otočil k rohům zády, okázale si přehodil čapku přes rameno a z tribun se snesla záplava volání slávy.
Já jsem ten býk a ona toreador, napadlo ho. Odtáhl od zbraně ruku, letmo pohlédl na pot, který se mu leskl v prázdné dlani. A věděl, že bez ohledu na to, co nakonec prokážou skutečnosti, nikdy na tuto chvíli nezapomene a že ho nikdy neopustí obrovský obdiv k lady Jessice.
Tiše se otočil a opustil pokoj.
Jessica přestala pozorovat odraz v oknech, obrátila se a zamyšleně pohlédla na zavřené dveře.
»Teď se dočkáme něčeho pořádného,« zašeptala.

Zápasíš se sny?
Bojuješ se stíny?
Chodíš jak ve spánku?
Čas proklouzl kolem.
Život ti uloupili.
Vše jsi promarnil.
Tvůj nerozum tě zabil.

PRINCEZNA IRULÁN: PÍSNĚ MUAD'DIBA. ŽALOZPĚV ZA JAMISE NA POHŘEBNÍ PLANINĚ

Leto stál ve vstupní hale svého sídla a ve světle jediné suspenzorové lampy pozorně četl vzkaz. Do svítání zbývalo ještě několik hodin, a on cítil, jak ho zmáhá únava. Ten vzkaz předal venkovní stráži nějaký fremenský posel právě nyní, když se vévoda vrátil z velitelského stanoviště.
Vzkaz zněl: »Kouřový sloup za dne, ohnivý sloup za noci.«
Podpis chyběl.
Co to znamená? uvažoval.
Posel odešel, aniž vyčkal odpovědi a dřív, než ho mohli vyslýchat. Splynul s nocí jako neurčitý stín.
Leto zastrčil papír se vzkazem do kapsy v tunice a řekl si, že jej později ukáže Hawatovi. Odhrnul si kadeř vlasů z čela a s povzdechem se nadechl. Tablety proti únavě už přestávaly působit. Dva dny už uplynuly od společenské večeře a od doby, kdy naposledy spal, ještě delší čas.
Kromě všech vojenských problémů ho trápilo nepříjemné jednání s Hawatem, hlášení o jeho setkání s Jessikou.
Neměl bych Jessiku vzbudit? ptal se sám sebe. Teď už není důvod hrát si s ní na tajemství. Nebo je?
Čert aby toho Duncana Idaha vzal!
Zavrtěl hlavou. Ne, Duncan za to nemůže. Já jsem udělal chybu, že jsem se Jessice nesvěřil hned od počátku. Musím to udělat teď dřív, než se nadělá ještě více škod.
To rozhodnutí mu zlepšilo náladu a on spěchal ze vstupní haly do velkého sálu a odtud chodbami do rodinného křídla.
V ohybu, kde se chodby rozdvojují k prostorám pro služebnictvo, se zastavil. Odněkud z druhého konce chodby pro služebnictvo se ozval podivný naříkavý zvuk. Položil levou ruku na spínač na svém štítovém opasku, do pravice nechal vklouznout kinžál. Nůž mu dodal pocit jistoty. Ten podivný zvuk ho naplňoval mrazivým pocitem.

Tiše se vydal chodbou pro služebnictvo a proklínal nedostatečné osvětlení. Nejmenší ze suspenzorových světel zde byla rozmístěna asi osm metrů od sebe a nastavena na nejnižší svítivost. Světlo stačily polknout tmavé kamenné zdi.
Z neduživého světla před ním se vynořila nevýrazná hromádka pohozená na podlaze.
Leto zaváhal, měl sto chutí zapnout štít, ale neudělal to, protože tím by si omezil pohyb, hůře by slyšel..., a protože zadržený náklad laserpalů v něm zanechal plno pochybností.
Pomalu k té šedivé hromádce přistoupil a zjistil, že je to lidská postava ležící obličejem na kamenné podlaze. Obrátil ji nohou a s nožem v ruce se nad ni sklonil, aby si v tlumeném světle prohlédl tvář toho člověka. Byl to pašerák Tuek, na hrudi měl vlhkou skvrnu. V jeho mrtvých očích strnula prázdná temnota. Leto se dotkl skvrny - byla ještě teplá.
Jak ten člověk mohl tady zahynout? ptal se Leto sám sebe. Kdo ho zabil?
Naříkavý zvuk sem doléhal silněji. Přicházel zepředu, z boční chodby vedoucí k místnosti s energetickou rozvodnou, kam nainstalovali hlavní štítový generátor pro dům.
S rukou na spínači štítového opasku a s připraveným kinžálem obešel vévoda mrtvé tělo, opatrně sestoupil chodbou a pozorně vyhlédl za roh směrem k rozvodné místnosti.
Několik kroků od rohu ležel na zemi jiný neforemný tvar a vévoda okamžitě zjistil, že právě ten je původcem naříkavého zvuku. Ten neforemný tvar se k němu plazil, zoufale pomalu a za přerývaného oddechování a sténání.
Leto potlačil strach, který ho náhle sevřel, rychle se rozběhl chodbou a přikrčil se k plazící se postavě. Byla to Mapes, fremenská hospodyně; vlasy měla kolem obličeje zcuchané, oděv potrhaný. Ze zad se jí rozšiřovala k bokům matně lesklá, tmavá skvrna. Dotkl se jejího ramene; zvedla se na loktech, hlavu natočila k němu; oči jí tonuly v černé prázdnotě.
»Ste vy,« vydechla. »Zabil... stráž... poslala... dostal... Tueka... unikne... má paní... vy..., vy... tady... ne...« Upadla dopředu a její hlava zaduněla nárazem o kamennou podlahu.
Leto hmatal po pulsu na jejím spánku. Nenahmatal žádný. Podíval se na skvrnu: Mapes byla bodnuta do zad. Kým? Hlavou mu vířily myšlenky. Chtěla říct, že někdo zabil stráž? A Tuek - poslala pro něho Jessica? Proč?
Začal se zvedat. Varoval ho šestý smysl. Jako blesk sklouzla jeho ruka ke spínači na štítovém opasku - příliš pozdě. Ochromující úder mu odhodil ruku do strany. Ucítil v ní bolest a zahlédl, že z rukávu vyčnívá šipka; cítil, jak se od ní šíří ochrnutí po paži vzhůru. Stálo ho mučivé úsilí, aby pozvedl hlavu a pohlédl do chodby.
V otevřených dveřích do místnosti s generátorem stál Yueh. Obličej mu zářil žlutým odrazem z jediného docela jasného suspenzoru nad dveřmi. Z místnosti za ním se neozýval žádný zvuk - generátory nepracovaly.
Yueh! uvědomil si překvapeně vévoda. Zničil domovní generátory! Jsme jako nazí!
Yueh zamířil k vévodovi, do kapsy schovával včelku.
Vévoda zjistil, že ještě může mluvit, vydechl: »Yuehu! Jak!« Pak mu ochrnuly nohy a on sklouzl k podlaze, jeho hlava zůstala opřená o kamennou zeď.
Když se Yueh skláněl k vévodovi, tvářil se smutně; dotkl se vévodova čela. Vévoda zjistil, že ten dotek ještě cítí, ale nějak vzdáleně..., tupě.
»Ta droga na šipce má selektivní účinek,« řekl Yueh. »Mluvit můžete, ale neradil bych vám to.« Krátkým pohledem zaletěl k dolnímu konci chodby a znovu se sklonil k vévodovi, vytrhl šipku a odhodil ji. Řinčivý zvuk šipky poskakující po kamenné podlaze slyšel vévoda slabě a vzdáleně.
Yueh to být nemůže, napadlo vévodu. Je kondicionován. Zašeptal: »Jak to?«
»Je mi líto, můj milý vévodo, ale existují věci, které jsou silnější než toto.« Dotkl se démantového tetování na čele. »Samotnému mi to připadá divné - ta neutralizace mého pyretického svědomí -, ale chci zabít člověka. Ano, skutečně chci. Nezastavím se před ničím, udělám to.«
Shlédl na vévodu. »Ach, vás ne, můj milý vévodo. Barona Harkonnena. Chci zabít barona.«
»Ba... ro... na Har...«
»Prosím mlčte, můj ubohý vévodo. Nemáte mnoho času. Ten umělý zub, který jsem vám nasadil po pádu u Narcalu - ten zub se musí vyměnit. Za chvíli vás uspím a nasadím vám za něj nový.« Rozevřel ruku,

pozorně si něco v dlani prohlížel. »Přesný duplikát, jeho jádro vypadá přesně jako nerv. Běžné detektory ani silné prosvěcování ho neobjeví. Ale když na něj silně skousnete, jeho horní vrstvička praskne. Když pak rychle vyfouknete vzduch z úst, zamoříte okolí jedovatým plynem - velice jedovatým.«
Leto strnule vzhlížel na Yueha a viděl v jeho očích pomatenou divokost, nad obočím a na bradě měl pot.
»Jste už beztak svým způsobem mrtev, můj ubohý vévodo,« řekl Yueh. »Ale než doopravdy zemřete, dostanete se do blízkostí barona. Baron bude přesvědčen, že jste drogami omámen do té míry, že ho nemůžete ani ve smrtelné agónii napadnout. A vy budete drogami omámen - a spoután. Ale útok může mít nejrůznější podoby. A vy si vzpomenete na zub. Na zub, vévodo Leto Atreide. Vzpomenete si na zub.«
Starý doktor se k němu nakláněl níž a níž, až zužující se zorné pole vévody téměř zcela vyplnila jeho tvář a svěšený knír.
»Zub,« pronesl tichým hlasem Yueh.
»Proč?« zašeptal vévoda.
Yueh poklekl na jedno koleno vedle něho. »Uzavřel jsem s baronem šajtánskou dohodu. A musím s určitostí vědět, že splní, co slíbil. Až ho uvidím, dozvím se to. Až na barona pohlédnu, pak to vědět budu. Ale bez trofeje bych se k baronovi ani nedostal. Vy jste ta trofej, můj ubohý vévodo. A já budu znát pravdu, až ho uvidím. Moje ubohá Wanna mě naučila hodně, mezi jiným také to, jak poznat jistotu pravdy, když emocionální zatížení organismu je nadměrné. Nedokážu to vždy, ale až uvidím barona - pak to vědět budu.«
Leto se pokoušel vzhlédnout na zub v Yuehově dlani. Měl dojem, že to, co prožívá, je noční můra - že to nemůže být skutečnost.
Na Yuehových purpurových rtech se zformoval úšklebek. »Já se dostatečně blízko k baronovi nedostanu, jinak bych to udělal sám. - Ne. Mě budou držet v bezpečné vzdálenosti. - Ale vy... ach ano! Vy, - moje nádherná zbraň! Bude vás chtít mít blízko u sebe - aby vychutnal potěšení, že vás má, aby se vychloubal.«
Leto zjistil, že ho téměř hypnotizuje doktorova levá čelist. Na čelisti se stahoval sval, když Yueh hovořil.
Yueh se sklonil ještě níž. »A vy, můj dobrý vévodo, můj cenný vévodo, vy nesmíte zapomenout na tento zub.« Držel zub mezi palcem a ukazováčkem. »Představuje vše, co vám zbývá.«
Leto pohnul bezhlasně rty. »Odmítám,« dostal pak ze sebe.
»Ach ne! Nesmíte odmítnout. Protože na oplátku za tuto službičku hodlám pro vás udělat jednu věc. Zachránit vašeho syna a vaši ženu. Nikdo jiný to nemůže udělat. Nechám je dopravit na místo, kam žádný Harkonnen nedosáhne.«
»Jak... je zachráníte?« zašeptal Leto.
»Provedu to tak, že budou vypadat jako mrtví, a pak je ukryji u lidí, kteří tasí nůž, jakmile zaslechnou Harkonnenovo jméno, kteří Harkonneny tak nenávidí, že je pálí židle, na nichž Harkonnen seděl, že sypou solí zem v místech, kudy Harkonnen kráčel.« Dotkl se Letovy čelisti. »Cítíte něco?«
Vévoda shledal, že nemůže odpovědět. Ucítil vzdálené škubnutí a spatřil, že Yueh má v ruce vévodský pečetní prsten. »Pro Paula,« poznamenal Yueh na vysvětlenou. »Zanedlouho upadnete do bezvědomí. Sbohem, můj ubohý vévodo. Až se příště setkáme, nebudeme mít na rozhovor čas.«
Chladná nehybnost se rozlévala vévodovi od čelisti vzhůru přes jeho tvář. Šedivá chodba se zúžila na špendlíkovou hlavičku s Yuehovými purpurovými rty uprostřed.
»Nezapomeňte na zub!« sykl Yueh. »Na zub!«

Měla by existovat věda o nespokojenosti. Lidé musí žít v krutých dobách a v útisku, aby si vypěstovali psychické svaly.

PRINCEZNA IRULÁN: SEBRANÁ RČENÍ MUAD'DIBA

Jessica procitla v temnotě, ticho kolem na ni dýchlo zlou předtuchou. Nemohla pochopit, proč jí mozek i

tělo svazuje ochablost. Její nervy přenášely podněty strachu z její pokožky. Napadlo ji, že by se měla posadit a rozsvítit, ale něco její rozhodnutí oddalovalo. V ústech ucítila něco... divného.
Pam - pam - pam - pam!
Byl to tupý zvuk, v temnotě bez směru. Někde.
Tu chvíli čekání vyplnil zhutněný čas a šelestivé vibrace ostré jako jehly.
Začala si uvědomovat svoje tělo, pouta na zápěstí a na kotnících roubík v ústech. Ležela na boku, ruce měla svázané za zády. Vyzkoušela pouta, uvědomila si, že jsou z krimskelového vlákna: jen by se stáhla těsněji, kdyby je napnula.
A nyní si vzpomněla.
Ve tmě její ložnice se něco pohnulo, něco vlhkého a štiplavého ji udeřilo do tváře, vyplnilo její ústa, a uchopily ji drsně něčí ruce. Prudce vdechla - jedno krátké nasátí vzduchu do plic - a ona rozpoznala narkotikum: Vědomí ji opustilo, položilo ji do černé rakve hrůzy.
Přišlo to, uvědomila si. Jak je jednoduché přemoci ženu z Bene Gesseritu. Stačí k tomu zrada. Hawat měl pravdu.
Nutila se nenapínat pouta.
Toto není moje ložnice, pomyslela si. Přenesli mě někam jinam.
Pomalu zmobilizovala vnitřní vyrovnanost.
Stále více si uvědomovala pach vlastního zatuchlého potu promíšený s pachutí strachu.
Kde je Paul? ptal a se sama sebe. Můj syn - co mu udělali?
Klid.
Nutila se do klidu, pomáhala si starodávnými praktikami. Ale hrůza zůstávala tak blízko.
Leto? Kde jsi, Leto?
Vycítila, že tma řídne. Začalo to stíny. Rozměry se vydělily, staly se novými trny pro vědomí. Něco bílého. Čára pod dveřmi.
Jsem na podlaze.
Přicházeli lidé. Vycítila to z podlahy.
S úsilím potlačila myšlenku na hrůzu. Musím zůstat klidná, ostražitá a připravená. Mohu mít třeba jen jedinou šanci.
Znovu se donutila k vnitřní vyrovnanosti.
Nepříjemné bušení srdce se změnilo na rovnoměrné tepání, čas dostával rozměr. Počítala pozpátku.
Byla jsem v bezvědomí asi hodinu. Zavřela oči, zaostřila smyslové vnímání na blížící se zvuky kroků.
Čtyři lidé.
Počítala rozdíly v jejich krocích.
Musím předstírat, že jsem stále v bezvědomí. Na chladivé podlaze se uvolnila a zkontrolovala, jak je její tělo připraveno, zaslechla, jak se otvírají dveře, přes víčka proniklo do jejích očí více světla.
Kroky se přiblížily: někdo stál nad ní.
»Jste vzhůru,« zaduněl bas. »Nepřetvařujte se.«
Otevřela oči.
Nad ní stál baron Vladimir Harkonnen. Z toho, co bylo kolem nich, poznala, že je ve sklepní místnosti, kam ulehl ke spánku Paul; na jedné straně spatřila jeho lůžko - prázdné. Stráže přinesly suspenzorové lampy, rozmístily je poblíž otevřených dveří. Z chodby za dveřmi pronikala záplava světla, která jí zraňovala oči.
Vzhlédla k baronovi. Měl na sobě žlutou pláštěnku, která se vydouvala nad jeho suspenzory. Buclaté tváře byly jako dvě andělská jablíčka pod pavoučíma černýma očima.
»Ta droga byla načasovaná,« pronesl dunivě. »Věděli jsme na minutu přesně, kdy budete přicházet k sobě.«
Jak se to mohlo stát? divila se. Museli znát moji přesnou váhu, můj metabolismus, moje... Yueh!
»Jaká škoda, že vám musíme nechat roubík,« poznamenal baron. »Mohli bychom si velice zajímavě popovídat.«
Mohl to být jedině Yueh, usoudila. Jak to?
Baron krátce pohlédl ke dveřím za sebou. »Pojď dál, Pitere.«

Toho člověka, který vstoupila zaujal místo vedle barona, nikdy dříve neviděla, ale jeho obličej znala - i jeho samotného: Piter de Vries, mentat assassin. Pozorně si ho prohlédla - dravčí rysy, inkoustově modré oči, které naznačovaly že jeho rodným světem je Arrakis; ale to, jak se pohyboval a jak stál, jí napovědělo, že to tak není. Jeho tělo mělo až příliš mnoho vody. Byl vysoký, ale štíhlý, a bylo na něm něco zženštilého.
»Taková škoda, že si nemůžeme popovídat, má drahá lady,« pokračoval baron. »Uvědomuji si však vaše schopnosti.« Pohlédl krátce na mentata. »Není-liž pravda, Pitere?«
»Máte pravdu, barone,« souhlasil mentat.
Jeho hlas se dotkl jejích nervů jako chladná vlna. Pro ženu s benegesseritským výcvikem znamenal výkřik: Zabiják!
»Mám pro Pitera překvapení,« pokračoval baron. »Domnívá se, že si přišel vyzvednout odměnu - vás, lady Jessiko. Ale mám v úmyslu dokázat následující: že o vás ve skutečnosti nestojí.«
»Zahráváte si se mnou, barone?« zeptal se Piter a pousmál se.
Když Jessica ten náznak úsměvu viděla, divila se, proč baron nezaujal vůči Piterovi obranný postoj. Pak se opravila. Baron jeho poloúsměv nedokázal přečíst, neměl její výcvik.
»V mnoha ohledech je Piter docela naivní,« poznamenal baron. »Nepřipouští si, jak ďábelsky nebezpečné stvoření jste, lady Jessiko. Předvedl bych mu to, ale tím bych zbytečně riskoval.« Baron věnoval Piterovi úsměv, ale ten vážnou masku očekávání neodložil. »Já vím, po čem Piter doopravdy baží. Piter baží po moci.«
»Slíbil jste mi, že mohu mít ji,« řekl Piter. Z jeho vysokého hlasu se vytratilo trochu z dřívější chladné rezervovanosti. Jessica zaslechla v Piterově hlase nápovědné tóny a neubránila se vnitřnímu záchvěvu hrůzy. Jak baron dokázal udělal z mentata takové zvíře?
»Můžeš si vybrat, Pitere,« řekl baron.
»Co si mohu vybrat?«
Baron pohrdavě luskl tlustými prsty. »Tuto ženu a vyhnanství z Impéria, nebo vévodství Atreidů na Arrakisu, jemuž bys mým jménem vládl podle vlastní libostí.«
Jessica pozorovala, jak baron svýma pavoučíma očima zkoumavě hledí na Pitera.
»Mohl bys zde být vévodou od a do zet, až na jméno,« dodal baron.
Je tedy můj Leto mrtev? ptala se Jessica sama sebe. Pocítila, že kdesi v jejím mozku se rodí tichý pláč.
Baron se stále věnoval mentatovi. »Snaž se pochopit sám sebe, Pitere. Chceš ji, protože byla vévodovou ženou, symbolem jeho moci - krásným, užitečným, připraveným výhradně pro svoji roli. Ale celé vévodství, Pitere! To je víc než symbol - to je realita. S ním bys mohl mít spoustu žen... a nejen je.«
»Neděláte si z Pitera legraci?« '
Baron se otočil s lehkostí tanečníka, jakou umožňovaly suspenzory. »Legraci? Já? Nezapomeň - já se toho kluka vzdávám. Slyšel jsi, co říkal zrádce o jeho výchově. Jsou oba stejní, matka i syn - smrtelně nebezpeční.« Baron se usmál. »Teď musím jít. Pošlu sem strážného, kterého jsem si pro tento okamžik ponechal v záloze. Je hluchý jako dub. Bude mít za úkol doprovodit tě na prvním úseku tvé cesty do vyhnanství. Tu ženskou zkrotí, když uvidí, že tě začala ovládat. Nedovolí ti, abys jí sejmul roubík, dokud nebudete z Arrakisu pryč. Jestli se rozhodneš zůstat..., v tom případě má jiné rozkazy.«
»Nemusíte odcházet,« zadržel ho Piter. »Už jsem se rozhodl.«
»Ale, ale!« rozesmál se vítězoslavně baron. »Takové rychlé rozhodnutí může znamenat jen jediné.«
»Beru vévodství,« řekl Piter.
A Jessica si pomyslela: Piter neví, že mu baron lže? Ale - jak by mohl vědět? Je to pokřivený mentat.
Baron pohlédl na Jessiku. »Není báječné, že znám Pitera tak dobře? Vsadil jsem se se svým mistrem zbraní, že se Piter rozhodne pro vévodství. Cha! No a nyní vás opustím. Tak to bude lepší. Ach, mnohem lepší. Rozumíte, lady Jessiko? Nechovám vůči vám žádnou zášť. Je to nutnost. Je to tak mnohem lepší. Ano. A já jsem ve skutečnosti nenařídil, aby vás zničili. Když se mě bude někdo dotazovat na to, co se vám přihodilo, podle naprosté pravdy se k autorství nebudu hlásit.«
»Necháváte to tedy na mně?« zeptal se Piter.
»Stráž, kterou ti sem pošlu, splní tvoje rozkazy,« řekl baron. »Cokoli se stane, nechávám na tobě.«
Upřeně se na Pitera zahleděl. »Ano. Zde na mých rukou neulpí ani kapka krve. Je to tvoje rozhodnutí.

Ano. Já o ničem nevím. Počkáš, dokud nebudu pryč, a pak provedeš to, co musíš provést, nechť je to cokoli. Ano. A... ach ano. Ano. V pořádku.«
Bojí se vyptávání mluvčí pravdy, napadlo Jessiku. Které? Ach ovšem, Ctihodné matky Gaius Heleny! Jestliže ví, že ho čekají její otázky, pak je do toho všeho jistě zasvěcen imperátor. Ach, můj ubohý Leto.
S posledním pohledem věnovaným Jessice se baron otočil a vyšel dveřmi. Sledovala ho očima. Je v tom to, nač Ctihodná matka upozorňovala - příliš silný soupeř, myslela si.
Vstoupili dva harkonnenští vojáci. Za nimi ještě jeden, a ten se postavil do dveří s napřaženým laserpalem; jeho obličej připomínal zjizvenou masku.
To je ten hluchý, napadlo Jessiku, když si prohlížela obličej zbrázděný jizvami. Baron ví, že na každého jiného člověka bych mohla použít Hlas.
Zjizvený voják pohlédl na Pitera. »Venku na nosítkách máme toho kluka. Jaké jsou vaše rozkazy?«
Piter promluvil k Jessice. »Myslel jsem, že vás budu držet v šachu pohrůžkou, že ublížím vašemu synovi, ale začínám chápat, že by to nemuselo fungovat. Nechal jsem rozum zastínit emocí. Nijak lichotivé pro mentata.« Pohlédl na první dvojici vojáků a natočil se tak, aby hluchý mohl odezírat: »Vezměte je do pouště, jak to navrhl zrádce v případě chlapce. Jeho plán je dobrý. Červi zničí veškeré důkazy. Těla těch dvou se nesmějí nikdy najít.«
»Nechcete je tam dopravit sám?« zeptal se zjizvený.
Odezírá, zjistila Jessica.
»Řídím se příkladem svého barona,« odpověděl Piter. »Zavezte je tam, kam navrhl zrádce.«
Jessica rozpoznala v Piterově hlase silné mentatské ovládání a pomyslela si: Ten se také bojí mluvčí pravdy.
Piter pokrčil rameny, otočil se a prošel dveřmi. Na chvíli se za nimi zastavil a Jessica si říkala, že se snad vrátí, aby se na ni naposledy podíval, ale on se dal znovu do kroku, aniž se obrátil.
»Pokud jde o mě, nijak by mě nelákala představa, že po tom, co se tady dnes v noci stalo, budu muset stát před mluvčí pravdy,« poznamenal zjizvený.
»Ty asi sotvakdy na tu starou čarodějnici narazíš,« prohodil jeden z dvojice vojáků. Obešel Jessiku kolem hlavy a naklonil se nad ni. »Nic se neudělá, když tady budem čumět a kecat. Vem ji za nohy...«
»Proč je nezabijem tady« zeptal se zjizvený.
»Při tom se nadělá dost svinstva,« namítl první. »Leda bys je chtěl oběsit. Co se mě týče, já mám rád hezkou, jednoduchou práci. Pohodit je v poušti, jak řekl zrádce, jednou dvakrát je říznout, nechat znamení pro červy. Nic se pak nemusí čistit.«
»Jo... no, asi máš pravdu,« připustil zjizvený.
Jessica jim naslouchala, pozorovala je a registrovala. Roubík v ústech jí znemožňoval použít Hlas a bylo nutné vzít v úvahu i to, že zjizvený neslyší.
Zjizvený zasunul laserpal do pouzdra a vzal Jessiku za nohy. Zvedli ji jako pytel brambor, propletli se s ní dveřmi a pohodili ji vedle jiné svázané postavy na nosítka nadnášená suspenzorem. Když ji otočili, aby ji k nosítkům přivázali, zjistila, kdo vedle ní leží - Paul. Byl spoután, ale roubík neměl. Jeho obličej nebyl víc než deset centimetrů od jejího, oči měl zavřené, dýchal rovnoměrně.
Je nadrogován? ptala se sama sebe.
Vojáci zvedli nosítka a Paul neznatelně otevřel oči - zahleděly se na ni dvě tmavé štěrbinky.
Nesmí se pokusit použít Hlas! snažně si přála. Jeden strážný je hluchý!
Paul oči zavřel.
Už před chvílí prováděl cvik vědomého dýchání, uklidňoval se, naslouchal těm, kdo ho zajali. Ten hluchý představoval problém, ale Paul nepodlehl beznaději. Benegesseritský soubor cviků k uklidnění, který ho naučila jeho matka, ho udržoval v duševní rovnováze a připraveného využít jakoukoli příležitost.
Paul se odvážil štěrbinami svých očí znovu na matku pohlédnout. Zdálo se, že je v pořádku. Avšak v ústech měla roubík. Divil se, kdo ji mohl zajmout. On sám se jim do rukou dostal zcela jednoduše - před spánkem si vzal prášek, který mu dal Yueh, a když se probudil, zjistil, že je připoután k těmto nosítkám. Možná že ji postihlo něco podobného. Logika nabízela vysvětlení, že zrádcem je Yueh, ale Paul si konečný soud ponechal na později. Znělo to nepochopitelně: doktor ze Sukovy školy a zrádce.
Nosítka se nepatrně naklonila, když se s nimi harkonnenští vojáci proplétali dveřmi do noci prozářené

hvězdami. Suspenzorová bóje zaskřípala o dveře. Pak je nesli po písku, skřípal jim pod nohama. Nad nimi se náhle vynořilo křídlo toptéry a vymazalo hvězdy. Nosítka se snesla k zemi.
Paulovy oči se přizpůsobily slabému světlu. V postavě, která otevřela dveře do toptéry a civěla dovnitř, poznal v nazelenalém přítmí světla z přístrojové desky hluchého vojáka.
»Todle je ta toptéra, co nás má vzít?« zeptal se hluchý a otočil se, aby viděl na rty svého druha.
»Je to ta o které zrádce řekl, že je přizpůsobená pro práci na poušti,« odpověděl ten druhý.
Zjizvený přikývl. »Je to jedna z těch malejch spojovacích mašinek. Není tam víc místa než pro dva z nás.«
»Dva stačí,« prohlásil nosič lehátka, přistoupil blíž a nastavil obličej k odezírání. »Odtud si je už můžeme vzít na starost my, Kinete. «
»Baron mi nařídil, abych se přesvědčil, co se těm dvěma stane,« řekl hluchý.
»Čeho se tak bojíš?« zeptal se druhý voják, který stál za nosičem nosítek.
»Je to benegesseritská čarodějnice,« řekl důrazně hluchý. »Ty mají velkou moc.«
»Ach...« Nosič nosítek významně přidržel pěst u ucha. »Jedna z nich, jo? Víš, co míním.«
Voják za ním zabručel. »Brzo z ní bude futro pro červa. Nemysli si, na žádnýho z těch velkejch červů ani čáry benegesseritský čarodějnice nestačí. Že, Czigo?« Šťouchl do nosiče.
»Jo-o,« uznal nosič. Vrátil se k nosítkám, uchopil Jessiku za ramena. »Pocem, Kinete. Můžeš letět s nima, když se chceš přesvědčit, co se stane.«
»To je od tebe hezký, že mě zveš Czigo,« řekl zjizvený.
Jessica pocítila, že ji zvedli stín křídla se otočil - hvězdy.
Vstrčili ji na zadní sedadlo toptéry, překontrolovali pouta z krimskelového vlákna a připoutali ji popruhem. Paula vmáčkli vedle ní, bezpečně spoutali pásem, a Jessica si přitom povšimla, že jeho pouta jsou z obyčejného provazu.
Zjizvený, hluchý voják, kterému říkali Kinet, se posadil dopředu. Voják kterému říkali Czigo, nastoupil z druhé strany a posadil se na druhé přední sedadlo.
Kinet zavřel dveře a sklonil se k řízení. Toptéra s křídly složenými k sobě vystartovala prudce vzhůru a zamířila na jih nad Štítový val. Czigo poklepal svého společníka po rameni: »Nemohl by ses otočit a ty dva hlídat?«
»Víš dobře, kam máme letět?« Kinet pozoroval Czigovy rty.
»To, co zrádce říkal, vím stejně dobře jako ty.«
Kinet otočil svoje sedadlo. Jessica zahlédla odraz hvězd na laserpalu v jeho ruce. Jak se její oči přizpůsobovaly, světlé obložení interiéru toptéry jako by shromažďovalo světlo, ale zjizvený obličej strážného zůstával neurčitý. Jessica na zkoušku napnula upínací popruh, zjistila, že je volný. Pocítila, že se jí do levé paže něčím zařezává a uvědomila si, že je nastřižen, že při prudkém trhnutí praskne.
Byl někdo v této toptéře a připravil ji pro nás? přemítala. Kdo? Pomalu stočila svoje svázané nohy dál od Paulových.
»Je to skoro ostuda zlikvidovat takovou hezkou ženskou,« ozval se Kinet. »Měls někdy nějakou urozenou?« Otočil se, aby se podíval na pilota.
»V Bene Gesseritu všecky nejsou urozený,« řekl pilot.
»Ale všecky vypadají bezvadně.«
Vidí mě docela zřetelně, usoudila Jessica. Vytáhla svoje svázané nohy na sedadlo a svinula je do klubíčka, zatímco hleděla upřeným pohledem na Kineta.
»Je skutečně moc hezká,« řekl Kinet. Zvlhčil si jazykem rty. »Je to fakt škoda.« Pohlédl na Cziga.
»Myslíš si to, co si myslím, že si myslíš?« zeptal se pilot.
»Kdo by se to dozvěděl?« odpověděl otázkou Kinet. »Potom...« Pokrčil rameny. »Já jen že jsem neměl nikdy žádnou urozenou. Možná se už nikdy taková příležitost nenaskytne.«
»Vztáhněte na moji matku ruku a...,« zvolal drsným hlasem Paul. Vyslal na Kineta rozzlobený pohled.
»Hele!« zasmál se pilot. »Zaštěkalo štěně. Ale nekouše.«
A Jessica si pomyslela: Paul posadil hlas příliš vysoko. Ale možná to bude účinkovat.
Dál letěli beze slova.
Ti ubozí blázni, pomyslela si Jessica, když si své hlídače pozorně prohlížela a znovu uvažovala o tom, co

říkal baron. Budou zabiti, jakmile ohlásí, že svůj úkol úspěšně splnili. Baron nechce mít žádné svědky.
Toptéra se přehoupla přes jižní okraj Štítového valu a Jessica zahlédla, že se pod nimi rozprostírá písečná oblast utopená do měsíčního stínu.
»Tady by to mělo stačit,« pronesl pilot. »Zrádce říkal, abysme je vyklopili na písek někde poblíž Štítového valu.« Naklonil stroj směrem k dunám a po dlouhém střemhlavém letu jej nad povrchem pouště ostře vyrovnal.
Jessica spatřila že Paul začíná praktikovat rytmické dýchání podle cviku pro zklidnění. Zavíral a otevíral oči. Jessica strnule hleděla, nemohla mu pomoci.
Ještě nezvládl dokonale Hlas, napadlo ji. Jestliže neuspěje...
Toptéra se dotkla písku, pak klouzala s mírným kolébáním, a když se Jessica ohlédla k severu ke Štítovému valu, zahlédla, jak tam mizí z dohledu stín křídel.
Někdo nás sleduje, uvědomila si. Kdo? Pak ji napadlo, že je to někdo, komu baron poručil, aby tuto dvojici hlídal. A nad těmito hlídači budou ještě další hlídači.
Czigo vypnul rotory křídel. Zaplavilo je ticho.
Jessica otočila hlavu. V okně za Kinetem spatřila tlumenou zář světla z vycházejícího měsíce, ojíněný hřbet skály vyčnívající z pouště. Hřebeny navátého písku tvořily na stěnách skály pruhy. Paul si odkašlal.
Pilot se zeptal: »Tady, Kinete?«
»Co já vím, Czigo?«
Czigo se obrátil a řekl: »Hele, koukej.« Napřáhl ruku k Jessičině sukni.
»Odstraňte jí roubík!« poručil Paul.
Jessica cítila, jak se ta slova převalují ve vzduchu. Tón i zabarvení vynikající - přikazující, velmi ostré. Poněkud nižší hlasová poloha by byla vhodnější, ale i tak snad spadala do rozsahu pro tohoto člověka.
Czigo posunul ruku vzhůru k pásce obepínající Jessičina ústa a povolil uzel roubíku.
»Nech toho!« nakázal Kinet.
»Ale drž hubu,« řekl Czigo. »Má přece svázané ruce.« Rozvázal uzel a páska se svezla k podlaze. Oči se mu leskly, když si Jessiku pozorně prohlížel.
Kinet položil pilotovi ruku na rameno. »Koukej, Czigo, není nutný...«
Jessica zkroutila krk a vyplivla roubík. Položila hlas do tlumených, intimních tónů. »Pánové! Není nutné, abyste o mě bojovali.« Současně se kvůli Kinetovi smyslně zavrtěla.
Poznala, že v nich vzrůstá napětí, a věděla, že v tomto okamžiku jsou přesvědčeni, že o ni bojovat musí. K tomu, aby mezi nimi vznikl spor, další důvod nepotřebovali. V duchu kvůli ní již bojovali.
Vztyčila vysoko hlavu, aby měla jistotu, že Kinet bude odezírat, a potom pronesla: »Mezi vámi nesmí být neshoda.« Odtáhli se od sebe a ostražitě na sebe pohlédli. »Stojí nějaká žena za to, aby se o ni bojovalo?« zeptala se.
Tím, že ta slova pronesla, tím, že byla blízko, udělala ze sebe velice žádoucí motiv pro souboj mezi nimi.
Paul měl rty pevně sevřené, nutil se do mlčení. Jednu příležitost k tomu, aby s Hlasem uspěl, už využil. Nyní záviselo vše na jeho matce, která měla mnohem větší zkušenosti.
»Jo,« pronesl zjizvený Kinet. »Není nutný bojovat kvůli...« Jeho ruka zamířila jako blesk k pilotově krku. Úder však narazil na hráz z kovu, který zachytil útočící rameno a ve stejném protipohybu prudce vnikl Kinetovi do hrudi.
Zjizvený muž zasténal a sesul se dozadu ke dveřím.
»Myslel si, že sem nějakej debil a ten trik neznám,« řekl posměšně Czigo. Stáhl k sobě ruku, v níž se objevil nůž lesknoucí se odraženým měsíčním světlem.
»A teď toho kluka,« rozhodl a naklonil se k Paulovi.
»To není nutné,« pronesla tlumeným hlasem Jessica.
Czigo zaváhal.
»Nebyl bys raději, kdybych se ti oddala dobrovolně a ochotně?« zeptala se Jessica. »Dej tomu chlapci šanci.« Ohrnula pohrdavě ret. »Tam venku v písku je to stejně pramalá šance. Dej mu ji a...« Usmála se. »Mohl by ses dočkat hezké odměny.«
Czigo se rozhlédl doleva, doprava a pak se opět věnoval Jessice. »Slyšel jsem, co může člověka v týhle poušti potkat,« řekl. »Nůž by snad byl pro toho kluka milosrdnější.«

»Je to příliš, oč tě žádám?« pronesla prosebně.
»Snažíš se mě podvést,« zabručel Czigo.
»Nechci vidět svého syna umírat,« řekla Jessica. »Je to nějaký podvod?«
Czigo se odtáhl, loktem povolil dveřní západku. Uchopil Paula, přetáhl ho přes sedadlo, vystrčil zpola ze dvířek a vztyčil ruku s připraveným nožem. »Co uděláš, chlapečku, když ti přeříznu pouta?«
»Okamžitě odtud uteče a zamíří k těm skalám,« napověděla Jessica.
»Uděláš to, chlapečku?« zeptal se Czigo.
Paulův hlas měl správný odstín marné vzpurnosti. »Ano.«
Nůž se snesl a přesekl pouta na Paulových nohou. Paul ucítil na svých zádech ruku, která ho vrhla dolů do písku. Úmyslně se ve dveřích zapotácel, aby se mohl opřít o jejich rám, natočil se, jako by o rám zavadil, a prudce vymrštil pravou nohu.
Špička jeho nohy mířila s přesností, která dávala to nejlepší vysvědčení jeho dlouholetému výcviku - jako by celý ten výcvik byl zaměřen na tento okamžik. Téměř každý sval jeho těla se na ní podílel. Špička zasáhla Cziga v měkké části žaludku těsně pod hrudní kostí, obrovskou silou projela jeho tělem vzhůru přes játra a bránici a rozdrtila pravou srdeční komoru.
S jediným hlasitým zachroptěním se Czigo nadnesl a zvrátil dozadu přes sedadla. Protože Paul měl svázané ruce, pokračoval v pádu do písku a přistál v kotoulu, který absorboval jeho pohybovou energii a současně ho postavil na nohy. Skočil zpátky do kabiny, našel nůž a uchopil jej do zubů, aby si matka o něj mohla rozřezat pouta. Pak nůž převzala Jessica a osvobodila mu ruce.
»Zvládla bych ho sama « poznamenala. »Musel by mi pouta přeřezat. To bylo od tebe hloupé riziko.«
»Vycítil jsem příležitost a využil jsem ji,« řekl.
Zaslechla v jeho hlase úsilí se ovládnout a změnila směr hovoru: »Na stropě kabiny je načmáraný znak Yuehova rodu.«
Vzhlédl a spatřil klikatý znak.
»Vystupme a pořádně si toptéru prohlédněme,« navrhla. »Pod sedadlem pro pilota je nějaký vak. Ucítila jsem ho, když nás strkali dovnitř.«
»Bomba?«
»Pochybuji. Zavání to tu něčím zvláštním.«
Paul vyskočil do písku a Jessica za ním. Po doskoku se Jessica otočila, natáhla ruku pro záhadný vak pod sedadlem a přitom si povšimla, jak jsou Czigovy nohy blízko jejího obličeje. Když vak vytáhla, zjistila, že je vlhký od pilotovy krve.
Ztráta vlhkostí, pomyslela si a věděla, že tak uvažují fremeni.
Paul se pozorně rozhlédl kolem. Spatřil skalnatý sráz vynořující se z písku jako pláž z moře a za ním větrem vyřezané příkré skály. Otočil se zpět, když jeho matka vytahovala z toptéry vak. Povšiml si, že se teď napjatě zahleděla přes duny směrem ke Štítovému valu. Sledoval směr jejího pohledu, aby zjistil, co ji upoutalo. Spatřil, že se k ním střemhlav snáší další toptéra, a uvědomil si, že nebudou mít čas odklidit těla z jejich stroje a zmizet.
»Utíkej, Paule!« vykřikla Jessica. »Jsou to Harkonnenové!«

Arrakis učí filozofii nože - uříznеš to, co není dokončené, a řekneš: »A teď už je to dokončené, protože to končí zde.«

PRINCEZNA IRULÁN: SEBRANÁ RČENÍ MUAD'DIBA

Na konci chodby se prudce zastavil rozběhnutý muž v harkonnenské uniformě. Věnoval pátravý pohled Yuehovi, letmé sklouznutí zraku Mapesině tělu a vévodovi ležícímu s roztaženýma rukama a nohama. Muž držel v pravici laserpal. Vyzařovala z něho jakási krutost, dojem tvrdostí a sebevědomí, které Yuehem otřáslo.
Sardaukar, řekl si Yueh. A bašár, podle toho, jak vypadá. Asi jeden z imperátorových bašárů, kterého

sem vyslali, aby na všechno dohlédl. Na tom, jakou má uniformu, nezáleží, žádné přestrojení je nezmění.
»Vy jste Yueh,« pronesl muž. Zahleděl se hloubavě na prstence Sukovy školy v doktorových vlasech, pozorným pohledem spočinul na démantovém tetování a pak pohlédl Yuehovi do očí.
»Jsem Yueh,« potvrdil doktor.
»Můžete si dát pohov, Yuehu,« řekl muž. »Když jste spustil domovní štíty, vpadli jsme rovnou dovnitř. Všechno zde máme pod kontrolou. Toto je vévoda?«
»Je to vévoda.«
»Mrtev?«
»Pouze v bezvědomí. Měl byste ho spoutat.«
»Jak jsou na tom ti ostatní?« Muž ukázal krátkým pohledem do chodby, kde leželo Mapesino tělo.
»Bohužel hůř,« pronesl málo zřetelně Yueh.
»Bohužel?« vyhrkl sardaukar opovržlivě. Přiblížil se a prohlédl si vévodu. »Tak tohle je velký Purpurový vévoda.«
Kdybych měl pochybnosti o tom, kdo ten člověk je, tímto by se rozptýlily, pomyslel si Yueh. Jedině imperátor říká Atreidovi Purpurový vévoda.
Sardaukar se sehnul a odřízl znak s purpurovým jestřábem z Letovy uniformy. »Na památku,« prohodil.
»Kde je vévodský pečetní prsten?«
»Nemá ho u sebe,« odpověděl Yueh.
»To vidím taky!« utrhl se sardaukar.
Yueh strnul, polkl. Jestli mě zmáčknou, předvedou k mluvčí pravdy, zjistí všechno o prstenu, o toptéře, kterou jsem nachystal - všechno selže.
»Vévoda někdy posílal svého posla s prstenem na důkaz, že rozkaz je přímo od něho,« vysvětloval Yueh.
»Musel mít zatraceně důvěryhodné posly,« zabručel sardaukar.
»Nesvážete ho?« odvážil se Yueh.
»Jak dlouho bude v bezvědomí?«
»Asi tak dvě hodiny. Nedal jsem mu tak přesně odměřenou dávku jako té ženě a chlapci.«
Sardaukar kopl vévodu špičkou do boku. »Toho se není třeba bát, i kdyby byl vzhůru. Kdy se probudí ta ženská s klukem?«
»Asi za deset minut.«
»Tak brzy?«
»Řekli mi že baron přijede ihned za svými vojáky.«
»To přijede. Vy počkáte venku, Yuehu.« Vyslal na Yueha nelítostný pohled. »A padejte!«
Yueh sklouzl očima na Leta. »Co bude...«
»Dodáme ho baronovi hezky a řádně převázaného jako drůbež na grilování.« Sardaukar pohlédl na démantové tetování na doktorově čele. »Vás znají; v domě vám nebude hrozit nebezpečí. Teď už nemáme čas na klábosení, zrádče. Jak slyším, ostatní už přicházejí.«
Zrádce, pomyslel si Yueh. Sklopil oči a protlačil se kolem sardaukara; věděl, že to slovo předurčuje, jak si ho bude připomínat historie: Yueh, zrádce.
Cestou k přednímu vchodu prošel kolem více těl, věnoval jim letmé pohledy v obavě, že některé z nich může patřit Paulovi nebo Jessice. Těla však patřila buď domovní osobní stráži, nebo měla na sobě harkonnenské uniformy.
Když se vynořil z hlavního vchodu do noci prozářené plameny, harkonnenští strážní zaujali pohotovostní polohu a pozorně ho očima sledovali. Palmy podél silnice hořely, zapálili je, aby osvětlovaly sídlo. Oranžovými plameny se vzhůru prodíral černý dým z hořlavin.
»To je zrádce,« poznamenal kdosi.
»Baron se s ním bude chtít brzy setkat,« řekl někdo jiný.
Musím zajít k toptéře, řekl si Yueh. Musím tam schovat vévodský pečetní prsten tak, aby ho Paul našel. A náhle se ho zmocnil strach. Jestliže mě Idaho bude podezřívat nebo propadne netrpělivosti - jestliže nepočká a nepoletí přesně tam, kam jsem mu řekl - Jessica a Paul zabití neujdou. Nebude mi dopřána ani ta nejmenší útěcha v mém počínání.

Harkonnenský strážný ho pustil: »Počkejte tam někde stranou.«
Náhle si Yueh připadl jako ztroskotanec v místě zkázy, v němž nic nezůstalo ušetřeno, v němž nebylo místa pro soucit. Idaho nesmí selhat!
Strčil do něj další strážný a vyštěkl: »Uhni z cesty, ty!«
Opovrhují mnou, i když jsem jim byl prospěšný, pomyslel si Yueh. Když ho strážný odstrčil, narovnal se a získal znovu něco ze své důstojnosti.
»Počkejte na barona!« zvolal vztekle důstojník ze stráže.
Yueh přikývl, kráčel podél průčelí sídla a snažil se jít nedbale, na rohu odbočil do stínu, odkud nebylo hořící palmy vidět. Rychlými kroky, z nichž každý svědčil o jeho úzkosti, zamířil Yueh k zadnímu dvoru pod skleníkem, kde čekala toptéra - stroj, který tam přistavili k odvozu Paula a Jessiky.
U otevřených zadních dveří do sídla stál strážný, ale jeho pozornost platila osvětlené chodbě a vojákům, kteří tam rámusili a prohledávali místnost po místnosti.
Jak si věřili!
Yueh se ponořil do stínů, opatrně obešel toptéru, uvolnil a otevřel dveře na straně odvrácené od strážného. Pod předními sedadly nahmatal frametu, kterou tam již dříve ukryl, nadzvedl utěsňovací chlopeň a vklouzl dovnitř rukou s vévodským pečetním prstenem. V prstech mu zašustil kořeněný papír, na který již předtím napsal vzkaz. Vtiskl prsten do papíru, vytáhl ruku a vak znovu utěsnil.
Tiše zavřel dveře od toptéry, obezřetně se vydal k rohu sídla a odtud vykročil k planoucím stromům.
A nyní dokonáno jest, pomyslel si.
Znovu se vynořil ve světle z hořících palem. Zakalil se do pláště a zahleděl se do plamenů. Brzy se to dozvím. Brzy uvidím barona a dozvím se to. A baron - ten se setká s jedním drobným zubem.

V jedné legendě se praví, že v okamžiku, kdy vévoda Leto Atreides zemřel, po obloze nad palácem jeho předků přeletěl meteor.

PRINCEZNA IRULÁN: ÚVOD DO DĚTSKÉ MINULOSTI MUAD'DIBA

Baron Vladimir Harkonnen stál u chráněného pozorovacího okénka přepravní lodě, z níž učinil své velitelské stanoviště. Okénkem viděl noc nad Arrakénem, prozářenou plameny. Jeho pozornost však nejvíce poutal vzdálený Štítový val, kde odváděla svou práci jeho tajná zbraň.
Dělostřelectvo s děly na třaskavé výbušniny.
U jeskyní, kam se vévodovi vojáci stáhli do poslední obranné linie, nepravidelně střílela děla. Pomalu odměřované dávky oranžové záře, spršky kamení a prachu v krátce trvajícím osvětlení - a vévodovi vojáci byli neprodyšně izolováni a odsuzováni zemřít vyhladověním chytáni jako zvířata ve svých doupatech.
Baron vnímal vzdálené hučení - bubnování, které se k němu neslo prostřednictvím kovu lodě: bum... bum. Pak: BUM - bum!
Kdo by pomyslel na renesanci dělostřelectva v této době? Ta myšlenka mu zavířila hlavou jako spokojený úsměv. Dalo se však předpokládat, že vévodovi lidé budou k těm jeskyním utíkat. A imperátor ocení moji prozíravost, která zabránila ztrátám na životech našich společných sil.
Nastavil jeden ze svých malých suspenzorů, které chránily jeho tlusté tělo před účinky gravitační síly.
Úsměv mu zvlnil rty.
Je škoda likvidovat takové bojovníky, jakými jsou vévodovi muži, pomyslel si. Jeho úsměv se rozšířil, teď se smál sám sobě. Lítost musí být krutá! Přikývl. O nezdar samozřejmě nestál. Tam čekal celý vesmír s náručí otevřenou člověku, který dokáže dělat správná rozhodnutí. Nerozhodné zbabělce bylo třeba vyhánět, nutit je, aby pelášili ke svým pelechům. Jak jinak by je člověk mohl ovládat a šlechtit?
Představil si svoje bojující muže jako včely kroužící kolem zajíců. A napadlo ho: Den bzučí sladce, když máš dost včel, které pro tebe pracují.
Za ním se otevřely dveře. Než se otočil, pozorně se zahleděl na odraz v pozorovacím okénku natřeném

nocí na černo.
Do místnosti vkročil Piter de Vries, následován Ummanem Kudu, kapitánem baronovy osobní stráže. Zvenčí hned u dveří se to hemžilo dalšími muži, skopovými obličeji osobních strážců, je jichž výraz v baronově přítomnosti zosobňoval pečlivou plachost.
Baron se otočil.
Piter se prstem dotkl pramene vlasů na čele v posměšném zasalutování. »Dobré zprávy, můj pane. Sardaukaři přinesli vévodu.«
»To je samozřejmé,« pronesl dunivě baron.
Pátravě si prohlížel Piterův zženštilý obličej ukrývající černé myšlenky jako maska. A oči: zastíněné štěrbiny z nejmodřejší modře.
Musím se ho brzy zbavit, napadlo barona. Už téměř přestává být užitečný, dospěl téměř k tomu, že představuje pro moji osobu konkrétní nebezpečí. Nejdříve však musí donutit arrakiský lid, aby ho nenáviděl. Pak tentýž lid přivítá mého Feyda-Rauthu jako spasitele.
Poté baron zaměřil celou svou pozornost na kapitána osobní stráže Ummana Kudu: čelisťové svaly jako břity nůžek, brada jako špice holínky - člověk, kterému může věřit, protože jeho špatné vlastnosti zná.
»Tak nejdříve, kde je ten zrádce, co mi věnoval vévodu?« zeptal se baron. »Musím se mu odměnit.«
Piter se otočil na špičkách a pokynul venkovnímu strážnému. Za dveřmi nastal pohyb a dovnitř vkročil Yueh. Pohyboval se strnule a toporně. Podél purpurových rtů mu visel knír. Zdálo se, že jen v jeho starých očích je život. Na pokyn Pitera se po třech krocích v místnosti poslušně zastavil a stál tam. Přes volný prostor upíral oči na barona.
»Ach. Doktor Yueh.«
»Můj pane Harkonnene.«
»Dozvídám se, že jste nám věnoval vévodu.«
»Jako svou polovinu dohody, můj pane.«
Baron se podíval na Pitera. Piter přikývl.
Baron se vrátil pohledem k Yuehovi. »Písemné smlouvy, že? A já...« Vychrlil: »Co jsem měl oplátkou udělat já?«
»Vy to docela dobře víte, můj pane Harkonnene.«
Nyní Yueh uslyšel ve svém mozku hlasité ticho času a dal průchod myšlenkám. Z baronova chování vycítil jemné náznaky proradnosti. Wanna byla doopravdy mrtvá - odešla mnohem dál, než kam mohli dosáhnout. Jinak by měli i nadále čím držet slabého doktora v šachu. Z baronova chování se dalo usoudit, že už ho neměli čím držet v šachu; to, co měli, zaniklo.
»Vím?« zeptal se baron.
»Slíbil jste mi, že moji Wannu zbavíte utrpení.«
Baron přikývl. »Ach ano. Teď si vzpomínám. To jsem slíbil. Tak zněl můj slib. Tak jsme zneutralizovali imperiální kondicionování. Nedokázal jste snést pohled na svoji benegesseritskou bosorku, když se plazila bolestí před Piterovými zesilovači. A baron Vladimir Harkonnen vždycky svoje sliby dodrží. Slíbil jsem, že ji zbavím utrpení, a dovolím vám, abyste sdíleli společný osud. Budiž tomu tak.« Pokynul rukou Piterovi.
V Piterových očích se zalesklo. Jeho náhlý pohyb připomínal pružnost šelmy. Nůž v jeho ruce se zajiskřil jako spár, než proletěl vzduchem a zaryl se Yuehovi do zad.
Starý doktor znehybněl, ale jeho pozornost platila i nadále baronovi.
»Tak ho sdílej!« zvolal opovržlivě baron.
Yueh zůstal stát, mírně se kolébal. Rty pohyboval s pečlivou přesností a hovořil se zvláštně trhanou intonací: »Mys... líte..., že... jste... nade... mnou... zvítě... zil. Mys... líte..., že... jsem... ne... věděl..., co... do... stanu... za... svou... Wannu.«
Upadl na zem. Bez ohýbání, bez pomalého sesouvání. Skácel se jako podťatý strom.
»Tak ho sdílej,« opakoval baron, ale jeho slova zněla jako prázdná ozvěna.
Yueh v něm zanechal pocit neblahého tušení. Rychle přenesl pozornost na Pitera. Spatřil, jak Piter otírá čepel o útržek látky, a povšiml si hedvábného lesku uspokojení v jeho modrých očích.
Tak takhle zabijí vlastní rukou, uvědomil si baron. Je dobré to vědět.

»Skutečně nám věnoval vévodu?« zeptal se baron.
»Taková je skutečnost, můj pane,« odpověděl Piter.
»Tak ho sem přiveďte!«
Piter vyslal pohled na kapitána osobní stráže, který se prudce otočil a šel splnit rozkaz.
Baron shlédl na Yueha. Podle toho, jak doktor upadl, by si člověk mohl myslet, že neměl v sobě kosti, ale byl celý ze dřeva.
»Nikdy bych se nedokázal přimět, abych důvěřoval zrádci,« poznamenal baron. »Ani zrádci, kterého jsem stvořil sám.«
Zaletěl pohledem k pozorovacímu okénku zakrytému nocí. Věděl že ta černá záplava ticha za ním patří jemu. Dělostřelecká palba na jeskyně ve Štítovém valu již dozněla; pasti doupat byly neprostupně uzavřeny. Baron si najednou nedovedl představit nic krásnějšího než tu naprostou prázdnotu z černě. Pokud na té černi nebyla bílá. Bílá poleva na černi. Porcelánově bílá.
Ale pocit pochybností stále přetrvával.
Co tím ten starý potrhlý doktor myslel? Ovšem, pravděpodobně věděl, co se s ním nakonec stane. Ale o tom, že si myslí, že vyhrál: »Myslíte si, že jste nade mnou zvítězil.«
Co tím mínil?
Dveřmi vstoupil vévoda Leto Atreides. Paže měl spoutány řetězy, v jeho orlím obličeji byly šmouhy špíny. Uniformu měl roztrženou v místě, odkud mu někdo odtrhl atreidský odznak. Kolem pasu měl z uniformy vytrhány kousky látky od toho, jak z něho strhli štítový opasek, aniž uvolnili příchytky. V očích mu seděl lesklý, nepříčetný pohled.
»Nuž-ž-že!« začal baron. Zaváhal, zhluboka se nadechl. Věděl, že promluvil příliš hlasitě. Tento okamžik, který tak dlouho nosil před očima, něco ze své sladké příchuti ztratil.
Čert aby toho zatraceného doktora vzal na věčnost!
»Domnívám se, že milý vévoda je nadrogován,« ozval se Piter. »Tak ho pro nás zrádce dostal.« Obrátil se k vévodovi. »Jste nadrogován, milý vévodo?«
Hlas zněl z velké dálky. Vévoda cítil řetězy, bolest ve svalstvu, puklé rty, hořící tváře, suchou pachuť žízně, drsně šeptající v ústech. Ale zvuky zněly tupě, jako by byly zakryté bavlněnou přikrývkou. A přes tu přikrývku vnímal pouze nejasné obrysy.
»Co je s tou ženskou a s tím klukem, Pitere?« zeptal se baron. »Dosud žádné zprávy?«
Piter si rychle přejel jazykem rty.
»Něco víš!« utrhl se baron. »Co?«
Piter na okamžik stočil oči ke kapitánovi osobní stráže, pak se znovu zadíval na barona. »Muži, které jsme poslali tu práci provést, můj pane - ti... ehm... našli jsme je.«
»No, ohlásili, že je všechno v pořádku?«
»Jsou mrtvi, můj pane.«
»Samozřejmě že jsou! Ale já chci vědět, zda...«
»Byli už mrtví, když jsme je našli, můj pane.«
Baronův obličej ožil. »A ta ženská a ten kluk?«
»Žádné stopy, můj pane - ale byl tam červ. Připlul, když to místo prohledávali. Snad je to tak, jak jsme si přáli - nešťastná náhoda. Možná...«
»Možnostmi se nezabýváme, Pitere. Co je s tou toptérou, která se ztratila? Říká to něco mému mentatovi?«
»Unikl v ní zřejmě jeden z vévodových mužů, můj pane. Zabil našeho pilota a unikl.«
»Který z vévodových mužů?«
»Šlo o dokonalé, tiché zabití, můj pane. Možná Hawat nebo ten Halleck. Možná Idaho. Nebo některý z těch vysoce postavených poručíků.«
»Možná, možná,« zabručel baron. Zaletěl pohledem na kymácející se postavu vévody omámeného drogami.
»Máme situaci v ruce, můj pane,« zdůraznil Piter.
»Ne, nemáte! Kde je ten pitomý planetolog? Kde je ten chlap Kynes?«
»Dostali jsme zprávu, kde ho najít, a poslali jsme pro něho, můj pane.«

»Nelíbí se mi, jakým způsobem nám státní úředník imperátora pomáhá,« zamumlal baron.
Všechno z té konverzace proniklo přes bavlněnou přikrývku, ale jen některá slova se zaryla vévodovi do mozku. Ženská a chlapec - žádné stopy. Paul a Jessica uprchli. A osud Hawata, Hallecka a Idaha zůstával velkou neznámou. Jiskřička naděje dosud doutnala.
»Kde je vévodský pečetní prsten?« chtěl vědět baron. »Na prstě ho nemá.«
»Sardaukaři tvrdí, že ho vévoda neměl, když ho přebírali, můj pane,« odpověděl kapitán osobní stráže.
»Zabil jsi doktora příliš brzy,« řekl baron. »To byla chyba. Měl jsi mě upozornit, Pitere. Jednal jsi příliš neuváženě a poškodil jsi zdar našeho podnikání.« Zamračil se. »Možná, možná!«
Myšlenka se vlnila v Letově hlavě jako sinusová křivka: Paul a Jessica uprchli! Ale v jeho paměti zaznělo ještě něco: Úmluva. Málem na ni zapomněl.
Zub!
Nyní si vzpomněl na část té úmluvy: Dávka jedovatého plynu uzavřená do falešného zubu.
Někdo mu naléhavě říkal, aby na zub nezapomněl. Ten zub měl ve svých ústech. Cítil jeho tvar jazykem. Měl udělat jen to, aby jej prudce skousl.
Ještě ne!
Ten někdo mu říkal, aby počkal, dokud se nedostane do blízkostí barona. Kdo mu to říkal? Nemohl si vzpomenout.
»Jak dlouho na něho bude ta droga ještě působit?« zeptal se baron.
»Možná ještě jednu hodinu, můj pane.«
»Možná,« zabručel baron. Znovu se otočil k okénku zčernalému nocí. »Mám hlad.«
Tamten rozmazaný šedivý tvar je baron, pomyslel si Leto. Ten tvar se kolébal dopředu a dozadu, houpal se tak, jak se houpala celá místnost. A místnost se roztahovala a smršťovala. Rozjasňovala se a tmavla. Propadla se do té černé tmy a zmizela.
Čas se stal pro vévodu řadou vrstev, vévoda jimi proplouval vzhůru. Musím čekat.
Stál tam stůl. Vévoda jej viděl naprosto zřetelně. A u opačného konce stolu seděl korpulentní, zavalitý muž, před sebou měl zbytky jídla. Leto cítil, že sedí na židli naproti tomu tlusťochovi, cítil řetězy a popruhy, které poutaly jeho chvějící se tělo k židli. Uvědomil si, že určitý čas uplynul, ale jak dlouhý, to nevěděl.
»Domnívám se, že přichází k sobě, barone.«
To promluvil medový hlas. To byl Piter.
»To vidím, Pitere.«
Dunivý bas: baron.
Leto si svoje okolí začal uvědomovat konkrétněji. Židle, na které seděl, se stala hmotnější, pouta řezavější.
A teď Leto viděl barona zřetelně. Pozoroval pohyby jeho rukou: nutkavé, nervní doteky - na okraji talíře, rukojeti lžíce - prst přejíždějící po záhybu z tuku na čelisti.
Leto tu pohybující se ruku pozoroval, fascinovala ho.
»Vy mě slyšíte, vévodo Leto,« začal baron. »Vím, že mě slyšíte. Chceme, abyste nám řekl, kde je vaše konkubína a dítě, které jste s ní zplodil.«
Letovi neunikl žádný náznak, ale ta slova byla pro něho hojivým balzámem. Je to tedy pravda: Paula a Jessiku nedostali.
»To, co hrajeme, není žádná zábava pro děti,« zaduněl baron.
»To musíte vědět.« Naklonil se k Letovi a zahleděl se mu pátravě do obličeje. Barona trápilo, že tuto záležitost nemůže vyřizovat soukromě, jen s vévodou. Muset dovolit ostatním, aby byli svědky choulostivé situace, která se týká členů vládnoucích rodů - to dávalo špatný precedens.
Leto cítil, jak se mu vrací síla. A v jeho paměti se nyní vynořovala vzpomínka na falešný zub jako štíhlá věžička v rovinatém kraji. V tom zubu je ampule tvaru nervu - jedovatý plyn - vzpomněl si, kdo tu jedovatou zbraň do jeho zubu vložil.
Yueh.
Drogami zastřená vzpomínka na hadrovitou mrtvolu, kterou viděl, když ji z této místnosti odtahovali, vznášela se v Letově paměti jako pára. Věděl, že to byl Yueh.

»Slyšíte ten hluk, vévodo Leto?« zeptal se baron.
Leto si pozvolna uvědomil, že slyší žabí zvuk, neartikulované kňučení někoho, kdo je v agónii.
»Chytili jsme jednoho z vašich lidí převlečeného za fremena,« pokračoval baron. »Snadno jsme jeho přestrojení prohlédli: oči, rozumíte. Tvrdošíjně opakuje, že ho poslali, aby mezi fremeny získával informace. Jistou dobu jsem na této planetě žil, drahý bratranče. Od té otrhané čeládky z pouště člověk informace nezíská. Řekněte mi, koupil jste si jejich pomoc? Poslal jste k nim svou ženu a syna?«
Leto cítil, jak mu obava sevřela hruď. Jestliže je Yueh poslal k těm lidem v poušti..., pátrání bude pokračovat, dokud je nenajdou.
»No tak, no tak,« řekl baron. »Nemáme moc času a bolest je rychlá. Nedovolte prosím, aby došlo až k tomu, milý vévodo.« Vzhlédl k Piterovi, který stál Letovi vedle ramena. Piter tady sice nemá všechny nástroje, ale určitě by mohl improvizovat.«
»Někdy je improvizace nejlepší,« poznamenal Piter.
Ten medový, vemlouvavý hlas! Leto jej slyšel u ucha.
»Měli jste nouzový plán,« řekl baron. »Kam jste svou ženu a syna dal poslat?« Sklouzl očima k vévodově ruce. »Schází vám prsten. Má ho váš chlapec?«
Baron vzhlédl, zabořil upřený pohled Letovi do očí.
»Neodpovídáte,« řekl. »Donutíte mě udělat něco, co bych hrozně nerad udělal? Piter používá jednoduché, přímočaré metody. Souhlasím, že někdy jsou nejlepší, ale nehodí se, abyste něco takového musel podstoupit právě vy.«
»Horký lůj na záda, třeba, nebo na oční víčka,« navrhl Piter. »Třeba na jiná místa na těle. Je zejména působivé, když dotyčný neví, kam přijde další porce loje. Je to dobrá metoda a v obrazci z hnisavě bílých puchýřů na nahém těle je něco půvabného, že, barone?«
»Je znamenitá,« potvrdil baron a z jeho hlasu zazněla trpkost.
Ty neklidné prsty! Leta upoutaly baronovy dětsky buclaté ruce, na nich třpytící se klenoty - jejich nutkavé bloudění z jednoho místa na druhé.
Do uší se mu zařezávaly zvuky z agónie, které pronikaly dveřmi za ním. Koho to chytili? ptal se v duchu sám sebe. Mohl to být Idaho?
»Věřte mi, drahý bratranče,« řekl baron. »Nechtěl bych, aby došlo až k něčemu takovému.«
»Nezapomeňte na nervová poselství spěchající přivolat pomoc, která nemůže přijít,« připomněl Piter. »Je v tom kus umění.«
»Ty jsi vynikající umělec,« zabručel baron. »Teď buď tak laskav a mlč.«
Leto si najednou vzpomněl, co kdysi řekl Gurney Halleck, když se díval na obraz barona: A stál jsem na písku moře a spatřil, jak se z moře vynořuje příšera... a nad jejími hlavami pojem rouhání.
»Ztrácíme čas, barone,« poznamenal Piter.
»Snad.«
Baron přikývl. »Milý Leto, vy víte, že nám nakonec řeknete, kde jsou. Existuje určitá hranice bolesti, které už neodoláte.«
Je nanejvýš pravděpodobné, že má pravdu, pomyslel si Leto. Kdyby nebylo toho zubu... a skutečnosti, že opravdu nevím, kde jsou.
Baron nabral plátek masa, vtiskl jej do úst a pomalu žvýkal. Polkl. Musíme zkusit něco jiného, pomyslel si.
»Pozoruj tohoto unikátního člověka, který popírá, že se dá zdolat,« řekl baron. »Pozoruj ho, Pitere.« A v duchu pokračoval: Ano! Dívej se na něho, na toho člověka, který se domnívá, že si ho nikdo nemůže koupit. Dívej se na něho, zajatého miliónem akcií jeho samotného, prodávaných po kapkách v každé sekundě jeho života. Kdybys ho teď vzal a zatřásl s ním, bude uvnitř chřestit. Je prázdný Vyprodán! Co záleží na tom, jak teď zemře?
Žabí zvuky v pozadí ustaly.
Baron spatřil, že se ve dveřích na opačném konci místnosti objevil Umman Kudu, kapitán osobní stráže, a potřásl hlavou. Zajatec neposkytl žádné informace. Další nezdar. Je načase přestat ztrácet čas s tímto bláznivým vévodou, s tím pitomým, sentimentálním bláznem, který si neuvědomuje, jaké peklo je tak blízko něho - jen vlásek od něho.

Ta myšlenka barona uklidnila a překonala jeho váhavost dovolit, aby příslušníka panovnického rodu vystavili bolesti. Připadal si náhle jako chirurg provádějící nekonečné, plynulé lékařské zásahy nůžkami - odstřihující masky z bláznů, ukazující peklo pod nimi.
Zbabělci, všichni!
A jak se krčili, když spatřili masožravce!
Leto upíral pohled přes stůl a ptal se sám sebe, proč čeká. Ten zub by všechno rychle ukončil. Přesto - život byl krásný, většina z něho. Přistihl se, že si vzpomíná na rádiem řízeného draka, jak houpavě pluje vzhůru na lasturově modré obloze Caladanu, a na Paula, jak se při pohledu na draka radostně směje. A vzpomněl si na východ slunce zde, na Arrakisu - na zbarvené vrstvy Štítového valu ztlumené oparem z prachu.
»To je moc špatné,« zabručel baron. Odstrčil se od stolu, hbitě se na svých suspenzorech postavil a chvíli váhal, když zahlédl, že vévoda je najednou nějaký jiný. Spatřil, že se vévoda hluboce nadechl, čelist mu strnula a na ní se objevila vlnka svalů, když prudce sevřel ústa.
Jaký má ze mě strach! pomyslel si baron.
Ochromen strachem, že by mu baron mohl uniknout, Leto ostře skousl zub s ampulí a ucítil, jak zub praskl. Otevřel ústa, prudce vydechl výpary, jejichž palčivost ucítil na jazyku. Baron se zmenšil jako postava, kterou člověk vidí v zužujícím se tunelu. Těsně u uší zaslechl silný vzdech - patřil medovému hlasu: Piterovi.
Toho to zasáhlo také!
»Pitere, co se děje?«
Dunivý hlas zněl z velké dálky.
Leto cítil, že mu víří hlavou vzpomínky - dávné nedůležité maličkostí. Tato místnost, stůl, baron, pár očí naplněných hrůzou - očí z modře obklopující modř - všechno kolem něho se stlačilo na pokřivenou symetrii.
Byl v ní muž s čelistí připomínající špici holínky, padající zakrslý člověk. Ten zakrslík měl přeražený nos zahnutý doleva: jako metronom zdůrazňující sudou zlobu, který provždy strnul na začátku kyvu vzhůru.
Leto zaslechl třesk porcelánového nádobí - velmi vzdálený - zněl mu v uších jako řev. Z jeho mozku se stera bezedná nádoba na odpadky, zachycovala všechno. Všechno, co kdysi bylo: každý křik, každý šepot, každé... ticho.
Jedna myšlenka mu zůstala. Leto ji spatřil v beztvarém světle napsanou paprsky z černě: Čas, kdy se formuje člověk, a člověk, který formuje čas. Ta myšlenka na něho udělala dojem svou hloubkou, ale věděl, že ji nikdy nevysvětlí.
Ticho.
Baron stál zády ke svým soukromým dveřím vedoucím do jeho útočiště za stolem. Zabouchl je za sebou, oddělil se od místnosti plné mrtvých lidí. Smysly vycítil, že kolem něho pobíhají osobní strážci. Nadechl jsem se toho? ptal se sám sebe. Ať to bylo cokoli, dostalo mě to taky?
Začal opět vnímat zvuky... a uvažovat. Slyšel, jak někdo vydává hlasité rozkazy - plynové masky..., nechte dveře zavřené..., spusťte větráky.
Ti ostatní se zhroutili rychle, pomyslel si. Ale já dosud stojím. Nemilosrdné peklo! To bylo o vlásek!
Nyní mohl situaci analyzovat. Svůj štít měl aktivovaný, nastavený sice na nízký, ale přece jenom dostatečný výkon k tomu, aby se potlačila difúze molekul na rozhraní pole vytvořeného štítem. A právě se odstrkával od stolu... To a Piterův prudký vzdech z úleku přiměly kapitána osobní stráže, aby vyběhl své záhubě vstříc.
Náhoda a varování ve vzdechu umírajícího člověka - ty ho zachránily.
Necítil k Piterovi žádnou vděčnost. Ten blázen se nechal zabít sám. A ten stupidní kapitán osobní stráže! Vždycky říkal, že každého důkladně prověří, dřív než ho přivede do baronovy blízkostí! Jak bylo možné, že vévoda...? Žádné varování. Ani od čichače jedu nad stolem - až bylo příliš pozdě. Jak to?
Nu což, na tom teď nezáleží, pomyslel si baron. Začalo se mu vracet reálné myšlení. Nový kapitán začne tím, že na tyto otázky najde odpovědi.
Začal si uvědomovat, že z chodby doléhá čilejší ruch - za rohem u druhých dveří do té místnosti smrti. Odstrčil se od dveří svého útočiště a pátravě se zadíval na lokaje kolem sebe. Stáli tam se strnulými

pohledy, stáli tiše a čekali, jak se baron zachová.
Bude se baron zlobit?
A baron si uvědomil, že od chvíle, kdy jako střela vyběhl z té hrozné místnosti, uběhlo teprve několik sekund.
Někteří z osobních strážců měli zbraně namířené na dveře, jiní s úpornou pozorností sledovali prázdnou chodbu táhnoucí se směrem, odkud se za rohem po jejich pravici ozývaly zvuky.
Od toho rohu rázným krokem vyšel muž, plynová maska se mu kolébala na popruzích u krku, očima pozorně sledoval čichače jedu, které lemovaly strop chodby. Měl vlasy barvy másla a plochý obličej se zelenýma očima. Z jeho úst s plnými rty vyzařovala ráznost. Vypadal jako nějaký vodní živočich omylem zařazený mezi ty, co se pohybují na souši.
Baron se na něho pozorně díval, když se k němu přibližoval, a vybavil si jeho jméno: Nefud. Iakin Nefud. Desátník osobní stráže. Nefud propadl návyku na semútu, narkotiku, jehož účinek zesiluje vnímání hudby vznikající v nejhlubším vědomí. To je užitečná informace.
Nefud se zastavil před baronem, zasalutoval. »Chodba je v pořádku, můj pane. Držel jsem venku hlídku a pochopil jsem, že to musí být jedovatý plyn. Ventilátory ve vašem pokoji vháněly dovnitř vzduch z těchto chodeb.« Vzhlédl na čichače jedu nad baronovou hlavou. »Nic z toho krámu se sem nedostalo. Teď dáme tu místnost uklidit. Jaké jsou vaše rozkazy?«
Baron jeho hlas poznal - byl to ten, který vydával hlasité rozkazy. Je schopný ten desátník, pomyslel si.
»Tam uvnitř jsou všichni mrtví?« zeptal se baron.
»Ano, můj pane.«
Musíme se tedy přizpůsobit, řekl si baron.
»Nejdříve dovol,« pronesl baron slavnostně, »abych ti blahopřál, Nefude. Jsi novým kapitánem mé osobní stráže. A doufám, že si vezmeš k srdci správné ponaučení z osudu svého předchůdce.«
Baron pozoroval, jak si jeho nově povýšený osobní strážce začíná uvědomovat dosah, že pochopil, že již nikdy bez své semúty nebude.
Nefud přikývl. »Můj pán ví, že se budu bezvýhradně věnovat jeho bezpečnosti.«
»Ano. A teď do práce. Mám dojem, že vévoda měl něco v ústech. Zjistíš, co to něco bylo, jak to fungovalo, kdo mu to pomáhal dát do úst. Učiníš veškerá opatření...«
Zarazil se, tok jeho myšlenek přerušil rozruch z chodby za ním - strážci u dveří k výtahu ze spodních podlaží fregaty se pokusili zadržet vysokého plukovníka bašára, který se právě vynořil z výtahu.
Baron si nemohl uvědomit, odkud bašárovu tvář zná: úzká tvář s ústy jako řezná rána v kůži, dvojice inkoustových skvrn místo očí.
»Odtáhněte ode mě pracky, vy bando mrchožroutů!« zahřměl bašár a odstrčil strážce stranou.
Ach, někdo ze sardaukarů, uvědomil si baron.
Plukovník bašár zamířil rázným krokem k baronovi, jehož oči se v nepříjemném očekávání zúžily na štěrbiny. Sardaukarští důstojníci v něm vyvolávali tísnivý pocit. Všichni vypadali tak nějak jako příbuzní vévody..., zesnulého vévody. A to, jak s baronem jednali!
Plukovník bašár se rázně zastavil na půl kroku od barona, s rukama na kyčlích. Strážci za ním postávali nervózně a nejistě.
Baronovi neušlo, že bašár nezasalutoval, že tak dal najevo pohrdání, a jeho tísnivý pocit zesílil.
Sardaukarů zde byla jen jedna legie - deset brigád - jako posila harkonnenských legií, ale baron si nic nenamlouval. Ta jediná legie by se do Harkonnenů mohla klidně pustit a zdolala by je.
»Řekněte svým lidem, barone, aby mi nebránili za vámi přicházet,« pronesl sardaukar nevraživě. »Moji lidé vám předali vévodu Atreida dřív, než jsem si s vámi stačil pohovořit o jeho osudu. Pohovoříme si tedy o něm nyní.«
Nesmím se před svými lidmi nechat zahanbit, pomyslel si baron.
»Ano?« Otázka zněla chladně a správně a baron byl na ni pyšný.
»Můj imperátor mě pověřil, abych se přesvědčil, zda jeho královský bratranec zemřel bez zranění a utrpení.«
»Takové rozkazy jsem dostal od imperátora také,« Lhal baron. »Myslíte si, že bych je neuposlechl?«
»Můj imperátor chce, abych mu ohlásil, co jsem viděl na vlastní oči,« řekl bašár.

»Vévoda je už mrtev,« řekl podrážděně baron a pokynem ruky mu naznačil, že může odejít.
Plukovník bašár však zůstal nehybně stát čelem k baronovi. Ani záchvěvem oka nebo svalu nevzal na vědomí, že byl propuštěn. »Jak zemřel?« zeptal se chraptivě.
Skutečně, pomyslel si baron. To je už příliš.
»Vlastní rukou, když už to musíte vědět,« odpověděl baron. »Otrávil se.«
»Teď si prohlédnu jeho tělo,« řekl plukovník bašár.
V předstíraném pohoršení obrátil baron oči v sloup zatímco usilovně přemýšlela Zatraceně! Ten bystrozraký sardaukar uvidí místnost přesně tak, jak zůstala!
»A to hned,« zavrčel bašár. »Prohlédnu si ho vlastníma očima.«
Tomu nelze nijak zabránit, uvědomil si baron. Sardaukar uvidí všechno. Pozná, že vévoda zabil Harkonnenovy muže..., že baron s největší pravděpodobností unikl jen o vlásek. Usoudí na to ze zbytků večeře na stole a z mrtvého vévody naproti jeho večeře a ze zkázy kolem něho.
Tomu se nedalo nijak zabránit.
»Odradit se nedám,« pronesl výhrůžně plukovník bašár.
»Nikdo vás neodrazuje,« řekl baron a pátravě se zahleděl do bašárových neúprosných očí. »Nic před svým imperátorem neskrývám.« Pokynul hlavou Nefudovi. »Plukovník bašár si všechno prohlédne, ihned. Zaveď ho, Nefude, dovnitř dveřmi, u nichž stojíš.«
»Tudy, pane,« vybídl bašára Nefud.
Pomale a sebejistě prošel sardaukar kolem barona, prodral se mezi osobními strážci.
To je moc špatné, uvědomil si baron. Teď se imperátor dozví, jak jsem selhal. Bude to považovat za projev slabostí.
A vědomí, že imperátor a jeho sardaukaři mají na slabost stejně opovržlivý názor, mu působilo přímo muka. Kousal se do spodního rtu a utěšoval se, že imperátor se alespoň nedozví o atreidském útoku na Giedi Primu, o zničení tamních harkonnenských zásob koření.
Ten zatracený úskočný vévoda!
Baron pozoroval, jak se pozpátku vracejí - drzý sardaukar a podsaditý, schopný Nefud.
Musím se přizpůsobit, pomyslel si baron. Budu muset na tuhle zatracenou planetu znovu dosadit Rabbana. Dát mu volnou ruku. Musím obětovat vlastní krev Harkonnenů, abych uvedl Arrakis do stavu, který zajisti, že zde Feyda-Rauthu uvítají. Hrom do toho Pitera! Nechal se zabít dřív, než jsem se s ním mohl vypořádat.
Baron si povzdechl.
A musím okamžitě poslat na Tleilax pro nového mentata. Teď už určitě bude pro mě ten nový připraven.
Jeden ze strážců vedle něho si odkašlal.
Baron se k němu natočil. »Mám hlad.«
»Ano, můj pane.«
»A přeju si rozptýlit se, zatímco budete tu místnost dávat do pořádku a hledat v ní odpovědi na moje otázky,« řekl dunivě baron.
Strážce sklopil oči. »Jaké rozptýlení si můj pán přeje?«
»Budu ve své ložnici,« řekl baron. »Přiveďte mi toho mladíka, kterého jsme koupili na Gamontu toho s těma něžnýma očima. Dobře ho nadrogujte. Na to, abych se pral, nemám náladu.«
»Ano, můj pane.«
Baron se odvrátil a začal se pohybovat k ložnici pro něho typickými poskoky, krokem nadnášeným suspenzory. Ano, pomyslel si. Toho s něžnýma očima, toho, který se tolik podobá mladému Paulu Atreidovi.

Ó moře Caladanu,
ó lide vévody Leta -
Letova citadela padla,
padla navěky...

PRINCEZNA IRULÁN: PÍSNĚ MUAD'DIBA

Paul cítil, že celá jeho minulost, všechno, co před touto nocí prožil, se stalo pískem vířícím v přesýpacích hodinách. Seděl nedaleko své klečící matky v malém montovatelném přístřešku z tkaniny a plastiku - ve filtrstanu - který spolu s fremenským oblečením, jež měli nyní na sobě, našli ve vaku nachystaném v toptéře.
V duchu byl přesvědčen, že ví určité, kdo dal fremetu do toptéry, která je převážela jako zajatce. Yueh.
Doktor zrádce je poslal přímo do rukou Duncana Idaha. Průhlednou stěnou filtrstanu Paul upřeně vyhlížel na skály skryté v měsíčním stínu, díky kterým toto místo, kam je Idaho ukryl, splývalo s okolím.
Schovávám se jako dítě, když jsem nyní vévodou, pomyslel si Paul. Cítil, že ho ta myšlenka pobuřuje, ale nemohl popřít, že to, co udělali, nebylo nemoudré.
Té noci se jeho vědomí něco přihodilo - každou okolnost a událost kolem sebe vnímal se zostřenou jasností. Cítil, že nedokáže zastavit příliv údajů, ani tu neosobní přesnost, s níž každou novou položku přidával ke svým znalostem, a do středu jeho vědomí se dostala kalkulace. To byly mentatské schopnosti, i více.
Ve vzpomínce se vrátil k tomu okamžiku bezmocné zuřivosti, kdy cizí toptéra se na ně z noci vrhla střemhlavým letem s větrem ječícím mezi křídly jako obrovský jestřáb nad pouští. Právě tehdy se Paulova mentalita změnila. Toptéra klouzala a přenášela se přes písečné hřebeny směrem k utíkajícím postavám - k jeho matce a k němu. Vzpomněl si, jak k nim zaletěl pach spálené síry, když toptéra klouzala po písku.
Věděl, že jeho matka se v té chvíli otočila v očekávání, že se střetne s laserpalem v ruce harkonnenských zabijáků, ale poznala Duncana Idaha, který se vykláněl z otevřených dveří toptéry a volal: »Pospěšte si! Na jih od vás je červí stopa!«
Ale Paul věděl již tehdy, když se otočil, kdo toptéru pilotuje. Všechny ty detaily z techniky letu, rychlého nasazení na přistání - náznaky tak nepatrné, že ani jeho matka je nepostřehla - napověděly Paulovi přesně, kdo sedí u řízení.
Na druhém konci filtrstanu se Jessica pohnula a pronesla: »Je možné jen jediné vysvětlení. Harkonnenové drželi v zajetí Yuehovu manželku. On Harkonneny nenáviděl, v tom se nemohu mýlit. Četla jsem jeho vzkaz. Proč nás tedy zachránil?«
Matka to nyní pouze chápe, a to ještě nepříliš důkladně, pomyslel si Paul. Ta myšlenka jím otřásla. On tuto skutečnost pochopil jen mimochodem, když pročítal vzkaz přiložený k vévodskému pečetnímu prstenu ve vaku.
»Nepokoušejte se mi odpustit,« psal Yueh. »Nechci vaše odpuštění, již tak nesu těžké břímě. To, co jsem udělal, udělal jsem bez záští a bez naděje, že mě někdo jiný pochopí. Je to můj vlastní tahaddí al-barhán, konečná zkouška. Posílám vám atreidský pečetní prsten na důkaz, že píšu pravdu. Až můj vzkaz budete číst, vévoda Leto nebude mezi živými. Budiž vám útěchou moje ujištění, že nezemřel sám, že ten, kterého nenávidíme nad jiné, zemřel s ním.«
Na vzkazu chyběla adresa i podpis, ale o důvěrně známém, neúhledném rukopise se nedalo pochybovat - patřil Yuehovi. Při vzpomínce na Yuehův vzkaz Paul znovu zakoušel úzkost toho okamžiku - něco ostrého a podivného, co se odehrálo jakoby mimo jeho novou mentální bdělost. Dočetl se, že jeho otec je mrtev, že ta slova jsou pravdivá, ale necítil je o nic hlouběji než kterýkoli jiný údaj, který měl být uložen do jeho paměti.
Miloval jsem svého otce, připomenul si Paul a věděl, že je to pravda. Měl bych pro něho truchlit. Měl bych něco cítit.
Avšak necítil nic kromě vědomí, že je to důležitá skutečnost. Jedna z mnoha důležitých skutečností.
Po celou dobu jeho mozek absorboval citové dojmy a extrapoloval a kalkuloval.
K Paulovi dolehla z minulosti Halleckova slova: »Nálada je dobrá tak leda pro dobytek nebo na milování. Člověk bojuje, když je to nutné, a je jedno, jakou má náladu.«
Snad je to tím, pomyslel si Paul. Budu truchlit pro svého otce později . . ., až bude čas.

Chladná exaktnost jeho já však nepřinášela žádnou úlevu. Cítil, že jeho nové vědomí je pouze začátek, že se vyvíjí. Pronikl jím pocit děsivého poslání, který poprvé zakusil při tvrdé zkoušce Ctihodné matky Gaius Heleny Mohiamové. Jeho pravá ruka - ta, která pamatovala bolest - bodavě zabolela a zachvěla se.
Takové to je být tím jejich Kwisatzem Haderachem? ptal se v duchu sám sebe.
»Jednu chvíli jsem si myslela, že Hawat snad znovu selhal,« ozvala se Jessica. »Říkala jsem si, že Yueh třeba ani ze Sukovy školy není.«
»Byl vším, co jsme si o něm mysleli..., a něčím navíc,« řekl Paul. A ptal se sám sebe: Proč tak pomalu tyto věci chápe? Nahlas poznamenal: »Jestliže Idaho nepronikne ke Kynesovi, budeme...«
»Je naší jedinou nadějí,« řekla.
»To jsem neměl na mysli,« odporoval.
Zaslechla v jeho hlase tvrdost oceli, příchuť rozkazu, a šedivým šerem filtrstanu se na něho upřeně zahleděla. Z Paula se stala silueta na pozadí skal ojíněných měsícem, které bylo vidět přes průhlednou stěnu filtrstanu.
»Také jiným z lidí tvého otce se podaří uniknout,« pronesla. »Musíme je znovu shromáždit, najít...«
»Spolehneme se sami na sebe,« přerušil ji. »Naším prvořadým zájmem bude náš rodinný atomový arzenál. Musíme se k němu dostat dřív, než jej vypátrají Harkonnenové.«
»Není pravděpodobné, že by jej našli,« poznamenala, »je dobře ukryt.«
»Nic nesmíme ponechat náhodě.«
A pomyslela si: Vydírání rodinnými atomovými zbraněmi formou hrozby celé planetě - to má na mysli. Ale to pak nemůže počítat s ničím jiným než s útěkem do anonymity emigrace.
Slova Jessiky podnítila v Paulovi jiný myšlenkový pochod - starost hodnou vévody - starost o všechny lidi, které té noci ztratili. Lidé jsou skutečnou silou velkorodu, uvědomil si. A vzpomněl si na Hawatova slova: »Smutné je loučit se s lidmi; planeta je jenom planeta.«
»Pomáhají jim sardaukaři,« řekla Jessica. »Musíme počkat, až sardaukary stáhnou.«
»Myslí si, že jsme uvízli mezi pouští a sardaukary,« poznamenal Paul. »Chtějí, aby nikdo z Atreidů nepřežil - chtějí úplné vyhlazení. Nepočítají s tím, že by některý z našich lidí unikl.«
»Nemohou donekonečna riskovat odhalení, že se na akci podílí imperátor.«
»Nemohou?«
»Někteří z našich lidí musí uprchnout.«
»Musí?«
Jessica odvrátila pohled, polekala ji síla hořkostí v hlase jejího syna a přesné zhodnocení nadějí. Vytušila, že jeho myšlení už předstihlo její, že Paul nyní chápe některé věci důkladněji než ona sama. V dětství mu pomáhala rozvíjet tuto duševní schopnost, jež ho teď přiměla zachovat se takto, ale dnes zjistila, že z toho sama má strach. Její myšlenky změnily směr, rozletěly se k neznámému poslednímu útulku jejího vévody, a v očích ji začaly pálit slzy.
Muselo to tak být, Leto, napadlo ji. »Čas lásky a čas žalu.« Položila si ruku na břicho a soustředila svoje vědomí na zárodek, který v sobě nosila. Mám ve svém těle Atreidovu dceru, kterou mi nakázali porodit, ale Ctihodná matka neměla pravdu: dcera by mého Leta nezachránila. Toto dítě je pouze život sahající uprostřed smrti do budoucnosti. Počala jsem ho z instinktu, nikoli z poslušnosti.
»Zkus znovu přijímač jednotné komunikační sítě,« vyzval ji Paul.
Mozek pracuje dál bez ohledu na to, jak se jej snažíme brzdit, pomyslela si.
Nahmátla miniaturní přijímač, který jim ponechal Idaho, a cvrnkla přepínačem. Na čelní straně přístroje se objevilo doutnavé zelené světlo. Z reproduktoru se ozvalo slabé praskání ve vysokých tónech. Stáhla hlasitost, zkoušela různé vlnové délky. Do filtrstanu vnikl hlas hovořící atreidskou bojovou řečí.
»...zpět a přeskup se u hřebene. Fedor hlásí nulové přežití v Kartágu, a Gildovní banka vydrancována.«
Kartágo! pomyslela si Jessica. To bylo semeniště Harkonnenů.
»To jsou sardaukaři,« pokračoval hlas. »Pozor na sardaukary v atreidských uniformách. Jsou...«
Reproduktor vyplnilo chrčení, pak ticho.
»Zkus jiná pásma,« řekl Paul.
»Uvědomuješ si, co to znamená?« zeptala se Jessica. »Očekával jsem to. Chtějí, aby nám Gilda kladla za

vinu, že jsme zničili jejich banku. Když budeme mít Gildu proti sobě, jsme na Arrakisu uvězněni. Zkus jiná pásma.«
Zvažovala jeho slova: Očekával jsem to. Co se s ním stalo? Pomalu se vrátila k přijímači. Jak přelaďovala, do uší se jim zařezávaly zlomky násilí tlumočené atreidskou bojovou řečí: »... zřítil se...«
»...snaž se přeskupit...«
»...uvězněni v jeskyni u...«
A nebylo pochyb, že je to vítězný jásot, který se řinul v harkonnenském žargonu z ostatních pásem. Úsečné rozkazy, zprávy z bojiště. Slov bylo málo na to, aby je Jessica mohla zatřídit a proniknout do jejich významu, ale tón byl dostatečně výmluvný.
Vítězství Harkonnenů.
Paul zatřásl vakem, který měl vedle sebe, a zaslechl zevnitř šplouchavý zvuk dvou litrožónů vody. Zhluboka se nadechl, pohlédl průhlednou stěnou filtrstanu vzhůru ke skalnímu srázu narýsovanému na pozadí z hvězd. Levou rukou nahmátl svěračový uzávěr vchodu do stanu. »Brzy bude svítat,« poznamenal. »Na Idaha můžeme čekat celý den, ale další noc už ne. V poušti musí člověk cestovat v noci a přes den odpočívat ve stínu.«
Do myšlenek Jessiky pronikl zapamatovaný vědecký poznatek: Pokud nemá k dispozici filtršaty, potřebuje člověk sedící ve stínu na poušti asi pět litrů vody denně, aby si uchoval svoji tělesnou hmotnost. Sáhla na klouzavě měkkou vnější vrstvu filtršatů na svém těle a uvědomila si, jak jejich životy na těchto oblecích závisejí.
»Jestliže odtud odejdeme, Idaho nás nebude moci najít,« namítla.
»Existují způsoby, jak každého donutit mluvit,« řekl rozhodně. »Jestliže nebude Idaho do soumraku zpátky, musíme vzít v úvahu možnost, že ho zajali. Jak dlouho by podle tebe mohl vydržet?«
Na otázku nebylo nutné odpovídat a Jessica seděla beze slova. Paul nadzvedl utěsňovací chlopeň vaku a vytáhl mikropříručku s doutnavkovým štítkem a zvětšovacím sklem. Ze stránek k němu vyskočila zelená a oranžová písmena: litrožóny, filtrstan, energetické kapsle, rekatry, písečný průchod, binokuláry, repíly filtršatů, barapistole, lístopis, filtvaty, parakompas, tvůrcovské háky, tlouky, fremeta, ohnivý sloup...
Tolik věcí pro přežití v poušti.
Nakonec příručku odložil na podlážku stanu.
»Kam bychom tak mohli jít?« zeptala se Jessica.
»Můj otec hovořil o pouštní síle,« řekl Paul. »Bez ní nemohou Harkonnenové této planetě vládnout. Nikdy jí nevládli, ani nebudou. Ani s pomocí deseti tisíc legií sardaukarů.«
»Paule, nemůžeš si přece myslet, že...«
»Veškeré důkazy máme kolem sebe,« přerušil ji. »Zrovna zde, v tomto stanu - stan samotný, tuto fremetu a její obsah, tyto filtršaty. Víme, že Gilda žádá za meteorologický satelit prohibiční cenu. Víme, že...«
»Co s tím má co dělat meteorologický satelit?« zeptala se. »Zřejmě by nemohli...« Zmlkla.
Paul cítil, jak jeho hypersenzitivní mozek čte její reakce, kalkuluje z detailů. »Nyní to chápeš,« konstatoval. »Satelity snímají terén pod sebou. Na volné poušti existují věci, které se nesmějí často kontrolovat.«
»Chceš naznačit, že tuto planetu ovládá samotná Gilda?« Chápala velmi pomalu.
»Ne!« vyhrkl. »Fremeni! Ti platí Gildě za soukromí, platí měnou, která je volně dostupná každému, kdo má pouštní moc - platí kořením. Toto je víc než odpověď druhé aproximace, je to přímočará kalkulace. Vezmi na to jed!«
»Paule,« řekla váhavě, »ještě z tebe není mentat, nemůžeš přesně vědět, jak...«
»Nikdy ze mě mentat nebude,« přerušil ji. »Jsem něco jiného... zrůda.«
»Paule! Jak můžeš něco takového...«
»Nech mě!«
Odvrátil se od ní a vyhlédl do noci. Proč nemohu truchlit? ptal se sám sebe. Cítil, že každá částečka jeho bytosti se této úlevy dožaduje, ale že úleva mu je provždy odepřena.
Takovou úzkost v hlase svého syna Jessica ještě nikdy neslyšela. Toužila se k němu natáhnout, uchopit ho, dodat mu odvahy, pomoci mu - vycítila však, že nemůže udělat vůbec nic. Ten problém si musel

vyřešit sám.
Její oči upoutal světélkující štítek z fremenské příručky pohozené na podlážce stanu. Zvedla příručku, pohlédla zběžně na titulní list a četla: »Manuál o "Přátelské poušti", místě plném života. Existují zde ajat a barhan života. Věř a al-Lát tě nikdy nespálí.«
To zní jako kniha Azhar, napadlo ji při vzpomínce na svá studia Velkých tajemství. Byl manipulátor náboženství na Arrakisu?
Paul vytáhl z vaku parakompas, dal jej opět zpátky a řekl: »Pomysli na všechny ty fremenské pomůcky pro speciální použití, je na nich vidět bezkonkurenční znalost místního prostředí. To musíš přiznat. Kultura, která takové věci vyrobila, prozrazuje hloubku, o níž se nikomu nezdá.«
Zaváhala, a protože z jeho hlasu dosud zněla drsnost, která ji znepokojovala, vrátila se k příručce, pozorně si prohlédla vyobrazení souhvězdí arrakiské oblohy: »Muad'Dib: Myš«, a povšimla si, že její ocas míří k severu.
Temnotou ve stanu Paul strnule pozoroval pohyby své matky, stěží rozeznatelné v matném světle štítku k příručce. Nyní nastala doba k vyplněni toho, co si otec přál, pomyslel si. Musím jí o tom povědět nyní, kdy má čas truchlit. Později by nám vyvolaná emoce mohla způsobit nepříjemnosti. A ta přesná logika jím samotným otřásla.
»Matko,« začal.
»Ano?«
V jeho hlase postřehla změnu, při tom zvuku pocítila ve svém nitru chlad. Ještě nikdy neslyšela tak silné ovládání.
»Můj otec je mrtev,« řekl.
Pátrala v sobě po spojení skutečnosti a skutečnosti a skutečnosti - podle benegesseritského návyku vyhodnocování údajů. Přikývla, nebyla schopna slova.
»Jednou mě můj otec pověřit,« pokračoval Paul, »abych ti vyřídil jeho vzkaz, kdyby se mu něco přihodilo. Obával se, že bys snad mohla uvěřit tomu, že ti nedůvěřoval.«
To zbytečné podezření, uvědomila si.
»Chtěl, abys věděla, že tě nikdy nepodezříval,« řekl Paul, a vysvětlil celý lstivý manévr. A potom dodal: »Chtěl, abys věděla, že ti vždycky plně důvěřoval, že tě vždycky miloval a měl v úctě. Řekl, že by spíš nevěřil sám sobě a že lituje jen jediného - že z tebe nikdy neudělal svou vévodkyni.«
Setřela si slzy, které jí stékaly po tvářích, a pomyslela si: Jaká hloupá ztráta tělesné vody! Ale věděla, čím má ta myšlenka být - pokusem, aby zármutek ustoupil hněvu. Leto, můj Leto, řekla si v duchu. Čeho všeho hrozného se dopouštíme na těch, které milujeme! Prudkým pohybem zhasla doutnavkový štítek příručky.
Otřásla se vzlyky.
Paul matčin zármutek slyšel, ale sám v sobě cítil prázdnotu. Já žádný zármutek necítím, uvědomil si. Proč? Proč? To, že nebyl schopen zármutku, mu připadalo jako hrozný nedostatek.
»Čas pro získávání a čas pro ztrácení,« opakovala si Jessica v duchu citát z Oranžsko-katolické bible. »Čas pro držení a čas pro odhazováni; čas pro lásku a čas pro nenávist; čas pro válku a čas pro mír.«
Paulův mozek pokračoval ve své mrazivě chladné přesnosti: Viděl před nimi široké ulice lemované stromy na této nepřátelské planetě. I bez pojistného ventilu snění zaostřil svoje jasnozřivé vědomí, a viděl je jako kalkulaci nejpravděpodobnějších budoucností, ale s něčím víc, s ostrou příchutí záhady - jako by se jeho myšlení ponořilo do nějaké bezčasové vrstvy a sondovalo proudy budoucího času.
Náhle, jako by nalezl nezbytnou tóninu, Paulovo myšlení poskočilo o další zářez k vyššímu vědomí. Cítil, jak se k této nové úrovni vine, jak pevně svírá nejistý záchytný bod a zvědavě se rozhlíží kolem.
Připadalo mu, jako by se nacházel v obrovské kouli s širokými cestami, které se paprskovitě rozbíhají do všech směrů..., ten příměr však pouze přibližně charakterizovat to, co vnímal.
Vzpomněl si, že jednou viděl vlát ve větru šátek z řídké tkaniny - a teď vnímal budoucnost jako pokřivený obraz na nějakém povrchu, vlnícím se a pomíjejícím jako ten šátek čechraný větrem.
Viděl lidi.
Cítil teplo a chlad nesčíslných možností.
Znal názvy a místa, zakoušel bezpočet emocí, přezkoumával údaje z nespočetných, neprobádaných

zákoutí. Byl to čas pro zkoumání a zkoušení a vnímání, ale nikoli pro tvoření.
Celé to zahrnovalo spektrum možností od nejvzdálenější minulosti do nejvzdálenější budoucnosti - od nejpravděpodobnějšího k nejnepravděpodobnějšímu. Svou vlastní smrt viděl v nekonečném počtu možností. Viděl nové planety, nové kultury.
Lidé.
Lidé.
Viděl jich takové spousty, jaké se nedaly číselně postihnout, avšak jeho myšlení je dokázalo zatřídit.
Viděl dokonce gildaře.
A pomyslel si: Gilda - to bude pro nás východisko, moje podivnost bude akceptována jako důvěrně známá, značně hodnotná vlastnost, a vždy budu mít zaručen přísun koření, nyní pro mě nezbytného.
Avšak zděsilo ho, že by žil mimo vlastní život v myšlení, pronikající časem vpřed přes možné budoucnosti, které navádělo řítící se kosmické lodě. Avšak možnost to byla. A při střetnutí s možnou budoucností, která zahrnovala Gildu, pochopil svou vlastní podivnost.
Mám jiný druh zraku. Vidím jiný druh terénu: schůdné stezky.
To vědomí poskytlo nejen nový pocit jistoty, ale také nenadálé znepokojení - tolik míst na tom jiném druhu terénu se vynořovalo nebo náhle mizelo z dohledu.
Stejně znenadání vjem, jak se dostavil, tak se vytratil, a on si uvědomil, že celý zážitek trval po dobu jednoho stahu srdce.
Avšak když trval, jeho osobní vědomí bylo převrácené, osvětlené děsivým světlem. Pozorně se rozhlédl kolem.
Nad filtrstanem v úkrytu obklopeném skalami se rozkládala noc. Matčin zármutek se dosud ozýval.
A on stále cítil, že v něm nezbývá pro zármutek místo - ten neplodný prostor se někde oddělil od jeho myšlení, které šlo neúprosně svým pevným krokem, zabývalo se údaji, vyhodnocováním, kalkulováním, předkládalo odpovědi podobně jako u mentata.
A přestože nyní pochopil, že měl k dispozici takové bohatství údajů, jaké kdy postihlo jen několik myslí, nijak mu to neusnadnilo snášet ten tísnivý pocit, že je v něm prázdné místo. Cítil, že se něco musí roztříštit. Připadalo mu, že v něm tiká nastavený časovací mechanismus k odpálení miny, který neúprosně plnil svoji úlohu bez ohledu na to, co chce on, a zaznamenával nevýznamné odstíny rozdílu kolem něho - mírnou změnu vlhkostí, nepatrný pokles teploty, pohyb hmyzu na stříšce stanu, slavnostní dotyk rozbřesku na hvězdami vytyčeném pruhu oblohy, který viděl průhlednou stěnou stanu.
Ta prázdnota představovala nesnesitelnou zátěž. To, že věděl, jak byl časovací mechanismus uveden do chodu, na tom nic neměnilo. Mohl pohlédnout do své vlastní minulosti a vidět počátek všeho - výcvik, rozvíjení inteligence, vytříbený nátlak exkluzivních disciplín..., a nakonec silný příjem koření. A mohl pohlédnout dopředu - nejhrůznějším směrem - a vidět, kam vše směřuje.
Jsem netvor! pomyslel si. Zrůda!
»Ne,« řekl. »Ne. Ne! NE!«
Zjistil, že buší pěstmi do podlážky stanu. (Ta nezměnitelná část v něm zaznamenala uvedenou skutečnost jako zajímavý údaj a vložila jej do jeho kalkulování.)
»Paule!«
Vedle něho stanula jeho matka, chytila ho za ruce, její obličej připomínal šedivou skvrnu, která na něho civěla.
»Ty!« zvolal.
»Jsem zde, Paule,« řekla. »Všechno je v pořádku.«
»Co jsi mi udělala?« zeptal se důrazně.
V zášlehu jasnozřivosti vytušila něco z pozadí této otázky a odpověděla: »Dala jsem ti život.«
Instinkt a stejným dílem i to málo, co věděla, jí napovídaly, že to je přesně ta odpověď, která ho zklidní.
Cítil, že ho drží za ruce, soustředil se na tlumený obrys jejího obličeje. (Jeho myšlení, plynoucí bez oddechu a ubírající se novými cestami, zaznamenalo určité genetické stopy ve struktuře jejího obličeje, náznaky přidalo k dalším údajům a předložilo konečnou součtovou odpověď.)
»Odstup ode mne,« řekl.
Zaslechla v jeho hlase neústupnost, poslechla. »Nechceš mi říct, Paule, co se stalo?«

»Věděla jsi, co děláš, když jsi mě cvičila?« zeptal se. Z jeho hlasu se zcela vytratilo dětství, uvědomila si.
»Doufala jsem v to, v co každý rodič doufá - že budeš... vynikající, jiný,« řekla nahlas.
»Jiný?«
Hořkost v jeho hlase nemohla nepostřehnout. »Paule, já...«
»Ty jsi nechtěla syna!« zvolal. »Chtěla jsi Kwisatze Haderacha! Chtěla jsi mužského potomka Bene Gesseritu!«
Vypadal tak rozhořčeně, že se odtáhla. »Ale, Paule...«
»Radila ses o tom někdy s mým otcem?«
Pod dojmem čerstvého zármutku pronesla vlídně: »Ať jsi, Paule, čímkoli, zdědil jsi po svém otci tolik co po mně.«
»Ale ne výcvik,« připomenul. »Ne to, co... probudilo... spáče.«
»Spáče?«
»Je zde.« Dotkl se rukou hlavy a potom hrudi. »Ve mně. Pokračuje to dál a dál a dál a dál a...«
»Paule!«
Zaslechla, že jeho hlasu propůjčuje ostří hysterie.
»Poslouchej mě,« řekl. »Chtěla jsi, abych Ctihodné matce vyprávěl o svých snech? Teď poslouchej místo ní. Právě jsem snil s otevřenýma očima. A víš proč?«
»Musíš se uklidnit,« pronesla konejšivě. »Jestliže...«
»Kvůli koření,« přerušil ji. »Je zde všude - ve vzduchu, v půdě, v jídle. Geriatrické koření. Je jako narkotikum pro mluvčí pravdy. Je to jed!«
Strnula.
Ztišil hlas a opakoval: »Jed - tolik nenápadný - tolik zákeřný - tolik návykový. Ani tě nezabije, pokud ho nepřestaneš užívat. Nemůžeme opustit Arrakis a nevzít si kus Arrakisu s sebou.«
Ta děsivá přítomnost jeho hlasu nepřipouštěla žádnou námitku.
»Kvůli tobě a kvůli koření,« upřesnil Paul. »Koření změní každého, kdo ho dostává tolik jako já, ale díky tobě mohl jsem tu změnu transplantovat do svého vědomí. Neponechávám ji v podvědomí, kde se poruchy, které vyvolává, dají potlačit. Já ji vidím.«
»Paule, ty...«
»Vidím ji!« opakoval.
Zaslechla v jeho hlase náznak šílenství, nevěděla, co dělat. Ale když promluvil znovu, poznala, že se opět pevně ovládá: »Jsme zde uvězněni.«
Jsme zde uvězněni, souhlasila.
A uznala, že jeho slova jsou pravdivá. Žádný nátlak Bene Gesseritu, žádný podvod nebo klam je nemohl zcela od Arrakisu osvobodit: koření bylo návykové. Tuto skutečnost si její tělo uvědomilo mnohem dřív, než si ji jeho vlivem uvědomil její mozek.
Tak zde prožíváme svoje životy, pomyslela si, na této pekelné planetě. Je pro nás připravená, jestliže se nám podaří uniknout pozornosti Harkonnenů. A o mé úloze není pochyb: chovná klisna zachovávající důležitou rodovou linii pro benegesseritský Plán.
»Musím ti povědět o tom snu, který jsem snil s otevřenýma očima,« ozval se Paul. (Nyní z jeho hlasu zazněla zuřivost.) »Abych tě přesvědčil, že to, co budu povídat, je pravda, nejdříve ti řeknu, že vím, že zde na Arrakisu porodíš dceru, mou sestru.«
Jessica se opřela rukama o podlážku stanu, přitiskla záda ke křivce stěny z tkaniny, aby otupila bodavou bolest ze strachu. Pouze její vlastní benegesseritský výcvik jí umožnil, aby porozuměla prvním nenápadným znamením vlastního těla, aby věděla, že zárodek má teprve několik týdnů.
»Pouze sloužit,« zašeptala Jessica, přitiskla se k benegesseritskému heslu. »Jsme zde pouze proto, abychom sloužily.«
»Domov nalezneme mezi fremeny,« řekl Paul, »kde pro nás vaše missionaria protectiva zakoupila útočiště.«
Připravili pro nás cestu pouští, řekla si v duchu Jessica. Ale jak to, že ví o missionarii protective?
Shledala, že je pro ni stále obtížnější potlačit hrůzu, kterou v ní vzbuzovala Paulova nezměrná podivnost. Pozorně se zadíval na její tmavý stín a svým novým vědomím viděl její strach a každou reakci, jako by

ona sama byla obrysem proti ostrému světlu. Začínalo mu jí být líto.
»O tom, co se zde může stát, ti nemohu začít povídat,« pronesl. »Nesmím to říct ani sám sobě, i když jsem to viděl. Ten vjem budoucnosti - jako bych nemohl nijak ovládat. Prostě se to stane. Bezprostřední budoucnost - řekněme rok dopředu - z té něco vidět mohu... cestu širokou jako naši Hlavní třídu na Caladanu. Některá místa nevidím..., místa ve stínu..., jako by vedla za kopec« (a znovu pomyslel na povrch vlajícího šátku) »...a větvení...«
Odmlčel se, když ho pohltila vzpomínka na to viděni. Žádný jasnovidný sen, žádné prožívání vlastního života šířící se vpřed jako rozpínající se bublina..., před níž ustupuje čas.
Jessica nahmátla spínač k osvětlovacímu štítku stanu a rozsvítila.
Tlumené zelené světlo vymazalo stíny, zmírnilo její strach. Pohlédla Paulovi do tváře, na jeho oči - jeho strnulé zahledění do sebe. A uvědomila si, kde takový pohled už dříve viděla: na obrazovém záznamu katastrof - v obličejích dětí, které zakusily hladovění nebo utrpěly smrtelná zranění. Jeho oči připomínaly jamky, ústa přímku, tváře prohlubně.
Je to pohled děsivého vědomí, pomyslela si, jako u někoho, kdo byl donucen dozvědět se o tom, že je smrtelný.
Takže dětství má už za sebou.
Její mozek začal chápat hlavní smysl toho, co Paul říkal. Paul mohl vidět vpřed, jejich cestu k úniku.
»Existuje možnost, jak Harkonnenům uniknout,« poznamenala.
»Harkonnenům!« řekl posměšně. »Pusť ty pokřivené lidi z hlavy.« Zahleděl se na matku zpytavě, ve světle osvětlovacího štítku studoval její rysy. Ty rysy ji prozrazovaly.
Ozvala se: »Neměl bys považovat lidi za lidské bytosti, aniž...«
»Nebuď si tak jistá, že víš, kde narýsovat dělicí čáru,« přerušil ji. »Svou minulost neseme s sebou. A matko moje, je zde něco, co nevíš, a měla bys - my jsme Harkonnenové.«
Její myšlení reagovalo pod nátlakem hrůzy: ukrylo se, jako by se potřebovalo izolovat od všech vjemů. Ale Paulův hlas spěl neúprosným krokem dál, táhl ji s sebou.
»Až při nejbližší příležitosti najdeš zrcadlo, pozorně si prohlédni svůj obličej - teď si prohlédni můj. Ty stopy tam najdeš, když nebudeš chtít nevidět. Pohleď na moje ruce, moji kostru. A když nic z toho tě nepřesvědčí, pak věř mému slovu. Procházel jsem budoucností, díval jsem se na záznam, viděl jsem místo, mám veškeré údaje. Jsme Harkonnenové.«
»Nějaká... odrodilecká větev rodiny,« řekla. »Něco takového, že? Nějaký Harkonnenův bratranec, který...«
»Ty jsi vlastní baronovou dcerou,« prohlásil a pozoroval, jak si přitiskla ruce k ústům. »Baron za svých mladých let vyzkoušel mnoho radostí a jednou si dopřál, aby byl sveden. Bylo to však kvůli genetickým záměrům a svedla ho jedna z vás.«
Způsob, jakým pronesl z vás, ji udeřil jako políček. Ale donutil ji, aby přemýšlela, a nemohla jeho slova popřít. Tolik nitek, které nevedly dřív k žádnému cíli, najednou z její minulosti vystoupilo a spojilo se. Dcera, kterou Bene Gesserit chtěl - ta neměla ukončit starý svár mezi Atreidy a Harkonneny, ale zajistit nějaký genetický faktor v jejich rodových liniích. Jaký? Tápavě hledala odpověď.
Jako kdyby viděl do jejího myšlení, Paul poznamenal: »Mysleli si, že ve mně je naplnění. Jenže já nejsem tím, co očekávali, a přišel jsem předčasně. A oni to nevědí.«
Přitiskla si ruce k ústům.
Velká matko! Paul je Kwisatz Haderach!
Když si pak uvědomila, že ji vidí očima, před kterýma lze sotva co skrýt, cítila se před ním nechráněná a obnažená. A pochopila, že právě z toho vychází její strach.
»Myslíš si, že jsem Kwisatz Haderach,« řekl. »Něco takového vypusť z hlavy. Jsem něco nepředpokládaného.«
Musím poslat zprávu do jedné z našich škol, napadlo ji. Z indexu křížení se snad zjistí, co se přihodilo.
»Nedozvědí se o mně dřív, než bude příliš pozdě,« poznamenal.
Pokusila se odvést jeho pozornost jiným směrem, spustila ruce a řekla: »Najdeme mezi fremeny místo?«
»Fremeni mají přísloví, které připisují šaj-hulúdovi, stařešinovi věčnosti,« odpověděl. »Říkají: "Buď připraven, abys ocenil, co potkáváš."«

A pomyslel si: Ano, matko moje - mezi fremeny. Tvoje oči zmodrají a vedle tvého půvabného nosíku ti zmozolnatí kůže od filtvaty filtršatů... a porodíš moji sestru: sv. Alii, Vládkyni nože.
»Jestliže nejsi Kwisatz Haderach,« chtěla vědět Jessica, »co tedy...«
»Zřejmě bys to nepochopila,« přerušil ji. »Neuvěříš, dokud se nepřesvědčíš na vlastní oči.«
A pro sebe: Jsem sémě.
Náhle pochopil, jak úrodná je zem, do které byl zasazen, a to vědomí ho naplnilo děsivým posláním plížícím se prázdným místem v jeho nitru a hrozícím udusit ho zármutkem.
Před chvílí viděl, že se z té široké třídy odvětvují dvě hlavní cesty - na jedné z nich se střetl se zlým starým baronem a pozdravil ho: »Nazdar, dědečku.« Myšlenka na tuto boční cestu a na to, co bylo podél ní, ho naplnila odporem.
Ta druhá boční cesta sestávala z dlouhých úseků nezřetelného neznáma s vyčnívajícími vrcholky násilí. Viděl v nich válečnické náboženství, oheň šířící se vesmírem pod zeleno-černou vlajkou Atreidů vlající v čele fanatických legií omámených nápoji z koření. Byl mezi nimi Gurney Halleck a několik dalších z otcových mužů - žalostně malý počet - všichni nesli symbol jestřába z ostatků lebky jeho otce.
»Touto cestou se nemohu vydat,« zamumlal. »Je to ta, kterou staré čarodějnice vašich škol ve skutečnosti chtějí.«
»Nerozumím ti, Paule,« ozvala se Jessica.
Nereagoval, přemýšlel jako sémě, jímž byl, přemýšlel s rasovým uvědoměním, jaké prvně poznal jako děsivé poslání. Zjistil, že nedokáže nenávidět Bene Gesserit ani imperátora, dokonce ani Harkonneny. Všechny je pohltila nezbytnost jejich rasy obnovit rozprodané dědictví, křížit a promíchat a vstřebat svoje rodové linie při vytváření velké, nové genové banky. A rasa věděla pouze o jedné jisté cestě k tomuto cíli - starodávné cestě, vyzkoušené a neselhávající cestě, která bořila vše, kudy vedla: o džihádu.
Tuto cestu si přece nemohu vybrat, pomyslel si.
Ale očima svého vědomí znovu viděl ostatky z lebky svého otce a násilí, v jehož středu se třepotala zeleno-černá vlajka.
Jessica si odkašlala, lekalo ji, že nic neříkal. »Tedy... poskytnou nám fremeni útočiště?«
Vzhlédl, upřeně pohleděl zeleně osvětleným prostorem stanu na zděděné, aristokratické rysy v jejím obličeji. »Ano,« odpověděl. »Je to jedna z cest.« Přikývl. »Ano. Budou mi říkat... Muad'Dib: "Ten, který ukazuje cestu." Ano... tak mě budou nazývat. «
A zavřel oči a řekl si v duchu: Nyní, otče, mohu pro tebe truchlit. A pocítil, jak mu po tvářích stékají slzy.

KNIHA DRUHÁ

MUAD'DIB

Když se můj otec, padišáh imperátor, dozvěděl o smrti vévody Leta a o tom, za jakých okolností vévoda zahynul, dostal takový záchvat zuřivosti, jaký jsme nikdy neviděli. Dával vinu mé matce a dohodě na něm vynucené, aby dosadil Bene Gesserit na trůn. Dával vinu Gildě a mravně zkaženému starému baronovi. Dával vinu každému, kdo se nacházel v dohledu, mě nevyjímaje, protože prohlásil, že jsem čarodějnice jako všichni ostatní. A když jsem se ho pokoušela uklidnit a řekla jsem, že vše proběhlo podle starého zákona o sebezáchově, k němuž se hlásili nejdávnější vládci, utrhl se na mě a zpražil mě otázkou, zda ho považuji za slabocha. Tehdy jsem pochopila, že ten výbuch hněvu v něm nevyvolalo znepokojení nad osudem vévody, ale to, co jeho smrt znamenala pro všechny osoby vládnoucích rodů. Když se nad tím dnes zamýšlím, myslím, že můj otec měl snad také určitou schopnost předvídat, protože je jisté, že jej s Muad'Dibem spojovala společná rodová linie.

PRINCEZNA IRULÁN: V DOMĚ MÉHO OTCE

»Nyní Harkonnen zabije Harkonnena,« zašeptal Paul.
Procitl krátce před soumrakem a teď se v neprodyšně uzavřeném a potemnělém filtrstanu posadil. Když šeptal, zaslechl neurčité pohyby své matky, která spala u protější stěny stanu. Zamířil očima k detektoru vzdálenosti a pozorně prohlížel číselníky osvětlené ve tmě miniaturními fosforeskujícími zářivkami.
»Brzy by měla nastat noc,« ozvala se Jessica. »Proč nenadzvedneš stanové clony?«
V tom okamžiku si Paul uvědomil, že před chvílí po určitou dobu dýchala jiným rytmem, že ležela v temnotě tiše, dokud nevěděla určitě, že on je vzhůru.
»Zvedat clony je zbytečné,« řekl. »Byla bouřka. Stan je pod pískem. Za chvíli nás vyhrabu.«
»Po Duncanovi zatím žádná stopa?«
»Žádná.«
Paul mimoděk mnul vévodský pečetní prsten, který měl na palci, a náhlý příval vzteku nad pravou podstatou této planety, která napomáhala zabít jeho otce, způsobil, že se roztřásl.
»Slyšela jsem bouřku přicházet,« poznamenala Jessica.
Nenáročná prázdnota jejich slov mu pomohla znovu nabýt něco z jeho klidu. V myšlenkách se soustředil na bouři, jak ji viděl přes průhlednou stěnu filtrstanu - chladné kapky písku křižující pánev, pak proudy a chvosty bičující oblohu. Když pak vzhlédl na ostrou špici skály, spatřil, jak pod poryvem bouře změnila tvar a stal se z ní nízký klín, barevným odstínem připomínající čedar. Písek vháněný do pánve, kde stanovali, zastínil oblohu mrakem z jemných částic, pak když zasypal stan, zcela zastřel světlo.
Obloukové vzpěry stanu zasténaly jen jednou, když na sebe převzaly tíhu náporu, pak rušilo ticho pouze tlumené, dýchavičné sípání písečného průduchu, kterým se čerpal vzduch z povrchu.
»Zkus znovu přijímač,« navrhla Jessica.
»To je zbytečné,« odpověděl.
Nahmátl vodolinku filtršatů uchycenou na svorce u krku, nasál doušek teplé vody do úst a pomyslel si, že právě nyní začíná jeho skutečná existence na Arrakisu - žít z regenerované vlhkostí vlastního dechu a potu. Voda byla zvětralá a bez chuti, ale osvěžila mu hrdlo.
Jessica slyšela, jak Paul pije, uvědomila si hladkost svých filtršatů lnoucích k jejímu tělu, ale odmítla uhasit žízeň. Uhasit ji by vyžadovalo plně si uvědomit hrozné základní podmínky existence na Arrakisu, kde člověk musí střežit nepatrné stopy vlhkostí, musí pečlivě uchovávat těch pár kapek vody z jímacích kapes filtrstanu a jen se sebezapřením dýchá na volném vzduchu.
Oč snadnější by bylo ponořit se opět do spánku.
Ale toho dne, kdy spala, se jí zdál sen, a při vzpomínce na něj se zachvěla. Zdálo se jí, že drží ruce pod proudem písku, kde bylo napsáno jméno: vévoda Leto Atreides. To jméno rozmazal písek, a ona se pokusila je obnovit, ale první písmeno se naplnilo pískem dřív, než obnovila poslední.
Písek proudil stále.
Ze snu se zrodil pláč: hlasitější a hlasitější. Ten směšný pláč - částí svého myšlení si uvědomila, že pláče ona sama hlasem malého dítěte, sotva odrostlého nemluvněte. Nějaká žena, kterou vzpomínka vizuálně nezachytila, právě odcházela.
Moje neznámá matka, povzdychla si v duchu Jessica, benegesseriťanka, která mě porodila a předala sestrám proto, že právě to měla nařízeno. Byla ráda, že se zbavila Harkonnenova dítěte?
»Koření je tím místem, které je třeba zasáhnout,« řekl Paul.
Jak může právě v této chvíli myslet na útok? ptala se sama sebe.
»Celá planeta je plná koření,« poznamenala. »Jak je můžeš na takové ploše zasáhnout?«
Zaslechla, jak se pohnul, zaslechla šouravý zvuk od vaku taženého na podlážce stanu.
»Na Caladanu šlo o námořní a vzdušnou sílu,« řekl. »Zde jde o pouštní sílu. Klíčem k ní jsou fremeni.«
Paulův hlas vycházel z blízkostí stanového uzávěru. Vycvičeným benegesseritským citem rozpoznala v jeho tónu, že vůči ní poněkud zahořkl.
Celý život jsme mu vštěpovali, aby nenáviděl Harkonneny, pomyslela si. Nyní zjišťuje, že on sám je Harkonnen... kvůli mně. Jak málo o mně ví! Byla jsem jedinou ženou svého vévody. Přijala jsem jeho život a jeho zásady, dokonce jsem se neřídila benegesseritskými příkazy.
Pod dotykem Paulovy ruky se rozsvítil osvětlovací štítek stanu a zalil klenutý prostor zelenou září. Paul se

skrčil u stanového uzávěru, aby si upravil kapuci filtršatů pro volnou poušť - čelo přikryté, ústní filtr na svém místě, filtvata v nose správně uchycená. Pouze jeho tmavé oči bylo vidět: úzký pruh obličeje, který se k Jessice na chvíli natočil.
»Připrav se na venek,« vybídl ji a jeho hlas za filtrem zněl zastřeně.
Jessica si natáhla filtr přes ústa, začala si upravovat kapuci a dívala se, jak Paul otevírá stan.
Písek zaskřípal, když Paul uzávěr stanu povolil, a s rozmazaným sykotem vnikl do stanu proud pískových zrn dřív, než jej stačil znehybnět kompaktorem statiky. V písečné stěně vznikal a rozšiřoval se otvor, jak kompaktor přetvářel strukturu písku. Paul vyklouzl ven a Jessica jeho postup k povrchu sledovala sluchem.
Co nás tam venku čeká? ptala se sama sebe. Harkonnenovi vojáci a sardaukaři, to jsou nebezpečí, která můžeme očekávat. Ale jaká jsou nebezpečí, o nichž nevíme?
Pomyslela na kompaktor a jiné podivné nástroje ve vaku. Každý z nich jí najednou připadal jako znamení záhadných nebezpečí.
Pak náhle pocítila, jak se horký závan z povrchového písku dotkl jejich tváří v místech, kde je nechránil filtr.
»Podej mi nahoru vak.« Tak zazněl Paulův tlumený a ostražitý hlas.
Pohnula se, aby poslechla, slyšela, jak litrožóny s vodou šplouchají, když vak táhla po podlážce.
Vzhlédla a spatřila Paula orámovaného hvězdami.
»Tady,« řekl a sehnul se, aby vytáhl vak na povrch.
Nyní viděla pouze kruh vyplněný hvězdami. Hvězdy vypadaly jako svítící ústí zbraní namířených na ni dolů. Přes okno do noci přeletěla sprška meteorů. Meteory jí připadaly jako varování, jako pruhy tygra, jako svítící náhrobní destičky srážející krev. A pocítila mrazivou odměnu za jejich hlavy.
»Pospěš si,« zvolal Paul. »Chci zbourat stán.«
Z povrchu se snesla sprška písku a otřela se jí o levou ruku. Kolik ještě písku bude ta ruka svírat? ptala se sama sebe.
»Mám ti pomoci?« zeptal se Paul.
»Ne.«
Polkla suchým hrdlem, vklouzla do otvoru a pod rukama jí zaskřípal písek upěchovaný statickým nábojem. Paul se sehnul, uchopil ji za paži. Postavila se vedle něho na uhlazený kousek pouště ozářené hvězdami. Písek téměř zcela vyplňoval pánev, v níž stanovali, obklopujícím skalám ponechal jen nezřetelný rám. Svými vycvičenými smysly pronikla do vzdálenější temnoty.
Zvuk malých živočichů.
Ptáci.
Sesuv uvolněného písku a s ním nevýrazné zvířecí zvuky.
Paul bourající stan a vyprošťující jej z otvoru v písku.
Hvězdný svit potlačil noc právě natolik, aby se v každém stínu usídlila hrozba. Hleděla na skvrny z černě.
Černě je slepé vzpomínání, pomyslela si. Naslouchášs, až se ozve řetěz zvuků, nářky těch, kdož pronásledovali tvé předky v minulosti tak dávné, že si ji pamatují jen svoje nejprimitivnější buňky. Uši mají oči. Čich má očí.
Když stál Paul konečně vedle ní, řekl: »Duncan mi pověděl, že kdyby ho zajali, mohl by vydržet... do této chvíle. Teď už musíme jít.« Hodil si přes rameno vak, zamířil k úzkému okraji pánve, který shlížel na volnou poušť, a vyšplhal na něj.
Jessica ho bezděčně následovala. Uvědomila si, jak nyní žije ve vleku svého syna. Protože nyní je můj žal hlubší než dna moří, pomyslela si. Tento svět mě připravil o všechno, kromě nejdávnějšího smyslu: dožít se zítřka. Nyní žiji pro svého mladého vévodu a pro dceru, která přijde.
Když se soukala nahoru za Paulem, cítila, jak ji písek stahuje za nohy dolů. Pohlédla přes řadu skalisek severním směrem a pozorným pohledem spočinula na stěně skalnatého valu v dálce.
Vzdálený skalní profil připomínal starodávnou námořní bitevní loď na pozadí z hvězd. V celé své elegantní délce se ta loď zvedala na neviditelné vlně - s náznaky parabolických antén, komínů klenoucích se dozadu, výčnělku tvaru písmene pí na zádi.
Nad její siluetou vybuchla oranžová záře a shora k té záři šlehla jasná purpurová čára.

Další purpurová čára!
A další výbuch oranžové záře k nebi.
Výjev připomínal starodávnou námořní bitvu, dělostřeleckou palbu z historie, a pohled na něj je donutil civět s otevřenými ústy.
»Ohňové sloupy,« zašeptal Paul.
Nad vzdálenou skálou se zvedl prstenec rudých očí. Purpurové čáry šlehaly oblohu.
»Tryskové světlice a laserpaly,« poznamenala Jessica.
Nad obzor nalevo od nich vystoupil prachem zrudlý První arrakiský měsíc a oni v tom směru zahlédli neklamné známky prudkého náletu - stužku pohybující se pouští.
»To musejí být harkonnenské toptéry, které po nás pátrají,« řekl Paul. »Podle toho, jak zuřivě ostřelují poušť..., jako by chtěli mít jistotu, že zničí vše, co se tam nachází..., jako by člověk ničil vosí hnízdo.«
»Nebo hnízdo Atreidů,« dodala Jessica.
»Musíme najít úkryt,« rozhodl Paul. »Zamíříme na jih a budeme se držet skal. Kdyby nás zastihli na volném prostranství...« Obrátil se, připevnil si vak na ramena. »Zabíjejí všechno, co se pohybuje.«
Jakmile udělal krok na skalnatém okraji, zaslechl tlumený sykot a zahlédl nad sebou temné tvary ornitoptér.

Můj otec mi jednou řekl, že úcta k pravdě je velice blízká podstatě veškeré morálky. »Nic nemůže vzniknout z ničeho,« řekl. Toto je hluboká myšlenka, když člověk pochopí, kolik tváří může »pravda« mít.

PRINCEZNA IRULÁN: HOVORY S MUAD'DIBEM

»Vždycky jsem si u sebe cenil to, že všechno vidím takové, jaké to ve skutečnosti je,« řekl Thufir Hawat. »Být mentatem je prokletí, člověk nemůže s analýzou údajů přestat.«
V předjitřním šeru vypadal jeho starý kožnatý obličej velmi vážně. Rty zbarvené safó měl staženy do přímky, od níž se vzhůru táhly vrásky.
Naproti němu dřepěl na písku beze slova do pláště zahaleny muž, na nějž Hawatova slova zřejmě neudělala žádný dojem. Oba se krčili pod skalním převisem, který čněl nad širokou, mělkou dolinou - lístou. Přes obrys zbrázděných útesů se přeléval do písečné pánve rozbřesk zbarvující okolí do růžova. Pod převisem sídlil chlad, suchý a pronikavý pozůstatek nočního mrazu. Ještě krátce před rozbřeskem vál teplý vítr, ale nyní byla zima. Hawat slyšel, jak někteří z toho zbytku vojáků jeho jednotky cvakají zuby.
Muž sedící v podřepu naproti Hawatovi sem přišel za prvního světla zrádného úsvitu z protějšího konce doliny při přechodu se nad pískem takřka vznášel, splýval s dunami, jeho pohyby se daly stěží rozlišit. Fremen zabodl prst do písku mezi nimi, nakreslil jím do písku obrazec, který vypadal jako mísa, z níž vyčnívala šipka. »Harkonnenové zde mají hodně hlídek,« řekl. Pozvedl prst a ukázal vzhůru přes útesy, z nichž Hawat a jeho muži při cestě sem sešplhali.
Ale stále nevěděl, oč fremenovi jde, a to ho trápilo. O člověku vyškoleném na mentata se předpokládalo, že má schopnost chápat motivy
Uplynulá noc byla v Hawatově životě ta nejhorší. Když začaly přicházet zprávy o útoku, byl v Tsimpo, posádkové vesnici, nárazníkovém stanovišti pro obranu bývalého hlavního města Kartága. Zpočátku si myslel To je jenom nálet. Harkonnenové provádějí zkoušku.
Ale zpráva stíhala zprávu - rychleji a rychleji.
Dvě legie se vylodily v Kartágu.
Pět legií - padesát brigád! - zaútočilo na vévodovu hlavní základnu v Arrakénu
Legie v Arsuntu.
Dva pluky ve Skalním rozštěpu.
Pak začaly zprávy přinášet bližší podrobnosti - mezi útočníky jsou imperiální sardaukaři, pravděpodobně

v síle dvou legií. A ukázalo se, že útočníci přesně vědí, jakou sílu kam nasadit Přesně! Vynikající špionáž.
Hawat byl otřesen a jeho zuřivost dostoupila takového vrcholu že téměř ztratil schopnost plynule jako mentat uvažovat. Rozsah útoku zasáhl jeho mozek jako rána pěstí
Nyní, kdy se ukrýval pod kusem skály v poušti, sám sobě si přikývl, zahalil se do potrhané a prosekané tuniky, jako by zaháněl chladné stíny.
Rozsah útoku.
Ve svých úvahách vždycky počítal s tím, že pro zkušební nálety si jejich nepřítel vypůjčí na určitou dobu od Gildy nákladní člun. Na takovém taktickém prvku ve válce mezi rody nebylo nic neobvyklého. Na Arrakisu nákladní čluny pravidelně přistávaly, aby odtud pro rod Atreidů odvážely náklady koření. Proti náhodným útokům nepravých nákladních člunů učinil Hawat bezpečnostní opatření. Pokud jde o hlavní útok, uvažovali, že se ho nezúčastní více než deset brigád.
Ale podle posledního odhadu přistálo na Arrakisu více než dva tisíce lodí - a nejen nákladní čluny, ale i fregaty, průzkumné čluny, monitory, drtiče, pěchotní transportéry, kontejnery...
Více než stovka brigád - deset legií!
Na úhradu takového podniku by snad stačil pouze celkový příjem Arrakisu z koření za padesát let.
Snad stačil.
Příliš nízko jsem odhadl, kolik je baron ochoten utratit za to, aby na nás zaútočil, pomyslel si Hawat.
Zklamal jsem svého vévodu.
A pak je zde záležitost se zrádcem.
Budu žít tak dlouho, abych ji viděl houpat se na oprátce! řekl si. Měl jsem tu benegesseritskou čarodějnici zabít, když jsem měl příležitost. Ani v nejmenším nepochyboval o tom, kdo je zradil - lady Jessica. Ukazovala na ni všechna dostupná fakta.
»Ten váš Gurney Halleck a část jeho jednotky jsou v bezpečí u našich přátel, u pašeráků,« řekl fremen.
»Dobrá zpráva.«
Takže Guiney se z této pekelné planety dostane. Všichni nejsme odepsaní.
Hawat se krátce ohlédl na chumel svých vojáků. Právě uplynulou noc začal s třemi stovkami svých nejlepších. Z nich zůstala rovná dvacítka, mezi nimi deset raněných. Nyní se někteří opírali vstoje o skálu a spali, jiní leželi s roztaženýma rukama a nohama na písku pod převisem. Jejich poslední toptéra, ta, kterou používali jako pozemní stroj pro přepravu raněných, krátce před svítáním vysadila. Museli ji laserpaly rozřezat a rozřezané kusy ukrýt, pak podnikli namáhavý sestup do tohoto úkrytu na okraji pánve.
Hawat měl pouze hrubou představu o tom, kde se nacházejí - asi dvě stě kilometrů na jihovýchod od Arrakénu. Hlavní trasy mezi síčskými komunitami ležely někde jižněji.
Fremen naproti Hawatovi si shrnul kapuci a kuklu filtršatů dozadu a odhalil tak svoje pískové vlasy a vousy. Vlasy měl hladce sčesány z vysokého, úzkého čela dozadu. Měl neproniknutelné, zcela modré oči ze stravy bohaté na koření. Bradka a knír byly na jedné straně úst zašpiněné od smyčky jímací trubičky a filtvat v nose.
Vytáhl si filtvaty a znovu je upravil. Prstem si přejel přes jizvu vedle nosu.
»Jestliže dnes v noci budete odtud přecházet listu,« řekl fremen, »nesmíte používat štíty. Ve skalní stěně je průrva...« Otočil se na patách a ukázal k jihu. »...v tom směru a do ergu ústí volný písek. Štíty přitahují...,« zaváhal, »...červa. Ti sem sice nijak často nepřicházejí, ale štít vždy nějakého přiláká.«
Řekl červ, přemýšlel Hawat. Chtěl říct ještě něco. Co? A co chce od nás?
Hawat si povzdechl.
Nedokázal si vzpomenout, kdy naposledy byl tak unaven. Jeho svalovou únavu nedokázaly zmírnit ani posilovací tablety.
Ti zatracení sardaukaři!
Hořce proklínal sám sebe, když pomyslel na ty fanatické vojáky a na proradnost Impéria, kterou symbolizovali. Jeho vlastní mentatské vyhodnocení údajů mu napovědělo, jak nepatrnou má naději, že bude kdy schopen předložit důkazy o této zradě nejvyšší radě landsraadu a snad dosáhnout spravedlnosti.
»Přejete si dostat se k pašerákům?« zeptal se fremen.

»Je to možné?«
»Cesta je dlouhá.«
»Fremeni neradi říkají ne,« poučil ho kdysi Idaho.
Hawat pronesl: »Ještě jsi mi neřekl, zda by vaši mohli pomoci mým raněným.«
»Jsou zraněni.«
Stále ta stejná pitomá odpověď!
»Víme, že jsou zranění!« utrhl se Hawat. »Ale na to se...«
»Klid, příteli,« varoval fremen. »Co vaši zranění říkají? Jsou mezi nimi takoví, kteří chápou, jakou má váš kmen potřebu vody?«
»Nemluvíme o vodě,« řekl Hawat. »Máme...«
»Tvoji váhavost docela chápu,« přerušil ho fremen. »Jsou to tvoji přátelé, soukmenovci. Máš vodu?«
»Málo.«
Fremen ukázal na Hawatovu tuniku, na pokožku, která jí prosvítala. »Zastihlo tě to v síči, bez obleku. Musíš učinit vodní rozhodnutí, příteli.«
»Můžeme si pronajmout vaši pomoc?«
Fremen pokrčil rameny. »Nemáte vodu.« Zaletěl pohledem na skupinku za Hawatem. »Kolik z vašich zraněných utratíš?«
Hawat zmlkl, jen na toho člověka civěl. Jako mentat pochopil, že každý hovoří v jiné úrovni. Slova zde neměla svůj normální význam.
»Jsem Thufir Hawat,« řekl. »Mohu hovořit jménem svého vévody. Vyhlásím nyní slib, že vaši pomoc jako dluh vyrovnáme. Žádám o dílčí pomoc, o zachování mé jednotky do té doby, kdy bude zabita zrádkyně, která se domnívá, že ji pomsta nemůže stihnout.«
»Přeješ si, abychom při vendetě stáli na vaší straně?«
»O vendetu se postarám sám. Chci být zbaven odpovědnosti za své zraněné, abych se mohl věnovat vendetě.«
Fremen se zamračil. »Jak můžeš být odpovědný za své zraněné? Ti jsou odpovědní sami za sebe. To, oč jde, je voda, Thufire Hawate. Dovolíš, abych to rozhodnutí učinil za tebe?«
Položil ruku na zbraň ukrytou pod pláštěm.
Hawat zbystřil smysly a říkal si: Není to zrada?
»Čeho se bojíš?« chtěl vědět fremen.
Tito lidé a jejich zneklidňující přímočarost!
»Na mou hlavu je vypsána,odměna,« pronesl Hawat opatrně.
»Ach.« Fremen odtáhl od zbraně ruku. »Myslíš si, že u nás kvete byzantinská korupce. Neznáš nás. Harkonnenové nemají dost vody, aby podplatili nejmenší děcko mezi námi.«
Ale ti dokázali zaplatit Gildě za vzdušný koridor pro více než dva tisíce bitevních lodí, napadlo Hawata. A to, kolik museli zaplatit, ho dosud omračovalo.
»Oba bojujeme proti Harkonnenům,« řekl Hawat. »Neměli bychom se podělit o problémy a o to, jak bojovat?«
»Dělíme se,« odpověděl fremen. »Viděl jsem vás proti Harkonnenům bojovat. Jste dobří. Bývaly doby, kdy bych uvítal mít vás vedle sebe.«
»Pověz, v čem bych ti mohl pomoci já,« nabídl se Hawat.
»Kdo ví?« zeptal se fremen, »Harkonnenské síly jsou všude. Ale dosud jsi neučinil vodní rozhodnutí, ani jsi je nedal vašim zraněným.«
Musím být opatrný, řekl si Hawat. Je zde něco, čemu nerozumím.
»Dáš mi za příklad, jak uvažujete vy, jak se uvažuje v Arrakénu?« zeptal se.
»Tak přemýšlí cizinec,« poznamenal fremen a z jeho tónu zaznělo pohrdání. Ukázal rukou k severozápadu nad vrcholek útesu. »Minulé noci jsme vás pozorovali, jak jdete přes písek.« Nechal ruku klesnout. »Vedeš své vojáky po kluzném povrchu dun. Špatně. Nemáte filtršaty, nemáte vodu. Nevydržíte dlouho.«
»Na arrakiské myšlení se snadno nezvyká,« řekl Hawat.
»To je pravda. Ale zabíjíme Harkonneny.«

»Co děláte se svými zraněnými?« chtěl vědět Hawat.
»Cožpak člověk neví, kdy stojí za to, aby byl zachráněn?« zeptal se fremen. »Vaši zranění vědí, že nemáte žádnou vodu.« Nachýlil hlavu tak, že vzhlížel na Hawata ze strany. »Zcela jasně dozrál čas učinit vodní rozhodnutí. Zraněným i nezraněným musí ležet na srdci budoucnost kmene.«
Budoucnost kmene, opakoval si Hawat. Kmene Atreidů. Na tom něco je. Přinutil se položit si otázku, které se dosud vyhýbal.
»Víš něco o mém vévodovi nebo o jeho synovi?«
Nevyzpytatelné modré oči vzhlédly a zabořily se do Hawatových. »Něco?«
»O jejich osudu!« neudržel se Hawat.
»Všechny nás čeká stejný osud,« pronesl fremen. »Říká se, že tvůj vévoda se svého osudu dočkal. A pokud jde o Lisána al-Ghariba, jeho syna, ten spočívá v Lietových rukou. Liet ještě nic neřekl.«
Takovou odpověď jsem věděl i bez ptaní, pomyslel si Hawat.
Ohlédl se na své muže. Nyní byli již všichni vzhůru. Naslouchali a tupě vyhlíželi na písečnou pláň. V jejich výrazu se zrcadlilo poznání: návrat na Caladan je holou nemožností a Arrakis je nyní ztracen.
Hawat se obrátil opět k fremenovi. »Slyšel jsi o Duncanu Idahovi?«
»Když spustili štít, byl ve velkém domě,« odpověděl fremen. »Tohle jsem slyšel..., nic víc.«
To ona vypnula štít a vpustila Harkonneny dovnitř, pomyslel si. Já byl ten, kdo tehdy seděl zády ke dveřím. Jak mohla něco takového udělat, když to současně znamenalo obrátit se proti vlastnímu synovi? Ale... kdo ví, jak benegesseritská čarodějnice myslí..., jestli se dá říct, že myslí?
Snažil se polknout suchým hrdlem. »Kdy zase o vévodově synovi uslyšíš?«
»O tom, co se v Arrakénu děje, mnoho nevíme,« řekl fremen. Pokrčil rameny. »Kdo ví?«
»Můžeš to nějak zjistit?«
»Možná.« Fremen si promnul jizvu vedle nosu. »Pověz mi, Thufire Hawate, co víš o těch velkých zbraních, které harkonnenští používají?«
Dělostřelectvo, uvědomil si hořce Hawat. Koho by napadlo, že v dobách štítů použijí dělostřelectvo?
»Máš na mysli klasická děla, která použili, aby uvěznili naše lidi v jeskyních,« řekl. »Mám... o takových zbraních na třaskaviny určité teoretické znalosti.«
»Každý, kdo ustoupí do jeskyně, která má jenom jediný vchod, si zaslouží zemřít,« usoudil fremen.
»Proč se na ty zbraně ptáš?«
»Přeje si to Liet.«
Je tohle to, co po nás chce? říkal si Hawat a nahlas pokračoval: »Přišel jsi sem proto, abys něco zjistil o těch velkých dělech?«
»Liet chce vidět jednu z těch zbraní na vlastní oči.«
»To stačí jenom jít a nějakou si vzít,« řekl jízlivě Hawat.
»Ano,« řekl fremen. »Jednu jsme ukořistili. Ukryli jsme ji, aby ji mohl Stilgar pro Lieta prozkoumat a Liet vidět na vlastní oči, když bude chtít. Ale pochybuji, že ještě bude chtít: není to dobrá zbraň. Pro Arrakis nemá vhodné provedení.«
»Vy jste... ukořistili dělo?« zeptal se Hawat.
»Byl to dobrý boj,« prohlásil uznale fremen. »Ztratili jsme pouze dva muže a prolili vodu více než stovky jejich.«
Všechna děla obsluhovali sardaukaři, uvědomil si Hawat. Ten šílenec z pouště říká jen tak mimochodem, že proti sardaukarům ztratili pouze dva muže!
»Neztratili bychom ani ty dva, kdyby nebylo těch, co bojovali po boku Harkonnenů,« dodal fremen. »Někteří z nich jsou dobří bojovníci.«
Jeden z Hawatových vojáků se k nim přibelhal a podíval se na dřepícího fremena. »Mluvíš o sardaukarech?«
»Mluví o sardaukarech,« potvrdil Hawat.
»Sardaukaři!« zvolal fremen a z jeho hlasu zazněla jakoby škodolibá radost. »Ách, tak to jsou oni! Byla to skutečně úspěšná noc. Sardaukaři. Která legie? Nevíte?«
»To... nevíme,« odpověděl Hawat.
»Sardaukaři,« opakoval fremen potěšeně. »Měli však na sobě harkonnenské uniformy. Není to divné?«

»Imperátor nechce, aby vešlo ve známost, že bojuje proti velkorodu,« vysvětloval Hawat.
»Ale ty víš, že to jsou sardaukaři.«
»Copak já jsem?« Hawatova otázka měla příchuť trpkostí.
»Ty jsi Thufir Hawat,« řekl fremen věcně. »To nic, stejně bychom se to začas dozvěděli. Tři z nich jsme poslali jako zajatce, aby je vyslechli Lietovi muži.«
Každé slovo, které Hawatův pobočník zvolna pronášel, znělo skepticky: »Vy... jste... zajali... sardaukary?«
»Jenom tři,« potvrdil fremen. »Bojovali dobře.«
Kdybychom tak měli dost času spojit se s těmito lidmi, pomyslel si Hawat. Myšlenka měla hořkou příchuť nářku. Kdybychom je tak mohli vycvičit a vyzbrojit. Velká matko, jakou bojovou sílu bychom měli!
»Možná že otálíš kvůli obavám o Lisána al-Ghariba,« ozval se fremen. »Jestliže je však skutečně Lisánem al-Gharibem, nic mu nemůže ublížit. Neztrácej čas myšlenkami na to, co se nepotvrdilo.«
»Já jsem... Lisánu al-Gharibovi sloužil,« řekl Hawat. »Jeho blaho mi leží na srdci. Takovým slibem jsem vázán.«
»Jsi vázán slibem jeho vodě?«
Hawat krátce pohlédl na svého pobočníka, který dosud na fremena nevěřícně civěl, pak se té postavě sedící v podřepu znovu věnoval. »Jeho vodě, ano.«
»Chceš se vrátit do Arrakénu, tam, kde je jeho voda?«
»Do... ano, tam, kde je jeho voda.«
»Proč jsi neřekl hned, že se jedná o vodní záležitost?« Fremen povstal a pevně si utáhl k nosním dírkám filtvaty.
Hawat pokynul hlavou svému pobočníkovi, aby se vrátil k ostatním. Ten znaveně pokrčil rameny a poslechl. Hawat zaslechl, že jeho vojáci začínají mezi sebou tlumeně hovořit.
Fremen poznamenal: »K vodě vede vždycky nějaká cesta.«
Za Hawatem někdo zaklel. Hawatův pobočník zvolal: »Thufire! Arkie právě zemřel.«
Fremen si přiložil k uchu pěst. »Vodní pouto! To je znamení!« Upřeně pohlédl na Hawata. »Nedaleko máme místo, kde můžeme vodu přijmout. Mám zavolat své lidi?«
Pobočník se vrátil po bok Hawatovi a řekl: »Thufire, pár lidí zanechalo v Arrakénu své manželky. Jsou..., ale vždyť víš, jaké to v takové době je.«
Fremen si dosud držel pěst u ucha. »Navážeme vodní pouto, Thufire Hawate?« dožadoval se.
Hawatův mozek pracoval na plné obrátky. Teď již chápal, kam míří fremenova slova, ale obával se, jak budou reagovat jeho lidé pod skalním převisem, až i oni pochopí.
»Navážeme vodní pouto,« souhlasil Hawat.
»Nechť se naše kmeny spojí,« pronesl fremen a ruku zaťatou v pěst spustil.
Jako kdyby to byl povel, ze skal nad nimi sklouzli a seskočili čtyři muži. Rychle vběhli pod převis, zabalili mrtvého vojáka do volného pláště, nadzvedli ho a začali s ním utíkat podél skalní stěny doprava. Jak běželi, zvířovali nohama obláčky prachu.
Výjev skončil dřív, než si Hawatovi unavení muži uvědomili, že se něco děje. Skupinka nesoucí tělo zabalené do pláště a visící jako pytel zmizela v záhybu za útesem.
Jeden z Hawatových vojáků zvolal: »Kam nesou Arkieho? On přece...«
»Nesou ho..., aby ho pohřbili,« řekl Hawat.
»Fremeni mrtvé nepohřbívají!« vyštěkl ten voják. »Nesnaž se nás oblbnout, Thufire. Víme, co dělají. Arkie byl jedním...«
»Člověka, který zemře ve službách Lisána al-Ghariba, ráj nemine,« přerušil ho fremen. »Jestliže je to Lisán al-Gharib, kterému sloužíte, jak jsi říkal, proč spouštět smuteční nářky? Vzpomínka na toho, kdo takto zemřel, bude žít tak dlouho, dokud člověk bude schopen vzpomínat.«
Ale Hawatovi vojáci postoupili kupředu, v obličejích výraz hněvu. Jeden z nich uchopil laserpal. Začal jej natahovat.
»Stůjte, kde jste!« vyštěkl Hawat. Přemohl skličující únavu, která mu svírala svaly. »Ti lidé mají k našemu mrtvému úctu. Zvyky jsou různé, ale smysl je stejný.«

»Chtějí z Arkieho vytáhnout vodu,« pronesl chrčivě voják s laserpalem.
»Je tomu tak, že tvoji muži si přejí zúčastnit se obřadu?« zeptal se fremen.
On ani nechápe, v čem je problém, uvědomil si Hawat. Naivita fremenů přímo děsila.
»Jsou znepokojení kvůli svému druhovi, kterého si vážili,« vysvětloval Hawat.
»Budeme s vaším druhem zacházet se stejnou úctou, s jakou zacházíme s našimi,« řekl fremen. »Takové je vodní pouto. Ceremonie známe. Tělo si člověk ponechává, voda náleží kmeni.«
Když voják s laserpalem postoupil o krok, Hawat se rychle zeptal: »Teď našim zraněným pomůžete?«
»Vodní pouto se nezpochybňuje,« odpověděl fremen. »Uděláme pro vás to, co kmen dělá pro svoje vlastní. Nejdříve vás všechny musíme správně obléknout a zajistit, abyste měli vše, co potřebujete k přežití.«
Voják s laserpalem zaváhal.
Hawatův pobočník se zeptal: »Kupujeme si pomoc za Arkieho... vodu?«
»Ne, nekupujeme,« řekl Hawat. »Uzavřeli jsme s těmi lidmi spojenectví.«
»Zvyky jsou různé,« zabručel jeden z vojáků.
Hawat se začal uklidňovat.
»A pomohou nám dostat se do Arrakénu?«
»Budeme zabíjet Harkonneny,« řekl fremen. Vycenil zuby a usmál se. »A sardaukary.« Poodstoupil, přiložil si pootevřené dlaně k uším a zvrátil hlavu dozadu: naslouchal. Po chvíli ruce spustil: »Přilétá nějaké letadlo. Ukryjte se pod skálu a nehýbejte se.«
Na Hawatův pokyn vojáci poslechli.
Fremen uchopil Hawata za paži a přitlačil ho zpátky spolu s ostatními. »Bojovat budeme, až nastane čas k boji,« řekl. Sáhl rukou pod plášť, vytáhl odtud malou klícku, z ní vyňal nějakého živočicha.
Hawat poznal, že je to malinký netopýr. Netopýrek otočil hlavu, a Hawat spatřil, že má celomodré oči.
Fremen do netopýrka ťukl prstem, konejšil ho a mluvil k němu zpěvavým šepotem. Sklonil se nad jeho hlavu, do jeho vzhůru obrácené tlamičky upustil z jazyka slinu. Netopýrek roztáhl křídla, ale fremenovu otevřenou dlaň neopustil. Fremen vzal miniaturní trubičku, přiložil ji netopýrkovi k hlavě a něco neurčitého do ní drmolil; pak ho vysoko vyzvedl a vyhodil do vzduchu.
Netopýrek se vznesl obloukem podél převisu a zmizel z dohledu.
Fremen složil klícku a zasunul ji pod plášť. Znovu zaklonil hlavu a naslouchal. »Prohledávají vysočinu křížem krážem,« řekl. »Člověk se diví, koho tam tak mohou hledat.«
»Ví se, že jsme tím směrem ustoupiti,« poznamenal Hawat.
»Člověk nikdy nesmí předpokládat, že pátrají jen po něm,« řekl fremen. »Pozoruj protější stranu pánve. Něco uvidíš.«
Čas plynul.
Někteří z Hawatových vojáků se zadali hýbat, ozvalo se šeptání.
»Zůstaňte zticha jako vylekaná zvířata,« sykl fremen.
V blízkostí protějšího útesu zpozoroval Hawat pohyb - mihotavé světle hnědé skvrny na světle hnědém pozadí.
»Můj malý přítel doručil vzkaz,« řekl fremen. »Je to dobrý posel pro den i noc. Moc mě zarmoutí, až o něho přijdu.«
Pohyb na protější straně doliny ustal. Na celé délce čtyř až pěti kilometrů písku nezůstalo nic než rostoucí tlak denního tepla neurčité sloupy tetelícího se vzduchu.
»Teď se chovejte co nejtišeji,« zašeptal fremen.
Z průrvy v protějším útesu se vynořily postavy jdoucí velmi namáhavě za sebou; postavy zamířily přímo přes dolinu. Hawat měl dojem, že jsou to fremeni, jakási podivně neobratná parta fremenů. Napočítal jich šest, přes duny šli hodně ztěžka.
Z pravé strany nad místem, kde se nacházeli Hawatovi muži, se z výšky ozvalo »čak-čak« - zvuk křídel ornitoptéry. Nad nimi se objevil stroj - atreidská toptéra narychlo pomalovaná válečnými barvami Harkonnenů. V rychlém oblouku se toptéra snesla k postavám, které mířily přes dolinu.
Ta šestičlenná skupinka se zastavila na hřebínku duny a mávala. Toptéra kolem nich ještě jednou obletěla v užším kruhu, vrátila se a v oblacích prachu před nimi přistála. Vyrojilo se z ní pět mužů a Hawat spatřil,

jak se vlivem odpudivého účinku štítů tetelí jemný prach, a v pohybech mužů rozpoznal neúprosnou odhodlanost sardaukarů.
»Aj ja jaj! Používají ty svoje pitomé štíty,« sykl fremen vedle Hawata. Krátce pohlédl směrem k průrvě v jižní stěně doliny.
»Jsou to sardaukaři,« zašeptal Hawat.
» Dobrá. «
Sardaukaři se přibližovali k vyčkávající skupince fremenů ve svírajícím půlkruhu. Fremeni stáli těsně u sebe, napohled netečně.
Z písku kolem obou skupin náhle vyrostli fremeni. Byli u ornitoptéry, pak v ní. Tam, kde se na hřebenu duny obě skupiny setkaly, pohled na divoké zmítání zčásti zamlžoval zvířený prach.
Konečně se prach usadil. Jen fremeni zůstali stát.
»V toptéře nechali pouze tři muže,« poznamenal fremen vedle Hawata. »To bylo štěstí. Věřím, že jsme toptéru při přepadu ani nepoškodili.«
Za Hawatem někdo zašeptal: »To byli sardaukaři!«
»Povšiml sis, jak dobře bojovali?« zeptal se fremen.
Hawat se zhluboka nadechl. Kolem sebe cítil spálený prach, horko, sucho. Pronesl hlasem, který si se suchem kolem nezadal: »Ano, bojovali skutečně dobře.«
Za kolébavého mávání křídel se zajatá toptéra zvedla a pak se zatažených křídly prudce stoupala obloukem vzhůru směrem k jihu.
Fremeni tedy umějí také pilotovat toptéry, pomyslel si Hawat.
Na vzdálené duně jeden fremen mával čtvercem zelené látky: jednou..., dvakrát.
»Letí další!« řekl úsečně fremen vedle Hawata. »Buďte připraveni. A já už doufal, že nás nebudou víc obtěžovat.«
Obtěžovat! žasl v duchu Hawat.
Spatřil, jak se z oblohy na západě snášejí střemhlav další dvě toptéry k písečné oblasti, na níž najednou nebylo žádné fremeny vidět. Na scéně nedávné násilnosti zůstalo pouze osm modrých skvrnek - těl sardaukarů v harkonnenských uniformách.
Přes útes skalní stěny nad Hawatem vklouzla nad dolinu ještě jedna toptéra. Prudce se nadechl, když ji spatřil - byl to velký pěchotní transportér. Plula pomalu, s roztaženými křídly, pod tíhou plného zatížení - jako gigantický pták vracející se do svého hnízda.
V dálce se z jedné ze střemhlav nalétávajících toptér zableskl purpurový prst laserpalového paprsku, křižoval písek, zvedal ostrou stopu z prachu.
»Zbabělci!« ulevil si drsným hlasem fremen vedle Hawata.
Pěchotní transportér se snesl ke skvrně z modře oděných těl. Jeho křídla se plně roztáhla, začala prudce mávat na rychlé přistání.
V jižním směru náhle upoutal Hawatovu pozornost odlesk slunce na kovu; v střemhlavém letu se tam řítila k zemi toptéra, křídla zatažená k bokům, trysky šlehající zlatavou zář k temně stříbrné šedi oblohy. Letěla jako šíp směrem k pěchotnímu transportéru, který s ohledem na okolní laserpalovou palbu neměl zapnutý štít. Do transportéru se zabořila jako nůž.
Pánví se otřásl plamenný řev. Z okolních skalních stěn se z útesů nemotorně valily dolů balvany. Červeně oranžový gejzír vytryskl z písku k obloze v místě, kde se před chvílí nacházel transportér a jeho dvě doprovodné toptéry - vše pohltily plameny.
To byli fremeni, kteří vzlétli v té zajaté toptéře, uvědomil si Hawat. Z vlastní vůle se obětovali, aby ten transportér dostali. Velká matko! Co jsou ti fremeni zač?
»Rozumná výměna,« usoudil fremen vedle Hawata. »V tom transportéru musely být tak tři stovky vojáků. Nyní se musíme postarat o jejich vodu a vypracovat plán, jak se dostat k jiné toptéře.« Chystal se vystoupit z jejich úkrytu chráněného skálou.
Před něho se však snesl déšť modrých uniforem v pádu zmírněném suspenzory. Ve zlomku toho okamžiku měl Hawat čas si uvědomit, že to jsou sardaukaři s neúprosným výrazem staženým bojovnou zuřivostí, že nejsou chráněni štítem a že každý z nich má v jedné ruce dýku a v druhé včelku.
Vržená dýka zasáhla Hawatova fremenského společníka do krku, odhodila ho dozadu a zkřivila mu

obličej. Hawat stačil pouze tasit nůž, než ho projektil včelky srazil do temnoty.

Muad'Dib skutečně viděl budoucnost, ale musíte pochopit, jaká omezení tato schopnost měla. Uvažujte o zraku. Máte oči, ale bez světla nevidíte. Jestliže stojíte na dně údolí, nevidíte víc než to údolí. Právě tak si nemohl Muad'Dib vždy vybrat, jakým směrem přes záhadný terén pohlédnout. Učí nás, že jediný nesprávný závěr z proroctví, třeba volba jednoho slova místo jiného, by mohl celkový náhled na budoucnost změnit. Učí nás, že »Vize času je široká, avšak když jí projdeš, z času se stanou úzká dvířka«. A vždy bojoval proti pokušení zvolit jasný, bezpečný směr a varoval: »Taková cesta vede vždy dolů ke stagnaci.«

PRINCEZNA IRULÁN: ARRAKIS SE PROBOUZÍ

Když nad nimi vyklouzly z noci ornitoptéry, Paul uchopil svou matku za paži a úsečně poručil: »Nehýbej se!«
Pak spatřil v měsíčním svitu stroj, který letěl v čele. Poznal ten způsob, jakým se výdutě křídel natočily pro zbrzdění na přistání, ty neúprosně rychlé pohyby rukou na řídicím panelu.
»To je Idaho,« vydechl.
Vedoucí ornitoptéra a její doprovod se snesly do písečné pánve jako hejno ptáků vracejících se do hnízd. Idaho vyskočil z toptéry a běžel k nim, ještě než se prach usadil. Za ním běžely dvě postavy ve fremenských pláštích. Paul jednu z nich poznal: vysoký Kynes s vousem pískové barvy.
»Tudy!« zvolal Kynes a odbočil vlevo.
Za Kynesem bylo vidět, jak ostatní fremeni maskují ornitoptéry látkovými kryty. Ze strojů se stala řada mělkých dun.
Idaho se před Paulem prudce zastavil a vojensky pozdravil. »Můj pane, nedaleko odtud mají fremeni nouzový úkryt, kam...«
»Co se děje tam vzadu?«
Paul ukázal na světelné běsnění nad vzdáleným srázem - tryskové světlice, purpurové paprsky laserpalů bičující poušť.
Výjimečný úsměv prozářil oválný, nikdy nevzrušený Idahův obličej. »Můj pane... sire, připravil jsem jim malé překva...«
Poušť vyplnila oslňující bílá záře - jasná jako slunce, která do prohlubní skalní římsy vyleptala stíny.
Jediným bleskovým pohybem uchopil Idaho jednou rukou Paula za paži, druhou Jessiku za rameno a svrhl je oba z římsy dolů do pánve. Sotva se společně roztáhli na písku, přehnala se nad nimi bouře exploze. Tlaková vlna odloupala kameny ze skalní římsy, kterou před chvílí opustili.
Idaho se posadil, setřásl ze sebe písek.
»Snad ne rodinný atomový arzenál!« vyhrkla Jessica. »Myslela jsem...«
»Narafičil jsi tam štít,« řekl Paul.
»Silný a nastavený na plný výkon,« potvrdil Idaho. »Dotkl se ho paprsek laserpalu a...« Pokrčil rameny.
»Nastala nukleární fúze,« doplnila Jessica. »To je nebezpečná zbraň.«
»Nikoli zbraň, má lady. Obrana. Ten pirát si to pořádně rozmyslí, než nasadí znovu laserpaly.«
Nad nimi se zastavili fremeni z ornitoptér. Jeden zvolal tichým hlasem: »Musíme se dostat do úkrytu, přátelé!«
Paul vyskočil, zatímco Jessice pomáhal Idaho.
»Ten výbuch vzbudí dost velký rozruch, sire,« poznamenal Idaho.
Sire, uvědomil si Paul.
Ve vztahu k jeho osobě znělo to oslovení tolik cize. Sirem byl vždy jeho otec.
Pocítil, že se ho na chvíli zmocnily jeho jasnozřivé schopnosti, viděl sám sebe jako nakaženého divokým rasovým uvědoměním, které táhlo lidský vesmír cestou k chaosu. Ta vize v něm zanechala stopy otřesu; dovolil Idahovi, aby ho vedl po okraji pánve ke skalnímu výběžku. Fremeni tam pomocí kompaktorů

hloubili otvor do písku.
»Mohu vzít váš vak, sire?« zeptal se Idaho.
»Není těžký, Duncane,« odmítl Paul.
»Nemáte osobní štít,« řekl Idaho. »Nechcete si vzít můj?« Krátce se ohlédl na vzdálený útes. »Teď už si tady s laserpaly zřejmě nikdo nebude hrát.«
»Nech si svůj štít, Duncane. Tvoje pravice je pro mě dostatečným štítem.«
Jessica si povšimla, jak ta slova uznání zapůsobila, jak Idaho přistoupil k Paulovi blíž, a pomyslela si: s jakou jistotou můj syn na lidi působí.
Fremeni odvalili balvan, který uzavíral chodbu vedoucí do domorodého komplexu podzemních prostor v poušti. Otvor byl opatřen kamuflážním krytem.
»Tudy,« vyzval je jeden z fremenů a vedl je po schodech vytesaných do skály dolů do temnoty.
Kryt za nimi setřel měsíční světlo. Před nimi oživlo tlumené zelené osvětlení a nabídlo očím pohled na schody a skalní stěny, na ohyb doleva. Nyní měli kolem sebe všechny fremeny, kteří je tlačili dolů. Prošli ohybem a zjistili, že za ním je další chodba svažující se dolů. Ta ústila do primitivní jeskynní prostory.
Najednou stál před nimi Kynes, kapuci džubby měl shrnutou dozadu. V zeleném osvětlení se leskl vysoký límec jeho filtršatů. Dlouhé vlasy a vousy měl pocuchané. Z modrých očí bez bělma zbyly temné body pod hustým obočím.
V té chvíli, kdy se s nimi setkal, divil se Kynes sám sobě: Proč těm lidem pomáhám? Tohle je nejnebezpečnější ze všeho, co jsem kdy dělal. Mohlo by mě to zničit spolu s nimi.
Pak se pevně zadíval na Paula a uviděl chlapce, který se již oděl hávem mužného věku, zastíral zármutek a potlačoval všechno kromě postavení, jež nyní musel převzít - pána vévodství. A v té chvíli si Kynes uvědomil, že vévodství dosud existuje, a to výhradně proto, že existuje tento mládenec - a to byla skutečnost, která se nedala brát na lehkou váhu.
Jessica se krátce rozhlédla po místnosti, zaregistrovala ji svými smysly podle benegesseritského návyku - laboratoř, nevojenský prostor ve starodávném stylu s mnoha úhly a kouty.
»Toto je jedna z imperiálních ekologických pokusných stanic, které můj otec chtěl mít jako předsunuté základny,« řekl Paul.
Jeho otec chtěl! opakoval si v duchu Kynes.
A znovu se divil sám sobě. Nejsem blázen, když těm uprchlíkům pomáhám? Proč to dělám? Bylo by tak snadné je teď zadržet, koupit si za ně důvěru Harkonnenů.
Paul následoval příkladu své matky, zrakovým vjemem cele obsáhl místnost a viděl na jedné straně laboratorní stůl, stěny z beztvaré skály. Na laboratorním stole byla řada přístrojů - číselníky doutnaly světlem, z gridexových mřížek vyčnívalo něco z vroubkovaného skla. Všude bylo cítit ozón.
Několik fremenů zmizelo za rohem stěny v místnosti, kam nebylo vidět, a pak se odtud ozvaly nové zvuky - škytání motorů, naříkání vířících řemenů a transmisí.
Paul pohlédl na druhý konec místnosti, kde spatřil stěnu obloženou klíckami s malými živočichy.
»Poznal jste správně, co tohle místo je,« řekl Kynes. »K čemu byste takové místo použil, Paule Atreide?«
»Abych z této planety udělal vhodné místo pro lidské bytosti,« odpověděl Paul.
Snad proto jim pomáhám, pomyslel si Kynes.
Hlučení strojů s bzukotem náhle odeznělo a zaniklo. Ze ztichlého prostoru vyniklo slabé pískání živočichů v klíckách, ale ihned ustalo, jakoby z rozpaků.
Paul znovu věnoval pozornost klíckám a poznal, že jsou v nich netopýrci s hnědými křídly. Z boční stěny visel nad klíckami automatický dávkovač potravy.
Ze skrytého prostoru místnosti se vynořil fremen. Jeho slova patřila Kynesovi: »Liete, generátor pole nefunguje. Nemohu nás zamaskovat proti distančním detektorům.«
»Můžeš ho opravit?« zeptal se Kynes.
»Ne ihned. Součástky...,« pokrčil rameny.
»Tak ano,« rozhodl Kynes. »Obejdeme se tedy bez strojů. Vytáhněte na povrch ruční čerpadla vzduchu.«
»Hned se stane.« Muž se spěšně vzdálil.

Kynes se otočil opět k Paulovi. »Odpověděl jste dobře.«
Jessica si povšimla, s jakou samozřejmostí říká Kynes svým zvučným hlasem to, co chce. Měl panovnický hlas, zvyklý rozkazovat. A neušlo jí, že mu říkají Liet. Liet bylo jeho fremenské druhé já, jiná tvář neškodného planetologa.
»Jsme vám velice vděční za vaši pomoc, doktore Kynesi,« řekla.
»Hm, uvidíme,« zabručel Kynes. Pokynul jednomu ze svých lidí. »Šamire, přines do mých pokojů kořeněnou kávu.«
»Hned se stane, Liete.«
Kynes ukázal na obloukový otvor v boční stěně místnosti. »Prosím.«
Dříve než Jessica pozvání přijala, neodpustila si vladařskou úklonu. Postřehla, že Paul signalizuje rukou Idahovi, aby zde zůstal na stráži.
Chodbička, dlouhá jen dva kroky, vedla přes masivní dveře do čtvercové kanceláře, osvětlené zlatými iluminačními koulemi. Při vstupu do kanceláře přejela Jessica rukou přes povrch dveří a ohromilo ji, když poznala, že jsou z plastoceli.
Paul vstoupil do kanceláře na tři kroky, pak pohodil vak na podlahu. Slyšel, jak se za ním zavřely dveře, a pozorně si kancelář prohlédl - čtverec o délce strany asi osmi metrů, stěny z přírodní skály, odstínu kari, na pravé straně porušené kovovými skříněmi na spisy. Uprostřed kanceláře stál nízký stůl s horní deskou z mléčného skla značně znehodnoceného žlutými bublinkami. Kolem stolu byly čtyři suspenzorové židle.
Kynes prošel kolem Paula, aby přidržel židli Jessice. Ta se posadila a povšimla si přitom, jak pozorně si její syn kancelář prohlíží.
Paul zůstal ještě na okamžik stát. Nevýrazná odchylka od normálního proudění vzduchu v kanceláři mu prozradila, že na pravé straně za skříněmi na spisy je tajný východ.
»Neposadíte se, Paule Atreide?« zeptal se Kynes.
Jak pečlivě se mému titulu vyhýbá, uvědomil si Paul. Ale posadil se a neřekl ani slovo, dokud neusedl Kynes.
»Vy jste vycítil, že z Arrakisu by mohl být ráj,« začal Kynes. »Avšak, jak vidíte, Impérium sem posílá jen svoje vycvičené zabijáky, svoje hledače, lupiče koření!«
Paul vztyčil palec s vévodským pečetním prstenem. »Vidíte tento prsten?«
»Ano.«
»Víte, jaký má význam?«
Jessica se prudce otočila a pátravě se na svého syna zahleděla.
»Váš otec leží mrtev v troskách Arrakénu,« řekl Kynes. »Po formální stránce jste vévodou vy.«
»Jsem vojákem Impéria,« pokračoval Paul, »po formální stránce zabijákem.«
Kynesova tvář zbrunátněla. »Na stejné úrovni s imperátorovými sardaukary stojícími nad mrtvým tělem vašeho otce?«
»Sardaukaři jsou jedna věc, zákonný zdroj mého postavení je věc druhá,« řekl Paul.
»Arrakis má svůj vlastní řád k tomu, aby rozhodl kdo má jaké postavení,« řekl rozhodně Kynes.
A Jessica, která se opět otočila směrem k němu, si pomyslela, ten člověk je ze železa, které dosud nikdo neohnul..., a my takový materiál potřebujeme. To, co Paul dělá, je nebezpečné.
»Přítomnost sardaukarů na Arrakisu je důkazem toho, do jaké míry se náš milovaný imperátor mého otce bál. Teď já poskytnu padišáhu imperátorovi důvody, aby se bál...,« pronesl Paul.
»Ale chlapče,« řekl Kynes, »existují věci, které...«
»Budete mě oslovovat "sire" nebo "můj pane".« požádal důrazně Paul.
Jen pomalu, varovala ho v duchu Jessica.
Kynes zabodl do Paula oči, a Jessica si povšimla, že v planetologově obličeji se zableskl obdiv, náznak pobaveného úsměvu.
»Sire,« řekl Kynes.
»Představuji pro imperátora překážku,« řekl Paul. »Představuji překážku pro každého, kdo si bude dělit Arrakis jako svoje území. Dokud budu žít, neustanu být takovou překážkou, která jim uvízne v hrdle a udusí je k smrti!«

»Slova, jen slova,« poznamenal Kynes.
Paul na něho upřel oči, po chvíli pronesl: »Máte zde legendu o Lisánu al-Gharibovi, Hlasu z vnějšího světa, o tom, kdo povede fremeny do ráje. Vaši lidé mají...«
»Pověry!« odsekl Kynes.
»Možná,« souhlasil Paul. »Ale možná ne. Pověry mají někdy podivné kořeny a ještě podivnější větve.«
»Vy máte nějaký plán,« řekl Kynes. »Tolik je zřejmé..., sire.«
»Mohli by mi fremeni opatřit nezvratný důkaz, že zde operují sardaukaři v harkonnenských uniformách?«
»Určité ano.«
»Imperátor sem dosadí k moci opět Harkonneny,« pokračoval Paul. »Možná dokonce bestii Rabbana. Nechme ho. Jakmile se jednou zapletl imperátor tak, že se nemůže svého provinění zbavit, postavme ho tváří v tvář možnosti, že landsraad dostane k projednání podrobný popis událostí. Dovolme mu, aby se tam zodpovídal za...«
»Paule!« zvolala Jessica.
»Když se nejvyšší rada landsraadu vašeho případu ujme,« řekl Kynes, »výsledek může být jen tento: všeobecná válka mezi imperátorem a velkorody.«
»Chaos,« dodala Jessica.
»Ale já bych předložil svůj případ imperátorovi,« řekl Paul, »a umožnil mu, aby místo chaosu zvolil jinou možnost.«
Jessica pronesla suše: »Vydírání?«
»Jeden z nástrojů k řízení státních záležitostí, jak jsi sama říkala,« odpověděl Paul a Jessica zaslechla v jeho hlase trpkost. »Imperátor nemá syny, pouze dcery.«
»Míříš na trůn?« zeptala se Jessica.
»Imperátor nebude riskovat, že se totální válkou Impérium rozpadne,« řekl Paul. »Planety rozryté výbuchy, všude nepokoje - tohle riskovat nebude.«
»To, co navrhujete, je zoufale hazardní hra,« usoudil Kynes.
»Čeho se velkorody z landsraadu nejvíce bojí?« zeptal se Paul. »Nejvíce se bojí toho, co se právě teď odehrává zde, na Arrakisu - že sardaukaři odrovnají jeden rod po druhém. To je nakonec důvod, proč existuje landsraad. Takovým způsobem je slepena Velká konvence. Pouze jako jeden celek se velkorody mohou měřit s imperiálními silami.«
»Ale jsou...«
»Toho se bojí,« řekl přesvědčivě Paul. »Arrakis by se stal varovným výkřikem: Každý z nich by se viděl v kůži mého otce - odříznutý od stáda a zabitý.«
Kynes promluvil na Jessiku: »Může jeho plán uspět?«
»Nejsem mentat,« řekla Jessica.
»Ale jste z Bene Gesseritu.«
Vyslala k němu pátravý pohled a konstatovala: »V jeho plánu jsou dobrá i špatná místa..., jako v každém plánu, který je v této fázi. Na libovolném plánu je stejně důležité provedení, jako jeho koncepce.«
»Poslední slovo má zákon,« citoval Paul. »Tak to stojí nad imperátorovými dveřmi. Hodlám mu předvést zákon.«
»Ale já nevím, zda bych dokázal důvěřovat osobě, která tento plán vymyslela,« řekl Kynes. »Arrakis má svůj vlastní plán, který...«
»Z trůnu bych mohl udělat z Arrakisu ráj mávnutím ruky,« pronesl Paul. »Toto je mince, kterou nabízím za vaši podporu.«
Kynes strnul. »Moje loajalita není na prodej, sice.«
Paul se na něho přes stůl zpytavě zahleděl. Narazil na chladný plamen v těch očích z modře v modři, propátral obličej lemovaný vousy, velitelský vzhled. Paulovy rty rozvlnil neradostný úsměv. »Dobře řečeno. Omlouvám se,« řekl potom.
Kynes oplatil Paulovi jeho pohled a po chvíli pronesl: »Žádný Harkonnen nikdy chybu nepřiznal. Snad nejste jako oni, Atreide.«
»Mohlo dojít k chybě při jejich výchově,« řekl Paul. »Říkáte, že nejste na prodej, ale já se domnívám, že mám minci, kterou neodmítnete. Za vaši oddanost nabízím vám oddanost svoji... úplnou.«

Můj syn zdědil atreidskou upřímnost, pomyslela si Jessica. Je v něm ta nezměrná, téměř naivní čestnost - a jaká obrovská síla to skutečně je.
Povšimla si, že to, co Paul nabídl, Kynesem otřáslo.
»To je nesmysl,« řekl Kynes. »Jste ještě velmi mladý a...«
»Jsem vévoda,« přerušil ho Paul. »Jsem Atreides. A žádný z Atreidů nikdy takový svazek neporušil.«
Kynes polkl.
»Když říkám úplnou,« pokračoval Paul, »míním bez výhrad. Dal bych za vás svůj život.«
»Sire!« zvolal Kynes a to slovo vytrhl ze svého nitra, a Jessica si povšimla, že teď již nehovoří k patnáctiletému chlapci, ale k dospělému muži, k nadřazenému..Nyní to oslovení mínil doopravdy.
V této chvíli by dal za Paula svůj život, pomyslela si. Jak to jen Atreidové dělají, že toho tak rychle, tak snadno dosáhnou?
»Vím, že to míníte doopravdy,« řekl Kynes. »Avšak Harko...«
Dveře za Paulem se hlasitě rozletěly. Paul se rychle o půlkruh otočil a před ním se vynořil vír násilí - výkřiky, řinkot oceli, voskově bledé obličeje šklebící se z krátké chodbičky.
Se svou matkou po boku přiskočil Paul ke dveřím a zahlédl, že chodbičku blokuje Idaho - jeho krví zalité oči rozmazané štítem, za ním ruce jako pařáty, oblouky z oceli krájející marně štít. Od štítu se odrážely projektily z ústí včelky chrlící oranž. Mezi tím vším se kmitaly Idahovy nože, z nichž odkapávala červeň.
Pak se vedle Paula objevil Kynes a společně se opřeli do dveří. Paulovi se nabídl poslední zlomek pohledu na Idaha čelícího roji harkonnenských uniforem - na jeho trhavé, vůlí udržené vrávoráni, na černé vlasy podobné kozí srsti s rudým květem smrti v nich. Pak se dveře zavřely a ozvalo se klepnutí, když je Kynes zajistil západkami.
»Vypadá to, že jsem se rozhodl,« poznamenal Kynes.
»Někdo zjistil vaše stroje dřív, než jste je zastavili,« řekl Paul. Odtáhl svou matku od dveří a zachytil v jejích očích beznaděj.
»Mělo mě napadnout, že se něco děje, když nám nepřinesli kávu,« vyčítal si Kynes.
»Odtud vede úniková cesta,« řekl Paul. »Použijeme ji?«
Kynes se zhluboka nadechl a pronesl: »Ty dveře by měly odolat nejmíň dvacet minut všemu kromě laserpalu.«
»Nepoužijí laserpal, protože mají strach, že tady máme štíty,« uvažoval Paul.
»To byli sardaukaři v harkonnenských uniformách,« zašeptala Jessica.
Slyšeli, jak nyní na dveře dopadají rány, rytmické údery.
Kynes ukázal na pravou stranu, kde stály u stěny skříně, vybídl je: »Tudy.« Přistoupil k první skříni, vytáhl zásuvku a manipuloval s rukojetí ukrytou uvnitř. Celá skříňová stěna se otevřela, nabízejíc pohled na černé ústí chodby. »Tyto dveře jsou taky z plastoceli,« poznamenal.
»Jste dobře připraveni,« řekla obdivně Jessica.
»Žili jsme pod Harkonneny osmdesát let,« řekl Kynes. Natlačil je do chodby a zavřel dveře.
V náhlé temnotě zahlédla Jessica před sebou na zemi svítící šipku.
Za nimi zazněl Kynesův hlas: »Zde se rozdělíme. Tato stěna je houževnatější. Vydrží alespoň hodinu. Jděte po šipkách, jako je ta na podlaze před vámi. Šipky zhasnou, až za ně projdete. Povedou vás bludištěm k jinému východu, kde mám schovanou toptéru. Dnes v noci je nad pouští bouře. Vaší jedinou nadějí je, že k té bouři rychle poletíte, vlétnete do jejího vrcholku a budete se ho držet. Moji lidé to tak dělali, když kradli toptéry. Jestliže se budete držet vysoko v bouři, přežijete.«
»A co vy?« zeptal se Paul.
»Pokusím se uniknout jinudy. Jestliže mě zajmou..., no, ještě stále jsem imperiální planetolog. Mohu tvrdit, že jste mě zajali.«
Utíkáme jako zbabělci, pomyslel si Paul. Ale jak jinak přežít, abych pomstil svého otce? Otočil obličej ke dveřím.
Jessica zaslechla, že se pohnul, a řekla: »Duncan je mrtev, Paule. Viděl jsi, jak byl zraněn. Nemůžeme pro něho nic udělat!«
»Jednoho dne mi to za všechny zaplatí,« pronesl vášnivě Paul.

»Pokud si teď nepospíšíte, nic z toho nebude,« řekl naléhavě Kynes.
Paul ucítil na rameni jeho ruku.
»Kde se setkáme, Kynesi?« zeptal se Paul.
»Pošlu fremeny, aby vás vypátrali. Víme, kudy bouře směřuje. Teď si pospěšte, a Velká matko, propůjč jim rychlá křídla a štěstí.«
Slyšeli ho odcházet, škrábavý zvuk v černé tmě.
Jessica vyhledala Paulovu ruku, něžně ho za ni zatáhla. »Nesmíme se rozdělit,« řekla ztichlým hlasem.
»Ne.«
Šel za ní přes první šipku a spatřil, jak šipka zčernala, když se jí dotkli. Vpředu ukázala směr jiná šipka. Přešli ji, viděli, jak sama zhasla; před sebou spatřili další šipku.
Nyní běželi.
Plány v plánech plánů jiných plánů, napadlo Jessiku. Nestali jsme se právě součástí plánu někoho jiného?
Šipky je vedly měnícím se směrem podél odbočujících chodeb, které v slabé luminiscenci jen tušili. Jejich cesta se chvíli svažovala dolů, pak nahoru, stále nahoru. Konečně se dostali ke schodišti, zabočili kolem rohu a náhle je zastavila stěna doutnající světlem, uprostřed které bylo vidět tmavou kliku.
Paul kliku stlačil.
Stěna se odklopila směrem od nich. Rozlila se zář a osvětlila nevelkou, do skály vytesanou jeskyni, v jejímž středu dřepěla ornitoptéra. Za ní se rýsovala hladká, šedivá stěna s obrysem dveří.
»Kam šel Kynes?« zeptala se Jessica.
»Udělal to, co by udělal každý dobrý partyzánský velitel,« odpověděl Paul. »Rozdělil nás na dvě skupinky a zařídil to tak, aby ani on nemohl prozradit, kde jsme, kdyby ho zajali. On totiž opravdu neví, kde skončíme.«
Paul ji vtáhl do jeskyně a povšiml si, jak při rychlých krůčcích zvířuje prach na podlaze.
»Dlouho zde nikdo nebyl,« poznamenal.
»Kynes zřejmě věří, že nás fremeni najdou,« uklidňovala se.
»Já tomu také věřím.«
Pustil její ruku, zamířil k levým dveřím ornitoptéry, otevřel je a do zadního prostoru připoutal svůj vak.
»Ta věc je maskovaná proti distančním detektorům,« zjistil. »Na přístrojové desce je dálkové ovládání dveří a světel. Osmdesát let pod Harkonneny je naučilo důkladnosti.«
Jessica se opřela o ornitoptéru na opačné straně. Zatajila dech.
»Pro pokrytí celé této oblasti budou mít Harkonnenové vyčleněny hlídky,« uvažovala nahlas. »Nejsou hloupí.« Soustředila se na svůj smysl pro orientaci. »Ta bouře, kterou jsme viděli, je tímto směrem.« Ukázala doprava.
Paul přikývl, přemáhal náhlou nechuť pohnout se. Její příčinu znal, ale zjistil, že ta znalost mu nepomůže. Někdy této noci prošel kolem souvislosti rozhodnutí do hloubi neznáma. Znal časovou plochu, která je obklopovala, ale tu a tam se v ní vyskytovala tajemná místa. Bylo to, jako by sám sebe viděl z dálky sestupovat z dohledu do údolí. Z nesčetných cestiček vedoucích z údolí vzhůru mohly některé vyvést Paula Atreida opět na dohled, ale mnohé nemusely.
»Čím déle budeme otálet, tím líp budou připraveni,« ozvala se Jessica.
»Nastup a připoutej se,« řekl.
Nastoupil do ornitoptéry po ní a dosud bojoval s představou, že toto je bílé místo, neviditelné v žádné jasnozřivé vizi. A náhle jím otřáslo, když si uvědomil, že stále víc a více spoléhá na svoje jasnozřivé vědomí a že ho to pro tuto tísňovou situaci oslabilo.
"Jestliže se spoléháš na zrak, oslabuješ si ostatní smysly." Tak zněl benegesseritský axióm. Nyní jej vztáhl na sebe a slíbil si, že již nikdy do takové pasti neupadne..., jestliže přežije dnešek.
Paul se připoutal bezpečnostními popruhy, ujistil se, že i matka je bezpečně připoutána a nakonec překontroloval toptéru. Křídla byla nastavena na plné rozpětí, jemné kovové vnitřní listy roztaženy. Dotkl se sklápěcí páky, pozoroval, jak se křídla stáhla do polohy pro startování s podporou trysek, kterému ho naučil Gurney Halleck. Startovací spínač šel hladce. Když zapnul tryskové polštáře, číselníky na přístrojové desce ožily. Turbíny začaly syčet hlubokým tónem.
»Připravena?« zeptal se.

»Ano.«
Dotkl se vypínače pro dálkové ovládání světla.
Pohltila je tma.
Na pozadí z osvětlené přístrojové desky se z jeho ruky stal stín když vychyloval páčku pro dálkové ovládání dveří jeskyně. Před nimi se ozval skřípot. Zasyčel vodopád z písku a pak umlkl. Paulových tváří se dotkl prašný vánek. Zavřel dveře toptéry a náhle pocítil napětí.
V místě, kde byla před chvílí dveřní stěna, se objevil kruhový otvor orámovaný černí a vyplněný širokým pruhem hvězd rozmazaných prachem. Za ním vykreslilo světlo hvězd mírně skloněný povrch země, náznak písečných vlnek.
Paul stiskl na přístrojové desce svítící tlačítko pro postupné spínání funkcí. Křídla prudce zamávala dozadu a dolů a vynesla toptéru z jejího hnízda. Z tryskových polštářů se vyřinula energie a současně se zablokovala křídla v poloze vhodné pro kolmý vzlet.
Jessica, která lehkými dotyky prstů sledovala pilotáž na druhém řízení, cítila, jakou jistotu její syn prokazuje. Měla strach, a současně pociťovala radost. Nyní je naší jedinou nadějí Paulův výcvik, pomyslela si. Jeho mládí a šikovnost.
Paul přidal do tryskových polštářů energii. Toptéra se naklonila, a jak se proti hvězdám před nimi zvedla černá stěna, vtiskla je do sedadel. Roztáhl více křídla, přidal energii. Další poryv tažné síly křídel, a přehoupli se přes skály, stříbrem ojíněné hrany a výchozy zalité svitem hvězd. Na pravé straně nad horizontem ukázal svou tvář prachem zarudlý Druhý měsíc, jenž narýsoval stužkovitou stopu bouře.
Paulovy prsty zakmitaly na řízení. Křídla se zaklapla do tvaru vyčnívajících pahýlů. Když toptéra v ostrém náklonu opisovala stoupavý kruh, odstředivá síla svírala jejich těla.
»Tryskové světlice za námi!« zvolala Jessica.
»Zahlédl jsem je.«
Prudce stlačil akcelerační páku.
Toptéra poskočila jako vyplašené zvíře, vyrazila vzhůru jihozápadním směrem, k bouři a k velkému zálivu pouště. Poměrně blízko zahlédl Paul roztroušené stíny naznačující, kde končí linie skal, kde se podzemní komplex jeskyní noří do dun. Za nataženými prsty stínů vrhaných měsíčním světlem byl řetěz stále menších, splývajících dun.
A nad horizontem stoupala nepřehlédnutelná majestátnost bouře jako val zastiňující hvězdy.
Toptérou něco otřáslo.
»Výbuch!« vydechla Jessica.
»Používají střelné zbraně.«
Povšimla si, že se Paul pousmál, ale jaksi zvráceně, krutě.
»Zdá se, že nechávají laserpaly odpočívat,« řekl.
»Vždyť nemáme štíty!«
»Jak to mohou vědět?«
Toptéra se zachvěla znovu.
Paul se nakrčil a pozorně sledoval prostor za nimi. »Zřejmě jenom jedna z nich je tak rychlá, aby s námi udržela krok.«
Opět věnoval pozornost směru, kam letěli, díval se, jak před nimi narůstá stěna z bouře. Tyčila se jako hmatatelná jistota.
»Děla, rakety, veškerou tu starodávnou výzbroj - to je jedno z toho, co fremenům dáme,« zašeptal.
»Bouře,« upozornila Jessica. »Neměl by ses raději obrátit?«
»A co toptéra za námi?«
»Zpomaluje.«
»Teď!« Paul vysunul naplocho křídla, natočil stoj do prudkého oblouku vlevo, a když vzlétl do zdánlivě pomalu vířící stěny bouře, ucítil, jak mu odstředivá síla deformuje tváře.
Vypadalo to, že kloužou do pomalého mračna prachu, které houstlo a houstlo, až vymazalo pohled na poušť a měsíc. Z toptéry se stala dlouhá, vodorovná čárka temnoty osvětlená pouze zeleným svitem z přístrojové desky.
Ve zlomku okamžiku si Jessica uvědomila všechna varovná slova o takových bouřích - krájejí kov jako

máslo, hlodají tělo na kost, rozežírají kosti. Pocítila úder větru nasyceného prachem. Úder je otočil, zatímco Paul zápolil s řízením. Pak zahlédla, že Paul vypnul turbíny, pocítila, jak toptéra nadskočila. Kov kolem nich syčel a chvěl se.
»Písek!« vykřikla Jessica.
Ve svitu přístrojové desky spatřila, že na znamení nesouhlasu potřásl hlavou. »V takové výšce není tolik písku.«
Avšak Jessica ucítila, jak klesají do obrovského víru.
Paul zcela roztáhl křídla do polohy pro klouzavý let. Zaslechl, jak zaskřípala pod náporem síly. Z palubní desky však nespustil oči a plachtil podle instinktu, usiluje nabrat výšku.
Jak letěli dál, zvuk kolem nich slábl.
Jessica zakoušela strašidelný pocit, že toptéra stojí klidně na místě, že veškeré vření pohybu se odehrává venku. Neurčité šmouhy proudící proti oknům a dunící sykot jí připomínaly, jaká síla kolem nich vládne.
Rychlost větru až sedm nebo osm set kilometrů za hodinu, pomyslela si. Sevřela ji adrenalinová podrážděnost. Nesmím se bát, řekla si a odříkávala slova benegesseritské litanie. Strach zabíjí myšlení.
Pomalu získala převahu dlouhá léta jejího výcviku. Klid se navrátil.
»Chytili jsme tygra za ocas,« zašeptal Paul. »Nemůžeme slétnout níž, nemůžeme přistát..., a obávám se, že se z toho nedokážu dostat. Budeme muset přestát bouři tak, jak jsme.«
Klid se z ní vytratil. Cítila, že jí cvakají zuby, a tak pevně sevřela čelisti. Pak zaslechla Paulův hlas, tichý a vyrovnaný, jak odříkává litanii:
"Strach zabíjí myšlení. Strach je malá smrt přinášející naprosté vyhlazení. Budu svému strachu čelit. Dovolím mu, aby prošel kolem mne a skrz mne. A už projde a zmizí, otočím se a podívám se, kudy šel. Tam, kam strach odešel, nic nezůstane. Zůstanu pouze já."

Čím opovrhuješ? Podle toho tě opravdu poznáme.

PRINCEZNA IRULÁN: PRAVÁ KNIHA O MUAD'DIBOVI

»Jsou mrtví, barone,« oznámil Iakin Nefud, kapitán osobní stráže. »Jak ta žena, tak ten chlapec jsou nade vší pochybnost mrtví.«
Baron Vladimir Harkonnen se posadil na spacích suspenzorech ve svém soukromém bytě na lodi. Za jeho bytem a kolem něho se jako mnohoplášťová mina rozprostírala kosmická fregata, kterou dal zakotvit na Arrakisu. Avšak zde v jeho bytě překrývaly tvrdý kov závěsy, textilní čalounění a vzácné umělecké předměty.
»Je to jisté,« opakoval kapitán. »Jsou mrtví.«
Baron změnil polohu svého nepohledně tlustého těla v suspenzorech a soustředil pozornost na mlhodřevinovou sochu skákajícího chlapce ve výklenku místnosti. Probral se ze spánku. Narovnal si suspenzorový polštář pod záhybem tuku na svém krku a pak se přes jedinou iluminační kouli, která v místnosti byla, pozorně zahleděl na dveře, v nichž stál kapitán Nefud, blokovaný pentaštítem.
»Jsou určitě mrtví, barone,« opakoval znovu kapitán.
Baron si povšiml, že v Nefudových očích zbylo něco z otupělosti z požití semúty. Domyslel si, že ve chvíli, kdy tu zprávu obdržel, oddával se ten člověk hluboké extázi, a zastavil ji protilátkou, než se sem rozběhl.
»Mám detailní zprávu,« řekl Nefud.
Nechť se chvíli škvaří, pomyslel si baron. Člověk musí mít vladařské nástroje vždy ostré a po ruce. Sílu a strach - ostré a po ruce.
»Viděl jsi jejich těla?« zeptal se dunivé baron.
Nefud zaváhal.
»Ano?«
»Můj pane..., viděli je vzlétnout do písečné bouře..., rychlost větru byla přes osm set kilometrů. Takové

bouři nic neodolá. Nic! Při pronásledování jsme přišli o jeden stroj.«
Baron se upřeně díval na Nefuda. Povšiml si, jak se ostrá čára jeho čelisťových svalů zachvěla, jak se mu zatřásla brada, když polkl.
»Viděl jsi jejich těla?«
»Můj pane...«
»Proč sem tedy lezeš a naparuješ se?« zahřměl baron. »Abys mi sdělil, že je něco jisté, když to jisté není? Skutečně si myslíš, že té za takovou pitomost pochválím, že tě zase povýším?«
Nefud zbledl jako křída.
Podívejme se na to kuře, řekl si baron. Kolem sebe mám jenom pitomce. Kdybych před tohoto člověka nasypal písek a řekl mu, že je to zrní, bude ho zobat.
»To nás k nim zavedl ten Idaho, že?« zeptal se baron.
»Ano, můj pane!«
Podívejme, jak odhrkává odpověď, pomyslel si baron..»Pokoušeli se uprchnout k fremenům, že?«
»Ano, můj pane.«
»Je ještě něco v té... zprávě?«
»Týká se to imperiálního planetologa Kynese, můj pane. Idaho se s tímto Kynesem sešel za podivných okolností..., mohl bych snad říct za podezřelých okolností.«
»Tak?«
»Oni..., ehm..., letěli spolu k jednomu místu v poušti, kde se zřejmě ukrýval ten kluk i jeho matka. V zápalu honičky se několik našich skupin nechalo zaskočit explozí z interakce laserpalu a štítu.«
»Kolik jsme ztratili?«
»To... ehm... nevím ještě přesně, můj pane.«
Lže, uvědomil si baron. Muselo to být dost zlé.
»Ten imperiální lokaj, ten Kynes,« řekl baron, »ten hraje dvojí hru, že?«
»Vsadil bych na to svou pověst, můj pane.«
Svou pověst!
»Dáš ho zabít,« poručil baron.
»Můj pane! Kynes je imperiální planetolog, služebník Jeho Výsos...«
»Uděláš to tedy tak, aby to vypadalo jako nešťastná náhoda!«
»Můj pane, při dobývání toho fremenského hnízda operovali s našimi silami sardaukaři. Ti vzali Kynese do vazby.«
»Dostaň ho od nich. Řekni, že ho chci vyslechnout.«
»Co když budou mít námitky?«
»Nebudou mít, jestliže to vezmeš za správný konec.«
Nefud polkl. »Ano, můj pane.«
»Ten chlap musí zemřít,« pronesl dunivě baron. »Pokusil se pomáhat mým nepřátelům.«
Nefud přenesl váhu z jedné nohy na druhou.
»Co je?«
»Můj pane, sardaukaři vzali do vazby... dvě osoby, které by vás snad mohly zajímat. Zajali vévodova mistra assassinů.«
»Hawata? Thufira Hawata?«
»Sám jsem zajatce viděl. Je to Hawat.«
»Nevěřil bych, že je to možné!«
»Prý ho omráčili včelkou, můj pane. V poušti, kde nemohl použít štít. Není ani trochu raněn. Kdybychom ho mohli dostat do rukou, byla by s ním prima zábava.«
»Ten, o němž mluvíš, je mentat,« zabručel baron. »Mentati se nelikvidují. Mluvil? Co říká na svou porážku? Věděl, jaký je rozsah..., ale nic.«
»Z toho, co říkal, můj pane, lze usoudit pouze na to, že věří, že zrádcem byla lady Jessica.«
»Ách.«
Baron klesl do polštářů a přemýšlel. Pak se zeptal: »Víš to jistě? Je to lady Jessica, kdo je hromosvodem jeho hněvu?«

»Prohlásil to v mé přítomnosti, můj pane.«
»Ať si tedy myslí, že je Jessica naživu.«
»Ale, můj pane...«
»Přeji si, abyste s Hawatem zacházeli vlídně. O doktoru Yuehovi, který ho ve skutečnosti zradil, se nesmí nic dozvědět. Ať mu řeknou, že doktor Yueh zahynul, když bránil vévodu. Svým způsobem by tohle mohla být i pravda. Naproti tomu posílíme jeho podezření proti lady Jessice.«
»Můj pane, nechápu...«
»Způsob, Nefude, jakým se usměrňuje a ovládá mentat, spočívá v podávání informací. Špatné informace - špatné výsledky.«
»Ano, můj pane, ale...«
»Nemá Hawat hlad? Žízeň?«
»Můj pane, Hawat je dosud v rukou sardaukarů!«
»Ano. Ovšemže je. Ale stejně jako já budou mít sardaukaři zájem dostat z Hawata informace. Něčeho jsem si na našich spojencích povšiml, Nefude. Nejsou příliš oddaní... Skutečně věřím, že je to záměr: imperátor chce, aby to tak proběhlo. Ano, opravdu tomu věřím. Připomeneš veliteli sardaukarů, že je o mně známo, jak dovedu získávat informace od nerozhodných osob.«
Nefud se zatvářil nešťastně. »Ano, můj pane.«
»Řekneš veliteli sardaukarů, že chci vyslechnout Hawata a toho Kynese současně, využít jednoho proti druhému. To snad pochopí.«
»Ano, můj pane.«
»A jakmile je dostaneme do rukou...« Baron přikývl.
»Můj pane, sardaukaři budou chtít mít pozorovatele u jakéhokoli... výslechu.«
»Jsem přesvědčen, že můžeme vyvolat tísňovou situaci, která odvrátí pozornost nechtěných pozorovatelů.«
»Rozumím, můj pane. Tehdy může Kynese potkat nešťastná náhoda.«
»Tehdy potká nešťastná náhoda Kynese i Hawata, Nefude. Ale jen Kynese doopravdy. Já totiž chci Hawata. Ano. Ach ano.«
Nefud zamrkal a polkl. Zatvářil se, jako by chtěl položit otázku, ale neřekl nic.
»Hawat dostane jídlo i pití,« řekl baron. »Připravené s laskavostí, se sympatiemi. Ve vodě mu podáš reziduální jed, který vyvinul zesnulý Piter de Vries. A dohlédneš na to, aby se od toho momentu stala protilátka součástí Hawatovy stravy..., dokud nerozhodnu jinak.«
»Protilátka, ano.« Nefud potřásl hlavou. »Ale...«
»Netvař se tak nechápavě, Nefude. Tím zubem s ampulí jedu mě vévoda málem zabil. Plyn, který v mé přítomnosti vydechl, mě připravil o mého nejcennějšího mentata, Pitera. Potřebuji za něho náhradu.«
»Hawata?«
»Hawata.«
»Ale...«
»Chceš říct, že Hawat je zcela oddán Atreidům. To je pravda, ale Atreidové jsou mrtví. Budeme se ucházet o jeho přízeň. Musíme ho přesvědčit, že za vévodův skon nenese vinu. Že to všechno způsobila ta benegesseritská čarodějnice. Že měl špatného pána, takového, kterému city zaslepily rozum. Mentati obdivují schopnost kalkulovat bez emocí. Budeme se ucházet o přízeň imponujícího Thufira Hawata.«
»Ucházet o jeho přízeň. Ano, můj pane.«
»Hawat měl bohužel pána, jehož prostředky byly velice omezené, takového, který nemohl pozvednout mentata do nejvyšších vrcholků logického uvažování, na které mají mentati právo. Hawat pozná, že na tom něco pravdy je. Vévoda si nemohl dovolit nejlepší špióny, a tak získávat pro svého mentata požadované informace.« Baron se upřeně zahleděl na Nefuda. »Nikdy neklamejme sami sebe, Nefude. Pravda je mocná zbraň. Víme, čím jsme přemohli Atreidy. Hawat to ví také. Přemohli jsme je bohatstvím.«
»Ano, můj pane. Bohatstvím.«
»Budeme se ucházet o Hawatovu přízeň,« pokračoval baron. »Ukryjeme ho před sardaukary. A ponecháme si v záloze... přestat s podáváním protilátky jedu. Neexistuje způsob, jak se reziduálního jedu

zbavit. A, Nefude, Hawat nemusí nikdy nic tušit. Čichač jedu nebude na protilátku reagovat. Hawat si může kontrolovat jídlo, jak bude chtít, ale žádné stopy jedu nezjistí.«
Když to pochopil, vytřeštil Nefud oči.
»To, že něco není,« poučoval baron, »může být stejně smrtelné, jako když něco je. Když třeba není vzduch, že? Když není voda. Když není cokoli jiného, nač jsme si navykli.« Pokýval hlavou. »Rozumíš mi, Nefude?«
Nefud polkl. »Ano, můj pane.«
»Tak se pust do práce. Sežeň si velitele sardaukarů, a ať se to hýbe!«
»Okamžitě, můj pane.« Nefud se uklonil, otočil a spěšně odešel.
Hawat po mém boku! meditoval baron. Sardaukaři mi ho dají. Jestli mě vůbec budou podezřívat, pak jen z toho, že ho chci zničit. A takové podezření budu posilovat! Hlupáci! Je to jeden z nejbáječnějších mentatů v celé historii, mentat vycvičený zabíjet, a oni mi ho pohodí jako nějakou stupidní hračku, která se má zničit. Předvedu jim, co všechno se s takovou hračkou dá dokázat.
Baron natáhl ruku za závěs vedle svého suspenzorového lože a stiskl knoflík, aby k sobě povolal staršího synovce Rabbana.
Opět se posadil a usmíval.
A všichni Atreidové jsou mrtví!
Ten stupidní kapitán osobní stráže měl samozřejmě pravdu. Jistěže nepřežilo nic, co se dostalo do cesty písečné bouři na Arrakisu. Ani ornitoptéra..., ani její posádka. Jessica a Paul zahynuli. Úplatky na správných místech, nevídané náklady na sehnání obrovského vojenského potenciálu k invazi na planetu..., všechny ty falešné zprávy, přizpůsobené pro sluch imperátora, všechny ty pečlivě vymyšlené intriky zde konečně začaly vydávat svoje plody.
Síla a strach - strach a síla!
Baron před sebou uviděl cestu. Jednoho dne se imperátorem stane Harkonnen. Ne on osobně, ani nikdo z potomků, které sám zplodil, ale Harkonnen. Nebude to ani Rabban, kterého právě zavolal, ale Rabbanův mladší bratr. Mladý Feyd-Rautha. Ten chlapec má v sobě říz, jaký barona velice těšil..., a divokost.
Nádherný kluk, říkal si baron. Ještě tak jeden dva roky - řekněme, až mu bude sedmnáct - a budu vědět určitě, zda je tím nástrojem, který rod Harkonnenů k získáni trůnu potřebuje.
»Můj pane barone.«
Muž, který stál za štítem dveří do baronovy ložnice, byl malé postavy, měl zavalitý obličej i tělo, blízko sebe posazené oči z harkonnenské mužské rodové linie a široká ramena. Jeho zavalitost měla sice v sobě jakousi tuhost, ale napohled bylo zřejmé, že jednoho dne se i Rabban uchýlí k suspenzorům, aby nadnášely jeho nadměrnou hmotnost.
Svalově uvědomělý tankový mozek, pomyslel si baron. Žádný mentat ten můj synovec není..., žádný Piter de Vries, ale něco snad ještě přesněji zkonstruovaného pro úkol, který před ním stojí. Když mu nechám volnou ruku, převálcuje všechno, co se mu dostane do cesty. Ach, jak ho zde na Arrakisu budou nenávidět!
»Můj milý Rabban!« řekl baron na uvítanou. Vypnul dveřní pole, ale svůj osobní štít nechal ostentativně zapnutý na plný výkon, věděl, že tetelení vzduchu od štítu bude nad iluminační koulí vedle lože vidět.
»Poslal jsi pro mě,« řekl Rabban. Vkročil do ložnice, vrhl krátký pohled na chvění vzduchu z osobního štítu, rozhlédl se po suspenzorové židli, ale žádnou nespatřil.
»Postav se blíž, abych na tebe líp viděl,« pokynul baron.
Rabban postoupil o další krok a v duchu proklínal barona za to, že odtud schválně dal odstranit všechny židle, aby donutil návštěvníka stát.
»Atreidové jsou mrtví,« oznámil baron. »Poslední z nich. Proto jsem tě povolal sem, na Arrakis. Tato planeta ti opět říká pane.«
Rabban zamrkal. »Myslel jsem, že hodláš povýšit Pitera de Vriese...«
»Piter je taky mrtev.«
»Piter?«
»Piter.«

Baron znovu zapnul pole dveří a zablokoval je tak proti průniku jakékoli energie.
»Tak tě přece jenom přestal bavit, že?« zeptal se Rabban.
V energeticky odstíněné místnosti zněl jeho hlas hluše a mrtvě.
»Řeknu ti něco, a už se nebudu opakovat,« pronesl dunivě baron. »Naznačuješ, že jsem se zbavil Pitera, jako se člověk zbavuje maličkostí.« Luskl zavalitými prsty. »Asi takhle, že? Tak hloupý nejsem, synovče. Budu to považovat za projev nepřátelství, jestliže ještě někdy naznačíš slovem nebo činem, že jsem tak hloupý.«
V Rabbanových očích, s nádechem šilhavosti, se objevil strach. Do jisté míry věděl, jak daleko by baron zašel proti své vlastní rodině. Sotva by sáhl ke smrti, pokud by z ní neměl fantastický zisk nebo satisfakci za nezměrné pobouření. Ale rodinné tresty mohly být bolestivé.
»Odpusťte mi, můj pane barone,« řekl Rabban. Sklopil oči jednak proto, aby skryl hněv, a jednak proto, aby ukázal poddanost.
»Mě neošidíš, Rabbane,« zabručel baron.
Rabban se stále díval k zemi. Polkl.
»Vyslovím pointu,« řekl baron. »Nikdy se nezbavuj člověka bezmyšlenkovitě, ale tak, jak to řádně podle nějakého zákona dělá celé léno. Vždycky to dělej kvůli tomu, co má prvořadý význam - a musíš vědět, co má pro tebe význam!«
Z Rabbana promluvil hněv: »Ale ty ses zbavil zrádce Yueha! Když jsem přijel včera večer, viděl jsem, jak jeho tělo odnášejí.« Rabban upřel na svého strýce prudký pohled a najednou se lekl zvuku vlastních slov.
Ale baron se usmál. »S nebezpečnými zbraněmi zacházím opatrně,« řekl. »Doktor Yueh byl zrádce. Daroval mi vévodu.« Jeho hlas nabral na síle. »Přiměl jsem k nezákonnému činu doktora ze Sukovy školy! Duševní školy! Slyšíš, chlapče? A to je neovladatelný druh zbraně, jaký se nedá jen tak pohodit. Nezbavil jsem se ho neuváženě.«
»Ví imperátor, že jsi přiměl k nezákonnému činu doktora Sukovy školy?«
To je otázka na tělo, pomyslel si baron. Neodhadl jsem snad tohoto synovce špatně?
»Imperátor to ještě neví,« odvětil baron. »Ale jeho sardaukaři mu to určitě donesou. Než se však k tomu dostanou, doručím mu prostřednictvím společnosti CHOAM vlastní zprávu. Vysvětlím, že naštěstí jsem odhalil doktora, který si neprávem dělal nárok na kondicionování. Falešného doktora, chápeš? Jelikož každý ví, že kondicionování ze Sukovy školy zvrátit nelze, bude se tomu věřit.«
»Ach, chápu,« zamumlal Rabban.
A baron si pomyslel: Opravdu doufám, že skutečně chápeš. Doufám, že chápeš, jak je životně důležité, aby toto zůstalo v tajnosti. Baron se náhle začal divit sám sobě. Proč jsem to udělal? Proč jsem se holedbal právě před tímto hloupým synovcem - synovcem, kterého musím využít a odložit? Pocítil zlost sám na sebe. Cítil se zrazen.
»Musí to zůstat v tajnosti,« řekl Rabban. »Chápu.«
Baron si povzdechl. »Tentokrát ti, synovče, dám ohledně Arrakisu jiné pokyny. Když jsi zde vládl posledně, držel jsem tě pevně na uzdě. Tentokrát mám pouze jeden požadavek.«
»Můj pane?«
»Příjem.«
»Příjem?«
»Dovedeš si, Rabbane, vůbec představit, kolik jsme utratili za to, abychom potlačili Atreidy takovou vojenskou silou? Máš aspoň hrubou představu o tom, kolik účtuje Gilda za vojenskou přepravu?«
»Je to drahé, že?«
»Drahé!«
Baron prudce napřáhl k Rabbanovi svou masitou ruku. »Jestliže budeš ždímat Arrakis do posledního centu, který nám může dát, po dobu šedesáti let, taktak naše náklady zaplatíš!«
Rabban otevřel ústa a zase je zavřel, aniž promluvil.
»Drahé!« ušklíbl se baron. »Ten zatracený monopol Gildy na cestování kosmem by nás přivedl na mizinu, kdybych si tyto výdaje nenaplánoval už dávno. Měl bys, Rabbane, vědět, že my jsme nesli celé břemeno této akce. Platili jsme dokonce za přesun sardaukarů.«

A nikoli poprvé si baron v duchu říkal, zda vůbec někdy nastane doba, kdy by se člověk mohl obejít bez Gildy. Gildaři jsou prohnaní - pustí ti žilou jen tolik, abys neměl námitky, ale když tě mají v hrsti, musíš platit a platit a platit.
A za výpravy vojenského charakteru mají vždycky přemrštěné požadavky. »To víte, rizikové tarify,« vysvětlovali úlisní zástupci Gildy. A za každého zástupce, kterého se ti podaří dostat do struktury gildovního bankovnictví jako hlídacího psa, ti do tvého systému propašují dva svoje zástupce.
Nesnesitelné!
»Tedy zisky,« konstatoval Rabban.
Baron spustil ruku, sevřel ji v pěst. »Musíš ždímat.«
»A pokud budu ždímat, mohu si dělat, co chci?«
»Co chceš.«
»Ta děla, co jste sem přivezli,« řekl Rabban. »Nemohl bych...«
»Stahuji je,« přerušil ho baron.
»Ale ty...«
»Takové hračky nebudeš potřebovat. Představovaly speciální vojenskou inovaci, ale teď jsou bezcenné, a my potřebujeme kov. Nemohou se nasadit proti štítu, Rabbane. Představovaly pouze nečekaný prvek. Dalo se předpokládat, že se na této hrozné planetě vévodovi muži stáhnou do jeskyní v útesech. Naše děla je v nich pouze uzamkla.«
»Fremeni štíty nepoužívají.«
»Můžeš si nechat nějaké laserpaly, jestli chceš.«
»Ano, můj pane. A mám volnou ruku.«
»Dokud budeš ždímat.«
Rabbanův úsměv zazářil spokojeností. »Dokonale chápu, můj pane.«
»Nic dokonale nechápeš,« zavrčel baron. »Toto si vyjasněme na začátku. Co skutečně chápeš, je to, jak provádět moje příkazy. Nenapadlo tě, synovče, že na této planetě žije nejméně pět miliónů lidí?«
»Nezapomíná můj pán, že jsem zde již působil jako jeho regent siridar? A když můj pán dovolí, jeho odhad je snad nízký. Je obtížné spočítat populaci rozptýlenou mezi lístami a pany podle způsobu, jakým se to provádí. A když člověk vezme v úvahu fremeny z...«
»Fremeny nemá cenu brát v úvahu!«
»Můj pán promine, ale sardaukaři mají jiný názor.«
Baron zaváhal a pozorně svého synovce sledoval. »Něco víš?«
»Když jsem včera večer přijel, můj pán se už odebral k spánku. Já..., ehm..., dovolil jsem si kontaktovat některé ze svých bývalých poručíků. Teď dělali průvodce sardaukarům. Uvádějí, že někde jihovýchodně odtud si banda fremenů počíhala na jednotku sardaukarů a úplně ji zlikvidovala.«
»Zlikvidovali sardaukarskou jednotku?«
»Ano, můj pane.«
»To není možné!«
Rabban pokrčil rameny.
»Fremeni, kteří porážejí sardaukary,« baron se opovržlivě ušklíbl.
»Opakuji pouze to, co jsem slyšel,« bránil se Rabban. »Říká se, že tato fremenská skupina již předtím zajala vévodova proslulého Thufira Hawata.«
»Aha.« Baron přikývl, pousmál se.
»Já tomu věřím,« řekl Rabban. »Nemáš představu, jakou překážku fremeni představovali.«
»Možná, ale toto nebyli fremeni, které viděli tvoji poručíci. Museli to být atreidští vojáci, vycvičení Hawatem a převlečení za fremeny. To je jediné možné vysvětlení.«
Rabban znovu pokrčil rameny. »Ale sardaukaři si myslí, že to fremeni byli. Zahájili akce proti fremenům, chtějí je vyhladit.«
»Výborně!«
»Ale...«
»Sardaukary to aspoň zaměstná. A brzy zde budeme mít Hawata. Vím to! Cítím to! Ach, to byl dneska den! Sardaukaři na lovu několika bezvýznamných pouštních band, zatímco my dostaneme skutečnou

cenu!«
»Můj pane...,« Rabban zaváhal, mračil se. »Vždycky jsem měl dojem, že fremeny podceňujeme, a to jak jejich počet, tak...«
»Pust je z hlavy, chlapče! Je to sebranka. Nás zajímají hustě zalidněná velká a malá města a vesnice. Žije tam hodně lidí, že?«
»Skutečně hodně, můj pane.«
»Ti mi dělají starosti, Rabbane.«
»Starosti?«
»Ach... devadesát procent z nich není zajímavých. Ale vždy existuje několik... malorodů a tak dále, ambiciózních lidí, kteří by se mohli pokusit o něco nebezpečného. Kdyby se někdo z takových dostal z Arrakisu s nepříjemnou historkou o tom, co se zde přihodilo, byl bych silně znepokojen. Dovedeš si vlastně představit, jak dokážu být znepokojen?«
Rabban polkl.
»Musíš učinit okamžitá opatření a z každého malorodu zadržet rukojmí,« pokračoval baron. »Pokud jde o všechny, kdo žijí mimo Arrakis, musí se dozvědět, že šlo výhradně o bitvu rodu proti rodu. Sardaukaři se jí vůbec nezúčastnili, rozumíš? Jako obvykle, vévoda dostal nabídku na milost a vyhnanství, ale nešťastnou náhodou zahynul dřív, než se mohl rozhodnout. Nabídku však hodlal přijmout. Tak to bylo. A veškeré povídačky o tom, že zde byli sardaukaři, musí vyvolat smích.«
»Jak si přeje imperátor,« řekl Rabban.
»Jak si přeje imperátor.«
»A co pašeráci?«
»Pašerákům nikdo nevěří, Rabbane. Ti se berou na vědomí, ale nevěří se jim. V každém případě budeš v tomto směru uplatňovat úplatky... a uplatníš další opatření, která tě určitě napadnou.«
»Ano, můj pane.«
»Tak tedy dvě věci na Arrakisu, Rabbane: příjem a nelítostná pěst. Nesmíš projevit žádné slitování. Považuj je za to, čím doopravdy jsou - otroky, kteří závidí svým pánům a čekají jen na příležitost ke vzpouře. Nesmíš jim ukázat ani špetku soucitu.«
»Může se vyhladit celá planeta?« zeptal se Rabban.
»Vyhladit?« Baron dal najevo překvapení tím, že prudce otočil hlavou. »Kdo říkal něco o vyhlazení?«
»No, předpokládal jsem, že sem hodláš přivést nový lidský materiál a...«
»Řekl jsem ždímat, synovče, nikoli vyhlazovat. Obyvatelstvo nedecimuj, pouze je donuť k naprosté poslušnosti. Musíš být masožravcem, chlapče.« Usmál se a na jeho baculaté tváři s dolíčky se objevil výraz nemluvněte. »Masožravec se nikdy nezastaví. Neprojevuj žádné slitování. Nikdy se nezastavuj. Slitování je chiméra; lze je přemoci kručením v žaludku od hladu, sípáním hrdla od žízně. Musíš mít vždycky hlad a žízeň.« Baron si láskyplně pohladil vyduté břicho pod suspenzory. »Jako já.«
»Chápu, můj pane.«
Rabban se rychle podíval doleva a doprava.
»Je ti tedy všechno jasné, synovče?«
»Až na jednu věc, strýčku: planetolog Kynes.«
»Ach tak, Kynes.«
»Je to imperátorův člověk, můj pane. Může přicházet a odcházet, jak se mu zlíbí. A má velmi blízko k fremenům... oženil se s fremenkou.«
»Kynes bude do zítřejšího soumraku mrtev.«
»To je nebezpečný čin, strýčku, zabít imperiálního služebníka.«
»Co si myslíš, proč jsem se rychle dostal tak daleko?« otázal se naléhavě baron. Jeho hlas byl tichý, nabitý nevyslovenými adjektivy. »Kromě toho se nijak nemusíš obávat, že by Kynes opustil Arrakis. Zapomínáš, že propadl koření.«
»Ale ovšem!«
»Ti, kdo to vědí, neudělají nic, co by ohrozilo přísun jejich zásob,« řekl baron. »A Kynes to určitě ví.«
»Zapomněl jsem,« omlouval se Rabban.
Pohlíželi na sebe beze slova.

Nakonec promluvil baron: »Abych nezapomněl, za jednu ze svých prvních starostí si vezmeš dodávky pro mě. Mám docela solidní soukromé zásoby v rezervě, ale ten sebevražedný nálet vévodových maníků nás připravil o většinu toho, co jsme skladovali na prodej.«
Rabban přikývl. »Ano, můj pane.«
Baron se zatvářil radostně. »Takže zítra ráno shromáždíš, co zůstalo z místní organizace, a oznámíš: "Náš vznešený padišáh imperátor mě pověřil, abych převzal tuto planetu a ukončil veškeré sváry."«
»Rozumím, můj pane.«
»Tentokrát vím určitě, že rozumíš. Zítra to probereme podrobněji. A teď už jdi, abych se mohl dospat.«
Baron vypnul dveřní pole a pozoroval, jak jeho synovec mizí z dohledu.
Tankový mozek, pomyslel si baron. Svalově uvědomělý tankový mozek. Než ten se s nimi tady rozloučí, nadělá z nich krvavou tlačenku. Pak, až sem přivedu Feyda-Rauthu, aby z nich sňal břemeno útlaku, budou mít důvod radostně vítat svého zachránce. Milovaného Feyda-Rauthu. Dobrotivého Feyda-Rauthu, soucitnou lidskou bytost, která je zachrání před lítou šelmou. Feyda-Rauthu, člověka, za kterým stojí za to jít, pro kterého stojí za to zemřít. Ten chlapec se do té doby naučí, jak beztrestně utiskovat. Jsem si jist, že on je tím, koho potřebujeme. Bude se učit. A takové krásné tělo. Skutečně nádherný chlapec.

Ve věku patnácti let se již naučil mlčení.

PRINCEZNA IRULAN: DĚTSKÁ MINULOST MUAD'DIBA

Ve chvílích, kdy Paul zápolil s řízením toptéry, si stále více uvědomoval, že rozlišuje síly, z nichž bouře sestává - že jeho nadmentatské vědomí kalkuluje na základě zlomkových detailů. Začal cítit prašné fronty, vlnění, prolínání turbulencí, občasný vír.
Z interiéru kabiny se již dávno stala zmítající se skříňka, osvětlená zeleným leskem palubních přístrojů. Venkovní proud světle hnědého prachu se zdál být beztvarý, ale Paul svým vnitřním smyslem začínal přes tu oponu vidět.
Musím najít správný vír, řekl si.
Nyní již dlouhou dobu cítil, že bouře slábne, i když s nimi dosud silně otřásala. Vyčkával na další turbulenci.
Vír začal jako náhlé zavlnění, které zalomcovalo celou toptérou. Paul potlačil strach a naklonil stroj doleva.
»Paule!« vykřikla.
Vír se obrátil, otáčel je ve spirále a překuloval. Pak toptéru nadzvedl jako balónek na gejzíru, vyvrhl ji vzhůru a ven - okřídlenou skvrnu, kterou obklopoval větrem unášený prach, osvětlený Druhým měsícem. Paul se podíval dolů, kde spatřil prachem vymezený sloup horkého větru, který je právě vychrlil, spatřil utichající bouři, jež se vytrácela jako vyschlé řečiště v poušti - měsíční stín pohybu, jenž se pod nimi neustále zmenšoval, jak je unášel vzdušný proud vzhůru.
»Jsme z toho venku,« zašeptala Jessica.
Paul několika oblouky vyvedl toptéru z prachu a přitom si bedlivě prohlížel noční oblohu.
»Unikli jsme jim,« poznamenal.
Jessica cítila, jak jí buší srdce. Nutila se do klidu a pozorovala utichající bouři. Časový smysl ji informoval, že s tou směsicí primitivních sil letěli téměř čtyři hodiny, ale pro část jejího vnímání představoval ten let délku celého života. Cítila se znovuzrozená.
Bylo to jako v té litanii, napadlo ji. Postavili jsme se jí čelem, ale nevzdorovali. Bouře prošla skrze nás a kolem nás. Zanikla, ale my zůstáváme.
»Nelíbí se mi, jaký zvuk vydávají při mávání křídla,« ozval se Paul. »Jsou nějak poškozená.«
Ruce na řízení mu sdělovaly, že toptéra letí trhaně, neklidně. Z bouře se dostali, ale nedostali se dosud na dohled jeho jasnozřivé vize. Unikli však a Paul cítil, že je na pokraji nějakého vyjevení pravdy a že se

chvěje.
Otřásl se.
Ten pocit přitahoval a děsil, ale Paul zjistil, že ho zcela zaujala otázka, co toto chvějivé vědomí působí. Měl dojem, že zčásti za to může arrakiská strava prosycená kořením. A napadlo ho, že zčásti by za to mohla ta litanie, jako by její slova měla svou vlastní moc.
»Nebudu se bát...«
Příčina a důsledek: navzdory zhoubným silám zůstal naživu a cítil, že se nachází na pokraji vědomí sama sebe, kde by nebyl, nebýt kouzelné litanie.
V jeho paměti zazněla slova z Oranžsko-katolické bible: "Jaké smysly to vlastně postrádáme, že nemůžeme vidět ani slyšet kolem sebe jiný svět?"
»Všude kolem jsou skály,« zjistila Jessica.
Paul se soustředil na to, aby s toptérou přistál. Zatřásl hlavou, aby se zbavil jiných myšlenek, pohlédl směrem, kam ukazovala jeho matka, a spatřil, že před nimi a vpravo vyčnívají z písku černé skalnaté tvary. U kotníků ucítil průvan, zvířený prach v kabině. Někde byla proražená díra, další z následků bouře.
»Bude lepší, když přistaneme na písku,« řekla Jessica. »Křídla by nemusela zbrzdění vydržet.«
Pokynul hlavou k místu před nimi, kde se nad přesypy zvedaly v měsíčním svitu skalní hřbety. »Přistanu poblíž těch skal. Překontroluj si bezpečnostní pásy.«
Poslechla a pomyslela si: Máme vodu a filtršaty. Když se nám podaří najít něco k jídlu, můžeme v této poušti vydržet dlouho. Žiji zde frameni. Co dokážou oni, dokážeme taky.
»Jakmile zastavíme, utíkej k těm skalám,« řekl Paul. »Já vezmu vak.«
»Utíkat...« Zmlkla, přikývla. »Červi.«
»Naši přátelé červi,« opravil ji. »Zničí naši toptéru. Nezůstane žádný důkaz o tom, kde jsme přistáli.«
Jak přímočaře uvažuje, uvědomila si.
Klouzali níže..., níže...
Jejich let dostal podobu šíleného pádu - rozmazané stíny dun, skály vyčnívající jako ostrůvky. Toptéra se dotkla hřebínku duny s mírným nakloněním, přeskočila písečnou dolinu, dotkla se další duny.
Snižuje rychlost o písek, pomyslela si Jessica a dopřála si pocit obdivu k jeho zručnosti.
»Vzepři se!« zvolal varovně Paul.
Zatáhl křídlové brzdy, nejdříve mírně, pak silněji a silněji. Ucítil, jak se do křídel nabírá vzduch, stranový poměr křídel klesal stále rychleji. Ve svinutých krytech a základních prvcích listů křídel skučel vítr.
Jen s mírným zakolísáním na výstrahu se levé křídlo, poškozené bouří, náhle zkroutilo nahoru a směrem k trupu a udeřilo do boku toptéry. Toptéra sklouzla přes hřeben duny. Stočila se přitom doleva a zřítila se po protějším svahu, kde se ve vodopádu písku zabořila nosem do vedlejší duny. Zastavila se a zůstala ležet na boku se zlomeným křídlem. Pravé křídlo čnělo ke hvězdám.
Paul ze sebe strhl bezpečnostní pásy, vrhl se přes svou matku nahoru a škubnutím otevřel dveře. Do kabiny začal kolem nich proudit písek, přinášel s sebou suchý zápach způsobený třením. Ze zadního prostoru popadl Paul vak, zahlédl přitom, že jeho matka se již z popruhů vyprostila, že si stoupla na boční stranu pravého sedadla a odtud vylezla na kovový plášť toptéry. Následoval ji, táhl za sebou za popruhy vak.
»Utíkej!« poručil.
Ukázal na dunu, za níž bylo vidět věžovitou skálu podemletou písečnými větry.
Jessica seskočila z toptéry, rozběhla se k duně a škrábala se na ni. Slyšela, jak Paul s prudkým oddechováním postupuje za ní. Vyšplhali na hřeben duny, který se obloukovitě táhl ke skalám.
»Utíkej po hřebenu!« nakázal Paul. »Bude to rychlejší.«
Prodírali se ke skalám, písek jim křupal pod nohama.
Jejich pozornost si vynutil jiný zvuk: tichý šepot, sykot, klouzavé tření.
»Červ,« poznal Paul.
Zvuk sílil.
»Rychleji!« vydechl Paul.
Od první výspy skalnatého břehu vystupujícího z písku jako pláž z moře je nedělilo víc než deset metrů,

když za sebou zaslechli zvuk drceného kovu.
Paul si nadhodil vak na pravé rameno, držel jej za popruhy; jak běžel, vak ho tloukl do boku. Druhou rukou uchopil svou matku za paži. Vyšplhali se na vyčnívající skálu a stoupali vzhůru klikatým, větry vymletým kanálem po povrchu pokrytém kamením. Dech jim v hrdle vyschl, sotva jej popadali.
»Já už dál nemůžu,« vypravila ze sebe Jessica udýchaně.
Paul se zastavil, vtlačil ji do průrvy ve skále, otočil se a pohlédl na poušť. Rovnoběžně s jejich skalním ostrovem ve vzdálenosti asi jednoho kilometru se pohyboval vlnící se kopec - měsícem osvětlené vlnky, písečné vlny, vzdouvající se povrch nad vyvrtávanou podzemní chodbou téměř na úrovni Paulových očí. Stopa ze zploštělých dun se stáčela v krátké smyčce, která křižovala pruh pouště, kde opustili zřícenou toptéru.
Tam, kde byl před chvílí červ, nezůstalo po toptéře ani památky.
Vzdouvající se kopec zamířil do pouště, pak zakormidloval zpátky a křižoval svou vlastní stopu, jako by čenichal.
»Je větší než gildovní loď,« zašeptal Paul. »Říkali, že hluboko v poušti dorůstají červi do velkých rozměrů, ale neuvědomil jsem si, do jakých.«
»Ani já ne,« vydechla Jessica.
Znovu se ten kopec vzdutého písku odvrátil od skal, ale nyní už spěchal obloukem k obzoru.
Naslouchali, dokud charakteristický zvuk pohybujícího se červa nesplynul s něžným šuměním písku kolem nich.
Paul se zhluboka nadechl, vzhlédl ke srázu ojíněnému měsíčním světlem a citoval z Kitáb al-Ibáru: »Putuj v noci a během dne odpočívej v černém stínu.« Pohlédl na svou matku. »Z noci zbývá ještě několik hodin. Můžeš jít dál?«
»Za chvilku.«
Paul vystoupil na skalnatý výběžek, připevnil si vak na ramena a upravil jeho popruhy. Pak chvíli stál s parakompasem v ruce.
»Půjdeme, až budeš chtít,« řekl.
Odstrčila se od skály, cítila, že se jí vrací síla. »Kterým směrem?«
»Tam, kam vede tento břeh.« Ukázal.
»Hluboko do pouště,« poznamenala.
»Do fremenské pouště,« zašeptal.
A odmlčel se, otřásla jím vzpomínka na ostře reliéfní obrazy jasnozřivé vize, kterou zažil na Caladanu. Ale ta vize jako celek byla trošku jiná, byla jako optický obraz, který si vrylo do sebe jeho vnímání, absorbovala jeho paměť, ale který se nyní při promítnutí do skutečnosti nepodařilo dokonale reprodukovat. Jako by se ta vize posunula a přiblížila k němu z jiného úhlu, když zůstal bez hnutí.
V té vizi byl Idaho s námi, upamatoval se. Ale dnes je Idaho mrtev.
»Víš, kudy se vydat?« zeptala se Jessica, která si jeho váhání vyložila nesprávně.
»Ne,« odvětil, »ale tak jako tak půjdem.«
Utáhl si vak na ramenou pevněji a vyrazil vzhůru kanálem vymletým pískem. Kanál vyústil na skalní plošinu, která sestávala z terasovitě uspořádaných stupňů táhnoucích se do dálky k jihu.
Paul zamířil k prvnímu stupni, na nějž s námahou vyšplhal. Jessica ho následovala. Po chvíli si uvědomila, jak se jejich pochod stal záležitostí okamžiku a detailu - písečné kapsy mezi skalami, které zpomalovaly kroky, větrem rozrytý okraj, který rozdíral ruce, překážka, která si vynucovala volbu: přejít, nebo obejít? Terén vyžadoval svůj vlastní rytmus. Hovořili, jen když to bylo nezbytné, a když hovořili, jejich hlasy chraptěly z vyčerpání.
»Tady opatrně - na této římse to na písku klouže.«
»Pozor, abys nenarazila hlavou o tento převis.«
»Drž se pod tímto okrajem; měsíc nám svítí do zad a prozradil by naše pohyby každému, kdo by nás odtamtud pozoroval.«
Paul se zastavil na členitém skalním výběžku a opřel se vakem o úzkou římsu.
Jessica se o ni opřela vedle něho, vděčná za okamžik odpočinku. Slyšela, jak Paul loká z vodolinky filtršatů, a usrkla něco ze své vlastní přefiltrované odpadní vody. Voda chutnala neslaně nemastně a

Jessica si vzpomněla na vodu caladanského zámku - vysokou fontánu rýsující křivku na obloze, tak bohatou na vlhkost, že si jí člověk nevšiml..., snad jen jejího tvaru nebo odrazu nebo zvuku, když vedle ní stanul.
Zastavit se, zatoužila. Odpočinout si..., skutečně si odpočinout.
Napadlo ji, že slitování je schopnost zastavit se, byt jen na okamžik. Není slitování tam, kde neexistuje žádné zastavení.
Paul se odstrčil od skalní římsy, obrátil se a přelezl přes svažující se stěnu. Jessica ho s povzdechem následovala.
Sklouzli na širokou terasu, která se táhla kolem strmé skalní stěny. Znovu se dostali do trhaného rytmu pochodu přes rozervaný terén.
Jessica cítila, že noci dominují různě velké kusy z hmoty pod jejich rukama - balvany nebo hráškovitý štěrk, plochý štěrk nebo směs písku se štěrkem nebo samotný písek, štěrková drť nebo prach či prachová moučka.
Jemný prach jim zanášel nosní filtry - museli z nich prach vyfukovat. Směs písku se štěrkem a hráškový štěrk se kutálely ze stěn, a kdyby byli neopatrní, mohly by je zasáhnout. Plochý štěrk řezal.
Všudypřítomné pruhy písku jim svazovaly nohy.
Paul se znenadání zastavil na jedné skalní terase, zachytila vyrovnal svou matku, která do něho vrazila.
Ukázal doleva a ona očima sledovala, kam ukazuje. Zjistila, že stojí na vrcholku útesu, pod nímž se v hloubce asi dvou set metrů rozprostírá poušť jako nehybný oceán. Poušť se táhla do dáli v bezpočtu vln postříbřených měsícem, stínů z ostrých hran, které přecházely do křivek a v dálce se zvedaly do rozmazaného, neurčitého tvaru z šedi skalních srázů.
»Volná poušť,« pronesla.
»Široký prostor, který musíme přejít,« upřesnil Paul, za filtrem zněl jeho hlas zastřeně.
Jessica se rozhlédla na obě strany - pod nimi nebylo nic než písek.
Paul se díval přímo dopředu přes volné duny a pozoroval, jak se současně s pohybem měsíce po obloze pohybují stíny.
»Je to tak tři nebo čtyři kilometry,« odhadl.
»Červi,« napověděla.
»Určitě zde budou.«
V tu chvíli si Jessica zřetelně uvědomila svou únavu, bolest svalstva, která jí otupovala smysly.
»Neodpočineme si a nenajíme se?«
Paul vyklouzl z popruhů vaku, posadil se a opřel se o něj. Jessica se opírala rukou o jeho rameno, když si sedala na skálu vedle něho. Ucítila, že se Paul obrátil, a když usedla, slyšela, jak se prohrabuje ve vaku.
»Tady jsou,« řekl.
Vtiskl jí do dlaně dvě výživné tablety, a oni přitom poznala, že má suché ruce.
Tablety polkla a zdráhavě je zapila lokem vody z filtršatové vodolinky.
»Vypij veškerou svou vodu,« vybídl ji Paul. »Základní poučka říká, že nejlepším místem pro konzervaci tvé vody je tvoje tělo. Ta ti udržuje energii. Jsi silnější. Důvěřuj svým filtršatům.«
Poslechla, a když vyprázdnila svoje jímací kapsy, pocítila, jak se jí vrací síla. Pak si pomyslela, jaký je zde klid a mír v tomto okamžiku, kdy jsou unaveni, a vzpomněla si, že válečník a trubadúr Gurney Halleck jednou řekl: »Lepší suché sousto a s ním klid než palác plný obětin a svárů.«
Opakovala ta slova Paulovi.
»To byl Gurney,« poznal.
Rozpoznala v jeho hlase tón, jakým o Halleckovi hovořil jako o někom, kdo zemřel, a pomyslela si: Chudák Gurney je třeba doopravdy mrtev. Atreidští vojáci byli buď mrtví, nebo zajatí nebo ztracení v této bezvodé prázdnotě jako oni dva.
»Gurney měl vždy po ruce výstižný citát,« poznamenal Paul. »Jako bych ho teď slyšel: "A přiměji řeky, aby vyschly, a prodám tuto zemi do rukou zlého; a přiměji zemi rukou cizáků zpustnout i vše to, co se na ní nachází."«
Jessica zavřela oči, když si uvědomila, že patos v hlase jejího syna ji dojímá téměř k slzám.

Po chvíli se Paul otázal: »Jak ti... je?«
Pochopila, že se otázka týká jejího těhotenství, a odpověděla: »Tvoje sestra se ještě po mnoho měsíců nenarodí. Je mi ještě... fyzicky přiměřeně.«
A v duchu si řekla: Jak škrobeně a formálně ke svému synovi promlouvám. Protože benegesseritský návyk velel hledat v sobě samém odpověď na takové zvláštní jednání, hledala tedy a nalezla zdroj, z něhož formálnost pramenila: Bojím se svého syna, mám strach z jeho podivnosti; mám strach z toho, co asi před námi vidí, co asi mi řekne.
Paul si přetáhl přes hlavu kapuci a naslouchal titěrnému, čilému ruchu noci. Plíce měl plné vlastního ticha. V nose ho začalo svrbět, a proto si jej promnul, odtáhl si filtr a pomalu si uvědomil, že cítí silnou vůni skořice.
»Někde nedaleko je melanžové koření,« řekl.
Něžný vánek pohladil Paulovi obličej a současně rozčechral záhyby jeho burnusu. Ale tento vánek nepřinášel hrozbu bouře; Paul již tento rozdíl dokázal vnímat.
»Brzy bude svítat,« oznámil.
Jessica přikývla.
»Přece existuje nějaký způsob, jak se bezpečně dostat přes ten volný písek,« uvažoval. »Fremeni to umějí.«
»A červi?« '
»Kdybychom třeba tam vzadu ve skalách zarazili do země tlouk z naší fremety,« řekl. »Ten by červa na určitou dobu zabavil.«
Zaletěla pohledem na široký, měsícem osvětlený pás pouště, který je odděloval od dalších skalních srázů.
»Na dobu, která má hodnotu čtyř kilometrů?«
»Možná. A kdybychom šli přes tuto poušť a vydávali pouze přirozené zvuky, takové, jaké nepřitahují červy...«
Paul si pozorně prohlížel volnou poušť a přitom pátral ve své jasnozřivé paměti, hledal jinotajné náznaky o tloucích a tvůrcovských hácích v textu příručky z fremety, kterou dostali ve vaku na útěk. Připadalo mu podivné, že při myšlenkách na červy pociťuje pouze pronikavou hrůzu. Jen ze vzdálené periférie jeho vědomí přicházela informace, že červů by si měl člověk vážit, nikoli se jich bát..., když..., když...
Potřásl hlavou.
»To by musely být nerytmické zvuky,« ozvala se Jessica.
»Cože? Ach. Ano. Kdybychom šli nepravidelně... písek se přece sám o sobě občas sesouvá. Červi přece nemohou zkoumat každý nepatrný zvuk. Ale než se o to pokusíme, musíme si pořádně odpočinout.«
Zahleděl se na druhou skalní stěnu a z jejích svislých stínů postřehl, kolik uplynulo času. »Do hodiny bude svítat.«
»Kde strávíme den?« otázala se.
Paul se natočil doleva a ukázal rukou. »Tam někde vzadu na severu, kde jsou ty křivolaké útesy. Podle toho, jak jsou vymleté větry, můžeš poznat, že je to návětrná strana. Budou tam hluboké rozsedliny.«
»Neměli bychom se tam už vypravit?« otázala se.
Povstal a pomohl jí postavit se na nohy: »Odpočinula sis tak, abychom mohli začít se sestupem? Než rozbijeme tábor, chtěl bych se dostat co nejblíž úrovni pouště.«
»Odpočinula.« Pokynem hlavy ho vybídla, aby šel první.
Chvíli otálel, pak zvedl vak, připevnil si jej na ramena, obrátil se a vydal podél útesu.
Kdybychom tak měli suspenzory, povzdechla si v duchu Jessica. Seskočit dolů by pak bylo tak jednoduché. Ale možná že suspenzory jsou tím dalším, co se na volné poušti nemá používat. Možná že přitahují červy stejným způsobem jako štít.
Přišli k řadě svažujících se terasovitých plošin a za nimi spatřili rozsedlinu, jejíž okraj ohraničoval stín z měsíčního světla táhnoucí se podél ní.
Paul sestupoval první, pohyboval se obezřetně, ale rychle, protože bylo zřejmé, že měsíc již příliš dlouho svítit nemůže. Klikatý sestup je pomalu snášel do světa stále hlubších stínů. Kolem nich vybíhaly ke hvězdám neurčité tvary skalní stěny. Rozsedlina se zúžila na nějakých deset metrů v místě, kde začínal

málo zřetelný šedivý písečný skluz svažující se do temnoty.
»Můžeme tam sestoupit?« zašeptala Jessica.
»Asi ano...«
Jednou nohou odzkoušel povrch.
»Můžeme se sklouznout,« usoudil. »Půjdu první. Čekej, dokud neuslyšíš, že jsem se zastavil.«
»Buď opatrný,« řekla.
Vykročil na svah a klouzal a sjížděl dolů po jeho měkkém povrchu až na téměř rovnou plošinu z upěchovaného písku. Nacházel se v místě zasutém hluboko do skalních stěn.
Za ním se ozval zvuk sesouvajícího se písku. Pokusil se dohlédnout na vrcholek svahu zahalený tmou, a téměř ho srazil vodopád písku. Zvuk pomalu zeslábl a vystřídalo ho ticho.
»Maminko?« zavolal.
Odpověď nepřišla.
»Maminko?«
Upustil vak, vrhl se proti svahu a škrábal se nahoru; hrabal, odhazoval písek jako šílený. »Maminko!« oddychoval námahou. »Maminko, kde jsi?«
Dopadl na něho další vodopád písku a zasypal ho po pás. Prudkými pohyby se osvobodil.
Zachytil ji sesuv pisku, napadlo ho. Zasypalo ji to. Musím zachovat klid a všechno si pečlivě promyslet. Ještě se neudusila. Zklidni se bindúovým znehybněním, aby snížila svou potřebu kyslíku. Ví, že ji budu hledat.
Podle benegesseritského návyku, kterému ho naučila, Paul zklidnil divoké bušení svého srdce a připravil si svoje myšlení jako prázdnou tabulku, na kterou se několik uplynulých okamžiků mohlo samo napsat. V paměti se mu přehrával každý dílčí posun, každé vychýlení pískového sesuvu pohybujícího se nyní s pomalou vznešeností, která tolik kontrastovala se zlomkem sekundy skutečného času, potřebného pro přehrání celé události.
Posléze se vydal šikmo po svahu vzhůru, pečlivě hledal, až našel stěnu rozsedliny, vyčnívající skálu ze stěny. Začal hrabat, a opatrně odhazoval písek, aby nezpůsobil další sesuv. Rukama zachytil kus tkaniny. Hrabal podél ní, až objevu ruku. Mírnými dotyky sledoval, kam ruka vede, a pak vyhrabal matčin obličej.
»Slyšíš mě?« zašeptal.
Žádná odpověď.
Odhrnoval písek rychleji, aby jí uvolnil paže. Připadala mu pod rukama ochablá, ale zjistil její pomalý tep.
Bindúové znehybnění, pomyslel si.
Odhrabal z ní písek až k pasu, ovinul si její paže přes ramena a táhl ji ze svahu dolů, nejdříve pomalu, pak tak rychle, jak jen mohl. Cítil, že nahoře se uvolňuje písek. Zrychlil, těžce přitom oddychoval a všemožně se snažil udržet rovnováhu. Konečně se dostal na rovný, upěchovaný povrch rozsedliny, kde si ji přehodil na záda a dal se do potácivého běhu. Tu se celý pískový svah sesul s hlasitým sykotem, jehož ozvěnu zesilovaly okolní skalní stěny.
Zastavil se na konci rozsedliny, která shlížela do hloubky asi třiceti metrů na ubíhající pouštní duny.
Opatrněji položil na písek a vyřkl slovo, aby ji probudil ze strnulosti.
Probírala se zvolna, začala stále více zhluboka dýchat.
»Věděla jsem, že mě najdeš,« zašeptala.
Vzhlédl k rozsedlině. »Asi by bylo milosrdnější, kdybych nenašel.«
»Paule!«
»Ztratil jsem vak,« vysvětloval. »Pohřbila ho stovka tun písku..., nejmíň.«
»Ztratilo se všechno?«
»Rezervní voda, filtrstan - všecko, co má pro nás význam.« Dotkl se kapsy. »Mám ještě parakompas.« Šmátral po šerpě kolem pasu. »Dýku a dalekohled. Můžeme si dobře prohlédnout místo, kde zemřeme.«
V tom okamžiku se někde nalevo za koncem rozsedliny vyhouplo nad obzor slunce. V písku na volné poušti se zableskly různé barvy. Ze skrytých míst mezi skalami se ozval ptačí sbor se svými písněmi.
Ale Jessica vnímala pouze beznaděj v Paulově tváři. Vložila do hlasu opovržení, když řekla: »Tak takhle

jsi byl vychováván?«
»Nechápeš?« otázal se. »Všecko, co potřebujeme, abychom přežili, je pod pískem.«
»Mě jsi našel,« řekla a nyní zněl její hlas měkce, mírně.
Paul si opěr sedl na paty.
Po chvíli vzhlédl k rozsedlině na nově vzniklý svah, pozorně si jej prohlédl a povšiml si, jak je písek načechraný.
»Kdybychom mohli zablokovat malou plochu toho svahu proti pohybu a rovněž horní část díry vyhloubené do písku, snad by se nám podařilo dostat se k vaku. S vodou by se to snad podařilo, ale nemáme jí dost pro...« Odmlčel se a pak najednou řekl: »Pěna.«
Jessica se ani nehýbala; aby nerušila závratný tok jeho myšlenek.
Paul zaletěl pohledem na volné duny, hledal čichem i zrakem, zjistil směr a pak soustředil svoji pozornost na tmavý pás písku pod nimi.
»Kořeníi,« řekl. »Jeho základní látka - je silně alkalická. A já mám parakompas. Jeho elektrický zdroj je na bázi kyseliny.«
Jessica se posadila zpříma a opřela se o skálu.
Paul si jí nevšímal, vyskočil na nohy a už scházel po povrchu zpevněném větry, který se rozprostíral od konce rozsedliny do okraje vlastní pouště.
Pozorovala ho, jak kráčí, jak mění chůzi - krok... zastavení, krok-krok..., skluz..., zastavení...
V jeho chůzi nebylo nic z rytmu, který by mohl zpravit ničitelského červa o tom, že se zde pohybuje něco, co nepatří k poušti. Paul dospěl k místu s kořením, nabral z něho kupku do záhybu svého pláště a vrátil se k rozsedlině. Rozsypal koření na písek před Jessiku, dřepl si a pomocí špičky své dýky začal demontovat parakompas. Víko kompasu se odlouplo. Sundal si šerpu, rozložil na ni součásti kompasu a vytáhl elektrický článek. Pak vytáhl číselníkový mechanismus. V přístroji zůstala prázdná miskovitá přihrádka.
»Budeš potřebovat vodu,« poznamenala Jessica.
Paul odtáhl jímací trubičku od svého krku, nasál do úst vodu a vypustil ji do misky.
Jestli to selže, bude to plýtvání vodou, napadlo Jessiku. Jenže pak už na tom stejně nebude záležet.
Pomocí dýky otevřel Paul elektrický článek a krystalky z něho nasypal do vody. Slabě to zapěnilo, pak se pěna ztratila. Jessica postřehla, že se nad nimi něco hýbe. Vzhlédla a spatřila, že na hraně rozsedliny sedí v řadě jestřábi. Seděli tam a upřeně shlíželi dolů na vodu.
Velká matko! vydechla v duchu. Oni cítí vodu i z takové vzdálenosti!
Paul již připevnil na parakompas víko. Vynechal jen knoflík pro nulování po němž zůstal malý otvor. V jedné ruce upravený přístroj a v druhé s plnou dlaní koření vystoupil k rozsedlině a pozorně si prohlížel charakter svahu. Jeho plášť, teď nespoutaný šerpou, mírně vál. S námahou se prodral kousek do svahu, nohama uvolňoval pramínky písku a zvířoval prach.
Konečně se zastavil, vtiskl špetku koření do přístroje a zatřásl pouzdrem.
Z otvoru, v němž původně byl nulovací knoflík, vytryskla zelená pěna. Paul zamířil přístrojem na svah, z pěny vytvořil nízkou hráz; pak začal pod hrází odkopávat písek a vznikající stěnu zajišťoval proti sesuvu další pěnou.
Jessica se přesunula do místa pod ním: »Nemohu nějak pomoci?«
»Vylez sem a hrabej,« odpověděl. »Musíme se dostat asi do tří metrů. Vyjde nám to jen taktak.« Ještě hovořil, když z přístroje přestala pěna tryskat.
»Rychle,« naléhal Paul. »Těžko říct, jak dlouho ta pěna písek udrží.«
Jessica se prodrala vzhůru k Paulovi, který právě vsypal do přístroje další špetku koření a třásl pouzdrem parakompasu. Z přístroje znovu vytryskla pěna.
Zatímco Paul budoval pěnovou bariéru, Jessica hrabala rukama a odhrnovala písek dolů.ze svahu. »Jak hluboko?« lapala po dechu.
»Asi tři metry,« odpověděl. »A polohu jen odhaduji. Třeba budeme muset díru rozšířit.« Udělal krok stranou, sklouzl do uvolněného písku. »Hrabej šikmo dozadu. Neber to kolmo dolů.«
Jessica poslechla.
Díra se pomalu prohlubovala, až dosáhla hloubky na úrovni základny, ale po vaku dosud žádná stopa.

Snad jsem se nepřepočítat? ptal se Paul sám sebe. Byl jsem to já, kdo původně propadl panice a dopustil se této chyby.
Pohlédl na parakompas. Z roztoku kyseliny zůstaly necelé dvě unce.
Jessica se ve vyhloubené díře postavila, otřela si obličej rukou potřísněnou pěnou a podívala se Paulovi do očí.
»Teď horní stěnu,« poučil Paul. »Ale s citem.« Do pouzdra přidal další dávku koření a tryskající pěnu nanášel kolem matčiných rukou, které začaly odkrajovat svislý úsek v horní části šikmé stěny díry. Při druhém průchodu narazily její ruce na něco tvrdého. Pomalu vytáhla kousek popruhu s plastikovým pláštěm.
»Dál už netahej,« varoval Paul a jeho hlas zněl téměř jako šeptání. »Došla nám pěna.«
Vzhlédla k němu, v jedné ruce držela popruh.
Paul odhodil prázdný parakompas na rovinu z udusaného písku a řekl: »Podej mi volnou ruku. A pozorně poslouchej. Budu tě tahat do strany ve směru sklonu svahu. Ten popruh nepouštěj. Z vršku se toho už moc nesesype, svah se sám stabilizoval. Teď mi jde jen o to, abych ti udržel hlavu nad pískem. Jakmile se ta díra naplní, můžu tě vyhrabat a vytáhnout vak.«
»Rozumím,« řekla.
»Připravená?«
»Připravená.« Sevřela popruh prsty.
Paul ji jedním škubnutím zpola povytáhl z díry, a když pěnová bariéra povolila a písek se začal sypat dolů, udržoval jí hlavu nahoře. Jakmile ustal veškerý pohyb, Jessica zůstala v písku po pás, levou ruku i s ramenem měla zabořenou do písku, bradu si chránila záhybem z Paulova pláště. Paže ji bolela od přestálé námahy.
»Popruh pořád držím,« oznámila.
Paul pak pomalu ponořil ruku do písku vedle ní a nahmátl popruh. »A společně,« řekl. »Stálým tahem. Nesmíme ho přetrhnout.«
Když vak vytahovali, po svahu znovu stékal písek. Jakmile se na povrchu objevil popruh, Paul se mu přestal věnovat a vytáhl z písku svou matku. Spolu pak vytahovali vak z písečné pasti ve směru klesajícího svahu.
Za několik minut stáli na dně rozsedliny a drželi vak mezi sebou.
Paul pohlédl na svou matku. Pěna jí potřísnila obličej i plášť. V místech, kde pěna už zaschla, měla na sobě přilepený písek. Vypadala, jako by se do ní nedávno strefovali koulemi z mokrého, zeleného písku.
»Vypadáš příšerně,« konstatoval.
»Ani ty nejsi příliš půvabný.«
Začali se smát a pak vystřízlivěli.
»To se nemělo stát,« řekl Paul. »Byl jsem neopatrný.«
Pokrčila rameny a cítila, jak z ní odpadává přilepený písek.
»Postavím stan,« rozhodl. »Raději si ten plášť svlékni a vytřepej ho.« Odvrátil se a uchopil vak.
Jessica přikývla. Náhle se jí zmocnila taková únava, že nedokázala odpovědět.
»Ve skále jsou otvory pro kolíky,« zjistil Paul. »Někdo tady už stanoval.«
Proč ne? pomyslela si, když vytřepávala plášť. Bylo to vhodné místo - hluboko ve skalních stěnách a naproti dalším útesům, asi čtyři kilometry vzdáleným - dost vysoko nad pouští, kde byl člověk mimo dosah červů, ale dost blízko na to, aby se odtud snadno zahajoval přechod.
Otočila se a zjistila, že Paul už postavil stan, kupolovitá polokoule stanu s žebrovím se prolínala se skalními stěnami rozsedliny. Paul prošel kolem ní s dalekohledem v ruce. Rychlým zkroucením v něm nastavil vnitřní tlak a olejové čočky zaostřil na protější útesy za volnou pouští, z nichž se v ranním světle zvedal zlatavý opar.
Jessica pozorovala, jak si tu apokalyptickou krajinu pozorně prohlíží, jak jeho oči ohmatávají pískové řeky a soutěsky.
»Něco tam roste,« zjistil.
Ve vaku vedle stanu vyhledala Jessica rezervní dalekohled a stoupla si vedle Paula.
»Tam,« řekl, jednou rukou přitom držel dalekohled a druhou ukazoval směr.

Zamířila dalekohledem ve směru, kterým ukazoval.
»Kaktusy. Saguaro,« poznala. »Hodně vyhublé exempláře.«
»Třeba jsou tam někde lidé,« poznamenal Paul.
»Mohly by to být pozůstatky botanické zkušební stanice,« varovala ho.
»Jsme v poušti hodně daleko na jihu,« řekl. Sklonil dalekohled, otřel si obličej pod filtrační přepážkou a ucítil, jak okoralé a suché má rty, a v ústech pocítil prašnou příchuť žízně. »Z toho místa vyzařuje fremenská atmosféra,« poznamenal.
»Víme jistě, že nám budou fremeni přátelsky nakloněni?« otázala se.
»Kynes slíbil, že nám pomohou.«
Jenže v lidech této pouště je zoufalství, pomyslela si. Sama jsem dnes z něho něco okusila. A zoufalí lidé by nás mohli kvůli naší vodě zabít.
Zamhouřila oči a jako kontrast k této pustině si v duchu vykouzlila výjev z Caladanu. Na Caladanu si jednou vyjeli na výlet - ona a vévoda Leto; to ještě Paul nebyl na světě. Letěli tehdy nad jižními džunglemi, nad křiklavými listy divoce rostoucí bujně a rýžovými poli v deltách řek. A v té zeleni viděli řady mravenců - skupiny lidí nesoucích náklady na náramenních tyčích nadlehčovaných suspenzory. A daleko na mořích svítily bílé lupínky trimaranových plachetnic.
Vše z toho je ztraceno.
Jessica otevřela oči a nabídla jim pohled na pouštní ticho, na oteplující se den. Nepokojní ďáblíci z tepla začínali rozechvívat vzduch nad pískem volné pouště. Skalní stěny na protější straně před nimi bylo vidět jako přes levné sklo.
Na úrovni místa, kde rozsedlina ústila do pouště, se zvedla krátká záclona z písku. Písek padal zpět k zemi, načechrávaly jej závany ranního vánku a jestřábi, kteří se začali zvedat k vrcholku útesu. Vodopád z písku ustal, ale Jessica stále slyšela, že písek syčí. Sykot nabýval na hlasitosti - ten zvuk, který již jednou slyšela, se nedal zapomenout.
»Červ,« zašeptal Paul.
Červ připlouval z pravé strany v lhostejné majestátnosti, kterou nebylo možno přehlédnout. V jejich zorném poli křižoval duny klikatící se kopec z nadnášeného písku. Ten kopec se před nimi vztyčil a v prachu zamířil od nich jako oblouk vlny na vodě. Pak zakormidloval doleva a zmizel.
Sykot slábl, až zanikl.
»Vidět jsem kosmické fregaty, které byly menší,« zašeptal Paul.
Přikývla, ale pohled z pouště neodvrátila. Tam, kde proplul červ, zůstala svádivá brázda. Červ plul od nich do hořké nekonečnosti, vábil, než splynul s čárou obzoru.
»Až si odpočineme,« pronesla Jessica, »budeme muset pokračovat s tvým výcvikem.«
Potlačil náhlý záchvěv hněvu a řekl: »Máti, nemyslíš, že bychom se mohli obejít...«
»Dneska jsi propadl panice,« přerušila ho. »Znáš svoje myšlení a bindú nervuru možná Lépe než já, ale musíš se toho ještě hodně naučit o své praně muskulatuře. Tělo si někdy dělá, co chce, Paule, a o tom tě mohu poučit. Musíš se naučit ovládat každý sval, každé vlákénko svého těla. Potřebuješ si zopakovat ruce. začneme s prstovými svaly, dlaňovými šlachami a citlivostí konečků prstů.« Odvrátila se. »Teď pojď do stanu.«
Prohýbal si prsty na levé ruce a pozoroval ji, jak prolézá stanovým uzávěrem, věděl, že ji od jejího úmyslu neodradí..., že bude muset souhlasit.
Ať se mnou dělali cokoli, měl jsem na tom sám podíl, pomyslel si.
Opakovat ruce!
Zadíval se na svou ruku. Jak nedůležitě vypadala, když ji porovnával s takovým stvořením, jakým byl ten červ.

Přišli jsme z Caladanu - ze světa, který je pro naší formu života rájem. Na Caladanu neexistovala nutnost budovat fyzický ráj nebo ráj ducha - mohli jsme ho ve skutečnosti vidět všude kolem sebe. Ale cena, kterou jsme zaplatili, byla cenou, jakou lidé vždy platí za dosažení ráje v tomto životě - stali jsme se měkcí, ztratili jsme říz.

PRINCEZNA IRULÁN: HOVORY S MUAD'DIBEM

»Tak ty jsi ten velký Gurney Halleck,« řekl muž.
Halleck stál a přes okrouhlou jeskynní kancelář upíral oči na pašeráka, který seděl za kovovým stolem. Pašerák měl na sobě fremenský oděv a v očích nádech modrého zbarvení svědčícího o tom, že zdroj jeho potravy není na Arrakisu. Kancelář byla věrnou napodobeninou hlavního řídícího střediska kosmické fregaty - spojovací zařízení a obrazovky podél třicetistupňového oblouku stěny, vedle nich pulty pro dálkové nabíjení a odpalování a stůl vyčnívající ze stěny - v části zbývajícího oblouku.
»Jsem Staban Tuek, syn Esmara Tueka,« představil se pašerák.
»Pak jsi tedy ten, komu vděčím za pomoc, kterou jsme obdrželi,« řekl Halleck.
»Ach, vděčnost,« usmál se pašerák. »Posaď se.«
Ze stěny vedle obrazovek se vynořilo sedadlo a Halleck na něj s povzdechem usedl, cítil, jak je unaven. Na reflexním povrchu vedle pašeráka viděl svůj vlastní obraz a zamračil se, když z něho zjistil, jaké rýhy vryla únava do jeho poďobaného obličeje. Při, zamračení se mu zvlnila jizva po signutě, táhnoucí se podél čelisti.
Halleck se od svého obrazu odvrátil a zahleděl se na Tueka. Nyní si uvědomil, že pašerák nezapře rodinnou podobu - otcovo převislé obočí a neústupné, rovné tváře a nos.
»Tví muži mi řekli, že tvůj otec je mrtev, že ho zabili Harkonnenové,« řekl Halleck.
»Harkonnenové nebo zrádce z řad vašich lidí,« doplnil Tuek. Hněv zčásti přemohl Halleckovu únav. Napřímit se a položil otázku: »Znáš jméno zrádce?«
»Nemáme jistotu.«
»Thufir Hawat podezříval lady Jessiku.«
»Ach, tu benegesseritskou čarodějnici..., snad. Ale Hawat je teď zajatcem Harkonnenů.«
»Slyšel jsem.« Halleck se zhluboka nadechl. »Zdá se, že nás čeká další zabíjení.«
»Neuděláme nic, co by na nás obrátilo pozornost,« varoval Tuek.
Halleck strnul. »Ale...«
»Ty a ti z tvých lidí, které jsme zachránili, jste mezi námi v útočišti vítáni,« přerušil ho Tuek. »Hovoříš o vděčnosti. Dobrá. Svůj dluh u nás si tedy odpracujete. Schopní muži se nám vždycky hodí. Ale bez zaváhání vás zlikvidujem, jestliže proti harkonnenským podniknete sebemenší akci.«
»Vždyť ti, člověče, zabili otce!«
»Možná. A jestli zabili, řeknu ti, co by můj otec odpověděl těm, kdo jednají bez uvažování: "Kámen je těžký, i písek je těžký, ale hněv blázna je těžší než obojí dohromady."«
»Nehodláš s tím tedy nic dělat?« zeptal se opovržlivě Halleck.
»Nic takového jsi ode mne neslyšel. Pouze říkám, že budu chránit naši dohodu s Gildou. Gilda chce, abychom jednali uváženě. Nepřítel se dá ničit i jinými způsoby.«
»Ach.«
»Ach ano. Jestli budeš mít náladu hledat tu čarodějnici, prosím. Ale musím tě upozornit, že možná jdeš pozdě..., jenže my pochybujeme, že ona je tím, po kom chceš jít.«
»Hawat se mýlil málokdy.«
»Dovolil, aby ho harkonnenští zajali.«
»Myslíš, že on je zrádcem?«
Tuek pokrčil rameny. »To se bavíme akademicky. Ale myslíme si, že ta čarodějnice je mrtvá. Alespoň Harkonnenové tomu věří.«
»O Harkonnenech toho víte zřejmě hodně.«
»Z náznaků a narážek..., z povídání a tipů.«
»Je nás čtyřiasedmdesát,« pronesl Halleck. »Jestli nás vážně chceš vzít k sobě do služeb, musíš být přesvědčen, že náš vévoda je mrtev.«
»Viděli jeho tělo.«
»A ten chlapec - mladý pan Paul - taky?« Halleck se pokusil polknout, ale měl příliš sevřené hrdlo.

»Podle toho, co jsme slyšeli naposledy, ztratil se se svou matkou v písečné bouři. Asi se po nich nikdy nenajdou ani jejich kosti.«
»Ta čarodějnice je tedy mrtvá..., všichni jsou mrtví.«
Tuek přikývl. »A říká se, že zde na Duně se opět dostane k moci bestie Rabban.«
»Hrabě Rabban z Lankiveilu?«
»Ano.«
Chvíli trvalo, než Halleck potlačil záchvěv vzteku, který ho hrozil pohltit. Prudce oddechoval, když říkal: »S Rabbanem mám nevyřízené osobní účty. Má u mě dluh za životy mé rodiny...« Promnul si jizvu na čelisti. »...a za tohle...«
»Člověk neriskuje všecko, aby si ukvapeně vyřizoval svoje účty,« prohlásil Tuek. Zamračil se, když viděl, jak se Halleckovi vlní na čelisti svaly, jak se v jeho očích náhle objevil duchem nepřítomný výraz.
»Já vím..., já vím.« Halleck se zhluboka nadechl.
»Ty a tví muži si můžete odpracovat odlet z Arrakisu tím, že budete u nás sloužit. Existuje hodně míst, kam...«
»Zprostím své muže všech závazků; mohou si sami vybrat. Ale já tu zůstanu, když je tady Rabban.«
»Při tvém duševním rozpoložení nevím, zda budeme mít zájem abys zůstal.«
Halleck upřel na pašeráka oči. »Ty o mém slově pochybuješ?«
»Ne...«
»Zachránil jsi mě před Harkonneny. Za nic důležitějšího jsem přísahal vévodovi Letoví věrnost, zůstanu na Arrakisu - s tebou... nebo s fremeny.«
»Myšlenka, ať vyslovená nebo nevyslovená, je skutečností a má svou sílu,« řekl Tuek. »Zjistíš možná, že u fremenů je hranice mezi životem a smrtí příliš úzká a krátká.«
Halleck zavřel na okamžik oči, pocítil, jak ho náhle zaplavila únava. »Kde je Pán, který nás vedl zemí pouští a podzemních jeskyní?« pronesl málo zřetelně.
»Nespěchej a den tvé pomsty přijde,« připomenul Tuek. »Spěch je šajtánův nástroj. Zchlaď svůj žal - na to máme lék; existují tři věci, které srdce uklidní - voda, zelená tráva a krása žen.«
Halleck otevřel oči. »Dal bych přednost krvi Rabbana Harkonnena, která by mi tekla pod nohama.« Zahleděl se pátravě na Tueka. »Myslíš, že ten den přijde?«
»Mě se jen málo týká to, jak se vypořádáš se zítřkem, Gurney Hallecku. Mohu ti pouze pomoci, aby ses vypořádal s dneškem.«
»Přijímám tedy tu pomoc a zůstanu, dokud nepřijde den, kdy mi řekneš, abych pomstil tvého otce a všechny ostatní, kteří...«
»Poslouchej, bojovníku, co ti řeknu,« přerušil ho Tuek. Naklonil se nad stůl, ramena měl na úrovni uší, v očích napjatý výraz. Jeho obličej v té chvíli připomínal zvětralý kámen. »Vodu svého otce - tu vykoupím sám, svou vlastní dýkou.«
Halleck se díval na Tueka stejně napjatě. V tom okamžiku mu pašerák připomínal vévodu Leta: vůdce lidí, odvážný, jistý ve svém postavení a v tom, co dělá. Byl jako vévoda... z doby před Arrakisem.
»Přeješ si mít mou dýku po boku své?« otázal se Halleck. Tuek se opět posadil rovně, uvolnil se a mlčky si Hallecka prohlížel.
»Považuješ mě za bojovníka?« naléhal Halleck.
»Jsi jediný z vévodových poručíků, který unikl,« řekl konečně Tuek. »Tvůj nepřítel byl ve zdrcující přesile, avšak ty ses s ním potýkal..., zvítězil jsi nad ním tak, jak my vítězíme nad Arrakisem.«
»Ano?«
»Žijeme zde z milosti, Gurney Hallecku, jsme zde trpěni,« vysvětloval Tuek. »Arrakis je naším nepřítelem.«
»Bojovat se dá vždy jen s jedním nepřítelem, je to tak?«
»Je to tak.«
»Dělají to tak fremeni?«
»Možná.«
»Řekl jsi, že bych mohl zjistit, že život u fremenů je příliš drsný. Oni žijí v poušti, ve volné přírodě - je to tento důvod?«

»Kdo ví, kde fremeni žijí? Pro nás je Střední plošina zemí nikoho. Ale chtěl bych se zmínit blíž o...«
»Slyšel jsem, že Gilda jen zřídka předepisuje nákladním člunům s kořením přelety přes poušť,« vpadl do řeči Halleck. »Ale říká se, že na některých místech v poušti může člověk vidět zeleň, když ví, kam se má dívat.«
»To jsou řeči!« vyrazil ze sebe Tuek posměšně. »Chceš si teď vybrat mezi mnou a fremeny? U nás je zaručena jistá míra bezpečí, máme vlastní síč vytesaný ve skalách, vlastní skryté bazény s vodou. Žijeme civilizovaným životem. Fremeni - to je několik otrhaných tlup, které my využíváme jako hledače koření.«
»Ale umějí zabíjet Harkonneny.«
»A chceš znát důsledek? Ještě teď je honí jako divokou zvěř - s laserpaly, protože fremeni nemají štíty. Vybíjejí je. Proč? Protože zabíjeli Harkonneny.«
»Byli to Harkonnenové, které zabíjeli?« zeptal se Halleck.
»Co tím míníš?«
»Neslyšel jsi o tom, že s Harkonneny šli možná také sardaukaři?«
»To jsou jen další řeči.«
»Ale tohle zabíjení - to na Harkonneny nevypadá. Vylidnění znamená nerozumné plýtvání.«
»Věřím tomu, co vidím na vlastní oči,« prohlásil Tuek. »Vyber si, bojovníku. Mě, nebo fremeny. Já ti nabízím útočiště a naději na prolití krve, po které oba prahnem. Na to se můžeš spolehnout. Fremeni ti nabídnou pouze život štvance.«
Halleck váhal, cítil, že to, co říká Tuek, je rozumné a přitažlivé, avšak bylo zde něco, co ho trápilo, ale nedovedl si vysvětlit proč.
»Důvěřuj svým schopnostem,« naléhal Tuek. »Kdo učinil rozhodnutí, podle nichž prošla tvoje jednotka bitvou? Ty. Rozhodni tedy.«
»Musí to být,« řekl Halleck. »Vévoda a jeho syn jsou mrtví?«
»Harkonnenové tomu věří. Pokud jde o tyto věci, přikláním se k názoru, že je možné Harkonnenům věřit.« Neveselý úsměv rozvlnil Tuekovy rty. »Ale to je taky to jediné, v čem Harkonnenům věřím.«
»Musí to být,« opakoval Halleck. Pozvedl pravici v tradičním gestu: dlaň obrácená vzhůru a na ní složený palec. »Dávám ti svůj meč.«
»Přijímám.«
»Přeješ si, abych přesvědčil svoje muže?«
»Dovolíš jim, aby se rozhodli sami?«
»Až sem za mnou šli, ale většina z nich se narodila na Caladanu. Arrakis není pro ně tím, čím měl podle nich být. Ztratili zde všechno kromě svých životů. Byl bych raději, kdyby se nyní rozhodli sami.«
»Teď si nemůžeš dovolit nerozhodnost,« řekl Tuek. »Šli za tebou až sem.«
»Potřebuješ je, je to tak?«
»Mít zkušené bojovníky se vždycky vyplatí..., v těchto dobách víc než kdykoli jindy.«
»Přijal jsi můj meč. Přeješ si, abych je přesvědčoval'?«
»Myslím, že půjdou za tebou, Gurney Hallecku.«
»Je třeba doufat.«
»To ano.«
»Mohu si to tedy rozhodnout sám?«
»Sám.«
Když se Halleck vztyčil z vědrovitého sedadla, pocítil, kolik z jeho zbývajících sil si tak malé úsilí vyžádalo. »Teď se musím postarat o jejich ubytování a pohodlí.«
»Poraď se s mým ubytovatelem,« nabídl Tuek. »Jmenuje se Drisq. Řekni mu, že si přeji, aby se vám dostalo veškeré pohostinnosti: Později za vámi zajdu sám. Teď musím ještě dohlédnout na pár zásilek koření.«
»Bohatství se najde všude,« poznamenal Halleck.
»Všude,« prohlásil Tuek. »V naší branži si člověk jen málokdy stěžuje.«
Halleck přikývl, zaslechl slabé zasyčení a ucítil závan vzduchu, když se vedle něho rozletěl kruhový závěr dveří. Otočil se, sehnul se a spěšně jím vyšel z kanceláře.
Ocitl se v sále, kterým jej a jeho muže nedávno vedli Tuekovi pobočníci. Sál byl dlouhý, poměrně úzký a

vyhloubený do skály, jeho hladké stěny prozrazovaly, že se hloubení provádělo laserovými řezáky. Strop ubíhal do dálky v takové výšce, že navazoval na přírodní opěrnou křivku skály a umožňoval, aby uvnitř sálu proudil vzduch. Stěny byly obloženy stojánky s uzamykatelnými skříňkami na zbraně. S jistým zadostiučiněním si Halleck povšiml, že ti z jeho mužů, kteří mohli, stáli - nepodlehli únavě ani slabostí. Mezi nimi procházeli zdravotníci z řad pašeráků a ošetřovali raněné. Na vzdálenější levé straně byla na jednom místě soustředěna nosítka. Každému zraněnému Atreidovi dělal společnost kamarád z jednotky. Atreidský výcvik - "O svoje lidi se postaráme!" - v nich zapustil hluboké kořeny, uvědomil si Halleck.
Od ostatních se oddělil jeden z jeho důstojníků, v ruce držel Halleckovu devítistrunnou balisetu, vytaženou z pouzdra. Řízně zasalutovala ohlásil: »Pane, jejich zdravotníci tvrdí, že Mattai nemá žádnou naději. Nemají zde kostní ani orgánovou banku - jsou vybaveni jen polními prostředky. Říkají, že Mattai nevydrží, a Mattai má na vás prosbu.«
»Jakou?«
Důstojník napřáhl ruku s balisetou. »Mattai chce, abyste mu usnadnil odchod písní. Říká, že budete vědět jakou..., dost často ji po vás, pane, chtěl.« Důstojník polkl. »Je to ta, co se jmenuje Má žena, pane. Kdybyste...«
»Vím.« Halleck uchopil balisetu a z příchytky na hmatníku vytrhl trsátko. Když zahrál mollový akord, zjistil, že ji někdo už naladil. V očích ho pálilo, ale vypudil z myšlenek slzy, a zatímco kráčel, vybrnkával melodii a nutil se do nedbalého úsměvu.
Nad raněným na nosítkách se sklánělo několik z jeho vojáků a zdravotníci od pašeráků. Když se Halleck přiblížil, jeden z vojáků začal zpívat:
»Má žena u okna stojí,
do skla obrysy vyřezané,
zvedá paže... svou hlavu kloní,
před rudým západem se sklání -
pojď sem, ohřej ruce dívence mé
místo mě...
místo mě ohřej ruce dívence mé.«
Zpěvák přestal zpívat, napřáhl ruku omotanou obvazy a Mattaiovi na nosítkách zatlačil oči.
Halleck vyloudil z balisety závěrečný mollový akord a pomyslel si: Teď je nás třiasedmdesát.

Rodinný život v domově vladaře je pro mnohé lidi obtížné pochopit, ale pokusím se vám nabídnout na něj pohled v kostce. Myslím, že můj otec měl jen jediného přítele. Byl jím hrabě Hasimir Fenring, genetický eunuch a jeden z nejnebezpečnějších bojovníků v Impériu. Hrabě, vždy elegantní, ale nehezký člověk, přivedl jednoho dne mému otci novou otrokyni jako konkubínu, a matka mě vyslala, abych tajně sledovala vše, co se bude dít. My všechny jsme otce tajně sledovaly v zájmu vlastní bezpečnosti. Žádná z těch otrokyň určených jako konkubíny, které měl otec podle dohody mezi Bene Gesseritem a Gildou dovoleny, nesměla samozřejmě porodit následníka trůnu, ale pletichy se odehrávaly dnes a denně a ve své nesnesitelnosti si byly podobné. Moje matka, sestry a já jsme si zvykly vyhýbat se rafinovaným smrtícím nástrojům. Může se to zdát hrozné, že něco takového říkám, ale nejsem si jista, zda na všech těchto pokusech nenesl otec žádnou vinu. Vladařská rodina je něco jiného než ostatní rodiny. Tehdy zde tedy byla nová otrokyně konkubína, rusovlasá jako můj otec, štíhlá jako proutek a půvabná. Měla svaly tanečnice a v jejím výcviku zřejmě nechybělo svádění prostřednictvím nervové soustavy. Můj otec si ji dlouho prohlížel, když před ním nahá pózovala. Posléze pravil: »Je příliš krásná. Budeme ji chránit jako dar.« Nedovedete si představit, jaké zděšení tato zdrženlivost ve vladařském domě vyvolala. Koneckonců, rafinovanost a sebeovládání byly pro nás pro všechny nejnebezpečnějšími hrozbami.

PRINCEZNA IRULÁN: V DOMĚ MÉHO OTCE

Bylo pozdní odpoledne a Paul stál před stanem. Rozsedlina, v níž rozbili tábor, ležela hluboko ve stínu.

Paul upíral zraky na vzdálené útesy za volnou pouští a říkal si, zda nemá vzbudit matku, která dosud spala ve stanu.
Od jejich úkrytu se do dáli táhly vlny přesypů. Na odvrácené straně od zapadajícího slunce vrhaly duny stíny tak černé, že připomínaly střípky noci.
A ta monotónní rovina!
V duchu pátral po něčem, co by bylo v této krajině vysoké. Ale ve vzduchu sterilizovaném teplem nebylo nic, co by se mohlo pyšnit přesvědčivou výškou, a ten obzor - žádný květ nebo něco vlajícího, co by prozrazovalo proudění vánku..., pouze duny a vzdálený útes pod oblohou z naleštěné stříbrné modři.
Co když tam naproti není žádná z těch opuštěných pokusných stanic? ptal se sám sebe. Co když tam nejsou fremeni a ty rostliny, které vidíme, vyrostly jen náhodou?
Uvnitř stanu se probudila Jessica, otočila se na záda a průhlednou stěnou se dívala na Paula. Stál k ní zády a něco z jeho postoje jí připomínalo jeho otce. Ucítila, že ji zaplavuje hoře, a odvrátila se.
Po chvíli si upravila filtršaty, občerstvila se vodou z jímací kapsy stanu a vyklouzla ven, aby se postavila a setřásla spánek ze svalů.
Paul pronesl, aniž se otočil: »Uvědomuji si, že to ticho tady mi působí potěšení.«
Jak rychle se duševně aklimatizuje ve svém prostředí, pomyslela si. A upamatovala se na jednu benegesseritskou základní poučku: "Pod tlakem se myšlení může ubírat jedním, nebo druhým směrem - k pozitivnímu, nebo k negativnímu; kupředu, nebo zpátky. Chápej to jako spektrum, jehož extrémy představuje nevědomí na negativním konci a hypervědomí na pozitivním konci. To, jak se myšlení pod tlakem vychýlí, silně závisí na výcviku."
»Mohlo by se tady žít dobře,« dodal Paul.
Pokusila se vidět poušť jeho očima, usilovala, aby všechny ty drsné skutečnosti planety brala jako samozřejmost, a ptala se sama sebe, jaké možné budoucnosti Paul asi zahlédl. Člověk by tady mohl být sám, napadlo ji, aniž by se bál, že někdo sloji za ním, aniž by se bál, že ho někdo pronásleduje.
Přistoupila k Pavlovi, pozvedla dalekohled, zaostřila olejové čočky a pozorně si prohlížela stěny srázů před nimi. Ano, saguaro a další kaktusovité rostliny... a žlutozelené koberečky z nízké trávy na stíněných místech.
»Zlikviduji tábořiště,« navrhl Paul.
Jessica přikývla, zamířila k ústí rozsedliny, kde se mohla po poušti lépe rozhlédnout, a namířila dalekohled doleva. Bílým jasem tam žhnul solný pan s okrajem z neurčité žlutohnědé špíny - bělostné pole, v němž bílá znamená smrt. Ale pan napověděl ještě něco: vodu. Určitou dobu přes tu žhnoucí bělost protékala voda. Sklopila dalekohled, upravila si plášť a chvíli naslouchala zvukům, které vydával Paul.
Slunce se sklonilo níž. Stíny přes solný pan se protáhly. Obzor se zapadajícím sluncem prokvetl čarami z divokých barev, které se slévaly do prstu z temnoty ohmatávajícího písek. Všude kolem se rozlily černočerné stíny a poušť náhle zahalila hustá přikrývka noci.
Hvězdy!
Jessica k nim pozvedla oči a zaslechla, jak se Paul přibližuje, aby se postavil vedle ní. Pouštní noc soustředila svou pozornost na nebe, jako by se chtěla povznést ke hvězdám. Tíha dne se vytratila. Do tváře ji udeřil krátký závan větru.
»Brzy vyjde První měsíc,« poznamenal Paul. »Vak jsem už sbalil. A nainstaloval jsem tlouk.«
Na tomto strašném místě bychom mohli být navždy ztraceni, napadlo ji. A nikdo by se to nedozvěděl.
Noční vítr roznášel pramínky písku, které jí bušily do obličeje a přinášely skořicový pach: sprška vůně v temnotě.
»Vnímej tu vůni,« řekl Paul.
»Cítím ji i přes filtr,« odvětila. »Bohatství. Ale koupíme si za něj vodu?« Ukázala rukou přes pánev.
»Tam naproti nejsou žádná umělá světla.«
»Fremeni se budou skrývat v síči za těmi skalami,« uvažoval nahlas.
Nalevo od nich se nad obzor tlačil úzký hřbet ze stříbra: První měsíc. Vyloupl se nad obzor celý, tvar ruky na jeho povrchu byl zřetelný. Jessica zkoumala očima bělostříbrný písek zrcadlící se ve svitu měsíce.
»Nainstaloval jsem tlouk do nejzazšího koutu rozsedliny,« řekl Paul. »Až zapálím jeho svíčku, budeme

mít asi třicet minut času.«
»Třicet minut?«
»Než začne tlouk přivolávat..., vábit... červa.«
»Ach tak, jsem k odchodu připravená.«
Vytratil se a Jessica slyšela, jak postupuje do skalní průrvy.
Noc je jako tunel, napadlo ji, otvor do zítřka..., jestli nám zítřek bude dopřán. Potřásla hlavou. Proč mě napadá něco tak morbidního? Na to mám příliš dobrý výcvik.
Paul se vrátil, vzal do ruky vak a sestoupil jako první k nejbližší rozprostírající se duně, kde se zastavil a naslouchal, jak matka přichází za ním. Slyšel její tlumené přibližující se kroky a zvuk odkapávajících zrnek písku - vlastní mluvu pouště vyslovující to, co představuje bezpečí.
»Musíme jít arytmicky,« varoval Paul a vybavil si v paměti muže, které viděl jít po písku..., v jasnozřivé paměti i ve skutečné paměti.
»Pozoruj, jak to dělám,« vybídl ji. »Takhle chodí po písku fremeni.«
Vystoupil na návětrnou stranu duny a zamířil tahavým krokem podél křivky jejího hřebenu.
Jessica pozorně sledovala prvních deset kroků jeho chůze, pak se vydala za ním a napodobovala ho. Pochopila smysl takové chůze: musejí vydávat zvuky jako přirozené sesuvy písku..., jako vítr. Ale svaly se takovému nepřirozenému, trhanému pohybu vzpíraly: krok... skluz... krok... krok... zastavení... skluz... krok...
Čas kolem nich se protahoval. Skalní stěny před nimi se jakoby vůbec nepřibližovaly. Skály za nimi dosud čněly vysoko. »Dam! Dam! Dam! Dam!«
Od útesů za nimi se ozvalo dunění.
»Tlouk,« sykl Paul.
Dunění pokračovalo a oni zjistili, jak je obtížné nepřizpůsobit chůzi jeho rytmu.
»Dam... dam... dam... dam...«
Teď se pohybovali v hluboké míse postříbřené svitem měsíce a prorážené dutým dunivým zvukem. Dolů a nahoru přes rozlévající se duny: Krok... skluz... zastavení... krok... Přes práškový písek, který se pod jejich nohama kutálel: skluz... zastavení... zastavení... krok...
A neustále pozorně naslouchali, zda nezaslechnou zvláštní sykot.
Ten sykot, když se dostavil, zněl zpočátku tak tiše, že ho překrýval zvuk z jejich tahavého kroku při skluzu. Ale sílil..., zněl stále hlasitěji... od západu.
»Dam... dam... dam... dam...,« duněl tlouk.
Za nimi vyplnil noc přibližující se sykot. Otočili hlavy, aniž ustali v pochodu, spatřili kopec nad plujícím červem.
»Jdi stále dál,« zašeptal Paul. »Neohlížej se.«
Od stínů skal, které opustili, zazněl skřípavý výbuch zuřivosti. Připomínal nesourodou lavinu hluku.
»Jdi stále dál,« opakoval Paul.
Zjistil, že se už dostali k neoznačenému milníku, odkud je zjevně stejně daleko k oběma stěnám skal - k té před nimi a k té za nimi.
A noci dosud dominoval ten svištivý, horečný zvuk praskajících skal za nimi.
Pohybovali se stále dál a dál a dál... Svaly se dostaly do stavu mechanického utrpení, které snad nemělo nikdy skončit, ale Paul si povšiml, že vábné skalní srázy před nimi se již tyčí výš.
Jessica se pohybovala zcela bezmyšlenkovitě, uvědomovala si, že jde jenom silou své vůle. V ústech ji drásalo sucho, ale zvuky za nimi zaháněly veškerou naději na to, že se zastaví a dopřeje si doušek z jímacích kapes filtršatů.
»Dam... dam...«
Od vzdáleného útesu vytryskla nová vlna zuřivého vzteku a přehlušila tlouk.
Ticho.
»Rychleji,« zašeptal Paul.
Přikývla, i když věděla, že to Paul nemůže vidět, ale potřebovala přikývnout, aby sama sobě řekla, že od svých svalů, už tak namáhaných nepřirozeným pohybem do krajnosti, musí chtít ještě víc.
Skalní stěna - symbol bezpečí - se najednou před nimi tyčila ke hvězdám a Paul zahlédl, že od jejího

úpatí vybíhá rovná písečná plocha. Vstoupil na ni, zapotácel se únavou a narovnal se, když mimoděk vykopl nohu.
Písek kolem nich se zachvěl rezonujícím zaduněním. Paul udělal dva kolébavé kroky do strany.
»Buúm! Buúm!«
»Dunivý písek!« sykla Jessica.
Paul se vzpamatoval. Rychlé rozhlédnutí zaznamenalo písek kolem nich, skalní sráz snad dvě stě metrů daleko.
Za sebou uslyšeli sykot - jako od větru, jako od příbojové vlny v místě, kde není voda.
»Utíkej!« vykřikla Jessica. »Paule, utíkej!«
Utíkali.
Pod nohama jim dunělo bubnování. Pak najednou mu unikli a dostali se na písek promísený štěrkem. Pro svaly, které bolely od nezvyklého, nepravidelného namáhání, znamenal běh po jistou chvíli úlevu. Byl pro ně pohybem, který chápaly. Rytmickým pohybem. Ale písek a štěrk svazovaly nohy. A sykot přibližujícího se červa zněl kolem dokola stále bouřlivěji.
Jessica se zapotácela a klesla na kolena. Nedokázala myslet na nic jiného než na únavu a ten zvuk a hrůzu.
Paul ji postavil na nohy.
Zase utíkali, ruku v ruce.
Před nimi vyrostl z písku tenký kůl. Minuli jej, zahlédli další.
Jessica nedokázala zaregistrovat ty kůly do vědomí dřív, než je měli za zády.
Zde byl další - ve větrem rozleptaném povrchu vyčníval z praskliny ve skále.
Další.
Skála!
Ucítila ji nohama jako nárazy na povrch, který neklade odpor, a ta pevná půda pod nohama jí dodala novou sílu.
Hluboký zářez do skály před nimi vrhal vzhůru svislý stín. Rychle k němu v běhu zamířili a vmáčkli se do úzkého otvoru.
Zvuk, který při svém pohybu vydával červ, najednou za nimi ustal.
Obrátili se a pátravě vyhlédli do pouště.
Tam, kde začínaly duny, snad padesát metrů od konce skalnaté pláže, vynořovala se z pouště křivka z postříbřené šedi a rozlévala kolem sebe řeky písku a prachu. Zvedla se výš a ještě výš, až se proměnila v gigantickou, čenichající tlamu, okrouhlou černou díru, jejíž obvodová část se v měsíčním svitu blýskala.
Tlama se kývavě přibližovala k úzké trhlině, v níž se tísnil Paul s Jessikou. V chřípí jim vykřikla skořice.
Od křišťálových zubů se odrážely blesky měsíčního světla.
Ta velká tlama se kolébala zpět a vpřed.
Paul zklidňoval dech.
Jessica se přikrčila a strnule civěla.
Musela shromáždit všechny síly z benegesseritského výcviku, aby překonala bezprostřední hrůzu a potlačila strach zakódovaný v paměti od pradávna, strach, který hrozil zahltit její myšlení.
Paul pocítil určité radostné vzrušení. V jednom nedávno uplynulém okamžiku překročil časový práh a vstoupil na méně známé území. Viděl před sebou temnotu, nic se jeho vnitřnímu zraku nevyjevilo. Jako by některý z kroků, které učinil, ho uvrhl do studně... nebo do údolí vlny, odkud nebyla budoucnost vidět.
Krajina prodělala důkladnou proměnu.
Místo toho, aby ho polekal, vjem časové temnoty přinutil jeho ostatní smysly k nadměrné činnosti. Přistihl se, že registruje každý možný aspekt té skutečnosti, která se před ním zvedala z písku a hledala ho. Její tlama měla průměr snad osmdesát metrů..., podél obvodu se leskly křišťálové zuby tvaru krispelu..., dech chrlil skořici, trochu aldehydů..., kyselin...
Červ se otřel o skály nad nimi a vymazal z oblohy měsíční světlo. Do jejich úzkého úkrytu se snesla sprška kamínků a písku.
Paul zatlačil matku hlouběji do trhliny.
Skořice!

Její pach je doslova pohltil.
Co má červ se skořicí, melanži společného? ptal se sám sebe. A vzpomněl si, jak Liet-Kynes nechtěně poznamenal něco neurčitého o jisté spojitosti mezi červem a kořením.
»Barrrruuúm!«
Jako zahřmění suché bouře přilétl ten zvuk z dálky po jejich pravé straně.
A znovu: »Barrrruuúm!«
Červ se stáhl zpět do písku, chvíli na něm ležel a jeho křišťálové zuby metaly záblesky od měsíčního světla.
»Dam! Dam! Dam! Dam!«
Další tlouk! pomyslel si Paul.
Rovněž ten zvuk přicházel z dálky z pravé strany.
Červ se otřásl záchvěvy. Stáhl se ještě dál do písku. Pouze vyklenutá vyvýšenina zůstala čnít jako polovina jícnu zvonu, jako křivka tunelu nořícího se z dun.
Písek zaskřípal.
Červ se ponořil hlouběji, ustupoval a otáčel se. Stal se z něho val z navršeného písku, který opisoval vzdalující se křivku přes sedlo v dunách.
Paul vystoupil z trhliny a pozoroval, jak písečná vlna odplouvá pustinou tam, kde zní výzvou nový tlouk.
Jessica vystoupila za ním a naslouchala: »Dam... dam... dam... dam... dam...«
Pak zvuk tlouku utichl.
Paul nahmátl ve svých filtršatech vodolinku a usrkl trochu regenerované vody.
Jessica pozorně sledovala, co Paul dělá, ale v myšlenkách necítila nic než únavu a dozvuk hrůzy. »Určitě je pryč?« zašeptala.
»Někdo ho zavolal,« řekl Paul. »Fremeni.«
Cítila, že se zotavuje. »Ten byl velký!«
»Ale ne tak velký jako ten, který zničil naši toptéru.«
»Víš jistě, že to byli fremeni?«
»Použili tlouk.«
»Proč by nám měli pomáhat?«
»Třeba nám nepomáhali. Třeba jenom volali červa.«
»Proč?«
Odpověď visela na okraji jeho vědomí, ale nechtěla přijít. Už dříve měl vizi něčeho, co souviselo s teleskopickými ostnatými tyčemi v jejich vaku - s »tvůrcovskými háky«.
»Proč by volali červa?« otázala se Jessica.
Pocítil dotyk strachu a přinutil se odvrátit od své matky, vzhlédnout k útesům. »Měli bychom raději najít, kudy vylézt nahoru, než se rozední.« Ukázal rukou. »Ty kůly, kolem nichž jsme proběhli - tamhle jsou další.«
Sledovala pohledem směr, kam jeho ruka ukazovala, a spatřila kůly - větrem ohlodané značky - které vytyčovaly trasu na úzké římse vinoucí se klikatě do rozsedliny vysoko nad nimi.
»Ukazují cestu na útesy,« pochopil Paul. Připevnil si na ramena vak, zamířil k ústí římsy a začal šplhat vzhůru.
Jessica chvíli čekala, odpočívala a nabírala síly; pak se vydala za ním.
Prodírali se vzhůru a řídili se přitom orientačními kůly, dokud římsa nepřešla na úzký výběžek u ústí temné rozsedliny.
Paul se předklonil a nahlédl do prostoru vyplněného stínem. Cítil, že se nohama o malou římsu nijak pevně neopírá, ale nutil se opatrnost nepřehánět. Uvnitř rozsedliny spatřil pouze temnotu. Rozsedlina ubíhala vzhůru, na vrcholu se rozevírala ke hvězdám. Zbystřil sluch a zjistil, že slyší jen to, co očekával, že uslyší - nevýrazné odkapávání písku, bzukot hmyzu, cupitání nějakého malého živočicha. Vyzkoušel nohou temnotu v rozsedlině, pod skřípajícím povrchem narazila jeho noha na skálu. Pomalu, centimetr po centimetru, se protáhl kolem rohu a pokynul Jessice, aby šla za ním. Uchopil volný cíp jejího pláště a pomohl jí tak obejít roh.
Ohlédli se na hvězdné nebe, orámované převislými okraji skal. Paul viděl vedle sebe svou matku jako

nejasný šedivý pohyb. »Kdybychom se tak mohli odvážit posvítit si,« zašeptal.
»Kromě zraku máme i jiné smysly,« připomenula Jessica.
Paul posunul dopředu nohu, přenesl na ni váhu a sunul dopředu druhou, až narazil na překážku. Nohu pozvedl, zjistil, že překážkou je schod, a opatrně na něj vystoupil. Natáhl ruku za sebe, nahmátl paži své matky a zatáhl ji za plášť, aby šla za ním.
Další schod.
»Schody asi vedou až k vrcholu,« zašeptal.
Mělké a pravidelné schody, uvědomila si Jessica. Nepochybně je vytesala lidská ruka.
Vystupovala za stínem postupujícího Paula, nohama ohmatávala schody. Skalní stěny se zúžily, až se o ně téměř otírala rameny. Schody končily v rozštěpené soutěsce, asi dvacet metrů dlouhé, na jejím přírodním povrchu. Soutěska ústila do mělké, měsícem ozářené kotliny.
Paul vystoupil na okraj kotliny a zašeptal: »Jaké nádherné místo!«
Ze svého místa o krok za ním se Jessica nezmohla na víc než tichý souhlas.
Navzdory únavě, pokožce podrážděné od rekatrů a filtvat a stísněnosti z filtršatů, navzdory strachu a palčivé touze po odpočinku, pronikla krása kotliny všemi jejími smysly, přinutila ji zastavit se a obdivovat ji.
»Jako pohádková země,« zašeptal Paul.
Jessica přikývla.
Před ní se do šířky a dálky rozprostíraly pouštní rostliny - keře, kaktusy, drobné chomáče listí - všechny se chvěly v měsíčním svitu. Stěny kotliny byly na levé straně temné, na pravé straně ojíněné měsícem.
»Tohle musí být fremenské místo,« řekl Paul.
»K tomu, aby takové množství rostlin nezahynulo, musí zde být lidé,« souhlasila. Odzátkovala vodolinku vedoucí k jímacím kapsám filtršatů a sála z ní. Do hrdla jí vklouzla teplá vlhkost se štiplavou příchutí. Uvědomila si, jak ji osvěžila. Zátka vodolinky zaskřípala o vločky písku, když ji vyměňovala.
Paulovu pozornost upoutal pohyb - po jeho pravici dole na dně kotliny vinoucí se v oblouku pod nimi. Přes řídké křoviny a buřeň se Paul díval dolů na písečné dno s klíny z měsíčního světla, které bylo sídlem drobného hopkavého pohybu.
»Myši!« sykl.
Hop-hop-hop! přebíhaly ze stínu do stínu.
Před jejich očima se něco nehlučně sneslo mezi myši. Ozvalo se slabé pištění, tlesknutí křídel a kotlinou plul vzhůru strašidelný pták s malým, tmavým stínem ve svých drápech.
Takovou připomínku jsme potřebovali, napadlo Jessiku.
Paul se přestal dívat přes kotlinu. Nadechoval se, cítil hebce výrazný kontraaltový pach šalvěje prostupující nocí. Dravec - chápal ho jako charakteristický rys této pouště - přinesl do kotliny klid tak dokonalý, že člověk téměř slyšel, jak modromléčný svit měsíce protéká přes saguaro a bodlinaté keře. Tichounké šumění světla bylo zde ve své podstatě harmoničtější než jakákoli jiná hudba v jeho vesmíru.
»Měli bychom raději najít místo, kde postavit stan,« pronesl. »Zítra se můžeme pokusit najít fremeny, kteří...«
»Ti, kteří se sem vetřeli, většinou litují, že fremeny našli!«
To zazněl silný mužský hlas, který odsekával slova. Vycházel shora napravo od nich.
»Vetřelci, neutíkejte, prosím,« nabádal ten hlas, když se Paul chystal ustoupit do soutěsky. »Když budete utíkat, budete jen plýtvat svou tělesnou vodou.«
Chtějí nás kvůli vodě v našich tělech! pomyslela si Jessica. Její svaly překonaly veškerou únavu, stáhly se do stavu pohotovosti, aniž se navenek prozradily. Určila místo, odkud se hlas ozval, a pomyslela si: Jak se přikradl! Neslyšela jsem ho. A uvědomila si, že majitel toho hlasu si dovolil vydávat pouze tiché zvuky, přirozené zvuky pouště.
Z okraje kotliny po jejich levici se ozval jiný hlas: »Skoncuj to rychle, Stile. Vezmi jejich vodu, a ať už jsme na cestě. Do svítání je dost málo času.«
Paula, který nedokázal zareagovat na tísňovou situaci tak jako jeho matka, silně zamrzelo, že před chvílí strnul a pokusil se stáhnout, že jeho schopnosti ochromila chvilková panika. Nyní se přinutil dělat to, čemu ho matka naučila: uvolnit se, upadnout do stavu zdánlivé relaxace, pak spoutat svalovou energii tak,

aby svaly mohly udeřit v libovolném směru.
Přesto v něm zůstala ostrá příchuť strachu a on věděl, z čeho pramení. Ocitl se ve slepém čase, v žádné z těch budoucností, které dřív viděl..., když teď oba uvízli mezi divokými fremeny, kteří projevovali zájem jedině o vodu obsaženou ve hmotě dvou těl nechráněných štítem.

Tato fremenská adaptace náboženství je tudíž zdrojem toho, co dnes známe jako »Sloupy vesmíru«, jejichž kwizara tafnídové jsou mezi námi všemi se znameními a důkazy a proroctvím. Přinášejí nám arrakénskou mystickou syntézu, jejíž hlubokou krásu zosobňuje dojímavá hudba, vycházející sice z tradic, ale poznamenaná novým uvědoměním. Kdo neslyšel a nebyl hluboce dojat »Chvalozpěvem starce«?
Vlekl jsem své nohy poušti,
kde k návštěvě zvala fata morgána.
Dychtivý slávy, lačnící po nebezpečí,
toulal jsem se po obzorech al-Kulábu,
a viděl, jak hory zarovnává čas
chtěje nalézt a spolknout mne.
A spatřil jsem jako blesk přiletět vrabce
odvážnější než útočící vlk,
aby se usadili na stromě mého mládí.
Slyšel jsem ten houf na svých větvích
a jejich zobáky a drápy zajaly mne.

PRINCEZNA IRULÁN: ARRAKIS SE PROBOUZÍ

Přes vrcholek duny se plazil muž. Připomínal nočního motýla polapeného ve výhni poledního slunce. Na sobě měl pouze zbytky džubby, cáry odkrývaly jeho pokožku žáru. Kapuci od pláště mu někdo odtrhl, ale on si z útržků látky zhotovil turban. Z turbanu mu vyčnívaly chomáče pískových vlasů, jeho řídké vousy a husté obočí měly stejný odstín. Od modrých očí bez bělma stékaly po tvářích tmavé šmouhy. Matná stopa vrytá do vousů pod nosem a na bradě prozrazovala; že tudy od nosu do jímacích kapes ještě nedávno vedla vodolinka.
Muž se přestal plazit, polovinou těla visel z hřebenu duny s rukama nataženýma na skluzný svah. Na zádech, na pažích a rukách měl spečenou krev. Na otevřených ranách ulpíval žlutě šedivý písek. Pomalu si přitáhl ruce pod tělo, opřel se jimi o písek a postavil se na nohy, stál tam a kymácel se. Ale i v tomto téměř náhodném počínání zůstalo něco z pohybů, kdysi tak jistých.
»Jsem Liet-Kynes,« řekl, představoval se prázdnému obzoru a jeho hlas karikoval zvučnost, kterou kdysi míval.
»Jsem planetolog Jeho Imperiální Výsosti,« zašeptal, »planetární ekolog pro Arrakis. Jsem hofmistrem této země.«
Zapotácel se, upadl na bok a natáhl se na kornatý povrch návětrné strany duny. Ruce chabě zabořil do písku.
Jsem hofmistrem tohoto písku, pomyslel si.
Uvědomil si, že zpola blouzní, že by se měl zahrabat do písku, najít poměrně chladnou spodní vrstvu a přikrýt se jí. Ale stále cítil čpící, polosladké estery předkoření v hnízdě uloženém někde zde pod pískem. Uvědomoval si líp než kterýkoli fremen, jaké nebezpečí tato skutečnost signalizuje. To, že cítil předkoření, znamenalo, že plyny hluboko pod pískem již dosáhly takového tlaku, kdy mohou vybuchnout... Musel se dostat pryč odtud.
Od škrábání po svahu duny mu umdlely ruce.
Jeho úvahami prostoupila jasná a zřetelná myšlenka: Skutečné bohatství planety je v její krajině, v tom, jak se podílíme na tom základním zdroji civilizace - zemědělství.

A napadlo ho, jak je zvláštní, že myšlení, tak dlouho navyklé ubírat se jediným směrem, se nemůže od toho směru odpoutat. Harkonnenovi vojáci ho zde nechali bez vody a bez filtršatů, řekli si, že pokud ho neusmrtí červ, zabije ho poušť. Řekli si, že bude zábavné, když ho nechají po kouskách zaživa umírat v necitelném lůně jeho planety.
Pro Harkonneny byl vždy problém zabít fremena, pomyslel si. My neumíráme snadno. Teď už bych měl být mrtev..., brzy budu mrtev..., ale nemohu přestat být ekologem.
»Nejdůležitějším úkolem ekologie je pochopit důsledky.«
Ten hlas jím otřásl, protože ho poznal a věděl, že ten, komu patřil, je mrtev. Byl to hlas jeho otce, který zde působil jako planetolog před ním - jeho otce, který byl už dlouho mrtev, který zahynul v závalu v Sádrovcové pánvi.
»Dostal ses teď do pěkné bryndy, chlapče,« řekl mu otec. »Měl jsi vědět, jaké budou důsledky toho, když se pokusíš pomoci dítěti toho vévody.«
Blouzním, uvědomil si Kynes.
Hlas jako by přicházel z pravé strany. Kynes si poškrábal obličej o písek, když se otáčel, aby tím směrem pohlédl - nespatřil nic než křivku ubíhající duny, která se jásavě houpala v plné sluneční výhni.
»Čím více života v nějakém systému existuje, tím více útočišť v něm život má,« řekl jeho otec. A jeho hlas nyní přicházel z levé strany za ním.
Proč stále chodí kolem? zeptal se Kynes sám sebe. Nechce, abych ho zahlédl?
»Život zlepšuje schopnost prostředí uchovat život,« pokračoval jeho otec. »Život zajišťuje, že potřebné složky výživy se stávají dostupnější. Prostřednictvím velké chemické hry mezi organismy se vevazuje do systému více energie.«
Proč neustále hovoří o stejné věci? ptal se Kynes sám sebe. Tohle jsem znal, ještě než mi bylo deset.
Začali nad ním kroužit jestřábi, nejdivočejší tvorové této země, kteří zde likvidovali mršiny. Kynes zahlédl, že nedaleko jeho ruky přeletěl stín, a zkroutil hlavu ještě víc, aby viděl na nebe. Ptáci připomínali rozostřenou šmouhu na stříbromodré obloze - vzdálené černé skvrnky vznášející se nad ním.
»Jsme všestranní,« ozval se opět jeho otec. »Celoplanetární problémy nemůžeš vymezit přesnými hranicemi. Planetologie je experimentální věda.«
Co mi chce říct? divil se Kynes. Nepřehlédl jsem snad nějaký důsledek?
Znovu zabořil hlavu do horkého písku a ucítil zápach spálené skály pod plyny z předkoření. Někde v zákoutí logiky jeho mozku se zformovala myšlenka: Nade mnou krouží mrchožrouti. Snad je někteří z mých fremenů zahlédnou a přijdou, aby se zde porozhlédli.
»Pro planetologa v terénu je nejdůležitějším zdrojem poznání lidská bytost,« řekl otec. »Musíš pěstovat v lidech znalosti o ekologii. Proto jsem vytvořil tuto zcela novou formu ekologické symboliky.«
Opakuje mi věci, které mě učil, když jsem byl děcko, pomyslel si Kynes.
V jeho mozku se ozvalo: Slunce je nad hlavou. Nemáš filtršaty a je ti horko; slunce ti vypaluje vlhkost z těla.
Ochable zatnul prsty do písku.
Nemohli mi nechat ani filtršaty!
»Vlhkost vzduchu napomáhá zabránit příliš rychlému odpařování vody z živých organismů,« poučoval otec.
Proč stále opakuje to, co každý ví? divil se Kynes.
Pokusil se myslet na vlhkost ve vzduchu - na trávu pokrývající tuto dunu..., na spodní vodu někde pod sebou, dlouhý akvadukt, vedoucí vodu přes poušť se stromy rostoucími kolem něho... nikdy v životě neviděl vodu volně pod oblohou, jen na ilustracích v učebnicích. Povrchová voda..., zavlažovací voda..., vzpomněl si, že v době vegetace se na zavlažení jednoho hektaru půdy počítá s pěti tisíci krychlovými metry vody.
»Naším prvním cílem na Arrakisu je založení travnaté oblasti,« pokračoval jeho otec. »Začneme s těmi mutovanými pichlavými travinami. Až vytvoříme z těchto travnatých oblastí zásobárnu vlhkostí, pokročíme dál, začneme s lesy na vrchovinách, pak zkusíme několik ploch vody pod širou oblohou - nejdříve malých - a v místech s převažujícím prouděním vzduchu tam rozestavíme větrolapové srážeče, aby se zachytila vlhkost odnášená větrem. Musíme vytvořit opravdové scirocco - vlahý vítr , ale nikdy se

neobejdeme bez nutnosti používat větrolapy.«
Jako vždy poučuje, pomyslel si Kynes. Proč nezmlkne? Nevidí, že umírám?
»Ty také zemřeš,« řekl jeho otec, »jestliže neunikneš té bublině, která právě nyní hluboko pod tebou vzniká. Je tam a ty to víš. Plyny z předkoření cítíš. Víš, že v předkoření se začínají malí tvůrcové zbavovat části své vody.«
Pomyšlení na tu vodu pod ním ho zbavovalo rozumu. Představoval si ji - uzavřenou ve vrstvách kožnatými polorostlinnými, položivočišnými malými tvůrci - a představoval si prasklinku, která propouští chladivý pramínek nejprůzračnější, čisté, tekuté uklidňující vody do...
Předkoření!
Zhluboka se nadechl a ucítil čpící sladkost. Zápach byl teď pronikavější než před chvílí.
Odstrčil se rukama od země, a když poklekl, zaslechl ptačí křik, uspěchané plácání křídel.
Toto je kořenná poušť, uvědomil si. Někde poblíž musí být fremeni i za bílého dne. Jistě vidí ptáky a přijdou se sem porozhlédnout.
»Pohyb krajinou je pro život zvěře nutný,« pronesl jeho otec. »Kočovní nomádi mají stejnou potřebu. Směry pohybu se přizpůsobují fyzické potřebě vody, potravy, minerálních látek. Ten pohyb nyní musíme ovládnout, přizpůsobit ho našim potřebám.«
»Drž už zobák, dědku,« zamumlal Kynes.
»Na Arrakisu musíme udělat to, co se v celoplanetárním měřítku nikdy ani nezkoušelo,« pokračoval jeho otec. »Musíme použít člověka jako činorodou ekologickou sílu - zavést adaptované formy pozemského života: zde rostlinu, tam zvíře, na tamto místo člověka - přetvořit koloběh vody, vybudovat novou tvář krajiny.«
»Drž zobák!« zakrákal Kynes.
»Byly to směry pohybu, které nás poprvé přivedly na myšlenku, že mezi červy a kořením existuje vztah,« řekl jeho otec.
Červ! napadlo Kynese v náhlé naději. Tvůrce jistě přijde, když tato bublina praskne. Nemám však háky. Jak se mám zachytit velkého tvůrce, když nemám háky?
Cítil, jak ho deprimuje pocit marnosti z toho, že mu zůstalo tak málo sil. Voda tak blízko - pouze kolem stovky metrů pod ním; jistota, že přijde červ, ale žádná naděje, že se ho na povrchu zachytí a využije ho. Kynes se prudce zvrátil dopředu na písek, dopadl zpět do mělké stopy, kterou před chvílí vyryl. Na levé tváři ucítil horký písek, ale ten vjem přicházel jakoby z dálky.
»Arrakiské prostředí si samo vytvořilo vývojovou strukturu přirozených forem života. Je to zvláštní, že tak málo lidí myslelo na něco jiného než na koření a našlo si čas divit se tomu, že zde existuje téměř ideální rovnováha mezi obsahem dusíku, kyslíku a kysličníku uhličitého, ač velké oblasti porostlé rostlinstvem chybějí. Energetická sféra planety je zde a čeká, aby si jí člověk všiml a porozuměl jí - je to nelítostný proces, ale nicméně proces. Je v něm mezera? Pak se tedy v té mezeře něco nachází. Poznání sestává z tolika věcí, které vypadají samozřejmě, jakmile jsou vysvětleny. Já jsem věděl, že tam, hluboko v písku, je malý tvůrce, a věděl jsem to mnohem dřív, než jsem ho vůbec viděl.«
»Prosím tě, otče, přestaň mě poučovat,« zašeptal Kynes.
Nedaleko jeho napřažené ruky se snesl na písek jestřáb. Kynes zahlédl, jak složil křídla, sklonil hlavu a tupě na něho zíral. Sebral veškerou energii, aby na něho zakrákal. Pták odhopkal o dva kroky, ale zírat na něho nepřestal.
»Člověk a jeho činnost představovali dříve pro povrch planety chorobu,« pokračoval nezadržitelně jeho otec. »Příroda má snahu vypořádat se se svými chorobami, zbavit se jich nebo izolovat je, zahrnout je do systému podle svého.«
Jestřáb sklonil hlavu, rozpřáhl křídla, ale znovu je složil. Přesunul svou pozornost ke Kynesově natažené ruce.
Kynes zjistil, že již nemá sílu, aby na něho zakrákal.
»Člověk si nemůže opatřovat to, co potřebuje, aniž by nebral ohled na ty, kdo přijdou po něm,« řekl jeho otec. »Hodnotu neživé přírody každé planety lze vypočítat z její ekonomické a politické minulosti. My ty stránky minulosti máme před sebou a naše cesta je jasná.«
Nikdy nedokázal přestat poučovat, pomyslel si Kynes. Poučoval, poučoval, poučoval - vždycky

poučoval.
Jestřáb přiskočil o krok ke Kynesově napřažené ruce. Otočil hlavu nejdříve na jednu a pak na druhou stranu, aby si důkladně prohlédl nechráněné tělo.
»Arrakis je jednosklizňová planeta,« pokračoval Kynesův otec. »Jednosklizňová. Sklizeň je pro vládnoucí třídu, která žije tak, jak žily vládnoucí třídy ve všech dobách, zatímco pod ní živoří ze zbytků pololidské masy polootroků. Na tyto masy a zbytky se musíme soustředit. Jsou významnější, než se kdy třeba jen tušilo.«
»Nevšímám si tě, otče,« zašeptal Kynes. »Jdi pryč.«
Pomyslel si: někteří z mých fremenů jsou určitě nedaleko. Nemohou nevidět ty ptáky, kteří krouží nade mnou. Přijdou se porozhlédnout, i kdyby jen proto, zda tady není k dispozici voda.
»Lidé na Arrakisu poznají, že pracujeme na tom, aby zemí proudila voda,« navázal jeho otec. »Většina z nich bude mít samozřejmě jen jakousi vágní představu o tom, jak to chceme udělat. Mnozí nepochopí, že jsme omezeni uzavřeným systémem, a budou si možná dokonce myslet, že přivezeme vodu z nějaké planety, která jí má hodně.«
Za chvíli se zvednu a řeknu mu, co si o něm myslím, sliboval si Kynes. Postává a poučuje mě, místo aby mi pomohl.
Pták se ke Kynesově napřažené ruce přiblížil dalším skokem. Za ním se snesli na písek další dva jestřábi.
»Náboženství a zákon musí mezi našimi lidmi znamenat totéž,« neustával jeho otec. »Neposlušnost se musí považovat za hřích a trestat náboženskými tresty. Z toho plyne dvojí užitek, protože jednak se zajistí větší poslušnost a jednak se lidé stanou odvážnější. Rozuměj, nesmíme spoléhat ani tak na odvážné jednotlivce, jako na nebojácnost celé populace.«
Kde je moje populace teď, kdy ji potřebuji nejvíc? napadlo Kynese. Shromáždil veškerou sílu, posunul ruku o šířku prstu směrem k nejbližšímu jestřábovi. Ten odhopkal ke svým společníkům a všichni se pak připravili k vzlétnutí.
»Naše plánované zásahy dosáhnou dimenzí přírodního jevu,« přednášel jeho otec. »Život planety je obrovská, těsně provázaná struktura. Zpočátku budou změny fauny a flóry určovány drsnými přírodními silami, s nimiž manipulujeme. Ale jakmile se uvedou do chodu, stanou se samy regulačními vlivy - a my budeme muset s nimi počítat. Nezapomeň však, že nám stačí regulovat pouze tři procenta povrchové energie - pouze tři procenta - abychom zvrátili celou současnou strukturu na soběstačný systém.«
Proč mi nepomáháš? ptal se v duchu Kynes. Je to jako vždycky: když tě potřebuju nejvíc, necháváš mě na holičkách. Chtěl otočit hlavu, podívat se do směru, odkud zněl hlas jeho otce, zpražit otce očima. Svaly však odmítly vyhovět.
Kynes zahlédl, že se jeden jestřáb pohnul, přiblížil se k jeho ruce, opatrně krok po kroku, zatímco jeho společníci vyčkávali s předstíranou lhostejností.
Kynesovi se v hlavě zcela vyjasnilo. Najednou uviděl, že Arrakis má skryté možnosti, o jakých se jeho otci nesnilo.
Možnosti této jiné cesty jím zcela prostoupily.
Nic tragičtějšího by tvoje lidi nemohlo potkat než to, kdyby upadli do rukou heroa,« varoval jeho otec.
Čte mi myšlenky! zhrozil se Kynes. No... ať čte.
Moje vzkazy už do síčských vesnic odešly, pomyslel si. Nic je nemůže zadržet. Jestliže je vévodův syn naživu, najdou ho a ochrání, jak jsem přikázal. O tu ženu, jeho matku, se možná nepostarají, ale chlapce zachrání.
Jestřáb se přiblížil o skok, kterým se dostal do vzdálenosti, kde ho mohl Kynes uhodit rukou. Naklonil hlavu, aby prozkoumal lhostejné lidské tělo. Avšak najednou se napřímil, povystrčil hlavu vzhůru a s jediným výkřikem vyskočil do vzduchu a odletěl šikmo přes Kynesovu hlavu, sledován svými společníky.
Přišli! Pomyslel si Kynes. Moji fremeni mě našli!
Pak zaslechl dunět písek.
Každý fremen ten zvuk znal, dokázal jej okamžitě rozpoznat od zvuků, jaké vydávají červi a ostatní formy života v poušti. Někde pod ním se v předkoření nashromáždilo dost vody a organické hmoty z malých tvůrců, divoký růst dosáhl kritického stupně. Hluboko v písku vznikla gigantická bublina kysličníku uhličitého a tlačila se vzhůru v obrovském »výbuchu« s prachovým vírem ve svém středu. Ten

vymění to, co vzniklo hluboko v písku, za cokoli, co se bude nacházet na povrchu.
Jestřábi mu kroužili nad hlavou a vykřikovali své zklamání. Věděli, co se děje. Každý pouštní tvor to věděl.
A já jsem pouštní tvor, pomyslel si Kynes. Vidíš mě, otče? Jsem pouštní tvor.
Cítil, jak ho bublina zvedá, cítil, jak bublina praská a jak ho obklopuje prašný vír a stahuje do chladivé temnoty. Na chvíli mu pocit chladu a vlhka přinesl požehnanou úlevu. Pak, když ho jeho vlastní planeta zabíjela, Kynese napadlo, že jeho otec a všichni ostatní vědci se mýlili. Nejtrvalejšími principy vesmíru jsou náhoda a omyl. Tento fakt by mohli ocenit i jestřábi.

Proroctví a jasnozřivost - jak je podrobit zkoušce navzdory otázkám bez odpovědi? Zvažujte: Nakolik jde o skutečnou předpověď z »vlnové formy« (tak nazýval Muad'Dib svou obrazovou vizi), a nakolik o proroctví, v němž si prorok přizpůsobuje budoucnost podle svého?A co vnitřní harmonie prorockého aktu? Vidí prorok budoucnost, nebo vidí její slabá místa, kde může slovy nebo rozhodnutími zasáhnout tak, jako vede brusič diamantů řez drahokamem pomoci svého nože?

PRINCEZNA IRULÁN: SOUKROMÉ ROZJÍMÁNÍ O MUAD'DIBOVI

»Vezmi jejich vodu,« řekl před okamžikem muž, který se ozval z pravé strany. Paul již přemohl strach a pohlédl letmo na svou matku. Jeho cvičený pohled mu prozradil, že je připravená bojovat, že její svaly čekají na povel, aby se uvolnily.
»Bylo by politováníhodné, kdybychom vás museli bezprostředně zlikvidovat,« varoval hlas nad nimi.
To říká ten, který na nás poprvé promluvil, zjistila Jessica. Jsou nejméně dva - jeden po naší levé a jeden po naši pravé straně.
»Cignaro hrobosa sukares hin mange la pchagavas doi me kamavas na beslas lele pal hrobas!«
To volal přes kotlinu muž po jejich pravé straně.
Paulovi ta slova nic neříkala, nepatřila k tomu, co ho matka v benegesseritském výcviku naučila. Avšak Jessica poznala, o jakou řeč jde. Byla to šakobsa, jeden ze starodávných loveckých jazyků, a ten muž nad nimi říkal, že oni by mohli být těmi cizinci, které hledají.
V náhlém tichu, které volající hlas vystřídalo, se přes skály na opačném konci kotliny překulila kulaťoučká tvář Druhého měsíce v barvě slabě namodralé slonoviny. Byla jasná a zvědavá.
Ze skal se ozvaly škrábavé zvuky - nad nimi i po obou stranách... v měsíčním světle se hýbalo něco temného. Přes stíny proudily četné postavy.
Celá jednotka! pomyslel si Paul vystrašeně.
Před Jessikou se objevil vysoký muž ve strakatém plášti. Kryt úst měl odhrnutý stranou, aby mohl zřetelně vyslovovat.
»Kohopak to tu máme - duchy nebo lidi?«
Když Jessica z jeho hlasu vycítila nadsázku, vzkřísila se v ní určitá naděje. Byl to hlas, který je zvyklý poroučet, tentýž hlas, který je ochromil, když na ně poprvé dolehl.
»Určitě lidi,« konstatoval.
Jessica spíš vytušila než uviděla, že tem muž má v záhybech pláště skrytou dýku. Na okamžik zalitovala, že ani ona, ani Paul nemají štíty.
»Umíte taky mluvit?« zeptal se.
Jessica se soustředila, aby svým vystupováním a hlasem udělala královský dojem. Odpovědět musela, ale zatím neslyšela od svého protějšku ještě tolik, aby mohla s jistotou odhadnout, co je to zač.
»Kdo nás tu pod pláštěm noci napadá jako nějaký zločinec?« zeptala se důrazně.
Rychlé cuknutí hlavy v kápi prozradilo napětí, pak přišlo pozvolné uklidnění, které hodně napovědělo. Ten člověk se uměl dobře ovládat.
Paul se přesunul od své matky, aby nepředstavovali společný cíl a aby každý z nich měl volný prostor pro boj.

Když se Paul pohnul, hlava v kápi se otočila a v měsíčním světle bylo možné spatřit kus obličeje. Jessica spatřila špičatý nos, lesknoucí se oko - tmavé, velmi tmavé oko beze stopy po bělmu - husté obočí a knír stočený nahoru.
»Sympatický mladík,« usoudil muž. »Jestliže prcháte před Harkonneny, mohli byste být mezi námi vítáni. Tak jak to je, chlapče?«
Paulovi probleskly hlavou možnosti: Trik? Pravda? Musel se okamžitě rozhodnout.
»Proč byste měli vítat uprchlíky?« chtěl vědět.
»Dítě, které uvažuje a hovoří jako dospělý muž,« uznal dlouhán. »Ale abych odpověděl na tvoji otázku, milý wali. Já neplatím Harkonnenům fai, vodní dar. Proto bych snad mohl uprchlíka s radostí uvítat.«
On ví, kdo jsme, uvědomil si Paul. Ten hlas cosi skrývá.
»Jsem Stilgar z rodu fremenů,« představil se dlouhán. »Rozváže ti to jazyk, chlapče?«
Je to tentýž hlas, zjistil Paul. A vzpomněl si na štábní poradu, na niž tento člověk přišel. Hledal tělo přítele zavražděného Harkonneny.
»Znám tě, Stilgare,« řekl Paul. »Byl jsem se svým otcem na štábní poradě, když jsi tam přišel pro vodu svého přítele. Odvedl jsi s sebou jednoho muže mého otce, Duncana Idaho - na důkaz přátelství.«
»A Idaho nás opustil, aby se vrátil ke svému vévodovi,« dodal Stilgar.
Jessica zaslechla v jeho hlase jemný náznak rozhořčení a připravila se na útok.
Ze skal nad nimi se ozval hlas: »Ztrácíme tady čas, Stile.«
»Je to vévodův syn,« vyštěkl Stilgar. »Je to určitě ten, o němž nám Liet řekl, abychom ho hledali.«
»Ale... je to dítě, Stile.«
»To, jak přešel poušť a zkřížil přitom trasu šaj-hulúda, to bylo odvážné,« řekl Stilgar.
Jessica si uvědomila, že s ní ve svých úvahách nepočítá. Vyslovil už nad ní rozsudek?
»Nemáme na zkoušku čas,« nesouhlasil hlas nad nimi.
»Mohl by však být Lisánem al-Gharibem,« namítl Stilgar.
Čeká na osudové znamení! pomyslela si Jessica.
»Ale co ta žena?« připomenul hlas nad nimi.
Jessica se znovu postavila do střehu. Ten hlas dychtil po smrti.
»Ano, ta žena,« přemítal Stilgar. »A její voda.«
»Zákon znáš,« připomenul hlas ze skal. »Ti, kdož nemohou žít s pouští...«
»Mlč!« přerušil ho Stilgar. »Časy se mění.«
»Rozkázal tak Liet?« zeptal se hlas ze skal.
»Slyšel jsi hlas cielaga, Jamisi,« opáčil Stilgar. »Proč na mě naléháš?«
A Jessica si uvědomila: cielago! Jazykový náznak otevřel doširoka bránu k pochopení; byla to mluva ilmu a fikhu a cielago znamenalo netopýra, malého létajícího savce. Hlas cielaga: to znamená, že oni dostali distransní vzkaz, aby Paula a ji hledali.
»Já ti jenom připomínám tvoje povinnosti, příteli Stilgare,« odvětil hlas nad nimi.
»Mou povinností je starat se o sílu kmene,« řekl Stilgar. »To je moje jediná povinnost. A nikdo mi ji nemusí připomínat. Tento mužný jinoch mě zajímá. Užil si hodně vody. Žil daleko od našeho slunce. Nemá Ibádovy oči. Přesto nejedná ani nemluví jako slaboch z panů. Jak je to možné?«
»Nemůžeme tady zůstat celou noc a hádat se,« upozornil hlas ze skal. »Jestliže hlídka...«
»Už ti, Jamisi, nebudu opakovat, abys mlčel,« přerušil ho Stilgar.
Ten člověk nad nimi už nic neřekl, ale Jessica slyšela, jak se pohybuje, jak přeskakuje soutěsku a po jejich levé straně slézá na dno kotliny.
»Hlas cielaga naznačoval, že by se nám vyplatilo, kdybychom zachránili vás oba,« ozval se Stilgar. »U toho silného mužného jinocha vidím možnosti: je mladý a může se učit. Ale co s tebou, ženo?« Upřel oči na Jessiku.
Teď už jsem zaregistrovala jeho hlas i vzorec chování, uvědomila si Jessica. Mohla bych ho ovládat slovem, ale on je silný... bude nám prospěšnější, když nebude otupený a bude jednat z vlastni vůle. Uvidíme.
»Jsem matka tohoto chlapce,« začala Jessica. »Jeho síla, kterou obdivuješ, je zčásti výsledkem mého výcviku.«

»Síla ženy může být bez hranic,« řekl Stilgar. »Zvláště u Ctihodné matky. Jsi Ctihodnou matkou?«
V té chvíli Jessica pominula náznak významu obsažený v otázce a odpověděla pravdivě. »Ne.«
»Jsi vycvičena pro život v poušti?«
»Ne, ale mnozí považují můj výcvik za hodnotný.«
»Na hodnotu máme svůj vlastní názor,« řekl Stilgar.
»Každý člověk má právo na svůj názor,« souhlasila.
»Je dobře, že uvažuješ logicky,« pokračoval Stilgar. »Nemůžeme tady ztrácet čas tím, že tě podrobíme zkoušce, ženo. Rozumíš? Nechceme, aby nás soužil tvůj stín. Vezmu si tohoto jinocha, tvého syna, poskytnu mu svou přízeň a přízeň kmene. Ale pro tebe, ženo - chápeš, že v tom není nic osobního? Takový je zákon. Istisláh, ve všeobecném zájmu. Stačí to takhle?«
Paul postoupil o půl kroku. »O čem to mluvíš?«
Stilgar na Paula krátce pohlédl, ale jinak nepřestal věnovat pozornost Jessice. »Pokud nemáš pro život v těchto končinách důkladnou průpravu od dětství, mohla bys přivodit zánik celého kmene. Tak zní zákon a my si nemůžeme dovolit brát s sebou zbytečné...«
Jessica se nejdříve zapotácela, v předstírané mdlobě se sesouvala k zemi. U slabého jedince z jiné planety se dalo očekávat, že se tak nějak zachová. A očekávané chování zpomaluje protivníkovy reakce. Když je známá věc vydávána za neznámou, pak člověku chvíli trvá, než to pochopí. Přesunula se, když zahlédla, jak sahá do záhybů svého pláště pro zbraň a reaguje tak na její novou polohu. Obrat, švih její paže, zavíření vzájemně propletených plášťů, a stála zády ke skále s bezmocným mužem před sebou.
V okamžiku, kdy jeho matka udělala první pohyb, Paul o dva kroky ustoupil. Když zaútočila, skočil do stínů. Cestu mu přehradil zpola skrčený, vousatý muž, který se na něj vrhl se zbraní v jedné ruce. Paul ho zasáhl pod hrudní kost prudkým úderem napřažené ruky, ustoupil do strany, hranou ruky ho shora sekl do spodní části krku, a jak muž klesal k zemi, sebral mu zbraň.
Pak se vnořil do hlubokého stínu a s ukořistěnou zbraní zasunutou za šerpu u pasu se škrábal mezi skalami vzhůru. Zbraň poznal, i když měla nezvyklý tvar - byla to klasická střelná zbraň, a to o těchto končinách hodně napovědělo. Další důvod, proč se zde štíty nepoužívají.
Nyní se soustředí na mou matku a na toho chlápka Stilgara. Matka může Stilgara zvládnout. Musím se dostat na bezpečné, výhodné místo, odkud je budu moci ohrožovat a poskytnout matce čas k tomu. aby mohla uniknout.
Z kotliny se ozvalo unisono ostrého cvaknutí pružin. Podél skal kolem něho zahvízdaly projektily. Jeden z nich mu proletěl pláštěm. Přitiskl se k rohu ve skalách a zjistil, že se nachází v úzké, kolmé prasklině, a začal se píď po pídi sunout nahoru - zády se opíral o jednu stěnu, nohama o druhou - pomalu a tak tiše, jak jen mohl.
Ozvěnou k němu dolehlo zaburácení Stilgarova hlasu: »Ustupte, vy zabedněné červí hlavy! Jestli se přiblížíte, zlomí mi vaz!«
Z kotliny zazněl hlas: »Ten kluk utekl, Stile. Co máme...«
»Samozřejmě že utekl, vy bedny písku... Aúúú! Ne tak hr, ženská!«
»Řekni jim, aby přestali pronásledovat mého syna,« poručila Jessica.
»To už přestali. Chtělas, aby utekl, a tak už je pryč. U všech božstev! Proč jsi neřekla, že jsi čarodějka a bojovnice?«
»Řekni svým lidem, aby se stáhli,« pokračovala Jessica. »Řekni jim, aby vylezli z krytů do kotliny, kde na ně budu vidět... A bude lepší, když mi uvěříš, že vím, kolik jich tam je.«
A pomyslela si: Toto je choulostivý okamžik, ale jestli tenhle člověk je tak inteligentní, jak podle mého soudu je, máme určitou naději.
Paul se centimetr po centimetru vyšplhal nahoru, našel úzkou římsu, na níž si mohl oddechnout, a shlédl do kotliny. Zdola k němu dolehl Stilgarův hlas.
»A když odmítnu? Jak bys... aúúú! Nech toho, ženská! Teď už ti nechceme ublížit. Nebesa! Když dokážeš něco takového provést s nejsilnějším z nás, pak máš desetkrát větší cenu než tvoje voda.«
A teď vyzkoušet logiku, řekla si Jessica a nahlas pronesla: »Ptáš se na Lisána al-Ghariba.«
»Mohli byste být těmi z legendy,« řekl, »ale uvěřím tomu, až to prokáže zkouška. Dnes vím jenom to, že jste sem přišli s tím hlupákem vévodou, který... aiii! Ženská! Je mi fuk, jestli mě zabiješ! On byl čestný a

odvážný, ale to, jak se postavil Harkonnenovi, byla pitomost!«
Ticho.
Posléze se ozvala Jessica: »Neměl na vybranou, ale o tom se nebudeme přít. Teď pověz tomu mladíkovi, který je tamhle za keřem, aby na mě přestal mířit, jinak připravím vesmír o tebe a hned potom i o něj.«
»Hej, ty tam!« zahřměl Stilgar. »Udělej, co říká!«
»Ale, Stile...«
»Udělej, co říká, ty vypískovaná, zavšivená hromádko ještěrčího hovna s červím ksichtem! Udělej to, nebo jí pomůžu nadělat z tebe čtyři! Copak nevidíš, jakou má ta ženská cenu?«
Muž za keřem se vztyčil ze svého neúplného krytu a sklonil zbraň.
»Poslechl,« řekl Stilgar.
»Teď řekni jasně svým lidem, co si ode mne přeješ,« pronesla Jessica. »Nechci, aby se nějaký horkokrevný mladík dopustil hloupého omylu.«
»Když se potají dostaneme do vesnic a do měst,« začal Stilgar, »musíme zatajovat, kdo jsme, musíme splynout s lidmi z grabenů a panů. Nenosíme s sebou žádnou zbraň, protože krispel je posvátný. Ale ty, ženo, umíš bojovat zvláštním způsobem. Pouze jsme o něm slyšeli a mnozí měli pochybnosti, ale člověk nemůže pochybovat o tom, co vidí na vlastní oči. Přemohla jsi ozbrojeného fremena. Toto je zbraň, která se při žádné prohlídce nemůže najít.«
V kotlině to zašumělo, když si posluchači plně uvědomili to, co Stilgar říkal.
»A když budu souhlasit, že vás naučím... tomu zvláštnímu způsobu?«
»Budeš mít moji přízeň pro sebe i pro svého syna.«
»Jak si můžeme být jisti, že svůj slib dodržíš?«
Ze Stilgarova hlasu se vytratilo něco z racionálního podtónu a vklouzla do něho příchuť hořkostí. »Tady v poušti, ženo, nenosíme formuláře na smlouvy. Nedáváme večer sliby, abychom je za rozbřesku porušovali. Když člověk něco řekne, je to jako smlouva. Jako vůdce svých lidí zavazuji se za ně svým slovem. Nauč nás tomu čarodějnému způsobu vedení boje, a budeš mít u nás útulek tak dlouho, jak budeš chtít. Tvoje voda se promísí s naší vodou.«
»Můžeš mluvit za všechny fremeny?« zeptala se Jessica.
»Časem třeba budu moci. Ale dnes za všechny fremeny mluví pouze můj bratr Liet. Teď mohu slíbit jen mlčení. Moji lidé nebudou o vás s nikým z jiných síčů hovořit. Harkonnenové se vrátili na Dunu pomocí násilí a tvůj vévoda je mrtev. Říká se, že vy dva jste zahynuli v písečné bouři. Lovec mrtvou zvěř nehoní.«
To mluví pro naši bezpečnost, uvědomila si Jessica. Jenže tito lidé mají dobré komunikační prostředky a není problém poslat zprávu.
»Předpokládám, že na nás byla vypsána odměna,« naznačila.
Stilgar nic neříkal a ona téměř viděla, jak mu hlavou víří myšlenky, a cítila, jak se mu pod jejíma rukama napínají svaly.
Po chvíli se ozval: »Nebudu to víckrát opakovat. Dal jsem čestné slovo kmene. Moji lidé teď vědí, že máš pro nás cenu. Co by nám mohli poskytnout Harkonnenové? Svobodu? Cha! Ne, ty jsi tekwa a ta má pro nás větší kupní sílu než veškeré koření v harkonnenských silech.«
»Budu vás tedy učit svému způsobu vedení boje,« slíbila a vycítila, že do svých slov podvědomě vložila značnou dávku obřadnosti.
»A teď mě pustíš?«
»Budiž,« souhlasila. Uvolnila ho ze svého sevření, ustoupila stranou tak, aby na ni celá skupina v kotlině viděla. Tohle je zkouška ohněm, pomyslela si. Ale Paul se musí dozvědět, jací jsou, i kdybych kvůli tomu měla zemřít.
Ve vyčkávavém tichu se Paul posunul o pár centimetrů dopředu, aby lépe viděl místo, kde stála jeho matka. Jak se pohnul, zaslechl ze svislé trhliny nad sebou hlasité oddechování, které vzápětí ustalo, a spatřil, že tam nahoře se proti hvězdám rýsuje nezřetelný stín.
Z kotliny zamířil vzhůru Stilgarův hlas: »Hej, ty tam nahoře! Přestaň po tom klukovi pátrat! On stejně za chvíli sejde dolů.« Nad Paulem zazněl z temnoty chlapecký nebo dívčí hlas: »Ale Stile nemůže být daleko od...«
»Řekl jsem, Chani, abys ho nechala být! Ty ještěrčí nedochůdče!«

Z místa nad Paulem zazněla šeptem pronesená nadávka a pak tlumené: »Mně říká ještěrčí nedochůdče!« Ale stín zmizel z dohledu.
Paul opět soustředil svou pozornost na kotlinu, v šedivých stínech rozeznal, že Stilgar se postavil vedle jeho matky.
»Pojďte sem, všichni!« zvolal Stilgar. Obrátil se k Jessice. »A teď se já zeptám tebe, jakou máme jistotu, že svou polovinu našeho ujednání splníš. Ty patříš k těm, kdo jsou zvyklí na papíry a bezobsažné smlouvy, a jako taková...«
»My z Bene Gesseritu nedodržujeme svoje sliby o nic méně než vy,« prohlásila Jessica.
Nastalo zdlouhavé ticho, pak sykot mnoha hlasů: »Benegesseritská čarodějnice!«
Paul vytáhl ze záhybu šerpy ukořistěnou zbraň, na zkoušku ji namířil na temnou postavu Stilgara, ale ten a jeho společníci se ani nepohnuli, jen civěli na Jessiku.
»Je to ta z legendy,« někdo usoudil.
»Šedout Mapes prý už o tobě podala hlášení,« ozval se Stilgar. »Ale musíme to prověřit. Jestli jsi benegesseriťanka z legendy, jejíž syn nás povede do ráje...« Pokrčil rameny.
Jessica si povzdechla, pomyslela si: Takže naše missionaria protectiva zasela náboženské pojistky dokonce po celé této pekelné díře. Ach ano... pomůže nám to, přesně tak, jak to bylo zamýšleno.
»Věštkyně, která vám legendu přinesla, zavázala ji poutem káramy a idžázu, zázrakem a nenapodobitelným proroctvím - to vím. Přeješ si znamení?«
V měsíčním světle se mu rozšířilo chřípí. »Nemůžeme se tady zdržovat ani kvůli obřadům,« namítl šeptem.
Jessica se upamatovala na mapu, kterou jí ukázal Kynes, když jim vybíral nouzové únikové trasy. Jak už se to zdálo být dávno... Na mapě bylo jedno místo označeno názvem »síč Tabr« a vedle poznámka »Stilgar«.
»Snad tedy až se dostaneme do síče Tabru,« poznamenala.
To, že věděla o jejich síči, jím otřáslo, a Jessica si pomyslela: Kdyby tak tušil, k jakým podvodům se uchylujeme! Ta benegesseriťanka z missionarie protectivy musela mít úroveň. Tito fremeni jsou připraveni uvěřit nám.
Stilgar se neklidně pohnul. »Teď už musíme jít.«
Přikývla, a tak mu naznačila, že jim to dovoluje.
Stilgar vzhlédl k útesu, téměř přesně ke skalní římse, kde se krčil Paul. »Hej, mládenče, teď už můžeš slézt.« Obrátil se opět k Jessice a znělo to téměř omluvně, když říkal: »Tvůj syn dělá při šplhání hrozný rámus. Musí se hodně učit, aby nás všechny nepřivedl do nebezpečí, ale je ještě mladý.«
»Jistě se toho budeme muset hodně naučit jeden od druhého,« řekla Jessica. »Zatím uděláš nejlíp, když se postaráš tamhle o toho svého kamaráda. Můj hlučný syn se s ním moc nemazlil, když ho odzbrojoval.«
Stilgar se prudce otočil, kápě mu zaplápolala. »Kde?«
»Za těmi keři,« ukázala.
Stilgar se dotkl rukou dvou ze svých mužů. »Jděte to zařídit.« Přeletěl své druhy letmým pohledem, v duchu je jmenovitě přepočítával. »Chybí Jamis.« Otočil se k Jessice. »Ten čarodějný zápas ovládá i tvůj potomek.«
»A uvidíš, že můj syn nebyl na místě, které jsi mu označil,« dodala Jessica.
Ti dva muži, které Stilgar vyslal, se vraceli a podpírali mezi sebou třetího, který se potácel a lapal po dechu. Stilgar jim věnoval letmý pohled, jeho pozornost platila Jessice.
»Tvůj syn přijímá jen tvoje rozkazy, že? Dobrá. Vím, co je to disciplína.«
»Paule, můžeš už sejít dolů,« zvolala Jessica.
Paul se vztyčila vystoupil z trhliny do měsíčního světla. Fremenskou zbraň ukryl opět do šerpy, a když se otočil, objevila se před ním postava.
V měsíčním světle a na pozadí šedivých kamenů spatřil Paul nevysokou osobu ve fremenském plášti - z kápě na něho zvědavě vykukoval zastíněný obličej a ze záhybů pláště na něho mířila muška jedné ze střelných zbraní.
»Jsem Chani, dcera Lietova.«

Její hlas zněl sebevědomě, ale prostupoval jím smích.
»Nedovolila bych ti, abys mým druhům ublížil,« řekla.
Paul polkl. Postava před ním se natočila tak, aby na ni dopadalo přímé měsíční světlo, a Paul spatřil drobný obličej, černé oční jamky. Podobnost toho obličeje, těch rysů z bezpočetných vizí jeho nejranější jasnozřivosti jím otřásla, že nebyl schopen slova. Vzpomněl si, jak rozhněvaně a chvástavě kdysi tuto tvář ze snu popisoval Ctihodné matce Gaius Heleně Mohiamové a tvrdil: »Potkám ji.«
A teď se s ní setkal, ale za okolností, o kterých mu žádný sen nevyprávěl.
»Byl jsi stejně hlučný jako rozzuřený šaj-hulúd,« ozvala se. »A vydal ses sem nahoru nejobtížnějším výstupem. Pojď za mnou, ukážu ti snadnější cestu dolů.«
Vyškrábal se nad trhlinu a v rozbrázděném terénu se vydal za jejím vlajícím pláštěm. Přes skály skákala tanečním krokem jako gazela. Paul cítil, že se mu do tváře nahrnula horká krev, a děkoval okolní temnotě, že to není vidět.
Ta dívka! Ztělesňovala dotyk osudu. Paulovi připadalo, že se vznáší na vlně naladěné na melodický rytmus, který vzbuzuje nadšení a dobrou náladu.
Konečně se ocitli na dně kotliny mezi fremeny.
Jessica vrhla na Paula kyselý úsměv, ale promluvila na Stilgara: »To, že si vyměníme naše učení, bude prospěšné. Doufám, že ani ty, ani tvoji lidé se na nás za tu hrubost nezlobíte. Zdálo se, že je... nevyhnutelná. Chtěl ses dopustit... omylu.«
»Zachránit někoho před omylem je rajský dar,« odvětil Stilgar. Levou rukou se dotkl svých rtů, druhou vytáhl Paulovi od pasu zbraň a hodil ji jednomu ze svých lidí. »Dostaneš svou nólskou pistoli, mládenče, až si ji zasloužíš.«
Paul se chystal promluvit, ale zaváhal, když si vzpomněl na to, co ho učila matka: »Začátky jsou velmi choulostivá doba.«
»Můj syn má zbraně, které potřebuje,« řekla Jessica. Dívala se na Stilgara upřeně, chtěla, aby myslel na to, jak se Paul zmocnil pistole.
Stilgar pohlédl kradmo na muže, kterého Paul přemohl - na Jamise. Ten stál stranou, hlavu měl svěšenou a ztěžka oddychoval. »S tebou to člověk nemá jednoduchý,« poznamenal Stilgar. Napřáhl levou ruku k jednomu ze svých druhů a luskl prsty. »Kušti bakka te.«
Zase šakobsa, zjistila Jessica.
Vyzvaný druh vtiskl Stilgarovi do dlaně dva čtverce gázy. Stilgar je protáhl mezi prsty, jeden uvázal Jessice pod kápí kolem krku, druhý stejným způsobem Paulovi.
»Nyní budete nosit bakkovy šátky,« řekl. »Jestliže se rozdělíme, ostatní poznají, že patříte ke Stilgarově síči. O zbraních si pohovoříme jindy.«
Pak se vzdálil, procházel mezi muži své jednotky, kontroloval je a jednomu z nich předal Paulův vak s fremetou, aby jej nesl.
Bakka, přemýšlela Jessica. Vzpomněla si, že jde o náboženský výraz: bakka - oplakávač. Vycítila, jak symbolika šátků celou skupinu sjednocuje. Proč by je měl sjednocovat pláč? ptala se sama sebe.
Stilgar přistoupil k mladé dívce, která uvedla Paula do takových rozpaků, a řekl: »Chani, vezmi si toho mladíčka pod ochranu. Chraň ho před problémy.«
Chani se dotkla Paulovy paže. »Tak pojď, mladíčku.«
Paul ukryl ve svém hlase hněv a řekl: »Jmenuji se Paul. Bylo by od tebe hezké...«
»My si tě pokřtíme, mužátko,« přerušil ho Stilgar, »až přijde čas mihny při zkoušce akl.«
Při zkoušce rozumu, přeložila si Jessica. Nutnost zajistit Paulovi nadvládu přehlušila náhle všechny její další úvahy a ona pronesla zvýšeným, úsečným hlasem: »Můj syn prošel zkouškou gom džabbárem!«
V tichu, které nastalo, si uvědomila, že zasáhla na nejcitlivějším místě.
»Je toho hodně, co o sobě nevíme,« řekl Stilgar. »Ale zdržujeme se zde již příliš dlouho. Denní slunce nás nesmí zastihnout pod širým nebem.« Zamířil k muži, kterého Paul srazil, a zeptal se: »Jamisi, můžeš cestovat?«
V odpověď se ozvalo zabručení. »Překvapil mě, jak to proved, ale to byla náhoda. Cestovat můžu.«
»Žádná náhoda,« připomenul Stilgar. »Spolu s Chani tě činím odpovědným, Jamisi, za to, že ten mládenec bude v bezpečí. Ti lidé mají mou přízeň.«

Jessica se na Jamise pátravě zahleděla. Jemu patřil hlas, který se ze skal dohadoval se Stilgarem. Jemu patřil hlas, z něhož zněla smrt. A Stilgar pochopil, že je nutné, aby svůj rozkaz vztáhl jmenovitě na Jamise.
Stilgar přehlédl skupinu a pokynul dvěma, aby z ní vystoupili. »Larus a Farrukh, vy zahladíte naše stopy. Postaráte se, aby po nás nic nezůstalo. Dejte si zvlášť záležet - máme mezi sebou dva, kteří nemají zkušenosti.« Obrátil se, zvedl ruku a ukázal přes kotlinu. »Do řady s bočním zajištěním - vpřed. Do rozbřesku musíme být v Jeskyni hojnosti.«
Jessica srovnala krok vedle Stilgara a počítala hlavy. Napočítala čtyřicet fremenů - a s ní a s Paulem jich bylo čtyřicet dva. A pomyslela si, že pochodují jako vojenská jednotka - i ta dívka Chani.
Paul zaujal místo v řadě vedle Chani. Zbavil se už nepříjemného pocitu z toho, že ho ta dívka upoutala a v myšlenkách se nyní vrátil ke chvíli, kdy jeho matka ostře připomenula: »Můj syn prošel zkouškou gom džabbárem!« Zjistil, že při vzpomínce na tu zkoušku ho ruka bodavě pálí.
»Dívej se, kudy jdeš,« sykla Chani. »Neotírej se o keře, aby na nich neuvízla nit, která by ukázala, kudy jsme šli.«
Paul s polknutím přikývl.
Jessica naslouchala zvukům jednotky a svým a Paulovým krokům. Obdivovala způsob, jak fremeni cestují. Čtyřicet lidí postupovalo kotlinou, a ozývaly se pouze zvuky, které pro toto místo byly přirozené. Jejich cílem byl síč Tabr - Stilgarův síč.
Pohrávala si s tím slovem v mozku: síč. Slovo pocházelo z šakobsy, starého loveckého jazyka, a nesčetná staletí je nezměnila. Síč: shromažďovací místo v dobách ohrožení. Hluboký smysl toho slova si začala uvědomovat až nyní, kdy napětí ze střetnutí s fremeny opadlo.
»Jdeme dobře,« poznamenal Stilgar. »S šaj-hulúdovou pomocí dorazíme k Jeskyni hojnosti před rozbřeskem.«
Jessica přikývla. Šetřila silami, protože pociťovala hroznou únavu, kterou překonávala silou vůle..., a jak si přiznala, silou radostné úlevy. Zamyslela se nad hodnotou této jednotky a pochopila to, co se zde z fremenské kultury projevilo.
Všichni z nich, pomyslela si, celá kultura je vedena ve vojenském duchu. Jaký potenciál zde čeká na vyvrženého vévodu!

Fremeni byli nedostižní v té vlastnosti, kterou prapředci nazývali »spannungsbogen« - což je prodleva mezi vznikem touhy po něčem a činem směřujícím k dosaženi a uchopeni vytouženého.

PRINCEZNA IRULÁN: MOUDROST MUAD'DIBA

K Jeskyni hojnosti dospěli za svítání. Procházeli škvírou ve stěně kotliny, tak úzkou, že se museli natočit bokem, aby jí prošli. V řídkém světle úsvitu Jessica zahlédla, že Stilgar vyčlenil stráže, a za chvíli je spatřila, jak začínají šplhat na útes.
Paul se za chůze díval vzhůru a prohlížel si typický vzorec této planety, který tu byl vytesaný v průřezu, kde se k šedivě modré obloze rozvírala úzká rozsedlina.
Chani ho zatahala za plášť, aby ho popohnala: »Rychle. Už je světlo.«
»Kam mají namířeno ti, co šplhali nahoru?« zeptal se šeptem Paul.
»Na první denní hlídku,« odpověděla. »Ale teď už dělej!«
Nechávají venku stráž, uvědomil si. To je moudré. Avšak bylo by moudřejší, kdybychom sem přicházeli po samostatných skupinkách. Snížilo by to riziko zničení celé jednotky. Přestal v duchu uvažovat, když si uvědomil, že uvažuje jako partyzán, a připomenul si otcovy obavy, aby se snad z Atreidů nestal rod partyzánů.
»Rychleji,« zašeptala Chani.
Paul zrychlil kroky, za sebou slyšel šustění plášťů. A napadla ho slova citátu z Yuehovy miniaturní bible. »Ráj po mé pravici, peklo po mé levici a anděl smrti za zády.« V duchu si ten citát opakoval.
Zašli za roh a tam se chodba rozšiřovala. Na jedné straně stál Stilgar a rukou je pobízel, aby vlezli do

otvoru ústícího u dna chodby.
»Rychle!« sykl. »Jestli nás tady nachytá hlídka, budeme jako králíci v kleci.«
Paul se k otvoru sehnul a následoval Chani do jeskyně osvětlené z neurčitého místa vpředu slabým, šedivým světlem.
»Můžeš se narovnat,« řekla.
Postavil se rovně a pozorně se rozhlížel: hluboký a široký prostor s klenutým stropem, který se odtud, kde se na něj dalo téměř dosáhnout rukou, táhl obloukem do dálky. Příslušníci skupiny se rozešli do stínů. Paul zahlédl, že se na jedné straně objevila jeho matka, a všiml si, jak si pozorně prohlíží ostatní. A povšiml si, jak se jí nepodařilo splynout s fremeny, i když byla oblečená jako oni. Pohybovala se jinak - vzbuzovala dojem síly a nenuceného půvabu.
»Najdi si místo k odpočinku, mladíčku, a nepleť se do cesty,« poručila Chani. »Tady máš jídlo.« Vtiskla mu do ruky dvě sousta zabalená do listů. Sousta byla cítit kořením.
Za Jessikou se objevil Stilgar a na skupinku po své levici vykřikl rozkaz: »Nainstalujte dveřní pečeť a postarejte se o hospodárnost s vlhkostí,« obrátil se na jiného fremena: »Lemile, přines luminy.« Vzal Jessiku za paži. »Chtěl bych ti něco ukázat, čarodějná ženo.« Vedl ji podél křivky skály ve směru, odkud přicházelo světlo.
Jessica zjistila, že hledí na široký skalní převis dalšího otvoru do jeskyně, otvoru vysoko ve stěně útesu - že hledí na další kotlinu, asi deset až dvanáct kilometrů širokou. Kotlinu chránily vysoké skalní stěny. Po jejím obvodu tu a tam rostly chumáče rostlin.
Zatímco se dívala na kotlinu, která byla za úsvitu našedlá, nad vzdálený sráz se vyhouplo slunce a rozzářilo skály a písek světlou hnědí. A Jessica si povšimla, že slunce Arrakisu obzor jako by přeskočilo. To proto, že je chceme zadržet, pomyslila si. Noc je bezpečnější než den. V té chvíli se jí zmocnila touha, aby tento kout, který nikdy neuvidí déšť, poznal duhu. Takové touhy musím potlačit, napomenula se. Jsou výrazem slabosti. Já si už žádnou slabost nemohu dovolit.
Stilgar jí stiskl paži a ukázal na druhou stranu kotliny. »Tamhle! Tam vidíš pravé drúzy.«
Pohlédla, kam ukazoval. Spatřila tam pohyb: lidé na dně kotliny se pod dotykem denního světla uchylovali do stínů ve stěně protějšího útesu. Přesto, že byli daleko, čistý vzduch dovoloval jejich pohyb rozeznat. Ze záhybu pláště vytáhla dalekohled a zaostřila olejové čočky na postavičky, jejichž šátky poletovaly jako mnohobarevní motýlci v letu.
»To je náš domov,« pronesl Stilgar. »Tam dnes v noci budeme.« Upíral oči přes kotlinu a potahoval si knír. »Moji lidé zůstali venku dlouho do rána a pracovali. To znamená, že nikde poblíž nejsou hlídky. Později jim dám signál, aby se na nás připravili.«
»Tvoji lidé jsou disciplinovaní,« poznamenala Jessica. Sklonila dalekohled a povšimla si, že si ho Stilgar prohlíží.
»Respektují životní potřeby kmene,« řekl. »Podle nich také volíme mezi sebou vůdce. Vůdce je ten, kdo je nejsilnější, ten, kdo přináší vodu a jistotu.« Zvedl oči a pronikavě jí pohlédl do tváře.
Oplatila mu podobným pohledem, prohlížela si jeho oči bez bělma, zbarvené oční jamky, vousy, na bradě a pod nosem olemované prachem, křivku vodolinky vinoucí se od nosních dírek do filtršatů.
»Ohrozila jsem tvoje vůdcovství, když jsem tě přemohla, Stilgare?« otázala se.
»Nevyzvala jsi mě na souboj,« upozornil.
»Je důležité, aby si vůdce udržel úctu svých lidí,« poznamenala.
»Mezi těmi písečnými vešmi není jediný, kterého bych nedokázal zvládnout,« opáčil Stilgar. »Když jsi přemohla mě, přemohla jsi nás všechny. Teď všichni doufají, že se od tebe naučí tomu... čarodějnému způsobu... a někteří jsou zvědaví, zda mě vyzveš na souboj.«
Zvažovala důsledky. »Abych tě přemohla v regulérním souboji?«
Přikývl. »To bych ti neradil, protože by za tebou nešli. Nejsi z pouště. To viděli při našem nočním pochodu.«
»Jsou praktičtí,« uznala.
»Tak nějak.« Zaletěl pohledem na kotlinu. »Víme, co potřebujeme. Ale teď, tak blízko domova, mnozí nijak hluboce neuvažují. Byli jsme moc dlouho venku, zajišťovali jsme dodávky našeho kontingentu koření svobodným obchodníkům pro proklatou Gildu... ať jim tváře navždy zčernají.«

Jessica se chystala od něho odvrátit, ale zarazila se, znovu na něho pohlédla. »Pro Gildu? Co má Gilda co dělat s vaším kořením?«
»Tak poručil Liet,« odpověděl Stilgar. »Důvod známe, ale leží nám v žaludku. Vynakládáme obrovské sumy ve formě koření za to, aby po naší obloze nelétaly satelity.«
Zvažovala jeho slova a vzpomněla si přitom, že Paul jednou řekl, že právě to musí být důvodem, proč arrakénské nebe nebrázdí satelity. »A co děláte s tváří Arrakisu, že to nesmí nikdo vidět?«
»Měníme ji... pomalu, ale jistě..., abychom udělali z Arrakisu místo, kde člověk může dobře žít. Naše generace se toho nedožije, ani naše děti, ani děti našich dětí, ani vnukové jejich dětí..., ale jednou se to uskuteční.« Vyhlížel na kotlinu strnulýma, zasněnýma očima. »Voda pod širým nebem a vysoké zelené stromy a rostliny a lidé chodící volně bez filtršatů.«
Tak tohle je ten Lietův sen, pomyslela si. A řekla: »Úplatky jsou nebezpečné; mohou neustále narůstat.«
»Rostou,« přitakal »ale my si nemůžeme dovolit spěchat - z bezpečnostních důvodů.«
Jessica se otočila shlédla na kotlinu a snažila se ji vidět tak, jak ji viděl ve své fantazii Stilgar. Viděla však pouze zašedlou, impozantní skvrnu vzdálených skal - a nad útesy se náhle zavlnilo něco neurčitého.
»Ach,« vydechl Stilgar.
Nejdříve ji napadlo, že to musí být hlídková loď, a pak si uvědomila, že je to fata morgána - nad pouštním pískem se vznášela jiná krajina a vzdálená, chvějící se zeleň a uprostřed dlouhý červ brázdící povrch a nesoucí na hřbetě něco, co vypadalo jako vlající fremenské pláště.
Přelud se zvolna vytratil.
»Bylo by lepší se svézt,« prohodil Stilgar, »ale nemůžeme tvůrci dovolit, aby se do této kotliny dostal. Dnes v noci se tedy musíme opět vydat pěšky.«
Tvůrce - tak říkají červu, uvědomila si.
Zamyslela se nad významem toho, co řekl, nad prohlášením, že nemohou červovi dovolit, aby se do této kotliny dostal. Pochopila, co jí ta fata morgána ukázala - fremeny jedoucí na hřbetě obrovského červa. Musela se hodně ovládat, aby nedala najevo, jak jí důsledky toho otřásly.
»Musíme se vrátit k ostatním,« ozval se Stilgar. »Jinak mě moji lidé budou podezřívat, že tady s tebou laškuji. Někteří už žárlí, protože mé ruce okusily tvůj půvab, když jsme dnes v noci v kotlině Tuono spolu zápasili.«
»Tak to by mohlo stačit!« naježila se Jessica.
»Nechtěl jsem tě urazit,« řekl Stilgar a jeho hlas zněl mírně. »My si ženy nebereme proti jejich vůli... a v tvém případě...« Pokrčil rameny. »...ani tato zvyklost není potřebná.«
»Zapamatuj si, že jsem byla ženou vévody,« neodpustila si, ale řekla to mírněji.
»Jak si přeješ,« uzavřel. »Teď už musíme tento otvor utěsnit a umožnit odpočinek bez filtršatů. Moji lidé si dnes ve dne potřebují pohodlně odpočinout. Nazítří jim jejich rodiny sotva dopřejí oddechu.«
Mezi ně se sneslo ticho.
Jessica vzhlížela do slunečního světla. Slyšela dobře to, co znělo ve Stilgarově hlase - nevyslovená nabídka na víc než přízeň. Potřeboval ženu? Uvědomila si, že by do jeho domova mohla vstoupit po jeho boku. Byla by to jedna možnost, jak ukončit spor o vůdcovství kmene - žena na správném místě vedle muže.
Ale co potom Paul? Kdo ví, jaká rodičovská pravidla zde platí? A co nenarozená dcera, kterou těchto několik týdnů nosí pod srdcem? Co dcera mrtvého vévody? A odvážila se vidět v plné nahotě význam tohoto druhého dítěte, které v ní roste, pochopit svoje vlastní důvody, pro něž dovolila, aby otěhotněla. Věděla, jaké jsou - podlehla tomu nezměrnému pudu, společnému všem tvorům, kteří stojí tváří v tvář smrtelnosti - pudu hledat nesmrtelnost v potomcích. Pud plodnosti vlastní biologickému druhu ji přemohl.
Když Jessica letmo pohlédla na Stilgara, zjistila, že si ji pátravě prohlíží a čeká. Dcera, která se tady narodí ženě provdané za někoho takového, jako je on - jaký osud takovou dceru čeká?ptala se sama sebe. Pokusil by se omezovat poslání benegesseriťanky?
Stilgar si odkašlal a dal tak najevo, že chápe něco z toho, co jí víří hlavou. »Pro vůdce je důležité to, co z něho dělá vůdce. Jsou to potřeby jeho lidí. Jestli mě naučíš svému umění, jednoho dne může nastat situace, kdy jeden z nás bude muset toho druhého vyzvat. Raději bych volil určitou alternativu.«
»Alternativ je víc?« zeptala se.

»Být sajadínou,« navrhl. »Naše Ctihodná matka je už stará.«
Jejich Ctihodná matka!
Než se stačila zeptat na něco bližšího, řekl: »Nevnucuji se ti jako partner. Není v tom nic osobního, přestože jsi krásná a žádoucí. Ale kdyby ses stala jednou z mých žen, některé z mladých mužů by to mohlo vést k přesvědčení, že se příliš starám o radosti tělesné a příliš málo o potřeby kmene. I teď nám naslouchají a pozorují nás.«
Je to člověk, který zvažuje svá rozhodnuti, který myslí na důsledky, pomyslela si.
»Mezi našimi mladými muži existují takoví, kteří začínají zlobit,« pokračoval. »V těchto letech je člověk nesmí nijak dráždit. Musím jednat tak, abych jim neposkytl žádný pádný důvod k tomu aby mě vyzvali. Protože některé z nich bych musel zmrzačit nebo zabít. Tak správný vůdce nejedná, jestliže se tomu může se ctí vyhnout. Rozumíš, vůdce je jednou částí toho, co odlišuje lid od davu. Udržuje úroveň individualit. Příliš málo individualit a z lidu se opět stane dav.«
Jeho slova, hloubka jejich uvědomění a skutečnost, že hovořil nejen k ní, ale také k těm, kteří tajně naslouchali, ji přinutily, aby ho přehodnotila.
Má úroveň, pomyslela si. Kde se naučil takové vnitřní vyrovnanosti?
»Zákon, který předepisuje volit si vůdce tak, jak to děláme my, je pouze zákonem,« řekl. »Ale z toho neplyne, že spravedlnost je to, co lidé vždycky potřebují. To, co nyní skutečně potřebujeme, je čas, abychom se rozrostli a prosperovali, abychom našimi silami obsáhli ještě více země.«
Jaký je jeho původ? divila se. Kde má taková výchova původ? »Podcenila jsem tě, Stilgare,« řekla.
»Měl jsem ten dojem,« přiznal.
»Zřejmě jsme se podcenili vzájemně,« uznala.
»Přál bych si s tím skoncovat,« navrhl. »Přál bych si získat tvoje přátelství... a důvěru. Přál bych si takovou vzájemnou úctu, která v hrudi narůstá bez toho, že by v ní musel mít svoje místo sex.«
»Rozumím,« řekla.
»Věříš mi?«
»Slyším, že mluvíš upřímně.«
»Sajadínám je v našem středu vyhrazeno zvláštní čestné místo,« pokračoval, »pokud nejsou formálními vůdci. Sajadíny učí, zachovávají sílu boha zde.« Dotkl se hrudi.
Nyní musím prozkoumat záhadu té Ctihodné matky, umínila si. »Zmínil ses o vaší Ctihodné matce... a slyšela jsem z tvých úst slova legendy a proroctví,« řekla nahlas.
»Říká se, že benegesseriťanka a její potomek mají klíč k naší budoucnosti.«
»Myslíte si, že jsem to já?«
Pozorovala jeho tvář a myslela si: Mladá potřeba tak snadno umírá. Začátky jsou časovými úseky takového velkého nebezpečí.
»Nevíme,« odpověděl.
Přikývla a v duchu si pomyslela: Je to čestný člověk. Chce ode mne znamení, ale nepokusí se napomoci osudu a to znamení mi nenapoví.
Otočila hlavu, upřela oči do kotliny na zlaté a purpurové stíny, na chvění prachového pylu ve vzduchu v ústí jejich jeskyně. Náboženské fráze missionarie protectivy znala, věděla, jak pro svoje potřeby v nouzi přizpůsobit to, co nabízí legenda a strach a naděje, ale zde vycítila svérázné změny..., jako by mezi těmito fremeny někdo působil a šikovně pro sebe využíval to, co zanechala missionaria protectiva.
Stilgar si odkašlal.
Poznala, že je netrpělivý, věděla, že den už pokročil a všichni čekali, aby tento otvor zavřeli a utěsnili. Nastal okamžik, aby osvědčila svou troufalost, a uvědomila si, co by potřebovala: nějaký dár alhikmán, nějakou školu pro interpretaci, která by jí poskytla...
»Adab,« zašeptala.
V hlavě měla pocit, jako by se ji v ní mozek převracel. Zrychlený tep jí ten počitek napověděl. Takový signál nápovědi se v celém benegesseritském výcviku nevyskytoval. Mohl to být tedy pouze adab, neodbytná vzpomínka, která se člověku sama vybavuje.
»Ibn kirtaiba,« pronesla, »tak daleko jako místo, kde končí prach.« Vysunula ruce z pláště a rozpřáhla je. Zahlédla, jak Stilgar poulí oči. V pozadí zaslechla šustění mnoha plášťů. »Vidím... fremena s knihou

příkladů,« pronesla zpěvným tónem. »Předčítá Al-Látu, slunci, jemuž se vzepřel a které si podmanil. Předčítá saduům soudu a takto zní to, co předčítá:
Nepřátelé mí jsou jako servané zelené listy,
které stály v cestě divoké vichřici.
Tys neuzřel, co učinil náš Pán?
Seslal morovou ránu na ty,
co osnovali úklady proti nám.
Jsou jako ptáci rozprášení lovci.
Jejich úklady jsou jako pilulky jedu,
které odmítají každá ústa.«
Záchvěv jí projel celým tělem. Spustila ruce.
Ze stínů uvnitř jeskyně k ní zaletěla odpověď mnoha šeptajících hlasů: »Jejich skutky byly zmařeny.«
»Plamen boží zachvacuje tvoje srdce,« pokračovala. A pomyslela si: Teď to dostává správný směr.
»Plamen boží zapaluje,« zaznělo v odpověď.
Přikývla. »Tví nepřátelé padnou,« řekla.
»Bi-la kaifa,« odpověděli.
V náhlém tichu se jí Stilgar uklonil. »Sajadíno,« řekl. »Když šaj-hulúd dá, tak bys pak mohla projít sebou a stát se Ctihodnou matkou.«
Projít sebou, pomyslela si. Jak zvláštně řečeno. Ale to ostatní do náboženských frází docela dobře zapadalo. A nad tím, co udělala, pocítila cynickou hořkost. Naše missionaria protectiva jen zřídkakdy zklame. I v této divočině připravila pro nás půdu. Ten, kdo se modlíval takový galimatyáš, proklestil nám cestu k úkrytu. Nyní... musím hrát roli Aulije, služebnice boží... roli sajadíny, a podvádět lidi, kteří jsou tak silně poznamenáni prorockými řečmi našeho Bene Gesseritu, že svou hlavni kněžku nazývají dokonce Ctihodnou matkou.
Paul stál vedle Chani ve stínu uvnitř jeskyně. V ústech dosud cítil příchuť sousta, které od Chani dostal - ptačí maso a obilí spojené medem z koření a zabalené do listu. Když je poprvé ochutnal, uvědomil si, že ještě nikdy nejedl tak silný výtažek koření, a na chvíli pocítil strach. Věděl, jaký vliv by ten výtažek mohl na něho mít - koření by mohlo vyvolat změny, které nutily jeho vědomí jasnozřivě vnímat.
»Bila kaifa,« zašeptala Chani.
Pohlédl na ni a zjistil, že je omráčená úžasem, s jakým zjevně všichni fremeni přijímali to, co pronášela jeho matka. Pouze ten, kterému říkali Jamis, se zřejmě stavěl k obřadu rezervovaně a stál stranou, ruce měl složeny na prsou.
»Duy yakha hin mange,« zašeptala Chani. »Duy punra hin mange. Mám dvě oči. Mám dvě nohy.«
A věnovala Paulovi pohled plný obdivu.
Paul se zhluboka nadechl a snažil se v sobě zklidnit bouřlivé pohnutí. Matčina slova v něm před chvílí dala do pohybu účinek výtažku koření a on v sobě vnímal její hlas, sílící a slábnoucí, jako stíny vrhané otevřeným ohněm. Z toho všeho pociťoval, že je v ní patrná stopa cynismu - znal ji tak dobře! , ale to, co spustila ta trocha potravy, již nic nemohlo zastavit.
Děsivé poslání!
Cítil je, to uvědomění příslušnosti k rase, kterému nemohl uniknout. Dostavila se pronikavá jasnost, příval údajů, neosobní přesnost vnímání. Klesl k podlaze a usedl, zády opřen o skálu, a oddal se tomu pocitu. Jeho vědomí vplulo do té nadčasové vrstvy, odkud mohl pozorovat čas a vnímat možné cesty, závany budoucnosti... závany minulosti: lineární vizi minulosti, lineární vizi přítomnosti a lineární vizi budoucnosti - všechny pak zkombinované do trojrozměrné vize, která mu umožňovala vidět čas jako prostor.
Uvědomoval si, že je zde nebezpečí v tom, že předběhne sám sebe, a musel se proto přidržet svého vědomí přítomnosti, a pocítil, jak se zážitky neurčitě vychylují, jak okamžik uniká, jak neustále kamení to, co existuje, na to, co věčně bylo.
Když se zachytil přítomnosti, poprvé ucítil, že robustní trvalost pohybu času všude komplikují proměnlivé proudy, vlny, vzedmutí a rychlá opadnutí - jako příboj o skalnaté útesy. To mu umožnilo chápat svou jasnozřivost v novém světle, a dotkl se ho strach, když spatřil, z čeho pramení slepý čas, z čeho pramení jeho omyly.

Uvědomil si, že jasnozřivost je světlo, které současně omezuje to, co osvětluje - že je současně zdrojem přesnosti a významné chyby. Uplatňoval se zde jakýsi druh Heisenbergovy neurčitosti: vynaložená energie, která osvětlovala to, co viděl, současně měnila to, co viděl.
A to, co viděl, byla časová souvislost uvnitř této jeskyně, víření možností sem zaostřených, v němž nejnepatrnější projev - mrknutí oka, bezstarostné slovo, přesunuté zrnko písku - dával do pohybu gigantickou páku procházející celým známým vesmírem. Viděl násilí, jehož důsledek spočíval na tolika proměnných, že jeho sebemenší pohyb vyvolával obrovské přesuny v celkovém obrazci.
Pod dojmem této vize zatoužil sunout v nehybnosti, ale i to představovalo projev s určitými důsledky. Bezpočet možností - linie z této jeskyně vybíhaly vějířovitě, a podél velkého počtu těchto důsledkových linií spatřil svoje vlastní mrtvé tělo, z jehož otevřené rány od nože prýštila krev.

V roce, kdy způsobil smrt vévody Leta a vrátil Arrakis rodu Harkonnenů, byly mému otci, padišáhu imperátorovi. sedmdesát dva roky, avšak nevypadal na více než třicet pět. Na veřejnosti se zřídka objevoval v něčem jiném než v sardaukarské uniformě a bursegské černé helmici s imperiálním lvem se zlatou hřívou. Ta uniforma dávala nepokrytě najevo, z čeho pramení jeho moc. Nebýval vždy tak vulgární. Když chtěl, dokázal vyzařovat kouzlo a upřímnost, ale v těchto posledních dnech si říkám, zda na něm bylo vše takové, jak se napohled zdálo. Nyní mi připadá jako člověk, který musel neustále bojovat, aby unikl mřížím pomyslné klece. Nesmíte zapomínat, že byl imperátorem, otcovskou hlavou dynastie, jejíž původ sahal do nejneurčitější historie. My jsme mu však odepřely legálního syna. Nebyla tohle ta nejhroznější porážka, jakou kdy nějaký panovník utrpěl? Moje matka poslechla své sestry představené v tom, v čem lady Jessica poslušnost odmítla. Která z nich byla silnější? Odpověď již přinesla historie.

PRINCEZNA IRULÁN: V DOMĚ MÉHO OTCE

Jessica se probudila v jeskynní temnotě a zaslechla, jak kolem vstávají fremeni, do nosu ji udeřil štiplavý pach filtršatů. Její vnitřní smysl pro čas ji informoval, že venku se brzy snese noc, ale jeskyně, izolovaná od pouště plastikovými kryty, které v tomto prostoru zachycovaly tělesnou vlhkost přítomných, tonula dosud v černi.
Uvědomila si, jaký uvolněný spánek si po včerejší obrovské únavě dopřála, a to napovídalo, že se mezi Stilgarovými muži podvědomě cítí v bezpečí. Obrátila se na závěsném lůžku vytvořeném z jejího pláště, sklouzla nohama na skalnatou podlahu a pak si obula vysoké pouštní boty.
Nesmím zapomenout utáhnout boty tak, aby mohly klouzat a napomáhat tím sacímu účinku filtršatů, připomenula si. Člověk musí myslet na tolik věcí.
V ústech dosud cítila příchuť ranního jídla - kousku ptačího masa a obilí spojených listem s kořenným medem - napadlo ji, že čas zde plyne opačně: noc zde představuje den plný aktivity, a bílý den čas odpočinku.
Noc utajuje; noc je nejbezpečnější.
Vyhákla svůj plášť z hamakových kolíků ve skalním výklenku, zápolila s ním ve tmě, dokud nenašla jeho vršek, a pak si ho natáhla na sebe.
Jak odtud poslat zprávu Bene Gesseritu? uvažovala. Ten by se měl dozvědět o dvou zbloudilých v útočišti na Arrakisu.
Na vzdálenějším konci jeskyně se rozsvítily iluminační koule. Spatřila, že se tam pohybují fremeni, mezi nimi Paul, již oblečený a s kápí shrnutou dozadu, nastavoval atreidský orlí profil.
Než se odebrali k odpočinku, choval se tak podivně, pomyslela si. Byl duchem nepřítomný. Choval se jako někdo, kdo vstal z mrtvých, ale ještě si plně neuvědomil, že je mezi živými - oči měl přivřené, lesklé a zahleděné do sebe. Přiměl ji tak připomenout si jeho varování o stravě prosycené kořením: je návyková.
A jaké jsou vedlejší účinky? ptala se sama sebe. Paul říkal, že existuje určitá souvislost s jeho jasnozřivou

schopností, ale o tom, co vidí, zachovával podivné mlčení.
Ze stínů po její pravici se vynořil Stilgar a přistoupil ke skupince pod iluminačními koulemi. Povšimla si, jak si mne vousy a že připomíná ostražitou, číhající šelmu.
Náhle jí útroby sevřel strach, když její smysly probudilo napětí vyzařující z lidí, kteří obklopovali Paula - strnulé pohyby, obřadné pózování.
»Mají mou přízeň!« zahřměl Stilgar.
Jessica poznala toho, který stál proti Stilgarovi - Jamis. Pak si povšimla, že Jamise svírá vztek - podle křečovitého držení ramen.
Jamis - muž, kterého Paul přemohl! uvědomila si.
»Ty víš, jak zní zákon, Stilgare,« zaslechla Jamise.
»Kdo by ho měl znát líp?« zeptal se Stilgar a Jessica poznala v jeho hlase smířlivý tón, pokus něco uklidnit.
»Volím zápas,« zavrčel Jamis.
Jessica se rozběhla přes jeskyni, uchopila Stilgara za paži. »O co jde?« vydechla.
»Jedná se o zákon amthálu,« odpověděl Stilgar. »Jamis se dožaduje práva vyzkoušet tvůj podíl na legendě.«
»Musí mít za sebe bojovníka,« požadoval Jamis. »Když její zastánce vyhraje, prokáže se, že má pravdu ona. Ale říká se...« Rozhlédl se krátce po hloučku tísnícím se kolem. »...že od fremenů žádného šampióna nepotřebuje - což může znamenat jedině to, že si svého šampióna přivede s sebou.«
Chce bojovat s Paulem! uvědomila si Jessica.
Pustila Stilgarovu paži, postoupila o půl kroku vpřed. »Jsem vždy sama sobě zastáncem,« prohlásila. »To snad úplně stačí, abych...«
»Nebudeš nám kázat o vašich mravech!« přerušil ji ostře Jamis. »Nebudeš, dokud neuvidím víc důkazů, než jsem viděl. Dnes ráno ti mohl Stilgar poradit, co máš říkat. Mohl ti nacpat do hlavy plno znalostí, abys nám je mohla papouškovat v naději, že se mezi nás podvodně vetřeš.«
Dokázala bych ho vyřídit, usoudila Jessica, ale to by třeba odporovalo způsobu, jakým vykládají legendu. A znovu se podivila, jak je na této planetě dílo missionarie protectivy zkomoleno.
Stilgar pohlédl na Jessiku a promluvil tichým hlasem, ale tak, aby jeho hlas doletěl až k prvním z kolemstojících. »Jamis je ten, kdo v sobě chová zášť, sajadíno. Tvůj syn ho přemohl a...«
»To byla náhoda!« zaburácel Jamis. »Kotlina Tuono byla očarovaná a já to teď dokážu!«
»...a já jsem ho také přemohl. Výzvou tahaddí sleduje to, aby dostal taky mě. V Jamisovi je příliš mnoho touhy po násilí na to, aby z něho byl dobrý vůdce - je v něm mnoho z ghafly, vrtkavosti. Svá ústa propůjčuje zásadám, své srdce satfě, odvracení. Ne, z něho by nikdy nemohl být dobrý vůdce. Šetřil jsem ho tak dlouho proto, že je užitečný v boji jako takovém, ale když se ho zmocní krvavý amok, je nebezpečný svým vlastním lidem.«
»Stilgar-r-re!« zachrčel Jamis.
A Jessica pochopila, co Stilgar dělá: že se snaží Jamise rozzuřit, odvrátit jeho výzvu od Paula.
Stilgar se postavil čelem k Jamisovi a Jessica znovu zaslechla v jeho dunivém hlase konejšení: »Jamisi, vždyť je to ještě chlapec. Je...«
»Nazval jsi ho mužem,« přerušil ho Jamis. »Jeho matka říká, že podstoupil zkoušku gom džabbárem. Má plné tělo a má s sebou moc vody. Litrožóny! A my vysáváme svoje jímací kapsy, jakmile se v nich objeví kapičky rosy.«
Stilgar vrhl na Jessiku letmý pohled. »Je to pravda? Je ve vašem vaku voda?«
»Ano.«
»Litrožóny vody?«
»Dva litrožóny vody.«
»Co jste s tím bohatstvím zamýšleli?«
Bohatstvím? podivila se v duchu. Potřásla hlavou, z jeho hlasu vycítila chlad.
»Tam, kde jsem se narodila, voda padá z oblohy a teče po povrchu v širokých řekách,« vysvětlovala. »Jsou jí tam oceány tak široké, že člověk nedohlédne druhého břehu. Nebyla jsem vychovávána v duchu vaší vodní disciplíny. Nikdy dřív jsem nemusela o vodě v tomto duchu uvažovat.«

Od fremenů shromážděných kolem se vzneslo překvapivé vydechnutí: »Voda padá z oblohy... teče po zemi.«
»Věděla jsi, že jsou mezi námi jednotlivci, kteří nešťastnou náhodou pozbyli obsah jímacích kapes, a proto budou mít bolestivé zdravotní potíže, než v noci dorazíme do Tabru?«
»Jak jsem to mohla vědět?« Jessica potřásla hlavou. »Jestliže potřebují vodu, dej jim ji z našeho vaku.«
»Je tohle to, co jsi zamýšlela se svým bohatstvím udělat?«
»Zamýšlela jsem s ním chránit život,« odpověděla.
»Vodou si nás nekoupíš,« zabručel Jamis. »Ani ty, Stilgare, neobrátíš můj hněv proti sobě. Já vím, že se mě snažíš donutit, abych vyzval dřív tebe, než bych dokázal to, co tvrdím.«
Stilgar se zahleděl Jamisovi do tváře. »Jsi pevně rozhodnut vynutit si souboj s dítětem, Jamisi?« Pronesl to tlumeně a s nenávistí.
»Ona musí mít za sebe bojovníka.«
»I když se těší mé přízni?«
»Dovolávám se zákona amthálu,« trval na svém Jamis. »Mám na to právo.«
Stilgar přikývl. »Budiž, ale jestli tě ten chlapec nesrazí nožem k zemi, budeš potom čelit mému noži. A tentokrát čepel neodtáhnu, jak jsem to udělal minule.«
»To nemůžeš dovolit,« ozvala se Jessica. »Paul je ještě...«
»Nesmíš zasahovat, sajadíno,« přerušil 'ji Stilgar. »Ano, já vím, že můžeš zvládnout mě, a tedy i každého z nás, ale nedokážeš přemoci nás všechny současně. K zápasu musí dojít; tak zní zákon amthálu.«
Jessica mlčela, v zeleném světle z iluminačních koulí na něho hleděla a viděla, že se mu nyní usadil na tváři výraz ztuhlé zuřivosti. Obrátila svou pozornost na Jamise, povšimla si, že se tváří zádumčivě, a pomyslela si: Toho jsem si měla všimnout dřív. Hluboce přemýšlí. Je introvertní, takový, který nosí svoje emoce v sobě. Měla jsem se připravit.
»Jestli mému synovi ublížíš,« řekla, »budeš se pak muset utkat se mnou. Poznamenám tě nožem tak, že...«
»Matko!« Paul vykročil vpřed, dotkl se jejího rukávu. »Možná kdybych Jamisovi vysvětlil, jak...«
»Vysvětlil!« utrhl se Jamis.
Paul zmlkl a pátravě se na Jamise zahleděl. Neměl z něho strach. Jamis se pohyboval jaksi těžkopádně a při jejich střetnutí minulé noci upadl na písek velmi snadno. Dosud však na Paula doléhal vír souvislé řady možností v této jeskyni, dosud měl před očima vize sebe sama zabitého nožem. A v té jiné vizi měl tak málo cestiček k úniku...
Ozval se Stilgar: »Sajadíno, teď musíš poodstoupit tam, kde...«
»Přestaň jí říkat sajadíno,« vzkypěl Jamis. »To se ještě musí prokázat. Že zná modlitbu! Co na tom? Každé naše děcko ji zná.«
Už toho řekl dost, pomyslela si Jessica. Už mám k němu klič. Mohla bych ho znehybnět jedním slovem. Zaváhala. Ale všechny zadržet nedokážu.
»Pak tedy budeš odpovídat mně,« pronesla Jessica a pronesla to bolestným tónem s trochou plačtivosti a na posledním slově se zajíkla.
Jamis na ni vytřeštil oči, zatvářil se polekaně.
»Naučím tě agónii,« pokračovala stejným tónem. »Nato nezapomeň, až budeš bojovat. Budeš pociťovat tak palčivou bolest, že v porovnání s ní zanechává gom džabbár jen šťastnou vzpomínku. Budeš se svíjet celým...«
»Zkouší na mě čáry!« vyjekl Jamis. Přiložil si k uchu pravici zaťatou v pěst. »Žádám, aby ztichla.«
»Staniž se tedy,« souhlasil Stilgar. Vrhl na Jessiku varovný pohled. »Jestli, sajadíno, ještě jednou promluvíš, budeme vědět, že je v tom tvoje čarodějnictví, a ty budeš pykat.« Naznačil jí hlavou, aby poodstoupila.
Jessica ucítila, že ji něčí ruce odtahují, že jí pomáhají ustoupit dozadu, a ucítila, že nejsou nelaskavé. Spatřila, jak Paula odvádějí od hloučku, jak Chani šeptá Paulovi něco do ucha a její drobný obličejíček přitom pokyvuje směrem k Jamisovi.
Uprostřed shromážděných fremenů vznikl kruh. Někteří přinesli další iluminační koule a naladili je na žluté světlo.

Jamis vstoupil do kruhu, stáhl ze sebe plášť a hodil jej mezi přihlížející. Stál tam v šedivě mdlých, kluzkých filtršatech, které byly vyspraveny záplatami a nesly stopy po slepování a zahýbání. Na chvíli se naklonil ústy k rameni a napil se vody z vodolinky od jímací kapsy. Poté se postavil rovně, stáhl ze sebe filtršaty a vyprostil se z nich, opatrně je předal jednomu ze shromážděných. Stál a čekal, chráněný kolem beder jen zástěrkou a kolem nohou hustou tkaninou, a v pravé ruce držel krispel.
Jessica viděla, jak ta mladičká dívenka Chani pomáhá Paulovi, jak mu do dlaně tiskne krispel, viděla, jak Paul krispel potěžkává, zkouší jeho hmotnost a vyváženost. A uvědomila si, že Paul prodělal výcvik prany a bindú, nervů a svalů - že se naučil bojovat v tvrdé škole, kde jeho učiteli byli muži jako Duncan Idaho a Gurney Halleck, muži, kteří se za svého života stali legendami. Ten chlapec znal všelijaké triky Bene Gesseritu a vypadal svěže a sebejistě.
Jenže je mu teprve patnáct, uvědomila si. A nemá štít. Musím to zarazit. Přece musí existovat nějaký způsob, jak... Vzhlédla a zjistila, že ji Stilgar pozoruje.
»Nemůžeš to zarazit,« řekl. »Nesmíš mluvit.«
Přitiskla si k ústům ruku a pomyslela si: Zasadila jsem Jamisovi do mozku strach. Ten mu trochu ubere na rychlosti... možná. Kdybych se jen mohla modlit - skutečně modlit.
Paul, již osamocen, právě zaujal místo v kruhu. Na sobě měl zápasnické trenýrky, které nosil pod filtršaty, v pravici svíral krispel; na skalnatou podlahu s hrubým pískem našlapoval bosýma nohama. Idaho ho kdysi opakovaně upozorňoval: »Když nevíš přesně, jaký je terén, nejlepší jsou bosé nohy.« A dosud mu v uších zněla instruktivní slova Chani: »Po krytí úderu se Jamis otáčí s nožem doprava. Je to jeho návyk, který všichni známe. A zaměří se na oči, aby poznal okamžik, kdy tě má říznout. A umí bojovat oběma rukama; pozor na přehození nože.«
Ale to, co pociťoval Paul v celém svém těle nejsilněji, byl výcvik a mechanismus reagujících instinktů, který do něho vtloukali v tréninkovém sále den co den, hodinu co hodinu.
Připomínkou mu zněla slova Gurneyho Hallecka: »Dobrý zápasník s nožem myslí na hrot a ostří a ochranný koš současně. Hrotem lze také říznout; ostřím lze také bodnout; košem lze také blokovat čepel protivníka.«
Paul sklouzl pohledem na krispel. Žádný koš na něm nebyl, pouze štíhlý prstenec oválné rukojeti s vystouplým okrajem pro ochranu ruky. Ale uvědomil si, že neví, zda je jeho nůž křehký, či zda nemůže prasknout.
Jamis se začal krást podél obvodu kruhu naproti Paulovi.
Paul se přikrčil, a pak si uvědomil, že nemá štít. Z tréninku byl totiž zvyklý bojovat s nejvyšší možnou rychlostí, zatímco při útoku se pohyboval pomaleji, a to tak, aby mohl proniknout štítem protivníka. Přesto, že jeho učitelé ho neustále upozorňovali, aby se bezmyšlenkovitým, otupujícím způsobem nestal závislý na rychlosti útoku přiměřené pro štít, věděl, že mu boj se štítem přešel do krve.
Jamis vykřikl rituální výzvu: »Ať tvůj nůž pukne a rozpadne se!«
Tento nůž tedy prasknout může, pomyslel si Paul.
Chlácholil se, že ani Jamis nemá štít - jenže on boj se štítem nenacvičoval, neměl útlum typický pro bojovníka se štítem. Pátravě se zahleděl na Jamise na protější straně kruhu. Jamisovo tělo připomínalo provaz s uzly omotaný na vyschlé kostře. Ve světle iluminačních koulí se jeho krispel leskl mléčnou žlutí.
Pronikl jím strach. Jak stál v tupém žlutém světle uvnitř kruhu lidí, připadl si najednou osamocen a ničím nechráněný. Jasnozřivost mu už dříve poskytla bezpočet zážitků, naznačila nejsilnější proudy budoucnosti a struny rozhodnutí, které je ovlivňovaly, ale nyní to byla skutečnost. Nyní smrt závisela na nekonečném počtu drobných nešťastných náhod.
Uvědomil si, že cokoliv zde může zvrátit budoucnost. Někdo z kruhu přihlížejících zakašle: narušená soustředěnost. Kolísání jasu iluminačních koulí: klamný stín.
A ostražitě kroužil na opačné straně než Jamis a opakoval si pro sebe benegesseritskou litanii proti strachu. »Strach zabijí myšlení...« To ho vzpružilo jako studená koupel. Cítil, že všechny jeho svaly spolupracují v harmonickém celku, že jsou vyvážené a v pohotovosti.
»Ponořím svůj nůž do tvé krve,« pronesl chrčivě Jamis. A při posledním slově provedl prudký výpad.
Jessica jeho pohyb spatřila, ale potlačila výkřik.
V místě, kam Jamis udeřil, byl pouze prázdný prostor, a Paul v tom okamžiku stál za ním a měl

vyloženou příležitost bodnout ho do zad.
Teď, Paule! Teď! vykřikla v duchu Jessica.
Paulův pohyb byl časově zpožděný, vynikal sice plynulostí, ale byl tak pomalý, že Jamis měl možnost otočit se a současně odskočit doprava.
Paul se stáhl a silně se nahrbil. »To bys napřed musel mou krev najít,« opáčil.
Jessica poznala, že se u jejího syna projevuje časový návyk pro boj se štítem, a napadlo ji, jaká dvojsečná zbraň to je. Paul reagoval s mladickým elánem a jeho reakce byly cvičením vytříbeny na takovou úroveň, jakou tito lidé nikdy neviděli. Útok měl také nacvičen, ale s přihlédnutím k nutnosti proniknout bariérou štítu. Příliš rychlý úder štít odrážel, propouštěl pouze zdánlivě pomalu vedený výpad. Dostat se skrz štít vyžadovalo přesné ovládání pohybů a úskočnost.
Ví to Paul? ptala se sama sebe. Musí!
Jamis znovu zaútočil, inkoustově tmavé oči planoucí zlobou, jeho tělo neurčitou žlutou skvrnou pod iluminačními koulemi. A Paul znovu hladce unikl, ale jeho protivýpad byl pomalý.
A znovu.
A znovu.
A pokaždé se Paulův protiútok o zlomek okamžiku opozdil.
A Jessica si povšimla něčeho, o čem doufala, že to Jamis nepostřehl. Paul se při obranném manévru pohyboval jako blesk, ale vždy ve stejném úhlu, který by byl správný, kdyby mu štít pomáhal zčásti krýt Jamisův úder.
»Nezahrává si tvůj syn s tím ubožákem?« zeptal se Stilgar. Mávl rukou, aby mlčela, dřív než stačila odpovědět. »Promiň, ty nesmíš mluvit.«
Nyní dvě postavy na skalnaté podlaze kroužily kolem sebe: Jamis držel nůž, mírně nakloněný vzhůru, daleko před sebou; nahrbený Paul držel nůž nízko.
Jamis znovu udeřil a tentokrát se stočil doprava, kam mezitím uskakoval Paul.
Místo aby předstíral odskok dozadu a stranou, Paul nastavil hrot své čepele Jamisově ruce s nožem. Pak unikl, otočil se doleva a v duchu děkoval Chani za upozornění.
Jamis ustoupil k okraji kruhu a otíral si ruku držící nůž. Chvíli odkapávala z poranění krev, pak přestala.
Jamis strnule hleděl, oči měl vypoulené - dva černomodré otvory - a v tlumeném světle z iluminačních koulí si Paula prohlížel s novou ostražitostí.
»Hm, to muselo bolet,« zabručel Stilgar.
Paul se nahrbil do pohotovostního postoje a zvolal, jak byl zvyklý volat, když se objevila první krev:
»Vzdáváš se?«
»Cha!« zakřičel Jamis.
Z řad přihlížejících se ozvalo zlobné mručení.
»Ticho!« zvolal Stilgar. »Ten mládenec nezná naše pravidlo.« Pak k Paulovi: »Při výzvě tahaddí se člověk nemůže vzdát. Výsledkem zkoušky je smrt.«
Jessica zahlédla, jak Paul ztěžka polkl. A pomyslela si: Ještě nikdy takto člověka nezabil... v zápalu souboje na nože. Dokáže to?
Paul se pomalu sunul v kruhu doprava, jak ho nutil postupující Jamis. Znovu si připomenul, jaký vír časově proměnných v této jeskyni jasnozřivě viděl, a to na něho těžce dolehlo. Jeho nové chápání mu napovědělo, že do tohoto souboje je bezprostředně vtěsnáno tolik rozhodnutí, že žádná přímá a jasná cesta ven z toho nevede.
Proměnné se vršily na sebe - proto tato jeskyně ležela na jeho cestě jako neurčitá souvislost. Byla jako obrovská skála, která za přílivu vytváří z proudu kolem sebe víry.
»Skonči to, chlapče,« zamumlal Stilgar. »Nehrej si s ním.«
Paul se přikradl hlouběji do kruhu, spoléhaje na to, že je rychlejší.
Jamis nyní ustupoval, najednou totiž pochopil, na čem je - že v kruhu pro tahaddí nemá před sebou změkčilého cizáka z jiné planety, snadnou kořist pro fremenský krispel.
Náznak zoufalství v Jamisově obličeji Jessice neušel. Právě nyní je nejnebezpečnější, pomyslela si. Nyní je zoufalý a schopen všeho. Vidí, že Paul není jako jiná děcka jeho kmene, ale bojovník zrozený a od nejútlejšího věku trénovaný k tomu, aby se z něho stal při boji stroj. Nyní vydá plody strach, který jsem

mu do hlavy zasadila.
A zjistila, že někde ve svém nitru cítí s Jamisem lítost - emoci, kterou potlačovalo vědomí, že jejímu synovi hrozí bezprostřední nebezpečí.
Jamis by byl schopen všeho... jakékoli nepředloženosti, řekla si v duchu. Pak zauvažovala, zda i toto zahlédl Paul v budoucnosti, zda tento zážitek znovu prožívá. Ale viděla, jak se její syn pohybuje, jak mu po obličeji a ramenou stékají kapky potu, jak vlnění jeho svalů prozrazuje opatrnost a ostražitost. A tehdy poprvé vycítila, aniž věděla něco bližšího, že v Paulově zvláštním nadání je prvek nejistoty.
Nyní udával tón zápasu Paul, kroužil, ale neútočil. Už si povšiml, že jeho protivník má strach. Jeho vědomím pronikla vzpomínka na to, co říkal Duncan Idaho: »Když se tě protivník začne bát, je čas dát vlastnímu strachu otěže a dopřát jeho strachu času. aby na něho působil. Dovol, aby jeho strach přerostl v hrůzu. Člověk zachvácený hrůzou bojuje sám se sebou.
Nakonec zaútočí ze zoufalství. Toto je nejnebezpečnější okamžik, ale u člověka spoutaného hrůzou se dá spoléhat na to, že se dopustí osudné chyby. Cvičíme tě tady, abys tyto chyby rozpoznal a využil je.«
Z houfu v jeskyni se začalo ozývat reptání.
Myslí si, že si Paul s Jamisem pohrává, napadlo Jessiku. Říkají si, že Paul je zbytečně krutý.
Vycítila však, že je v nich také skryté vzrušení, potěšení z podívané. A povšimla si, že v Jamisovi vzrůstá napětí. Ten okamžik, kdy vzrostlo natolik, že se nedalo ovládnout, poznala stejně dobře. jako jej poznal Jamis... nebo Paul.
Jamis vyskočil do výšky a v předstíraném útoku udeřil shora pravou rukou, v které již krispel nedržel. Ten se mezitím přestěhoval do jeho levice.
Jessica prudce vydechla.
Ale Paul byl vyzbrojen Chaniným varováním: »Jamis umí bojovat oběma rukama.« A jeho výcvik byl natolik důkladný, že zahrnoval i ten trik en passant. »Soustřeď se na nůž, ne na ruku, která jej drží,« poučoval ho čas od času Gurney Halleck. »Nůž je nebezpečnější než ruka a může být v jedné nebo v druhé ruce.«
A Paul postřehl, že se Jamis dopustil chyby: nezvládl dobře práci nohou při doskoku, z něhož se narovnával o stah srdce déle, což mělo podle jeho úmyslu Paula zmást a utajit přehození nože.
Až na slabé žluté světlo iluminačních koulí a inkoustové oči pozorně přihlížejícího hloučku bylo to jako při vyučování v tréninkovém sále. Štít nemá význam v situaci, kdy se za něj člověk může dostat vlastním tělem. Paul rychlým pohybem přesunul nůž, vyklonil se stranou a bodl vzhůru do místa, kde klesala Jamisova hruď - pak odskočil a pozorně sledoval, jak se Jamis kácí k zemi.
Jamis dopadl obličejem k zemi jako měkký hadr, vydal dlouhý vzdech a natočil obličej k Paulovi, pak už ležel na skalnaté zemi bez hnutí. Jeho mrtvé oči hleděly tupě jako korále z tmavého skla.
»Zabít někoho bodnutím není žádné umění,« řekl jednou Duncan Idaho Paulovi, »ale nechť to tvou ruku nezadržuje, když se skulina sama nabízí.«
Přihlížející se vrhli kupředu, zaplňovali kruh a strkali do Paula. Svými nakrčenými těly skryli Jamise a něco s ním horečně prováděli. Menší skupinka z nich pak spěšně odnesla břemeno zabalené do pláště hlouběji do jeskyně.
A na zemi nezůstala po Jamisovi ani stopa.
Jessica se prodrala ke svému synovi. Připadalo jí, jako by plula mořem páchnoucích zad v pláštích, mořem podivně ztichlým.
Nyní nastal ten hrozný okamžik, pomyslela si. Zabil člověka, kterého převyšoval duševně i fyzicky. Nesmí v takovém vítězství najít zalíbení.
Protlačila se mezi posledními z fremenů do malého prostoru, kde dva vousatí muži pomáhali Paulovi do filtršatů.
Upřeně se na svého syna zahleděla. Oči mu zářily, těžce oddychoval a spíš jim dovoloval, aby ho při oblékání obsluhovali, než aby jim pomáhal.
»Proti Jamisovi, a nemá na sobě ani škrábanec,« zamumlal jeden z nich.
Vedle Paula stála Chani a očima se do něho vpíjela. Jessica si povšimla, že dívka je vzrušená, že její drobný obličejíček prozrazuje obdiv.
Musím to udělat teď a rychle, pomyslela si Jessica.

Vložila do svého hlasu a chování nejvyšší opovržení a řekla: »Tak co - jaké to je, když se z člověka stane zabiják?«
Paul strnul, jako by dostal políček. Zahleděl se do jejích planoucích očí a krev mu nahrnula do tváří temnou červeň. Proti své vůli zaletěl letmým pohledem tam, kde na podlaze jeskyně nedávno ležel Jamis.
Stilgar se protlačil po bok Jessiky - už se vrátil z protějšího koutu jeskyně, kam odnesli Jamisovo tělo. Promluvil na Paula zahořklým, ovládaným hlasem: »Až přijde čas a ty mě vyzveš na souboj, aby ses ucházel o můj úděl, nemysli si, že si se mnou budeš hrát jako s Jamisem.«
Jessica vycítila, jak její a Stilgarova slova pronikají Paulovi do vědomí a působí mu trýzeň. To, co si ti lidé mylně vyložili, posloužilo nyní dobré věci. Stejně pátravě jako Paul se zadívala do tváří, které je obklopovaly, a spatřila to, co viděl on. Obdiv, ano, a strach... a u některých - nenávist. Sklouzla očima na Stilgara, a když zjistila, že se tváří odevzdaně, pochopila, jak si ten souboj vykládá.
Paul pohlédl na svou matku. »Ty víš, jak to bylo,« poznamenal.
Z jeho hlasu poznala, že se mu vrátila rozvaha, zaslechla v něm výčitku. Přelétla očima všechny přítomné a řekla: »Paul ještě nikdy nezabil nožem člověka.«
Stilgar na ni upřel nevěřícný pohled.
»Nehrál jsem si s ním,« řekl Paul. Protlačil se před svou matku a uhladil si plášť, krátkým pohledem spočinul na tmavé skvrně z Jamisovy krve na podlaze jeskyně. »Nechtěl jsem ho zabít.«
Jessica viděla, že chvíli trvalo, než tomu Stilgar uvěřil, postřehla v něm úlevu, když si rukou protkanou žilami potahoval vousy. Slyšela, jak se mezi ostatními šíří šum pochopení.
»Proto jsi ho vyzýval, aby se vzdal,« uznal Stilgar. »Rozumím. Naše zvyklosti jsou jiné, ale pochopíš, že ne neodůvodněné. Už jsem si myslel, že jsme mezi nás přijali škorpióna.« Odmlčel se, a pak pokračoval: »A už ti nebudu říkat mládenče.«
Z hloučku někdo zvolal: »Měl by mít jméno, Stile.«
Stilgar přikývl, probíral se vousy. »Vidím, že je v tobě síla..., že jsi pevný jako základna pod pilířem.« A znovu se odmlčel. »Mezi námi budeš znám jako Usúl, základna pilíře. To je tvoje tajné jméno, kmenové jméno. My ze síče Tabru ho můžeme používat, ale nikdo jiný si to nesmí dovolit..., Usúle.«
Hloučkem proběhlo polohlasné: »Je to dobře vybrané... silné... přines nám štěstí.« A Jessica vycítila, že ho přijímají mezi sebe, a věděla, že s jejím zastáncem přijímají také ji. Nyní z ní byla opravdu sajadína.
»No a jaké ty si vybereš jméno pro dospělého, kterým tě můžeme oslovovat veřejně?« otázal se Stilgar.
Paul zaletěl očima ke své matce, pak opět pohlédl na Stilgara. Drobné útržky tohoto okamžiku mu utkvěly v jasnozřivé paměti, ale cítil, že jsou zde rozdíly, určité fyzikální rozdíly, tlak, který ho prostrkával úzkými dveřmi přítomnosti.
»Jak u vás říkáte té myšce, která skáče?« zeptal se Paul při vzpomínce na hopkavý pohyb v kotlině Tuono. Znázornil pohyb jednou rukou.
Z hloučku zazněl potlačovaný smích.
»Té říkáme muad'dib,« odvětil Stilgar.
Jessica prudce vydechla. Toto jméno vyslovil Paul, když jí tehdy vyprávěl o tom, že ho fremeni mezi sebe přijmou a že ho budou takto oslovovat. Náhle ji zaplavil strach o něho a za něho.
Paul polkl. Cítil, že hraje úlohu, kterou ve svých myšlenkách hrál bezpočtukrát..., avšak... byly zde rozdíly. Viděl sebe sama sedět na závratném vrcholku, s velkými zkušenostmi a s důkladnou zásobou znalostí, ale všude kolem sebe měl bezednou propast.
A znovu se upamatoval na vizi fanatických pluků, které šly pod zelenočerným praporem Atreidů, drancovaly a pálily vesmír ve jménu svého proroka Muad'Diba.
To se nesmí stát, sliboval si.
»Je Muad'Dib jméno, které si přeješ?« zeptal se Stilgar.
»Jsem Atreides,« řekl tichým hlasem Paul a pak hlasitěji: »Není správné, když se zcela vzdávám jména, které mi dal otec. Nemohl bych být mezi vámi znám jako Paul-Muad'Dib?«
»Jsi PaulMuad'Dib,« potvrdil Stilgar.
A Paul si pomyslel: Toto v žádné vizi nebylo. Udělal jsem něco jiného.
Ale cítil, že bezedná propast všude kolem něj zůstala. Z hloučku se znovu ozval tlumený hovor, když jeden sděloval druhému: »Moudrost a síla... Je to legenda... Lisán al-Gharib... Lisán al-Gharib...«

»Povím ti něco o tvém novém jméně,« řekl Stilgar. »Těší nás, že sis vybral právě takové. Muad'dib se v poušti chová moudře. Muad'dib si vytváří svou vlastní vodu. Muad'dib se ukrývá před sluncem a putuje za chladivé noci. Muad'dib je plodný a rozmnožuje se po celé zemi. Muad'diba nazýváme "učitel chlapců". To už je silný základ, na kterém si lze vybudovat život, Paule-Muad'Dibe, který jsi Usúlem mezi námi. Vítám tě.«
Stilgar se dotkl Paulova čela dlani, odtáhl ruku, Paula objal a zamumlal, »Usúle«.
Když ho pustil, jiný člen skupiny obejmul Paula a opakoval jeho nové jméno. A Paul šel z objetí do objetí, dokud se nevystřídala celá jednotka, a slyšel hlasy, různé tónové zabarvení: »Usúle... Usúle... Usúle.« U některých už dokázal rozpoznat, komu patří. A mezi nimi Chani, která přitiskla svou tvář na jeho, když ho objímala a vyslovovala jeho nové jméno.
Po chvíli se Paul ocitl znovu před Stilgarem, který řekl: »A nyní jsi z ichwánu badawijjínu, náš bratr.« Pak se zatvářil přísně a pronesl poroučejícím tónem: »Ale teď, Paule-Muad'Dibe, utěsni si filtršaty!« Krátkým pohledem se dotkl Chani. »Chani! Paul-Muad'Dib má tak mizerně padnoucí nosní filtvaty, jak jsem ještě nikdy neviděl! Mám dojem, že jsem ti přikázal, abys na něho dohlédla!«
»Neměla jsem vhodný materiál, Stile,« namítla. »Jsou zde Jamisovy, samozřejmě, ale...«
»Tak dost.«
»Já se s ním třeba rozdělím," pospíšila si. »Vydržím s jednou, než...«
»Nevydržíš,« přerušil ji Stilgar. »Vím, že někteří mezi námi mají rezervní. Kde jsou ty rezervní? Jsme jednotka, která drží spolu, nebo tlupa divochů?«
Z hloučku se napřáhly ruce nabízející jakési předměty. Stilgar vybral čtyři, předal je Chani. »Připevni je Usúlovi a sajadíně.« Někdo z těch, kteří stáli vzadu, se dožadoval: »Co s tou vodou, Stile? Co s těmi litrožóny vody, co mají ve vaku?«
»Vím, že vodu potřebuješ, Faroku,« řekl Stilgar. Pohlédl krátce na Jessiku. Ta přikývla.
»Naražte jeden pro ty, kdo ji potřebují,« poručil Stilgar. »Vodní mistr... Kde je vodní mistr? Ach, Šimúne, postarej se, aby dostali to, co potřebují. Nezbytný příděl, nic víc. Ta voda je věnným majetkem sajadíny a bude jí refundována v síči podle polního kursu bez poplatku za obal.«
»Jaká je refundace podle polního kursu?« otázala se Jessica. »Deset ku jedné,« odpověděl Stilgar.
»Ale...«
»Je to rozumné nařízení, jak sama později pochopíš,« přerušil ji Stilgar.
Pohyb vzadu v hloučku doprovázelo šustění plášťů, jak někteří odcházeli odebrat si vodu.
Stilgar vztyčil ruku a nastalo ticho. »Pokud jde o Jamise,« oznámil, »nařizuji úplný ceremoniál. Jamis byl náš druh a bratr ichwánu badawijjínu. Veškerá úcta budiž vzdána tomu, kdo potvrdil naši budoucnost výzvou tahaddí. Vyzývám k obřadu... při slunce západu, kdy Jamise zahalí tma.«
Když Paul ta slova slyšel, uvědomil si, že se znovu ponořil do propasti... do slepého času. Do jeho vědomí o budoucnosti nezasahovalo nic z minulosti..., kromě..., kromě toho, že dosud neurčitě vnímal vlající zelenočerný atreidský prapor... někde vpředu... že dosud viděl zakrvavené meče džihádu a fanatické pluky.
To nebude, umiňoval si. To nemohu dopustit.

Bůh stvořil Arrakis, aby vychovával věrné.

PRINCEZNA IRULÁN: MOUDROST MUAD'DIBA

V tichu jeskyně Jessica zaslechla, jak pod nohama procházejících lidí skřípe písek na skále a jak se v dálce ozývá ptačí volání, o němž Stilgar prohlásil, že jsou to signály jeho hlídek.
Z otvorů do jeskyně již odstranili rozměrné plastikové kryty. Před sebou viděla, jak se přes skalní převis plíží večerní stíny, a na opačné straně se jí nabízel pohled na volnou kotlinu. Vnímala, jak jim denní světlo uniká, vnímala je v suchém horku stejně jako stíny. Věděla, že její vycvičená vnímavost jí brzy poskytne to, co těmto fremenům bylo zřejmě přirozené - schopnost vycítit i tu nejnepatrnější změnu vlhkostí

vzduchu.
Jak spěšně si utěsňovali filtršaty, když se jeskyně otevřela!
Kdesi v hloubi jeskyně začal někdo prozpěvovat:
»Ima trava okolo!
I korenja okolo!«
Jessica v duchu přeložila: Toto je popel! A toto jsou kořeny!
Pohřební obřady za Jamise začínaly.
Vyhlédla ven, kde zapadalo arrakiské slunce, kde se na obloze kupily vedle sebe vrstvy barev. Noc začala pokládat stíny na vzdálené skály a duny.
Horko však přetrvávalo.
A nutilo ji myslet na vodu a na skutečnost, kterou zjistila, že totiž všichni tito lidé byli vychováni tak, aby měli žízeň jen v určitou dobu.
Žízeň. Přemohla ji vzpomínka na měsíčním svitem zalité vlny na Caladanu rozlévající bílou řízu po skalách..., a na větry prosycené vlhkostí. Vánek, který jí nyní čechral plášť, leptal kůži na nechráněných místech na obličeji a čele. Nové nosní filtvaty jí dráždily pokožku a ona zjistila, že si až příliš uvědomuje existenci vodolinky pro regeneraci vlhkostí z dechu, která vede přes její obličej do filtršatů.
Ve filtršatech si připadala jako v parní lázni.
»Ve filtršatech se budeš cítit pohodlněji, když je nastavíš na nižší obsah tělesné vlhkosti,« poradil jí už dříve Stilgar.
Věděla, že má pravdu, ale to jí v této chvíli na pohodlí nepřidalo. Podvědomá starostlivost o vodu jí ležela v hlavě jako břemeno. Ne, opravila se, byla to starostlivost o vlhkost.
A toto představovalo delikátnější a velmi vážnou věc.
Zaslechla přibližující se kroky, otočila se a spatřila, že z hloubek jeskyně vychází Paul, následován drobným obličejíčkem Chani.
Tohle je další věc, napadlo Jessiku. Musím Paula poučit, jak se má k jejich ženám chovat. Žádná z těchto pouštních žen by se za manželku vévody nehodila. Jako konkubína, prosím, ale jako manželka nikoli.
Pak se zamyslela nad sebou a řekla si s podivem: Nenakazil mě svými fantaziemi? A uvědomila si, jak dobře byla mentálně zpracována. Mohu uvažovat o manželských náležitostech urozených, aniž bych vzala v úvahu, že jsem sama byla konkubínou. Avšak... byla jsem víc než konkubína.
»Matko.«
Paul se před ní zastavil. Chani stála po jeho boku.
»Matko, víš, co tam v jeskyni dělají?«
Jessica pohlédla do tmavé brázdy jeho očí, pozorně vyhlížejících zpod kápě. »Zřejmě ano.«
»Chani mě tam zavedla..., protože se ode mne chce, abych to viděl a dal... svolení k odvažování vody.«
Jessica sklouzla pohledem na Chani.
»Sbírají Jamisovu vodu,« vysvětlovala Chani a její hlas vycházející nosem přes filtvaty zněl slabě. »Tak zní zákon. Tělo patří člověku, ale jeho voda patří kmeni..., když nešlo o souboj.«
»Říkají, že jeho voda patří mně,« doplnil Paul.
Jessica v duchu hledala důvod, proč se jí zmocnila opatrnost a ostražitost.
»Voda ze souboje patří vítězi,« pokračovala Chani ve vysvětlování. »To proto, že člověk musí bojovat na volném prostranství bez filtršatů. Vítěz musí dostat zpátky vodu, kterou při souboji ztratil.«
»Nechci jeho vodu,« zabručel Paul. Cítil, že je součástí mnoha výjevů, současně se prolínajících a neúplných natolik, že to zneklidňovalo jeho vnitřní zrak. Nemohl poznat, co udělá, ale jedno věděl určitě: že nechce vodu vydestilovanou z Jamisova těla.
»Je to... voda,« poznamenala Chani.
Jessica žasla nad tím, jak to slovo Chani vyslovila. »Voda.« Tolik důrazu na význam jednoduchého zvuku. Napadla ji benegesseritská poučka: »Přežití je schopnost plavat v neznámých vodách.« A pomyslela si: Paul a já musíme v těchto neznámých vodách najít proudy a vzorce chování..., jestliže máme přežít.
»Tu vodu přijmeš,« rozhodla Jessica.

Uvědomila si, že tón, jakým to řekla, dobře poznává. Stejným kdysi oslovila Leta, svého ztraceného vévodu, když mu říkala, aby přijal velkou sumu peněz, kterou mu nabízeli za to, že bude podporovat jakési problematické podnikání - protože pro uchování moci potřebovali Atreidové peníze.
Na Arrakisu však byla platidlem voda. To jasně chápala.
Paul mlčel, a najednou věděl, že ji poslechne - ne proto, že to poručila, ale protože tón v jejím hlase ho donutil, aby si vše znovu promyslel. Odmítnout tu vodu by znamenalo porušit fremenskou zvyklost.
Paul si připomenul slova 467. kalimy v Yuehově O. K. bibli. »Z vody veškeren život pochází,« pronesl nahlas.
Jessica se na něj nedůvěřivě podívala. Kde se ten citát naučil? ptala se sama sebe. Mystérie přece nestudoval.
»Takto se praví,« řekla Chani. »Gjudišar mantene: Psáno jest v Šáh-Námě, že první ze všeho byla stvořena voda.«
Z nějakého důvodu, který nechápala (a to ji trápilo víc než to, co vnímala), se Jessica náhle zachvěla. Odvrátila se, aby skryla, že je zmatená, a když se odvrátila, spatřila, že právě zapadá slunce. Jakmile se slunce ponořilo za obzor, na obloze se rozlily divoké barvy.
»Nastal čas!«
Hlas patřil Stilgarovi a zvučel celou jeskyní. »Jamisova zbraň byla zabita. Jamis byl povolán Jím, šaj-hulúdem, který řídí měsíce tak, aby se denně zmenšovaly, takže ke konci vypadají jako ohnuté a povadlé větévky.« Stilgar ztišil hlas. »Takto je tomu s Jamisem.«
Na jeskyni se sneslo ticho jako pokrývka.
»Přátelé Jamise přistoupí,« vyzval Stilgar.
Za Jessikou se dali do pohybu muži a spustili přes otvor závěs. Vzadu v jeskyni se rozsvítila jedna iluminační koule. Její žluté doutnající světlo nabídlo pohled na lidské postavy proudící dovnitř. Jessica slyšela, jak šustí pláště.
Chani poodstoupila o krok, jako by ji to světlo přitáhlo. Jessica se naklonila těsně k Paulovu uchu a pronesla v rodinném kódu: »Dej se jimi vést a dělej to, co oni. Bude to jednoduchý ceremoniál k usmíření ducha Jamise.«
Bude to něco víc než tohle, pomyslel si Paul a ve svém vědomí pocítil bolestivý vzruch, jako by se snažil sevřít rukou něco, co se hýbe, a spoutat to nehybností.
Chani se neslyšně vrátila po bok k Jessice a vzala ji za ruku. »Pojď, sajadíno. Musíme si sednout stranou.«
Paul pozoroval, jak odcházejí do stínů a nechávají ho samotného. Cítil se opuštěn.
Muži, kteří před chvílí připevňovali závěs, se objevili vedle Paula.
»Pojď, Usúle.«
Nechal se vést kupředu a vstrčit mezi postavy zformované do kruhu kolem Stilgara, který stál pod iluminační koulí. Vedle něj spočívalo na skalnaté zemi jakési podivné oválné zavazadlo přikryté pláštěm.
Na Stilgarův pokyn se všichni přikrčili k zemi a jejich pohyb doprovodilo šustění plášťů. Paul se posadil jako oni a pozoroval přitom Stilgara: povšiml si, jak iluminační koule visící nad ním učinila z jeho očí tmavé jamky a zjasnila proužek zelené tkaniny u jeho krku. Pak přenesl pozornost na hromádku zabalenou do pláště, která ležela Stilgarovi u nohou, a zjistil, že to, co vyčnívá z pláště, je krk balisety.
»Duch opouští tělovou vodu při východu Prvního měsíce,« pronesl zpěvně Stilgar. »Takto se praví. Až této noci uvidíme vycházet První měsíc, koho bude povolávat na věčnost?«
»Jamise,« odpověděli ostatní.
Stilgar se otočil na patě o tři sta šedesát stupňů, přitom pozorným pohledem přelétal celý kruh obličejů.
»Jamis byl mým přítelem,« řekl. »Když se na nás u Skalní díry vrhl jestřábí letoun, byl to Jamis, který mě odtáhl do bezpečí.«
Sklonil se k hromádce vedle sebe a stáhl z ní plášť. »Jako přítel Jamise beru si tento plášť - právem vůdce.« Přehodil si plášť přes rameno a napřímil se.
Nyní Paul uviděl, co všechno odkrytá hromádka zahrnuje: bledě se lesknoucí šeď filtršatů, otlučený litrožón, šátek, v jehož středu ležela knížka, rukojeť krispelu bez čepele, prázdnou pochvu, složený vak, parakompas, distrans, tlouk, soupravu kovových háků, sbírku něčeho, co vypadalo jako kamínky,

zabalenou do tkaniny, chumáč převázaných per... a balisetu bez obalu vedle složeného vaku.
Takže Jamis hrál na balisetu, uvědomil si Paul. Ten nástroj mu připomenul Gurneyho Hallecka a všechno to, co je v nenávratnu. Ze svých předchozích vizí budoucnosti věděl, že některé z možných směrů by mohly vést k setkání s Halleckem, ale těch opětovných setkání bylo málo a tonuly ve stínu. Uváděly ho do rozpaků. Faktor nejistoty se ho dotkl úžasem. Znamená to, že něco, co udělám..., co bych mohl udělat, by mohlo Gurneyho zničit..., nebo ho přivést zpět do života..., nebo... ?
Paul polkl a potřásl hlavou.
Stilgar se opět sklonil nad hromádku.
»Pro Jamisovu ženu a pro stráže,« pronesl. V záhybech jeho pláště zmizely kaménky a knížka.
»Právem vůdce,« zanotovali ostatní.
»Jamisův kávový značkovač « řekl Stilgar a pozvedl plochý kotouček ze zeleného kovu. »Ten dostane Usúl při vhodném obřadu, až se vrátíme do síče.«
»Právem vůdce,« zanotovali ostatní.
Nakonec uchopil rukojeť krispelu a držel ji v ruce. »Pro Pohřební planinu,« řekl.
»Pro Pohřební planinu,« opakovali ostatní.
Jessica, která seděla v kruhu na opačné straně než Paul, přikývla, když poznala, z jakých starodávných kořenů tento obřad vyrostl, a pomyslela si: Setkáni nevědomosti a znalosti, brutality a ušlechtilosti - to má začátek v důstojnosti, s jakou nakládáme s našimi mrtvými. Pohlédla přes kruh na Paula a hlavou jí zavířila otázka: Pochopí to? Bude vědět co dělat?
»Jsme Jamisovi přátelé,« vyzval Stilgar. »Nekvílíme pro naše mrtvé jako smečka garvargů.«
Po Paulově levici povstal muž s šedými vousy. »Jamis byl mým přítelem,« řekl. Přistoupil k hromádce a pozvedl distrans. »Když nám při útoku na Ptačí dvojici klesla zásoba vody pod minimum, Jamis se s námi rozdělil o poslední.« Muž se vrátil na svoje místo v kruhu.
Chce se ode mne, abych řekl, že Jamis byl mým přítelem? ptal se Paul v duchu. Očekávají, že si něco z té hromádky vezmu? Když zahlédl jak se k němu natáčejí obličeje, odvrátil se. Oni to skutečně očekávají!
Další muž, jenž seděl na opačné straně než Paul, povstal, přistoupil k hromádce a vybral si v ní parakompas. »Jamis byl mým přítelem,« pronesl. »Když nás u Vykrojeného útesu napadla hlídka a já jsem byl zraněn, Jamis odvedl pozornost hlídky, takže zranění mohli být zachráněni.« Vrátil se na svoje místo v kruhu.
Obličeje se znovu obrátily na Paula. Zahlédl v nich očekávání a sklopil oči. Ucítil, že do něho strčil někdo loktem. »Přivodil bys nám zkázu?« sykl kdosi.
Jak mohu prohlásit, že jsem byl jeho přítelem? divil se Paul.
Na protější straně kruhu se zvedla jiná postava, a když se tvář zahalená kápí dostala do světla, Paul poznal, že je to jeho matka. Vybrala si z hromádky šátek. »Jamis byl mým přítelem,« řekla. »Když duch duchů, jenž v něm sídlil, spatřil, že je nutné vyjevit pravdu, opustil ho a ušetřil mého syna.« Vrátila se na svoje místo a Paul si připomenul, jaké opovržení z jejího hlasu zaznělo, když k němu po souboji přistoupila. »Jaké to je, když se z člověka stane zabiják?«
Zjistil, že se na něho opět obracejí obličeje, a vycítil z nich hněv a obavy. Myšlenkami mu prolétla pasáž o Kultu mrtvých, kterou mu kdysi jeho matka promítla z fólisku. Pochopil, co musí udělat.
Pomalu se postavil na nohy. Kruhem proběhl povzdech úlevy.
Když se Paul přibližoval středu kruhu, bylo mu, jako by jeho já utrpělo ponížení. Jako by ztratil kousek sebe sama a hledal jej právě zde. Sklonil se nad hromádku osobních předmětů, aby pozvedl balisetu. Struny měkce zazněly, když balisetou o něco v hromádce zavadil.
»Jamis byl mým přítelem,« zašeptal.
Cítil, že ho v očích pálí slzy, přinutil se hovořit hlasitěji. »Jamis mě naučil..., že... když zabiješ..., zaplatíš za to. Kéž bych poznal Jamise lépe.«
Slepě a tápavě se vracel na svoje místo v kruhu, pak klesl na skalnatou zem.
Nějaký hlas sykl: »Roní slzy!«
Nejbližší to zaslechli a po kruhu se šířilo: »Usúl dává mrtvému vlhkost!«
Ucítil, že se někdo dotkl jeho vlhké tváře prsty, a zaslechl užaslý šepot.

Když Jessica uslyšela, co se říká, vycítila z hlasů hluboký prožitek a uvědomila si, jak obrovské zde musí být zábrany proti prolévání slz. Soustředila pozornost na slova: »Dává mrtvému vlhkost.« Byl to dar tomuhle světu stínů - slzy. Budou nepochybně posvěcené.
Žádný jiný zážitek na této planetě jí tak silně nevryl do vědomí, že voda zde má rozhodující hodnotu. Ani prodavači vody, ani vysušená kůže domorodců, ani filtršaty nebo vodní disciplína. Byla to látka nad jiné vzácnější - byl to život sám, a obklopovala ji symbolika a rituály.
Voda.
»Dotkl jsem se jeho tváře,« někdo zašeptal. »Ucítil jsem dar.« Doteky prstů na tváři Paula zpočátku lekaly. Stiskl chladivý krk balisety a ucítil, jak se mu struny zařezávají do dlaní. Pak za hmatajícíma rukama spatřil obličeje - oči doširoka rozevřené a plné úžasu.
Zanedlouho se ruce odtáhly. Smuteční obřad pokračoval. Ale nyní měl Paul kolem sebe o něco více místa, skupina se od něho odtáhla, aby ho poctila ohleduplnou samotou.
Ceremoniál skončil tichým popěvkem:
»Oko měsíce zve tě k sobě -
šaj-hulúd uzří tě v hrobě;
zrudni noci a prašné nebe,
krvavá smrt zdolala tebe.
K měsíční se modlíme tváři -
štěstí pak u nás bude se dařit,
hledané sny splněny budou
v zemi s dobrou a pevnou půdou.«
U Stilgarových nohou zbyl vypouklý pytel. Stilgar se přikrčil a položil na něj dlaně. Najednou se vedle Stilgara někdo objevil, skrčil se k jeho předloktí, a ve stínu kápě poznal Paul Chaninu tvářičku.
»Jamis nesl třicet tri litry kmenové vody,« pronesla Chani. »Žehnám jí nyní v přítomnosti sajadíny. Ekkeri-akaíry, toto je voda fillisin-follasy Paula-Muad'Diba! Kivi akavi, nikdy více, nakalas! Nakalas! aby byla odměřována a počítána, ukaír-an! tlukotem srdce jan-jan-jan našeho přítele... Jamise.«
V náhlém a hrobovém tichu se Chani otočila a upřela pohled na Paula. Po chvíli řekla: »Kde já jsem, plamen buď tvým teplem. Kde já jsem, rosa buď tvou vodou.«
»Bila kaífa,« zanotovali ostatní.
»Tento podíl patří Paulu Muad'Dibovi,« pokračovala Chani. »Nechť ji střeží pro kmen a chrání ji před neopatrnou ztrátou. Nechť ji štědře poskytne v dobách nouze. Nechť ji předá dál pro dobro kmene, až se jeho čas naplní.«
»Bila kaífa,« zanotovali ostatní.
Musím tu vodu přijmout, uvědomil si Paul. Pomalu vstal, přistoupil k Chani a postavil se vedle ní. Stilgar poodstoupil, aby mu udělal místo, a jemným pohybem vzal z jeho ruky balisetu.
»Poklekni,« poručila Chani.
Paul poklekl.
Navedla jeho ruce na vak s vodou, přidržela je na jeho pružném povrchu. »S touto vodou ti kmen dává svou důvěru,« řekla. »Jamis se s ní už rozloučil. Přijmi ji v míru.« Povstala a přiměla Paula, aby povstal s ní.
Stilgar vrátil balisetu, pak rozložil na dlani sloupek kroužků. Paul na ně pohlédla z toho, jak se od nich odráželo světlo iluminační koule, viděl; že mají různou velikost.
Chani vzala největší kroužek, držela jej navléknutý na prstě. »Třicet litrů,« řekla. Jeden po druhém brala další, každý vždy ukázala Paulovi a oznámila hodnotu. »Dva litry; jeden litr; sedm vodomírek, každá v hodnotě sedmi drachem; jedna vodomírka hodnoty tři třicet sekundy drachem. Celkem - třicet tři litry a sedm a tři třicet sekundy drachem.«
Držela kroužky na vystrčeném prstě tak, aby je Paul viděl.
»Přijímáš je?« otázal se Stilgar.
Paul polkl, přikývl. »Ano.«
»Později ti ukážu, jak je provázat šátkem, aby necinkaly a neprozradily tě, když se musíš pohybovat nehlučně,« slíbila Chani. Napřáhla ruku.

»Mohla bys je... pro mě opatrovat?« zeptal se Paul. Chani se obrátila na Stilgara krátkým, užaslým pohledem.
Ten se usmál. »Paul-Muad'Dib, pro nás Usúl, ještě naše zvyklosti nezná, Chani. Nezávazně o jeho vodomírky pečuj do doby, než bude čas, abys mu ukázala, jak je má nosit.«
Přikývla, ze spodní části svého pláště vytrhla tkanou pásku, na ni navlékla kroužky tak, že je protkala střídavě nahoře a dole; na chvíli se zatvářila nerozhodně, a pak kroužky nacpala za šerpu pod pláštěm.
Něco mi zde uniklo, pomyslel si Paul. Měl dojem, že kolem sebe cítí úsměvnou atmosféru s jistou dávkou škádlivosti, a jeho myšlenky vklouzly do jasnozřivých vzpomínek: Vodomírky nabídnuté ženě - obřadní námluvy.
»Vodní mistři!« zvolal Stilgar.
Za šustění plášťů se celá skupina zvedla. Z ní vystoupili dva muži a zvedli vak s vodou, Stilgar stáhl iluminační kouli a s ní v ruce vykročil jako první do hloubi jeskyně.
Paul, vtisknutý do řady za Chani, si povšiml, jak nažloutlé světlo doutná na skalních stěnách, jak stíny tančí, vycítil, jak se v napjaté atmosféře očekávání povznesla u všech nálada.
Jessiky se na chvíli zmocnilo zděšení, když ji obklíčila strkající těla a nedočkavé ruce ji odsouvaly až na úplný konec. Zlomky pasáže obřadu totiž poznala, ve slovech zachytila útržky šakobsy a bhotanského džibu - věděla, že v těchto zdánlivě jednoduchých okamžicích může propuknout prudké násilí.
Jan-jan-jan, vzpomněla si. Jdi-jdi-jdi.
Bylo to jako dětská hra, která v podání dospělých pozbývala veškerých zábran.
Stilgar se zastavil u žluté skalní stěny. Stiskl výčnělek a stěna se nehlučně a rychle odklopila, otevřela se podél nepravidelné štěrbiny. Jako první vstoupil dovnitř podél tmavé voštinové žaluzie; žaluzií proudil chladivý vzduch, který zalil Paula osvěžující lázní.
Paul se obrátil na Chani tázavým pohledem, uchopil ji za paži. »Ze vzduchu byla cítit vlhkost,« konstatoval.
»Ps-s-st,« šeptla.
Ale muž za nimi se rozpovídal: »Dnes večer je v pasti spousta vlhkostí. Tak nám Jamis dává najevo, že je spokojen.«
Jessica prošla tajnými dveřmi a zaslechla, že se za ní zavřely. Povšimla si, jak fremeni zpomalili, když procházeli kolem voštinové žaluzie, a ucítila vlhkost, jakmile k žaluziím dorazila sama.
Větrolap! pomyslela si. Někde na povrchu mají skrytě nainstalovaný větrolap, který sem dolů do chladnějších míst trychtýřovitě vede vzduch, a z něho srážejí vlhkost.
Prošli ve skále dalšími dveřmi, nad nimiž byla žaluzie, a dveře se za nimi zavřely. Do zad se jim opíral průvan a Paul i Jessica zcela jasně vnímali, že je vlhký.
Iluminační koule, kterou v čele skupiny nesl ve svých rukou Stilgar, náhle zmizela pod úrovní hlav mužů kráčejících před Paulem. Po chvíli Paul ucítil pod svýma nohama schody, které se kroutily doleva. Světlo vrhalo odlesky nad hlavami s kápěmi a vlnícím se proudem lidí sestupujících po točitých schodech.
Svými smysly Jessica postřehla, že v lidech kolem narůstá napětí, a pocítila, že svíravé ticho jí svou neodbytností drásá nervy. Schody skončily a celá skupina prošla dalšími nízkými dveřmi.
Světlo iluminační koule pohltil obrovský prostor s vysokým, obezděným stropem.
Paul ucítil na své paži Chaninu ruku, z pronikavě chladného vzduchu uslyšel slabé zvuky vodních kapek a uvědomil si, jaké hrobové ticho zachovávají fremeni v této vodní katedrále.
Toto místo jsem viděl ve snu, pomyslil si.
To pomyšlení přineslo uklidnění a znepokojení současně. Někde v jeho budoucnosti si fanatické hordy jeho jménem klestí napříč vesmírem svou cestu plnou krve. Zelený a černý atreidský prapor se stane symbolem teroru. Zfanatizované pluky se budou vrhat do bitev s válečným pokřikem: »Muad'Dib!«
To nesmí nastat, sliboval si. Nemohu dopustit, aby k tomu došlo.
Ale ve svém nitru pocítil naléhající rasovou sounáležitost, svoje děsivé poslání, a pochopil, že tuhle valící se masu jen tak něco nezadrží. Jako by to právě teď nabíralo sílu a pohyb. I kdyby hned teď zemřel, prostřednictvím jeho matky a nenarozené sestry by události spěly dál v naznačených kolejích.
Nedokázalo by je zastavit nic menšího než smrt všech, kteří se zde nyní shromáždili - včetně něj a jeho matky.

Paul se pátravě rozhlédl kolem sebe a zjistil, že se skupina rozestoupila do řady. Přitlačili ho k nízkému zábradlí vytesanému z přírodní skály. V doutnavém svitu Stilgarovy iluminační koule spatřil za závorou nezčeřenou tmavou hladinu vody. Táhla se do vzdálených stínů, hlubokých a černých - protější stěnu, vzdálenou asi sto metrů, nebylo téměř vidět.
Jessica pocítila, jak její suchem stažená pokožka na obličeji a čele vlivem vlhkostí nyní povoluje. Ta vodní nádrž byla hluboká; smysly vnímala její hloubku, a odolala pokušení ponořit do ní ruce.
Po její levici se ozvalo zašplouchání. Pohlédla podél řady fremenů, spatřila Stilgara a vedle něho Paula a dále vodní mistry, jak přes průtokoměr vyprazdňují svůj náklad do nádrže. Okrouhlý číselník průtokoměru vyčníval nad okraj nádrže. Viděla, jak se ručička posunuje, když průtokoměrem protékala voda, a jak se zastavila na značce třiceti tří litrů.
Nevídaná přesnost při odměřování vody, pomyslela si Jessica. A povšimla si, že na vnitřních stěnách průtokoměru nezůstala ani stopa vlhkostí. Voda jimi protekla bez nejmenší přilnavosti. V této jednoduché skutečnosti spatřila klíč k fremenské technologii: úsilí o dokonalost.
Prodrala se k zábradlí vedle Stilgara; cestu jí uvolňovali s neokázalou uctivostí. Povšimla si, že Paul má v očích nepřítomný výraz, ale její myšlenky zcela zaměstnávala záhada této obrovské nádrže.
Pohlédl na ni Stilgar. »Někteří z nás moc potřebují vodu,« řekl jí, »avšak sem by nešli a této vody by se nedotkli. Víš to?«
»Věřím tomu,« odpověděla.
Zahleděl se na hladinu nádrže. »Máme zde více než třicet osm miliónů dekalitrů,« prohodil. »Oddělených od malých tvůrců, ukrytých a chráněných.«
»Skutečný poklad,« poznamenala.
Stilgar pozvedl iluminační kouli, aby jí viděl do očí. »Je to víc než poklad. Takových zásobáren máme na tisíce. Jen několik z nás ví o všech.« Naklonil hlavu na jednu stranu. Iluminační koule rozlila tlumeně žluté světlo po jeho obličeji a vousech. »Slyšíš?«
Naslouchali.
Ústředním motivem celého prostoru se stalo odkapávání vody vysrážené větrolapem. Jessica si povšimla, že celá skupina naslouchá v extatickém vytržení. Jediný Paul byl myšlenkami zřejmě někde daleko.
Paulovi ten zvuk připomínal odtikávání okamžiků. Vnímal jak jím plyne čas, okamžiky, které už nikdy znovu nezachytí. Cítil, že je nutné, aby se rozhodl ale neměl sílu, aby se alespoň pohnul.
»Bylo vypočteno kolik potřebujeme. Až tolik budeme mít, změníme tvář Arrakisu.«
Ze skupiny zazněl v odpověď tichý šepot. »Bila kaífa.«
»Uvězníme duny pod vysázené traviny,« řekl Stilgar sílícím hlasem. »Spoutáme vodu v půdě stromy a podrosty.«
»Bila kaífa,« zanotovali ostatní.
»Každým rokem polární led ustoupí,« pokračoval Stilgar.
»Bila kaífa,« reagovali všichni zpěvně.
»Uděláme si z Arrakisu útulný svět - s tajícími čepičkami na pólech, s jezery v mírných pásmech, a pouze daleká poušť zůstane pro tvůrce a jeho koření.«
»Bila kaífa.«
»A nikdo už nikdy nebude mít nedostatek vody. Voda bude všech a bude se nabírat ze studní a rybníků a jezer a kanálů. Poteče kanály, aby zavlažila naše rostlinstvo. Bude zde a každý si ji bude moci vzít. Bude všech a postačí pouze natáhnout ruku.«
»Bila kaífa.«
Z těch slov poznala Jessica náboženský rituál, přistihla se, že sama v duchu instinktivně ve zbožné úctě odpovídá. Jsou ve spojení s budoucností, pomyslela si. Musí si prožit své peklo. Toto je sen jednoho vědce... a tito prostí lidé, tito venkované jsou jím prodchnuti.
Myšlenkami zaletěla k Lietu-Kynesovi, imperátorovu planetárnímu ekologovi, člověku, který mezi domorodci zdomácněl - a divila se mu. Tento sen měl ovládnout duši lidí a ona vytušila, že ho vytvořila myšlenka ekologa. Byl to sen, za který by lidé dobrovolně platili životem. Zahrnoval další ze složek, o nichž tušila, že je její syn bude nezbytně potřebovat; lid, který má svůj cíl. V takových lidech se snadno podnítí neutuchající zápal a fanatismus. Díky jim by se dalo vládnout a dobýt pro Paula opět jeho místo.

»Teď odejdeme,« ozval se Stilgar, »a počkáme, až vyjde První měsíc. Až bude jisté, že se Jamis vydal na svou pouť, vypravíme se domů.«
S tichým reptáním se všichni zařadili za ním a vraceli se podél zábradlí nad vodou a nahoru po schodech. A Paul, který kráčel za Chani, měl neúprosný dojem, že právě propásl životně důležitý okamžik, že opomenul učinit zásadní rozhodnutí a že ho nyní spoutává jeho vlastní mýtus. Věděl, že toto místo spatřil už dřív, že do něho zavítal ve zlomku jasnozřivého snu na dalekém Caladanu, ale detaily o něm, které vnímal nyní, ty tehdy neviděl. S údivem si uvědomil, jaká další omezení má jeho mimořádná schopnost. Připadalo mu, jako by plul na vlně času: někdy v údolí vlny, někdy na jejím vrcholku - a všude kolem něho se ostatní vlny zvedaly a propadaly a současně ukazovaly a vzápětí ukrývaly to, co unášely na svém povrchu.
Avšak přes to všechno se v dálce před ním vynořoval krutý džihád, násilí a krveprolévání jako nízký útes nad příbojem. Skupina prošla po jednom posledními dveřmi do hlavní jeskyně. Dveře neprodyšně utěsnili. Zhasli světla, z jeskynních otvorů odstranili uzávěry, až se objevila noc a hvězdy, které již vyšly nad pouští.
Jessica se odebrala k vyschlému převisu okraje jeskyně a vzhlédla ke hvězdám. Svítily jasně a visely nízko. Cítila, že v lidech kolem panuje určitý neklid, zaslechla zvuk balisety, kterou někde za ní kdosi ladil, a Paulův hlas broukající tóny základního ladění. Z jeho hlasu zněla melancholie a to se jí nelíbilo.
Z hloubi temné jeskyně dotěrně pronikl hlas Chani: »Vyprávěj mi o vodách svého rodného světa, Paule Muad'Dibe.«
»Až jindy, Chani, slibuji.«
Znělo to tak sklíčeně.
»Je to dobrá baliseta,« prohodila Chani.
»Velmi dobrá,« uznal Paul. »Myslíš, že by Jamisovi vadilo, kdybych na ni zahrál?«
Hovoří o mrtvém, jako by žil, uvědomila si Jessica. Hluboce ji to zneklidnilo.
Zasáhl nějaký mužský hlas: »Jamis měl občas muziku rád, to teda měl.«
»Tak mi zazpívej jednu ze svých písní,« zaprosila Chani.
Jaké ženské vábení je v tom dívčím, ještě téměř dětském hlase, pomyslela si Jessica. Musím Paula varovat, aby byl s jejich ženami opatrný..., a brzy.
»Byla to píseň mého přítele,« řekl Paul. »Myslím si, že už nežije... jmenoval se Gurney. Říkal, že je to jeho večerní modlitba.«
Ostatní postupně utichli a naslouchali, jak se Paulův hlas line sladkým chlapeckým tenorem, který podmalovávalo vybrnkávání a akordy balisety:
»V ten jasný čas pro palčivé jiskry zdání
zlatonosné slunce první soumrak skryl,
jaký chtivý cit a mocný touhy cíl
jsou vznešeným společníkem vzpomínání.«
Jessica pocítila v hrudi hudbu slov - pohanskou a prosycenou zvuky, které ji náhle přinutily uvědomit si sebe samotnou, uvědomit si vlastní tělo a jeho potřeby. Naslouchala napjatě a tiše.
»Rekviem perlami provoněné noci...
To pro nás!
Jaká to radost má v moci
jasů jas v tvých jasných očích,
jaké třpytivé květy lásky
srdce naše zachycují,
jaké třpytivé květy lásky
touhy naše naplňují.«
A Jessica vnímala přetrvávající ticho, které šumělo vzduchem při posledním tónu. Proč můj syn zpívá té dívce, ještě dítěti, píseň lásky? ptala se sama sebe. Náhle ji zachvátil strach. Cítila, že kolem ní pulsuje život, ale nedokázala zachytit jeho tep. Proč můj syn zvolil právě tuto píseň? říkala si s podivem. Instinktivní bývá někdy pravdivé. Proč to udělal?
Paul seděl ve tmě tiše a vědomí mu ovládla jediná jasná myšlenka: Moje matka je mým nepřítelem. Neví

to, ale je. To ona přináší džihád. Přivedla mě na svět a vycvičila mě. Je mým nepřítelem.

Koncepce pokroku funguje jako ochranný mechanismus, který nás chrání před hrůzami budoucnosti.

PRINCEZNA IRULÁN: SEBRANÁ RČENÍ MUAD'DIBA

Na svoje sedmnácté narozeniny Feyd-Rautha Harkonnen zabil při rodinných gladiátorských hrách svého stého otroka. Kvůli této události navštívili Giedi Primu, domov rodu Harkonnenů, baron a lady Fenringovi jako pozorovatelé od imperiálního dvora.
Na počest narozenin budoucího barona a proto, aby se všem Harkonnenům a poddaným připomenulo, že Feyd-Rautha je budoucí dědic, byl na ten den na Giedi Primě vyhlášen svátek. Starý baron vydal dekret, že po celé jedno otočení planety kolem její osy se nepracuje, a v rodinném městě Harko se vynaložilo hodně úsilí, aby zde vznikl dojem radostné pohody.
Ale baron a lady Fenringovi si povšimli, že stranou této hlavní třídy jsou hromady odpadků, že v tmavých kalužích okolních uliček se odrážejí otlučené, hnědé zdi, že spěchající lidé klopí oči.
Baronova tvrz s modrými stěnami zářila úděsnou dokonalostí, ale hraběti a jeho lady neušlo, za jakou cenu - všude stráže a zbraně, jejichž lesk zkušenému oku prozradil, že nezahálejí. V běžně používaných průchodech z jedné oblasti do druhé byla kontrolní stanoviště, a to i v samotném areálu tvrze. O tom, že kontrolující prodělali přísný výcvik, svědčila jejich chůze, držení ramen, ale také to, jak neustále pozorovali okolí.
»Vládne zde napětí,« zamumlal hrabě své lady v jazyce, který znali jen oni dva. »Baron začíná chápat, jakou cenu ve skutečnosti zaplatil za to, že se zbavil vévody Leta.«
»Někdy ti budu muset vyprávět pověst o fénixovi,« řekla.
Stáli v přijímací hale tvrze a čekali, až budou uvedeni. Hala nevynikala velikostí - měla asi čtyřicetkrát dvacet metrů - ale nepravé sloupy po stranách končily v náhlém zkosení a strop byl mírně klenutý; vše navozovalo dojem mnohem širšího prostoru.
»Ach, tamhle přichází baron,« upozornil hrabě.
Baron se pohyboval halou tím příznačným kolébavým, klouzavým krokem, jaký vyvolává nutnost usměrňovat váhu těla nadnášeného suspenzory. Podbradky mu poskakovaly, suspenzory se pod jeho oranžovou tunikou trhavě natřásaly a posunovaly. Na rukou se mu leskly prsteny a na jeho tunice se třpytily opajasy.
Vedle barona kráčel Feyd-Rautha. Tmavé vlasy měl vyčesané do loken, které v kontrastu k zasmušilým očím působily veselým dojmem. Na sobě měl těsně padnoucí černou delší blůzu a pohodlné kalhoty, dole mírně rozšířené. Na svých malých nohou měl lehké boty s měkkou podrážkou.
Když si lady Fenringová povšimla, jak se mladý Feyd pohybuje a jak se mu pod blůzou vlní svaly, pomyslela si: To je člověk, který si nedovolí ztloustnout.
Baron se před nimi zastavil, majetnicky sevřel Feydu-Rauthovi paži a ujal se představování: »Můj synovec, na-baron Feyd-Rautha Harkonnen.« Pak natočil svou dětsky buclatou tvář k Feydu-Rauthovi: »Hrabě a lady Fenringovi, o nichž jsem ti vyprávěl.«
Feyd-Rautha sklonil hlavu, jak to vyžadovala zdvořilost. Pak upřel na lady Fenringovou pátravý pohled. Lady měla zlaté, hebké vlasy, její dokonalou postavu halily splývavé šaty přírodní barvy a jednoduchého, dobře padnoucího střihu. Byly bez ozdob. Svýma šedozelenýma očima mu jeho pohled oplácela. Vyzařovala z ní benegesseritská poklidná harmonie, kterou mladý muž shledal mírně znepokojující.
»Am-m-m-m-m-ehm-m-m-m,« zabručel hrabě. Pozorně se na Feyda Rauthu zahleděl. »Am-m-m-m, správný mladý muž, ach, moje... hm-m-m-m... drahá?« Hrabě pohlédl úkosem na barona. »Milý barone, říkáte, že jste o nás s tímto mladým mužem hovořil? Co jste říkal?«
»Říkal jsem svému synovci, jak hluboce si vás, hrabě Fenringu, náš imperátor váží,« odpověděl baron. A pomyslel si: Dobře si ho prohlédni, Feyde! Zabiják, který se chová jako zbabělec - to je ten nejnebezpečnější typ.

»Nu ovšem!« zvolal hrabě a věnoval své lady úsměv.
To, jak ten člověk mluvil a jak se choval, připadalo Feydu-Rauthovi téměř urážející. Ale nic z toho nepřekročilo hranici snesitelnosti, kdy by bylo nutné reagovat. Mladík soustředil svou pozornost na hraběte: člověk malé postavy, napohled slabý. Měl vychytralý výraz v obličeji a příliš velké tmavé oči. Na spáncích mu prokvétala šeď. A ty jeho pohyby - ukázal rukou nebo otočil hlavou jedním směrem, pak promluvil k někomu jinému. Bylo obtížné mu rozumět.
»Am-m-m-m-eh-h-h-hm-m-m, člověk se s něčím tak, mm-m-m, jedinečným setká tak zřídka,« pokračoval hrabě, a mluvil baronovi přes rameno. »Já... eh, vám gratuluji, hm-m-m, k dokonalosti vašeho, eh-h-h, následníka. Tak to vidí, hm-m-m, starší člověk, dalo by se říct.«
»Jste příliš laskav,« řekl baron. Uklonil se, ale Feyd-Rautha si povšiml, že oči jeho strýce s projevenou zdvořilostí nesouhlasí.
»Když jste, mm-m-m, ironický, to, eh-h-h, naznačuje, že, hm-m-m, hluboce přemýšlíte,« usoudil hrabě.
A zase je takový, uvědomil si Feyd-Rautha. Vypadá to, jako by urážel, ale není v tom nic, co by člověka opravňovalo žádat satisfakci.
Když tomu člověku Feyd-Rautha naslouchal, měl dojem, že mu někdo strčil hlavu do kaše... am-m-mah-h-h-hm-m-m! Věnoval svou pozornost opět lady Fenringové.
»Příliš toho, eh-h-h, mladého muže zdržujeme,« řekla lady. »Mám za to, že se dnes večer má objevit v aréně.«
Ve srovnání s huriskami z imperiálního harému je skutečně půvabná, pomyslel si Feyd-Rautha. A nahlas oznámil: »Dnes budu zabíjet pro vás, má lady. S vaším svolením oznámím toto věnování v aréně.«
Oplatila mu klidným, laskavým pohledem, ale její hlas šlehl jako bič, když pronesla: »Svolení vám nedávám!«
»Feyde,« vyhrkl baron. Ten rošťák. Chce, aby ho tento smrtelně nebezpečný hrabě vyzval na souboj? Ale hrabě se pouze usmál a utrousil hm-m-m-m-m-m-m.
»Je nejvyšší čas, aby ses připravil do arény, Feyde,« pronesl důrazně baron. »Musíš si odpočinout a hloupě neriskovat.«
Feyd-Rautha se uklonil, ale obličej mu ztmavl hněvem. »Jsem si jist, že vše proběhne tak, jak si přeješ, strýčku.« Krátce se uklonil hraběti Fenringovi. »Pane.« Pak k lady: »Má lady.« A otočil se, rázným krokem vyšel z haly, aniž rodinám z nižších rodů shromážděným v houfu poblíž dvojitých dveří věnoval sotva letmý pohled.
»Je tak mladý,« povzdechl si baron.
»Am-m-m-m-eh, skutečně, hmmm,« souhlasil hrabě.
A lady Fenringová si pomyslela: Může být tento mladík tím, koho Ctihodná matka mínila? Je toto rodová linie, kterou musíme zachovat?
»Máme víc než hodinu času, než půjdeme do arény,« poznamenal baron. »Snad bychom si měli náš malý rozhovor odbýt nyní, hrabě Fenringu.« Naklonil svou odulou hlavu mírně doprava. »Je toho hodně, co je v běhu a co bychom měli prodebatovat.« A pro sebe v duchu řekl: Teď uvidíme, jak ten imperátorův poslíček vyjádří své poselství, aniž by se uchýlil k takové prostotě a nevyklopil to rovnou.
Slova hraběte patřila jeho lady: »Am-m-m-m-eh-h-h-hm-m-m, omluvila byste, eh-h-h, nás, má drahá?«
»Každý den, někdy také každá hodina přináší změnu,« řekla.
»Mm-m-m-m.«
A než se od nich odvrátila, věnovala lady baronovi sladký úsměv. Dlouhá sukně jejích šatů zašustěla a ona vzpřímeně a důstojně zamířila k dvojitým dveřím vchodu na druhém konci haly.
Když se přiblížila ke dveřím, baron si povšiml, jak příslušníci nižší šlechty, kteří tam postávali, přestali spolu hovořit a jak ji doprovázeli očima. Benegesseriťanka! ulevil si v duchu. Kdyby jich nebylo, ve vesmíru by bylo líp.
»Mezi těmi dvěma sloupy nalevo od nás je kužel ticha,« navrhl baron. »Tam můžeme hovořit bez obav, že nás někdo zaslechne.« Kolébavým krokem zamířil jako první do pole potlačujícího zvuk a slyšel, jak okolní zvuky slábnou a znějí jako z dálky.
Tam se hrabě postavil vedle barona. Oba se otočili tváří ke stěně, aby nikdo nemohl z jejich rtů odezírat.
»Nejsme spokojeni s tím, že jste nařídil sardaukarům opustit Arrakis,« začal hrabě.

Mluví bez obalu! uvědomil si baron.
»Sardaukaři nemohli zůstat déle, jinak by vzniklo nebezpečí, že ostatní zjistí, jak mi imperátor pomáhal,« vysvětloval baron. »Nezdá se však, že by při řešení fremenského problému postupoval váš synovec Rabban dostatečně důrazně.«
»Co si imperátor přeje?« otázal se baron. »Na Arrakisu nezůstala víc než hrstka fremenů. Jižní poušť není obyvatelná. Nad severní pouští létají pravidelně naše hlídky.«
»Kdo říká, že jižní poušť není obyvatelná?«
»To tvrdil váš planetolog, milý hrabě.«
»Ale doktor Kynes je mrtev.«
»Ach ano..., bohužel ano.«
»Dozvěděli jsme se něco z přeletu přes jižní oblasti,« poznamenal hrabě. »Jsou tady známky rostlinného života.«
»Gilda tedy souhlasila s tím, že zařídí kosmické hlídky?«
»Vy moc dobře víte, barone, že imperátor nemůže legálně zřídit na Arrakisu strážní stanoviště.«
»A já si to nemohu dovolit,« opáčil baron. »Kdo ten přelet uskutečnil?«
»Nějaký... pašerák.«
»Někdo vám lhal, hrabě,« řekl baron. »Pašeráci se v jižních oblastech nemohou orientovat o nic líp než Rabbanovi lidé. Bouře, písečná statika a takové věci, víte. Navigační značky jsou zlikvidovány dřív, než se je podaří nainstalovat.«
»Různé druhy statiky probereme jindy,« slíbil hrabě.
Aha, pomyslel si baron. »Zjistili jste tedy v mých účtech nějakou chybu?« chtěl vědět.
»Když člověka napadají chyby, nemá se čím bránit,« naznačil hrabě.
Schválně se snaží vzbudit ve mně hněv, uvědomil si baron. Dvakrát se zhluboka nadechl, aby se uklidnil. Cítil svůj vlastní pot a popruhy od suspenzorů ho začaly svědit a znervózňovat. »Smrt konkubíny a jejího chlapce jistě imperátora neznepokojila,« poznamenal. »Utekli do pouště. Zuřila tam bouře.«
»Ano, událo se mnoho nešťastných náhod, které přišly vhod,« souhlasil hrabě.
»Váš tón se mi nelíbí,« řekl baron.
»Zlost je jedna věc, brutalita něco jiného,« naznačil hrabě. »Dovolte mi, abych vás na něco upozornil: Kdyby mě zde potkala nějaká nešťastná náhoda, všechny velkorody se dozvědí, co jste udělal na Arrakisu. Už dlouho tuší, jak to se vším, co děláte, doopravdy je.«
»Z toho, co jsem dělal naposledy,« zdůraznil baron, »si vzpomínám pouze na přesun několika legií sardaukarů na Arrakis.«
»Myslíte si, že byste s něčím takovým mohl imperátorovi vyhrožovat?«
»To by mě ani nenapadlo!«
Hrabě se usmál. »Dalo by se najít pár sardaukarských velitelů, kteří by doznali, že jednali bez rozkazů, protože chtěli bojovat s vašimi fremenskými tlupami.«
»Mnozí by o takovém doznání mohli pochybovat,« namítl baron, ale ta hrozba ho vyvedla z míry. Jsou sardaukaři skutečně tak disciplinovaní? podivoval se v duchu.
»Imperátor si přeje revizi vašich účetních záznamů,« oznámil hrabě.
»Kdykoli.«
»Nemáte... eh... žádné námitky?«
»Naprosto žádné. Můj podíl ve správní radě společnosti CHOAM snese nejdůkladnější kontrolu.« A pomyslel si: Jen ať vznese vůči mně falešné obvinění, které bude jako takové odhaleno. Pak se postavím a budu pateticky pronášet: "Pohlédněte na mě. Ukřivdili mi." Pak ať vznese vůči mně další obvinění, tentokrát třeba pravdivé. Druhému napadení od žalobce, který už jednou obvinil neprávem, velkorody neuvěří.
»Vaše účty nepochybně snesou hloubkovou kontrolu,« zabručel hrabě.
»Proč má můj imperátor takový zájem na vyhlazení fremenů?« otázal se baron.
»Chcete změnit směr hovoru, že?« Hrabě pokrčil rameny. »To chtějí sardaukaři, nikoliv imperátor. Potřebují se cvičit v zabíjení... a hrozně neradi nechávají práci nedodělanou.«
Myslí si, že mě postraší, když mi připomene, že za ním stojí krvežízniví zabijáci? ptal se sám sebe baron.

»Zabíjení v určitém rozsahu bylo vždy součástí podnikání,« připustil baron, »ale někde musí mít svou mez. Někdo musí zůstat, aby se mohlo těžit koření.«
Hrabě se krátce, ale ostře zasmál. »Vy se domníváte, že dokážete zapřáhnout frameny?«
»Takových, u nichž se to podařilo, nebylo nikdy dost,« uznal baron. »Ale zabíjení zneklidňuje ostatní populaci. Dosahuje takového stupně, milý Fenringu, že začínám uvažovat o jiném řešení arrakiského problému. A musím přiznat, že za inspiraci vděčím imperátorovi.«
»Eh-h-h?«
»Víte, hrabě, inspiruje mě imperátorova internační planeta Salusa Secundus.«
Hrabě na něho upřel pronikavý, jiskřivý pohled. »Jaká možná souvislost existuje mezi Arrakisem a Salusou Secundus?«
Baron poznal, že se do Fenringových očí vkradla ostražitost, a řekl: »Dosud žádná.«
»Dosud?«
»Musíte uznat, že by to byl způsob, jak na Arrakisu rozvinout značný pracovní potenciál - zřídit z něj internační planetu.«
»Očekáváte nárůst vězňů?«
»Jsou zde nepokoje,« připustil baron. »Musel jsem je zmáčknout hodně silně, Fenringu. Vy přece sám víte, kolik jsem té zatracené Gildě musel zaplatit za přesun našich spojených sil na Arrakis. Takové peníze nespadly z nebe.«
»Doporučuji vám, barone, abyste bez souhlasu imperátora Arrakis jako internační planetu nepoužíval.«
»Samozřejmě že ne,« řekl baron a v duchu se divil, proč Fenringovi v hlase náhle zazněla chladná odměřenost.
»A další věc,« pokračoval hrabě. »Dozvěděli jsme se, že mentat vévody Leta Thufir Hawat není mrtev a že ho zaměstnáváte.«
»Nedokázal jsem se přimět, abych ho odstranil,« řekl omluvně baron.
»Lhal jste našemu sardaukarskému veliteli, když jste mu tvrdil, že Hawat zahynul.«
»To byla milosrdná lež, milý hrabě. Neměl jsem žaludek na to, abych s tím člověkem dlouho diskutoval.«
»Byl to Hawat, kdo doopravdy zradil?«
»Ach nebesa, to ne! Zrádcem byl falešný doktor.« Baron si setřel ze zátylku pot. »Musíte si uvědomit, Fenringu, že jsem zůstal bez mentata. To nakonec víte. Ještě nikdy jsem bez mentata nebyl. Cítil jsem se celý nesvůj.«
»Jak jste dokázal přimět Hawata k tomu, aby změnil svou loajalitu?«
»Jeho vévoda je mrtev.« Baron se přinutil k úsměvu. »Od Hawata se není čeho obávat, milý hrabě. Jeho mentatská tkáň je prosycena latentním jedem. Protilátku mu podáváme v jídle. Bez protilátky se jed zaktivuje - Hawat by zemřel během několika dní.«
»Přestaňte dávkovat protilátku,« řekl hrabě.
»Ale Hawat je užitečný!«
»A ví příliš mnoho věcí, které by žádný žijící člověk vědět neměl.«
»Říkal jste, že se imperátor odhalení nebojí.«
»Nezahrávejte si se mnou, barone!«
»Až uvidím pod takovým rozkazem imperiální pečeť, uposlechnu,« prohlásil baron. »Ale vašim vrtochům se podřizovat nehodlám.«
»Vy to považujete za vrtoch?«
»A co je to jiného? Imperátor je mi také zavázán, Fenringu. Zbavil jsem ho obtížného vévody.«
»S pomocí několika sardaukarů.«
»Kde jinde by imperátor našel rod, který by mu poskytl uniformy, potřebné k utajení skutečnosti, že v té záležitosti má prsty?«
»On si položil tutéž otázku, barone, jen ji poněkud jinak frázoval.«
Baron se na Fenringa pozorně zahleděl a povšiml si, jak má napjaté svaly na čelistech, jak pečlivě se ovládá. »Ale no tak,« prohodil baron. »Doufám, že si imperátor nemyslí, že by proti mně mohl v naprosté tajnosti něco podniknout.«
»On doufá, že to nebude nutné.«

»Snad imperátor nevěří, že ho ohrožuji!« Baron si dovolil vložit do ostří svého hlasu pobouření a zármutek, a pomyslel si: Ať si myslí, že mi křivdí! Dokázal bych se sám posadit na trůn a přitom se bít v prsa a naříkat, jak mi křivdí.
Když hrabě promluvil, jeho hlas zněl chladně a vzdáleně: »Imperátor věří tomu, co mu říkají jeho smysly.«
»Odváží se imperátor obvinit mě ze zrady před celou radou landsraadu?« A baron zatajil dech v naději, že ano.
»Imperátor se nepotřebuje ničeho odvažovat.«
Baron se na svých suspenzorech rychle odvrátil, aby nebylo vidět, jak se tváří. Mohlo by se to stát ještě za mého života! pomyslel si. Imperátor! Ať mi ukřivdí! Pak - úplatky a nátlak, soustředěni velkorodů v jeden šik: seběhli by se pod mou korouhev jako venkované hledající bezpečí. Nejvíce se totiž obávají toho, že imperátorovi sardaukaři se postupně vrhnou na jeden rod po druhém.
»Imperátor upřímně doufá, že vás nikdy nebude muset obviňovat ze zrady,« dodal hrabě.
Baron zjistil, že není jednoduché zabránit, aby do jeho hlasu nepronikla ironie a byl v něm prostor pouze pro bolestný tón, ale podařilo se mu to. »Vždy jsem byl velice loajálním poddaným. Tato slova mě tak zranila, že to nedokážu vyjádřit.«
»Am-m-m-m-eh-hm-m-m,« řekl hrabě.
Stále stál k hraběti natočen zády a pokyvoval hlavou. Nakonec pronesl: »Je čas jít do arény.«
»Jistě,« souhlasil hrabě.
Vystoupili z kuželu ticha a bok po boku kráčeli směrem ke skupinkám lidí z malorodů postávajících na konci haly. Někde uvnitř tvrze začal rozváženě vyzvánět zvon - upozornění, že za dvacet minut začne v aréně představení.
»Malorody čekají, že půjdete v jejich čele,« poznamenal hrabě a pohodil hlavou směrem k lidem, k nimž se přiblížili.
Dvojsmyslné... dvojí význam, napadlo barona.
Vzhlédl k novým talismanům lemujícím východ z haly - hlava býka připevněná k desce a olejomalba starého vévody Atreida, otce zabitého vévody Leta. Talismany naplňovaly barona podivným neblahým tušením a baron si v duchu říkal, jaké myšlenky asi vzbuzovaly u vévody Leta, když visely v halách caladanského zámku a později na Arrakisu - udatný otec a hlava býka, který ho zabil.
»Lidstvo ovládá, eh, pouze jediné, mm-m-m, umění,« poznamenal hrabě, když vyšli z haly do čekárny - úzké místnosti s vysokými okny a podlahou ze vzorovaných bílých a purpurových dlaždic.
»A co je to za umění?« otázal se baron.
»Je to, am-m-m-eh-h, umění, eh-h-h, nespokojenosti,« odvětil hrabě.
Ustrašení příslušníci malorodů, kteří šli za nimi a naslouchali, se zasmáti tónem přesně vyjadřujícím zdvořilé uznání, ale v tom zvuku zazněla disharmonie, když se srazil s náhlým řevem motorů - ten k nim doléhal ode dveří, které pážata prudce otevřela a nabídla jim tak pohled na řadu vozidel s trojúhelníkovými praporky roztřepanými vánkem.
Baron pozvedl hlas, aby přehlušil náhlý hluk, a řekl: »Doufám, hrabě Fenringu, že dnes s výkonem mého synovce nespokojen nebudete.«
»Ano, eh-h-h, jsem naplněn, am-m-m, pouze pocitem, hm-m-m, očekávání,« odpověděl hrabě. »Při verbálním procesu, eh-hm, člověk vždy musí, am-m-m-eh-h-h, vzít v úvahu, eh-h-h, odkud vítr vane.«
Náhlé ochromující překvapení skryl baron jen tím, že na prvním schodu za východem klopýtl. Verbální proces! To znamenalo oznámeni zločinu proti Impériu!
Ale hrabě se pousmál, aby to vyznělo jako žert, a poklepal barona po paži.
Celou cestu k aréně seděl baron vzadu mezi opancéřovanými polštáři svého auta a potají vrhal letmé pohledy na hraběte sedícího vedle něho. Vrtalo mu hlavou, proč imperátorův poslíček považoval za nutné žertovat před příslušníky malorodů právě tímto způsobem. Nedala se pochybovat o tom, že Fenring zřídka dělal něco, co nepovažoval za nezbytné, nebo používal dvě slova, když postačovalo jedno.
Usadili je do zlaté lóže nad trojúhelníkovou arénou - trubky jásavě vřískaly, řady nad nimi a kolem nich byly přecpány změtí lidí a vlaječek , a v tu chvíli se baron dozvěděl odpověď.

»Milý barane, « začal hrabě a naklonil se k jeho uchu, »víte - že ano? - že vaši volbu následníka imperátor oficiálně neschválil?«
Baron měl dojem, jako by ho náhle pohltil osobní kužel ticha vytvořený jeho vlastním duševním otřesem. Upřel na hraběte pronikavý pohled a sotva si povšiml, jak lady Fenringová prochází mezi strážemi, aby se přidala k jejich společnosti ve zlaté lóži.
»To je ten pravý důvod, proč jsem dneska tady,« pokračoval hrabě. »Imperátor si přeje, abych mu podal zprávu o tom, zda jste si zvolil následníka, který je toho hoden. K tomu, aby se poznalo, jaký člověk doopravdy je, není nic vhodnějšího než aréna, že?«
»Imperátor mi slíbil, že si mohu vybrat následníka sám!« zaskřípal baron.
»Uvidíme,« uzavřel Fenring a obrátil se, aby přivítal svou lady. Ta se posadila, usmála se na barona, a pak věnovala pozornost aréně pod nimi, kde se právě objevil Feyd-Rautha v síťové košili a přiléhavých kalhotách - na pravé ruce měl černou rukavici a v ní dlouhý nůž, na levé ruce bílou rukavici a v ní krátký nůž.
»Bílá pro jed, černá pro čistotu,« poznamenala lady Fenringová. »Zvláštní zvyk, že, můj drahý?«
»Am-m-m-m,« připustil hrabě.
Z rodinných galérií zaznělo pozdravné volání a Feyd-Rautha se zastavil, aby na ně reagoval, vzhlédl a pozorně si prohlížel obličeje - poznal bratrance a pobratrance, polobratry, konkubíny a vzdálené příbuzné. Mezi třepetáním barevných obleků a vlaječek se nesl zvuk mnoha trubek.
V té chvíli Feyda-Rauthu napadlo, že ty obličeje, nalepené jeden k druhému, by se dívaly na jeho krev stejně dychtivě jako na krev otroka v aréně. O výsledku jeho boje se samozřejmě nedalo pochybovat. Zde šlo pouze o formu nebezpečí, ne o jeho podstatu - avšak...
Feyd-Rautha pozvedl nože ke slunci a podle starobylého obyčeje pozdravil všechny tři rohy arény. Nejdříve zmizel v pochvě krátký nůž z ruky v bílé rukavici (bílá - znamení jedu). Pak dlouhý nůž z ruky s černou rukavicí - čistá čepel, která byla nyní nečistá, jeho tajná zbraň, která měla dnešní den zvrátit v jeho čistě osobní vítězství: jed na černé čepeli.
Nastavení osobního štítu trvalo pouze chvíli, a on znehybněl, aby vychutnal, jak se mu na čele stahuje kůže na důkaz, že ochrana funguje správně.
Ten okamžik sám o sobě navozoval napětí z očekávání a Feyd-Rautha jej protahoval s jistotou rutinéra pro dramatický efekt, když kýval na své pomocníky a kontroloval jejich vybavení pozorným, rozvážným pohledem - řetězy s ostrými, lesknoucími se ostny, banderilly a háky s chvějícími se modrými stužkami.
Feyd-Rautha pokynul hudebníkům. Zazněl pomalý pochod, z něhož se ozývala starodávná okázalost a Feyd-Rautha se vydal v čele svých lidí přes arénu pod lóži svého strýce, aby tam vzdal hold. Do ruky zachytil ceremoniální klíč, který mu hodili.
Hudba zmlkla.
V náhlém tichu poodstoupil o dva kroky, pozvedl klíč a zvolal: »Tuto pravdu věnuji...« A odmlčel se, věděl, že jeho strýc si v duchu říká: Ten mladý blázen přece jenom hodlá oznámit věnování lady Fenringové a vyvolat zmatek!
»... svému strýci a ochránci, baronu Vladimiru Harkonnenovi!« dodal ještě silnějším hlasem.
A nesmírně ho potěšilo, když zahlédl, jak si jeho strýc oddechl.
Hudba spustila rychlý pochod a Feyd-Rautha zamířil v čele svých mužů, teď poskakujících a odbíhajících do stran, zpět přes arénu ke dveřím prozíravosti, jimiž mohli vstoupit pouze ti, kdo měli na sobě příslušnou identifikační pásku. Feyd-Rautha se mohl chlubit tím, že ještě nikdy dveře prozíravosti nepoužil a že jen málokdy potřeboval zásah pomocníků. Ale dnes bylo dobré vědět, že jsou po ruce - speciální plány někdy skrývají speciální nebezpečí.
Nad arénou se znovu rozhostilo ticho.
Feyd-Rautha se otočil, postavil se čelem k velkým červeným dveřím na protější straně arény, z nichž se vynoří gladiátor.
Speciální gladiátor.
Plán, který vymyslel Thufir Hawat, je obdivuhodně jednoduchý a účinný, uvědomil si Feyd-Rautha. Otrok nebude otupen drogami - v tom spočívalo nebezpečí. Místo toho mu bylo do podvědomí vryto klíčové slovo, které v kritickém okamžiku ochromí jeho svaly. Feyd-Rautha si s tím životně důležitým

slovem pohrával v myšlenkách a bezhlasně si je opakoval: »Bídáku.« Divákům bude připadat, že do arény někdo propašoval nenadrogovaného otroka, který má zabít baronova následníka. A vše bude nasvědčovat tomu, že to byl velitel otrokářů.
Ozvalo se tiché hučení servomotorů, které připravovaly červené dveře k otevření.
Feyd-Rautha soustředil celou svou pozornost na dveře. Tento první okamžik byl kritický. To, jak gladiátor vypadal, když se objevil, napovědělo zkušenému oku hodně z toho, co potřeboval člověk vědět. Všichni gladiátoři měli být nadávkováni elakkou tak, aby se objevili jako bojovníci připravení zabíjet - ale člověk si musel pozorně všimnout, jak potěžkávají nůž, jak se obracejí při obraně, zda si ve skutečnosti publikum vůbec uvědomují. To, jak otrok nakláněl hlavu, mohlo poskytnout životně důležitou informaci pro protivýpad a klamný manévr.
Červené dveře se s rachotem otevřely.
Vystoupil z nich vysoký, svalnatý muž s vyholenou hlavou a tmavýma, vpadlýma očima. Pokožku měl zbarvenou červeně, jakoby vlivem elakky, ale Feyd-Rautha věděl, že je natřená červenou barvou. Na sobě měl zelený trikot á rudý pás s pološtítem - šipka na pásu ukazovala doleva a to znamenalo, že štít chrání levou polovinu těla. Nůž držel tak, jako se drží meč. Nakláněl ho mírně dopředu, jak se sluší na zkušeného bojovníka. Pomalu postupoval do arény a bokem, chráněným štítem, se natáčel ke skupině u dveří prozíravosti.
»Nelíbí se mi, jak tenhle vypadá,« vyjádřil svoje mínění jeden z Rauthových pomocníků. »Jste si jist, že je nadrogován, můj pane?«
»Má správnou barvu,« odvětil Feyd-Rautha.
»Ale zaujal postoj, jako by nebyl,« upozornil jiný pomocník. Feyd-Rautha udělal na písku dva kroky vpřed a pozorně si otroka prohlížel.
»Co si to udělal na paži?« zeptal se jeden z pomocníků.
Feyd-Rautha soustředil pozornost na krvavý šrám na předloktí, očima sklouzl po ruce dolů, šrám vedl k levé straně zeleného tílka. Byl tam krví načmáraný obrazec; stylizovaný obrys jestřába.
Jestřáb!
Feyd-Rautha vzhlédl do tmavých, zapadlých očí a zjistil, že z nich čiší neobvyklá ostražitost.
Je to jeden z bojovníků vévody Atreida, které jsme zajali na Arrakisu, uvědomil si Feyd-Rautha. Žádný obyčejný gladiátor! Náhle ho zamrazilo a napadlo ho, zda Hawat nevymyslel pro tuto arénu ještě jeden plán - úskok v úskoku jiných úskoků. A jedině hlavní cvičitel by za to všechno mohl!
Vedle ucha se mu ozval hlas jeho šéfa pomocníků: »Nelíbí se mi, můj pane, jak vypadá. Dovolte mi, abych ho vyzkoušel a zasekl mu do paže jednu nebo dvě banderilly.«
»Zaseknu mu svoje vlastní banderilly,« odmítl Feyd-Rautha. Vzal si od pomocníka dvojici dlouhých tyček s háčky na konci a potěžkal je, aby zjistil, jak jsou vyvážené. Háčky měly být napuštěné drogou - avšak tentokrát nebyly. Šéf pomocníků by kvůli tomuhle mohl přijít o hlavu. Ale to vše bylo součástí plánu.
»Vyjdeš z arény jako hrdina.« ujistil ho tehdy Hawat. »Zabiješ svého gladiátora v rovnocenném boji a navzdory zradě. Mistr otrokář bude popraven a na jeho místo nastoupí tvůj člověk.«
Feyd-Rautha postoupil do arény o dalších pět kroků. Chtěl si otroka pozorné prohlédnout. Věděl, že znalci v ochozech si již uvědomili, že zde něco nehraje. Gladiátor měl přesné takovou barvu pokožky jako člověk nadávkovaný elakkou, ale tenhle stál pevně a nechvět se. Afficionados si nyní budou mezi sebou šeptat: »Koukněte, jak stojí. Měl by se pohybovat - útočit nebo ustupovat. Koukněte, jak sbírá sílu, jak vyčkává. Vyčkávat by neměl.«
Feyd-Rautha pocítil, jak se ho zmocňuje vzrušení. Ať si Hawat kuje zradu, řekl si, tohoto otroka dokážu zvládnout. A tentokrát je to dlouhý nůž, který je napuštěn jedem, nikoli krátký. O tom ani Hawat neví.
»Hej, Harkonnene!« zvolal otrok. »Jsi připraven zemřít?«
Arénu sevřelo mrtvolné ticho. Výzvy otroci nevykřikovali! Feyd-Rautha nyní již dobře viděl gladiátorovi do očí, v nichž spatřil chladnokrevnou krutost ze zoufalství. Povšiml si, jak ten člověk stojí, uvolněně a v pohotovosti, svaly připravené na vítězství. Hawat zařídil, aby tento otrok prostřednictvím jiného otroka dostal tajný vzkaz: Budeš mít skutečnou možnost zabít baronova následníka. Takto to bylo v plánu, který tehdy připravili.

Nevýrazný úsměv sevřel Feydu-Rauthovi ústa. V tom, jak gladiátor stál, spatřoval úspěch pro svoje záměry, a pozvedl banderilly.
»Hej! Hej!« vyzýval gladiátor a opatrně postoupil o dva kroky.
Teď už si to v hledišti nikdo nemůže vykládat jinak, uvědomil si Feyd Rautha.
Tento otrok měl být zčásti ochromen elakkou, která vyvolává hrůzu. Každý jeho pohyb měl prozrazovat, že je vnitřně přesvědčen, že nemá žádnou naději - že nemůže zvítězit. Měl mít plnou hlavu příběhů o nejrůznějších jedech, které si na-baron vybíral pro otrávení nože v ruce s bílou rukavicí. Feyd-Rautha nikdy nezabíjel rychle; s potěšením předváděl vzácné jedy, zůstával v aréně, aby na svíjející se oběti poukazoval na zajímavé vedlejší účinky jedu. Tento otrok strach měl, ale nebyl ochromen hrůzou.
Feyd-Rautha pozvedl vysoko banderilly a kývl hlavou téměř jako na pozdrav.
Gladiátor udeřil.
Jeho klamný manévr a obranný protivýpad patřily k těm nejlepším, jaké kdy Feyd-Rautha viděl. Načasovaný úder z boku minul jen o vlas místo, v němž by přesekl šlachy na jeho levé noze.
Feyd-Rautha odtančil a zanechal za sebou banderillu zabodnutou do pravého předloktí otroka, s háčky zabořenými hluboko do masa, odkud je nemohl nikdo vytrhnout, aniž by porušil šlachy.
Nad hlediště se vzneslo spontánní vydechnutí.
Ten zvuk rozehřál Feyda-Rauthu radostným vzrušením.
Věděl, jak jeho strýci je, když tam nahoře sedí s Fenringovými, pozorovateli od imperiálního dvora, vedle sebe. Průběh zápasu nesměl nikdo narušovat. Před očima svědků musely být všechny formality dodrženy. A pro všechno, co se děje v aréně, bude mít baron jen jediné vysvětlení - je to hrozba jemu samotnému.
Otrok poodstoupil, nůž držel v zubech a stužkou si přivázal banderillu k paži. »Tvoje jehly ani necítím!« vykřikl a znovu se kradl vpřed s nožem připraveným k akci, s levým bokem natočeným dopředu a tělem prohnutým dozadu, aby co nejvíce jeho povrchu bylo chráněno pološtítem.
Ani toto počínání galériím neuniklo. Z rodinných lóží zazněly pronikavé výkřiky. Sekundanti Feyda-Rauthy volali, zda je nepotřebuje. Pokynem ruky je odkázal zpět ke dveřím prozíravosti.
Předvedu jim podívanou, jakou ještě nikdy neviděli, slíbil si Feyd-Rautha. Žádné krotké zabíjení, kdy mohou pohodlně sedět a obdivovat styl. Musí to být něco, co jim pěkně pocuchá vnitřnosti. Až se stanu baronem, vzpomenou si na tento den, a díky tomuto dni v každém z nich zůstane strach - strach ze mě.
Gladiátor se sunul vpřed pohybem připomínajícím chůzi kraba a Feyd-Rautha před ním pomalu ustupoval. Pod nohama jim skřípal písek. Feyd-Rautha slyšel, jak otrok těžce oddychuje, cítil svůj vlastní pot a nevýrazný pach krve ve vzduchu.
Baronův synovec ustupoval stále stejným tempem, stáčel se přitom doprava a svou druhou banderillu měl připravenou k zásahu. Otrok se zhoupl do strany, Feyd-Rautha naznačil klopýtnutí a z galérií se ozval pronikavý výkřik.
Otrok znovu udeřil.
To je ale bojovník, pomyslel si Feyd-Rautha, když uskakoval stranou. Zachránila ho pouze rychlost mládí, ale svou druhou banderillu stačil zabořit do deltového svalu otrokovy pravé ruky.
Z galérií se snesl pronikavý jásot.
Teď mě povzbuzují, uvědomil si Feyd-Rautha. V těch hlasech slyšel divokost, přesně jak to předpověděl Hawat. Takovým způsobem ještě nikdy žádného jiného bojovníka z rodu nepovzbuzovali. A s příchutí krutosti si vzpomněl na to, co mu řekl Hawat: »Člověku snadněji nažene hrůzu takový nepřítel, kterého obdivuje.«
Feyd-Rautha se svižným krokem přesunul do středu arény, kam všichni dobře viděli. Vytáhl dlouhý nůž, přikrčil se a vyčkával, až k němu otrok zamíří.
Ten se zdržel jen tak dlouho, aby si přivázal druhou banderillu těsně k pokožce, ale pak vyrazil k útoku.
Ať rodina vidí, co dovedu, pomyslel si Feyd-Rautha. Jsem jejich nepřítelem: ať si myslí, že jsem takový, jakého mě nyní uvidí.
Vytasil krátký nůž.
»Nebojím se tě, ty harkonnenská svině,« zvolal gladiátor. »Tvoje mučení mrtvého člověka nemůže bolet. Mohu zemřít svým vlastním nožem dřív, než se mě pomocník dotkne. Ale ty budeš mrtev vedle mě!«

Feyd-Rautha vycenil zuby v úsměvu a vytáhl nyní dlouhý nůž, ten s jedem. »Zkus tenhle,« vykřikl a naznačil výpad s krátkým nožem v druhé ruce.
Otrok si přehodil nůž do druhé ruky, kryl se a oplatil klamný výpad, aby zachytil jeho krátký nůž, který měl být podle tradice napuštěn jedem.
»Zemřeš, Harkonnene,« vydechl gladiátor.
Bojovali a pohybovali se po písku ze strany na stranu. Když se Feydův štít dotkl otrokova pološtítu, vzplál v místě kontaktu modrý doutnavý výboj. Vzduch kolem nich se vyplňoval ozónem ze štítů.
»Zemři na svůj vlastní jed!« procedil otrok.
Začal stlačovat ruku s bílou rukavicí a odtlačoval od sebe nůž, o němž se domníval, že je napuštěn jedem.
Ať se nyní dívají, řekl si Feyd-Rautha. Bodl dlouhým nožem dolů, ale pocítil, jak nůž beznadějně narazil na banderillu přitisknutou k otrokově paži.
Feyd-Rautha propadl na chvíli zoufalství. Nenapadlo ho, že by banderilly mohly poskytnout protivníkovi výhodu, že by mu mohly poskytnout další ochranu. A jakou měl gladiátor sílu! Krátký nůž se neúprosně přibližoval k jeho tělu, a Feyd-Rautha si jasně uvědomil, že člověka může zabít i neotrávený nůž.
»Bídáku!« vydechl Feyd-Rautha.
Na toto klíčové slovo reagovaly gladiátorovy svaly chvilkovou¨ochablostí a to Feydu-Rauthovi stačilo. Rozevřel se mezi nimi prostor dostatečný pro dlouhý nůž, otrávená špička nože se mihla a do otrokovy hrudi vykreslila rudou čáru. Jed vyvolal okamžitou smrtelnou křeč. Otrok potácivě poodstoupil.
Teď ať se moje vážená rodina dívá, pomyslil si Feyd-Rautha. Ať má před očima tohoto otroka, který se pokusil odvrátit od sebe nůž, o němž se domníval, že je otráven, a použít ho proti mně. Ať se diví, jak se do této arény mohl dostat otrok připravený pokusit se o něco takového. A ať jim navždy zůstane v paměti, že nikdy si nemohou být jisti, v které ruce přináším jed.
Feyd-Rautha stál a beze slova pozoroval zpomalené pohyby otroka. Odráželo se v nich postupné uvědomění. Otrok měl nyní v obličeji vepsán výraz, který každý, kdo se na něho díval, musel poznat. Byla v něm vepsána smrt: Otrok věděl, že za ním přišla smrt, a věděl, jak za ním přišla. Jedem byl napuštěn nepravý nůž.
»Ty!« zasténal otrok.
Feyd-Rautha se odtáhl, aby přenechal prostor smrti. Plný účinek paralyzující složky jedu se měl sice teprve dostavit, ale to, jak pomalu se poraněný pohyboval, dokazovalo, že se stále více projevuje.
Otrok postoupil vrávoravě vpřed, jako by ho někdo vlekl na provaze. Každý jeho plíživý krok byl pouze krokem v jeho vesmíru. Nůž dosud držel pevně, ale hrot nože se chvěl.
»Jednoho... dne... někdo... z nás... tě... dostane,« pronesl a ztěžka lapal po dechu.
Ústa mu zkřivila nevýrazná grimasa vyjadřující zármutek. Klesl do sedu, natáhl se na písek, odvalil se od Feyda-Rauthy a znehybněl. Jeho obličej zůstal zabořený do písku.
Aréna ani nedýchala, když se k němu Feyd-Rautha přiblížil, zasunul špičku nohy pod jeho tělo a překulil ho na záda, aby z galérií bylo dobře vidět, jak začne jed křivit jeho obličej a napínat svaly. Ale bylo vidět pouze to, že z hrudi gladiátora vyčnívá jeho vlastní nůž.
Do zklamání, které Feyd-Rautha pocítil, pronikl i určitý obdiv k úsilí, jaké otrok vyvinul, aby předešel ochromení tím, že se sám zabil. S obdivem se dostavilo pochopení, že se zde ukázalo něco, čeho je třeba skutečně se bát.
To, co dělá z člověka nadčlověka, je přímo úděsné.
Přes závoj zahloubání nad touto myšlenkou začal Feyd-Rautha vnímat, že z míst na stání a z galérií kolem něho vytryskla bouře jásotu. Všichni ho nadšeně zahrnovali ovacemi.
Feyd-Rautha se otočil a vzhlédl.
Nadšením šíleli všichni kromě barona, který seděl s bradou zabořenou do dlaně a hluboce přemýšlel, a hraběte a jeho lady, kteří se na něho přes masku z úsměvů pozorně dívali.
Hrabě Fenring se otočil ke své lady a pronesl: »Eh-h-h-h-am-m-m, je šikovný, am-m-m-m, ten mladý muž. Že, mm-m-m-m, má drahá?«
»Má velmi rychlé, eh-h-h, synaptické reakce,« konstatovala.
Baron zaletěl pohledem na lady, na hraběte, ale pak opět věnoval pozornost aréně a pomyslel si: Tak

blízko se dosrat k jednomu z mých nejbližších! Jeho strach začal ustupovat zuřivosti. Hlavního cvičitele dám dnes v noci pomalu upálit k smrti..., a jestli hrabě a jeho lady v tom měli prsty...
Konverzaci v baronově lóži vnímal Feyd-Rautha pouze jako gestikulaci, hlasy zanikly v dupotu nohou a ve skandování, které se ozývalo kolem dokola:
»Hlavu! Hlavu! Hlavu! Hlavu!«
Baron se zakabonil, když viděl, jak se na něho Feyd-Rautha obrátil. Jen s obtížemi ovládl svůj vztek a pak mladému muži stojícímu v aréně vedle roztaženého těla otroka malátně pokynul rukou. Dejte tomu chlapci hlavu. Zaslouží si ji už proto, že odhalil hlavního cvičitele.
Když Feyd-Rautha spatřil gesto znamenající souhlas, rozhodl se: Oni si myslí, že mi prokazují čest. Nechť vidí, co si myslím já!
Zahlédl, že k němu zamířili jeho pomocnici s pilkovým nožem. Mávl rukou na znamení, aby se vrátili, a když zaváhali, svůj pokyn opakoval. Myslí si, že mi prokážou čest pouhou hlavou! pomyslel si rozhořčené. Sehnul se a zkřížil gladiátorovi jeho ruce na prsou kolem vyčnívající rukojeti nože, pak vytáhl z jeho těla nůž a vložil jej do ochablých rukou.
To vše trvalo jen krátký okamžik, a když se narovnal, kývl na svoje pomocníky. »Pohřběte toho otroka tak, jak zde leží, s nožem v rukou,« nakázal. »Zasloužil si to.«
Ve zlaté lóži se hrabě Fenring naklonil těsně k baronovi, aby poznamenal: »Ušlechtilé gesto, opravdu ušlechtilé - skutečná bravura. Váš synovec má styl i odvahu.«
»Ale tím, že odmítá hlavu, uráží lid,« zabručel baron.
»V žádném případě,« namítla lady Fenringová. Otočila se a pohlédla na řady kolem nich.
A baron si přitom povšiml linie jejího krku - opravdu nádherného vlnění svalů - jako u mladého chlapce.
»Těm se líbí, co váš synovec udělal,« dodala.
Když význam toho, co učinil Feyd-Rautha, pronikal až k nejvzdálenějším řadám, když se lidé dívali, jak pomocníci odnášejí neporušené tělo mrtvého gladiátora, baron zkoumavě pozoroval publikum a uvědomil si, že lady Fenringová odhadla reakci lidí správně. Ti jako by zdivočeli, vzájemně se tloukli, vřískali a dupali.
Budu muset nařídit veřejnou oslavu. Člověk nemůže posílat domů lidi v takovém stavu, s nevybitou energií. Musí vidět, že jejich radostnou náladu sdílím, usoudil baron unaveně. Dal své stráži znamení rukou, a vlajkonoš nad nimi sklonil oranžovou trojúhelníkovou vlajku Harkonnenů nad lóži - jednou, dvakrát, třikrát - pokyn k veřejné oslavě.
Feyd-Rautha zamířil přes arénu a zůstal stát pod zlatou lóží, nože měl v pochvách, ruce spuštěny podél těla. Zvolal tak, aby přehlušil neutuchající šílenství: »Oslava, strýčku?«
Hluk začal utichat, když si lidé jejich rozhovoru povšimli.
»Na tvoji počest, Feyde!« odpověděl mu baron zvučně. A znovu dal pokyn, aby se trojúhelníková vlajka na pokyn k oslavě snesla dolů.
Na protější straně arény byly spuštěny bariéry a do arény seskakovali mladí lidé a úprkem běželi k Feydu-Rauthovi.
»Barone, vy jste nařídil, aby spustili bariéry?« zeptal se hrabě.
»Tomu mládenci nikdo neublíží,« odvětil baron. »Je z něho hrdina.«
První z valících se lidí dospěli k Feydu-Rauthovi, zvedli ho na ramena a pochodovali s ním kolem arény.
»Dnes večer by se mohl procházet nejubožejšími čtvrtěmi Harka beze zbraně a bez štítu,« dodal baron.
»Dali by mu poslední jídlo a pití, jen aby mohli být v jeho společnosti.« Pak se odstrčil od sedadla a svoji hmotnost svěřil suspenzorům. »Omluvte mě, prosím. Jisté záležitosti vyžadují, abych se jim bez prodlení věnoval. Do tvrze vás doprovodí stráž.«
Hrabě povstal a uklonil se. »Jisté, barone. Na slavnost se těšíme. Ještě nikdy jsem neviděl, eh-h-hm-m, harkonnenskou oslavu.«
»Ach ano,« řekl baron, »oslavu.« Otočil se, a když zamířil z lóže k soukromému východu, obklopili ho příslušníci osobní stráže.
Kapitán stráže se uklonil hraběti Fenringovi. »Jaké jsou vaše rozkazy, můj pane?«
»Počkáme zde, eh-h-h, než nejhorší tlačenice, am-m-m, pomine,« řekl hrabě.
»Ano, můj pane.«

Kapitán se odpoklonkoval o tři kroky. Hrabě Fenring se natočil obličejem ke své lady a promluvil jejich rychlou kódovanou řečí: »Samozřejmě že jsi to pochopila.«
Odpověděla stejnou rychlou řečí: »Ten mládenec věděl, že gladiátor nebude nadrogován. Byl tam okamžik strachu, to ano, ale ne překvapení.«
»Bylo to naplánováno,« pokračoval. »Celé představení.«
»Nepochybné.«
»Zavání to Hawatem.«
»To ano,« souhlasila.
»Nedávno jsem požadoval, aby baron Hawata zlikvidoval.«
»To byla chyba, drahoušku.«
»Teď to chápu.«
»Harkonnenové mohou mít vbrzku nového barona.«
»Jestli to Hawat plánuje.«
»To pravdivě prokáže zkouška,« řekla. »Ten mladý se bude snadněji ovládat.«
»Námi..., po dnešní noci,« doplnila.
»Nepředpokládáš, že bude obtížné ho svést, ty moje chovná maminko?«
»Ne, miláčku. Viděl jsi, jak se na mě díval.«
»Ano, a teď chápu, proč tu rodovou linii musíme mít.«
»To je dobře. Je zřejmé, že na něho musíme mít prostředek k ovládání. Abych ho přizpůsobila, zasadím mu do nejhlubšího já nezbytné fráze pro pranu a bindú.«
»Odjedeme co nejdříve - jakmile budeš mít jistotu,« navrhl. Zachvěla se. »Každopádně. Ani nápad, abych na této hrozné planetě prožívala těhotenství.«
»Děláme to ve jménu lidskosti,« poznamenal.
»Ty máš snadnější úlohu,« namítla.
»Existují určité starodávné předsudky, které přemáhám,« povzdechl. »Jsou naprosto primitivní, to ano.«
»Ubožáčku,« ztišila hlas a pohladila ho po tváři. »Vždyť víš, že tohle je jediný způsob, jak spolehlivě tuto krevní linii zachránit.«
»Docela chápu to, co děláme,« řekl chraptivě.
»Podaří se nám to.«
»Pocit viny začíná jako pocit neúspěchu,« připomenul.
»Nijak se neproviníme,« odpověděla. »Jen hypnoligatura psychiky Feyda-Rauthy a jeho dítě v mém lůně - pak vypadneme.«
»Ten jeho strýc,« řekl. »Viděla jsi už někdy takovou deformaci?«
»Je hodně krutý,« uznala, »ale jeho synovec by klidně mohl vyrůst v něco ještě horšího.«
»Díky svému strýci. Víš, když tak člověk uvažuje o tom, co by z toho mládence mohlo být, kdyby měl jinou výchovu - kdyby měl třeba vzor v atreidských zásadách.«
»Je to smutné,« souhlasila.
»Kéž bychom tak mohli zachránit jak atreidského, tak tohoto mládence. Podle toho, co jsem o mladém Paulovi slyšel - byl to velice obdivuhodný mládenec, představoval dobré spojení výchovy a výcviku.« Potřásl hlavou.
»Existuje jedno benegesseritské rčení,« řekla.
»Vy máte rčení na všechno!« protestoval.
»Toto se ti bude líbit,« slíbila. »Zní: "Nepovažuj člověka za mrtvého, dokud neuvidíš jeho tělo. Ale i pak se můžeš dopustit omylu."«

V Době rozjímání nám Muad'Dib říká, že skutečný začátek svého vzděláni spatřuje v prvních střetech se základními požadavky života na Arrakisu. Tehdy se naučil, jak napichovat písek, aby předpověděl počasí, naučil se řeči větru zabodávajícího jehličky do kůže, poučil se, jak svědivě může šupat písek v nose, jak shromažďovat vzácnou vlhkost svého těla kolem sebe a střežit ji a uchovávat. Když se jeho oči zbarvily lbádovou modří, zvládl umění šakobsy.

STILGAROVA PŘEDMLUVA K DÍLU MUAD'DIB, ČLOVĚK OD PRINCEZNY IRULÁN

Stilgarovu jednotku, vracející se do síče se dvěma ztracenci nalezenými v poušti, zastihlo blednoucí světlo Prvního měsíce při namáhavém výstupu z kotliny. Postavy v pláštích poháněla vpřed vůně domova. Šedivá linie rozbřesku svítila za nimi nejjasněji ve skalním výřezu, který na jejich přírodním kalendáři z horizontu označoval prostředek podzimu, měsíc kaprok.
Úpatí útesu pokrývaly listy otrhané větrem, které tam nashromáždily děti ze síče, ale zvuky, které vydávala jednotka, když přes ně procházela, se nedaly odlišit od přirozeného šumu noci (s výjimkou občasných tápavých kroků Paula a jeho matky).
Paul si stíral z čela pot promísený pískem, když ucítil, že ho někdo zatahal za paži, a uslyšel, jak Chani sykavě říká: »Udělej, co jsem ti řekla, přetáhni si záhyb kápě přes čelo! Nech si odkryté pouze oči. Zbytečně ztrácíš vlhkost.«
Rozkaz, pronesený za nimi šeptem, nabádal, aby mlčeli: »Poušť vás slyší!«
Z vysokých skal k nim dolehly jasné tóny ptačího zpěvu. Jednotka se zastavila a Paul vycítil náhlé napětí. Ze skal se ozvaly tiché údery, zvuk, který nebyl hlasitější než poskakování myší v písku.
Znovu zazněl ptačí zpěv.
Řadami jednotky proběhl vzruch. A přes písek k nim znovu proniklo to jakoby myší dupání.
Ještě jednou zazněl ptačí zpěv.
Jednotka pokračovala ve své namáhavé cestě vzhůru do rozsedliny ve skalách, ale nyní fremeni jako by ani nedýchali, a Paul zpozorněl. Pokradmu se díval na Chani a ta mu připadala duchem vzdálená, ponořená sama do sebe.
Nyní měli pod nohama skálu, objalo je tiché šustění šedivých plášťů. Paul vycítil, že napětí povolilo, ale to ohleduplné ticho Chani a ostatním zůstalo. Kráčel za obrysem stínu před sebou - nahoru po schodech, kolem rohu, po dalších schodech, do průchodu, dvěma dveřmi s pečetěmi proti úniku vlhkostí a do úzké chodby se žlutými skalními stěnami a stropem, kterou osvětlovaly iluminační koule.
Všude kolem sebe Paul viděl, jak si fremeni spěšně odhazují kápě dozadu, odstraňují nosní filtvaty a zhluboka se nadechují. Někdo hlasitě povzdechl. Paul se ohlédl po Chani a zjistil, že zmizela. Ocitl se v sevření postav v pláštích. Někdo do něho strčil, ale omluvil se. »Promiň, Usúle. Je tu hrozná tlačenice! Je to tak pokaždé.«
Zleva se k Paulovi natočil úzký, vousatý obličej muže, kterému říkali Farok. Temné modré oči plné prachu vypadaly pod iluminačními koulemi ještě tmavší. »Odhrň si kápi, Usúle,« řekl Farok. »Jsi doma.«
Paul si vyňal z nosu filtvaty a odsunul roušku. Ucítil směsici všeho, co tu bylo: nemytá těla, zbytky po destilaci odpadní vody a výkalů, všudypřítomný kyselý pach člověčiny a nad tím vším vířivé závany koření a koření podobných látek.
»Proč čekáme, Faroku?« otázal se Paul.
»Asi až přijde Ctihodná matka. Slyšel jsi ten vzkaz - chudák Chani.«
Chudák Chani? divil se Paul v duchu. Rozhlédl se kolem a říkal si, kde asi je - a kam se v té tlačenici dostala jeho matka.
Farok se zhluboka nadechl. »Tak voní domov,« poznamenal.
Paul zjistil, že se Farok z toho hrozného zápachu ve vzduchu skutečně raduje, že v jeho hlase není po ironii ani stopa. Pak zaslechl, jak si jeho matka odkašlala, a zástupem lidí namačkaných k sobě zaletěl k němu zepředu její hlas: »Kolik rozmanitých pachů je ve vašem síči, Stilgare. Vidím, že hodně pracujete s kořením..., vyrábíte papír..., plastické hmoty... a nejsou tohle chemické výbušniny?«
»To vše poznáš z toho, co cítíš?« to se ptal jiný mužský hlas.
A Paul si uvědomil, že jeho matka mluví jenom proto, aby si na ty čichové vjemy rychle zvykl.
V čele skupiny to zavířilo vzruchem, fremeni jako by tajili dech, a Paul slyšel, jak od čela postupuje vzrušené šeptání: »Je to tedy pravda - Liet je mrtev.«
Liet, uvědomil si Paul, Chani, Lietova dcera. Útržky do sebe zapadly. Liet bylo planetologovo fremenské jméno.

Paul pohlédl na Faroka a zeptal se: »Liet, který je znám jako Kynes?«
»Existuje jenom jeden Liet,« odvětil Farok.
Paul se odvrátil. Takže Liet-Kynes je mrtev, pomyslel si.
Harkonnenova proradnost,« kdosi sykl. »Udělali to tak, aby to vypadalo jako nešťastná náhoda..., ztracený v poušti..., toptéra se zřítila...«
Paula zalila náhlá vlna hněvu. Člověk, který se k ním zachoval jako přítel, pomáhal jim, aby se zachránili před harkonnenskými lovci, člověk, který vyslal svoje fremenské kohorty, aby pátraly po dvou ztracencích v poušti..., stal se další obětí Harkonnenů.
»Usúl prahne po pomstě?« otázal se Farok.
Dříve než stačil Paul odpovědět, ozvalo se tiché zvolání a celá jednotka prudce vyrazila vpřed do širší síně a vlekla přitom Paula s sebou. Paul zjistil, že se octl na volném prostranství před Stilgarem a zvláštní ženou, která měla na sobě zářivé oranžové a zelené pláštěnkové šaty. Ruce měla až k ramenům nahé a Paul poznal, že neoblékala filtršaty. Její pokožka byla světle olivové barvy. Dozadu z vysokého čela vyčesané vlasy jen zdůrazňovaly její vystouplé lícní kosti a orlí nos mezi sytě temnýma očima.
Otočila se k němu a Paul si povšiml, že se jí na uších houpají zlaté náušnice a na nich navlečené vodní štítky.
»Tenhle porazil mého Jamise?« zeptala se důrazně.
»Bud zticha, Harah,« napomenul ji Stilgar. »Vyvolal to Jamis - to on se dovolával výzvy tahaddí al-barhán.«
»Vždyť je to ještě kluk!« zvolala. Prudce potřásla hlavou, až vodní štítky zacinkaly. »Moje děti připravilo o otce další dítě? To jistě byla nešťastná náhoda!«
»Usúle, kolik máš roků?« otázal se Stilgar.
»Patnáct, podle standardního času,« odvětil Paul.
Stilgar přeletěl očima celou jednotku. »Je mezi vámi někdo, kdo by se mě odvážil vyzvat?«
Ticho.
Stilgar se vrátil pohledem k Harah. »Dokud se nenaučím jejich čarodějným způsobům, ani já bych ho nevyzval.«
Upřeně se na něj zadívala. »Ale...«
»Viděla jsi tu dost neobvyklou ženu, která šla s Chani za Ctihodnou matkou?« zeptal se Stilgar. »To je sajadína, matka tohoto mládence. Ona a její syn jsou mistry v čarodějných způsobech vedení boje.«
»Lisán al-Gharib,« zašeptala Harah. Když se obrátila opět k Paulovi, v očích se jí usadila posvátná úcta s bázní.
Zase ta legenda, pomyslel si Paul.
»Možná,« opáčil Stilgar. »I když se to ještě nepodrobilo zkoušce.« Pak věnoval svou pozornost opět Paulovi. »Podle našich zvyklostí, Paule, přebíráš tímto okamžikem odpovědnost za Jamisovu ženu a za jeho dva syny. Jeho jali..., jeho komnaty jsou tvoje. Patří ti jeho kávová souprava... a tahle jeho žena.«
Paul si pozorně Harah prohlížel a divil se: Proč svého muže neoplakává? Proč nedává najevo, že mě nenávidí? Náhle si uvědomil, že se na něho fremeni upřeně dívají a čekají.
Někdo zašeptal: »Máme ještě práci. Pověz, jak ji přijímáš?«
Ozval se Stilgar: »Přijímáš Harah jako ženu, nebo jako služebnici?«
Harah pozvedla paže a otáčela se na jedné patě. »Jsem ještě mladá, Usúle. Říká se, že dosud vypadám tak mladě, jako v době, když jsem byla s Geoffem..., než ho Jamis přemohl.«
Jamis zabil jiného, aby ji získal, uvědomil si Paul.
»Jestliže ji přijmu jako služebnici,« otázal se Paul, »mohu později rozhodnutí změnit?«
»Do roka můžeš svoje rozhodnutí změnit,« vysvětloval Stilgar. »Pak se z ní stane svobodná žena a bude si moci vybrat podle svého..., nebo do té doby jí můžeš dát svolení, aby si vybrala podle svého. Ale tak či onak, po dobu jednoho roku za ni přebíráš odpovědnost..., za Jamisovy syny budeš mít určitou odpovědnost vždycky.«
»Přijímám ji jako služebnici,« rozhodl se Paul.
Harah dupla nohou a hněvivě potřásla rameny. »Jsem přece mladá.«
Stilgar pohlédl na Paula a uznale pronesl: »U člověka, který by měl vést, je obezřelost cenným

povahovým rysem.«
»Jsem přece mladá!« opakovala Harah.
»Buď zticha!« poručil Stilgar. »To, co za něco stojí, přetrvá. Zaveď Usúla do jeho komnat a postarej se, aby se převlékl do čistého oděvu a odpočinul si.«
»Oh-h-h-h!« vzlykla.
Paul ji zaregistroval natolik, že si o ní udělal první představu. Vycítil, že muži kolem jsou netrpěliví, pochopil, že je čekají další povinnosti. Říkal si, jestli by se neměl ještě zeptat, kde je jeho matka a Chani, ale podle Stilgarova nervózního držení těla usoudil, že by se dopustil chyby.
Pohlédl Harah do obličeje a do hlasu vložil takové zabarvení a chvění, že zdůraznil její strach a úctu: »Zaveď mě do mých komnat, Harah! O tvém mládí si promluvíme jindy.«
Poodstoupila o dva kroky a vrhla na Stilgara poplašený, letmý pohled. »Má takový divný hlas « řekla chraptivě.
»Stilgare,« promluvil znovu Paul, »Chanině otci jsem hluboce zavázán. Kdybych mohl něco...«
»To se rozhodne v radě,« přerušil ho Stilgar. »Tam můžeš promluvit.« Kývl hlavou na znamení, že může odejít, otočil se a odcházel následován ostatními.
Paul uchopil Harah za paži a pocítil, jak na dotek její pokožka chladí a jak se jí chvěje ruka. »Neublížím ti, Harah,« řekl. »Zaveď mě do našich komnat.« A vložil do hlasu uklidňující tóny.
»Neodvrhneš mě, až rok uplyne?« otázala se. »Vím určitě, že jsem tak mladá, jak jsem kdysi bývala.«
»Pokud budu naživu, budeš mít vedle mne svoje místo,« ujistil ji a pustil její paži. »Teď už pojď. Kde jsou naše komnaty?« Otočila se, vedla ho průchodem a po odbočení doprava do široké chodby, kterou shora osvětlovaly iluminační koule rozmístěné ve stejných vzdálenostech od sebe. Kamenná podlaha byla hladká a pečlivě vyčištěná od písku.
Paul zrychlil, aby se dostal vedle ní. Když spolu kráčeli, pátravě si prohlížel její ostře řezaný profil. »Ty ke mně necítíš nenávist, Harah?«
Přikývla na pozdrav klubku dětí, které na ně zvědavě civěly ze zvýšené terasy boční chodby. »Proč bych tě měla nenávidět?«
Paul zahlédl za dětmi obrysy dospělých, částečně skrytých fóliovými závěsy. »Jamise jsem... přemohl.«
»Stilgar říkal, že proběhl obřad a že jsi Jamisův přítel.« Pohlédla na něho úkosem, ale krátce. »Taky říkal, že jsi věnoval mrtvému vlhkost. Je to pravda?«
»Ano.«
»Je to víc, než udělám já..., než mohu udělat.«
»Ty ho nebudeš oplakávat?«
»Až nastane smuteční čas, budu pro něho truchlit.«
Prošli kolem klenutého otvoru do velké, jasně osvětlené místnosti. Paul si stačil povšimnout, že v ní pracují muži a ženy na strojích umístěných na stojanech. Zdálo se mu, že v jejich pohybech je přemíra naléhavosti.
»Co tam dělají?« zeptal se.
Krátce se ohlédla, a když minuli obloukový otvor, odpověděla: »To je výroba plastů. Spěchají, aby vyrobili co nejvíc, než odtud zmizíme. Pro naše rostliny potřebujeme hodně sběračů rosy.«
»Zmizíme?«
»Musíme, dokud nás ti hrdlořezové nepřestanou pronásledovat, nebo dokud je někdo z naší země nevyžene.«
Paul se přistihl, že klopýtl, když se ho dotkl uvězněný okamžik času. Vzpomněl si na úryvek, na vizuální projekci jasnozřivosti - ale bylo to zpřeházené, jako filmový střih. Drobné útržky jeho jasnozřivé paměti nevypadaly přesné tak, jak si je pamatoval.
»Pronásledují nás sardaukaři,« poznamenal.
»Nenajdou toho příliš, snad jeden dva prázdné síče,« řekla. »Ale najdou svůj podíl smrti na písku. «
»Tento síč objeví?« zeptal se.
»Pravděpodobně ano.«
»A přesto věnujeme čas na...« Pokynul hlavou směrem k obloukovému otvoru, teď už vzdálenému.
»...přesto vyrábíme... sběrače rosy?«

»Výsadba pokračuje.«
»Co to jsou sběrače rosy?« otázal se.
V jejím pohledu se zračilo překvapení. »Copak vás nic neučili v... tom, co je tam, odkud přicházíš?«
»Nic o sběračích rosy.«
»Haj!« zvolala a v tom jediném slově se skrývala celá konverzace.
»No, tak co to je?«
»Každý keř, každá travina, kterou venku v ergu vidíš,« začala, »jak si myslíš, že vegetuje, když je tam necháme? Každý exemplář je co nejpečlivěji zasazen do malé prohlubně. Prohlubně jsou vyloženy oválky z chromoplastiku. Když na ně dopadá světlo, jsou bílé, můžeš vidět, jak se za svítání lesknou, když se budeš dívat z velké výšky. Bílá odráží světlo. Ale když se naše otcovské slunce s námi rozloučí, chromoplastik se ve tmě stane průhledný. Velice rychle se ochladí. Na jeho povrchu se sráží vzdušná vlhkost, stéká dolů a udržuje naše rostliny při životě.«
»Sběrače rosy,« zamumlal. Krásná jednoduchost takového principu ho potěšila.
»Pro Jamise budu truchlit, až na to bude příhodná doba,« řekla, jako by jí v hlavě dosud kroužila jeho dřívější otázka. »Jamis byl dobrý člověk, to byl, ale rychle se rozčílil. Jamis se o nás staral dobře, to ano, a děti ho zbožňovaly. Nedělal žádné rozdíly mezi Geoffovým chlapcem, mým prvorozeným, a svým vlastním synem.« Otočila se na Paula s důrazným otazníkem v očích. »Usúle, bude to u tebe také tak?«
»My takový problém nemáme.«
»Ale když...«
»Harah!« Ostří jeho hlasu ji donutilo stáhnout se do sebe.
Minuli další jasně osvětlenou halu, do níž bylo vidět klenutým otvorem na levé straně. »Co tam vyrábějí?« chtěl vědět. »Opravují tkací stroje,« odvětila. »Ale musejí to tam do dnešního večera demontovat.« Ukázala na chodbu odbočující doleva. »Za touto chodbou je výrobna potravin a údržba filtršatů.« Pohlédla na Paula. »Tvoje filtršaty vypadají jako nové. Ale až budou potřebovat opravu, docela to umím.«
Nyní začali potkávat víc lidí a seskupení otvorů ve stěnách chodby zhoustlo. Prošel kolem nich zástup mužů a žen, kteří nesli zřetelně šplouchající vaky. Doprovázela je pronikavá vůně koření.
»Naši vodu nedostanou,« řekla zarputile Harah. »Ani naše koření. Na to můžeš vzít jed.«
Paul si letmým pohledem prohlížel otvory ve stěnách chodby povšiml si těžkých koberců na parapetech, jasně vybarvených tkanin a vlasových polštářů v místnostech. Lidé v otvorech přestávali hovořit, když se k nim přiblížili.
»Lidem se zdá divné, že jsi přemohl Jamise,« vysvětlovala Harah.
»Nemám rád zabíjení,« namítl.
»Stilgar to taky říká,« potvrdila, ale její hlas prozrazoval, že tomu nevěří.
Před nimi zaznívalo stále hlasitěji pronikavé popěvování. Přiblížili se k dalšímu otvoru ve stěně, většímu než kterýkoli z těch, které Paul již viděl. Zpomalil a zvědavě nahlédl do místnosti plné dětí, které seděly se zkříženýma nohama na kaštanově hnědém koberci pokrývajícím podlahu.
U tabule na vzdálenější straně místnosti stála žena ve žluté pláštěnce, v jedné ruce držela projekční ukazovátko. Na tabuli bylo plno znaků - kruhy, klíny a křivky, vlnovky a čtverce, plynulé oblouky rozdělené přímkami. Učitelka ukazovala na jeden znak po druhém tak rychle, jak rychle dokázala posunovat ukazovátkem, a děti zpěvavě odpovídaly v rytmu pohybu její paže.
Paul naslouchal. Čím hlouběji s Harah postupovali do síče, tím tlumeněji za nimi hlasy zněly.
»Strom,« notovaly děti. »Strom, tráva, duna, vítr, hora, kopec, oheň, blesk, skála, skály, prach, písek, horko, úkryt, horko, úplněk, zima, chlad, prázdnota, eroze, léto, jeskyně, den, napětí, měsíc, noc, kaprok, písečné vlny, svah, výsadba, lepidlo...«
»Vy v takové době vyučujete?« podivil se Paul.
Obličej jí zvážněl a ona ostře pronesla: »To, co nás Liet naučil, nemůžeme ani na okamžik nechat odpočívat. Liet, který je teď mrtev, nesmí nikdy upadnout v zapomenutí. Tak je to v šakobse.«
Zamířila přes chodbu na levou stranu, vyšla po schodech na terasu rozdělenou tenkými oranžovými závěsy a ustoupila stranou: »Tvoje jali tě očekává, Usúle.«
Paul chvíli otálel, než za ní vystoupil na terasu. Představa, že bude s touto ženou o samotě, mu najednou

svazovala nohy. Připadalo mu, že se dostal do proudu takového života, kterému přijde na kloub jen tehdy, když bude vymýšlet ekologické představy a hodnoty. Cítil, že tento fremenský svět se ho chce zmocnit, že se ho snaží vtáhnout do svého proudu. A věděl, kam ten proud směřuje - ke krutému džihádu, náboženské válce, a cítil, že právě té musí za každou cenu zabránit.
»Zde je tvoje jali,« ozvala se znovu Harah. »Proč váháš?«
Přikývl a vystoupil za ní na terasu. Odhrnul závěsy, přičemž v tkanině ucítil kovová vlákna, a vykročil za Harah do krátké předsíně, odkud se dostal do větší čtvercové místnosti o délce stěny asi šest metrů. Podlahu pokrývaly husté modré koberce, skalní stěny byly skryty za modrými a zelenými tkaninami, iluminační koule, pohupující se u stropu, narážely na splývavé, žluté stropní textilie.
Celek vzbuzoval dojem starodávného stanu.
Harah stála před ním s levou rukou v bok a pátravě si prohlížela jeho tvář. »Děti jsou u svého kamaráda,« řekla. »Přijdou později.«
Svůj neklid zamaskoval Paul tím, že se kvapně rozhlížel po místnosti. Po pravé straně spatřil tenké závěsy, které zčásti zakrývaly vchod do většího pokoje, podél jehož stěn se kupily polštáře. Ucítil závan ze vzduchového potrubí a poznal, že jeho vývod je nápaditě skryt ve vzoru závěsů přímo nad jeho hlavou.
»Přeješ si, abych ti pomohla svléknout filtršaty?« otázala se Harah.
»Ne..., děkuji ti.«
»Mám přinést jídlo?«
»Ano.«
»Vedle sousedního pokoje je regenerační komora.« Ukázala rukou. »Aby sis mohl pohodlně odpočinout, když nemáš na sobě filtršaty.«
»Říkala jsi, že budeme muset tento síč opustit,« vzpomněl si. »Neměli bychom balit nebo něco připravit?«
»To se stane ve svůj čas,« odvětila. »Ti hrdlořezové dosud do naší oblasti nepronikli.«
Stále váhavě zůstávala a pátravě si ho prohlížela.
»Co je?« zeptal se trochu nedůtklivě.
»Nemáš Ibádovy oči,« řekla. »Je to zvláštní, ale ne tak úplně nepřitažlivé.«
»Dones jídlo,« vyhrkl. »Mám hlad.«
Usmála se na něho - významným, ženským úsměvem, který v něm vzbudil neklid. »Jsem tvou služebnicí,« uzavřela a jediným svižným pohybem zmizela za těžkým závěsem u stěny, který prozradil, než se opět zavřel, že ukrývá vchod do další úzké chodby.
Měl vztek sám na sebe, když tělem rozhrnoval tenký závěs na pravé straně a prodíral se do většího pokoje. Tam na chvíli zůstal stát, zachvácen nejistotou. A říkal si, kde asi Chani je..., Chani, která právě ztratila otce.
To máme společné, napadlo ho.
Zvenčí zaznělo z chodeb kvílivé volání, jehož hlasitost tlumily závěsy, které mu stály v cestě. Ozvalo se znovu, tentokrát z poněkud větší vzdálenosti. A opět. Paul poznal, že někdo vyvolává čas. Náhle si uvědomil, že nikde neviděl hodiny.
Do nosu ho udeřil zápach hořícího dřeva z keře Larrea mexicana, unášený všudypřítomným štiplavým pachem síče, a zjistil, že už si na tu přemíru pachů zvykl.
A opět musel přemýšlet o své matce, tak jak ji do svého obrazového sestřihu zahrne budoucnost..., o své sestře, kterou matka nosí pod srdcem. Obklopila ho lehkonohá proměnlivost vnímání času. Prudce potřásl hlavou a soustředil se na všechno, co prozrazovalo obrovskou hloubku a šířku fremenské kultury, která jej vtáhla do sebe.
Včetně svých drobných kromobyčejností.
Míval vizi o této jeskyni a této místnosti, vizi, která dávala tušit mnohem větší rozdílnosti než cokoli, s čím se až dosud setkal.
Po čichači jedu zde nebyla ani stopa, žádný náznak toho, že by se něco takového v tomto jeskynním bludišti někde používalo. Ve štiplavém pachu však cítil jedovaté látky - silné, přirozené. Zaslechl, jak zašustěly závěsy, pomyslel si, že se vrací Harah s jídlem, a obrátil se v očekávání, že ji uvidí. V obrysech rozhrnutého závěsu u země však spatřil dva chlapce - mohlo jim být tak devět deset let - kteří na něho

civěli dychtivýma očima. Oba měli malé krispely ve tvaru kinžálu a ruce na rukojetích.
A Paul si vybavil to, co se o fremenech tradovalo - že jejich děti bojují se stejnou krutostí jako dospělí.

Pohyb rukou, pohyb rtů,
z jeho slov přival myšlenek,
a z jeho oči šleh žáru!
Je ostrůvkem svého já.

POPIS Z PRAVÉ KNIHY O MUAD'DIBOVI OD PRINCEZNY IRULÁN

Fosforové zářivky vrhaly z velké výšky mdlé světlo na vnitřek jeskyně plné lidí a dávaly tušit, jak velká je rozloha této prostory obklopené skalami..., je větší, uvědomila si Jessica, než aula pro shromáždění na její benegesseritské škole. Odhadovala, že pod vyvýšenou římsou, na níž stála se Stilgarem, se sešlo víc než pět tisíc lidí.
A další přicházeli.
Vzduch se chvěl tlumeným hlučením lidí.
»Povolali jsme tvého syna z místa jeho odpočinku, sajadíno,« řekl Stilgar. »Přeješ si, aby se na tvém rozhodnutí podílel?«
»Mohl by mé rozhodnutí změnit?«
»Jistě, hlas, kterým mluvíš, vychází sice z tvého hrdla, ale...«
»To rozhodnutí platí,« přerušila ho.
Přesto však pocítila pochybnosti a zauvažovala, zda by neměla Paula použít jako záminku k tomu, aby se na nebezpečnou stezku nevydávala. Měla by také myslet na nenarozenou dceru. To, co ohrožuje tělo matky, ohrožuje rovněž tělo dcery.
Přišli muži se svinutými koberci, ztěžka přitom pod jejich vahou oddechujíce, a zvířili prach, když svůj náklad upustili na římsu.
Stilgar uchopil Jessiku za paži, zavedl ji do akusticky chráněného kouta, vytvořeného v zadním prostoru římsy, a ukázal na kamennou lavici. »Zde bude sedět Ctihodná matka, ale než přijde, můžeš si zde odpočinout.«
»Raději postojím.«
Pozorovala, jak muži rozvinují koberce a pokrývají jimi římsu, pak vyhlédla na dav. Nyní bylo v jeskyni nejméně deset tisíc lidí. A další stále přicházeli.
Věděla, že venku se na poušť už snáší rudý soumrak, ale zde, v obrovské jeskynní aule, se tísnila šedivá houština lidí, kteří se přišli podívat, jak bude riskovat život.
Zahlédla, jak se po její pravé straně vytvořila mezi shromážděnými ulička, kterou přicházel Paul doprovázený dvěma chlapci, z nichž vyzařoval pocit vlastní důležitosti. Oba drželi ruce na nožích a mračili se na stěny z lidí, podél nichž procházeli. »Synové Jamise, kteří se nyní stali syny Usúlovými,« poznamenal Stilgar. »Povinnosti průvodců berou velmi vážně.« Významně se na Jessiku pousmál a ona pochopila, že jí chce pozvednout náladu, a pocítila k němu vděčnost, ale nedokázala zapudit myšlenky na nebezpečí, které na ni čekalo.
Nemám jinou možnost, než to udělat, uvědomila si. Musíme jednat rychle, jestliže si mezi těmi fremeny máme zajistit bezpečné místo.
Paul vylezl na římsu a děti nechal pod ní. Zastavil se před matkou, pohlédl krátce na Stilgara, pak opět na Jessiku. »Co se děje? Myslel jsem, že jste mě povolali na zasedání rady.«
Stilgar pozvedl ruku, aby si zjednal ticho, a pak pokynul nalevo od sebe, kde se v davu vytvořila ulička. Tímto rozevřeným průchodem přicházela Chani, jejíž drobný obličejíček byl stažen do vrásek zármutku. Místo filtršatů měla na sobě půvabnou modrou pláštěnku, která nabízela pohled na její útlá ramena. Pod ramenem na levé paži měla uvázaný zelený šátek.
Zelená je barva smutku, uvědomil si Paul.

Takový byl jeden z místních zvyků, který mu synové Jamise nepřímo vysvětlili, když mu řekli, že nenosí zelenou barvu proto, že ho přijali za svého otce strážného.
»Jsi Lisán al-Gharib?« zeptali se ho pak. Paul vycítil z jejich slov džihád, a proto se otázce vyhnul tím, že se jich zeptal na něco jiného - tak se dozvěděl, že starší z nich, Kaleff, má deset let a je vlastním synem Geoffa. Mladšímu Orlopovi bylo osm let a jeho vlastním otcem byl Jamis.
Byl to podivný den, oba chlapci ho střežili, protože je o to požádal, a odrazovali zvědavce, aby mu umožnili rozjímat a pátrat v jasnozřivých vzpomínkách, plánovat, jak zabránit džihádu.
Když teď stál na jeskynní římse vedle své matky a díval se na shromážděný dav, říkal si, zda vůbec nějaký plán může zastavit divoký příval fanatických legií.
Za Chani, která se přibližovala k římse, kráčely v určité vzdálenosti čtyři ženy, které nesly na nosítkách další ženu.
Jessica si Chani nevšímala, celou svou pozornost věnovala ženě na nosítkách - stařeně, vrásčitému a vysušenému stvoření z dávnověku v černém rouchu, s kápí shrnutou dozadu tak, že bylo vidět pevně stažený uzlík šedivých vlasů a šlachovitý krk.
Nosičky pozvedly svůj náklad a opatrně jej postavily na římsu. Chani pomohla stařeně vstát.
Tak toto je jejich Ctihodná matka, pomyslela si Jessica.
Stařena se mocně opírala o Chani; když belhavou chůzí mířila k Jessice, připomínala svazek tyček obalený černým rouchem. Zastavila se před Jessikou a na dlouhou chvíli se zvědavě zahleděla vzhůru, než promluvila chraptivým šepotem.
»Tak to jsi ty.« Stařecká hlava na tenkém krku jednou přikývla, ale pochybovačně. »Šedout Mapes měla pravdu, když tě litovala.«
Jessica řekla rychle a s pohrdáním: »Mě nikdo litovat nemusí!«
»To se uvidí,« zachraptěla stařena. S překvapující hbitostí se otočila k davu. »Pověz jim to, Stilgare.«
»Musím?« zeptal se.
»Jsme lidé misru,« řekla skřípavé stařena. »Od doby, kdy naši zensunnitští předkové uprchli z Niloticu al-Urúby, známe boj a smrt. Mladí pokračují, aby náš lid nezahynul.«
Stilgar se zhluboka nadechl a postoupil o dva kroky vpřed. Jessica si uvědomila, že v přeplněné jeskyni zavládlo ticho - nyní v ní stálo téměř nehybně na dvacet tisíc lidí. Najednou si připadala nepatrná a naplnila ji obezřetnost.
»Dnes v noci musíme opustit tento síč, který nám tak dlouho poskytoval ochranu, a odebrat se na jih do pouště,« začal Stilgar. Jeho hlas, zesílený akustickým koutem za římsou, rezonoval a dunivě se valil přes pozvednuté obličeje.
Ve shromážděném davu stále přetrvávalo ticho.
»Ctihodná matka mi řekla, že další hidžru by nepřežila,« pokračoval Stilgar. »Dříve jsme sice bez Ctihodné matky žili, ale hledat bez ní nový domov by nebylo pro nás nic dobrého.«
Nyní se dav rozhýbal, zavlnil se šepotem a rozproudil neklidem.
»Aby k tomu nemuselo dojít,« přehlušil je Stilgar, »naše nová sajadína, Jessica Čarodějná, souhlasila s tím, že se nyní podrobí obřadu. Pokusí se projít sebou, abychom oporu vlastní Ctihodné matky neztratili.«
Jessica Čarodějná, opakovala si Jessica a zahlédla, že na ni Paul upřeně hledí očima plnýma otázek, ale že ústa mu svírá celá ta podivná atmosféra kolem.
Jestliže při tom pokusu zemřu, co se s ním stane? ptala se sama sebe. Znovu pocítila, že se ji do myšlenek vkrádají pochybnosti.
Chani zavedla starou Ctihodnou matku ke kamenné lavici, zasazené do hloubi akustického kouta, pak se vrátila a postavila se vedle Stilgara.
»Abychom neztratili vše, kdyby snad Jessica Čarodějná neuspěla,« oznámil Stilgar, »na sajadínu bude nyní vysvěcena Chani, dcera Lietova.« Poodstoupil o krok do strany.
Z hloubi akustického kouta k nim dolehl stařenin hlas, zesílený šepot, drsný a pronikavý: »Chani se vrátila z hidžry, Chani viděla vody.«
V odpověď zaznělo mumlání davu: »Viděla vody.«
»Vysvěcuji dceru Lietovu na sajadínu,« řekla chraptivě stařena.

»Je vysvěcena,« odpovídal dav.
Paul ceremoniál sotva vnímal, jeho myšlenky plně zaměstnávalo to, co řekl o jeho matce Stilgar.
Kdyby snad neuspěla?
Odvrátil se a stočil pohled dozadu na stařenu, které říkali Ctihodná matka, a pozorně si prohlížel vysušené stařecké rysy, nezměrnou modrou strnulost jejích očí. Vypadala tak křehce, že by ji odvál slabý vánek, ale vyzařovalo z ní to, co dávalo tušit, že by snad mohla stát v cestě Coriolisově bouři, aniž by utrpěla újmu. Vyzařovala z ní stejná aureola síly, jakou si pamatoval u Ctihodné matky Gaius Heleny Mohiamové, která ho podrobila zkoušce intenzívní bolesti pomocí gom džabbáru.
»Já, Ctihodná matka Ramallo, jejíž hlas hovoří za četné zástupy, pravím vám toto,« pokračovala stařena. »Je správné, aby si Chani vyvolila poslání sajadíny.«
»Je to správné,« potvrdil dav.
Stařena přikývla a zašeptala: »Dávám jí stříbrnou oblohu, zlatou poušť a její lesknoucí se skaliny, zelená pole, která se zrodí. To vše dávám sajadíně Chani. A aby nezapomněla, že je služebnicí nás všech, jí přísluší obřadné poslužné úkony při tomto Ceremoniálu semene. Nechť je tomu tak, jak si šaj-hulúd zaslouží.« Pozvedla hnědou, na kost vyhublou paži, pak ji nechala poklesnout.
Když Jessica pochopila, že ji slavnostní obřad strhl do svého víru a odnesl tam, odkud už není návratu, zaletěla ještě jednou krátkým pohledem k Paulově obličeji, plnému otázek, a pak se připravila na svůj úděl.
»Ať přistoupí vodní mistři,« poručila Chani a její téměř dětský hlas se chvěl jen tou nejnepatrnější nejistotou.
Nyní Jessica pocítila, že se ocitla ve středu nebezpečí, pochopila jeho bezprostřednost z bdělé pozornosti davu, z jeho ticha. Skupina mužů ze zadních řad si po dvojicích proklestila davem klikatou cestu, která se před nimi rozevírala. Každá dvojice nesla malý kožený vak velikosti asi tak dvojnásobku lidské hlavy. Obsah vaků silně šplouchal.
Dva hlavní vodní mistři složili svůj náklad na římse u Chaniných nohou a poodstoupili.
Jessica pohlédla na vak, pak na muže; ti měli kápě shrnuté dozadu tak, že bylo vidět jejich dlouhé vlasy svázané na zátylku do roličky. Tmavé prohlubeniny jejich očí oplácely její upřený pohled bez zakolísání.
Z vaku se linulo ostré aróma skořice. Koření? řekla si s podivem.
»Je zde voda?« Otázku položila Chani.
Vodní mistr po její levici, člověk s purpurovou jizvou táhnoucí se přes kořen nosu, jednou přikývl. »Je zde voda, sajadíno,« potvrdil, »ale my ji pít nemůžeme.«
»Je zde semeno?« otázala se Chani.
»Je zde semeno,« potvrdil vodní mistr.
Chani poklekla a položila ruce na vak se šplouchající vodou. »Požehnána budiž voda a její semeno.«
Obřad jí připadal důvěrně známý a Jessica se ohlédla na Ctihodnou matku Ramallo. Stařena měla zavřené oči a seděla nahrbeně, jako by spala.
»Sajadíno Jessiko,« řekla Chani.
Jessica se otočila a spatřila, že se na ni dívka pozorně dívá.
»Okusila jsi požehnanou vodu?« zeptala se Chani.
Dříve než mohla Jessica odpovědět, Chani pokračovala: »Není možné, abys požehnanou vodu už okusila. Pocházíš z jiného světa a nemáš žádné výsady.«
Z davu se ozval povzdech a šustění plášťů, při nichž Jessiku zamrazilo v zátylku.
»Úroda byla bohatá a tvůrce byl utracen,« pokračovala Chani a rozmotávala svinutou hadičku v horní části vaku.
Nyní Jessica pocítila, jak kolem ní narůstá nebezpečí. Pohlédla letmo na Paula a spatřila, že ho zcela zaujala tajuplnost obřadu a že má oči jenom pro Chani.
Viděl tento okamžik v čase? uvažovala Jessica. Položila si ruku na břicho, pomyslela na nenarozenou dceru a hlavou jí blesklo: Mám právo ohrozit nás obě?
Chani pozvedla hadičku směrem k Jessice. »Zde je Voda života, voda, která je víc než voda. Jestliže jsi Ctihodná matka, otevře se ti vesmír. Ať nyní rozhodne šaj-hulúd.«
Jessica se cítila rozpolcena mezi povinností vůči nenarozené dceři a povinností vůči Paulovi. Věděla, že

kvůli Paulovi by měla hadičku vzít a z obsahu vaku se napít, ale když se ke zdvořile nabízené hadičce naklonila, její smysly jí vyslaly výstrahu před nebezpečím.
Kapalina ve vaku páchla nepříjemně a podobně jako mnohé jedy, které znala, ale současně jako žádný z nich.
»Musíš se nyní napít,« naléhala Chani.
Cesta zpátky neexistuje, připomenula si Jessica. Ale z celého jejího benegesseritského výcviku ji nenapadlo nic, co by jí pomohlo tento okamžik překonat.
Co to je? ptala se Jessica sama sebe. Lihovina? Narkotikum?
Naklonila se nad hadičku, ucítila skořicové estery a pak si vzpomněla na opilého Duncana Idaha.
Lihovina z koření? zeptala se sama sebe. Vsunula si násosku do úst, ale nasála jen na nejnepatrnější usrknutí. Nápoj chutnal po koření, slabou palčivostí hořkl na jazyku.
Chani stiskla kožený vak a Jessica ucítila, že jí do úst vnikl pořádný lok nápoje, a dříve než se mohla rozhodnout, polkla jej - snažila se přitom ze všech sil zachovat klid a důstojnost.
»Přijmout malou smrt je horší než smrt samotná,« pronesla Chani. Pozorovala pátravě Jessiku a čekala.
A Jessica, která měla dosud hadičku v ústech, jí pohled oplatila. Ucítila nápoj z vaku v nose, na horním patře v ústech, ve tvářích, v očích - nyní chutnal sladkou palčivostí.
Chladil.
Chani znovu vehnala nápoj do Jessičiných úst.
Lahodil.
Jessica si pozorně prohlížela Chanin obličej - jeho drobné rysy - a poznala stopy podoby po Lietovi-Kynesovi, dosud nevtisknuté časem. To, co mi podávají, je droga, usoudila. Ale nepřipomínala žádnou z drog, které ze zkušenosti znala, a k benegesseritskému výcviku patřilo ochutnávání mnoha drog.
Chaniny rysy se staly velmi zřetelné, jakoby vykreslené světlem.
Droga.
Kolem Jessiky se sneslo vířivé ticho. Každé nervové vlákénko jejího těla si uvědomilo skutečnost, že se mu přihodilo něco velmi vážného. Jessika pocítila, že je nepatrným zrnkem, menším než elementární částice atomu, avšak schopným pohybu a schopným vnímat svoje okolí. V náhlé záplavě světla pochopení se opony rázem rozhrnuly a ona zjistila, že si uvědomuje psychokinestezickou složku své osobnosti. Byla a současně nebyla nepatrným zrnkem.
Jeskyně kolem ní zůstala - i lidé. Vnímala je: Paula, Chani, Stilgara, Ctihodnou matku Ramallo.
Ctihodná matka!
Už na benegesseritské škole se proslýchalo, že tvrdou zkoušku na Ctihodnou matku některé kandidátky nepřežily, že je droga dostala.
Jessica zaměřila svou pozornost na Ctihodnou matku Ramallo, protože nyní už věděla, že toto vše se odehrává v nehybném okamžiku času - v čase, který se pro ni samotnou zastavil.
Proč se čas zastavil? ptala se sama sebe. Upřela oči na ztuhlé výrazy obličejů kolem sebe, nad Chaninou hlavou zahlédla zrnko prachu, znehybnělé ve vzduchu.
Vysvětlení tohoto okamžiku proniklo do jejího vědomí jako exploze: čas pro ni samotnou se zastavil, aby jí zachránil život. Soustředila se na svou psychokinestezii, nahlédla do sebe samotné a okamžitě se ocitla tváří v tvář buněčnému jádru, černému otvoru, před nímž se stáhla.
Toto je místo, do něhož nemůžeme nahlížet, pomyslela si. To je to místo, o němž se Ctihodné matky tak nerady zmiňuji - místo, do něhož může nahlédnout pouze Kwisatz Haderach.
Tato představa jí vrátila něco z jistoty, a znovu se odvážila soustředit se na svoje psychokinestezické rozpínání, stala se zrnkem svého já, které v ní samotné pátralo po nebezpečí.
Nebezpečí našla v droze, kterou polkla.
Částice drogy v ní tančily, pohybovaly se tak rychle, že ani ztuhlý čas je nemohl zastavit. Tančící částice. Začala poznávat známé struktury, vazby mezi atomy: uhlíkový atom zde, pohyb molekul..., molekulu glukózy. Objevil se před ní celý řetězec molekul, a ona poznala protein... strukturu metylproteinu.
Ách!
Ten povzdech uvnitř ní byl mentální, bezhlasý. Poznala podstatu jedu.

Svým psychokinestezickým sondováním do jedu pronikla, přesunula kyslíkový atom, dovolila, aby jiný atom uhlíkový, vytvořil vazbu, změnila vazbu kyslíku..., vodíku.
Proměna se šířila... rychleji a rychleji, jak katalyzovaná reakce rozšiřovala svůj kontaktní povrch.
Znehybnělý čas povolil svůj stisk a Jessica pocítila pohyb. Hadička od vaku se dotkla jejích úst - odsála z nich opatrně kapku vlhkosti.
Chani odčerpává z mého těla katalyzátor, aby proměnila jed v tom vaku, uvědomila si Jessica. Proč?
Někdo jí něžně pomohl sednout si na římsu vyloženou koberci. Spatřila, že starou Ctihodnou matku Ramallo posadili vedle ní. Jejího zátylku se dotkla suchá ruka.
A do jejího vědomí se vnořilo další psychokinestezické zrnko! Snažila se je zapudit, ale to zrnko pronikalo blíž... a blíž. Vzájemně se dotkly!
Připomínalo to absolutní projev sympatie, bytí dvou osob současně: nikoli telepatii, ale společné vědomí. Se starou Ctihodnou matkou!
Ale Jessica spatřila, že se Ctihodná matka za starou nepovažuje. Před jejich společným duševním zrakem se rozvinul obraz: mladá dívka svěžího ducha a jemného humoru.
V jejich společném vědomí mladá dívka řekla: »Ano, tak si připadám.«
Jessica mohla slova pouze přijmout, nemohla na ně reagovat. »Brzy budeš mít vše, Jessiko,« slíbil vnitřní obraz.
To je halucinace, řekla si Jessica.
»Sama víš, že není,« odporoval vnitřní obraz. »Teď si pospěš, nebraň se mi. Nezbývá mnoho času. My...« Nastala dlouhá odmlka a pak se ozval výkřik: »Měla jsi nám říct, že jsi těhotná!«
Jessica našla hlas, který mohl hovořit uvnitř jejich společného vědomí: »Proč?«
»Vy obě procházíte změnou! Svatá matko, co jsme to provedly?«
V jejich společném vědomí vycítila Jessica nucený posun, vnitřním zrakem spatřila další zrnko přítomnosti, které divoce poletovalo sem a tam a kroužilo - vyzařovalo čistou hrůzu.
»Budeš muset být silná,« řekl obraz přítomnosti staré Ctihodné matky. »Buď ráda, že nosíš pod srdcem dceru. Mužský plod by to zabilo. Nyní... opatrně, mírně.... se dotkni přítomnosti své dcery. Staň se přítomností své dcery. Vstřebej strach..., utiš ho..., využij svoji odvahu a svoji sílu..., nyní s citem..., s citem...«
To další kroužící zrnko přilétlo blíž a Jessica se přinutila dotknout se ho.
Hrozilo, že ji hrůza přemůže.
Bojovala proti ní jediným způsobem, který znala: »Nebudu se bát. Strach zabíjí myšlení...«
Litanie přinesla dojem uklidněni. To další zrnko leželo klidně před ní.
Slova nebudou působit, řekla si Jessica.
Omezila se na základní emocionální reakce, vyzařovala lásku, povzbuzení, dojem teplé náruče, ochrany.
Hrůza ustoupila.
Znovu se přihlásila přítomnost staré Ctihodné matky, ale sdílení společného vědomí bylo nyní trojnásobné - dvě aktivní a jedno odpočívající v klidu a absorbující.
»Pohání mě čas,« řekla ve společném vědomí Ctihodná matka. »Musím ti mnoho předat. A nevím, zda to všechno může tvoje dcera přijmout a zůstat příčetná. Ale musí to být: potřeby kmene jsou prvořadé.«
»Co...?«
»Zůstaň zticha a přijímej!«
Před Jessikou se začal odvíjet řetěz zážitků a zkušeností. Bylo to jako naučný film v projekčním přístroji pro výuku podprahového vnímání na benegesseritské škole..., ale rychlejší..., závratně rychlejší.
Avšak... vzdálené.
Každou zkušenost absorbovala tak, jak se stala: vyskytl se v ní milenec - mužný, s vousy a s tmavýma fremenskýma očima, a prostřednictvím paměti Ctihodné matky zažila Jessica jeho sílu a něžnost a všechno ostatní v jediném záblesku okamžiku.
Nebyl teď čas myslet na to, jak by něco takového mohlo ovlivnit ženský plod, byl čas pouze na přijímání a zaznamenávání. Do Jessiky proudily zážitky a zkušenosti - narození, život, smrt důležité a nedůležité záležitosti, příval jednoho vjemu času.
Proč by měl sesuv písku z vrcholku skály utkvět v paměti? ptala se sama sebe.

Příliš pozdě pochopila Jessica, co se děje: stařena umírala a při umírání přelévala svoje zážitky a zkušenosti do Jessičina vědomí tak, jako se voda nalévá do šálku. Jessica pozorovala, jak se to další zrnko rozplývá do vědomí před zrozením. A Ctihodná matka, nyní umírající při svém početí, zanechala svůj život v Jessičině paměti s posledním vydechnutím nepříliš zřetelných slov.
»Už dlouho jsem na tebe čekala,« vydechla. »Zde je můj život.«
Byl tam, zhuštěný a úplně celý.
I ten okamžik smrti.
Nyní jsem Ctihodnou matkou já, uvědomila si Jessica.
A svým zevšeobecněným vědomím pochopila, že se stala, po pravdě řečeno, přesně tím, co mínila benegesseritská Ctihodná matka. Jedovatá droga ji přetvořila.
Věděla, že na benegesseritské škole to přesně takovým způsobem nedělají. Nikdo ji nikdy nezasvětil do tajemství přetvoření, ale věděla to.
Výsledek byl však stejný.
Jessica cítila, že dceřino zrnko se dosud dotýká jejího vnitřního vědomí, sonduje je, aniž nachází odezvu.
Když si Jessica uvědomila, co se jí přihodilo, pronikl jí děsivý pocit osamocení. Viděla svůj vlastní život jako film, který se odvíjel pomaleji, zatímco život kolem ní se zrychloval, takže tančící mezihra vynikala jasněji.
Pocit vědomí ze zrnka poněkud zeslábl, jeho pronikavost se otupila, když její tělo opustilo napětí z hrozby jedu, ale dosud cítila to další zrnko, které se jí dotýkalo pocitem viny za to, že dovolila, aby se mu to přihodilo.
Udělala jsem to, moje ubohá, nevyvinutá, milovaná dceruško. Přivedla jsem tě do tohoto vesmíru a vystavila tvoje vědomí všem jeho rozmanitostem bez jakékoli obrany.
Z toho dalšího zrnka vytryskl malý pramínek láskyplného konejšení jako odraz lítostí, jakými ho před chvílí zalila.
Dříve než mohla Jessica reagovat, pocítila, že se jí zmocnil adab, neodbytná připomínka. Něco bylo třeba učinit. Usilovně v duchu pátrala, co je třeba učinit, ale současně si uvědomovala, že ji brzdí otupělost z proměněné drogy, která proniká jejími smysly.
Mohla bych drogu změnit, pomyslela si. Mohla bych její účinek odstranit a zneškodnit. Ale něco jí říkalo, že by to byla chyba. Jsem uprostřed přijímacího obřadu.
Pak pochopila, co musí udělat.
Otevřela oči, pokynula k vaku s vodou, který nyní držela Chani nad ní.
»Bylo jí požehnáno,« pronesla nahlas. »Smíchej vody, nechť se ta proměna dostane ke všem, aby lidé mohli požehnání sdílet.«
Ať katalyzátor vykoná, co vykonat má, pomyslela si. Ať se lidé napijí a ať si na chvíli jeden druhého intenzivněji uvědomí. Ta droga už není nebezpečná... nyní, když ji Ctihodná matka přeměnila.
Avšak neodbytná připomínka ji neopustila, dosud naléhala. Musím udělat ještě něco, uvědomila si, ale droga jí ztěžovala soustředění.
Ách... stará Ctihodná matka.
»Setkala jsem se s Ctihodnou matkou Ramallo,« oznámila. »Ona odešla, ale zůstává. Nechť její památce je vzdána v obřadu čest.«
Kde jsem vlastně k těm slovům přišla? zauvažovala.
A uvědomila si, že ta slova pocházejí z další paměti, z života, kterým byla obdarována a který se nyní stal součástí jí samotné. Avšak pocítila, že tomu daru k úplnosti něco schází.
»Dovol jim, ať si svoje orgie užijí,« nabádala druhá paměť uvnitř ní. »Užijí v životě málo radostí. Ano, ty a já potřebujeme tuto chvilku času k tomu, abychom se poznaly, dříve než se vytratím a prolnu tvou pamětí. Cítím už, jak jsem ke kousíčkům tebe připoutávána. Ach, ve tvých myšlenkách je mnoho zajímavostí. O tolika z nich se mi ani nesnilo.«
A darovaná paměť s myšlenkami uzavřená v Jessice se rozevřela a umožnila pohlédnout širokou chodbou na další Ctihodné matky v dalších Ctihodných matkách dalších Ctihodných matek, až se zdálo, že jejich řada nemá nikde konce.
Jessica se stáhla, když se jí zmocnila obava, že se ztratí v oceánu jedinečnosti. Chodba však nezmizela a

Jessice prozradila, že fremenská kultura je mnohem starší, než si kdy Jessica odvážila pomyslet.
Zjistila, že fremeni kdysi obývali Poritrin, pohodlnou planetu, díky níž se stali změkčilými. Byli snadnou kořistí pro imperiální nájezdníky, hodili se pro zakládání kolonií na Bele Tegeuse a Saluse Secundus.
Ach, kolik nářků na této křižovatce cest Jessica zakusila.
Kdesi v hloubce chodby vykřikl hlas zobrazované představy: »Odepřeli nám Hadždž!«
Tam v hloubce vnitřní chodby spatřila Jessica ohrady s otroky na Bele Tegeuse, spatřila, že neužitečné otroky odstraňují jako plevel a zbývající třídí na Rossak a Harmonthep. Výjevy brutálního násilí se pro ni otevíraly jako plátky hrůzostrašné květiny. A spatřila minulost táhnoucí se jako červená nit, kterou si předávaly sajadíny - nejdříve slovními vzkazy utajenými v pouštních popěvcích, pak ve vytříbené formě prostřednictvím své vlastní Ctihodné matky, když na Rossaku objevily jedovatou drogu... - a nyní s objevem Vody života, rozvinuté na určitou moc na Arrakisu.
Tam v hloubce vnitřní chodby vykřikl jiný hlas: »Nikdy neodpustit! Nikdy nezapomenout!«
Ale Jessica celou svou pozornost upřela na odhalení pravdy o Vodě života, spatřila její zdroj: kapalný výron z výdechu umírajícího písečného červa, tvůrce. A když ve své nové paměti spatřila jeho zabíjení, musela potlačit vzrušený vzdech.
To velké stvoření bylo utopeno!
»Matko, jsi v pořádku?«
Pronikl k ní Paulův hlas. S námahou se vynořila z vnitřního vědomí, aby k Paulovi vzhlédla, svou povinnost vůči němu si uvědomovala, ale jeho přítomnost jí vadila.
Jsem jako osoba, které od prvního okamžiku nabytí vědomí udržovali ruce v znecitlivění, bez citu - až do dne, kdy jim vnutí schopnost hmatu.
Ta myšlenka zajala její myšlení, obklopila její vědomí.
A pravím: »Pohleď! Mám ruce!« Ale lidé kolem mne se ptají: »Co jsou ruce?«
»Jsi v pořádku?« opakoval Paul.
»Ano.«
»Nestane se mi nic, když se toho napiju?« Ukázal na vak, který Chani držela v rukou. »Chtějí, abych se toho napil.« Zaslechla v jeho slovech skrytý význam. Uvědomila si, že Paul v té neproměněné, původní substanci zjistil jed, že má o ni strach. Pak ji napadlo, aby o omezení Paulovy jasnozřivosti uvažovala. Jeho otázka jí hodně napověděla.
»Můžeš se napít,« řekla. »Voda prodělala proměnu.« A když se ohlédla za něj, spatřila Stilgara, jak se na ni dívá pátravým pohledem, jak si ji jeho tmavé oči pozorně prohlížejí.
»Teď víme, že nejsi nepravá,« řekl.
Také v tom, co řekl, zaslechla skrytý význam, ale droga svým účinkem přemáhala její smysly. Jak příjemně ta droga působila a jak konejšila. Díky těmto fremenům, kteří ji přivedli do náručí takové společnosti.
Paul viděl, že jeho matku ovládá droga.
Pátral ve své paměti - po pevné minulosti, po siločarách proudu možných budoucností. Bylo to, jako by prováděl podrobné pozorování prostřednictvím uvězněných okamžiků času, pod čočkami jeho vnitřního zraku tak zneklidňujících. Ty útržky, vyrvané z celého proudu, se nedaly dost dobře pochopit.
Tato droga - dokázal o ní shromáždit to, co bylo známo, pochopit, jak působí na jeho matku, ale nashromážděná znalost postrádala přirozený rytmus, chyběl jí systém vzájemného odrazu.
Najednou si uvědomil, že droga umožňuje vidět minulost jako přítomnost, ale že skutečným hlediskem jasnozřivosti je schopnost vidět minulost v budoucnosti.
Věci i nadále nebyly tím, čím se zdály být.
»Napij se,« ozvala se Chani. Rozhoupala hadičku násosky od vaku s vodou pod jeho nosem.
Paul se narovnal a pozorně se na ni podíval. V ovzduší vycítil karnevalové vzrušení. Věděl, co by se stalo, kdyby se napil koření obsahujícího kvintesenci látky, která v něm vyvolávala proměnu. Vrátil by se do vize čistého času, času jakožto určitého místa. Ta by ho usadila na závratný vrcholek a vzdorovala, aby ji pochopil.
Stilgar stojící za Chani řekl: »Napij se, mládenče. Zdržuješ obřad.«
Paul se zaposlouchal do davu a v hlasech zaslechl nespoutanost. »Lisán al-Gharib,« ozývalo se.

»Muad'Dib!« Pohlédl na svou matku. Vypadalo to, že vsedě pokojně spí - dýchala rovnoměrně a zhluboka. Do myšlenek mu vklouzla fráze z budoucnosti, jež pro něho samotného byla minulostí: »Spí ve Vodách života.«
Chani ho zatahala za rukáv.
Paul si vsunul hadičku do úst a zaslechl, jak se ozvaly výkřiky ze shromážděného davu. Když Chani stlačila vak, ucítil, jak mu tekutina zaplavuje hrdlo, a z výparů se mu zatočila hlava. Chani odtáhla hadičku a podala vak do rukou sahajících po něm pod římsou. Paul se očima soustředil na její paži, na její zelenou pásku smutku.
Když se Chani napřímila, povšimla si, kam se strnule dívá, a řekla: »Mohu pro něho truchlit i uprostřed štěstí z vod. To je to, co nám předal.« Vložila svou dlaň do jeho a táhla ho podél římsy. »Jedno máme společné, Usúle. Nás oba připravili Harkonnenové o otce.«
Paul ji následoval. Měl pocit, že mu někdo oddělil hlavu od trupu a pak ji zase s trupem spojil, ale nějak jinak. Nohy cítil jakoby ve velké dálce a připadaly mu jako z gumy.
Vstoupili do úzké boční chodby, jejíž stěny spoře osvětlovaly iluminační koule, daleko od sebe rozsazené. Paul pocítil, že droga na něho začíná svým jedinečným účinkem působit, že otvírá čas jako květinu.
Když zabočili do další potemnělé chodby, zjistil, že se musí o Chani opřít, aby neupadl. Směsice divokosti a něžnosti, kterou cítil pod jejím pláštěm, mu rozproudila krev. Ten pocit se promísil s účinkem drogy, budoucnost a minulost se sklopila do přítomnosti a ponechala mu nejužší pruh prostorového vidění.
»Znám tě, Chani,« zašeptal. »Seděli jsme na římse nad pískem a já jsem rozptyloval tvoje obavy. Hladili jsme se v temnotě síče. Měli jsme...« Zjistil, že se mu obraz rozostřuje, pokusil se potřást hlavou, ale zapotácel se.
Chani mu pomohla narovnat se; vedla ho, když procházeli hustými závěsy do žlutavého tepla soukromého obydlí - s nízkými stolky, polštáři a spací matrací pod oranžovým přehozem.
Paul si pomalu uvědomoval, že se zastavili, že Chani stojí naproti němu a že v jejích očích se objevil zrádný výraz hrůzy.
»Musíš mi něco říct,« zašeptala.
»Ty jsi sihája,« řekl, »jaro pouště.«
»Když kmen sdílí Vodu,« vysvětlovala, »jsme spolu - všichni. Sdílíme se... navzájem. Jiné u sebe cítit mohu..., ale sdílení s tebou se bojím.«
» Proč?«
Pokusil se na ni soustředit, ale minulost a budoucnost splývaly do přítomnosti, rozmazávaly její obraz. Viděl ji na nesčetných cestách a v bezpočtu situací a v nesčíslných místech.
»V tobě je něco, co vzbuzuje strach,« přiznala. »Když jsem tě odvedla od ostatních..., udělala jsem to, protože cítím, co ostatní chtějí. Ty... děláš na lidi nátlak. Nutíš nás vidět... představy!«
Přiměl se, aby promluvil zřetelně: »Co vidíš ty?«
Sklopila pohled na svoje ruce. »Vidím dítě... ve svém náručí. Je to naše dítě, tvoje a moje.« Náhle si přiložila ruku k ústům. »Jak mohu vidět každý tvůj rys?«
Tohoto nadání příliš nemají, informoval ho rozum. Ale to, co z něho mají, potlačují, protože je děsí.
V jasné chvíli spatřil, jak se Chani chvěje.
»Co to je, co chceš vyslovit?« otázal se.
»Usúle,« zašeptala a stále se chvěla.
»Nemůžeš ustoupit do budoucnosti,« řekl.
Zatoužil po ní každým nervem, hluboce a vášnivě. Přitáhl ji k sobě, něžně ji pohladil po vlasech. »Chani, Chani, neboj se.«
»Usúle, pomoz mi,« zvolala.
Při jejím zvolání pocítil, že droga dokončila svoje dílo, že roztrhla opony a dovolila mu pohlédnout do vzdáleného, šedivého víru jeho budoucnosti.
»Jsi tak klidný,« poznamenala.
Zachytil se pevně svého vědomí, viděl do dáli ubíhající úsek času v jeho prapodivném rozměru, ustálený

v choulostivé rovnováze, a přesto vířivý, úzký, a přesto rozprostřený jako síť zadržující bezpočet slov a sil, připomínající pevně napjatý drát, a přesto se kolébající jako houpačka, na níž udržoval rovnováhu. Na jedné straně spatřil Impérium, Harkonnena zvaného Feyd-Rautha, který se k němu řítil jako smrtící čepel, sardaukary, kteří se vztekem odlétali ze své planety, aby na Arrakisu rozpoutali běsnění. Gildu intrikující a konspirující, Bene Gesserit s jeho plánem selektivního šlechtění rasy. To vše se soustředilo na jeho obzoru jako čelo bouře, kterou nezadržovalo nic víc než fremeni a jejich Muad'Dib, neprobuzený fremenský obr přichystaný na svou krutou křížovou výpravu vesmírem.
Paul cítil, že se nachází ve středu, v ose, kolem níž se celá struktura otáčí, a že se pohybuje na tenkém ledě míru s trochou spokojenosti a štěstí a s Chani po svém boku. Věděl, že před ním leží doba poměrného klidu ve skrytém síči, chvíle míru mezi obdobím násilí.
»Pro mír žádné jiné místo není,« řekl.
»Usúle, ty pláčeš,« pronesla polohlasem Chani. »Usúle, moje oporo, ty dáváš vlhkost mrtvému? Kterému mrtvému?«
»Těm, kteří ještě mrtví nejsou,« odpověděl.
»Dopřej jim tedy ještě čas na život,« řekla.
Přes opar drogy vycítil, že Chani má naprostou pravdu, a znovu ji k sobě divoce přitiskl. »Sihájo!« vydechl.
Položila mu na tvář dlaň. »Už se nebojím, Usúle. Pohleď na mne. Když mě takto držíš, vidím to, co vidíš ty.«
»A co vidíš?« chtěl vědět.
»Vidím nás dva, jak si v období klidu mezi bouřemi oplácíme lásku láskou. To je to, co nám bylo souzeno dělat.«
Znovu ho přemohla droga a on si pomyslel: Tolikrát jsi mi poskytla útěchu a zapomnění. Opětovně pocítil hyperiluminaci s jejími hautreliéfními obrazy času, vnímal, jak se jeho budoucnost mění na vzpomínky - na něžné násilnosti fyzické lásky, sdílení a spojení jejich vlastních já, mírnost a divokost.
»Jsi silná, Chani,« vyslovil tichým, málo zřetelným hlasem. »Zůstaň se mnou.«
»Navždy,« doplnila a políbila ho na tvář.

KNIHA TŘETÍ

PROROK

Nikdo z žen, mužů nebo dětí nikdy nebyl s mým otcem důvěrně svázán. To, co se vůbec kdy dostalo nejblíže k přátelštějšímu vztahu s padišáhem imperátorem, byl vztah nabídnutý hrabětem Fenringem, imperátorovým společníkem z mládí. Hloubku přátelství hraběte Fenringa lze spatřovat především v jednom pozitivním počinu: utlumil podezření landsraadu po arrakiských událostech. Na úplatcích v podobě koření to stálo více než miliardu solárů, jak moje matka tvrdí, a byly v tom také další dary: otrokyně, čestné řády a tituly a odznaky hodnosti. Druhý největší důkaz přátelství hraběte měl negativní dopad: hrabě odmítl zabít člověka, i když to bylo v jeho možnostech a můj otec mu to nařídil. K tomu se však ve svém líčeni dostanu o něco později.

PRINCEZNA IRULÁN: PROFIL HRABĚTE FENRINGA

Baron Vladimir Harkonnen zuřil. Šel chodbou od svých soukromých komnat a v chůzi protínal pruhy světla, které toho odpoledne vrhalo slunce vysokými okny. Ve svých suspenzorech se vlnil a kroutil divokými pohyby. Přehnal se jako bouře kolem soukromé kuchyně, kolem knihovny a malého přijímacího salónu a vřítil se do služebního předpokoje, kde už vládla atmosféra večerního odpočinku.

Kapitán osobní stráže Iakin Nefud seděl v dřepu na pohovce na opačném konci pokoje, v ochablém obličeji měl strnulý výraz otupělosti ze semúty a obklopovalo ho lkavé kvílení semútové hudby. Poblíž něho sedělo jeho dvořanstvo a čekalo na rozkazy.
»Nefude!« zahřměl baron.
Muži se potácivě a polekaně zvedali, rovněž Nefud se postavil, ale ve tváři mu zůstal klidný výraz vyvolaný drogou, jejž však teď překrývala bledost, prozrazující strach. Semútová hudba utichla.
»Můj pane barone,« pozdravil Nefud. Jen díky vlivu drogy se mu hlas nechvěl.
Baron přeletěl pohledem tváře kolem sebe a spatřil v nich výraz zoufalého klidu. Obrátil svou pozornost opět k Nefudovi a zeptal se medovým hlasem: »Jak dlouho už jsi kapitánem mé osobní stráže, Nefude?«
Nefud polkl. »Od Arrakisu, můj pane. Téměř dva roky.«
»A vždycky jsi prováděl preventivní bezpečnostní opatření, aby mou osobu nikdo neohrozil?«
»Takové bylo moje jediné přání, můj pane.«
»Kde je tedy Feyd-Rautha?« zaburácel baron.
Nefud se stáhl. »Můj pane?«
»Ty si myslíš že Feyd-Rautha nepředstavuje pro mou osobu nebezpečí?« Jeho hlas zněl opět medovým tónem.
Nefud si zvlhčil jazykem rty. Z očí mu zmizelo něco ze semútové otupělosti. »Feyd-Rautha je v ubytovnách pro otroky, můj pane.«
»Zase s ženskýma, že?« Baron se chvěl, jak usilovně potlačoval vztek.
»Pane, on je třeba...«
»Ticho!«
Baron postoupil o krok do pokoje a povšiml si, jak Nefudovi muži couvli tak, že zvětšili od svého velitele odstup, aby se od hromosvodu baronova hněvu distancovali.
»Nevydal jsem ti rozkaz, abys vždy přesně věděl, kde se na-baron nachází?« otázal se baron. Přistoupil o krok blíž. »Neřekl jsem ti abys vždy přesně věděl, co Feyd-Rautha říká - a komu?« Další krok.
»Neřekl jsem ti, abys mě informoval pokaždé, když půjde do ubytoven pro otrokyně?«
Nefud polkl. Na čele mu vystoupil pot.
Baron pronesl záměrně monotónním hlasem téměř bez důrazu: »Neřekl jsem ti tohle všechno?«
Nefud přikývl.
»A neřekl jsem ti, že vždycky máš zkontrolovat všechny mladé otroky, chlapce, které mi posíláš, a že tu kontrolu máš provádět ty sám... - osobně?«
Nefud znovu přikývl.
»Nepovšiml sis náhodou té ohavnosti na stehně mládenečka, kterého jsi mi poslal dnes večer?« zeptal se baron. »Je možné, abys...«
»Strýčku.«
Baron se prudce otočil a vrhl překvapený pohled na Feyda Rauthu, který stál ve dveřích. To, že se jeho synovec objevil zde a v tomto okamžiku - to, že vypadal, jako by spěchal, i když se to snažil ne zcela úspěšně skryt - to vše napovídalo hodně. Feyd-Rautha si na sledování barona vybudoval svůj vlastní informační systém.
»V mých komnatách je jedno tělo. Chci, abyste ho odstranili,« oznámil baron a položil ruku na střelnou zbraň, kterou měl pod pláštěm, a byl vděčný tomu, že má nejkvalitnější štít.
Feyd-Rautha pohlédl krátce na dva strážné, kteří stáli napravo u zdi, a přikývl. Ti dva se od ostatních oddělili, spěšně vyšli ze dveří a zamířili halou směrem k baronovu apartmá.
Tak tihle dva? pomyslel si baron. Ach, ten mladý netvorek se toho o konspiraci bude muset ještě hodně učit!
»Předpokládám, že jsi v ubytovnách otroků hladinu nijak nerozbouřil, Feyde,« poznamenal baron.
»Hrál jsem s hlavním cvičitelem otroků cheops,« bránil se Feyd Rautha a pomyslel si: Co se stalo? Toho kluka, kterého jsme mu poslali, strýc zřejmě zabil. Ale ten kluk byl pro svůj účel ideální. Ani Hawat by nevybral lepšího. Ten kluk byl určitě ideální!
»Hrál jsi pyramidové šachy,« opáčil baron. »Jak ušlechtilé. Vyhrál jsi?«
»Totiž... ach ano, strýčku.« A Feyd-Rautha se ze všech sil snažil ovládnout svůj neklid.

Baron luskl prsty. »Nefude, chceš se znovu těšit mé přízni"?«
»Sire, co jsem provedl?« chvěl se Nefud.
»To teď není důležité,« odfrkl baron. »Feyd porazil mistra otrokáře v cheopsu. Slyšel jsi to?«
»Ano..., sire.«
»Přeji si, aby sis vzal tři muže a zašel za mistrem otrokářem,« řekl baron. »Popravíš ho. Až to uděláš, přineseš mi jeho tělo, abych se přesvědčil, že jsi to udělal pořádně. Nemůžeme si dovolit zaměstnávat takové neschopné šachové hráče.«
Feyd-Rautha zbledl a postoupil o krok. »Ale, strýčku, já...«
»Později, Feyde,« přerušil ho baron a mávl rukou. »Později.«
Dva strážní, kteří před chvílí odešli do baronových komnat pro mrtvolu mladého otroka, prošli vrávoravým krokem podél otevřených dveří do předpokoje se svým nákladem, prohnutým mezi nimi, s rukama volně se klátícíma. Baron je sledoval očima, dokud se nedostali z dohledu.
Nefud se pohnul a postavil se vedle barona. »Přejete si, můj pane abych zabil hlavního cvičitele okamžitě?«
»Okamžitě,« potvrdil baron. »A až to uděláš, proveď totéž s těmi dvěma, co právě prošli kolem. Nelíbí se mi, jak to nebohé tělo nesli. Takové věci by měl člověk provádět ohleduplně. Také jejich mrtvoly si přeji vidět.«
Nefud namítl: »Můj pane, nic takového jsem...«
»Proveď, co ti tvůj pán poručil,« přerušil ho Feyd-Rautha. A pomyslel si: Teď už mohu jenom doufat, že si zachráním svou vlastní kůži.
Dobrá! řekl si baron. Teď už ví, jak svoje ztráty redukovat. A usmál se, ale jen pro sebe, a pomyslel si: A taky ví, co mi udělá radost, a bude se hodně snažit, aby od sebe odvrátil můj hněv. Ví, že si ho musím chránit. Koho mám jiného, kdo by po mně mohl převzít otěže, až jednoho dne budu muset odejít? Nemám nikoho jiného, kdo by byl tak schopný. Musí se však učit! A zatímco se bude učit, musím chránit sám sebe.
Nefud dal pokyn svým mužům, aby ho následovali, a pak v jejich čele proplul dveřmi.
»Doprovodíš mě, Feyde, do mých komnat?« otázal se baron.
»Jsem k tvým službám,« řekl Feyd-Rautha. Uklonil se a pomyslel si: Jsem jako v pasti.
»Až po tobě,« pronesl baron a pokynul rukou ke dveřím.
Strach, který Feyd-Rautha pocítil, se projevil pouze nejnepatrnějším zaváháním. Selhal jsem zcela? ptal se sám sebe. Zaboří mi otrávený nůž do zad... pomalu, přes štít? Má alternativního následníka?
Jen ať si vychutná tuto chvilku hrůzy, říkal si baron, když kráčel za svým synovcem. Zaujme moje místo, ale až tehdy, kdy budu chtít já. Nenechám ho odhodit, co jsem vystavěl!
Feyd-Rautha se snažil, aby nešel příliš rychle. Cítil, jak mu na zádech naskakuje husí kůže, jako by samotné jeho tělo odhadovalo, kam úder dopadne. Svaly se mu střídavě napínaly a uvolňovaly.
»Slyšel jsi, co je na Arrakisu nejnovějšího?« zeptal se baron.
»Ne, strýčku.«
Feyd-Rautha se přinutil neohlédnout. Z haly zabočil do křídla pro služebnictvo.
»Mají tam mezi fremeny nového proroka nebo jakéhosi náboženského vůdce,« řekl baron. »Říkají mu Muad'Dib. Skutečně velmi legrační jméno. Znamená "myš". Říkal jsem Rabbanovi, ať jim jejich náboženství nechá. Budou se aspoň mít čím bavit.«
»To je velmi zajímavé, strýčku,« poznamenal Feyd-Rautha. Zabočil do soukromé chodby vedoucí ke komnatám jeho strýce a v duchu uvažoval: Proč mluví o náboženství? Chce mi tím něco naznačit?
»To je, že ano?« řekl baron.
Do baronova apartmá vstoupili přijímacím salónem, pak vešli do ložnice. Tam je přivítaly drobné známky boje - vychýlená suspenzorová lampa, polštář z lůžka na podlaze, cívka konejšivosti roztočená na nočním stolku.
»Byl to chytrý plán,« začal baron. Nechal si osobní štít nastavený na nejvyšší výkon. Zastavil se tak, že stál tváří v tvář svému synovci. »Ale ne dost chytrý. Řekni mi, Feyde, proč jsi mě neoddělal? Příležitostí jsi měl k tomu dost.«
Feyd-Rautha si vybral suspenzorovou židli, a když na ni sedal, aniž byl vyzván, odvrhl v duchu

nepříjemné myšlenky.
Teď musím být drzý, pomyslel si.
»Učil jsi mě, že si svoje ruce nesmím zašpinit,« odpověděl.
»Ach ano,« rozpomenul se baron. »Když se zpovídáš imperátorovi, musíš být schopen pravdivě odpovědět, že jsi to neprovedl. Ta čarodějnice vedle imperátora uslyší, co říkáš, a pozná, zda mluvíš pravdu nebo ne. Ano, na to jsem tě upozorňoval.«
»Proč sis nikdy žádnou benegesseriťanku nekoupil, strýčku?« otázal se Feyd-Rautha. »S mluvčí pravdy po boku...«
»Ty víš, co mně vyhovuje a co ne!« utrhl se baron.
Feyd-Rautha si svého strýce pozorně prohlížel, když namítal: »Avšak taková benegesseriťanka by měla obrovskou cenu pro...«
»Nemám k ním důvěru!« přerušil ho vztekle baron. »A přestaň se snažit odvádět hovor jinam!«
Feyd-Rautha reagoval mírně: »Jak si přeješ, strýčku.«
»Vzpomínám si na jeden moment v aréně před několika lety,« pokračoval baron. »Tehdy to vypadalo, že poslali otroka, aby tě zabil. Bylo to tak doopravdy?«
»To už je strašně dávno, strýčku. Koneckonců...«
»Jen žádné vytáčky, prosím,« přerušil ho baron a jeho přiškrcený hlas prozrazoval, že krotí svůj vztek.
Feyd-Rautha se na něj zadíval a uvědomil si: On to ví, jinak by se neptal.
»Byl to podvod, strýčku. Zařídil jsem to tak, abych zdiskreditoval tvého mistra otrokáře.«
»Velmi šikovné,« uznal baron. »A taky odvážné. Ten otrok, ten gladiátor tě málem dostal, že?«
»Ano.«
»Kdybys byl tak vychytralý a inteligentní, jako jsi odvážný, bylo by z tebe něco skutečně impozantního.«
Baron potřásl hlavou ze strany na stranu. A tak jako mnohokrát od toho hrozného dne na Arrakisu se přistihl, že lituje ztráty mentata Pitera. To byl inteligentní člověk, vychytralý a jemně rafinovaný. I když ani to ho nezachránilo. Baron znovu potřásl hlavou. Osud je někdy nevyzpytatelný.
Feyd-Rautha se rozhlédl po ložnici, pozorně si prohlížel známky po boji a v duchu se podivoval, jak se jeho strýci podařilo přemoci otroka, kterého tak pečlivě připravili.
»Jak jsem ho zdolal?« otázal se baron. »Ach, podívej, Feyde - dovol, abych si ponechal nějaké zbraně, které mě v pokročilém věku ochrání. Raději bychom měli tento čas využít k tomu, abychom uzavřeli vzájemnou dohodu.«
Feyd-Rautha na něho vytřeštil oči. Dohodu! To tedy znamená, že mě určitě ponechává svým následníkem. Proč by jinak nabízel dohodu? Člověk jedná o dohodě s rovnými nebo téměř sobě rovnými!
»Jakou dohodu, strýčku?« A Feyd-Rautha pocítil značné uspokojení, že to řekl vážně a věcně, že se v jeho hlase neozvalo nic z úlevy, která ho zaplavila.
Také baron si jeho sebeovládání povšiml. Přikývl. »Jsi z dobrého materiálu, Feyde. Dobrým materiálem já neplýtvám. Ty však stále nechceš pochopit, co pro tebe doopravdy znamenám. Jsi umíněný. Nechápeš, proč bych měl být chráněn jako někdo, kdo má pro tebe obrovskou cenu. Tady tohle...,« ukázal rukou na pozůstatky po zápase v ložnici, »to byla pitomost. Pitomosti neodměňuji.«
Tak k věci, ty starý blázne! pomyslel si Feyd-Rautha.
»Myslíš si o mně, že jsem starý blázen,« řekl baron. »Z toho tě musím vyvést.«
»Mluvíš o dohodě.«
»Ach, netrpělivost mládí,« povzdechl baron. »Co se dá dělat, tohle je tedy její podstata: Ty přestaneš s tím hloupým usilováním o můj život. A až budeš připraven na moje místo, ustoupím ve tvůj prospěch stranou. Stáhnu se do role poradce a tebe ponechám na trůnu.«
»Stáhneš se, strýčku?«
»Pořád si o mně myslíš, že jsem blázen,« odpověděl baron, »a tohle to jenom potvrzuje, že? Myslíš si, že se tě doprošuji! Posuzuj opatrně, Feyde. Ten starý blázen uviděl přes štít jehlu, kterou jsi implantoval onomu mladičkému otrokovi do stehna. Mírné stlačení a - bodnutí! Otrávená jehla v dlani starého blázna! Ách, Feyde...«
Baron potřásl hlavou a pomyslel si: Ono by to taky fungovalo, kdyby mě Hawat nevaroval. Ale jen ať si

ten mládenec myslí, že jsem na ten úklad přišel docela sám. Svým způsobem jsem se vlastně o to zasloužil. Já jsem to byl, kdo zachránil Hawata z trosek Arrakisu. A je potřeba, aby ten mládenec získal k mé statečnosti více úcty.
Feyd-Rautha nic neříkal, bojoval sám se sebou. Myslí to strýc skutečně tak, jak říká? Skutečně chce odejít do ústraní? Proč ne? Jednoho dne jistě nastoupím na jeho místo, jestliže budu postupovat opatrně. Nebude přece žít věčně. Snad to byla hloupost, když jsem ten proces chtěl urychlit.
»Mluvíš o dohodě,« řekl Feyd-Rautha. »Jakými zárukami ji zpečetíme?«
»Jak si máme vzájemně věřit, že?« zeptal se baron. »Tedy, Feyde, pokud jde o tebe: Pověřím Hawata, aby na tebe dohlédl. V tomto jeho mentatském schopnostem důvěřuju. Rozumíš mi? A pokud jde o mě. budeš mi muset slepě důvěřovat. Ale já přece nemůžu žít věčně, že ne, Feyde? A snad bys měl nyní začít pokládat za možné, že znám spoustu věcí, které bys měl znát.«
»Já ti záruku poskytuju, a co mi poskytneš ty?« otázal se Feyd Rautha.
»Nechám tě žít,« odpověděl baron.
Feyd-Rautha se na svého strýce opět pátravě zahleděl. Nasazuje na mě Hawata! Co by říkal, kdybych mu prozradil, že ten podvod s gladiátorem, který ho stál hlavního cvičitele, naplánoval právě Hawat? Pravděpodobně by řekl, že lžu, abych zdiskreditoval Hawata. Ne, ten hodný Thufir je mentat, a tento okamžik předpokládal.
»No tak, co říkáš?« zeptal se baron.
»Co mám říkat? Samozřejmě že přijímám.«
A Feyd-Rautha si pomyslel: Hawat! Hraje toho třetího, když se dva perou..., je to tak? Přestoupil na stranu mého strýce proto, že jsem se s ním neradil ohledně toho pokusu s mladým otrokem?
»Dosud jsi nic neřekl na to, že nechám Hawata, aby na tebe dohlížel,« poznamenal baron.
Vztek Feyda-Rauthy se prozradil zachvěním chřípí. Po tolik roků signalizovalo jméno Hawat pro rod Harkonnenů nebezpečí... a nyní dostalo nový význam: představovalo nebezpečí dosud.
»Hawat je nebezpečná hračka,« poznamenal Feyd-Rautha.
»Hračka! Nebuď hloupý! Vím, co v Hawatovi mám, a vím, jak to, co v něm mám, ovládat. Hawat je hluboce emocionální typ, Feyde. Koho se člověk musí obávat, je ten, kdo žádné emoce nemá. Ale hluboké emoce... ach, je to tak, ty lze ohýbat, jak člověk potřebuje.«
»Nerozumím ti, strýčku.«
»Ano, to je přece dostatečně jasné.«
Pouze záchvěv víčka prozradil něco o podráždění, které Feydem Rauthou proniklo.
»A ty Hawatovi nerozumíš,« řekl baron.
Ani ty ne! opáčil v duchu Feyd-Rautha.
»Koho viní Hawat za to, že se dostal do situace, v jaké je?« otázal se baron. »Mě? Zcela určitě. Jenže on býval atreidským nástrojem a roky nade mnou vítězil, než zasáhlo Impérium. Takto to vidí on. Jeho nenávist vůči mně je nyní samozřejmostí. Věří, že mě může kdykoli porazit. Tím, že tomu věří, je poražen sám. Protože já zaměřuji jeho pozornost tam, kam chci - proti Impériu.«
Na čele Feyda-Rauthy se objevily úzké vrásky z náhlého napětí vyvolaného pochopením, ústa se mu stáhla do čárky. »Proti imperátorovi?«
Nechť se můj milý synovec pokusí poznat, jak to chutná, pomyslel si baron. Nechť si řekne: »Imperátor Feyd-Rautha Harkonnen!« Nechť se sám sebe zeptá, jakou to má hodnotu. Jistě to musí mít hodnotu života jednoho starého strýčka, který by mohl způsobit, aby se tento sen nenaplnil!
Feyd-Rautha si pomalu zvlhčil jazykem rty. Mohla by být pravda, co ten starý blázen povídá? Jde zde o víc, než se dříve zdálo?
»A co s tím má co dělat Hawat?« zeptal se Feyd-Rautha. »Hawat si myslí, že nás použije jako nástroj své pomsty na imperátorovi.«
»A až se to stane?«
»Hawat neuvažuje dále než ke své pomstě. Je to člověk, který musí sloužit jiným, ale o tom ani sám neví.«
»Od Hawata jsem se hodně naučil,« souhlasil Feyd-Rautha a cítil, jak ta slova znějí pravdivě, když je vyslovil. »Ale čím více se dozvídám, tím více si uvědomuji, že bychom se ho měli zbavit..., a brzy.«

»Tobě se nelíbí představa, že na tebe bude dohlížet?«
»Hawat hlídá všechny.«
»A možná že tě vysadí na trůn. On je prohnaný a inteligentní. Je nebezpečný, nevyzpytatelný. Ale já mu prozatím protilátku neodepřu. Meč je taky nebezpečný, Feyde. Ale máme pro něj pochvu. Hawat má v sobě jed. Když mu přestanu dávat protilátku, smrt ho zasune do pochvy.«
»Svým způsobem je to jako v aréně,« usoudil Feyd-Rautha. »Klamný výpad v klamných výpadech jiných klamných výpadů. Pozoruješ a uvědomuješ si, jak se gladiátor naklání, kterým směrem se dívá, jak drží nůž.«
Sám si uznale přikývl a povšiml si, že ta slova jeho strýce potěšila ale pomyslel si: Ano! Jako v aréně! A břitem je mozek!
»Nyní chápeš, jak mě potřebuješ,« řekl baron. »Ještě se k něčemu hodím, Feyde.«
Jako meč, kterým se vládne, dokud se příliš neotupí, pomyslel si Feyd Rautha. »Ano, strýčku,« řekl nahlas.
»A nyní,« protáhl baron, »půjdeme oba do ubytoven pro otroky. A já se budu dívat, jak ty vlastníma rukama zabiješ všechny otrokyně v křídle radosti.«
»Strýčku !«
»Budou jiné ženy, Feyde. Ale už jsem ti řekl, že u mě se nebudeš neuváženě dopouštět chyb.«
Feyd-Rautha v obličeji znachověl. »Strýčku, ty...«
»Ty moje potrestání přijmeš a vezmeš si z něho malé ponaučení,« přerušil ho baron.
Feyd-Rautha se střetl se zlomyslným, pátravým pohledem strýcových očí. A na tuto noc nesmím zapomenout, pomyslel si. Ani na jiné noci nesmím zapomenout.
»Ty neodmítneš,« naléhal baron.
Co bys mohl dělat, stařečku, kdybych odmítl?, ptal se Feyd-Rautha sám sebe. Ale věděl, že by mohlo následovat jiné potrestání, možná rafinovanější, ještě brutálnější, aby ho zlomilo.
»Já tě znám, Feyde,« řekl baron. »Ty neodmítneš.«
Dobrá, pomyslel si Feyd-Rautha. Teď tě potřebuju. To chápu. Dohoda je uzavřená. Ale nebudu tě potřebovat pořád. A... jednoho dne...

Hluboko v lidském podvědomí je neodbytná potřeba mít logický vesmír, který dává smysl. Avšak skutečný vesmír je vždy o krok za logikou.

PRINCEZNA IRULÁN: RČENÍ MUAD'DIBA

Seděl jsem naproti mnoha vládcům velkorodů, ale nikdy jsem ještě neviděl tlustší a nebezpečnější svini, než je on, řekl si Thufir Hawat.
»Se mnou můžeš mluvit naprosto otevřeně, Hawate,« začal dunivě baron. Zaujal v suspenzorovém křesle pohodlnou polohu a očima zpod masitých víček provrtával Hawata.
Mentat sklopil pohled na stůl, který ho odděloval od barona Vladimira Harkonnena, a povšiml si, jak je deska stolu okázalá. I tento fakt se musel vzít v úvahu při posuzování barona, stejně jako rudé stěny této soukromé konferenční místnosti a slabé nasládlé aróma z bylin, které se vznášelo ve vzduchu a překrývalo hlubší pižmový pach.
»Nedal jsi mně přece poslat to upozornění Rabbanovi jen tak, z pouhého rozmaru,« pokračoval baron.
Hawatův zvrásněný starý obličej zůstal bez výrazu, neprozradil nic z krajní nechuti, kterou Hawat pociťoval. »Mám podezření na mnohé záležitosti,« řekl.
»Ano. Jenže já bych rád věděl, jak do tvého podezření o Saluse Secundus zapadá Arrakis. Nestačí, když říkáš, že třeba i náznak o souvislosti mezi Arrakisem a tou vězeňskou planetou imperátora rozrušuje. Podívej, já to upozornění Rabbanovi poslal tak spěšně jen proto, že posel musel letět tím maxitrajlerem. Řekl jsi, že to nesnese odkladu. Dobře, stalo se. Ale teď chci slyšet vysvětlení.«
Vede moc zbytečných řečí, pomyslel si Hawat. Není jako Leto, který mi dokázat sdělit to či ono

nadzvednutím obočí nebo mávnutím. Ani jako starý vévoda, který dokázal vyjádřit celou větu tím, že zdůraznil jedno jediné slovo. Tohle je ale omezenec? Ten, kdo ho zlikviduje, prokáže lidstvu službu.
»Neodejdeš odtud dřív, dokud neuslyším podrobné a úplné vysvětlení,« varoval ho baron.
»Mluvíte o Saluse Secundus příliš neopatrně,« řekl Hawat.
»Je to trestanecká kolonie,« opáčil baron. »Na Salusu Secundus se posílají největší darebáci z galaxie. Co víc potřebujeme vědět?«
»Že podmínky na této vězeňské planetě jsou nesnesitelnější než kdekoli jinde,« doplnil Hawat. »Slyšíte, že úmrtnost mezi novými vězni je vyšší než šedesát procent. Slyšíte, že tam imperátor praktikuje všechny možné formy násilí. To všechno slyšíte, a neptáte se proč?«
»Imperátor nedovoluje velkorodům, aby prováděli kontrolu jeho vězení,« zabručel baron. »Ostatně, on moje žaláře taky neprohlíží.«
»A zvídavost ohledně Salusy Secundus je... no...,« Hawat si přiložil ke rtům kostnatý prst, »...nežádoucí.«
»Třeba tam musí dělat něco, s čím se člověk nechlubí!«
Hawatových tmavých rtů se dotkl nejnepatrnější z jeho úsměvů. Ve světle iluminační koule se mu zaleskly oči, když se zpytavě zahleděl na barona. »A nikdy jste si neříkal, odkud asi bere imperátor ty svoje sardaukary?«
Baron sešpulil své masité rty. To dodalo jeho rysům výraz rozmrzelého nemluvněte, a když promluvil, znělo to jaksi dotčeně: » No... nabírá do armády... totiž, jsou zde odvedení branci a dobrovolníci...«
»Pchá!« odfrkl Hawat. »To, co slýcháte o obdivuhodných výkonech sardaukarů, to nejsou povídačky, že ne? To jsou zprávy z první ruky toho omezeného počtu lidí, kteří proti sardaukarům bojovali a podařilo se jim přežít, ne?«
»Sardaukaři jsou vynikající bojovníci, o tom není pochyb,« připustil baron. »Myslím si však, že moje legie...«
»To je ve srovnání s nimi parta výletníků!« vyštěkl Hawat. »Myslíte si, že nevím, proč se imperátor obrátil proti rodu Atreidů?«
»To je hájemství, do kterého se svými spekulacemi nesmíš,« varoval baron.
Je možné, že ani on neví, co k tomu imperátora podnítilo? ptal se Hawat sám sebe.
»Pro moje úvahy není žádná oblast uzavřená, jestliže se týká toho, k čemu jste mě najal,« řekl Hawat. »Jsem mentat. Před mentatem informace a směry kalkulace nezatajíte.«
Dlouhou minutu na něho baron upřeně hleděl, ale pak se ozval: »Řekni, mentate, co říci musíš.«
»Padišáh imperátor se obrátil proti rodu Atreidů z toho důvodu, že vévodovi mistři válečného umění Gurney Halleck a Duncan Idaho vycvičili bojovou sílu - malou bojovou sílu , která byla navlas tak dobrá jako sardaukaři. Některé jednotky byly dokonce ještě lepší. A vévoda se dostal do situace, kdy mohl svoji armádu rozšířit a udělat z ní přesně takovou sílu, jakou má imperátor.«
Baron ten odhalující závěr chvíli zvažoval, a pak se zeptal: »Co s tím má společného Arrakis?«
»Na Arrakisu je množství mužů, kteří už jsou přizpůsobeni k nejdrastičtějšímu výcviku k přežití.«
Baron potřásl hlavou. »Máš snad na mysli fremeny?«
»Mám na mysli fremeny.«
»Cha cha! Tak proč ta výstraha Rabbanovi? Po sardaukarském běsnění a Rabbanově útisku nemohla zůstat víc než hrstka fremenů.«
Hawat mlčel, ale zkoumavý pohled z barona nespustil.
»Ne víc než hrstka!« opakoval baron. »Jen v loňském roce jich Rabban zabil šest tisíc!«
Hawat se na něho nepřestal pátravě dívat.
»A rok předtím to bylo devět tisíc,« pokračoval baron. »A sardaukarům do jejich odchodu připadá na vrub nejméně dvacet tisíc.«
»Kolik ztratil Rabban vojáků za poslední dva roky?« otázal se Hawat.
Baron si přejel rukou po bradě. »No, fakt je, že hodně do armády nabíral. Jeho agenti dost neodpovědně slibovali...«
»Dohodneme se, že to zaokrouhleně bylo třicet tisíc?« nabídl Hawat.
»To je snad trochu moc,« namítl baron.

»Zcela naopak,« odporoval Hawat. »Umím číst mezi řádky Rabbanových zpráv stejně dobře jako vy. A vy jste určitě rozuměl mým zprávám od našich agentů.«
»Arrakis je nelítostná planeta,« řekl baron. »Ztráty v bouřích mohou...«
»My oba víme, kolik na bouře připadá.«
»No a co jestli jich ztratil třicet tisíc?« zeptal se důrazně baron a do obličeje se mu nahrnula krev.
»Podle vašich vlastních čísel,« vysvětloval Hawat, »Rabban zabil patnáct tisíc fremenů za dva roky, ale přišel o dvojnásobný počet vlastních lidí. Říkáte, že na vrub sardaukarů připadá dalších dvacet tisíc, možná o trochu víc. A já jsem viděl seznamy pro jejich odlet z Arrakisu. Jestliže zabili dvacet tisíc fremenů, pak prohráli téměř pět ku jedné. Proč se s těmi čísly nesmíříte a nepochopíte, co znamenají?«
Baron promluvil chladně a odměřeně: »To je tvoje práce, mentate. Co znamenají?«
»Řekl jsem vám, kolik osob odhadoval Duncan Idaho v síči, který navštívil,« řekl Hawat. »Jeho odhad zcela odpovídá. Jestliže fremeni mají takových síčských komunit jen dvě stě padesát, pak jejich populace dosahuje nejméně pěti miliónů. Podle mého nejlepšího odhadu mají však těchto komunit nejméně dvojnásobek. Na takové planetě se lidi ztratí.«
»Deset miliónů?«
Baronovi se z úžasu roztřásl podbradek.
»Nejméně.«
Baron si přetřel svoje masité rty. Jeho pichlavé oči hleděly bez pohnutí a strnule na Hawata. Je to skutečně mentatská kalkulace? uvažoval. Může to tak být, aniž má o tom někdo tušení?
»Dosud jsme nijak pronikavěji ani nekompenzovali jejich přírůstek z porodnosti,« pokračoval Hawat. »Jen jsme vypleli některé z jejich méně úspěšných druhů, a ty silné jsme nechali, aby se staly ještě silnější - přesně jako na Saluse Secundus.«
»Salusa Secundus!« zaburácel baron. »Co s tím má co dělat imperátorova vězeňská planeta?«
»Člověk, který přežije na Saluse Secundus, udělá první kroky k tomu, aby se stal houževnatějším než většina ostatních,« odvětil Hawat. »Když k tomu přidáte skutečně výborný výcvik...«
»Pitomost! Podle toho, co říkáš, mohl bych po tom, jak je můj synovec utiskoval, nabrat do své armády fremeny.«
Hawat promluvil mírným hlasem: »A svoje vlastní vojáky neutiskujete?«
» No... já..., jenže...«
»Útisk je relativní pojem,« pokračoval Hawat. »Vaši bojovníci jsou na tom mnohem líp než ostatní kolem nich, že?«
Baron neodpověděl, mlčel, oči měl rozostřené. Ty možnosti... Dal Rabban nevědomky rodu Harkonnenů do rukou zbraň, proti níž není obrana?
Po chvíli řekl : »Jak by sis u takových vojáků zajistil věrnost?«
»Dal bych je do malých oddílů, nejvýše o síle roty,« vysvětloval Hawat. »Vytáhl bych je z prostředí útisku a izoloval spolu s jinými, kteří již prošli stejnými podmínkami. Pak bych u nich pěstoval mystický pocit, že jejich planeta kdysi bývala tajnou výcvikovou základnou k výchově takových nadprůměrných lidí, jakými jsou oni sami. A celou dobu bych jim ukazoval, na co všechno si takoví nadprůměrní lidé mohou vydělat: bohatý život, krásné ženy, honosné sídlo..., cokoliv, po čem zatouží.«
Baron začal přikyvovat hlavou. »Tak, jako žijí sardaukaři.«
»Odvedenci brzy uvěří tomu, že takové místo, jako je Salusa Secundus, je ospravedlnitelné, protože vytvořilo je - elitu. Nejobyčejnější sardaukarský pěšák žije životem, který je v mnoha ohledech stejně přemrštěný jako život kteréhokoliv příslušníka velkorodu.«
»To je nápad!« zašeptal baron.
»Začínáte se k mému podezření přiklánět,« poznamenal Hawat.
»Kde něco takového začalo?« otázal se baron.
»Ach ano: Kde má svůj původ rod Corrino? Žili na Saluse Secundus lidé před tím, než tam imperátor poslal první transport vězňů? Ani vévoda Leto, bratranec z ženské rodové linie, se to nikdy spolehlivě nedozvěděl. Takové otázky se nedoporučuje klást.«
Baronovy oči strnuly v zahloubání. »Ano, je to velmi pečlivě střežené tajemství.Použili by všechny způsoby, aby...«

»Kromě toho, co je třeba skrývat?« zeptal se Hawat. »Že padišáh imperátor má vězeňskou planetu? To ví každý. Že má...«
»Hrabě Fenring!« vyhrkl baron.
Hawat se odmlčel, pozorně a zamračeně se zahleděl na barona. »Co je s hrabětem Fenringem?«
»Na narozeniny mého synovce před několika lety,« začal vysvětlovat baron, »přijel ten imperiální floutek hrabě Fenring jako oficiální pozorovatel. Měl... dokončit obchodní ujednání mezi imperátorem a mnou.«
»Ano?«
»Totiž... no, mám dojem, že při jednom z našich rozhovorů jsem řekl něco o tom, že udělám z Arrakisu vězeňskou planetu. Fenring...«
»Co přesně jste mu řekl?« přerušil ho Hawat otázkou.
»Přesně? Už je to dost dávno a...«
»Můj pane barone, jestliže chcete využít mých služeb co nejvíce, musíte mi poskytovat přiměřené informace. Byl ten rozhovor nahrán?«
Baronovi zbrunátněla tvář hněvem. »Ty jsi stejně zkažený jako Piter! Já nemám rád tyhle...«
»Piter už u vás není, pane,« opáčil Hawat. »A pokud jde o něj, co se vlastně Piterovi stalo?«
»Začal se chovat příliš důvěrně, měl na mě příliš velké požadavky,« odpověděl baron.
»Ujistil jste mě, že se užitečného člověka zbytečně nezbavujete,« připomenul mu Hawat. »Chcete se mě zbavit hrozbami a vytáčkami? Hovořili jsme o tom, co jste říkal hraběti Fenringovi.«
Baron jen zvolna ovládl svůj obličej. Až přijde čas, sliboval si, vzpomenu si, jak se ke mně choval. Ano, vzpomenu si.
»Okamžik,« řekl nahlas a v myšlenkách si vybavoval setkání ve své velké hale. Pomohlo mu, když si v duchu představil kužel ticha, v němž tehdy stáli. »Řekl jsem asi toto,« vzpomněl si »"imperátor ví, že k podnikání patří vždy zabíjení v určitém rozsahu". Narážel jsem tím na ztráty našich společných ozbrojených sil. Pak jsem řekl něco v tom smyslu, že uvažuji o jiném řešení arrakiského problému, a poznamenal jsem, že imperátorova vězeňská planeta mě inspirovala k tomu, abych se řídil imperátorovým příkladem.«
»Hrom a peklo!« zaklel Hawat. »Co na to řekl Fenring?«
»Právě tehdy se mě začal vyptávat na tebe.«
Hawat složil ruce v klín, zavřel oči a uvažoval. »Tak proto začali slídit po Arrakisu,« řekl. »No, už se stalo.« Otevřel oči. »Teď už musejí mít špióny po celém Arrakisu. Dva roky!«
»Ale ta moje nevinná poznámka přece nemůže...«
»V očích imperátora nic nevinného neexistuje! Jaké jste dal instrukce Rabbanovi?«
»Pouze to, aby naučil Arrakis mít z nás strach.«
Hawat potřásl hlavou. »Teď máte dvě možnosti, barone. Můžete vybít domorodce, zcela je vyhladit, nebo...«
»Zbytečně se zbavit všech pracovních sil?«
»Nechal byste si sem raději vlézt imperátora a ty velkorody, které ještě může strhnout s sebou, aby předvedli kyretáž, aby vyškrabali Giedi Primu jako dutou tykev?«
Baron se pozorně zadíval na svého mentata. »Toho by se imperátor neodvážil!«
» Neodvážil?«
Baronovi se zachvěly rty. »Jaká je tvoje druhá možnost?«
»Zanechat vašeho milého synovce Rabbana jeho osudu.«
»Zanechat osudu...« Baron se odmlčel uprostřed věty a nedůvěřivě se na Hawata zahleděl.
»Nepošlete mu žádné další vojenské posily, žádnou pomoc jakéhokoli druhu. Neodpovídejte mu na jeho vzkazy jinak než slovy, že se vám doneslo, jakým hrozným způsobem spravuje záležitosti na Arrakisu, a že hodláte podniknout nápravná opatření, jakmile budete moci. Zařídím, aby některé z vašich vzkazů zachytili imperiální špióni.«
»Ale co s kořením, s celkovými výnosy...«
»Požadujte svůj baronský zisk ale svůj nárok uplatňujte obezřetně. Požadujte od Rabbana absolutní částky. Můžeme...«
Baron otočil ruce dlaněmi nahoru. »Jak se mám však ujistit, že můj kluzký synovec nebude...«

»Dosud máme na Arrakisu svoje zpravodaje. Rabbanovi řeknete, že buď splní dodávky koření, které jste stanovil, nebo že ho vyměníte.«
»Já svého synovce znám,« namítl baron. »To ho pouze donutí k tomu, aby místní lidi ždímal ještě víc.«
»Samozřejmě že je bude ždímat ještě víc!« utrhl se Hawat. »Vy to teď přece nechcete zarazit! Vy si pouze nechcete špinit ruce. Ať vám Rabban udělá Salusu Secundus za vás. Nebudou se mu ani muset posílat žádní vězni. Má k dispozici veškerou potřebnou populaci. Jestliže bude Rabban honit lidi proto, aby splnil vaše dodávky koření, pak imperátor nemusí mít žádný důvod k podezírání. Dodávky jsou dostatečným důvodem k tomu, aby se o planetu přestal zajímat. A vy, barone, ani slovem, ani činem nenaznačíte, že zde nějaký jiný důvod je.«
Baronovi se proti jeho vůli vloudil do hlasu obdivný tón. »Ty, Hawate, ty jsi tak nádherně rafinovaný. Ale řekni mi, jak se propašujeme na Arrakis a využijeme toho, co Rabban připravuje?«
»To je ze všeho nejjednodušší, barone. Jestliže každoročně stanovíte poněkud vyšší plán dodávek koření než v předchozím roce, místní poměry se brzy dostanou do neúnosného stavu. Výroba prudce poklesne. Vy pak Rabbana odstraníte a převezmete otěže sám..., abyste ten zmatek dal do pořádku.«
»To souhlasí,« uznal baron. »Ale mě samotného to už zmáhá. Připravuji jiného, který převezme vládu na Arrakisu za mě.«
Hawat se pozorně zahleděl na otylou, zakulacenou tvář před sebou. Jen pomalu začal ten starý vojenský špión přitakávat pokyvováním hlavy. »Feyda-Rauthu, že?« pochopil. »Tak to je důvod pro současný útisk. Vy sám jste rafinovaný, barone. Snad bychom mohli tyto dva plány spojit. Ano. Váš Feyd-Rautha může přijít na Arrakis jako zachránce. Může získat místní obyvatele pro sebe. Ano.«
Baron se usmál. A pod tímto úsměvem si kladl otázku: Tak jakpak tohle zapadá do Hawatových osobních machinací?
Když Hawat pochopil, že mu baron naznačuje, aby odešel, povstal a místnost s červenými stěnami opustil. Odcházel a musel přemýšlet o neznámých rušivých faktorech, které pronikaly do všech jeho výpočtů týkajících se Arrakisu. Vyvolával je ten nový vůdce, o němž se ve zprávách ze svého úkrytu mezi pašeráky zmiňoval Gurney Halleck, ten Muad'Dib.
Možná že jsem neměl baronovi říkat, aby nechal to náboženství vzkvétat tam, kde se mu daří, ani mezi lidem z panů a grabenů, říkal si.
A myslel na to, co ve svých zprávách uváděl Halleck o fremenské taktice boje. Ta taktika zaváněla samotným Halleckem... a Idahem..., a dokonce Hawatem.
Že by Idaho přežil? ptal se sám sebe.
Ale ta otázka byla zbytečná. To se mohl klidně zeptat, zda je možné, že přežil Paul. Věděl, že baron je přesvědčen, že žádný z Atreidů nežije. Baron připustil, že jeho nástrojem byla ta benegesseritská čarodějnice. A to mohlo znamenat jedině to, že je se všemi konec - dokonce i s jejím synem.
Jakou zhoubnou nenávist musela vůči Atreidům chovat, pomyslel si. Musela být podobná nenávisti, kterou chovám já vůči baronovi. Podaří se mi zasadit tak definitivní a úplný úder, jaký se podařil jí?

Ve všem je nějaký systém, který je součásti našeho vesmíru. Má symetrii, eleganci a půvab - tyto vlastnosti nalézá člověk vždy v tom, co zachycuje pravý umělec. Systém můžete najít ve střídání ročních období, v tom, jak se písek vine podél skalní římsy, ve svazcích větvi Larrei mexicany nebo v uspořádáni jejich listů. Snažíme se tyto systémy napodobit v našich životech a ve společnosti a hledáme rytmy, tance a formy, které poskytuji uspokojeni. Avšak v nalezeni definitivní dokonalosti je možné vidět nebezpečí. Je zřejmé, že lakový definitivní systém obsahuje svou vlastni stabilitu. V takové dokonalosti všechno směřuje ke smrti.

PRINCEZNA IRULÁN: SEBRANÁ RČENÍ MUAD'DIBA

Paul Muad'Dib si vzpomněl, že jídlo pronikavě vonělo kořením. Zachytil se té vzpomínky jako pevného bodu a z tohoto výhodného postavení si mohl říct, že jeho bezprostřední zážitek musí být snem.

Jsem jeviště dění, řekl si. Jsem oběť nedokonalé vize, rasového uvědomění a jeho děsivého poslání. Nedokázal však uniknout obavě, že nějak předběhl sám sebe, že ztratil svou pozici v čase takže minulost, budoucnost a přítomnost mu nyní bez rozdílu splývají. Byla to jakási vizuální únava a měla svůj původ, jak věděl, v neustálé nutnosti držet jasnozřivě viděnou budoucnost jako druh paměti, která sama o sobě představuje něco, co má vnitřní hodnotu minulosti.
To jídlo mi připravila Chani, řekl si.
Ale Chani je přece daleko na jihu - v nehostinné zemi, kde slunce pálí výhní - ukrytá v jedné z těch nových síčových pevnůstek a v bezpečí s jejich synem Letem II.
Nebo je to situace, která má teprve nastat?
Ne, ujistil se, protože Alia Neobyčejná, jeho sestra, tam odešla s jeho matkou a s Chani - na dvacet tlouků na jih - a jeli tam v palankýnu Ctihodné matky připevněném na zádech divokého tvůrce.
Polekaně se odtáhl od myšlenky na jízdu na obrovském červu a sám sobě si položil otázku: Nebo se má Alia teprve narodit?
Zúčastnil jsem se přepadu, vzpomněl si Paul. Vypravili jsme se na přepad, abychom regenerovali vodu svých mrtvých na Arrakénu. A já jsem na pohřební hranici našel pozůstatky svého otce. Jeho lebku jsem uložil do fremenské skalní mohyly - nad průsmykem Harg.
Nebo se to mělo teprve stát?
Moje rány jsou skutečné, řekl si Paul. Moje jizvy jsou skutečné. Schránka s lebkou mého otce je skutečná.
Dosud jakoby ze sna si Paul vzpomněl, že jednou ho vyrušila Harah, Jamisova žena, aby mu řekla, že v chodbě síče se bojuje. To bylo v přestupním síči a před tím, než odeslali ženy a děti hluboko na jih.
Harah stála ve vchodu do soukromé ložnice, černá křídla vlasů měla svázaná vodomírkami na řetízku. Závěsy k ložnici držela rozhrnuté a řekla, že Chani právě někoho zabila.
Toto se stalo, řekl si Paul. Toto bylo skutečné, nic z toho, co zrodil čas, co podléhá změně.
Paul si vzpomněl, že spěšně vyběhl ven a našel Chani, jak tam stojí pod žlutými luminami chodby, oblečená do jasně modrého pláště s kápí shrnutou dozadu; svůj drobný obličejíček měla zrudlý námahou. Právě ukrývala do pochvy krispel. Hlouček postav se svým smutným nákladem se spěšně vzdaloval chodbou.
A Paul si vzpomněl, že si řekl: Člověk vždycky pozná, oč jde, když vidí, že nesou mrtvolu.
Když se Chani k němu natočila, zacinkaly její vodomírky,.které v síči nosila volně na šňůře na krku.
»Chani, co se děje?« zeptal se.
»Odbavila jsem návštěvníka, který tě přišel vyzvat na souboj, Usúle.«
»Ty jsi ho zabila?«
»Ano. Ale snad jsem ho měla nechat Harah.«
(A Paul si vybavil, jak se lidé kolem nich na ta slova zatvářili uznale. Dokonce Harah se zasmála.)
»Ale on přišel vyzvat mě!«
»Sám jsi mě naučil bojovat tím čarodějným způsobem, Usúle.«
»To jisté! Ale tys neměla...«
»Narodila jsem se v poušti, Usúle. Vím, jak používat krispel.«
Potlačil hněv, snažil se hovořit rozumně. »To všechno je snad pravda, Chani, ale...«
»Už nejsem žádné dítě, které ve světle ruční luminy honí v síči ještěrky, Usúle. Já už si nehraju.«
Paul se na ni zlostně podíval a přitom ho upoutala zvláštní divokost pod jejím nedbalým výrazem.
»Nestál za to, Usúle,« řekla Chani. »S takovými, jako byl on, bych tě z tvých meditací nevyrušovala.«
Přistoupila blíž, pohlédla na něho koutkem oka a ztišila hlas tak, že ji mohl slyšet pouze on. »A můj milovaný, až se rozkřikne, že vyzývatel může narazit na mě a dočkat se potupné smrti z rukou Muad'Dibovy ženy, mnohým chuť k výzvě na souboj přejde.«
Ano, řekl si Paul, toto se skutečně stalo. Je to pravdivá minulost. A počet vyzývatelů, kteří chtěli vyzkoušet nový nůž Muad'Diba, skutečně prudce poklesl.
Někde ve světě nespředeném ze snů se něco jako by pohnulo a zazněl výkřik nočního ptáka.
Sním, ujistil se Paul. Za to může kořeněné jídlo.
Přesto ho obklopoval pocit odevzdanosti. Uvažoval, jestli snad není možné, že jeho rúh nějak vklouzl do

světa, v němž - jak věřili fremeni - on sám pravdivě existoval, do álam al-mithálu, světa podobností, toho metafyzického království, kde veškerá fyzikální omezení jsou odstraněna. A při myšlence na takové místo poznal strach, protože odstranit všechna omezení znamenalo odstranit všechny kontrasty. V té krajině mýtu se nemohl orientovat a říci: »Já jsem já, protože jsem zde.«
Jeho matka mu kdysi řekla: »Lidé, alespoň někteří, se rozcházejí v tom, jak o člověku uvažují.«
Teď se určitě ze sna probouzím, řekl si Paul. Protože toto se stalo - tato slova jeho matky, lady Jessiky, z níž se nyní stala Ctihodná matka fremenů - pronikla skutečností.
Jak Paul věděl, Jessica se obávala náboženské spojitosti mezi ním a fremeny. Nelíbilo se jí, že lidé ze síče i z grabenů hovoří o Muad'Dibovi jako o Něm. A vyptávala se mezi kmeny, vyslala svoje sajadíny na výzvědy, shromáždila jejich odpovědi a hloubala nad nimi.
Ocitovala mu benegesseritské přísloví: »Když víra a politika cestují ve stejném kočáře, jezdci jsou přesvědčeni, že se jim nic nemůže postavit do cesty. Jejich jízda se stává bezhlavá - rychlejší a rychlejší a rychlejší. Odmítají všechny myšlenky na překážky a zapomínají, že zrakům toho, kdo se řítí bez rozmyslu, se propast neukáže, dokud není příliš pozdě.«
Paul se rozpomenul, že tehdy seděl v matčině apartmá, v soukromém pokoji vyloženém tmavými závěsy s vytkávanými výjevy z fremenské mytologie. Seděl tam, naslouchal jí a přitom si povšiml, jak ho neustále pozoruje - i když sklopila oči. V oválném obličeji jí u koutků úst přibyly vrásky, ale její vlasy měly stále barvu leštěného bronzu. Její zelené oči, daleko od sebe posazené, se však ukrývaly pod clonou modře vybarvenou kořením.
»Fremeni mají jednoduchou, praktickou víru,« namítl.
»Nic, co se týká víry, není jednoduché,« řekla varovně.
Ale když Paul viděl, že se nad nimi dosud vznáší nejasná budoucnost, zjistil, že jím zmítá hněv. Dokázal ze sebe dostat pouze: »Víra naše síly sjednocuje. Je to naše mystika.«
»Ty schválně takovou atmosféru, takovou okázalost pěstuješ,« obvinila ho. »Ustavičně podněcuješ.«
»Tak jsi mě to sama učila,« bránil se.
Ale toho dne měla Jessica spoustu námitek a opačných názorů. Byl to totiž den obřadu obřízky pro malého Leta. Některá z důvodů jejího rozhořčení Paul chápal. Naprosto neuznávala je ho milostný poměr - jeho »sňatek z mládí« - s Chani. Avšak Chani dala Atreidům syna a Jessica zjistila, že nedokáže dítě a jeho matku zavrhnout.
Konečně se Jessica pod jeho zpytavým pohledem neklidně pohnula a řekla: »Ty si myslíš, že jsem zlá matka.«
»Samozřejmě že ne.«
»Vidím, jak mě pozoruješ, když jsem s tvou sestrou. Ty nic o své sestře nevíš.«
»Vím, proč je Alia jiná,« odporoval. »Byla ještě plodem, součástí tebe samotné, když jsi proměnila Vodu života. Ona...«
»O tom ty nic nevíš!«
A Paul najednou nedokázal vyjádřit to, co věděl z vize času, a jenom poznamenal: »Nemyslím si, že jsi zlá.«
Postřehla jeho úzkost a řekla: »A ještě něco, chlapče.«
»Ano?«
»Já mám Chani skutečně ráda. Uznávám ji.«
To bylo skutečné, řekl si Paul. Žádná neúplná vize, kterou mohly změnit náhlé zvraty zrozené z vlastního času.
To ujištění mu poskytlo nový záchytný bod v jeho světě. Přes závoj snění začaly do jeho vědomí pronikat kousky pravé skutečnosti. Najednou věděl, že se nachází v hieregu, v pouštním táboře. Chani postavila jejich filtrstan na prachovém písku, protože ten je měkký. To mohlo znamenat pouze to, že Chani je někde poblíž - Chani, jeho duše, Chani, jeho sihája, sladká jako jaro v poušti, Chani najednou zpátky z tajných úkrytů dálného jihu.
Náhle si vzpomněl, že mu před spánkem zpívala pouštní popěvek.
»Ó, moje duše,
nemusíš této noci toužit po ráji,

a já při šaj-hulúdovi přísahám,
že tam zavítáš,
veden mou láskou.«
A zpívala píseň vhodnou pro chůzi, jakou spolu zpívají milenci v poušti. Její rytmus připomínal vleklý krok přes duny:
»Pověz mi o svých očích
a já ti povím o tvém srdci.
Pověz mi o svých nohou
a já ti povím o tvých rukou.
Pověz mi o svém snění
a já ti povím o tvém probuzení.
Pověz mi, po čem toužíš,
a já ti povím, co tě souží.«
Pak zaslechl, jak někdo v jiném filtrstanu brnká na balisetu. A tehdy pomyslel na Gurneyho Hallecka. Vzpomínka probuzená známým hudebním nástrojem mu připomenula Gurneyho, jehož tvář zahlédl ve skupině pašeráků, který ho však neviděl, ani ho nesměl vidět nebo o něm slyšet, aby neuváženě nezavedl Harkonneny k synovi vévody, kterého zabili.
Ale styl hraní, výrazný prstoklad na strunách balisety zobrazil v Paulově paměti toho, kdo té noci hrál. Byl to Chatt Skákač kapitán fedajkinů, velitel komand smrti, která střežila Muad'Diba.
Jsme v poušti, upamatoval se Paul. Jsme ve středním ergu za harkonnenskými hlídkami. Jsem zde proto, abych se stal chodcem pisku, abych přilákal tvůrce a pak obratně, jak jen dokážu, na něho nasedl, a tím prokázal, že jsem stoprocentní fremen.
Ucítil, že má u opasku mólskou pistoli a krispel. Uvědomil si, že ho obklopuje ticho. To zvláštní předjitřní ticho, kdy noční ptáci již odlétli a denní tvorové ještě svému nepříteli, slunci, nedali najevo, že jsou ve střehu.
»Musíš jet pískem za denního světla, aby šaj-hulúd viděl a věděl, že se nebojíš,« poučil ho Stilgar. »Obrátíme si tedy časový rytmus a dnes v noci se vyspíme.«
Paul se tiše posadil a uvědomil si, jak se ve filtršatech, které měl na sobě uvolněny, cítí pohodlně; kolem sebe měl potemnělý filtrstan. Pohnul se velice tiše, avšak Chani jeho pohyb zaslechla.
Promluvila v přítmí stanu jako další stín: »Ještě se zcela nerozednilo, milovaný.«
»Sihájo,« řekl a v jeho hlase byl něžný smích.
»Nazýváš mě svým jarem v poušti,« řekla vážně, »ale dneska jsem pro tebe ostruhou. Jsem zde jako sajadína, která dohlíží, aby byl obřad řádně dodržen.«
Začal si dotahovat filtršaty. »Řekla jsi mi jednou, co je psáno v Kitábu alibáru,« opáčil. »Řekla jsi mi: "Žena je tvoje pole; jdi tedy na svoje pole a obdělej je."«
»Jsem matka tvého prvorozeného,« souhlasila.
Neviděl ji jasně, ale poznal, že dělá přesně tytéž pohyby jako on, když si utahovala filtršaty pro pobyt na volné poušti. »Měl by sis co nejvíc odpočinout,« řekla.
Poznal, že to z ní promluvila láska k němu, a jemně jí vytkl: »Sajadína dohlížitelka kandidáta nestraší ani nevaruje.«
Připlazila se k jeho boku jako lasička a tváří se dotkla jeho rukou. »Dneska jsem dohlížitelka i žena.«
»Měla jsi tu povinnost přenechat jiné,« poznamenal.
»Čekání je v nejlepším případě hodně nepříjemné,« odpověděla. »Chci být u tebe co nejdříve.«
Ještě než si zapnul obličejovou roušku svých filtršatů, políbil její dlaň; pak se obrátil a odloupl těsnění stanu. Vzduch, který začal proudit dovnitř, nesl s sebou chladivou, ne zcela úplnou suchost, z níž se za rozbřesku budou srážet stopy rosy. Přinesl s sebou i pach předkoření, jehož ložisko zjistili severovýchodně odtud a které jim napovědělo, že někde poblíž bude tvůrce.
Paul prolezl zavíracím otvorem filtrstanu, postavil se na písek a protáhl si svaly strnulé nočním spánkem. Východní obzor naleptávala slabá, perleťově zelená luminiscence. Stany vojáků v příšeří kolem něho připomínaly malé duny. Na levé straně zahlédl pohyb - strážní - a věděl, že ho viděli.
Věděli, jaké nebezpečí ho dnes čeká. Takové, jaké čeká každého fremena. Nyní mu popřávali poslední

chvíle samoty, aby se mohl na toto nebezpečí připravit.
Musím to dnes dokázat, řekl si.
Pomyslel na to, jakou moc získal tváří v tvář boji - otcové mu posílali svoje syny, aby je vycvičil v čarodějném způsobu vedení boje, starci mu nyní naslouchali v radě a řídili se jeho plány, muži se vraceli, aby mu vyslovili nejvyšší fremenskou pochvalu: »Tvůj plán se osvědčil, Muad'Dibe.«
Avšak i ten nejbezvýznamnější a nejposlednější z fremenských bojovníků dokázal to, co on ještě nikdy nedokázal. A Paul věděl, že jeho vůdcovství trpí tím, že o tomto rozdílu mezi ním a jimi se všeobecně ví. Ještě nikdy nejel na červu.
Jistě, s ostatními se vozíval při výcviku nebo na přepady, ale nikdy neuskutečnil svou vlastní cestu. Dokud to nedokáže, jeho svět bude omezován schopnostmi jiných. To by žádný opravdový fremen nepřipustil. Dokud to nedokáže sám, budou pro něho nedostupné i jižní krajiny - oblast vzdálená asi dvacet tlouků za ergem - pokud by si ovšem neobjednal palankýn a necestoval jako Ctihodná matka nebo někdo z nemocných a zraněných.
Znovu si vzpomněl na to, jak v noci zápolil se svým vnitřním vědomím. Viděl v něm zvláštní souběžnost - když zvládl tvůrce, upevnil si vůdčí postavení, a když zvládl vnitřní zrak, získal také určitou míru pravomoci. Ale za oběma možnostmi se nacházela nezřetelná oblast, období velkých nepokojů, kdy to zřejmě vřelo v celém vesmíru.
Děsily ho rozdíly v tom, jak chápal vesmír - přesnost se vyrovnávala nepřesností. Viděl vesmír in situ. Avšak když se zrodilo, když se dostalo do sevření reality, to nyní žilo svým vlastním životem a dozrávalo poněkud jiným způsobem. Děsivé poslání přetrvávalo. Rasové uvědomění přetrvávalo. A nad tím vším se jako přízrak vznášel džihád, krvavý a nespoutaný.
Chani se k němu přidala před stanem, objala si lokty a zadívala se na něho koutkem oka, jak to dělávala, když zjišťovala, v jaké je náladě.
»Vyprávěj mi opět o vodách svého rodného světa, Usúle,« vybídla ho.
Pochopil, že se ho snaží rozptýlit, zbavit ho napětí před smrtelně nebezpečnou zkouškou. Rozednívalo se a Paul si povšiml, že někteří z jeho fedajkinů bourají stany.
»Raději mi ty vyprávěj o síči a o našem synovi,« řekl. »Skáče ještě maminka tak, jak Leto píská?«
»Alia skáče taky,« odpověděla. »A Leto roste jako z vody. Bude vysoký.«
»Jaké to tam na jihu je?« otázal se.
»Až pojedeš na červu, poznáš to sám,« řekla.
»Ale chtěl bych to napřed poznat tvýma očima.«
»Je to úplně odříznuté od světa,« odpověděla.
Dotkl se její čelenky, která vyčnívala zpod kápě filtršatů. »Proč nechceš mluvit o síči?«
»Mluvila jsem o něm. Bez mužů je síč osamělým místem. Místem pro práci. Dřeme tam v továrnách a v botanických prostorách. Je potřeba vyrábět zbraně, zasazovat tyče, abychom mohli předpovídat počasí, těžit koření, aby bylo na úplatky. Je třeba osazovat duny a starat se, aby mohutněly a zakotvily se. Je nutné vyrábět tkaniny a koberce, nabíjet palivové články. A děti se musí vychovávat a cvičit, aby se síla kmene nikdy nevytratila.«
»V síči tedy žádná radost není?« zeptal se.
»Radostí jsou děti. Zachováváme obřady. Jídla máme dostatek. Občas některá z nás může odcestovat na sever, aby se vyspala se svým mužem. Život se nesmí zastavit.«
»Moji sestru, Aliu - už ji ženy mezi sebe přijaly?«
V postupujícím rozbřesku se k němu Chani natočila. Zabodla do něho oči. »O tom si pohovoříme jindy, milovaný.«
»Pohovořme si o tom nyní.«
»Měl by sis šetřit energii na svou zkoušku,« upozornila ho.
Pochopil, že se dotkl něčeho citlivého, a z jejího hlasu slyšel neochotu o tom mluvit. »Neznámo přináší s sebou svoje obavy,« poznamenal.
Po chvíli přikývla: »Dosud přetrvává... nepochopení, protože Alia je tak výjimečná. Ženy mají strach z toho, že dítě, sotva odrostlé z plenek, hovoří... o věcech, které by měli znát jen dospělí. Nechápou tu... proměnu v lůně jejího zrodu, která z ní udělala... někoho jiného.«

»Jsou nějaké problémy?« zeptal se. A pomyslel si: Měl jsem vize o problémech s Alií.
Chani pohlédla směrem k rostoucímu pruhu světla z východu slunce. »Některé ženy se domluvily a společně se odvolaly ke Ctihodné matce. Žádaly ji, aby zařídila ďábla ve své dceři. Citovaly z posvátného písma: "Nedovol, aby čarodějnice žila mezi námi."«
»A co jim moje matka řekla?«
»Ocitovala zákon a zahanbené je poslala pryč. Prohlásila: "Jestliže Alia vyvolává problémy, pak je to chyba autority, že tyto problémy nepředvídala a nezabránila jim." A pokusila se jim vysvětlit, jaký ta proměna měla na Alii v mateřském lůně vliv, ale ty ženy se rozhořčily, aby zakryly svoje rozpaky. Odešly s reptáním.«
Kvůli Alii budou ještě problémy, pomyslel si.
Křišťálový závan písku se dotkl nezakrytých částí jeho obličeje a přinesl s sebou pach z předkoření. »El sajál, písečná sprška, která přináší jitro,« poznamenal.
Vyhlédl přes šedivé světlo pouštní krajiny, krajiny nelítostné, písku, který byl formou absorbovanou do sebe sama. Tmavý kout na jihu proťalo suché zablesknutí - známka toho, že tam bouře nahromadila statický náboj. Teprve po chvíli se převalilo zaburácení hromu.
»Hlas, který oblažuje zemi,« pronesla Chani.
U stanů se to hýbalo, jak se další z jeho mužů probouzeli. Strážní scházeli ze skalních říms. Vše kolem něho probíhalo hladce podle starodávné rutiny, která se obešla bez rozkazů.
»Vydávej jen tolik rozkazů, kolik musíš,« řekl mu jeho otec... jednou..., hodně dávno. »Jakmile jsi jednou vydal v nějaké záležitosti rozkazy, musíš je v té záležitosti vydávat vždy.«
Fremeni měli tu zásadu v krvi.
Hlavní vodař jeho jednotky začal s ranním popěvkem a nyní k němu přidal výzvu k obřadu na přijetí jezdce písku.
»Svět je mrtvola,« popěvoval hlavní vodař a jeho hlas se nesl naříkavě přes duny. »Kdo se může odvrátit od anděla smrti? To, co šaj-hulúd nařídil, musí se stát.«
Paul naslouchal a poznal, že těmito slovy rovněž začíná popěvek smrti jeho fedajkinů, že ta slova odříkávala jeho komanda smrti, když se vrhala do bitev.
Vznikne dnes někde zde skalní mohyla na památku toho, že skonala další duše? ptal se Paul sám sebe. Budou se zde v budoucnu zastavovat fremeni, aby každý z nich přidal další kámen a vzpomenul Muad'Diba, který na tomto místě zahynul?
Věděl, že jeho smrt patří mezi dnešní alternativy, že je skutečností na cestách k budoucnosti, které se z tohoto místa v časoprostoru rozvětvují. Ta nedokonalá vize ho soužila. Čím více odolával svému děsivému poslání a bojoval proti nadcházejícímu džihádu, tím větší byl zmatek, který protkával jeho jasnozřivost. Z celé jeho budoucnosti se stávalo něco jako řeka valící se k propasti - divoká řada souvislostí, za níž byla pouze mlha a mračna.
»Přichází Stilgar,« zjistila Chani. »Teď se musím postavit někam stranou, milovaný. Teď musím být sajadínou a pozorovat, aby obřad mohl být pravdivě zaznamenán v kronikách.« Vzhlédla k němu a na chvíli její zdrženlivost zmizela, ale pak se opět ovládla. »Až se z těch chvílí stane minulost, připravím ti vlastníma rukama snídani,« dodala. Odvrátila se a odešla.
Stilgar zamířil přes prachový písek k Paulovi a zvířoval přitom malé obláčky prachu. Z nehybných, tmavých jamek svých očí hleděl na Paula pohledem nezkrotného člověka. Nad filtršatovou rouškou se mu leskl černý vous, rýhy v jeho zbrázděném obličeji svou nehybností připomínaly větrem rozleptanou skálu.
Nesl Paulův prapor na žerdi - zelenočerný prapor s vodolinkou v žerdi , který se již stal v zemi legendou. Se značnou dávkou hrdosti si Paul pomyslel: I to nejprostší, co udělám, vejde do legendy. Zaznamená se, jak jsem se rozloučil s Chani, jak jsem pozdravil Stilgara - každý pohyb, který dnes udělám. Žít dál, nebo zahynout, to je legenda. Zahynout nesmím. To by zůstala pouze legenda a džihád by nic nezastavilo.
Stilgar zabodl žerď s praporem do písku vedle Paula a spustil ruce k bokům. Jeho oči z modře v modři hleděly zpříma a soustředěně. A Paul si pomyslel, že jeho vlastní oči se už touto maskou z koření začínají také zbarvovat.
»Odepřeli nám hadždž,« začal Stilgar slavnostně a obřadně.

A Paul odpověděl tak, jak ho Chani poučila, že odpovědět má: »Kdo může fremenovi odepřít právo jít nebo jet, kam se mu zlíbí?«
»Jsem naíb,« pokračoval Stilgar, »kterého nezajmou živého. Jsem jedním z údů triády smrti, která zdrtí naše nepřátele.«
Nad nimi se rozhostilo ticho. Paul letmo pohlédl na ostatní fremeny roztroušené na písku za Stilgarem, kteří v této chvíli pro osobní modlitbu stáli bez pohnutí. A pomyslel na to, že fremeni jsou lidé, jejichž žití je naplněno zabíjením lidé, kteří všechny své dny prožili ve zlobě a v zármutku, aniž kdy uvažovali o tom, co by mohlo něco z toho nahradit - až na jeden sen, kterým je před svou smrtí prodchl Liet-Kynes.
»Kde je bůh, který nás vedl zemí pouště a podzemních jeskyní?« ptal se Stilgar.
»Je stále s námi,« odpověděli zpěvně fremeni.
Stilgar narovnal ramena, přistoupil blíž k Paulovi a ztišil hlas. »Ale nezapomeň na to, co jsem ti říkal. Udělej to jednoduše a rovnou - bez příkras. Naši jsou zvyklí jezdit na červu již ve věku dvanácti let. Ty už jsi o víc než šest let nad tímto věkem a k našemu životu nejsi zrozen. Nemusíš nikoho svou odvahou omračovat. My víme, že jsi statečný. Musíš pouze přivolat červa a jet na něm.«
»Nezapomenu,« slíbil Paul..
»Hleď, abys nezapomněl. Byl bych nerad, kdybys mi jako učiteli udělal ostudu.«
Stilgar vytáhl zpod svého pláště asi metrovou tyč z plastické hmoty, na jednom konci zašpičatělou a na druhém opatřenou klepačkou s navinutou pružinou. »Tento tlouk jsem dělal já sám. Je to dobrý tlouk. Vezmi si ho.«
Když přijímal tlouk, Paul cítil, jak je plastická hmota hladká a teplá.
»Háky má pro tebe Šišaklí,« pokračoval Stilgar. »Předá ti je, až budeš vystupovat tam na tu dunu.« Ukázal na pravou stranu. »Přivolej si velkého tvůrce, Usúle. Ukazuj nám cestu.«
Paulovi neušlo, jak to Stilgar říkal - zpola obřadně a zpola jako přítel, který má o něho strach.
V tom okamžiku slunce jako by vyskočilo nad obzor. Obloha se najednou zbarvila stříbřitě šedou modří, která upozorňovala, že dnes bude i na arrakiské poměry neobyčejně suchý a horký den.
»Nastává palčivý den,« řekl Stilgar, nyní zněl jeho hlas zcela slavnostně. »Jdi, Usúle, a osedlej červa, jeď pískem jako vůdce mužů.«
Paul vzdal hold svému praporu a povšiml si, jak nyní, kdy už jitřní vánek ustal visí zplihle. Obrátil se směrem k duně, na kterou před chvílí ukazoval Stilgar - ke špinavě nahnědlému svahu s hřebenem esovitého tvaru. Většina mužů jeho jednotky se už odebrala opačným směrem a vystupovala na druhou dunu, která chránila jejich tábor.
Na cestě, kudy měl Paul jít, zůstala jediná postava v plášti: Šišaklí, velitel čety fedajkinů; bylo z něho vidět pouze oči skryté víčky mezi kápí a rouškou.
Když se Paul přiblížil, Šišaklí mu podal dvě tenké tyčky podobné biči. Tyčky byly asi metr a půl dlouhé, na jednom konci měly lesknoucí se háky z plastoceli a na druhém konci byly zdrsněné, aby se daly pevně držet.
Paul převzal obě tyčky do levé ruky, jak to vyžadoval obřad.
»Jsou to moje vlastní háky,« pronesl chraptivě Šišaklí. »Ještě nikdy neselhaly.«
Paul přikývl, ale mlčel, jak měl, a prošel kolem Šišaklího a vystoupil po svahu na dunu. Z hřebenu duny se krátce ohlédl, spatřil vojáky roztroušené jako roj hmyzu. Nyní stál sám na písečném hřbetu, před sebou měl pouze obzor, rovnou a nehybnou čáru horizontu. Tato duna, kterou zvolil Stilgar velice vhodně, čněla výš než její sousedi a nabízela výhodný rozhled.
V předklonu zabořil Paul tlouk hluboko do návětrného svahu duny, kde měl písek vyšší hustotu, a proto odtud přenese z bubnování co nejvíc. Pak zaváhal a zopakoval si v duchu vše, co potřeboval znát, znovu si uvědomil otázku života a smrti, před níž stál.
Kdyby vytrhl západku, tlouk by začal se svou výzvou. Někde za vlnami písku by jej zaslechl obrovitý červ - tvůrce - a vypravil by se za bubnováním. Paul věděl, že se může udržet a jet na zakřivených, vysokých tvůrcových zádech. Protože dokud bude hákem držet přední okraj kruhového článku odchlípnutý, pootevřený tak, aby přilnavý písek mohl vniknout do jeho citlivé části, červ se pod povrch pouště neponoří. Bude naopak otáčet své obří tělo tak, aby místo, kde je článek pootevřený, bylo od povrchu pouště co nejdále.

Jsem jezdec písku, řekl si Paul.
Sklopil oči k hákům ve své levici a myslel na to, že stačí, aby je pouze posouval po křivce obrovského boku tvůrce a tím nutil to gigantické stvoření otáčet se a obracet a vedl ho tam, kam on sám bude chtít. Viděl už, že se to tak dělá. Při tréninku ho vysadili na bok červa na krátkou projížďku. Na chyceném červu se dalo cestovat, dokud se červ nevyčerpal a nezůstal nehybně ležet na povrchu pouště. Pak se musel přivolat jiný.
Věděl, že jakmile bude mít zkoušku za sebou, získá oprávnění vykonat dvacetitloukovou cestu na jih, aby si odpočinul a nabral nových sil, cestu tam, kde se před pogromem ukrývaly ženy a děti v novém síčském útočišti z bludišť místností a chodeb.
Pozvedl hlavu a pohlédl k jihu. Současně si uvědomil, že tvůrce nazdařbůh přivolaný z ergu je neznámou veličinou a že ten, kdo ho přivolává, je v této zkoušce stejně velkou neznámou.
»Když se červ přibližuje, musíš pečlivě odhadovat vzdálenosti,« vysvětloval Stilgar. »Musíš stát natolik blízko, abys na něho mohl naskočit, když proplouvá kolem, ale ne zase tak blízko, aby tě polkl.«
V náhlém rozhodnutí povolil Paul na tlouku západku. Klepačka se začala otáčet a pískem duněla výzva, odměřované dávky »dam... dam... dam«.
Narovnal se, pozorně prohlížel obzor a vzpomínal na Stilgarova slova: »Pečlivě zvažuj dráhu, po níž se bude přibližovat. Nezapomeň, že červ se k tlouku jen zřídkakdy přibližuje neviditelně. Ale přesto pozorně naslouchej. Často ho můžeš dřív uslyšet než uvidět.«
Pak jeho myšlenky ovládla varovná slova, která mu v noci šeptala Chani když ji přemohl strach: »Jakmile zaujmeš postoj u předpokládané dráhy červa, musíš zachovat naprostý klid. Musíš myslet jako pruh písku. Ukryj se pod plášť a celou svou podstatou se staň malinkou dunou.«
Pomalu a pozorně propátrával obzor, naslouchal a hledal náznaky, o kterých hovořili.
Přišlo to od jihovýchodu jako vzdálený sykot, šeptání písku. Po chvíli spatřil v kontrastu z jitřního světla vzdálený obrys červi stopy a uvědomil si, že ještě nikdy neviděl tak velikého červa, že o tak obrovském nikdy neslyšel. Zdálo se, že je přes kilometr dlouhý, četo vzduté pískové vlny vypadalo jako blížící se hora.
Nic takového jsem neviděl ve vizi, ani v životě, řekl si varovně. Zcela zaujat bezprostřední naléhavostí tohoto okamžiku spěšně zamířil přes předpokládanou dráhu červa, aby zaujal správný postoj.

Takto vám radí padišáh imperátor: Jestliže chcete zisky, musíte mít moc. Tato slova jsou pravdivá, ale ptám se sám sebe: Kdo je chátra a kdo jsou ti, kterým se vládne?

MUAD'DIBOVO TAJNÉ POSELSTVÍ LANDSRAADU. PRINCEZNA IRULÁN: ARRAKIS SE PROBOUZÍ

Jessiku napadla nezvaná myšlenka: Teď někdy se Paul podrobí zkoušce na jezdce písku. Pokoušejí se to sice přede mnou utajit, ale je to jasné.
A Chani odjela na nějakou záhadnou návštěvu.
Jessica seděla ve svém obývacím pokoji a využívala chvilky před nočními vyučovacími hodinami k odpočinku. Místnost působila příjemným dojmem, ale měla menší rozměry než ta, v níž Jessica bydlela v síči Tabr, než utekli před harkonnenským běsněním. Byly zde tlusté koberce, měkké polštáře, nízký kávový stolek, pestrobarevné závěsy na stěnách a nad hlavou iluminační koule s měkkým žlutým světlem. Místnost byla prosycena výrazně kyselým zápachem fremenského síče, který si však už zvykla spojovat s pocitem bezpečí.
Věděla ovšem, že se zde nikdy nebude cítit jako doma kvůli té drsnosti, kterou se koberce a závěsy pokoušely ukrýt.
Do obývacího pokoje proniklo slabé cinkání, bubnování a pleskání. Jessica věděla, že jde o oslavu zrození. Pravděpodobně u Subiaji. Její čas se již téměř naplnil. A věděla, že to dítě již brzy uvidí - modrookého andílka, kterého přinesou Ctihodné matce, aby mu požehnala. Rovněž věděla, že na té

oslavě bude její dcera Alia, která jí vše vylíčí.
Čas k noční modlitbě loučení ještě nedozrál. Nezačali by oslavovat narození, kdyby byla blízko doba pro obřad oplakávání po přepadech Poritrinu, Bely Tegeuse, Rossaku a Harmonthepu.
Jessica si povzdechla. Věděla, že se snaží nemyslet na syna a na nebezpečí, před kterými stojí - jámy s otrávenými hroty tyčí, harkonnenské nájezdy (i když těch stále ubývalo od doby, kdy fremeni působili nájezdníkům těžké ztráty na leteckých prostředcích a životech pomocí zbraní, které jim dal Paul) a přirozená nebezpečí pouště: tvůrci a žízeň a prachové jícny.
Napadlo ji, že by si mohla nechat donést kávu, a při té myšlence si uvědomila ten neodbytný paradox fremenského způsobu života: jak dobře si v jeskyních síče žili ve srovnání s pióny z grabenů, avšak o kolik bylo horší to, co při hadžru ve volné poušti museli vydržet, než cokoli, co zakoušeli harkonnenští nevolníci.
Mezi závěsy vedle ní se vynořila tmavá ruka, položila na stolek šálek a stáhla se. Z šálku se linula vůně kořeněné kávy.
Výslužka z oslavy narození, pomyslela si Jessica.
Uchopila šálek, a když z něj usrkla, usmála se pro sebe. V jaké jiné společnosti našeho vesmíru, položila si v duchu otázku, by člověk mého postavení mohl přijmout neznámý nápoj a beze strachu se ho napít? Nyní sice dokážu zrušit účinek libovolného jedu, ale to si dárce neuvědomuje.
Dopila naráz šálek a pocítila, jak jí jeho horký a lahodný obsah dodává energii a vzpruhu. A s podivem si uvědomila, že v jiné společnosti by se sotva dočkala takového přirozeného ohledu na svoje soukromí a pohodlí, kde by dárce vyrušil jen natolik, aby odevzdal dar, ale jinak se nevnucoval. Úcta a láska přinesly ten dar - jen s nepatrným dotykem strachu.
Do jejího vědomí pronikl proti její vůli další moment té drobné události: pomyslela na kávu a ta se objevila. Věděla, že v tom nebylo nic telepatického. Šlo o tau, jednotnost síčské komunity, kompenzaci za společně užívanou stravu s kořením. Ostatní lidé nemohli v žádném případě doufat, že dojdou osvícení, které zárodek koření přinesl jí; ti lidé neměli potřebný výcvik a nebyli připraveni. Rozumově potlačovali to, čemu nemohli rozumět a co nemohli zvládnout. Přesto však někdy cítili a reagovali jako jediný organismus, i když si to nikdy neuvědomili.
Uspěl Paul při své zkoušce v poušti? ptala se Jessica sama sebe. Schopnosti má, ale nešťastná náhoda může srazit i toho nejschopnějšího.
Čekání.
Je to skličující, pomyslela si. Člověk může čekat jen do určité doby. Pak ho sklíčenost z čekání přemůže. V jejich životech byly všechny druhy čekání.
Už jsme zde déle než dva roky, napadlo ji, a nejméně dvakrát tolik času ještě uplyne, než si budeme moci dovolit vůbec myslet na pokus vyrvat Arrakis harkonnenskému guvernérovi, Mudíru Nahjovi, bestii Rabbanovi.
»Ctihodná matko?«
Hlas za závěsy na dveřích patří Harah, druhé ženě v Paulově domácnosti.
»Ano, Harah.«
Závěsy se oddělily a jimi téměř doslova proplula dovnitř Harah. Na nohou měla síčové sandály a kolem sebe žlutočervenou pláštěnku, která jí nechávala paže odhalené až téměř k ramenům. Svoje černé vlasy, mastné a stažené ke kůži hlavy, měla uprostřed rozdělené na pěšinku a shrnuté dozadu jako křídla nějakého hmyzu. Tvářila se rozzlobeně.
Za Harah vstoupila Alia, asi dvouleté děvčátko.
Když spatřila svou dceru, Jessiku zaujalo, tak jako již tolikrát, jak se Alia podobá Paulovi, tytéž rysy - tentýž tázavý pohled v široce rozevřených očích, tmavé vlasy a pevná ústa. Byly však zde i drobné rozdíly, a právě ty u Alie většinu dospělých pobuřovaly. To dítě - sotva odrostlé batole - se chovalo jako někdo mnohem starší. Dospělým vyrážela dech, když zjistili, že se směje jemným dvojsmyslnostem v rozhovoru mezi muži a ženami. Nebo se zaujatě zaposlouchali do jejího zpola šišlavého hlasu, dosud zastřeného v důsledku nevyvinutého měkkého patra, a zjistili v jejích slovech zlomyslné narážky, které musely vycházet ze zkušeností, jaké dvouleté dítě nemohlo v žádném případě mít.
Harah s vyčerpaným povzdechem klesla na polštář a na dítě se zamračila.

»Alie.« Jessica pokynula své dceři.
Alia přistoupila k polštáři vedle své matky, usedla na něj a stiskla matce ruku. Dotyk rukou obnovil to společné vědomí, které sdílely ještě před tím, než se Alia narodila. Nešlo o společné myšlenky - i když ty jimi náhle pronikaly, zvláště když se vzájemně dotýkaly ve chvílích, kdy Jessica připravovala koření pro obřad. Tohle však bylo něco vznešenějšího, bezprostřední vědomí jiskry života té druhé, pronikavá a naléhavá okolnost, nervová sympatie, která z nich dělala emocionální jednotku.
Zdvořile a tak, jak to vyžadovala etiketa vůči příslušníkovi rodiny jejího syna, Jessica řekla: »Sabáh al-chajr, Harah. Zastihuje tě tato noc v pohodě?«
Se stejnou tradiční zdvořilostí Harah odvětila: »Sabáh an-núr. Je mi dobře.« Ale řekla to téměř bezbarvě a znova si povzdechla.
Jessica vycítila, že se Alia baví.
»Ghanima mého bratra se na mě zlobí,« ozvala se Alia svým zpola šišlavým hlasem.
Jessice neušlo, jaký výraz Alia použila, když hovořila o Harah - ghanima. Ve své významové nuanci ten fremenský výraz znamená »něco získané v boji«, a navíc vyvolává dojem, že jde o něco, co se již nepoužívá ke svému původnímu účelu. Ozdoba, špička kopí používaná jako zátěž na závěsu.
Harah se zakabonila. »Nepokoušej se mě urážet, děvenko. Já svoje místo znám.«
»Co provedla Alia tentokrát?« zeptala se Jessica.
»Nejen že si dnes nechtěla hrát s ostatními dětmi, ale vetřela se tam, kde...«
»Schovala jsem se za závěsy a dívala jsem se, jak přichází na svět Subiajin potomek,« vysvětlovala Alia. »Je to syn. Křičel a křičel. Ten má ale plíce! Když už řval dost dlouho...«
»Alia přišla a dotkla se ho,« přerušila ji Harah, »a on přestal plakat. Každý ví, že se fremenské dítě musí vykřičet při narození, dokud je v síči, protože pak už nikdy nebude smět plakat, aby nás při hadžru neprozradilo.«
»Křičel už dlouho,« tvrdila Alia. »Chtěla jsem jen nahmátnout jeho jiskru, jeho život. Nic víc. A když mě ucítil, přestalo se mu chtít plakat.«
»To mezi ženami jen podnítilo další řeči,« řekla Harah.
»Je Subiajin chlapec zdravý?« otázala se Jessica. Postřehla, že Harah něco hluboce znepokojuje, a divila se, co by to mohlo být.
»Zdravý tak, jak by si každý přál,« odpověděla Harah. »Ženy vědí, že mu Alia neublížila. Jim celkem nevadilo, že se ho Alia dotkla. Je to...«
»Rozrušila je kromobyčejnost mé dcery, že ano?« doplnila Jessica. »To, že se vyjadřuje tak, jako by byla mnohem starší, a že mluví o tom, o čem žádné dítě jejího věku nemůže vědět - o věcech z minulosti.«
»Cožpak je možné, aby věděla, jak vypadá dítě na Bele Tegeuse?« zeptala se důrazně Harah.
»Ale on tak vypadá,« nedala se Alia. »Subiajin chlapec vypadá přesně jako syn Mithy narozený před velkým loučením.«
»Alie!« řekla naléhavě Jessica. »Varovala jsem tě.«
»Ale, matko, viděla jsem to a je to pravda a...«
Jessica potřásla hlavou. Z jejího výrazu v obličeji Harah vyčetla rozrušení. Co jsem to porodila? ptala se Jessica. Dceru, která od svého narození ví všechno to, co vím já..., a víc; všechno ji ve mně z chodeb minulosti vyjevila Ctihodná matka, uvnitř mě samé.
»Nejde jen o to, co říká,« ozvala se Harah. »Jde také o to, jaká provádí cvičení: jak sedí a upřeně hledí na skálu, jak pohybuje jedním svalem vedle nosu nebo svalem na hřbetu prstu nebo...«
»To jsou benegesseritské cviky,« připomenula jí Jessica. »A ty, Harah, ty to víš. Odepřela bys mé dceři její dědictví?«
»Ctihodná matko, ty víš, že mně nic z toho nevadí,« ujišťovala Harah.. »Ale jde o ostatní a o to, jak reptají. Cítím v tom nebezpečí. Říkají, že tvoje dcera je démon, že ostatní děti si s ní nechtějí hrát, že...«
»Alia má s ostatními dětmi společné jen málo,« připustila Jessica. »Ale není žádný démon. Je pouze...«
»Samozřejmě že není!«
Jessica se přistihla, že je překvapena tím, kolik důrazu vložila Harah do hlasu, a ohlédla se na Alii. Vypadalo to, že přemýšlí a že čeká. Jessica opět věnovala pozornost Harah.

»Respektuji skutečnost, že patříš k domácnosti mého syna,« řekla Jessica. Alia se u její ruky zavrtěla.
»Můžeš se mnou otevřeně hovořit o všem, co tě trápí.«
»Už dlouho k domácnosti tvého syna patřit nebudu,« vyhrkla Harah. »Čekala jsem tak dlouho jen kvůli svým synům, kvůli speciálnímu výcviku, který se jim jako Usúlovým dětem dostává. Je to dost málo, ale víc jim dát nemohu, protože není tajemstvím, že s tvým synem nesdílím lože.«
Alia se vedle Jessiky opět neklidně pohnula, podřimovala a sálalo z ní teplo.
»Byla by však z tebe dobrá společnice pro mého syna,« poznamenala Jessica. A pro sebe dodala to, co neustále v sobě nosila: Společnice..., ne manželka. Pak její myšlenky zamířily přímo k jádru věci, která ji trápila, a tomu, o čem se v síči běžně hovořilo, že totiž společný život jejího syna s Chani se již stal trvalým svazkem, manželstvím.
Mám Chani moc ráda, uvědomila si Jessica, ale připomenula si, že láska bude asi muset ustoupit vladařské povinnosti. Panovníci se žení z jiných důvodů než z lásky.
»Myslíš si, že nevím, co pro svého syna plánuješ?« zeptala se Harah.
»Co máš na mysli?« oplatila důraznou otázkou Jessica.
»Plánuješ sjednocení kmenů pod jeho vedením,« odvětila Harah.
»A to je něco špatného?«
»Vidím, že na něho číhá nebezpečí... a Alia je součástí toho nebezpečí.«
Alia se ke své matce přivinula blíž, nyní měla oči otevřené a zkoumavě si Harah prohlížela.
»Pozorovala jsem vás obě,« pokračovala Harah, »jak se vzájemně dotýkáte. A Alia je jako moje vlastní krev, protože je sestrou toho, kdo je jako můj bratr. Opatrovala jsem ji a dohlížela na ni od doby, kdy jsme kvůli harkonnenskému nájezdu museli prchnout sem. Povšimla jsem si na ní mnohého.«
Jessica přikývla a současně pocítila, že v Alii vedle ní začíná narůstat neklid.
»Ty víš, co míním,« řekla Harah. »To, jak od začátku věděla, co jí říkáme. Kdy a kde se vyskytlo jiné dítě, které by tak mladé znalo vodní disciplínu? Které jiné dítě řeklo své chůvě tato první slova: "Miluji tě, Harah"?«
Harah upřela pozorně pohled na Alii. »Co si myslí, proč její urážky snáším? Protože vím, že v nich není žádná zlomyslnost.«
Alia vzhlédla na svou matku.
»Ano, Ctihodná matko, mám schopnost logicky dedukovat,« pokračovala Harah. »Mohla by ze mě být sajadína. Pochopila jsem to, co jsem viděla.«
»Harah...,« Jessica pokrčila rameny. »Nevím, co říct.« A překvapila tím sebe samotnou, protože to byla naprostá pravda.
Alia se napřímila, narovnala ramena. Jessica vycítila, že vymizel ten pocit čekání emoce složená z rozhodování a smutku.
»Udělaly jsme chybu,« ozvala se Alia. »Nyní Harah potřebujeme.«
»Bylo to při slavnosti semene,« řekla Harah, »když jsi proměňovala Vodu života, Ctihodná matko, a dosud nenarozená Alia spočívala v tvém lůně.«
Potřebujeme Harah? ptala se Jessica sama sebe.
»Kdo jiný může mluvit s ostatními a nutit je, aby mě začali chápat?« otázala se Alia.
»Co bys chtěla, aby dělala?« oplatila Jessica otázkou.
»Ona už ví, co má dělat,« odpověděla Alia.
»Budu jim říkat pravdu,« prohlásila Harah. Najednou vypadal její obličej staře a posmutněle, olivová kůže na něm se stáhla do ponurých vrásek, v ostrých rysech se jí usadil výraz čarodějnice. »Řeknu jim, že Alia pouze předstírá, že je malá holčička, že však nikdy malou holčičkou nebyla.«
Alia potřásla hlavou. Po tvářích jí stékaly slzy a Jessica vycítila, jak jí otřásá smutek. Bylo to, jako kdyby ten smutek byl její vlastní.
»Já vím, že jsem zrůda,« zašeptala Alia. Zralá úvaha zněla z dětských úst jako trpká obžaloba.
»Ty nejsi zrůda!« odsekla Harah. »Kdo se opovážil říct, že jsi zrůda?«
Jessiku znovu udivilo, jaký intenzívní tón v hlase Harah zazněl na obranu její dcery. V té chvíli pochopila, že Alia usuzovala správně - Harah budou skutečně potřebovat. Kmen bude Harah rozumět - jejím slovům i jejím citům - protože nebylo pochyb o tom, že Alii milovala, jako by to bylo její vlastní dítě.

»Kdo to řekl?« opakovala Harah.
»Nikdo.«
Alia uchopila cíp Jessičiny aby a setřela si jím slzy z obličeje. Uhladila róbu v místě, kde ji zvlhčila, a pak ji pomačkala.
»Tak to neříkej ani ty,« poručila Harah.
»Ano, Harah.«
»Tak,« uklidnila se Harah, »a teď mi snad můžeš říct, jaké to bylo, abych o tom mohla vyprávět ostatním. Pověz mi, co se ti to vlastně přihodilo.«
Alia polkla a pohlédla na svou matku. Jessica přikývla.
»Jednoho dne jsem se probudila,« začala Alia. »Bylo to jako probuzení ze spánku až na to, že jsem si nemohla vzpomenout, že jsem šla spát. Byla jsem na nějakém teplém, tmavém místě. A dostala jsem strach.«
Když Jessica naslouchala šišlavému hlasu své dcery, vybavil se jí ten den v obrovské jeskyni.
»Když jsem dostala strach,« pokračovala Alia, »pokusila jsem se utéci, ale nikudy to nešlo. Pak jsem zahlédla jiskru..., nedá se přesně říct, že zahlédla. Najednou u mě ta jiskra byla a já jsem cítila její vliv... chlácholila mě, povzbuzovala mě, sdělovala mi tím, že všechno bude v pořádku. To byla moje matka.«
Harah si protřela oči a povzbudivě se na Alii usmála, avšak v jejích fremenských očích se usadil divoký výraz, prudkost, jako kdyby se i ony pokoušely naslouchat tomu, co Alia říká.
A Jessica si pomyslela: Co my vlastně víme o tom, jak někdo takový uvažuje... na základě svých jedinečných zkušeností a výcviků a původu?
»Právě když jsem se uklidnila a cítila se v bezpečí,« navázala Alia, »objevila se najednou u nás další jiskra... a všechno se odehrávalo současně. Tou druhou jiskrou byla stará Ctihodná matka. Ona si... vyměňovala život s mou matkou... a já jsem byla s nimi a všechno jsem viděla..., úplně všechno. A pak to skončilo a já jsem byla jimi a všemi ostatními a sama sebou..., jen mi trvalo dlouho, než jsem zase sama sebe nalezla. Bylo tam tolik jiných.«
»Bylo to kruté,« přiznala Jessica. »U nikoho by se takto nemělo probouzet k životu vědomí. Je zázrak, že jsi dokázala přijmout všechno to, co se odehrávalo.«
»Nemohla jsem nic jiného dělat!« zvolala Alia. »Nevěděla jsem, jak svoje vědomí potlačit nebo skrýt... nebo vyřadit z činnosti..., všechno se to prostě odehrávalo..., všechno...«
»My jsme to nevěděli,« pronesla tichým hlasem Harah. »Když jsme podávali tvé matce Vodu, aby ji proměnila, nevěděli jsme, že jsi v jejím lůně.«
»Netrap se, Harah, kvůli tomu,« řekla Alia. »Ani já bych se neměla litovat. Koneckonců, je v tom důvod k radosti: jsem Ctihodná matka. Kmen má dvě Ctihod...«
Odmlčela se, naklonila hlavu a naslouchala.
Harah se zhoupla a na sedacím polštáři se opět posadila na paty, zadívala se pátravě na Alii a pak svou pozornost obrátila na Jessiku.
»Nezapochybovala jsi?« otázala se Jessica.
»Pšššt,« sykla Alia.
Pak se k nim přes závěsy, které je oddělovaly od chodeb síče, prodralo vzdálené, rytmické pozpěvování. Sílilo a nyní přinášelo zřetelné zvuky: »Já! Já! Jawm! Já! Já! Jawm! Mu zein, walláh! Já! Já! Jawm! Mu zein, walláh!«
Zpěváci prošli kolem vnějšího vchodu a jejich hlasy dunivě pronikaly do místnosti. Hluk se opět pomalu vytrácel.
Když se dostatečně ztišil, Jessica začala odříkávat obřad a z jejího hlasu zněl smutek. »Bylo to v dubnu na Bele Tegeuse za ramadánu.«
»Moje rodina seděla na svém dvorku s bazénem,« přidala se Harah, »a vzduch se koupal ve vlhkostí zrozené z vodní tříště fontány. Na dosah ruky stály burtukálové stromy, oblé a sytých barev. Byl tam košík naplněný miš-miš a baklavou a džbány s libanem - všemožné dobroty k jídlu. V našich zahradách a v našich srdcích dlel klid a mír..., klid a mír byl v celé zemi.«
»Život tonul ve štěstí, dokud nepřišli nájezdníci,« pronesla Alia.
»Při pronikavých výkřicích přátel stydla v žilách krev,« pokračovala Jessica. A pocítila, že jí pronikají

vzpomínky že všech minulostí druhých, které sdílela.
»La, la, la, naříkaly ženy,« dodala Harah.
»Nájezdníci vnikli přes muštamal a vrhali se na nás s noži, z nichž odkapávala červeň krve našich mužů,« řekla Jessica.
Všechny tři obklopilo ticho, jaké bylo ve všech prostorách síče ve chvílích, kdy vzpomínaly a takto si oživovaly svůj zármutek. Posléze pronesla Harah slavnostní závěr obřadu, a do svých slov vložila takovou tvrdost, jakou u ní Jessica ještě nikdy neslyšela.
»Nikdy neodpustíme a nikdy nezapomeneme,« zakončila Harah.
V zádumčivém tichu, které po jejích slovech následovalo, uslyšely nezřetelný šum hlasů, svištění mnoha plášťů. Jessica vytušila, že někdo stojí za závěsy, které kryly její pokoj.
»Je tam Ctihodná matka?«
To promluvil ženský hlas a Jessica jej poznala: hlas patřil Tharthaře, jedné ze Stilgarových manželek.
»Co se děje, Thartharo?«
»Nastaly nepříjemnosti, Ctihodná matko.«
Jessica ucítila, jak se jí sevřelo srdce náhlým strachem o Paula. »Paul,« vydechla.
Tharthara rozhrnula závěsy a vešla do místnosti. Než se závěsy stáhly k sobě, Jessica na okamžik zahlédla ve vnějším pokoji tlačenici lidí. Vzhlédla na Thartharu - drobnou tmavovlasou ženu v černém plášti s rudými figurálními motivy, která měla svoje zcela modré oči nehnutě namířené na Jessiku a nosní dírky v drobném nosíku tak široce rozevřené, že v nich bylo vidět jizvy po filtvatách.
»Co se děje?« opakovala naléhavě Jessica.
»Přišla zpráva z pouště,« začala Tharthara. »Usúl se při své zkoušce utká s tvůrcem..., dneska. Mladí muži tvrdí, že nemůže neuspět, že do večerního soumraku se stane jezdcem písku. Mladí muži se shromažďují k odjezdu. Provedou přepad na severu a tam se setkají s Usúlem. Říkají, že ho donutí, aby vyzval Stilgara na souboj a převzal velení nad kmeny.«
Shromažďovat vodu, stavět duny, měnit svůj svět pomalu, ale jistě - to už nestačí, pomyslela si Jessica. Malé přepady, jisté přepady - to už nestačí teď, kdy jsme je Paul a já vycvičili. Jsou si vědomi své síly. Chtějí bojovat.
Tharthara přenesla váhu z jedné nohy na druhou a lehce odkašlala, aby na sebe upozornila.
Víme, že je třeba opatrně vyčkávat, uvažovala Jessica, ale to je jádro našeho pocitu marnosti. Víme také, jakou škodu nám může čekáni natropit, když se příliš protáhne. Jestliže se čekání prodlouží, ztratíme svůj pocit poslání.
»Mladí muži říkají, že když Usúl Stilgara na souboj nevyzve, tak ať si je nepřeje,« dodala Tharthara. Sklopila svůj strnulý pohled.
»Tak takhle to vypadá,« zamumlala Jessica. A pomyslela si: Jak správně jsem tušila, že to přijde. Stilgar to také tušil.
Tharthara si opět lehce odkašlala. »Dokonce můj bratr Šaob to říká,« dodala. »Nedají Usúlovi žádnou jinou možnost.«
Už je to tedy zde, pomyslela si Jessica. A Paul to bude muset zvládnout sám. Ctihodná matka se neodváží do následnictví zasahovat.
Alia vyprostila svou ruku z matčiny a rozhodla se: »Půjdu s Thartharou a poslechnu si mladé muže. Snad nějaké řešení existuje.«
Jessica oplatila Tharthaře pohled, ale promluvila na Alii: »Jdi tedy. A co nejdříve mi podej zprávu.«
»Nechceme, aby se něco takového stalo, Ctihodná matko,« řekla Tharthara.
»To skutečně nechceme,« potvrdila Jessica. »Kmen potřebuje veškerou svoji sílu.« Zaletěla pohledem k Harah. »Půjdeš s nimi?«
Harah odpověděla na nevyslovenou část otázky: »Tharthara nedovolí, aby se Alii něco stalo. Ví, že se brzy staneme spolumanželkami, ona a já, že budeme mít stejného muže. Hovořily jsme o tom, Tharthara a já.« Vzhlédla na Thartharu a pak opět na Jessiku. »Domluvily jsme se.«
Tharthara natáhla k Alii ruku: »Musíme si pospíšit. Mladí muži jsou už na odchodu.«
Protlačily se mezi závěsy. Ruka malé ženy svírala ruku dítěte, ale vypadalo to, že cestu určuje dítě.
»Když Paul Muad'Dib Stilgara zabije, kmenu to neposlouží,« poznamenala Harah. »Dříve se tak vždycky

řešilo nástupnictví, ale časy se změnily.«
»Časy se změnily i pro tebe,« podotkla Jessica.
»Snad si nemyslíš, že pochybuji, jak by takový souboj dopadl,« ohradila se Harah. »Usúl by určitě zvítězil.«
»To jsem měla na mysli,« řekla Jessica.
»A myslíš si, že osobní pocity ovlivňují mou soudnost,« odsekla Harah a potřásla hlavou, až jí vodomírky na krku zacinkaly. »Jak se mýlíš. Snad si taky myslíš, že lituju toho, že si mě Usúl nevybral a že žárlím na Chani.«
»Máš možnost si vybrat podle svého,« řekla Jessica.
»Lituju Chani,« naznačila Harah.
Jessica ztuhla. »Co tím chceš říct?«
»Vím, jak nahlížíš na Chani,« vysvětlovala Harah. »Myslíš si, že se za manželku tvého syna nehodí.«
Jessica se uklidnila a posadila se na polštářích pohodlněji. »Snad,« pokrčila rameny.
»Možná že máš pravdu,« pokračovala Harah. »A pokud máš, nabízí se ti nečekaný spojenec - samotná Chani. Ta chce jen to, co je pro něho nejlepší.«
Jessica naprázdno polkla, když se jí předtím náhle sevřelo hrdlo. »Mám Chani velmi ráda,« vyhrkla. »Ta by nemohla...«
»Máš tady velice špinavé koberce,« řekla Harah. Rozhlédla se po podlaze, ale Jessičiným očím se vyhnula. »Tolik lidí je zde stále pošlapává. Skutečně by se měly častěji čistit.«

Při šíření jakékoliv teorie se nelze vyhnout politickému doprovodu. To se odráží ve výchově, vzdělání a zákonech příslušné komunity. Vzhledem k tomuto tlaku stojí její vůdcové před nevyhnutelným interním problémem: zařídit se tak, aby si udrželi svoje vládnoucí postaveni, nebo riskovat, že se stanou obětí kvůli ortodoxní etice.

PRINCEZNA IRULÁN: MUAD'DIB: NÁBOŽENSKÉ PROBLÉMY

Paul čekal na písku vně předpokládané dráhy přibližujícího se gigantického tvůrce. Nesmím čekat jako pašerák - netrpělivě a nervózně, připomenul si. Musím být součástí pouště.
Nyní byl ten kolos vzdálený pouze minuty, na své pouti vyplňoval ráno sykotem z tření. Jeho ústa velikosti jeskyně s obrovskými zuby uvnitř se roztáhla jako nějaká nesmírně rozměrná květina. Vzduch byl prosycen pachem koření, který z nich vycházel.
Filtršaty obepínaly Paulovi tělo docela příjemně a on si nezřetelně uvědomoval pouze filtvaty v nose a dýchací roušku. Všechno ostatní zatlačila do pozadí Stilgarova výuka, usilovné vyučovací hodiny na písku.
»Jak daleko od obvodu tvůrce musíš stát na sypkém písku?« ptal se ho tehdy Stilgar.
A Paul odpověděl správně: »Půl metru na každý metr průměru tvůrce. «
»Proč?«
»Abych se vyhnul víru, který při svém pohybu vytváří, ale zároveň měl čas přiskočit a zachytit se na něm.«
»Zatím jsi jezdil na malých červech, pěstovaných pro semeno a Vodu života,« upozorňoval Stilgar. »Ale ty si při zkoušce přivoláš divokého tvůrce, veterána pouště. K takovému musíš mít pořádnou úctu.«
Hluboké bubnování tlouku se nyní mísilo se sykotem přibližujícího se červa. Paul dýchal zhluboka a minerální hořkost písku cítil i přes filtry. Divoký tvůrce, veterán pouště, mířil jako přízrak téměř přímo na něho. Jeho vyklenuté přední články vrhaly pískovou vlnu, která by se mu převalila přes kolena.
Tak pojď, ty nádherná nestvůro, vyzýval ho v duchu. Pojď! Slyšíš, že tě volám? Tak pojď! Tak pojď!
Písková vlna ho nadnesla. Přehnal se přes něho závoj povrchového prachu. Obnovil rovnováhu, jeho svět ovládla proplouvající zakřivená stěna, zahalená do písku, útes z článků, v němž byly zřetelně vyznačeny kruhové linie.

Paul pozvedl háky, zaměřil je a přitlačil. Ucítil, jak se zaklesly a jak zatáhly. Vyskočil a opřel se nohama o tu zeď a rukama o zaklesnuté háky. Toto byl kritický moment celé zkoušky: kdyby nezasadil háky přesně do předního okraje kruhového článku, kde se článek rozevíral, červ by se s ním otočil k písku a rozdrtil by ho.
Červ zvolnil. Klouzavě přeplul přes tlouk a umlčel jej. Pomalu se začal otáčet - nahoru a nahoru , aby posunul ty obtěžující háky co nejvýš, co nejdále od písku, který ohrožoval měkké blány uvnitř kruhového článku.
Paul zjistil, že jede na červu a že přitom stojí zpříma až úplně nahoře. Zaplavila ho jásavá radost, připadal si jako imperátor přehlížející svůj svět. Potlačil náhlou nutkavou touhu vyvádět tam jako malý kluk, obrátit červa, předvádět, jak mistrovsky to stvoření ovládá.
Najednou pochopil, proč ho jednou Stilgar varovně upozorňoval na ztřeštěné mladíky, kteří tančili a hráli si s těmi giganty, dělali stojky na jejich hřbetech, vytahovali oba háky a znovu je zaklesávali, než je stačil červ shodit.
Jeden hák nechal Paul zaklesnutý a druhý vytáhl, aby jej zasadil o něco blíž k boku červa. Když překontroloval, že tento druhý hák pevně drží, přemístil první vedle něj a takto se propracovával dolů do strany. Tvůrce pootočil trup, a jakmile to udělal, změnil směr a plul kolem nepravidelného ostrůvku prachového písku, kde vyčkávali ostatní.
Paul zahlédl, že naskakují na červa a háky používají ke šplhání vzhůru. Nakonec se seřadili do trojstupu za něho a tak jeli. Stilgar prošel mezi ostatními do čela, zkontroloval zaklesnutí Paulových háků a pohlédl do Paulovy rozesmáté tváře. »Dokázal jsi to, že?« začal Stilgar zvýšeným hlasem, aby přehlušil syčení doprovázející červa pískem. »Právě to si myslíš? Že jsi to dokázal?« Narovnal se. »Tak ti povím, že jsi to provedl hodně lajdácky. U nás jsou dvanáctiletí, kteří si vedou líp. V místě, kde jsi čekal, byl na tvé levé straně dunivý písek. Tam bys nemohl ustoupit, kdyby se tím směrem červ vydal.«
Úsměv z Paulovy tváře vymizel. »Dunivý písek jsem viděl.«
»Proč jsi tedy nedal někomu z nás signál, aby se postavil za tebe? Něco takového může člověk udělat i při zkoušce.«
Paul polkl a celý obličej nastavil větru vznikajícímu při jízdě.
»Myslíš si, že to ode mne není hezké, když ti to říkám teď,« pokračoval Stilgar. »Je to však moje povinnost. Myslím na to, jakou máš pro oddíly cenu. Kdybys klopýtl a stoupl do toho dunivého písku, tvůrce by zamířil k tobě.«
Přes nával hněvu Paul věděl, že má Stilgar pravdu. Trvalo to dlouhou chvíli a stálo ho to veškeré úsilí vypěstované výcvikem, který mu dala matka, než si znovu osvojil pocit klidu. »Omlouvám se,« řekl. »Už nikdy se to nestane.«
»V obtížné situaci si vždycky ponech v zásobě náhradníka, někoho, kdo by červa převzal, když sám nemůžeš,« dodal Stilgar. »Nezapomeň, že táhneme za jeden provaz. V tom je naše jistota. Táhneme za jeden provaz, ne?«
Poplácal Paula po rameni.
»Táhneme,« přitakal Paul.
»Tak,« řekl Stilgar a jeho hlas zněl drsně, »a teď mi předveď, že víš, jak se tvůrce ovládá. Na jaké jeho straně jsme?«
Paul krátce pohlédl dolů na šupinatý povrch článku, na kterém stáli, povšiml si charakteru a velikosti šupin, toho, jak se šupiny doprava zvětšovaly a doleva zmenšovaly. Věděl, že pro každého červa je typické, že má při pohybu jednu stranu častěji nahoře. Když zestárne, mívá tuto stranu nahoře téměř neustále. Spodní šupiny se zvětší, stanou se silnější a hladší.
Při přesunování háků se Paul posunul doleva. Pokynul mužům na levém křídle, aby odchlípli boční články a udržovali červa při jeho otáčení na přímém kursu. Když červa otočili, dal pokyn dvěma kormidelníkům, aby vystoupili z řady a postoupili dopředu.
»Áš, hajjá!« vykřikl tradiční povel. Kormidelník na levé straně rozevřel kruhový článek.
Tvůrce začal plout v majestátním kruhu, aby si chránil rozevřené místo na článku. Opsal celý kruh, a když mířil k jihu, Paul zvolal: »Gejrát!«
Kormidelník uvolnil háky a tvůrce nabral přímý kurs.

Ozval se Stilgar: »Velmi dobře, Paule Muad'Dibe. Chce to ještě hodně praxe, ale jezdec písku se z tebe může stát.«
Paul se zamračil a pomyslel si: Copak jsem nebyl první nahoře?
Znenadání za ním zazněl smích. Muži z jednotky začali skandovat, vykřikovali jeho jméno k obloze.
»Muad'Dib! Muad'Dib! Muad'Dib!«
A z povrchu červa někde daleko vzadu zaslechl Paul rytmický zvuk ostruh bušících do ocasních článků.
Červ začal nabírat rychlost. Jejich pláště se třepetaly ve větru. Syčivý zvuk z tření při jízdě zesílil.
Paul se ohlédl na jednotku a mezi muži zahlédl obličej Chani. Díval se na něj, když se ptal Stilgara: »Jsem tedy jezdcem písku, Stile?«
»Hal jawm! Dnešního dne se z tebe stal jezdec písku.«
»Mohu si tedy vybrat, kam pojedeme?«
»Takový je zvyk.«
»A jsem fremen, který se dnešního dne narodil zde, v ergu Habbanya. Před dnešním dnem jsem nežil. Až do dnešního dne jsem byl jako dítě.«
»Ne tak docela,« poznamenal Stilgar. Upevnil si cíp kápě, který se třepetal ve větru.
»Ale byla zde zátka, která mě izolovala od mého světa, a tu jsem vytáhl.«
»Taková zátka už neexistuje.«
»Pojedu na jih, Stilgare - dvacet tlouků. Spatřím tuto zemi, kterou tvoříme, tuto zemi, kterou jsem dosud viděl pouze očima jiných.«
A uvidím svého syna a svou rodinu, dodal pro sebe. Nyní potřebuji čas na to, abych přemýšlel o budoucnosti, která je v mém myšleni minulostí. Nastává bouřlivá doba, a jestliže nebudu tam, kde se v ní budu moci orientovat, události se pořítí jako splašení koně.
Stilgar se na něj odměřeně podíval. Paul však neodtrhl zraky z Chani; spatřil v jejím obličeji živý zájem a povšiml si také, jaké vzrušení jeho slova vyvolala v ostatních.
»Muži lační po tom, aby s tebou přepadli harkonnenské lísty,« upozornil Stilgar. »Ty lísty jsou pouze na tlouk daleko.«
»Fedajkini se na přepady se mnou vydávali,« odpověděl Paul.
»Budou se se mnou zase vydávat, dokud jediný Harkonnen bude dýchat arrakénský vzduch.«
Stilgar si ho za jízdy pozorně prohlížel. Paul si uvědomil, že Stilgar vidí tento okamžik očima vzpomínky na to, jak se v síči Tabr dostal k moci poté, co zahynul Liet-Kynes.
Donesly se mu zprávy o nepokoji mezi mladými fremeny, pomyslel si Paul.
»Přeješ si svolat shromáždění vůdců?« otázal se Stilgar.
Mezi mladými příslušníky jednotky to zašumělo. Začali se rytmicky kolébat v jízdě. Paul postřehl, že se v Chanině letmém pohledu objevil neklid, když sklouzla očima ze Stilgara, který byl jejím strýcem, na Paula, s nímž žila.
»To, co si přeju, nemůžeš uhádnout,« odpověděl Paul.
A pomyslel si: Nemohu se sklonit. Musím nad těmi lidmi udržovat nadvládu.
»Dnešního dne jsi mudír jízdy písku,« poznamenal Stilgar. Z jeho hlasu zazněla chladná zdvořilost: »Jak tuto výsadu využiješ?«
Potřebujeme čas k odpočinku, čas k rozvážnému zamyšlení, uvědomil si Paul.
»Pojedeme na jih,« řekl nahlas.
»I když řeknu, že se otočíme zpět na sever, až dnešní den skončí?«
»Pojedeme na jih,« opakoval Paul.
Na důkaz, že ho ovládl pocit nevyhnutelné důstojnosti, Stilgar se těsně zahalil do pláště. »Bude se konat shromáždění,« prohlásil. »Rozešlu vzkazy.«
Myslí si, že ho vyzvu na souboj, pomyslel si Paul. A ví, že proti mně nemá naději.
Paul hleděl přímo k jihu, cítil, jak se mu vítr opírá do nezahalených tváří, a uvažoval o nezbytných momentech, které vstoupily do jeho rozhodnutí.
Oni nevědí, jaká je situace, pomyslel si.
Teď nemohl dopustit, aby ho nějaká úvaha odvedla stranou. Musel zůstat na střední cestě časové bouře, kterou viděl v budoucnosti. Nastane okamžik, kdy by se ta cesta mohla vyprostit ze spleti, ale pouze

tehdy, když zůstane tam, kde by mohl její gordický uzel rozetnout.
Nevyzvu ho na souboj, pokud to jenom půjde, ujišťoval se. Jestliže bude jiná možnost, jak zabránit džihádu...
»Na večerní jídlo a pobožnost se utábořím u Ptačí jeskyně pod Habbanyaským předělem,« rozhodl Stilgar. Opřel se o jeden hák, aby na kymácejícím se tvůrci udržel rovnováhu, a druhým ukázal na nízkou skalní bariéru nořící se před nimi z pouště.
Paul si ten skalní útes pozorně prohlížel. Velké pruhy skalisek jej křižovaly jako vlny, drsný obzor nezměkčovala žádná zeleň, žádný květ. Za skalní bariérou se rozprostírala cesta do jižní pouště - jízda nejméně na deset dní a nocí, kdyby dokázali tvůrce pobízet ostruhami k co nejrychlejší jízdě.
Dvacet tlouků.
Ta cesta vedla daleko za harkonnenskými hlídkami. Věděl, jaká bude. Prozradily mu to sny. Podle nich se jednoho dne na vzdáleném obzoru mírně změní barevný odstín - tak nepatrně, že člověk může mít dojem, že to pouze vykresluje jeho představivost zrozená z nadějí - a tam bude nový síč.
»Vyhovuje snad Muad'Dibovi moje rozhodnutí?« zeptal se Stilgar. Pouze nejnepatrnější nádech jízlivosti zbarvil jeho hlas, ale fremeni kolem nich, kteří měli uši citlivé na každý tón v ptačím křiku nebo v pískání cielaga, tu jízlivost postřehli a pozorovali, jak se zachová Paul.
»Stilgar mě slyšel, že jsem mu přisahal věrnost, když jsme vysvěcovali fedajkiny,« odpověděl Paul.
»Moje komanda smrti vědí, že jsem to říkal čestně. Stilgar o tom pochybuje?«
Z Paulova hlasu neskrytě zazněla skutečná bolest. Stilgar ji rozpoznal a strnulý pohled sklopil.
»O Usúlovi, druhovi ze svého síče, o tom bych v nejmenším nepochyboval,« řekl Stilgar. »Ale ty jsi Paul Muad'Dib, vévoda Atreides, a jsi Lisán al-Gharib, Hlas z vnějšího světa. Tyto muže ještě neznám.«
Paul se odvrátil, aby pozoroval, jak se Habbanyaský předěl vynořuje z pouště. Tvůrce, na němž cestovali, měl dosud dost síly a vůle. Mohl je zanést téměř do dvojnásobné vzdálenosti než kterýkoli jiný, s nímž se kdy fremeni setkali. To Paul věděl. Kromě tvorů z pohádek, o kterých vyprávěli dětem, se žádný jiný tomuto obrovi nemohl rovnat. Paul si uvědomil, že takhle se začínají rodit nové legendy.
Nějaká ruka mu stiskla rameno.
Pohlédl na ni, sledoval očima paži až k obličeji za ní - k tmavým Stilgarovým očím, odkrytým mezi filtrační rouškou a kápí filtršatů.
»Ten, kdo vedl síč Tabr přede mnou,« řekl Stilgar, »to byl můj přítel. Prožili jsme spolu nebezpečí. Mnohokrát mi vděčil za svůj život... a já mu vděčím za svůj.«
»Jsem tvůj přítel, Stilgare,« ujistil ho Paul.
»O tom nikdo nepochybuje,« povzdechl Stilgar. Odtáhl ruku, pokrčil rameny. »Takové jsou zvyky.«
Paul pochopil, že Stilgar má fremenské zvyky natolik v krvi, že nedokáže uvažovat o žádných jiných. Podle nich vůdce přebírá otěže z mrtvých rukou svého předchůdce nebo vyjde ze smrtelných soubojů mezi nejsilnějšími z kmene, jestliže dřívější vůdce zahynul na poušti. Podle těchto zvyků povýšil Stilgar na naíba.
»Měli bychom nechat tvůrce daleko v poušti,« uvažoval Paul.
»Ano,« přitakal Stilgar. »Odtud můžeme jít k jeskyni pěšky.«
»Ujeli jsme na něm dost daleko na to, aby se zahrabal a nějaký ten den trucoval,« ospravedlňoval se Paul.
»Ty jsi mudír jízdy písku,« řekl Stilgar. »Pověz, kdy...« Odmlčel se a upřeně se zahleděl na východní oblohu.
Paul se prudce otočil. Ve srovnání s modravým závojem z koření na jeho očích se obloha zdála být tmavá, bohatá na přefiltrovanou azurovou modř, na níž ostře kontrastovaly vzdálené pravidelné záblesky.
Ornitoptéra!
»Jedna malá toptéra,« zjistil Stilgar.
»Mohl by to být průzkumník,« odhadoval Paul. »Myslíš, že nás zahlédli?«
»Z takové vzdálenosti jsme pro ně jenom červ na povrchu,« odpověděl Stilgar. Pokynul levou rukou. »Dolů! Rozprchněte se na písku!«
Příslušníci jednotky začali s obtížným sestupem po boku červa, seskakovali dolů a splývali s pískem pod svými plášti. Paul si zapamatoval, kam seskočila Chani. Zanedlouho zůstal na červu jen on se Stilgarem.

»První nahoře, poslední dole,« poznamenal Paul.
Stilgar přikývl, spouštěl se na hácích po boku červa a pak skočil do písku. Paul počkal, dokud se tvůrce nedostal do bezpečné vzdálenosti, a potom uvolnil svoje háky. U červa, který nebyl ještě zcela vyčerpán, to představovalo kritický okamžik.
Nyní, kdy byl zbaven háků a ostruh, začal se obrovitý červ zahrabávat do písku. Paul se rozběhl mírným klusem po jeho širokém povrchu směrem k ocasu a pečlivě zvažoval správný okamžik, než skočil. Přistál v běhu, vrhl se ke skluznému čelu duny, tak jak ho to učili, a ukryl se pod vodopádem písku, který se sesypal na jeho plášť.
A nyní čekat... Paul se o kousek pootočil, aby zpod záhybu svého pláště měl výhled na kousek oblohy. Představoval si, že někde tam vzadu podél jejich dráhy dělají ostatní totéž.
Pravidelné bušení křídel zaslechl dřív, než stroj uviděl. Ozval se šepot tryskových polštářů a ornitoptéra přeletěla přes místo, kde se skrýval, aby se stočila v širokém oblouku směrem ke skalnímu předělu.
Ta toptéra není registrovaná, zjistil Paul. Pak zmizela z dohledu za Habbanyaským předělem. Nad pouští se ozval ptačí křik. A další. Paul ze sebe setřásl písek, vyprostil se z něho a pak vylezl na vrcholek duny.
Ostatní postavy stály v řadě vytrácející se na opačnou stranu od předělu. Poznal mezi nimi Chani i Stilgara. Stilgar ukázal rukou k předělu.
Shromáždili se a vydali se na pochod pouští, pohybovali se klouzavě a bez pravidelného rytmu, aby nevyrušili žádného tvůrce. Stilgar šel přerušovaným krokem vedle Paula po hřebenu vlny zdusaném větry.
»To byl stroj pašeráků,« konstatoval.
»Budil ten dojem,« souhlasil Paul. »Ale toto místo je na pašeráky moc daleko v poušti.«
»Také oni mají problémy s hlídkami,« poznamenal Stilgar. »Když pronikají do takové hloubky, mohou proniknout ještě hlouběji,« uvažoval Paul.
»To je pravda.«
»Nebylo by pro ně štěstím, kdyby uviděli to, co by mohli vidět, kdyby se odvážili příliš daleko na jih. Pašeráci prodávají také informace.«
»Pátrali po koření, nemyslíš?« otázal se Stilgar.
»Na tu toptéru bude tady někde čekat karyól a těžební vozidlo,« usoudil Paul. »Koření máme. Nachystejme jim na písku návnadu a chytněme si pár pašeráků. Potřebují ponaučení, že toto je naše země a že naši muži rádi používají nové zbraně.«
»Teď promluvil Usúl,« řekl Stilgar. »Usúl uvažuje fremensky.«
Ale Usúl musí ustoupit rozhodnutím, která jsou v souladu s jeho děsivým posláním, pomyslel si Paul. Schylovalo se k bouři.

Když zákon a povinnost sjednocené náboženstvím jedno jsou, člověk se nikdy nestane plně vědomý sebe sama. Je vždy něco míň než jednotlivec.

PRINCEZNA IRULÁN: MUAD'DIB: DEVADESÁT DEVĚT DIVŮ VESMÍRU

Pašerácká továrna na koření se svým mateřským nosičem a skupina ornitoptér letěly přes vzdouvající se duny jako roj včel za svou královnou. Před rojem ležel jeden z nízkých skalních hřbetů, který se tyčil nad hladinou pouště jako malá napodobenina Štítového valu. Vyschlé pobřeží skalního hřbetu čistě zametla nedávná bouře.
V řídicí kopuli továrny se předkláněl Gurney Halleck, nastavoval olejové čočky svého dalekohledu a prozkoumával krajinu. Za skalním hřbetem spatřil tmavou skvrnu, která mohla pocházet z výronu koření, a proto vyslal vznášející se ornitoptéře povel k průzkumu.
Toptéra zamávala křídly na znamení, že povel k průzkumu přijala. Oddělila se od roje, rychle slétla k tmavému písku s detektory kývajícími se blízko povrchu.
Téměř okamžitě se snesla se složenými křídly ještě níž a opsala kruh. Sdělila čekající továrně, že koření zde je.

Gurney zasunul dalekohled do pouzdra. Věděl, že ostatní signál viděli. Toto místo se mu líbilo. Skalní hřbet sliboval určitou ochranu a skrýš. Bylo to hluboko v poušti a bylo málo pravděpodobné, že by je zde někdo přepadl..., ale přece... Gurney vydal posádce povel, aby se vznášela nad hřbetem, pečlivě jej prozkoumala a vyslala zálohy zaujmout pozorovací stanoviště kolem celé oblasti - avšak ne ve velké výšce, protože jinak by je mohly z dálky zachytit harkonnenské detektory.
Pochyboval však, že by harkonnenské hlídky byly tak daleko na jihu. Toto území dosud patřilo fremenům.
Gurney zkontroloval zbraně a proklínal přitom osud zato, že tady v poušti se nedají použít štíty. Všeho, co by přivolalo červa, se musel člověk za každou cenu vyvarovat. Mnul si čelist s jizvou po signutě a pozorně obhlížel krajinu. Pak usoudil, že nejbezpečnější bude, když přejde skalní hřbet s pozemní skupinou. Pěší průzkum byl stále ještě nejjistější. Opatrnosti nikdy nezbývalo, když se fremeni a Harkonnenové vzájemně podřezávali.
Zde mu však starost dělali fremeni. Nevadilo jim obchodovat s kořením v jakékoliv kvantitě, ale stali se z nich fanatici na válečné stezce, když jste šlápli tam, kam vám zakázali vkročit. A poslední dobou projevovali neuvěřitelnou vychytralost a úskočnost.
Právě to ho znepokojovalo; jak šikovně a prohnaně si ti domorodci počínali v boji. Při vedení boje prokazovali protřelost přesahující úroveň, s jakou se kdy setkal, a to prošel výcvikem u nejlepších bojovníků ve vesmíru a pak se ostřílel v bitvách, v nichž přežilo jen několik nejlepších.
Znovu si pozorně prohlédl krajinu a divil se, proč se cítí nesvůj. Snad za to mohl ten červ, kterého zahlédli..., ale ten byl na druhé straně skalního předělu.
V otvoru podlahy kopule se najednou vynořila hlava - velitel továrny, jednooký starý pirát s plnovousem, s modrýma očima a mléčně bílými zuby ze stravy bohaté na koření.
»Vypadá to na bohatý flek, pane,« řekl velitel továrny. »Mám ji tam posadit?«
»Přistaňte na pokraji toho předělu,« poručil Gurney. »Tam já se svými muži vystoupím. Z toho místa můžete ke koření dojet. My si zatím prohlédneme ty skály.«
» Provedu. «
»V případě, že dojde k něčemu nepříjemnému,« pokračoval Gurney, »zachraňte továrnu. My vzlétneme v toptérách.«
Velitel továrny zasalutoval. »Provedu, pane.« Jeho hlava zmizela pod poklopem.
Gurney znovu prozkoumával obzor. Musel vzít v úvahu možnost, že zde fremeni jsou a že on je v zakázané oblasti. Fremeni mu dělali starosti, jejich tvrdost a nevypočitatelnost. Na tom, co dělal, ho znepokojovalo ještě mnohé, ale bohatě se to vyplácelo. Také ho znepokojovala skutečnost, že nemůže vyslat vysoko na oblohu očka. A to, že nemůže používat rádiové spojení, mu na pohodě nijak nepřidalo.
Továrna na koření se otočila a začala klesat. Lehkým, klouzavým letem se snesla k vyschlému pobřeží na úpatí skalního předělu. Pásy se dotkly písku.
Gurney otevřel kryt kopule a rozepnul si bezpečnostní pásy. V okamžiku, kdy se vozidlo továrny zastavilo, byl venku, zabouchl za sebou kryt a slézal nad chrániče pásů, aby se přehoupl a seskočil do písku za pohotovostní síť. Z průlezu současně vylezlo pět příslušníků jeho osobní stráže a stanuli vedle něho na písku. Ostatní odpojovali od továrny karyól. Ten se po odpojení vznesl, aby nízko nad nimi kroužil na parkovací dráze.
Velká pojízdná továrna se okamžitě rozjela a kolébavě spěchala od skalního předělu k tmavé skvrně z koření na písku.
Poblíž se střemhlavým letem snesla jedna toptéra, sklouzla se po písku a zastavila. Za ní další a další. Toptéry ze svých útrob vychrlily Gurneyho oddíl a zvedly se, aby se vznášely na místě.
Gurney se ve svých filtršatech protáhl, aby si vyzkoušel svaly. Obličejovou filtrační roušku si nenasadil, obětoval svou vlhkost tomu, co považoval sám za důležitější - slyšitelnosti svého hlasu, který musel dolehnout daleko, kdyby bylo třeba vydat rozkaz. Začal zlézat skály a současně kontrolovat terén - pod nohama měl oblázky a prachový písek, pach koření před sebou.
Je to dobré místo pro pohotovostní základnu, napadlo ho. Snad by stálo za to zakopat tady trochu zásob.
Krátce se ohlédl a spatřil své muže, jak se rozestoupili. Jsou to dobří chlapi, i ti noví, které neměl ještě

čas vyzkoušet. Dobří chlapi. Člověk jim nemusel dvakrát říkat, co dělat. Na žádném z nich ani stopa po plápolavých záblescích ze štítu. V této partě se nevyskytl žádný zbabělec, který by šel se štítem do pouště, kde červ dokáže vycítit silové pole a přižene se, aby je oloupil o koření, které našli.
Z této nevysoké vyvýšeniny ve skalách viděl Gurney nepravidelnou skvrnu z koření, asi půl kilometru vzdálenou, a těžební vozidlo, které právě dospělo k jejímu bližšímu okraji. Vzhlédl k obloze na letku, která je kryla, a posoudil, v jaké výšce se vznáší - nebyla příliš vysoko. Přikývl sám sobě a otočil se, aby pokračoval ve výstupu na skalní hřeben.
V tom okamžiku skály vybuchly.
Ke vznášejícím se toptérám a nosnému karyólu přeskočilo ze země dvanáct burácejících blesků. Od pojízdné továrny přiletěl kovový třesk a na skalách kolem Gurneyho se objevilo plno postav v kápích.
Gurney měl čas jen si pomyslet: U rohů Velké matky! Rakety! Oni se odvažují používat rakety!
Ale to už stál tváří v tvář postavě v kápi, nízko přikrčené a s krispelem připraveným k boji. O kousek výš po pravé a levé straně stáli na skále další dva muži a vyčkávali. Z bojovníka, který stál před ním, viděl Gurney pouze oči mezi kápí a závojem pískově zbarveného pláště, ale jeho shrbený postoj a ostražitost ho varovaly, že je to zkušený bojovník. Oči měl celomodré jako fremen z hloubi pouště.
Gurney sunul ruku ke své dýce a oči měl přitom upřeny na nůž protivníka. Když se odvážili použít rakety, mohou mít i palné zbraně. Tento okamžik vyžadoval vrcholnou opatrnost. Pouze podle toho, co slyšel, mohl soudit, že alespoň část jeho vzdušné ochrany byla sestřelena. Ozývaly se také chrčivé zvuky, hluk z několika soubojů pod ním.
Oči bojovníka stojícího před ním pozorně sledovaly pohyb jeho ruky k dýce, pak se znovu setkaly s jeho pohledem.
»Nech tu dýku v pochvě, Gurney Hallecku,« nakázal ten člověk.
Gurney zaváhal. Ten hlas mu připadal nějak známý, i když vycházel z filtrační roušky filtršatů.
»Ty víš, jak se jmenuju?« divil se.
»Na mě s nožem nemusíš, Gurney,« řekl fremen. Narovnal se a krispel zasunul zpět do pochvy pod pláštěm. »Řekni svým lidem, aby přestali se zbytečným odporem.«
Fremen si strhl dozadu kápi a odhrnul filtrační roušku. Gurneym otřáslo to, koho uviděl, a otřes mu ochromil svaly. Nejdřív ho napadlo, že se dívá na ztělesněného ducha vévody Leta Atreida. Pochopení, o koho skutečně jde, se dostavilo jen zvolna.
»Paul,« zašeptal. Pak hlasitěji zapochyboval: »Je to skutečně Paul?«
»Nevěříš svým vlastním očím?« zeptal se Paul.
»Říkali, že jsi mrtev,« řekl skřípavým hlasem Gurney. Postoupil o půl kroku.
»Řekni svým lidem, aby se vzdali,« poručil Paul. Pokynul rukou směrem ke svahu hřbetu pod nimi.
Gurney se obrátil, ale váhavě, nechtělo se mu odtrhnout od Paula oči. Spatřil pouze několik hloučků zápasících. Vypadalo to, že všude kolem jsou muži z pouště v kápích. Pojízdná továrna odpočívala na písku nehlučně, na její střeše stál fremen. Po vznášedlech nebylo ve vzduchu ani stopy. '
»Přestaňte bojovat,« zařval Gurney. Zhluboka se nadechl, pootevřené dlaně přitisknuté k sobě přiložil k ústům. »Hovoří Gurney Halleck! Přestaňte bojovat!«
Zápolící postavy se od sebe pomalu a ostražitě oddělily. Tázavě na něho obrátily oči.
»Toto jsou přátelé,« zvolal Gurney.
»Pěkní přátelé!« zvolal někdo v odpověď. »Polovinu našich lidí zamordovali!«
»Jde o omyl!« zakřičel Gurney. »Nechtějte, aby jich bylo ještě víc.« Otočil se opět k Paulovi a zadíval se do mladíkových modromodrých fremenských očí.
Paulových rtů se dotkl úsměv, ale probleskla z něho tvrdost, která vyvolala v Gurneym vzpomínku na starého vévodu, Paulova dědečka. V té chvíli spatřil Gurney v Paulovi houževnatou drsnost, jakou nikdy dřív u Atreidů neviděl - neosobní pohled pronikající pod kůži, sklon k šilhání a chladné uvažování v pohybu očí, které vzbuzovaly dojem, že zvažují vše, co je v dohledu.
»Říkali, že jsi mrtev,« opakoval Gurney.
»A nechat je, aby si to mysleli, mě zřejmě nejspolehlivěji chránilo,« omlouval se Paul.
Gurney si uvědomil, že právě vyslechl celou omluvu, jaké se mu kdy může dostat za to, že ho nechali, aby se staral sám o sebe, že ho nechali, aby věřil, že jeho mladý vévoda... jeho přítel je mrtev. Tehdy

přemýšlel o tom, zda zde nezůstala nějaká stopa po chlapci, kterého znal a cvičil v mravech bojovníků.
Paul přistoupil ke Gurneymu o krok blíž a zjistil, že ho pálí oči. »Gurney...«
»Ty můj chlapče! Ty můj chlapče!« opakoval Gurney stále dokola.
A Paul mu odpovídal: »Gurney, člověče! Gurney, člověče!«
Po chvíli od sebe odstoupili a zahleděli se na sebe. Gurney se zhluboka nadechl. »Tak ty jsi ten důvod, proč fremeni tak zmoudřeli v taktice vedení boje. Mohlo mě to napadnout. Dělají to tak, jako bych to naplánoval sám. Kdybych jenom věděl...« Potřásl hlavou. »Kdybys mi jenom poslal vzkaz, chlapče. Nic by mě neudrželo. Přispěchal bych a...«
Zarazil ho výraz v Paulových očích... tvrdý, zvažující pohled.
Gurney si povzdechl. »Jistě, a našli by se lidé, kteří by si kladli otázku, proč najednou Gurney Halleck tak někam pospíchal, a někteří by nezůstali jen u otázky. Vypravili by se pátrat po odpovědi.«
Paul přikývl a pohlédl na fremeny, kteří stáli kolem nich a vyčkávali - na fedajkiny, v jejichž výrazech i očích se zračila zvláštní kritičnost. Odvrátil pohled od komand smrti a věnoval se opět Gurneymu. To, že se shledal se svým dřívějším mistrem meče, ho naplnilo radostí. Spatřoval v tom příznivé znamení osudu, náznak toho, že je na cestě k té budoucnosti, která je veskrze dobrá.
S Gurneyem Halleckem vedle sebe...
Zadíval se přes fedajkiny dolů na svah a zkoumavě si prohlížel tlupu pašeráků, která přišla s Halleckem.
»Jak je to s tvým mužstvem?« otázal se.
»Jsou to všechno pašeráci,« odpověděl Gurney. »Jsou tam, kde se dá vydělat.«
»V našem podnikání se moc nevydělá,« poznamenal Paul a povšiml si, že mu Gurney na zlomek okamžiku dal prstem pravé ruky sotva patrné znamení - starý kódový ruční signál z jejich minulosti. Mezi pašeráky byli někteří, kteří si nezasluhovali důvěru nebo vzbuzovali obavy.
Paul zatáhl ret na znamení, že pochopil, a podíval se na fremeny, kteří stáli nad nimi na skalách na stráži. Zahlédl tam Stilgara. Vzpomněl si na nevyřešený problém se Stilgarem a to mu poněkud zkalilo radostnou náladu.
»Stilgare,« řekl, »toto je Gurney Halleck, o němž jsi ode mne slyšel vyprávět. Mistr zbraní mého otce, jeden z těch mistrů meče, kteří mě vyučovali, starý přítel. Jemu lze při všech akcích důvěřovat.«
»Chápu,« opáčil Stilgar. »Ty jsi jeho vévoda.«
Paul vyslal pronikavý pohled na tmavý obličej nad sebou a v duchu se podivoval tomu, co přimělo Stilgara, aby řekl právě to, co řekl. Jeho vévoda. A v tom, jak to řekl, zněl zvláštní, i když téměř nepostřehnutelný přízvuk, jako kdyby raději řekl něco jiného. A toto nebyl Stilgar, fremenský vůdce, člověk, který říkal to, co si myslí.
Můj vévoda! uvědomil si Gurney. Pohlédl na Paula, ale nyní jinak. Ano, když Leto zahynul, ten titul dopadl na Paulova bedra.
Fremenská válka na Arrakisu se začala Gurneymu jevit v jiných souvislostech. Můj vévoda! Pocit, který v jeho nitru již odumřel, začal znovu ožívat. Jen částí svého vědomí vnímal, jak Paul přikazuje bandě pašeráků, aby odložili zbraně do doby, než skončí jejich výslech.
Když zaslechl, že někteří z jeho lidí protestují, vrátil se v myšlenkách k velení. Potřásl hlavou a prudce se otočil. »Copak jste, chlapi, hluší?« vyštěkl. »Toto je právoplatný vévoda z Arrakisu. Udělejte to, co poroučí!« Pašeráci se s reptáním vzdali.
Paul přistoupil ke Gurneymu a postavil se vedle něho. »U tebe bych, Gurney, nepředpokládal, že do té pasti vlezeš,« promluvil tlumeným hlasem.
»Jsem spravedlivě potrestán,« řekl Gurney. »Vsadím se, že tahle skvrna koření je jen o málo silnější než průměr zrnka písku, návnada na nás.«
»Sázku bys vyhrál,« potvrdil Paul. Pohlédl dolů na pašeráky, kteří odkládali zbraně. »Jsou mezi tvou skupinou ještě nějací lidé mého otce?«
»Ne, nikdo. Hodně jsme se rozptýlili. Několik je mezi svobodnými obchodníky. Většina utratila svoje výdělky za to, aby se odtud dostala.«
»Ale ty jsi zůstal.«
»Zůstal.«
»Protože je tady Rabban,« usoudil Paul.

»Myslel jsem, že už mí nezbylo nic než pomsta,« přiznal Gurney.
Z vrcholku hřebene zaznělo podivně trhané volání. Gurney vzhlédl a spatřil fremena, který mával šátkem.
»Přichází tvůrce,« řekl na vysvětlenou Paul. Vystoupil na skalní výběžek s Gurneym v patách a zahleděl se k jihozápadu. Ve střední vzdáleností bylo vidět písečný val, vyhrnovaný červem, a prachem vyznačenou dráhu, která v přímce protínala duny a mířila ke skalnímu předělu.
»Je dost velký,« poznamenal Paul.
Od pojízdné továrny pod nimi zaznělo hlasité zarachocení. Vozidlo se na pásech obrátilo a pomalu se sunulo směrem ke skalám.
»Velká škoda, že jsme nemohli ušetřit karyól,« řekl Paul. Gurney se na něho krátce podívala pak zamířil pohledem na druhou stranu, kde cáry dýmu a trosky na písku označovaly, kam karyól a ornitoptéry dopadly, když je sestřelily fremenské rakety. Pronikla jím náhlá bolest, když si vzpomněl na muže, kteří tam zahynuli - svoje muže - a pronesl: »Tvůj otec by projevil větší starost o lidi, které by nemohl zachránit.«
Paul na něj přísně pohlédl, ale pak sklopil oči. »Byli to tví přátelé, Gurney. Rozumím. Ale pro nás to byli vetřelci, kteří by mohli uvidět to, co vidět nesmějí. To musíš pochopit.«
»Docela to chápu,« řekl Gurney. »Ale teď jsem zvědav na to, co bych neměl uvidět.«
Paul zvedl oči a spatřil v Halleckově obličeji vlčí úšklebek, na který si z dřívějška dobře pamatoval, a na jeho vlnící se jizvu po signutě.
Gurney ukázal kývnutím hlavy na poušť pod nimi. Fremeni se rozcházeli po svém v celé šíři té oblasti. Zaráželo ho, že blížící se červ žádného z nich zřejmě neznepokojoval.
Z dun na širé poušti za plochou s kořením rozsypaným jako návnada, zaznívalo dunění - dunivé bubnování, které jako by vnímali svýma nohama. Gurney spatřil, že tam naproti se fremeni rozestupují podél předpokládané dráhy červa.
Se vzdouvajícím se povrchem se červ objevil jako nějaká obrovská písečná ryba, jeho kruhové články se vlnily a kroutily. Nyní se Gurney stal svědkem chycení červa - odvážného výskoku prvního hákovníka, obrácení zvířete, toho, jak celá skupina fremenů šplhá vzhůru po šupinaté, lesknoucí se křivce červího boku.
»Toto je jedna z věcí, které jsi neměl vidět,« poznamenal Paul.
»Slyšel jsem nejrůznější historky,« řekl Gurney. »Ale něčemu takovému se nedá jen tak věřit, dokud to člověk neuvidí na vlastní oči.« Potřásl hlavou. »Se zvířetem, kterého se všichni na Arrakisu bojí, zacházíte jako s jezdeckým koněm.«
»Slyšel jsi mého otce hovořit o pouštní síle,« připomenul Paul. »Tady je. Patří nám povrch této planety. Žádná bouře, žádný tvor, žádná okolnost nás nemohou zadržet.«
Nás, povšiml si Gurney. Míní fremeny. Mluví o sobě jako o jednom z nich. Znovu se zadíval na modř v Paulových očích, kterou vyvolalo koření. Věděl, že v jeho vlastních očích je nádech té barvy, ale pašeráci mohli sehnat potraviny z jiných planet a sami mezi sebou se tak trochu kastovali podle odstínu očí. Hovořili o »rukopisu koření« a mínili tím člověka, který příliš splynul s domorodým způsobem života. A podvědomě z toho vždycky zaznívala určitá nedůvěra.
»Bývaly doby, kdy jsme v těchto zeměpisných šířkách za bílého dne na tvůrci nejezdili,« řekl Paul. »Ale Rabbanovi nezůstalo tolik vzdušné ochrany, aby ji mohl odčerpávat na hlídání pár kousků skal v písku.« Pohlédl na Gurneyho. »Váš letecký kombinát nám tady doslova nahnal hrůzu.«
Nám... nám...
Gurney potřásl hlavou, aby takové myšlenky zapudil. »Takovou hrůzu jako vy nám jsme vám asi nenahnali,« usoudil.
»Co se o Rabbanovi říká v lístách a na vesnicích?« otázal se Paul.
»Říká se, že vesnice v grabenech opevnili tak silně, že je nemůžete dobýt. Říká se, že stačí, když budou pouze sedět uvnitř svého obranného postavení, než vás marné útočení vyčerpá.«,
»Krátce řečeno,« pochopil Paul, »nejsou mobilní.«
»Zatímco vy můžete jít, kam se vám zachce,« doplnil Gurney.
»Je to taktický detail, který jsem se naučil od tebe,« řekl Paul. »Ztratili iniciativu, a to znamená, že prohráli válku.«

Gurney se zasmál, nevýrazně, ale významně.
»Náš nepřítel je přesně tam, kde ho chci mít,« pokyvoval hlavou Paul. Pohlédl letmo na Gurneyho. »Tak co, Gurney, přidáš se ke mně na závěr tohoto válečného tažení?«
»Přidat se?« Gurney se na něho nevěřícně zahleděl. »Můj pane, já jsem z tvých služeb nikdy neodešel. To ty jsi ten, kdo mě opustil... kdo mě utvrdil v tom, že jsi mrtev. A já, vržen do proudu náhody, dal jsem si rozhřešení, jaké jsem mohl, a čekal na okamžik, kdy bych mohl prodat svůj život za jeho cenu - za Rabbanovu smrt.«
Paula obklopilo rozpačité ticho.
Po skále vystupovala nějaká žena a blížila se k nim, její oči mezi kápí filtršatů a rouškou střídavě pozorovaly Paula a jeho společníka. Zastavila se před Paulem. Gurney si povšiml, že se tváří jaksi autoritativně, a toho, jak blízko se postavila k Paulovi.
»Chani,« řekl Paul, »toto je Gurney Halleck. Vyprávěl jsem ti o něm.«
Pohlédla na Hallecka, pak opět na Paula. »Vyprávěl.«
»Kam se ti muži na tvůrci vypravili?« otázal se Paul.
»Oni ho pouze odvedli stranou, abychom měli čas zachránit strojní zařízení.«
»Tak tedy...« Paul se odmlčel a několikrát vdechl vzduch.
»Přichází vítr,« poznamenala Chani.
Z vrcholku hřebene nad nimi se ozval hlas: »Haló tam - vítr!«
Gurney viděl, že nyní se fremeni začali pohybovat rychleji - pobíhali a byl na nich znát spěch. To, co nedokázal vyvolat červ, způsobil strach z větru. Pojízdná továrna těžkopádně vyjela na vyschlé pobřeží pod nimi a před ní se mezi skalami otevřel vjezd... a skály se za ní zavřely tak čistě, že průchod nerozeznal.
»Máte takových úkrytů hodně?« zeptal se.
»Mnohokrát mnoho,« odpověděl Paul. Pohlédl na Chani. »Sežeň Korbu. Řekni mu, že mě Gurney upozornil, že mezi tou partou pašeráků jsou někteří, kterým nelze věřit.«
Pohlédla krátce na Gurneyho, pak opět na Paula, přikývla a rychle zamířila dolů po skalním svahu, seskakovala hbitě jako gazela.
»To je tvoje žena,« konstatoval Gurney.
»Matka mého prvorozeného,« potvrdil Paul. »Atreidové mají dalšího Leta.«
Gurney vzal tu novinu na vědomí pouze tak, že rozevřel doširoka oči.
Paul pozoroval dění kolem nich kritickým pohledem. Na jižní obloze převládla barva odstínu kari a kolem jejich hlav rozvířily prach nárazové prudké závany větru.
»Utěsni si filtršaty,« řekl Paul. Sám si připevnil na obličej roušku a upnul kápi.
Gurney poslechl, byl rád, že filtry má.
Když Paul promluvil, jeho hlas zněl přes filtry tlumeně: »Komu ze své jednotky nedůvěřuješ, Gurney?«
»Je v ní pár nových přírůstků,« odpověděl Gurney. »Cizáků...« Zaváhal a divil se sám sobě. Cizáci. Jak snadno mu to slovo vklouzlo na jazyk.
»Opravdu?« řekl Paul.
»Jsou jiní než ti běžní zlatokopové, které dostáváme,« vysvětloval Gurney. »Jsou ostřejší.«
»Harkonnenští špióni?« zeptal se Paul.
»Myslím si, můj pane, že Harkonnenům zprávy neposílají. Podezírám je, že jsou ve službách Impéria. Je v nich něco ze Salusy Secundus.«
Paul na něho krátce, ale pronikavě pohlédl. »Sardaukaři?«
Gurney pokrčil rameny. »To by mohli být, ale není to na nich moc vidět.«
Paul přikývl a pomyslel si, jak rychle si Gurney opět zvykl na to, že je atreidským dvořanem..., ale s nepatrnými výhradami... rozdíly. Také jeho Arrakis změnil.
Ze skalní rozsedliny pod nimi se vynořili dva fremeni v kápích a začali vystupovat nahoru. Jeden z nich nesl přes rameno velký pytel.
»Kde jsou teď muži mé jednotky?« zeptal se Gurney.
»Jsou zajištěni ve skalách pod námi,« odpověděl Paul. »Máme zde jeskyni - říkáme jí Ptačí jeskyně. O jejich osudu rozhodneme, až bude po bouři.«

Shora nad nimi zazněl hlas: »Muad'Dibe!«
Na to zvolání se Paul otočil, spatřil fremenského strážného, který jim dával pokyn, aby sešli dolů do jeskyně. Paul odpověděl znamením, že slyšel.
Gurney se na něho pozorně zadíval s novým výrazem v očích. »Ty jsi Muad'Dib?« otázal se. »Ty jsi "vůle pouště"?«
»To je moje fremenské jméno,« řekl Paul.
Gurney se odvrátil, protože se ho zmocnil skličující pocit neblahého tušení. Polovina jeho posádky ležela mrtvá na písku, ostatní byli v zajetí. Noví rekruti, ti podezřelí, mu neleželi na srdci, ale mezi ostatními byli dobří chlapi, přátelé, lidé, za které cítil odpovědnost. »O jejich osudu rozhodneme, až bude po bouři.«
Tak to řekl Paul, tak to řekl Muad'Dib. A Gurney si vzpomněl na historky, které kolovaly o Muad'Dibovi, o Lisánu al-Gharibovi - jak stáhl kůži z jednoho harkonnenského důstojníka, aby si z ní udělal potah na buben, že ho obklopují jeho komanda smrti, fedajkini, kteří se vrhají do bitev s popěvky smrti na rtech.
On.
Oba fremeni už vyšplhali na skálu a zlehka doskočili na terasu před Paula. Ten s tmavou tváří oznámil: »Všechno zajištěno, Muad'Dibe. Teď už budeme muset dolů.«
»Dobrá.«
Gurneymu neušel tón v hlase toho člověka - zpola rozkaz, zpola žádost. Byl to ten člověk, kterému říkali Stilgar, další postava z nových fremenských legend.
Paul přeměřil očima vak, který nesl druhý muž, a zeptal se: »Korbo, co je v tom pytli?«
Stilgar odpověděl: »Našli jsme to ve vozidle. Jsou na něm iniciály tady tvého přítele a uvnitř je baliseta. Mnohokrát jsem tě slyšel vyprávět o tom, jak dobře ovládá Gurney Halleck hru na balisetu.«
Když Stilgar hovořil, Gurney si ho zkoumavě prohlížel, povšiml si černých vousů končících nad rouškou filtršatů, jestřábího pohledu, ostře řezaného nosu.
»Máš společníka, který přemýšlí, můj pane,« pronesl pochvalně Gurney. »Děkuji ti, Stilgare.«
Stilgar pokynul svému druhovi, aby předal vak Gurneymu, a odpověděl: »Poděkuj svému vévodovi. O to, že jsi zde, se zasloužila jeho přízeň.«
Gurney vak přijal, ale drsný podtón tohoto rozhovoru pro něj představoval malou záhadu. V tom člověku byla jakási vyzývavost a Gurney uvažoval, zda není projevem fremenského pocitu žárlivosti. Protože se tady objevil nějaký Gurney Halleck, který znal Paula ještě z dob před Arrakisem, člověk, kterému se dostávalo přátelské náklonnosti, již Stilgar nikdy nemohl narušit.
»Chtěl bych, abyste se vy dva spřátelili,« řekl Paul.
»Stilgar, fremen, to je proslulé jméno,« přidal se Gurney. »Počítat mezi své přátele kohokoli, kdo zabíjí Harkonneny, by pro mě bylo poctou.«
»Stilgare, podáš si s mým přítelem Gurneym Halleckem ruku?« zeptal se Paul.
Stilgar pomalu napřáhl ruku a stiskl tvrdé mozoly Gurneyho pravice. »Těch, kdo neslyšeli jméno Gurney Halleck, je jen několik,« řekl a uvolnil stisk. Otočil se k Paulovi. »Bouře se rychle blíží.«
»Tak pojďme,« rozhodl Paul.
Stilgar se otočil, sestupoval v čele mezi skalisky po kroutící a klikatící se stezce do rozsedliny chráněné stínem, která je zavedla k nízkému vchodu do jeskyně. Ve světle iluminačních koulí se objevil široký prostor s kopulovitým stropem a s vyvýšenou římsou na jedné straně, z níž vybíhala chodba.
Paul, sledován těsně Gurneym, vyskočil na římsu a z ní vstoupil do chodby. Ostatní zamířili do jiné chodby naproti vchodu do jeskyně. Paul prošel před Gurneym předpokojem a vešel do místnosti s tmavými závěsy vínové barvy na stěnách.
»Zde si můžeme na chvíli dopřát trochu soukromí,« řekl Paul. »Ostatní budou mít ohledy na...«
Z vnější síně zazněl poplašný činel a po něm výkřiky a řinčení zbraní. Paul se prudce otočil, proběhl předpokojem a z něj na okraj atria nad vnější síní. Gurney se držel těsně za ním, zbraň měl vytasenou. Pod nimi se na podlaze jeskyně svíjel chumel bojujících postav. Paul okamžitě odhadl situaci a oddělil fremenské pláště a burky od oblečení těch, kteří se bránili. Smysly, které jeho matka vycvičila tak, že zjistily nejnepatrnější náznaky, rozpoznaly významnou skutečnost - fremeni bojovali proti mužům v pašeráckých róbách, ale pašeráci se krčili po trojicích, staženi do trojúhelníků, jeden muž těsně vedle

druhého.
Zvyk bojovat těsně vedle sebe nesl pečeť imperiálních sardaukarů.
Ve spleti postav nějaký fedajkin spatřil Paula a jeho válečný pokřik rozezněl síň echem: »Muad'Dib! Muad'Dib! Muad'Dib!«
Ale ještě jiné oko si vybralo Muad'Diba. Se svištěním se k němu rozlétl černý nůž. Paul uskočil a zaslechl, jak nůž zařinčel o skálu za ním. Letmým pohledem pak zjistil, že Gurney je zvedá.
Trojúhelníkové uzly byly nyní zatlačovány k ústupu.
Gurney přidržel nůž Paulovi před očima a ukázal na žlutou spirálu imperiální barvy, tenkou jako vlas, zlatou lví hřívu, mnohofazetové oči na hrušce u jílce.
Nepochybně sardaukar.
Paul přistoupil k okraji římsy. Zůstali už jen tři sardaukaři. Napříč síně ležely v nepravidelném propletenci hromádky zkrvavených cárů - mrtví i zranění, sardaukaři i fremeni.
»Přestaňte!« zvolal Paul. »Vévoda Paul Atreides vám poroučí, abyste přestali!«
Bojující zakolísali, zaváhali.
»Hej vy, sardaukaři!« zvolal Paul na zbývající skupinku. »Na čí rozkazy jste ohrozili nožem vládnoucího vévodu?« A když se jeho muži začali kolem sardaukarů stahovat, rychle dodal: »Přestaňte, povídám!«
Jeden z trojice zatlačené do rohu se napřímil. »Kdo říká, že jsme sardaukaři?« zeptal se důrazně.
Paul vzal od Gurneyho nůž a pozvedl jej do výše. »Toto říká, že jste sardaukaři.«
»Kdo tady říká, že jsi vládnoucí vévoda?« chtěl vědět sardaukar.
Paul ukázal na fedajkiny. »Tito muži říkají, že jsem vládnoucí vévoda. Váš vlastní imperátor propůjčil Arrakis rodu Atreidů. Já jsem rod Atreidů.«
Sardaukar stál beze slova, ale neklidně.
Paul si ho pozorně prohlížel - vysoký muž s vyhublými rysy a bledou jizvou přes polovinu levé tváře. Jeho chování prozrazovalo hněv a zmatek, ale vyzařovala z něho ta hrdost, bez níž každý sardaukar vypadal jako nahý - a s níž vypadal plně oblečený, i když byl nahý.
Paul zaletěl krátkým pohledem na jednoho ze svých fedajkinských poručíků, zeptal se: »Korbo, jak se stalo, že mají zbraně?«
»Měli rezervní nože ukryté v důmyslných kapsách uvnitř filtršatů,« odpověděl poručík.
Když si Paul udělal zevrubnou představu o mrtvých a zraněných v síni, obrátil se znovu k poručíkovi. Nemusel nic říkat. Poručík sklopil oči.
»Kde je Chani?« zeptal se Paul a se zatajeným dechem čekal na odpověď.
»Stilgar ji odvedl stranou.« Korba pokynul hlavou směrem k chodbě na opačném konci a letmo pohlédl na mrtvé a zraněné. »Za tu chybu nesu odpovědnost já, Muad'Dibe.«
»Kolik těch sardaukarů mezi vámi bylo, Gurney?« otázal se Paul.
»Deset.«
Paul svižně seskočil na podlahu síně, dlouhými kroky zamířil k druhému konci síně a zůstal stát až překvapivě blízko u sardaukarského mluvčího.
Na fedajkiny dolehla nervozita a napětí. Nelíbilo se jim, že se Paul takto vystavuje nebezpečí. Slavnostně totiž slíbili, že právě něco takového nedopustí, protože si fremeni přáli, aby moudrost Muad'Diba zůstala zachována.
Aniž se na něho otočil, Paul se svého poručíka zeptal: »Jaké jsou naše ztráty?«
»Čtyři zranění, dva mrtví, Muad'Dibe.«
Paul zahlédl za sardaukary pohyb. Tam v chodbě stála Chani se Stilgarem. Obrátil svou pozornost opět na mluvčího sardaukarů a tvrdě pohlédl do cizáckého bělma jeho očí. »Ty tam, jak se jmenuješ?« zeptal se důrazně.
Muž ztuhl, krátce se podíval vlevo a vpravo.
»Nezkoušej to,« varoval Paul. »Je mi zcela jasné, že jste dostali rozkaz najít a zlikvidovat Muad'Diba. Vsadím se, že jste to byli vy, kdo navrhl hledat koření hluboko v poušti.«
To, jak za ním Gurney překvapeně vydechl, vyvolalo na Paulových rtech nevýrazný úsměv.
Do sardaukarova obličeje se nahrnula krev.
»To, co vidíš před sebou, není jenom Muad'Dib,« pokračoval Paul. »Sedm vašich mrtvých na naše dva.

Víc než tři za jednoho. Proti sardaukarům to není špatné, že?«
Muž se vztyčil na špičky, ale když fedajkini přistoupili výhrůžně blíž, opět se postavil na celá chodidla.
»Ptal jsem se tě, jak se jmenuješ,« řekl Paul, a pak si vypomohl citlivým tónem ovládacího hlasu: »Pověz mi svoje jméno!«
»Kapitán Aramšám, imperiální sardaukar!« vyhrkl bez uvažování muž a čelist mu poklesla. V rozpacích vytřeštil na Paula oči. Pomalu roztálo jeho vzezření, ještě před chvílí odrážející názor, že tato jeskyně je jen podzemní bludiště pro divochy.
»Nuže, kapitáne Aramšáme,« řekl Paul, »Harkonnenové by draze zaplatili, aby se dozvěděli to, co teď víš. A imperátor - co ten by dal za to, aby se dozvěděl, že navzdory proradné zradě Atreides dosud žije.«
Kapitán krátce pohlédl doleva a doprava na dva muže, kteří mu zbyli. Paul téměř viděl, jak v kapitánově hlavě zmateně víří myšlenky. Sardaukarové se nevzdávají, ale imperátor se o této hrozbě musí dozvědět.
Paul tónem ovládacího hlasu poručil: »Vzdej se, kapitáne.« Muž po kapitánově levici bez varování vyskočil, ale srazil ho bleskový úder nože jeho vlastního kapitána do hrudi. Útočník klesl na podlahu jako beztvará hromádka a nůž měl dosud v těle.
Kapitán odvrátil tvář k poslednímu druhovi, který mu zbyl. »Já posuzuji to, co nejlépe Jeho Výsosti poslouží,« sykl. »Rozumíš?«
Druhému sardaukarovi poklesla ramena.
»Zahoď zbraň,« přikázal kapitán.
Sardaukar poslechl.
Kapitán věnoval svou pozornost opět Paulovi. »Zabil jsem pro tebe přítele,« řekl. »Na to my dva nikdy nezapomeňme.«
»Jste mými zajatci,« opáčil Paul. »Vzdali jste se mně. To, zda budete žít nebo zemřete, nemá žádný význam.« Dal pokyn své hlídce, aby oba sardaukary odvedla, a pohybem ruky si zavolal poručíka, který prohledával zajatce.
Hlídka přiběhla a postrkem odváděla sardaukary pryč.
Paul se naklonil ke svému poručíkovi.
»Muad'Dibe,« začal poručík. »Zklamal jsem tě...«
»Je to moje chyba, Korbo,« přerušil ho Paul. »Měl jsem tě upozornit, co máš hledat. Až příště budeš prohledávat sardaukara, nezapomeň na to. Nezapomeň taky na to, že každý z nich má jeden nebo dva falešné prsty na nohou, které lze spojit s jinými drobnostmi ukrytými na těle tak, že vznikne účinná vysílačka. A také mají více než jeden falešný zub. Ve vlasech mívají spirály z šigafilu - tak tenkého, že ho sotva zjistíš, avšak dost pevného na to, aby se s ním dal škrtit člověk a přitom uříznout hlava. Sardaukary musíš velice pečlivě prohlížet, prosvěcovat je - jak světelným, tak tvrdým zářením - zbavit je každého kousku jejich ochlupení. A až tohle všechno uděláš, můžeš si být jist, že jsi ještě všechno neobjevil.«
Vzhlédl na Gurneyho, který k nim mezitím přistoupil a naslouchal.
»Uděláme tedy nejlíp, když je zabijem,« usoudil poručík.
Paul potřásl hlavou na znamení nesouhlasu a stále se díval na Gurneyho. »Ne. Chci, aby uprchli.«
Gurney na něho vytřeštil oči. »Sire...,« vydechl.
»Ano?«
»Tady ten tvůj muž má pravdu. Okamžitě ty zajatce zabij. Znič všechny důkazy o jejich existenci. Vždyť jsi pokořil imperiálního sardaukara! Když se to imperátor dozví, nebude mít pokoj, dokud tě zvolna neupálí k smrti.«
»Takovou převahu nade mnou imperátor pravděpodobně nezíská,« řekl Paul. Hovořil pomalu, chladně a rozvážné. »Gurney,« zeptal se, »vyskytuje se kolem Rabbana hodně gildařů?«
Gurney se napřímil, přimhouřil oči. »Tvoje otázka nedává žádný...«
»Vyskytuje?« vyštěkl Paul.
»Na Arrakisu se to agenty Gildy přímo hemží. Nakupují koření, jako by to byla nejcennější věc ve vesmíru. Co si myslíš, proč bychom se jinak odvažovali tak daleko do...«
»Je to nejcennější věc ve vesmíru,« přerušil ho Paul. »Pro ně.« Zadíval se směrem ke Stilgarovi a Chani, kteří nyní mířili přes síň k nim. »A my je máme pod kontrolou, Gurney.«

»Harkonnenové je mají pod kontrolou!« namítl důrazně Gurney.
»Ti, kdo mohou něco zničit, mají to něco pod kontrolou,« uzavřel debatu Paul. Mávnutím ruky umlčel další Halleckovy námitky a přikývl Stilgarovi, který se před ním zastavil. Chani se postavila vedle Paula. Paul uchopil do levé ruky sardaukarský nůž a podal ho Stilgarovi. »Ty žiješ pro dobro kmene,« řekl.
»Dokázal bys tímto nožem prolít mou krev?«
»Pro dobro kmene,« zabručel Stilgar.
»Tak ten nůž použij,« vybídl Paul.
»Vyzýváš mě na souboj?« zeptal se naléhavě Stilgar.
»Až to udělám,« odvětil Paul, »budu tam stát beze zbraně a dovolím ti, abys mě zabil.«
Stilgar se nadechl, ostře a rychle.
Chani zvolala: »Usúle!« Pak krátce pohlédla na Gurneyho a znovu věnovala pozornost Paulovi.
Zatímco Stilgar stále ještě zvažoval jeho slova, Paul řekl: »Ty jsi Stilgar, bojovník. Když však tady začali sardaukaři bojovat, nestál jsi v čele boje. Tvou první myšlenkou bylo chránit Chani.«
»Je to moje neteř,« prohlásil zarputile Stilgar. »Kdybych jen chvilku pochyboval, že tví fedajkini tu chásku nezvládnou...«
»Proč tvoje první myšlenka platila Chani?« chtěl vědět Paul.
»Neplatila jí!«
»Ale?«
»Platila tobě,« přiznal Stilgar.
»Myslíš, že bys na mě dokázal vztáhnout ruku?« otázal se Paul.
Stilgar se začal chvět. »Takový je zvyk,« zamumlal.
»Zvykem je taky zabít cizince z jiných planet, nalezené v poušti, a vzít si jejich vodu jako dar od šaj-hulúda,« poznamenal Paul. »Avšak ty jsi jedné noci dovolil takovým dvěma žít, mé matce a mně.«
Když Stilgar nic neříkal, jen se chvěl a pevně se mu díval do očí, Paul pokračoval: »Zvyky se mění, Stile. Ty sám jsi je už změnil.«
Stilgar sklopil pohled ke žlutému emblému na noži, který držel v ruce.
»Až budu v Arrakénu jako vévoda s Chani po svém boku, myslíš, že budu mít čas, abych se osobně staral o každou záležitost týkající se síče Tabr?« zeptal se Paul. »Ty se staráš o vnitřní problémy každé rodiny?«
Stilgar se stále zaryté díval na nůž.
»Myslíš, že toužím po tom, abych měl pravou ruku odříznutou?« otázal se naléhavě Paul.
Stilgar k němu pomalu vzhlédl.
»Ty!« zvolal Paul. »Myslíš, že chci připravit sebe nebo kmen o tvou moudrost a sílu?«
Ztichlým hlasem Stilgar pronesl: »Mladého muže svého kmene, jehož jméno je mi známo, takového mladého muže, když šaj-hulúd dá, bych ve vyzývatelském ringu mohl zabít. Lisánu al-Gharibovi, tomu bych ublížit nedokázal. To jsi věděl, když jsi mi tento nůž podával.«
»Věděl,« přitakal Paul.
Stilgar rozevřel dlaň. Nůž řinčivě dopadl na kamennou podlahu. »Zvyky se mění,« dodal.
»Chani,« obrátil se Paul, »jeď za mou matkou a pošli ji sem, abychom se mohli poradit ohledně...«
»Ale vždyť jsi říkal, že pojedeme na jih!« namítla důrazně.
»Mýlil jsem se,« odpověděl. »Tam Harkonnenové nejsou. Tam se neválčí.«
Nadechla se zhluboka a přijala to tak, jako žena z pouště přijímá všechny nezbytné okolnosti uprostřed života, kde smrt je stálým hostem.
»Předáš mé matce vzkaz, ale tak, aby to slyšela jen ona,« pokračoval Paul. »Vyřídíš jí, že mě Stilgar jako vévodu Arrakisu uznává, že je však třeba najít způsob, jak donutit mladé muže, aby to bez boje akceptovali.«
Chani pohlédla krátce na Stilgara.
»Udělej to, co říká,« zabručel Stilgar. »Oba víme, že by mě přemohl... a já bych na něho nemohl vztáhnout ruku... pro dobro kmene.«
»Vrátím se k tvé matce,« slíbila Chani.
»Pošli ji sem,« připomenul Paul. »Stilgar měl vlastně pravdu. Jsem silnější, když ty jsi v bezpečí. Zůstaneš

v síči.«
Chystala se něco namítnout, ale neřekla nic.
»Sihájo,« řekl konejšivě Paul, oslovuje ji důvěrným jménem. Prudce se odvrátil na pravou stranu a střetl se s planoucím pohledem Gurneyho očí.
Od chvíle, kdy se Paul zmínil o své matce, slovní výměna mezi Paulem a starším fremenem míjela Gurneyho jako závoj oparu.
»Tvoje matka,« vydechl Gurney.
»Té noci při přepadu nás zachránil Idaho,« řekl Paul, rozptýlený loučením s Chani. »Právě nyní jsme...«
»Co se stalo s Duncanem Idahem, můj pane?« zeptal se Gurney.
»Zahynul - když nám vykupoval trochu času, abychom mohli uniknout.«
Ta čarodějnice je naživu! pomyslel si Gurney. Ta, které jsem přísahal pomstu, je naživu! A je zřejmé, že vévoda Paul neví, jaká to kreatura mu dala život. Hrozná kreatura! Zradila jeho vlastního otce Harkonnenům!
Paul se protlačil kolem něho a vyskočil nahoru na římsu. Krátce se ohlédl, povšiml si, že raněné a mrtvé už odstranili, a trpce si uvědomil, že tady vznikla další kapitola legendy o Muad'Dibovi. Nemusel jsem ani tasit nůž, ale bude se vyprávět, že dnešního dne jsem zabil vlastní rukou dvacet sardaukarů.
Gurney se za ním vydal se Stilgarem, ale zem, po níž kráčel, nevnímal. Pro vztek nevnímal ani jeskyni s jejím žlutým světlem z iluminačních koulí. Ta čarodějnice je naživu, zatímco kosti těch, které zradila, práchnivějí v zapomenutých hrobech. Musím to vymyslet tak, aby se Paul o ni dozvěděl pravdu dřív, než ji zabiju.

Často se stává, že rozhněvaný člověk zuřivě popírá to, co mu říká jeho vnitřní já.

PRINCEZNA IRULÁN: SEBRANÁ RČENÍ MUAD'DIBA

Z přítomných ve sněmovní síni jeskyně vyzařovalo takové davové vzrušení, jaké Jessica cítila toho dne, kdy Paul zabil Jamise. Potlačované hlasy prozrazovaly nervozitu. S postavami v pláštích kontrastovaly shluky malých skupinek.
Když Jessica opustila Paulovy soukromé komnaty a blížila se k římse, zasunula si pod plášť válcovitou schránku na vzkazy. Po dlouhé cestě z jihu si už odpočinula, únavu necítila, ale dosud se nesmířila s tím, že jim Paul stále nedovoloval používat ukořistěné ornitoptéry.
»Nemáme plně pod kontrolou vzdušný prostor,« zdůvodňoval Paul. »A nesmíme se stát závislí na palivu z jiných planet. Palivo i stroje musíme shromažďovat a schraňovat na dobu, kdy budeme muset ze sebe vydat všechno.«
Paul stál se skupinkou mladých mužů poblíž římsy. Bledé světlo iluminačních koulí dodávalo prostředí nádech neskutečnosti. Výjev připomínal živý obraz, ale obraz, který měl další rozměry - pachy podzemního sídliště, šeptání a zvuky přešlapujících nohou.
Jessica se na svého syna pozorně zadívala a přemítala, proč ještě nevyrukoval se svým překvapením - Gurneym Halleckem. Myšlenka na Hallecka ji rozrušovala, protože přinášela vzpomínky na bezstarostnou minulost - na krásné dny láskyplné pohody s Paulovým otcem.
Na opačném konci římsy čekal Stilgar se svou skupinkou lidí. To, jak tam stál, aniž se přidával k rozhovoru, mu dodávalo vzezření jakési samozřejmé důstojnosti.
O toho člověka nesmíme přijít, pomyslela si Jessica. Paulův plán musí vyjít. Cokoli jiného by znamenalo obrovské neštěstí.
Rozvážným krokem prošla po římse a kolem Stilgara, aniž mu věnovala nejmenší pozornost, a sestoupila mezi shromážděné. Lidé se rozestupovali, když zamířila k Paulovi. Doprovázelo ji ticho. Věděla, co to ticho znamená - nevyslovené otázky přítomných, posvátnou úctu k Ctihodné matce.
Když přistoupila k Paulovi, mladí muži se od něho odtáhli a jí se na okamžik zmocnil úžas nad tím, jakou nebývalou úctu mu prokazují. »Všichni, kdož jsou pod tebou, prahnou po tvém postavení,« zněla

benegesseritská poučka. Ale v těchto tvářích nezahlédla po žádostivosti ani stopy. Náboženské vytržení je udržovalo v určitém odstupu od Paula. A Jessica si připomenula jiné benegesseritské rčení: »Proroci umějí skonávat násilnou smrtí.«
Paul se na ni obrátil.
»Je čas,« řekla a podala mu schránku se zprávami.
Jeden z Paulových druhů, troufalejší než ostatní, vyslal přes sál krátký pohled ke Stilgarovi a zvolal: »Vyzveš ho na souboj, Muad'Dibe? Teď je ten správný okamžik. Budou si myslet, že jsi zbabělec, jestli...«
»Kdo se opovažuje nazývat mě zbabělcem?« přerušil ho důrazně Paul. Ruka mu sjela k jílci krispelu jako blesk.
Skupinka zmlkla, nikdo v ní snad ani nedýchal, a to ticho se postupně přeneslo na všechny ostatní.
»Čeká nás práce,« dodal na adresu opovážlivce, který se stáhl do větší vzdálenosti od něho. Pak se otočil, proklestil si cestu mezi davem k římse, pružné na ni vyskočil a obrátil se čelem ke shromážděným.
»Udělej to!« vykřikl kdosi pronikavé. Po tomto výkřiku se zvedla vlna tlumeného hovoru.
Paul čekal, až nastane klid. Ten se dostavoval jen zvolna, dlouho doznívalo šourání nohou a pokašlávání. Když se konečně v celé jeskyni rozhostilo ticho, Paul pozvedl bradu a promluvil hlasem, který se nesl do nejvzdálenějších koutů.
»Čekání vás už znavuje,« začal. A znovu čekal, až odumře odezva výkřiků.
Čekání už mají nad hlavu, pomyslel si Paul. Potěžkal váleček se zprávou a uvažoval o tom, co obsahuje. Matka mu tu zprávu už ukázala a také mu vysvětlila, jak byla odebrána harkonnenskému poslovi. Zpráva zněla jednoznačně: Rabban je odkázán pouze na své zdroje, které má na Arrakisu! Nemůže žádat o pomoc nebo o posily!
Paul opět pozvedl hlas: »Myslíte si, že nastal čas, abych vyzval Stilgara na souboj a vystřídal ho ve velitelském postavení!« Dříve než mohli reagovat, otázal se jich hlasem plným hněv: »Vy si myslíte, že Lisán al-Gharib je tak hloupý?«
Z ohromení se zrodilo ticho. Halí se do náboženského pláště, uvědomila si Jessica. Musí!
»Takový je zvyk!« ozval se výkřik.
Paul promluvil mírné chraptivým hlasem a současně zkoumal pocity přítomných. »Zvyky se mění.«
Z jednoho zákoutí jeskyně se zvedl rozhněvaný hlas: »My rozhodujeme o tom, co se má změnit!«
Z davu se tu a tam ozvaly výkřiky souhlasu.
»Jak si přejete,« řekl Paul.
A Jessica zaslechla tu intonaci, jakou používal v ovládacím hlasu, jemuž ho naučila.
»Vy rozhodujete,« souhlasil. »Ale nejdříve vyslechněte, co říkám já.«
S nezúčastněným výrazem v obličeji se Stilgar posunul podél římsy. »Toto je také zvyk,« pronesl. »Každý fremen může být v radě vyslyšen. Paul Muad'Dib je fremen.«
»Dobro kmene, to je to nejdůležitější, že?« zeptal se Paul.
S důstojnou nezúčastněností, která přetrvávala, Stilgar odpověděl: »Tím se řídí naše kroky.«
»Dobrá,« řekl Paul. »Povězte, kdo vládne tomuto oddílu i našemu kmeni a kdo vládne všem kmenům a oddílům prostřednictvím instruktorů, které jsme vycvičili v čarodějném způsobu vedení boje?«
Odmlčel se a bloudil pohledem nad hlavami davu. Nepřišla žádná odpověď.
Po chvíli pokračoval: »Vládne tomu všemu Stilgar? On sám říká, že nikoli. Vládnu já? I Stilgar provádí občas moje nařízení a mudrcové, nejmoudřejší z moudrých, mým slovům v radě naslouchají.«
Ozvalo se přešlapování, ale jinak nikdo nepromluvil.
»Takhle tomu je,« ujal se opět slova Paul. »Vládne moje matka?« Ukázal na Jessiku stojící mezi nimi v černém plášti, odznaku její hodnosti. »Stilgar a všichni další vůdcové oddílů se na ni obracejí o radu téměř ve všech hlavních rozhodnutích. Vy to víte. Ale chodí Ctihodná matka po poušti nebo je v čele útoku proti Harkonnenům?«
Všude, kam mohl dohlédnout, viděl Paul svraštěná čela, ale hněvivé reptání dosud neutichlo.
Tohle je ten nejnebezpečnější způsob, pomyslela si Jessica, ale vzpomněla si na váleček se zprávou a na to, co obsahuje. A pochopila Paulův záměr: Ukázat jim hloubku jejich nejistoty, rozptýlit ji, a vše ostatní musí jít hladce.

»Nikdo neuznává vůdcovství získané bez výzvy a bez souboje, že?« otázal se Paul.
»Takový je zvyk!« někdo vykřikl.
»Jaký je náš cíl?« pokračoval Paul otázkou. »Sesadit Rabbana, harkonnenskou bestii, a přetvořit náš svět na místo, kde budeme moci díky dostatku vody zakládat šťastné rodiny - je toto náš cíl?«
»Náročné cíle vyžadují tvrdé zvyky,« ozval se výkřik.
»Ničíte si před bitvou nože?« zeptal se důrazně Paul. »A to, co řeknu, nemíním jako holedbání nebo vyzývání, ale jako skutečnost: že totiž zde není jediný, Stilgara nevyjímaje, kdo by se mi mohl postavit v souboji muže proti muži. Samotný Stilgar to uznává. On to ví, stejně jako vy všichni.«
Z davu opět zaznělo hněvivé reptání.
»Mnoho z vás se se mnou utkalo ve cvičném ringu,« pokračoval Paul. »Víte, že to nejsou prázdná slova. Říkám je, protože postihují skutečnost, kterou všichni známe, a byl bych hlupák, kdybych tu skutečnost neviděl sám. Tyto způsoby boje jsem začal trénovat dříve než vy a měl jsem tak přísné učitele, jaké jste nikdy neviděli. Co myslíte, proč jsem přemohl Jamise ve věku, kdy vaši chlapci souboje jenom napodobují?«
Používá ovládací hlas dobře, pomyslela si Jessica, ale to samotné na tyto lidi nestačí. Ti jsou proti ovládání hlasem dobře izolováni. Musí je ještě upoutat logikou.
»A nyní,« oznámil Paul, »přicházíme k této záležitosti.« Pozvedl váleček se zprávou a vyňal z něj kousek pásky. »Tento vzkaz byl odebrán harkonnenskému poslovi. O autentičnosti vzkazu nemůže být pochyb. Je adresován Rabbanovi, kterému se v něm sděluje, že jeho žádosti o nové vojenské jednotky se nevyhovuje, že jeho těžba koření je hluboko pod stanoveným objemem, že musí z Arrakisu vyždímat víc koření s lidmi, které má k dispozici.«
Stilgar přistoupil a postavil se vedle Paula.
»Kolik z vás chápe, co to znamená?« otázal se Paul. »Stilgar to pochopil okamžitě.«
»Jsou odříznutí!« někdo zvolal.
Paul si zasunul vzkaz za šerpu. Z krku si sejmul šigafilovou šňůru, stáhl z ní prsten a ten pozvedl vysoko nad hlavu.
»Toto byl vévodský pečetní prsten mého otce,« oznámil. »Přísahal jsem, že jej v žádném případě nebudu znovu nosit, dokud nebudu připraven vést svoje oddíly přes celý Arrakis a uplatňovat nárok na tuto zemi jako na svoje právoplatné léno.« Natáhl si prsten na prst a ruku zaťal v pěst.
Jeskyni sevřelo naprosté ticho.
»Kdo zde vládne?« položil řečnickou otázku. Pozvedl pěst »Já zde vládnu! Já vládnu každému čtverečnímu centimetru Arrakisu! Toto je moje vévodské léno, ať si imperátor říká, co chce! On jej dal mému otci a jeho prostřednictvím přešlo na mě!«
Zhoupl se na špičky. Pozorné si shromážděné prohlížel a sondoval jejich náladu. Téměř, pomyslel si.
»Někteří z vás zde přítomných budou na Arrakisu zastávat významná postavení, až se dovolám těch imperiálních práv, která mi náleží « pokračoval Paul. »Stilgar je jedním z nich. Nikoli proto, že bych ho chtěl podplatit! Nikoli z vděčnosti, i když jsem jedním z vás mnoha kdo mu vděčí za svůj život. Nikoli! Ale proto, že je moudrý a silný. Proto, že se při vedení tohoto oddílu řídí svou vlastní inteligencí a ne pouze pravidly. Myslíte si, že jsem hlupák? Myslíte, že si uříznu pravou ruku a nechám ji ležet v krvi na podlaze této jeskyně jen proto, abych vám poskytl zábavu?«
Přeměřil dav neúprosným, planoucím pohledem. »Je zde někdo, kdo tvrdí, že nejsem právoplatným vládcem na Arrakisu? Budu to muset dokazovat tím, že připravím každý fremenský kmen v ergu o vůdce?«
Stilgar vedle Paula se pohnul a tázavě se na něho podíval.
»Mám naši sílu oslabovat, když ji nejvíc potřebujeme?« položil Paul sugestivní otázku. »Já jsem váš vládce a říkám vám, že je načase, abychom přestali se zabíjením našich nejlepších lidí a začali zabíjet naše skutečné nepřátele - Harkonneny!«
Jedním sotva postřehnutelným pohybem vytasil Stilgar krispel a namířil jej nad hlavy davu. »Ať žije vévoda Paul Muad'Dib!« zvolal.
Jeskyni vyplnil ohlušující řev, zněl ozvěnou a ta ozvěna se znovu odrážela. Lidé zpěvavě provolávali: »Já hijá šuhadá! Muad'Dib! Muad'Dib! Muad'Dib! Já hijá šuhadá!«

Jessica si přeložila: »Ať žijí bojovníci Muad'Diba!« Ten výstup, který ona, Paul a Stilgar mezi sebou vymysleli, proběhl tak, jak plánovali.
Vřava zvolna utichla. Když znovu nastalo ticho, Paul se podíval do tváře Stilgarovi a poručil: »Poklekni, Stilgare.«
Stilgar klesl na římse na kolena.
»Podej mi svůj krispel,« požádal Paul.
Stilgar poslechl.
Takto jsme to neplánovali, uvědomila si Jessica.
»Opakuj, Stilgare, po mně,« vyzval Paul a vybavoval si slova, která slýchal svého otce používat při investituře. »Já, Stilgar, přijímám tento nůž z rukou svého vévody.«
»Já, Stilgar, přijímám tento nůž z rukou svého vévody,« opakoval Stilgar a přebíral od Paula mléčný krispel.
»Kam můj vévoda poručí, tam tuto čepel zabořím,« pokračoval Paul.
Stilgar ta slova opakoval, hovořil přitom pomalu a slavnostně.
Když si Jessica uvědomila, kde má tento obřad svůj původ, potlačila slzy a potřásla hlavou. Vím, jaké jsou k němu důvody, pomyslela si. Nesmím dopustit, aby mě rozrušil.
»Zasvěcuji tento nůž věci svého vévody a smrti jeho nepřátel na tak dlouho, dokud v nás bude proudit krev,« řekl Paul.
Stilgar to opakoval po něm.
»Polib ten nůž,« poručil Paul.
Stilgar poslechl a pak podle fremenského mravu políbil Paulovi paži ovládající nůž. Paul mu pokynul hlavou, aby zasunul krispel do pochvy a povstal.
Davem proběhly vzdechy a šeptání vyvolané posvátnou úctou a Jessica zaslechla slova: »Proroctví - Bene Gesserit ukáže cestu a Ctihodná matka ji pochopí.« A ze vzdálenějšího konce: »Ona nám dává pokyny prostřednictvím svého syna!«
»Vůdcem tohoto kmene je Stilgar,« ozval se znovu Paula »Nechť se v tom nikdo nemýlí. On je mým mluvčím. To, co vám řekne on, je, jako bych vám říkal já.«
To je moudré, pomyslela si Jessica. Vůdce kmene nesmí ztratit tvář před těmi, kteří ho musejí poslouchat.
Paul ztišil hlas, když řekl: »Stilgare, přeji si této noci vyslat písečné posly a cielaga, aby svolali poradní shromáždění. Až to zařídíš, sežeň Chatta, Korbu a Otheyma a dva další poručíky podle vlastního výběru. Přiveď je do mých komnat, kde vypracujeme plán bitvy. Až se sejde rada vůdců, musíme jí předložit plán, který by nám zaručil vítězství.«
Paul pokývl své matce, aby ho následovala, sestoupil jako první z římsy a prodíral se davem směrem k hlavní chodbě a obývacím komnatám, které tam už byly připraveny. Když procházel mezi lidmi, ruce se natahovaly, aby se ho dotkly. Lidé na něho volali.
»Nůž namířím tam, kam Stilgar přikáže, Paule Muad'Dibe! Ať se brzy pustíme do boje, Paule Muad'Dibe! Dejme našemu světu vlhkost z krve Harkonnenů!«
Z emocí vyzařujících z davu vycítila Jessica bojové nadšení shromážděných. Tito lidé nemohli být víc připraveni. Sázíme na jejich odvahu a pýchu, pomyslela si.
V jedné z místností naznačil Paul matce pokynem, aby se posadila, a řekl: »Počkej zde.« A zmizel za závěsy do boční chodby.
Poté, co Paul odešel, nastalo v místnosti ticho, takové ticho, že ani nejslabší šelest větrných čerpadel, kterými se rozváděl v síči vzduch, nepronikl přes závěsy do míst, kde seděla.
Chce sem přivést Gurneyho Hallecka, usoudila. A uvažovala o podivné směsici pocitů, které ji naplňovaly. Gurney a jeho hudba patřily k těm tolik příjemným chvílím na Caladanu před tím, než se odstěhovali na Arrakis. Měla dojem, že Caladan zažil někdo úplně jiný. Za téměř tři roky, které od té doby uplynuly, se stala jiným člověkem. To, že se měla setkat s Gurneyem, ji donutilo ty změny znovu posoudit.
Paulův kávový servis z rýhované slitiny stříbra a jasmia, který zdědil po Jamisovi, spočíval na nízkém stolku po její pravici. Dívala se na něj a přemítala, kolik rukou se toho kovu dotklo. Chani z něj tehdy již

za necelý měsíc podávala Paulovi kávu.
Co může pouštní žena dělat pro vévodu jiného než podávat kávu? ptala se sama sebe. Nepřináší mu žádnou moc, žádné jméno. Paul má pouze jednu velkou naději - spojit se s mocným velkorodem, možná dokonce s rodinou imperátora. Koneckonců, princezny na vdáváni tam jsou a každá z nich má benegesseritský výcvik.
Jessica si na chvíli představila, že vyměňuje drsné prostředí Arrakisu za život plný vlivu a bezpečí, který by mohla mít jako matka královského chotě. Krátce pohlédla na těžké závěsy, které zakrývaly skálu této jeskynní cely, a pomyslela na to, jak se sem dostala - cesta uprostřed spousty červů, palankýny a zavazadlové plošiny s vrchovatě nakupenými nezbytnostmi pro nadcházející válečné tažení.
Dokud bude Chani žit, Paul nepochopí, jakou má povinnost, napadlo ji. Chani mu dala syna a to stačí.
Náhle ji projela touha vidět svého vnuka, dítě, které mělo tolik podobných rysů se svým dědečkem, tolik se podobalo Letovi. Opřela si dlaně o tváře a začala s rituálním dechovým cvičením, které zklidnilo rozrušení a vyjasnilo mysl, pak se od pasu prohnula dopředu v esoterickém cviku, který připravil její tělo tak, jak si to žádala její mysl.
Věděla, že o správnosti Paulovy volby Ptačí jeskyně za velitelské stanoviště se nedá pochybovat. Byla ideální. A severně ležel Větrný průsmyk vedoucí do vesnice v dolině obklopené stěnami srázů. Ta vesnice, sídlo řemeslníků a techniků, měla klíčový význam jakožto údržbářské středisko pro celý harkonnenský obranný sektor.
Za pokojovými závěsy zaznělo upozorňující odkašlání. Jessica se napřímila, zhluboka se nadechla a pomalu vydechla.
»Dále,« vyzvala.
Závěsy se prudce rozletěly a do místnosti se vřítil Gurney Halleck. Jessica stačila sotva zahlédnout jeho obličej zkroucený do podivného úšklebku, ale to už byl za ní a svalnatou paží, zaklesnutou pod její bradu, ji zvedal na nohy.
»Gurney, ty blázne, co to děláš?« zeptala se důrazně.
Pak ucítila, jak se špička nože dotkla jejích zad. Od té špičky se rozlil pocit chladu. V tom okamžiku pochopila, že Gurney má v úmyslu ji zabít. Proč? Nedokázala si vzpomenout na žádný důvod, protože on nebyl typem člověka, ze kterého se může stát zrádce. Ale to, jaký má úmysl, věděla jistě. A proto, že to věděla, v hlavě jí bláznivě vířilo. Zde byl člověk, který se nedal snadno přemoci. Zde byl zabiják vědomý si ovládacího hlasu, vědomý si každé válečnické lsti, vědomý si všech úskoků smrti a násilí. Zde byl nástroj, který sama drobnými náznaky a radami pomáhala cvičit.
»Myslela sis, že jsi unikla, že, čarodějnice?« pronesl vztekle Gurney.
Než si stačila nechat projít otázku hlavou nebo se pokusit odpovědět, závěsy se rozevřely a vstoupil Paul.
»Tak tu ho máme, mat...« Paul se náhle odmlčel, když vycítil napětí.
»Zůstaň stát, kde jsi, můj pane,« nakázal Gurney.
»Co to...« Paul potřásl hlavou.
Jessica se chystala promluvit, ale ucítila, jak ji paže stiskla víc hrdlo.
»Budeš mluvit pouze tehdy, když to dovolím, čarodějnice,« řekl Gurney. »Chci pouze to, aby od tebe tvůj syn slyšel o jedné věci, ale při prvním náznaku protiakce proti mně jsem připraven ti zabořit nůž do srdce. Hovořit budeš monotónně. Určité svaly nebudeš napínat, ani s nimi pohybovat. Budeš jednat s nejvyšší opatrností, aby sis prodloužila o několik sekund život. A ujišťuji tě, že je to vše, co ti zbývá.«
Paul postoupil o krok. »Gurney, člověče, co to...«
»Zůstaň přesně tam, kde jsi!« vyhrkl ze sebe Gurney. »Ještě jeden krok a ona zemře.«
Paulova ruka sklouzla k rukojeti krispelu, jeho hlas zněl hrozivě tiše: »A teď se co nejlíp pokus ospravedlnit svoje chování, Gurney.«
»Přísahal jsem, že zabiju zrádce tvého otce,« řekl Gurney. »Myslíš, že mohu zapomenout na člověka, který mě zachránil z Harkonnenovy jámy na otroky a dal mi svobodu, život a čest..., dal mi přátelství, které jsem si cenil nade vše jiné. Jeho zrádce mám pod svým nožem. Nikdo mě nemůže zadržet, abych...«
»Víc mýlit by ses už nemohl, Gurney,« přerušil ho Paul.

A Jessica si pomyslela: Tak to je ono! Jaká ironie!
»Že se mýlím?« zeptal se důrazně Gurney. »Poslechněme si, co nám o tom poví ona sama. A ať si uvědomí, že jsem podplácel a vyzvídal a podváděl, abych si toto obvinění potvrdil. Dokonce jsem pašoval semútu pro kapitána osobní stráže barona Harkonnena, abych se dozvěděl část toho, co se stalo.«
Jessica ucítila, že rameno kolem jejího hrdla mírně povolilo stisk, ale než mohla promluvit, ozval se Paul: »Zrádcem byl Yueh. Jednou ti to budu vyprávět, Gurney. To je spolehlivě dokázáno, nelze to vyvrátit. Byl to Yueh. Mě nezajímá, jak jsi přišel ke svému podezření - protože to nic jiného není ale jestli ublížíš mé matce...« Paul vytáhl krispel z pochvy a napřáhl jej před sebe, »...proleju tvou krev.«
»Yueh byl kondicionovaný doktor, způsobilý pro vladařský dvůr,« odporoval chraptivě Gurney. »Z něho se nemohl stát zrádce.«
»Vím o způsobu, jak to kondicionování odstranit,« řekl Paul.
»Dokaž to,« trval na svém Gurney.
»Důkaz tady nemám. Ten je v síči Tabr, daleko odtud, ale jestli...«
»To je lest,« odfrkl Gurney a svou paží sevřel Jessičino hrdlo pevněji.
»To není žádná lest,« povzdechl si Paul a z jeho hlasu zazněl tak bezútěšný smutek, že se při tom zvuku sevřelo Jessice srdce.
»Viděl jsem vzkaz nalezený u zadrženého harkonnenského agenta,« namítl Gurney. »Ten vzkaz ukazuje přímo na...«
»Také jsem ho viděl,« přerušil jej Paul. »Otec mi ho ukazoval té noci, kdy mi vysvětloval, proč to musí být podvod s cílem donutit ho, aby podezíral ženu, kterou miluje.«
»Ale!« zvolal Gurney. »Ty jsi...«
»Buď zticha,« řekl Paul a z klidné jednotvárnosti jeho slov zazněl tak silný příkaz, jaký Jessica v žádném jiném hlase ještě nikdy neslyšela.
Disponuje mistrovským ovládáním, uvědomila si. Gurneyho paže, ovinutá kolem jejího krku, se zachvěla. Hrot nože na jejích zádech se vychýlil.
»Je něco, co jsi nezažil,« ozval se znovu Paul. »Neslyšel jsi mou matku té noci vzlykat nad ztrátou svého vévody. Neviděl jsi, jak jí planou oči, když hovoří o zabíjení Harkonnenů.«
On tehdy naslouchal, uvědomila si. Pro slzy v očích přestala vidět.
»A ještě něco jsi neudělal,« pokračoval Paul. »Neměls zapomenout na ponaučení, kterých se ti dostalo v Harkonnenově jámě na otroky. Říkáš, že jsi hrdý na přátelství mého otce! Nepoučil ses, že rozdíl mezi Harkonneny a Atreidy spočívá v tom, že harkonnenský podvod můžeš ucítit podle odporného pachu, který jej doprovází? Nepoučil ses, že věrnost Atreidům je vykupována láskou a že Harkonnen splácí nenávistí? Copak nechápeš samotnou podstatu této zrady?«
»Ale Yueh?« zamumlal Gurney.
»Tím naším důkazem je zpráva, kterou nám poslal sám Yueh a v níž se ke zradě přiznává,« řekl Paul.
»To ti přísahám při lásce, kterou k tobě chovám a která ze mě nevymizí ani poté, kdy na této podlaze zanechám tvou mrtvolu.«
Jessica svému synovi naslouchala a obdivovala, jak ovládá situaci, jak promyšlené proniká k podstatě věci.
»Můj otec měl na přátele dobrý instinkt,« pokračoval Paul. »Náklonností šetřil, ale nikdy se nemýlil v tom, komu ji věnoval. Jeho slabinou bylo, že nerozuměl nenávisti. Myslel si, že člověk, který nenávidí Harkonneny, ho nemůže zradit.« Krátce pohlédl na svou matku. »Ona to ví. Předal jsem jí vzkaz, v němž jí můj otec sděluje, že k ní nikdy nechoval nedůvěru.«
Jessica pocítila, že ztrácí schopnost ovládat se, a kousla se do spodního rtu. Při pohledu na to, jakou tuhou formálnost Paul zachovává, si uvědomila, za jakou cenu ta slova vyslovuje. Zatoužila rozběhnout se k němu, pochovat jeho hlavu na prsou, tak jak to nikdy nedělala. Ale paže ovinutá kolem jejího krku se přestala chvět, hrot nože jí tlačil do zad nehybně a ostře.
»V mládí patří k nejhorším okamžikům,« říkal dále Paul, »když chlapec zjistí, že jeho otec a matka jsou lidské bytosti, které spojuje láska, jakou nebude moci doopravdy okusit. Je to ztráta, je to probuzení do skutečnosti, že svět je tam a tady a že jsme v něm sami. Ten okamžik přináší s sebou svou pravdu;

člověk se mu nemůže vyhnout. Já jsem svého otce slyšel, když o mé matce hovořil. Ona není zrádce, Gurney.«
Jessica si konečně dodala odvahy a pronesla: »Gurney, pusť mě.« V těch slovech nebyl žádný zvláštní rozkaz, žádný trik využívající jeho slabostí, ale Gurney nechal ruku klesnout. Pak zamířila k Paulovi a zastavila se před ním, ale nedotkla se ho.
»Paule,« začala, »v tomto vesmíru existují i jiná probuzení. Najednou chápu, jak jsem tě zneužívala, jak jsem s tebou manipulovala, abych tě navedla do směru, který jsem vybrala..., směru, který jsem musela vybrat - pokud je to vůbec omluva - v duchu své vlastní výchovy.« Těžce polkla sevřeným hrdlem a vzhlédla do očí svého syna. »Paule... přála bych si, abys pro mě něco udělal: vyber si svůj vlastní směr ke štěstí. Jde o tvou pouštní ženu, ožeň se s ní, pokud je to tvoje přání. Navzdory všem a všemu to udělej. Ale zvol si svůj vlastní směr. Já...«
Odmlčela se, zarazil ji zvuk tichého drmolení za ní.
Gurney!
Spatřila, že se Paul dívá za ni, a otočila se.
Gurney stál na stejném místě, ale nůž měl zasunutý do pochvy.
»Zabodni svůj nůž sem do mých prsou,« žádal polohlasem Gurney. »Skutečně, zabij mě, ať to mám za sebou. Pošpinil jsem tvoje jméno. Zradil jsem svého vévodu. Nejlepší...«
»Uklidni se!« napomenul ho Paul.
Gurney na něho jen upřeně zíral.
»Přestaň se chovat jako blázen,« řekl Paul. »Na jeden den jsem zažil hloupostí už dost.«
»Zabij mě, doopravdy!« cloumal s Gurneym vztek.
»Ty víš, že jsem rozumnější,« odpověděl Paul. »Za kolikanásobného idiota mě považuješ? Musím já něco takového prodělat s každým, koho potřebuji?«
Gurney sklouzl pohledem na Jessiku a pronesl zoufalým, prosebným tónem, pro něho tolik neobvyklým: »Pak tedy vy, má lady, prosím... zabijte mě.«
Jessica k němu přistoupila a položila mu ruce na ramena. »Gurney, proč trváš na tom, aby Atreidové zabíjeli ty, které milují?«
Gurney pronesl trhaně: »Ale... já...«
»Myslel sis, že to děláš pro Leta,« nedala mu domluvit, »a proto si tě vážím.«
»Má lady,« řekl Gurney. Brada mu poklesla k hrudi, oční víčka sevřel pevně, aby nepropustila slzy.
»Považujme to za nedorozumění mezi starými přáteli,« navrhla a Paul v jejím hlase zaslechl uklidňující, smířlivé tóny. »Je to za námi a my můžeme být vděčni za to, že už nikdy takový druh nedorozumění nevznikne.«
Gurney otevřel oči lesknoucí se vlhkostí a pohlédl na ni. »Ten Gurney Halleck, kterého jsem znávala, mistrovsky ovládal jak nůž, tak balisetu,« řekla Jessica. »U něho jsem mnohem víc obdivovala mistrovství s balisetou. Nepamatuje si tento Gurney Halleck, jak jsem mu tehdy s potěšením naslouchala, když pro mě hrál? Máš ještě balisetu, Gurney?«
»Mám novou,« odpověděl Gurney. »Přivezli ji z Chusuku, je to krásný nástroj. Zní jako originál Varota, i když na ní není žádný podpis. Myslím, že ji vyrobil nějaký Varotův žák, který...« Náhle se odmlčel. »Co vám mám povídat, má lady? Klábosíme tady o...«
»To není klábosení, Gurney,« přerušil ho Paul a postavil se vedle své matky naproti Gurneymu. »Žádné klábosení, ale něco, co přináší štěstí mezi přáteli. Považoval bych to za laskavost, kdybys teď pro ni hrál. Plánování bitvy může chvíli počkat. V žádném případě nepůjdeme bojovat dřív než zítra.«
»Tak... já bych si tedy donesl balisetu,« roztál Gurney. »Je v chodbě.« Obešel je a zmizel za závěsy.
Paul položil své matce ruku na rameno a zjistil, že se chvěje. »Už je to za námi, matko,« chtěl ji povzbudit.
Aniž otočila hlavou, vzhlédla k němu koutkem oka. »Za námi?«
»Jistě. Gurney se...«
»Gurney? Ach... to ano.« Sklopila ve zmatku oči.
Závěsy zašustěly, když se Gurney vrátil s balisetou. Začal ji ladit, ale jejich očím se vyhýbal. Závěsy na stěnách potlačovaly ozvěnu a tím dodávaly zvuku nástroje barvu tiché důvěrnosti.

Paul zavedl matku k polštáři a posadil ji na něj zády k těžkým závěsům na stěně. Najednou si s překvapením uvědomil, jak mu připadá stará s těmi začínajícími vráskami v obličeji, které vysušovala poušť, a prodlouženými koutky očí s modrým závojem. Je unavená, pomyslel si. Budeme jí muset nějakým způsobem ulehčit její úděl.
Gurney zahrál akord.
Paul na něho krátce pohlédl a řekl: »Mám... pár záležitostí, na které musím dohlédnout. Počkej na mě tady.«
Gurney přikývl. Vypadal, jako by byl v duchu někde daleko, jako by se v tomto okamžiku nacházel pod širou caladanskou oblohou s beránky na obzoru slibujícími déšť.
Jen s donucením se Paul odvrátil a prošel mezi těžkými závěsy přes boční chodbu. Za sebou zaslechl, jak Gurney začal hrát jednu píseň, a postál, aby naslouchal tiché hudbě.
Ovocné sady a vinohrady,
hurisky a jejich plné vnady
a pohár plný před sebou.
Proč blábolím tu o bitvách,
o horách rozbořených v prach?
Proč cítím slzu palčivou?

Nebe je dokořán rozevřené,
rozsévá bohatství, dary cenné,
stačí jen ruku natáhnout.
Proč myslím na to, jak zabít,
jak jedem v číši otrávit?
Proč cítím, jak starý jsem bloud?

Zve náruč lásky k milování
svým prostým, nahým požehnáním
a slibem rajských extází.
Proč na jizvy si vzpomínám
a sny provinilé mám?
Proč v loži strach mě provází?
Z ohybu chodby před Paulem se vynořil fedajkinský posel v plášti. Kápi měl shrnutou dozadu a poutka jeho filtršatů mu volně visela kolem krku - důkaz, že se právě vrátil z pouště.
Paul ho pokynem ruky zastavil, odstoupil od dveřních závěsů a zamířil k němu. Posel se uklonil a sepnul před sebou ruce tak, jak by mohl při obřadu pozdravit Ctihodnou matku nebo sajadínu. Oznámil: »Muad'Dibe, vůdcové se začínají sjíždět na radu.«
»Tak brzy?«
»To jsou ti, které Stilgar obeslal už tehdy, když se mělo za to...« Pokrčil rameny.
»Rozumím.« Paul se ohlédl ve směru, odkud tlumeně zaznívál hlas balisety, a zavzpomínal na tu starou píseň, která patřila k nejoblíbenějším písním jeho matky - na tu podivnou šňůru spletenou z veselé melodie a smutných slov. »Zanedlouho sem dojde Stilgar s ostatními. Zaveď je tam, kde čeká moje matka.«
»Počkám tady, Muad'Dibe,« přikývl posel.
»Ano... ano, počkej.«
Paul se kolem něho protlačila zamířil do hloubi jeskyně, do místa, které se v každé takové jeskyni nachází - do místa poblíž nádrže schraňující vodu. Na tomto místě bude malý šaj-hulúd, tvor ne více než devět metrů dlouhý, zakrnělý a uvězněný mezi vodními příkopy. Tvůrce se vodě vyhýbá, protože ta pro něho představuje jed. A topení tvůrce bylo největším fremenským tajemstvím, protože při něm vznikala látka, která je spojovala - Voda života, jed, který mohla změnit pouze Ctihodná matka.
To rozhodnutí v něm dozrálo ve chvílích, kdy čelil napětí z nebezpečí, které hrozilo jeho matce. Na žádné z cestiček budoucnosti, které kdy viděl, se ten moment ohrožení ze strany Gurneyho Hallecka neobjevil.

Budoucnost - do mraku z šedi zahalená budoucnost - navozující dojem, že se celý vesmír valí k nějakému víru spojitostí, se kolem něho vznášela jako svět přízraků.
Musím do ní vidět, rozhodl se.
Jeho tělo si pozvolna zvykalo na určité dávky koření a to mělo za následek, že jasnozřivé vize se dostavovaly stále řidčeji... a byly stále mlhavější. Řešení mu připadalo celkem jednoznačné.
Utopím tvůrce. Uvidíme, zda jsem Kwisatz Haderach, který může přežít zkoušku, kterou přežily Ctihodné matky.

A přihodilo se to ve třetím roce pouštní války, kdy Paul Muad'Dib ležel o samotě v kobce Ptačí jeskyně pod závěsy s kiswami. A ležel tam, jak leží mrtvý, upoután zjevením Vody života, když jeho jsoucno přenesl za hranice času jed, který dává život. Takto se naplnilo proroctví, že Lisán al-Gharib může být mrtev i živ současně.

PRINCEZNA IRULÁN: SEBRANÉ LEGENDY Z ARRAKISU

Chani se vynořila z Habbanyaské pánve za předjitřní temnoty. Slyšela toptéru která ji dopravila z jihu, jak odlétá do úkrytu někde v rozsáhlé pustině. Doprovod, který ji obklopoval, udržoval od ní patřičnou vzdálenost, když v rozestupech postupoval ke skalám horského předělu, aby zjistil případná nebezpečí - a aby družce Muad'Diba, matce jeho prvorozeného, umožnil to, oč požádala: chvíli chůze o samotě.
Proč pro mě poslal? ptala se sama sebe. Předtím mi říkal, že musím zůstat na jihu s malým Letem a Alií.
Podkasala si plášť a lehkým skokem se přenesla přes okrajovou skalní vyvýšeninu na stezku ubíhající vzhůru, kterou v temnotě rozezná jen ten, kdo má s pouští zkušenosti. Pod nohama se jí kutálely oblázky a ona přes ně zlehka přeskakovala.
Výstup byl osvěžující a zmírnil její obavy vyvolané tím, jak se její doprovod nehlučně vytratil, a skutečností, že pro ni poslali dokonce ornitoptéru. Cítila, jak jí z budoucího opětovného setkání s Paulem Muad'Dibem, jejím Usúlem, radostně buší srdce. Jeho jméno se ozývalo ve válečném pokřiku snad po celé zemi: »Muad'Dib! Muad'Dib! Muad'Dib!« Ale ona znala jiného člověka pod jiným jménem - otce svého syna, něžného milence.
Ze skal nad ní se znenadání vynořila velká postava a dávala znamení ke spěchu. Chani zrychlila krok. Jitřní ptáci již zpívali a vznášeli se na oblohu. Nad východním obzorem začínal prosvítat den.
Ten člověk nad ní k jejímu doprovodu nepatřil. Že by Otheym? uvažovala, když si povšimla dobře známých pohybů a postoje. Vystoupila k němu a v narůstajícím světle poznala široké, rovné rysy poručíka fedajkinů; poručík měl rozepnutou kápi a ústní filtr připevněný nedbale, jak to člověk někdy dělal, když se odvažoval do pouště jen na okamžik.
»Pospěš si,« sykl a vedl ji nenápadnou trhlinou dolů do tajné jeskyně. »Už brzy bude svítat,« zašeptal, když pro ni držel otevřenou dveřní pečeť. »Nad částí této oblasti podnikají harkonnenští ze zoufalství hlídkové lety. Teď nechceme riskovat, aby nás náhodou objevili.«
Vnořili se do úzkého vchodu do boční chodby Ptačí jeskyně. Iluminační koule se rozzářily. Otheym se protlačil podél ní a řekl: »Pojď za mnou. Ale rychle.«
Prošli rychle chodbou, dalšími utěsněnými dveřmi, další chodbou a mezi závěsy do místnosti, která v době, kdy tato jeskyně sloužila k odpočinku přes den, bývala alkovnou pro sajadínu. Nyní byly na podlaze nataženy koberce a na nich polštáře. Skalní stěny byly zakryty tkanými závěsy s vyobrazením purpurového jestřába. Na nízkém polním stole u jedné stěny byly poházeny papíry, z nichž se linula vůně svědčící o tom, že pocházejí z koření.
Téměř přímo naproti vchodu seděla osamocená Ctihodná matka. Vzhlédla a v očích měla ten pronikavý pohled, který u těch, kdo na něj nebyli zvyklí, vyvolával chvění.
Otheym přitiskl dlaně k sobě a oznámil: »Přivedl jsem Chani,« uklonil se, vnořil se do závěsů a zmizel.
A Jessica si pomyslela: Jak to jen Chani sdělit? Nahlas se zeptala: »Jak se vede mému vnoučkovi?«
Takže obřadné uvítání, uvědomila si Chani a znovu se jí zmocnily obavy. Kde je Muad'Dib? Proč není

zde, aby mě přivítal?
»Je zdravý a spokojený, maminko,« odvětila Chani. »Svěřila jsem ho spolu s Alií do péče Harah.«
Maminko, opakovala si Jessica. Ano, při formálním uvítání má právo mě tak oslovovat. Dala mi vnuka.
»Mám zprávu, že ze síče Coanua poslali darem látku,« poznamenala Jessica.
»Je to krásná látka,« potvrdila Chani.
»Posílá Alia vzkaz?«
»Neposílá. Ale v síči to jde klidněji, teď když ženy začínají uznávat výjimečnost jejího postavení.«
Proč to tak protahuje? hloubala Chani. Něco bylo tak naléhavého, že pro mě poslali ornitoptéru. A nyní se zdržujeme formalitami!
»Musíme z té nové látky nechat něco nastříhat pro mladého Leta,« usoudila Jessica.
»Jak si budeš přát, maminko,« řekla Chani a sklopila oči. »Jsou nějaké nové zprávy z bojů?« Tvářila se navenek neutrálně, aby Jessica neprohlédla její dychtivost.
»Vybojovali jsme další vítězství,« informovala Jessica, »Rabban zaslal opatrné předběžné nabídky ohledně příměří. Vyjednavatelé se vrátili bez své vody. Rabban dokonce slevil z hrozných požadavků na lid v některých údolních vesnicích. Ale přišel s tím příliš pozdě. Lidé vědí, že to udělal proto, že z nás má strach.«
»Takže to probíhá tak, jak říkal Muad'Dib,« poznamenala Chani. Pohlédla zpytavě na Jessiku a snažila se nedat svoje obavy najevo. Vyslovila jsem jeho jméno, ale ona nereagovala. V tom naleštěném kameni, kterému říká obličej, člověk pocity nerozpozná..., ale je příliš strnulá. Proč je tak strnulá? Co se přihodilo mému Usúlovi?
»Kéž bychom byli na jihu,« posteskla si Jessica. »Když jsme odjížděli, vypadaly oázy tak nádherně. Netoužíš po dni, kdy možná takto pokvete celá zem?«
»Země je skutečně krásná,« připustila Chani. »Ale je v ní příliš mnoho zármutku.«
»Za vítězství se platí zármutkem,« poznamenala Jessica.
Připravuje mě na zármutek? položila si v duchu Chani otázku. Nahlas řekla: »Tolik žen je bez mužů. Vzbudila jsem žárlivost, když se rozkřiklo, že jsem byla povolána na sever.«
»Já jsem tě povolala,« upřesnila Jessica.
Chani pocítila, jak se jí prudce rozbušilo srdce. Chtěla si přitisknout ruce k uším ze strachu z toho, co snad uslyší. Přesto udržela v hlase vyrovnanost: »Ten vzkaz podepsal Muad'Dib.«
»Já jsem jej podepsala za přítomnosti jeho poručíků,« vysvětlovala Jessica. »Byl to podvrh z nutnosti.« A pomyslela si: Tato žena, žena mého Paula, je statečná. Drží se podrobností, i když ji téměř přemáhá strach. Ano. Snad je tím, koho nyní potřebujeme.
Pouze nejnepatrnější tón odevzdanosti se vloudil Chani do hlasu, když řekla: »Nyní snad můžeš vyslovit to, co musí být vysloveno.«
»Potřebovali jsme tě tady, abys mi pomohla probudit k životu Paula,« přiznala Jessica. Tak! Formulovala jsem to správně a přesně. Probudit k životu. Z toho pochopí, že Paul je naživu, a pochopi, že je zde nebezpečí - v tom vyjádření je obojí.
Chani trvalo pouze chvilku, aby se uklidnila. »Co bych měla udělat?« Chtělo se jí skočit k Jessice, zatřást s ní a vykřiknout: »Zaveď mě k němu!« Ale místo toho čekala tiše na odpověď.
»Mám podezření,« řekla Jessica, »že se Harkonnenům podařilo dostat mezi nás agenta s úkolem otrávit Paula. Je to asi jediné vysvětlení, které vyhovuje. Jde o velice neobvyklý jed. Podrobila jsem jeho krev všem možným zkouškám, ale jed jsem nezjistila.«
Chani se vrhla na kolena. »Jed? Má bolesti? Nemohla bych...«
»Je v bezvědomí,« vysvětlovala Jessica. »Jeho životní pochody jsou tak pomalé, že je lze zjistit jen nejcitlivějšími metodami. Jímá mě hrůza, když pomyslím, co se mohlo stát, kdybych to nebyla já, kdo ho našel. Nezkušenému oku se jeví jako mrtvý.«
»To, že jsi pro mě poslala, jsi udělala z jiných důvodů než ze zdvořilosti,« vyslovila svou domněnku Chani. »Já tě znám, Ctihodná matko. Co je to, co ty nemůžeš udělat a co bych podle tvého snad mohla dokázat já?«
Je statečná, báječná a... hm... tak vnímavá, pomyslela si Jessica. Byla by z ní skvělá benegesseriťanka.
»Chani,« řekla Jessica, »možná že se ti tomu nebude chtít věřit, ale já konkrétně nevím, proč jsem pro

tebe poslala. Byl to instinkt... primitivní intuice. Bez uvažování mě napadlo: "Pošli pro Chani".«
Chani zahlédla poprvé ve výrazu Jessiky smutek, obnaženou bolest zmírňující její pronikavý pohled.
»Udělala jsem všechno, čeho jsem schopna,« přiznala Jessica. »To všechno... to je tak daleko za hranicemi toho, co se zpravidla pod výrazem všechno míní, že si to snad ani nedovedeš představit. Avšak... neuspěla jsem.«
»Ten společník z mládí, ten Halleck,« otázala se Chani, »je možné, že by byl zrádcem?«
»Gurney ne,« popřela Jessica.
Ta dvě slova nahradila celý rozhovor a Chani pochopila, že toto strohé popření zahrnuje hledání, zkoušky..., vzpomínky na dávná selhání.
Chani se zhoupla na chodidlech a uhladila si plášť poznamenaný pouští. »Zaveď mě k němu,« požádala.
Jessica povstala, otočila se a prošla mezi závěsy na levé stěně. Chani prošla s ní a zjistila, že se nachází v komoře, která kdysi bývala skladištěm, ale jejíž kamenné stěny byly nyní ukryty za těžkými závěsy. Paul ležel u vzdálenější stěny na polní matraci. Obličej mu osvětlovala osamělá iluminační koule visící nad ním. Až k hrudi byl zakrytý černým pláštěm, z něhož mu podél těla vyčnívaly ruce. Pod pláštěm na sobě zřejmě neměl žádný oděv. Obnažená kůže vypadala voskově a ztuhle. Nedal se u něho postřehnout žádný pohyb.
Chani potlačila touhu rozběhnout se k němu a zakrýt ho svým tělem. Zjistila však, že v myšlenkách je u svého syna Leta. A v tom okamžiku si uvědomila, že Jessica se kdysi ocitla v obdobně těžké situaci - když jejímu muži hrozila smrt, ale myšlenky ji nutily uvažovat o tom, co by se dalo dělat pro záchranu syna. Z té představy náhle vzniklo ke starší ženě pouto a Chani natáhla paži a sevřela Jessice ruku. Stisk v odpověď byl silný a bolestivý.
»Žije,« povzbudila ji Jessica. »Ujišťuji tě, že žije. Ale jeho život visí na vlásku tak tenkém, že by jej člověk mohl snadno přehlédnout. Mezi vůdci se už někteří dali slyšet, že ze mě mluví matka a nikoli Ctihodná matka, že můj syn je skutečně mrtvý a že nechci poskytnout jeho vodu kmeni.«
»Jak dlouho už je v tomto stavu?« zeptala se Chani. Pustila se Jessičiny ruky a postoupila dále do místnosti.
»Tři týdny,« odvětila Jessica. »Téměř týden jsem se ho pokoušela probudit k životu. Přemýšlelo se, debatovalo se... proběhla vyšetřování. Pak jsem poslala pro tebe. Fedajkinové mě poslouchají, jinak bych asi sotva byla schopna odkládat...« Zvlhčila si rty jazykem a dívala se, jak Chani přistupuje k Paulovi.
Nyní již Chani stála u Paula, prohlížela si jeho měkké, mladické vousy, které lemovaly obličej, pohledem sledovala jeho vysoké obočí, silný nos, zavřené oči - rysy tak mírumilovné v tomto ztuhlém klidu.
»Jak dostává výživu?« zeptala se Chani.
»Požadavky jeho těla jsou tak nepatrné, že dosud ještě potravu nepotřeboval,« odvětila Jessica.
»Kolik lidí ví, co se přihodilo?« pokračovala otázkou Chani.
»Pouze jeho nejbližší poradci, několik vůdců, fedajkinové a samozřejmě ten někdo, kdo mu podal jed.«
»Po traviči žádná stopa?«
»A není to proto, že se nedostatečně vyšetřovalo,« odpověděla Jessica.
»Co říkají fedajkinové?« chtěla vědět Chani.
»Věří, že se Paul nachází v posvátném transu a shromažďuje své nadpřirozené schopnosti před závěrečnými bitvami. Je to myšlenka, kterou jsem pomáhala šířit.«
Chani poklekla vedle matrace a naklonila se těsně k Paulovu obličeji. Okamžitě poznala, jak je vzduch u jeho tváře cítit jinak..., ale bylo to jenom koření, všudypřítomné koření, jehož pach pronikal ve fremenském životě vším. Ale přesto...
»Vy jste se na rozdíl od nás s kořením nenarodili,« poznamenala Chani. »Zkoumala jsi možnost, že jeho tělo se vzpírá příliš velkému množství koření v potravě?«
»Všechny reakce na alergii jsou negativní,« odporovala Jessica. Zavřela oči, aby neviděla tento výjev, ale také proto, že si náhle uvědomila, jak je unavená. Jak dlouho jsem už nespala, ptala se sama sebe. Příliš dlouho.
»Když jsi proměňovala Vodu života,« řekla Chani, »dělala jsi to ve svém nitru vnitřním vědomím. Použila jsi toto vědomí při zkoušce jeho krve?«

»Obyčejná fremenská krev,« konstatovala Jessica. »Zcela přizpůsobená místní potravě a životu.«
Chani se posadila na paty a přitom si pozorně prohlížela Paulův obličej a přemýšlela, aby zahnala svoje obavy. Tento zvláštní zvyk převzala od Ctihodné matky, odpozorovala jej od ní. Čas se dal přimět k tomu, aby sloužil mozku. Člověk se plně soustředil. Po chvíli se Chani otázala: »Je zde nějaký tvůrce?«
»Je jich tady několik,« odpověděla Jessica s náznakem únavy v hlase. »V těchto dnech bez nich nejsme ani na chvíli. Každému vítězství se musí požehnat. Každý obřad před akcí...«
»Ale Paul Muad'Dib se těchto obřadů stranil,« poznamenala Chani.
Jessica v duchu přitakala a vybavila si, jaké rozporné pocity choval její syn vůči narkotickému koření a jasnozřivému vědomí, které se z koření vždy bezprostředně zrodilo.
»Jak ses to dozvěděla?« zeptala se Jessica.
»Říká se to.«
»Říká se toho až příliš,« poznamenala trpce Jessica.
»Přines mi nezušlechtěnou vodu z tvůrce,« nakázala Chani.
Z rozkazovačného tónu v Chanině hlase Jessica ztuhla, avšak zaregistrovala, jak intenzívně je mladší žena soustředěná, a řekla: »Hned to bude.« Prošla mezi závěsy ven, aby poslala pro vodaře.
Chani seděla a upřeně se dívala na Paula. Jestli se to pokusil udělat..., vířilo jí hlavou. A je to přesně to, oč by se mohl pokusit...
Jessica poklekla vedle Chani a napřáhla ruku s jednoduchým cestovním džberem. Na Chanin čich prudce zaútočil sytý pach jedu - namočila do té kapaliny prst a přidržela jej Paulovi u nosu.
Pokožka podél jeho nosní přepážky se nepatrně svraštila, nosní dírky se pomalu rozšířily. Jessica prudce vydechla. Chani se dotkla zvlhčeným prstem Paulova horního rtu. Paul se dlouze a vzlykavě nadechl.
»O co jde?« zeptala se důrazně Jessica.
»Buď zticha,« napomenula ji Chani. »Musíš přeměnit malé množství posvátné vody. Ale rychle!«
Protože z tónu jejího hlasu rozpoznala, že Chani ví, co dělá, zdržela se Jessica otázek, pozvedla ke svým ústům džber a nasála malý doušek.
Paulovy oči se prudce rozevřely, pak vzhlédly k Chani. »Není třeba, aby proměňovala vodu,« řekl Paul. Jeho hlas zněl slabě, ale pevně.
Doušek kapaliny na jazyku přiměl Jessiku, aby si uvědomila, jak se její tělo soustřeďuje a téměř automaticky přeměňuje jed. V lehkém povznesení mysli, které se při tomto obřadném aktu vždycky dostavovalo, vycítila, jak z Paula sálá životní energie - záření, které zaznamenávaly její smysly. V tom okamžiku pochopila.
»Ty ses napil posvěcené vody!« vyhrkla.
»Jednu kapku,« připustil Paul. »Malinkou... jednu kapku.«
»Jak jsi mohl udělat takovou hloupost?« zeptala se důrazně.
»Je to tvůj syn,« neodpustila si Chani.
Jessica na ni upřela zlobný pohled.
Na Paulových rtech se usadil úsměv, tolik u něho neobvyklý, ale hřejivý a plný pochopení. »Poslechni si, co řekne moje milovaná,« vybídl Paul. »Poslechni si ji, matko. Ona ví proč.«
»To, co ostatní mohou, on musí,« řekla Chani.
»Když jsem měl tu kapku v ústech, když jsem ji ucítila ohmatával chutí, když jsem poznal, jak na mě působí, tehdy jsem pochopil, že mohu dokázat to, co jsi dokázala ty,« vysvětloval. »Proktorky z vašeho Bene Gesseritu hovoří o Kwisatzi Haderachovi, ale ani při nejlepší vůli nemohou odhadnout, na kolika místech jsem byl. V několika minutách jsem...« Najednou se odmlčel a podíval se na Chani, nechápavě a zachmuřeně. »Chani? Jak ses sem dostala? Ty máš přece být... Proč jsi tady?«
Pokusil se opřít o loket a nadzvednout se. Chani ho něžně přitiskla zpátky. »Prosím tě, můj Usúle,« zaprosila.
»Cítím se slabý,« přiznal. Vzrušenýma očima těkal po místnosti. »Jak dlouho už tady jsem?«
»Byl jsi tři týdny v kómatu tak hlubokém, až se zdálo, že jiskra života v tobě vyhasla,« odpověděla Jessica.
»Ale to bylo... Neuplynula než chvilka, kdy jsem se napil a...«
»Chvilka pro tebe, tři týdny strachu pro mě,« přerušila ho Jessica.

»Byla to pouze jedna kapka, ale přeměnil jsem ji,« tvrdil Paul. »Proměnil jsem Vodu života.« A dříve než ho Chani nebo Jessica mohly zadržet, ponořil ruku do džberu, který postavily na podlahu vedle něho, a ruku, prší nyní kapky, si přitáhl k ústům a polkl plnou dlaň té kapaliny.
»Paule!« vykřikla pronikavě Jessica.
Uchopil ji prudce za ruku, v úšklebku s hrozivě odhalenými zuby se jí zahleděl do tváře a vyslal svoje vědomí, které ji zaplavilo.
To spojení nebylo tak něžné, tak sdílející, ani tak zahrnující jako tehdy v jeskyni, kdy se spojila s Alií a starou Ctihodnou matkou..., ale duševní spojení to bylo: smyslové sdílení celou bytostí. Otřásl jí, oslabil ji a její vnitřní já se ze strachu před ním přikrčilo.
Nahlas řekl: »Mluvíte o místě, které je před vámi uzavřené. Ukaž mi to místo, kam Ctihodná matka nemůže pohlédnout, ukaž mi je!«
Potřásla hlavou, ochromená strachem z pouhé myšlenky.
»Ukaž mi je!« poručil.
»Ne!«
Ale nemohla mu uniknout. Pod tlakem jeho hrozné síly zavřela oči a soustředila se do svého nitra ve směru, který vede do tmy. Paulovo vědomí proplulo skrze ni a kolem ní do temnoty. Zahlédla to místo krátce a neurčitě dříve, než se její vnitřní vědomí v hrůze samo zastřelo a ustoupilo. Aniž chápala proč, celá její bytost se chvěla z toho, co zahlédla - prostor, kde duje vítr a jiskry oslnivě srší, kde prstence světla se rozpínají a stahují, kde řady zbobtnalých bílých těl poháněné temnotou a větrem odnikud plují nad, pod a kolem těch světel.
Když konečně otevřela oči, spatřila Paula, jak si ji soustředěným pohledem prohlíží. Držel ji dosud za ruku, ale ten hrozný kontakt už neexistoval. Potlačila chvění. Když Paul její ruku pustil, bylo to, jako by odtáhl něco, oč se opírala. Zapotácela se a upadla by, kdyby Chani nepřiskočila a nepodepřela ji.
»Ctihodná matko!« zvolala Chani. »Co se stalo?«
»Jsem unavená « zašeptala Jessica. »Jsem tak... unavená.«
»Sem,« řekla Chani. »Posaď se sem.« Pomohla Jessice sednout si na polštář u stěny.
Silné mladé paže dělaly Jessice dobře. Přivinula se k Chani.
»Viděl skutečně Vodu života?« zeptala se Chani. Vymanila se z Jessičina sevření.
»Viděl,« zašeptala Jessica. Její vnitřní vědomí se dosud houpalo a pulsovalo ozvěnou z toho spojení. Bylo to jako stanout na pevné zemi po týdnech na rozbouřeném moři. Pocítila, jak se v jejím nitru ptá procitnutá stará Ctihodná matka... a všechny ostatní: »Co to bylo? Co se přihodilo? Kde bylo to místo?«
Tím vším prostupovalo pochopení, že její syn je Kwisatz Haderach, ten, kdo může být na mnoha místech současně. Že je skutečností tušenou benegesseritským snem. A ta skutečnost jí nepřinesla žádný klid.
»Co se stalo?« otázala se naléhavě Chani.
Jessica jen potřásla hlavou.
»V každém z nás,« ozval se Paul, »je starodávná síla, která bere, a jiná starodávná síla, která dává. Muž může celkem bez potíží stanout tváří v tvář tomu místu, kde se nachází beroucí síla, ale je pro něho téměř nemožné prozkoumat dávající sílu, aniž by se přitom neproměnil v něco odlišného od člověka. Pro ženu platí obrácená situace.«
Jessica vzhlédla a zjistila, že se Chani pozorně dívá na ni, zatímco naslouchá Paulovi.
»Rozumíš mi, matko?« otázal se Paul.
Dokázala pouze přikývnout.
»Tyto projevy, které máme uvnitř sebe, jsou tak prastaré,« pokračoval Paul, »že jsou zakotveny v každé jednotlivé buňce našeho těla. Jsme těmito silami utvářeni. Můžeš si říct, "Ano, chápu, že něco takového může existovat". Ale když pohlédneš do svého vnitřního já a bez ochrany se ocitneš tváří v tvář syrové síle svého vlastního života, uvidíš svoje nebezpečí. Pochopíš že by tě mohla zničit. Největším nebezpečím pro dárce je síla, která bere. Největším nebezpečím pro příjemce je síla, která dává. Je stejně snadné být zničen dáváním, jako braním.«
»A ty, můj synu,« zeptala se Jessica, »jsi tím, kdo dává, nebo tím, kdo bere?«
»Já jsem ten, v němž se všechno sbíhá,« odpověděl Paul. »Nemohu dávat, aniž bych nebral, a nemohu brát, aniž bych...« Náhle se odmlčel a podíval se na stěnu po své pravici.

Chani ucítila na tváři dotyk průvanu, otočila se a zahlédla, jak se závěsy stáhly k sobě.
»To byl Otheym,« poznamenal Paul. »Naslouchal.«
Chani vnímala jeho slova a přitom ji osvítilo něco z jasnozřivosti, která se tak často dostavovala u Paula, a najednou věděla to, co se ještě nepřihodilo, jako by se již přihodilo. Otheym bude mluvit o tom, co viděl a slyšel. Další budou tu historku šířit tak dlouho, dokud se nebude vyprávět po celé zemi. Paul Muad'Dib není jako ostatní, bude se říkat. O tom už není možno pochybovat. Je mužem, avšak vidí přímo prostřednictvím Vody života tak jako Ctihodná matka. Je to doopravdy Lisán al-Gharib.
»Vidět jsi budoucnost, Paule,« usoudila Jessica. »Povíš, co jsi viděl?«
»Nikoli budoucnost,« odpověděl. »Viděl jsem současnost.« S námahou se posadil a mávnutím ruky odmítl Chani, která se pohnula aby mu pomohla. »Prostor nad Arrakisem je přeplněn loděmi Gildy.«
Jessica se zachvěla, když slyšela, s jakou jistotou to říká.
»Samotný padišáh imperátor tam je,« pokračoval Paul. Vzhlédl ke kamennému stropu komory. »A s ním jeho oblíbená mluvčí pravdy a pět legií sardaukarů. Je tam starý baron Vladimir Harkonnen s Thufirem Hawatem po svém boku a sedmi loďmi nacpanými všemi vojáky, které mohl povolat do zbraně. Každý velkorod má nad námi svoje přepadové jednotky... ti všichni čekají.«
Chani potřásla hlavou, neschopna odtrhnout z Paula oči. To, jak se podivně tvářil, jak monotónně hovořil a jak se díval skrz ni, ji naplňovalo posvátnou hrůzou. Jessica se pokusila polknout, ale měla sucho v hrdle. »Na co čekají?« zeptala se.
Paul se na ni podíval. »Na svolení Gildy, aby mohli přistát. Té vojenské síle, která přistane bez svolení, vypoví Gilda veškerou další podporu.«
»Gilda nám poskytuje ochranu?« podivila se Jessica.
»Ochranu! Nám! To, co se děje, způsobila samotná Gilda, když rozšířila zvěsti o tom, co všechno tady pácháme, a snížila tarify za přepravu vojsk na takovou úroveň, že i nejchudší rody tam nahoře teď čekají, aby nás vyplenily.«
Jessica si povšimla, že Paul hovoří bez trpkosti, a divila se tomu. O jeho slovech nemohla pochybovat - zněla z nich stejná rozhodnost, jakou u něho slyšela té noci, kdy jí osvětlil stezku budoucnosti, která je zavede mezi fremeny.
Paul se zhluboka nadechl a řekl: »Matko, musíš pro nás proměnit větší množství posvátné vody! Potřebujeme katalyzátor. Chani, vyšli průzkumný oddíl..., aby našli předkoření! Když zavedeme větší množství Vody života nad předkoření, víte, co se stane?«
Jessica jeho slova zvažovala a náhle pochopila, co Paul míní. »Paule!« vydechla.
»Vznikne Voda smrti,« dopověděl. »Bude to řetězová reakce.« Ukázal na podlahu. »Rozseje smrt mezi malými tvůrci a tím vyhubí šiřitele životního cyklu, k němuž patří koření a tvůrci. Arrakis se stane skutečnou bezútěšnou pouští - bez koření, bez tvůrce.«
Chani si položila ruku k ústům, rouhání ve slovech řinoucích se z Paulových rtů ji ochromilo tak, že nemohla promluvit.
»Ten, kdo může něco zničit, to něco skutečně ovládá,« řekl Paul. »My můžeme zničit koření.«
»Co drží ruku Gildy?« zašeptala Jessica.
»Hledají mě,« vysvětloval Paul. »Uvědom si to! Nejlepší gildovní navigátoři, kteří dokážou před sebou prohmatávat čas, aby zjistili nejbezpečnější kurs pro nejrychlejší maxitrajlery, ti všichni mě hledají... a nejsou schopni mě najít. Jak se třesou strachy! Vědí, že jejich tajemství mám tady!« Napřáhl ruku s dlaní ve tvaru misky. »Bez koření jsou slepí!«
Chani se vrátil hlas. »Říkal jsi, že vidíš současnost!«
Paul se opět položil a pátral v rozložené přítomnosti, jejíž hranice zasahovaly do budoucnosti i minulosti, ale jen s obtížemi udržoval jasnozřivé vědomí, jelikož osvícení z koření se začalo vytrácet.
»Jdi a dělej, jak jsem přikázal,« řekl. »Budoucnost se stává pro Gildu tak zmatenou, jak zmatenou je pro mě. Linie vize se sbíhají. Všechno se soustřeďuje sem, kde je koření..., kde se neodvážili zasáhnout, dříve než..., protože zasáhnout znamenalo ztratit to, co musejí mít. Ale nyní jsou zoufalí. Všechny cesty vedou do temnoty.«

A nastal ten den, kdy Arrakis stanul ve středu vesmíru, připraven otáčet jeho během.

PRINCEZNA IRULÁN: ARRAKIS SE PROBOUZÍ

»Jen se na to, prosím tě, podívej!« zašeptal Stilgar.
Byli vysoko na Štítovém valu. Paul ležel ve skalní štěrbině vedle Stilgara s očima upřenýma do kolektoru fremenského dalekohledu, jehož olejové čočky byly zaostřeny na kosmickou přepravní loď v pánvi pod nimi, na kterou nabízel pohled postupující rozbřesk. Strana lodě natočená k východu se v matném slunečním světle leskla, ale na boku ponořeném do stínu dosud zářila do noci kruhová okna žlutým jasem iluminačních koulí. Za lodí se rozprostíralo město Arrakén, lhostejné a třpytící se ve světle severního slunce.
Paul věděl, že to nebyla loď, která vzbudila u Stilgara obdiv a úžas, ale konstrukce, pro niž byla loď pouze dopravním prostředkem. Nad základnou lodi se z kruhu o kilometrovém průměru vypínala jednoduchá montovaná budova z kovu, vysoká několik poschodí - polní stan složený ze vzájemně provázaných kovových listů - prostor pro přechodné ubytování pěti legií sardaukarů a Jeho Imperiální Výsosti, padišáha imperátora Shaddama IV.
Z místa, kde se po Paulově levici krčil ve svém postavení Gurney Halleck, se ozvalo: »Napočítal jsem na ní devět podlaží. Tam teda musí být hezkých pár sardaukarů.«
»Pět legií,« řekl Paul.
»Rozednívá se,« sykl Stilgar. »Nelíbí se nám, když se tak ukazuješ, Muad'Dibe. Vraťme se už do skal.«
»Tady jsem v naprostém bezpečí,« namítl Paul.
»Ta loď je vyzbrojena palnými zbraněmi,« opáčil Gurney.
»Věří, že máme ochranné štíty,« řekl Paul. »Ti nebudou zbytečně střílet na neznámou trojici, i kdyby nás uviděli,« dodal ke Stilgarovi.
Paul pootočil dalekohledem na vzdálené stěny pánve a prohlížel si útesy poznamenané krátery a sesuvy horniny, které označovaly místa hrobek tolika vojáků jeho otce. A na krátký okamžik ho zaplavilo uspokojení, že vše je uspořádáno tak, aby se přízraky těch mužů mohly na tento okamžik dívat z výšky. Harkonnenské pevnůstky a města po celém kraji chráněné štíty byly v rukou fremenů nebo byly odříznuty od svých zdrojů jako stonky odtržené od rostlin a ponechány, aby zvadly. Nepříteli zůstala pouze tato pánev a její město.
»Mohou se pokusit o nálet toptérami,« usoudil Stilgar. »Jestliže nás zahlédnou.«
»Ať to zkusí,« řekl Paul. »Dneska máme toptér nazbyt... a víme, že se blíží bouře.«
Nyní zaměřil dalekohled na vzdálenější konec arrakénského letiště, kde stály ve vyrovnané řadě harkonnenské fregaty a kde se pod nimi na žerdi zaražené do země lehce vlnila vlajka společnosti CHOAM. A pomyslel na to, jaké zoufalství přimělo Gildu ke svolení, aby tyto dvě skupiny přistály, i když všichni ostatní zůstali v rezervě. Gilda se chovala jako člověk, který před tím, než rozbije stan, zkouší palcem nohy, jakou má písek teplotu.
»Dá se odtud vidět ještě něco, co jsme neviděli?« zeptal se Gurney. »Už bychom se měli jít schovat. Bouře se skutečně blíží.«
Paul se znovu zadíval na obrovský imperiální dvůr. »Přivedli si s sebou dokonce ženy,« potřásl hlavou. »A dvořany a sluhy. Ach, můj drahý imperátore, jak si věříš!«
»Někdo leze tajným průchodem,« oznámil Stilgar. »To se asi vrací Otheym a Korba.«
»Dobrá, Stile,« řekl Paul. »Půjdeme zpátky.«
Ale ještě naposledy se rozhlédl dalekohledem kolem dokola - soustředěně si prohlížel planinu s jejími vysokými loděmi, lesknoucím se obrovským obývacím válcem, ztichlým městem a fregatami harkonnenských žoldáků. Pak ustoupil podél skalního srázu. Jeho místo u dalekohledu zaujal jeden z důstojníků fedajkinské gardy.
Paul vklouzl do mělké prohlubně na povrchu Štítového valu. Prohlubeň měla asi třicet metrů v průměru a byla zhruba tři metry hluboká; byl to přírodní skalní útvar, který fremeni ukryli pod průsvitný kryt. Kolem otvoru do stěny na pravé straně bylo shromážděno komunikační zařízení. Gardy fedajkinů zaujímající v

prostoru prohlubně bojové postavení čekaly na Muad'Dibův rozkaz k útoku. Z otvoru vedle komunikačního zařízení se vynořili dva muži a něco vysvětlovali strážným.
Paul pohlédl krátce na Stilgara a pokynul hlavou ve směru k těm dvěma. »Převezmi jejich hlášení, Stile.« Když Stilgar odešel, Paul si stoupl zády ke stěně, protáhl si svaly a narovnal se. Viděl Stilgara, jak posílá oba muže zpátky do tmy toho otvoru ve skále, a pomyslel na to, jak dlouho trvá, než tím úzkým, uměle vyhloubeným tunelem sešplhá člověk ke dnu pánve.
Stilgar zamířil k Paulovi.
»Co to bylo tak důležitého, že nemohli poslat zprávu po cielagovi?« chtěl vědět Paul.
»Šetří si ptáky na bitvu,« odpověděl Stilgar. Dotkl se očima komunikačního zařízení, pak se opět podíval na Paula. »Něco takového není rozumné používat ani při směrovém paprsku, Muad'Dibe. Mohou tě zjistit, když zaměří směr vysílání.«
»Brzy budou mít jiné starosti než mě hledat,« poznamenal Paul. »Co přinesli ti dva za zprávy?«
»Naši milovaní sardaukárci byli skoro zadarmo vypuštěni na skalní římsu nedaleko Staré průrvy a teď jsou na cestě za svým pánem. Odpalovací rampy pro rakety a ostatní palné zbraně jsou na místě. Lidé zaujali bojová postavení, jak jsi rozkázal. Všechno proběhlo normálně.«
Paul se krátce rozhlédl po mělké prohlubenině a ve světle procházejícím přes kryt si muže své jednotky zkoumavě prohlížel. Připadalo mu, že čas se vleče jako hmyz, který se plazí ke svému cíli přes holou skálu. »Našim sardaukarům to bude pěšky chvilku trvat, než budou schopni vyslat signál pěchotnímu transportéru,« usoudil. »Pozorujete je?«
»Pozorujeme,« potvrdil Stilgar.
Vedle Paula si odkašlal Gurney Halleck, aby na sebe upozornil. »Neměli bychom se raději stáhnout na bezpečné mísu?«
»Něco takového jako bezpečné místo neexistuje,« odmítl Paul. »Jsou meteorologické zprávy dosud příznivé?«
»Blíží se velká pramáti bouře,« odvětil Stilgar. »Copak ji, Muad'Dibe, necítíš?«
»Ve vzduchu je skutečně cítit nejistota,« souhlasil Paul. »Ale já mám rád jistotu.«
»Bouře se přižene během hodiny,« doplnil Stilgar. Kývl hlavou směrem k trhlině, odkud bylo vidět na imperiální cestovní tábor a harkonnenské fregaty. »Tamti to taky vědí. Ve vzduchu nemají ani jednu toptéru. Všechno se stáhlo dovnitř a zabarikádovalo. Zprávy o počasí jim předávají jejich přátelé v kosmu.«
»Žádné další průzkumné lety?« zeptal se Paul.
»Od doby, kdy se tam vylodili, žádné,« odpověděl Stilgar. »Vědí, že jsme zde. Řekl bych, že vyčkávají a rozhodují se, kdy udeřit.«
»My rozhodneme, kdy udeřit,« řekl Paul.
Gurney krátce pozvedl oči k nebi a zabručel: »Jestli tamti dovolí.«
»Ta flotila zůstane v kosmu,« opáčil Paul. Gurney zavrtěl hlavou na znamení nesouhlasu.
»Nemají jinou možnost,« tvrdil Paul. »My můžeme zničit koření. A to se Gilda neodváží riskovat.«
»Zoufalí lidé jsou nejnebezpečnější,« poznamenal Gurney. »A my zoufalí nejsme?« zeptal se Stilgar.
Gurney mu věnoval zamračený pohled.
»Ty jsi nežil s fremenským snem,« napomenul Hallecka Paul. »Stil myslí na veškerou tu vodu, kterou jsme utratili za úplatky, na roky čekání, které jsme počítali od doby, kdy Arrakis bude moci rozkvétat. On není...«
»Chm,« zabručel Gurney.
»Proč je tak děsně smutný?« zeptal se Stilgar.
»Před bitvou je vždycky takový,« poznamenal Paul. »Je to jediný druh dobré zábavy, kterou si dopřává.«
Gurneyho obličej se zvolna stáhl do grimasy podrážděné šelmy, nad bradou se mu zaleskly jeho bílé zuby. »Tvářím se tak smutně z pomyšlení na všechny ty ubohé harkonnenské duše, které odešlem na věčnost bez rozhřešení,« řekl.
Stilgar se zasmál, aniž otevřel ústa. »Mluví jako fedajkin.«
»Gurney se pro komando smrti narodil,« poznamenal Paul a pomyslel si: Ať se v myšlenkách rozptýlí

bezvýznamným hovorem, než podstoupíme zkoušku proti té síle na planině. Pohlédl na trhlinu ve skalní stěně a zpátky na Gurneyho a zjistil, že trubadúr a válečník se už opět tváří zamyšleně a zamračeně.
»Trápení vysává sílu,« poznamenal tichým hlasem Paul. »To jsi mi kdysi říkal, Gurney.«
»Můj vévodo,« řekl Gurney, »mým největším trápením je atomová nálož. Jestli ji použiješ k tomu, abys do Štítového valu udělal otvor...«
»Tamti nahoře proti nám atomové zbraně nepoužijí,« přerušil ho Paul. »Neodváží se..., a to ze stejného důvodu, proč nemohou riskovat, abychom nezničili zdroj koření.«
»Ale zákaz...«
»Zákaz!« vyrazil pohrdavě Paul. »Je to strach a žádný zákaz, který zadržuje rody, aby se na sebe nevrhly s atomovými zbraněmi. Znění Velké konvence je dostatečně jasné: Použití atomových zbraní proti lidem se stane důvodem pro vyhlazení celé planety. My vyhodíme do vzduchu Štítový val, a ne lidi.«
»To si ale může každý vyložit jinak,« prohodil Gurney.
»Ti puntičkáři tam nahoře přivítají jakýkoliv výklad,« řekl Paul. »A už o tom nemluvme.«
Odvrátil se a přál si, aby ve skutečnosti sám cítil takovou jistotu. Po chvíli se zeptal: »A co lidé z Arrakénu? Jsou už na svém místě?«
»Ano,« zabručel Stilgar.
Paul se na něho pátravě podíval. »Co tě trápí?«
»Nikdy jsem nepoznal Arrakéňana, kterému by se dalo plně důvěřovat,« odvětil Stilgar.
»Sám jsem kdysi bydlel ve městě, i když to nebyl Arrakén,« naznačil Paul.
Stilgar ztuhl. Do tváře se mu nahrnula krev. »Muad'Dib ví, že jsem tím nechtěl říct...«
»Vím, co jsi chtěl říct, Stile. Ale člověk se neposuzuje podle toho, co si myslíš, že udělá, ale podle toho, co ve skutečnosti udělá. Arrakénští mají také fremenskou krev. Jde jen o to, že se ještě nedozvěděli, jak se dá lépe žít. My je to naučíme.«
Stilgar přikývl a pronesl neveselým tónem: »Je to zvyk vypěstovaný za celý život, Muad'Dibe. Na Pohřební planině jsme se naučili opovrhovat lidmi z měst a vesnic.«
Paul krátce pohlédl na Gurneyho a zjistil, že si pozorně prohlíží Stilgara. »Pověz nám, Gurney, proč městské lidi vyháněli sardaukaři z jejich domovů?«
»To je starý trik, můj vévodo. Chtěli nám pověsit na krk uprchlíky.«
»Od doby, kdy se dařilo záškodníkům, uplynul tak dlouhý čas, že mocní zapomněli, jak proti nim bojovat,« řekl Paul. »Sardaukaři nám to ulehčili. Pochytali pár městských fremenek pro svoji kratochvíli a ověnčili svoje bitevní úspěchy skalpy těch mužů, kteří měli námitky. A vyvolali tak silný pocit nenávisti u lidí, kteří by jinak nepovažovali nadcházející bitvu za víc než něco hodně nepříjemného... a za možnost, že se vymění jedna garnitura vládců za jinou. Sardaukaři pro nás udělali nábor, Stilgare.«
»Arrakénští jsou skutečně jak nažhavení,« připustil Stilgar.
»Jejich nenávist je čerstvá a nezkalená,« dopověděl Paul. »To je důvod, proč je použijeme jako úderné jednotky.«
»Jejich ztráty budou hrozné,« poznamenal Gurney.
Stilgar přikývl na souhlas.
»Vědí, jaké mají šance,« řekl Paul. »Vědí, že nám pomohou každým zabitým sardaukarem. Chápejte, pánové, mají za co umírat. Zjistili, že jsou lidmi. Probouzejí se.«
Pozorovatel u dalekohledu něco tlumeně vykřikl. Paul přistoupil ke skalní trhlině a zeptal se: »Co se tam děje?«
»Značný rozruch, Muad'Dibe,« sykl pozorovatel. »U toho obrovského kovového baráku. Od Západní hráze přijelo pozemní vozidlo a bylo to, jako když se jestřáb snese do hnízda skalních koroptví.«
»Dojeli sardaukaři, které jsme zajali,« konstatoval Paul.
»Teď zapnuli štít kolem celého letiště,« hlásil pozorovatel. »Vidím, jak se vlní vzduch až u ohrazené prostory, kde skladovali koření.«
»Teď už vědí, proti komu bojují,« pronesl vzrušeně Gurney. »Ať se harkonnenské bestie třesou a užírají, že Atreides ještě žije!«
Paul se obrátil k fedajkinovi u dalekohledu. »Pozoruj vlajkový stožár nahoře na lodi imperátora. Jestliže na něj vystoupí moje vlajka...«

»Nevystoupí,« usoudil Gurney.
Paul si povšiml, že se Stilgar nechápavě zamračil, a přispěchal s vysvětlením: »Jestliže imperátor můj nárok uzná, dá tím znamení, že vrací Arrakis pod atreidskou vlajku. V tom případě použijeme druhý plán a vytáhneme pouze proti Harkonnenům. Sardaukaři zůstanou stranou a nechají nás, abychom si svoji záležitost vyřídili sami.«
»S takovými cizáckými manýrami nemám žádné zkušenosti,« zabručel Stilgar. »Slyšel jsem o nich, ale asi...«
»K tomu, abys věděl, co udělají, nepotřebuješ žádné zkušenosti,« přerušil ho Gurney.
»Vytahují na tu vysokou loď nový prapor,« oznamoval pozorovatel. »Ta vlajka je žlutá... uprostřed má černý a červený kruh.«
»To je rafinovaný kousek,« uznal Paul. »Vyvěsit vlajku společnosti CHOAM.«
»Je stejná jako vlajka na ostatních lodích,« poznamenal fedajkin ze strážní jednotky.
»Nerozumím,« přiznal Stilgar.
»Je to skutečně rafinovaný kousek,« vysvětloval Gurney. »Kdyby vztyčil atreidskou vlajku, musel by dodržet svůj slib. Kolem je příliš mnoho očí. Mohl dát na svém stožáru znamení harkonnenskou vlajkou - naprosto jednoznačně by se tím vyjádřil. Ale ne - on vztyčí hadr společnosti CHOAM. Těm ve vzduchu...« a ukázal prstem k obloze »... tím říká, kde jsou zisky. Říká, že je mu jedno, jestli je tady Atreides nebo ne.«
»Za jak dlouho zasáhne bouře Štítový val?« otázal se Paul.
Stilgar se otočil a odešel, aby se zeptal jednoho z fedajkinů na opačném konci prohlubeniny. Po chvíli se vrátil a oznámil: »Velmi brzy, Muad'Dibe. Dříve, než jsme očekávali. Bude to opravdu velká bouře..., možná větší, než sis přál.«
»Je to moje bouře,« pronesl Paula ve tvářích ztichlých fedajkinů, kteří ho zaslechli, spatřil posvátnou úctu.
»I kdyby otřásala celým světem, nebylo by to víc, než jsem si přál. Zasáhne Štítový val plnou silou?«
»Odchylka je tak nepatrná, že je to vlastně jedno,« odpověděl Stilgar.
Od otvoru tunelu vedoucího dolů k pánvi se přiblížil posel a oznámil: »Sardaukarské a harkonnenské hlídky se stahují, Muad'Dibe.«
»Předpokládají, že bouře přinese do pánve tolik zvířeného písku, že nebude vidět,« poznamenal Stilgar.
»Myslí si, že my budeme ve stejné bryndě.«
»Nařiď našim dělostřelcům, aby přesně zaměřili, než viditelnost poklesne,« řekl Paul. »Musejí odstřelit horní část každé z těch lodí ihned, jak bouře zničí štíty.« Přistoupil ke stěně prohlubeniny, odhrnul cíp krytu a vzhlédl na oblohu. Na jejím tmavém pozadí bylo vidět zkroucené chvosty písku neseného větrem. Když opět kryt zatáhl, dodal: »Začni s odesíláním našich lidí dolů, Stile.«
»Ty s námi nepůjdeš?« zeptal se Stilgar.
»Já tady ještě chvíli s fedajkiny počkám,« rozhodl se Paul.
Stilgar chápavě pokrčil rameny, přistoupil k otvoru ve skalní stěně a zmizel v jejím stínu.
»Spoušť, která výbuchem odhrne stranou Štítový val, tu vkládám do tvých rukou, Gurney,« řekl Paul.
»Uděláš to?«
»Udělám.«
Paul pokynul poručíkovi fedajkinů a dal mu příkaz: »Otheyme, začni stahovat kontrolní hlídky z oblasti výbuchu. Musejí tu oblast opustit dřív, než udeří bouře.«
Fedajkin se uklonil a zmizel stejnou cestou jako Stilgar.
Gurney se naklonil k trhlině ve skále a řekl muži u dalekohledu: »Pozorně sleduj jižní stěnu. Zůstane bez jakékoli obrany, než ji vyhodíme do vzduchu.«
»Odešli cielaga s časovým signálem,« poručil Paul.
»Směrem k jižní stěně se pohybuje několik pozemních vozidel,« oznámil muž u dalekohledu. »Některá používají střelné zbraně. Naši lidé se chrání osobními štíty, jak jsi poručil. Vozidla se zastavila.«
V náhlém tichu Paul zaslechl, jak nad jeho hlavou zavyl vítr - čelo bouře. Mezerami krytu začal do prohlubeniny proudit písek. Poryv větru zachytil kryt a smetl jej do dálky.
Paul pokynul svým fedajkinům, aby se ukryli, a přistoupil k mužům u komunikačního zařízení poblíž ústí do tunelu. Gurney se držel po jeho boku. Paul se přikrčil nad spojařem.

Jeden z mužů poznamenal: »To je pra-pra-pra-prámáti bouře, Muad'Dibe.«
Paul krátce vzhlédl na tmavnoucí oblohu a vydal rozkaz: »Gurney, zařiď, aby stáhli pozorovatele jižní stěny.« Musel svůj rozkaz opakovat, aby přehlušil narůstající řev bouře.
Když se Gurney otočil a odešel, aby splnil rozkaz, Paul si dotáhl obličejový filtr a připevnil si kápi filtršatů. Jakmile se Gurney vrátil, Paul se dotkl jeho ramena a ukázal na spoušť zabudovanou do tunelového ústí vedle spojařů. Gurney vstoupil do tunelu, tam se zastavil a jednu ruku položil na spoušť. Přitom se pozorně díval na Paula.
»Nedostáváme žádné zprávy,« oznámil spojař vedle Paula. »V atmosféře je moc poruch.«
Paul přikývl, ale očima visel na číselníku se standardním časem před spojařem. Ručička časomíry plíživě opisovala poslední okruh.
»Teď!« vykřikl Paul a prudce sklonil hlavu.
Gurney stlačil detonační spoušť. Zdálo se, že uběhla celá sekunda, než ucítili, jak se pod nimi vlní a chvěje země. Řev bouře zesílil o dunivý zvuk.
Vedle Paula se objevil fedajkin z pozorovatelského stanoviště, dalekohled svíral pod paží. »Štítový val se prolomil, Muad'Dibe!« vykřikl. »Bouře se na ně valí a naši dělostřelci už střílejí.«
Paulovy myšlenky platily bouři ženoucí se napříč pánví a její čelní stěně z písku se statickým nábojem, který v nepřátelském ležení zničil všechny štítové bariéry.
»Bouře!« někdo vykřikl. »Musíme se schovat do krytu, Muad'Dibe!«
Paul se vzpamatoval a ucítil jak se mu do nezakrytých tváří zabodávají jehličky z písku. Teď už nemůžeme couvnout, pomyslel si. Vzal spojaře za ramena a zakřičel: »Vybavení tady nechte! V tunelu je další.« Pocítil, jak ho táhnou pryč. Fedajkinové se natlačili kolem něho, aby ho chránili. Vmáčkli se do ústí tunelu, kde je uvítalo poměrné ticho, prošli kolem rohu do malé komory s iluminačními koulemi u stropu a s dalším tunelovým otvorem na její opačné straně.
Tam seděl u svých přístrojů další spojař. »Příliš silné atmosférické poruchy,« oznamoval.
Vzduch kolem nich vyplnila sprška písku.
»Utěsněte tunel!« vykřikl Paul. To, jak náhle vzduch znehybněl, dosvědčovalo, že jeho rozkaz splnili. »Je cesta dolů k pánvi stále otevřená?« zeptal se.
Jeden z fedajkinů odešel, aby se přesvědčil, vrátil se a oznámil: »Exploze způsobila určitý sesuv, ale technici říkají, že se dá projít. Právě to tam protahují laserovými paprsky.«
»Řekněte jim, ať používají svoje ruce!« vyštěkl Paul. »Dole jsou zapnuté štíty!«
»Ale oni jsou opatrní, Muad'Dibe,« řekl fedajkin, ale otočil se a odešel tlumočit rozkaz.
Kolem nich se protáhli spojaři z vnější pozorovatelny se svými aparaturami v ruce.
»Říkal jsem jim, aby ty věci nechali venku, Muad'Dibe,« bránil se jeden z fedajkinů.
»Nyní jsou lidé důležitější než přístroje,« neodpustil si Paul. »Brzy budeme mít tolik přístrojů, že pro ně nebudeme mít použití..., nebo nebudeme žádné přístroje potřebovat!«
Vedle Paula se objevil Gurney Hallecka řekl: »Zaslechl jsem, že se dá tunelem projít dolů. Tady jsme velmi blízko povrchu, můj pane, nemohli by se Harkonnenové pokusit o nějakou odvetnou protiakci?«
»Nejsou v takové situaci, aby mohli oplácet,« odpověděl Paul. »Právě teď zjišťují, že nemají žádné štíty a že nejsou schopni z Arrakisu vzlétnout.«
»Ale nové velitelské stanoviště je už dokonale připravené, můj pane « připomenul Gurney.
»Na velitelském stanovišti mě ještě nebudou potřebovat,« opáčil Paul. »Plán se bude realizovat i beze mne. Musíme počkat na...«
»Zachytil jsem zprávu, Muad'Dibe,« oznámil spojař u komunikačního zařízení. Pak potřásl hlavou a přitiskl si sluchátko k uchu. »Je moc poruch!« Začal čmárat do bloku před sebou a potřásal hlavou, když vyčkával, psal... vyčkával.
Paul přistoupil ke spojaři a postavil se vedle něho, zatímco jeden z fedajkinů poodstoupil aby mu uvolnil prostor. Pohlédl dolů na to, co spojař zapisoval, a četl:
»Přepadení... síče Tabr... zajatí... Alia (nesrozumitelné) rodiny (nesrozumitelné) jsou mrtvi... oni (nesrozumitelné) syna Muad Diba...«
Spojař znovu potřásl hlavou. Paul vzhlédl a zjistil, že se na něho Gurney pozorně dívá. »Depeše je zkomolená,« řekl Gurney. »Kvůli poruchám. Nevíš, jestli...«

»Můj syn je mrtev,« řekl Paul, a když to vyslovil, pochopil, že je to pravda. »Můj syn je mrtev... a Alia je v zajetí... jako rukojmí.« Připadalo mu že je v něm prázdnota, že je schránkou bez citu. Vše, čeho se dotkl, přinášelo smrt a zármutek. A bylo to jako nemoc, která se může šířit napříč vesmírem. Zakoušel pocit moudrostí starce, nahromaděné zkušenosti z bezpočtu možných životů. Zdálo se mu, že uvnitř něho se něco chichotalo a mnulo si ruce. I pomyslel si: Jak málo ví vesmír o podstatě skutečné krutosti!

A Muad'Dib se postavil před ně a pravil: »Ač my považujeme zajatce za mrtvé, ona přesto skutečně žije. Protože její semeno je semenem mým a její hlas mým hlasem. A ona vidí do nejvzdálenějších dálek možnosti. Jest tomu tak, do údolí nepoznatelného ona vidí kvůli mně.«

PRINCEZNA IRULÁN: ARRAKIS SE PROBOUZÍ

Baron Vladimir Harkonnen stál se sklopenýma očima v imperiální audienční síni v útrobách mobilní budovy padišáha imperátora. Kradmými pohledy si pozorně prohlížel tu místnost s kovovými stěnami a ty, kdo se v ní nacházeli - nukery, pážata, stráže a sardaukary imperátorovy osobní gardy, stojící v pohovu v rozestupech podél stěn pod zakrvavenými a potrhanými prapory ukořistěnými v bitvách, které byly jedinou dekorací sálu.
Z pravé strany síně zazněly hlasy a doléhaly sem ozvěnou z vysoké chodby: »Uvolněte cestu! Uvolněte cestu pro královskou osobu!«
Padišáh imperátor Shaddam IV. vstoupil z chodby, doprovázen svou suitou. Zastavil se a čekal, než mu přinesou trůn, aniž vzal barona na vědomí a aniž zřejmě vzal na vědomí, že v místnosti vůbec někdo je. Baron se přesvědčil, že královskou osobu nelze nevzít na vědomí, a pátravě si imperátora prohlížel ve snaze odhalit stopu, nějaký záchytný bod naznačující účel této audience. Imperátor stál nehybně a čekal - štíhlá elegantní postava v šedé sardaukarské uniformě se stříbrnými a zlatými ozdobami. Jeho úzký obličej a studené oči připomínaly baronovi dávno mrtvého vévodu Leta. Vzhled dravého ptáka měli společný, ale imperátor měl rusé vlasy, nikoli černé, a většinu těch vlasů ukrývala bursegská černá helmice s imperiální korunkou ve zlatě na jejím chocholu.
Pážata přinesla trůn, masivní křeslo vytesané z jednoho kusu hagalského křemene, průsvitného modro-zeleného nerostu, jímž prostupovaly žíly žlutého jasu, a postavila jej na pódium. Imperátor vystoupil k trůnu a usadil se.
Z imperátorovy suity se oddělila stařena v černé abě s kápí staženou přes čelo, zaujala místo za trůnem a vychrtlou ruku položila na jeho křemenné opěradlo. Její obličej pod kápí připomínal čarodějnici - vpadlé tváře, hluboko posazené oči, příliš dlouhý nos a skvrnitá pokožka s vystupujícími žilkami.
Při pohledu na ni musel baron potlačit chvění. Přítomnost Ctihodné matky Gaius Heleny Mohiamové, imperátorovy mluvčí pravdy, prozrazovala, jak je tato audience důležitá. Baron od ní odtrhl pohled a zaměřil se na suitu, aby tam pátral po nějakém náznaku. Byli v ní dva agenti Gildy, jeden vysoký a zavalitý a druhý malý a tlustý, ale oba měli neurčité šedé oči. A mezi dvořany stála jedna z imperátorových dcer, princezna Irulán, o níž se říkalo, že prodělává výcvik nejskrytějších benegesseritských návyků, a která se měla stát Ctihodnou matkou. Měla vysokou postavu, obličej dokonalé krásy a zelené oči, které se dívaly skrz barona a mimo něj.
»Drahý barone.«
Imperátor se uráčil povšimnout si ho. Měl barytonový hlas a dokonale ho ovládal. Dokázal jím barona propustit a přivítat současně.
Baron se hluboce uklonil a pak se přiblížil na předepsanou vzdálenost deseti kroků od pódia. »Dostavil jsem se na vaši výzvu, Výsosti.«
»Výzvu!« vyrazila ze sebe kdákavě stará čarodějnice.
»Ale, Ctihodná matko,« napomenul ji imperátor, avšak vzápětí se k baronovu zklamání usmál a pronesl: »Nejdříve mi povíte, kam jste poslal svého oblíbence Thufira Hawata.«
Baron se rychle rozhlédl vlevo i vpravo a v duchu si vyčítal, že sem přišel bez své osobní stráže, ne že by

byli moc platní proti sardaukarům, ale přesto...
»Nuže?« pobídl ho imperátor.
»Nemám ho u sebe už pět dní, Výsosti.« Baron zaletěl rychlým pohledem na agenty Gildy, pak se opět podíval na imperátora. »Měl přistát u základny pašeráků a pokusit se proniknout do tábora toho fremenského fanatika, toho Muad'Diba.«
»Neuvěřitelné!« poznamenal imperátor.
Jednou svou rukou připomínající pařát poklepala čarodějnice imperátorovi na rameno, předklonila se a něco mu zašeptala do ucha.
Imperátor přikývl a řekl: »Pět dní, barone. Povězte mi, proč vás jeho nepřítomnost neznepokojuje?«
»Ale mě znepokojuje, Výsosti!«
Imperátor se na něho díval stále stejně upřeně a čekal. Ctihodná matka se kvokavě zasmála.
»Tím chci říct, Výsosti,« pospíšil si baron, »že během dalších několika hodin bude Hawat tak jako tak mrtev.« A vysvětlil otázku latentního jedu a potřebu protilátky.
»Jak jste důmyslný, barone,« řekl imperátor. »A kde jsou vaši synovci, Rabban a mladý Feyd-Rautha?«
»Žene se bouře, Výsosti. Poslal jsem je zkontrolovat naše opevnění pro případ, že by na nás pod ochranou písku fremeni zaútočili.«
»Opevnění,« opáčil imperátor. To slovo pronesl tak, jako by mu stahovalo ústa. »Tady v pánvi moc z bouře nebude a ta fremenská sebranka nezaútočí, dokud tady budu s pěti legiemi sardaukarů.«
»Jistěže ne, Výsosti,« připustil baron, »ale člověk raději přehání opatrnost, než aby se dopustil neopatrnosti.«
»Ach tak,« pronesl sladce imperátor. »To tedy nemám hovořit o tom, kolik mne tento arrakénský nesmysl stojí času? Ani o tom, o jaké zisky díky této mizerné díře přichází společnost CHOAM? Ani o zákonodárných povinnostech a státnických záležitostech, které jsem kvůli této stupidní aféře musel odložit... a dokonce zrušit?«
Baron sklopil oči, imperiální hněv ho polekal. Nacházel se zde v ožehavé situaci, byl sám a závislý na Konvenci a na nařízení dictum familia velkorodů, a to mu na starostech neubralo. Má v úmyslu mě zabít? ptal se sám sebe. To by nemohl! Teď ne, když tam nahoře ostatní velkorody čekají a třesou se na jakoukoli záminku, aby z neklidu na Arrakisu mohly něco vytěžit.
»Zajal jste rukojmí?« otázal se imperátor.
»To nemá cenu, Výsosti,« odpověděl baron. »Ti šílení fremeni drží za každého zajatce smuteční obřad a chovají se tak, jako by už takový člověk byl mrtev.«
»Ano?« poznamenal imperátor.
A baron vyčkával, jen se krátce rozhlížel doleva a doprava po kovových stěnách a přemýšlel o tom gigantickém fénmetalovém stanu kolem sebe, který symbolizoval takové bezmezné bohatství, že i barona přemohl obdivný úžas. Vozí s sebou pážata, říkal si, a zbytečné dvorní lokaje, svoje ženy a jejich společnice - kadeřnice, modistky, všechno..., všechny ty neurozené příživníky u dvora. Všichni jsou zde - podlézají, intrikují, »protloukají se« u imperátora... jsou zde, aby byli svědky, jak imperátor s touto aférou skoncuje, aby stvořili panegyriky o bitvách a ze zraněných nadělali idoly.
»Třeba jste nehledal správný druh rukojmí,« řekl imperátor.
On něco ví, pomyslel si baron. Strach se mu usazoval v žaludku jako kamení, až sotva snesl myšlenku na jídlo. Ale ten pocit nebyl hladu nepodobný a baron se několikrát ve svých suspenzorech nadnesl a málem požádal, aby mu přinesli jídlo. Ale nebyl zde nikdo, kdo by jeho rozkazů uposlechl.
»Máte nějakou představu o tom, kdo by tím Muad'Dibem mohl být?« otázal se imperátor.
»Jistě nějaký umma,« usoudil baron. »Nějaký fremenský fanatik, náboženský dobrodruh. Takoví se na periférii civilizace pravidelně objevují. Vaše Výsost to ví.«
Imperátor se krátce ohlédl na svou mluvčí pravdy, pak se otočil a věnoval baronovi opět zamračený pohled. »A o tomto Muad'Dibovi už nic jiného nevíte?«
»Je to šílenec,« řekl v rozpacích baron. »Ale všichni fremeni jsou tak trochu ztřeštění.«
»Šílenec?«
»Jeho lidé vykřikují jeho jméno, když se vrhají do bitvy. Ženy na nás házejí svoje nemluvňata a samy se vrhají na naše nože, aby do našich linií vrazily klín, kudy jejich muži útočí. Nemají žádnou... žádnou...

slušnost!«
»To je skutečně neslušné,« poznamenal nepříliš hlasitě imperátor a jeho posměšný tón baronovi neušel. »Povězte mi, drahý barone, dělal jste na Arrakisu průzkum jižních oblastí polárního kraje?«
Ohromen náhlou změnou předmětu hovoru podíval se baron udiveně na imperátora. »Ale... totiž, Vaše Výsosti, celá ta jižní část je neobývatelná, je rájem pro větry a červy. V těch zeměpisných šířkách není ani koření.«
»Z lodí pro přepravu koření nemáte žádné zprávy o tom, že se tam objevují pásy zeleně?«
»Takových zpráv už bylo. Některé z nich se prověřovaly - dávno. Pár rostlin se našlo, ale stálo to spoustu toptér. Je to až příliš nákladné, Vaše Výsosti. To je kraj, kde člověk nemůže dlouho vydržet.«
»To by stačilo,« usoudil imperátor. Luskl prsty a za trůnem po jeho levici se otevřely dveře. Vstoupili jimi dva sardaukaři a postrkovali před sebou malé děvčátko, ještě dítě, které vypadalo tak na čtyři roky. Dítě mělo na sobě černou abu a kápi shrnutou dozadu, takže bylo vidět, jak mu u krku volně visí přípojky k filtršatům. Jeho fremensky modré oči hleděly z kulatého, jemného obličeje se zvláštní pronikavostí. Ani v nejmenším nevypadalo postrašeně a v jeho pronikavém pohledu byl výraz, z něhož se baron proti své vůli cítil nesvůj, aniž si dokázal vysvětlit proč.
Dokonce stará benegesseritská mluvčí pravdy poodstoupila, když dítě procházelo kolem a vyslalo směrem k ní výstražné znamení. Přítomnost dítěte zřejmě starou čarodějnicí otřásla.
Imperátor si lehce odkašlal, chtěl promluvit, ale dítě promluvilo první - tenkým hlasem a s lehkým šišláním, ale přesto zřetelně. »Tak tady je,« proneslo a přistoupilo k okraji pódia. »Nevypadá nic moc, že? Jakýsi postrašený starý tlusťoch a příliš slabý na to, aby unesl sám sebe bez pomoci suspenzorů.«
Z úst dítěte zněla taková charakteristika tak neuvěřitelně, že baron, vzdor návalu hněvu, na ně zíral beze slova. Je to zakrslík? ptal se sám sebe.
»Milý barone,« ozval se imperátor, »seznamte se s Muad'Dibovou sestrou.«
»Sestr...« Baron obrátil svou pozornost k imperátorovi. »Nechápu.«
»Také já se občas raději mýlím, než abych se dopustil neopatrnosti,« poznamenal imperátor. »Hlásili mi, že ve vašich neobývatelných jižních oblastech polárního kraje jsou nepochybné známky lidské činnosti.«
»Ale to není možné!« namítl důrazně baron. »Červi... je tam jenom písek až...«
»Ti lidé se zřejmě dokážou červům vyhnout,« přerušil ho imperátor.
Dítě se posadilo na kraj pódia vedle trůnu, klátilo nohama a kopalo jimi o sebe. Z toho, jak kriticky pozorovalo svoje okolí, vyzařovala neobvyklá rozhodnost. Barona fascinovalo, jak o sebe ty nožky narážejí, jak zvířují černou róbu a jak se pod její tkaninou občas mihnou sandály.
»Bohužel,« pokračoval imperátor, »poslal jsem tam pouze pět pěchotních člunů s lehce vyzbrojeným přepadovým oddílem, abychom chytili zajatce a podrobili je výslechu. Jen taktak jsme se odtud dostali se třemi zajatci a jedním člunem. Slyšíte dobře, barone, mé sardaukary málem zničila ozbrojená jednotka složená vesměs z žen, dětí a starců. Toto dítě velelo jedné úderné skupině.«
»Vidíte, Vaše Výsosti!« zvolal baron. »Vidíte, jací jsou!«
»Já jsem se nechala zajmout,« ozvalo se dítě. »Netoužila jsem po tom, abych musela stát před svým bratrem a oznamovat mu, že mu zabili syna.«
»Jen hrstka našich mužů unikla,« dodal imperátor. »Unikla! Rozumíte?«
»Ty bychom taky dostali,« ujistil ho dětský hlas, »nebýt těch plamenů.«
»Moji sardaukaři použili stabilizační trysky na člunech jako plamenomety,« vysvětloval imperátor. »Byl to krok zoufalství, ale jediný možný, který mohli udělat pro to, aby uprchli se třemi zajatci. To si zapište, milý barone: Sardaukaři byli donuceni ke zmatenému ústupu ženami, dětmi a starci!«
»Musíme udeřit obrovskou silou,« řekl chraplavě baron. »Musíme rozdrtit poslední zbytky...«
»Mlčte!« zahřměl imperátor. Poposedl na svém trůnu tak, že se nakláněl dopředu. »Neurážejte víc můj zdravý rozum! Vy zde stojíte jako nevinný pitomec a...«
»Výsosti!« ozvala se stará mluvčí pravdy.
Umlčel ji mávnutím ruky. »Říkáte, že vám není nic známo o té činnosti, kterou jsme zjistili, ani o tom, jak ti báječní lidé umějí bojovat!« Nadzvedl se na trůně. »Za co mě považujete, barone?«
Baron poodstoupil o dva kroky a pomyslel si: V tom má prsty Rabban. To on mi tohle provedl. Rabban...

»A ten nepodařený svár s vévodou Letem,« zabručel imperátor a klesl zpět na trůn. »Jak báječně jste jej zosnoval.«
»Výsosti,« pronesl prosebně baron. »Co...«
»Mlčte!«
Stará benegesseriťanka položila imperátorovi ruku na rameno, naklonila se k němu a pošeptala mu něco do ucha.
Dítě sedící na kraji pódia přestalo kopat nohama o sebe a řeklo: »Vystraš ho ještě víc, Shaddame. Nemělo by mi to dělat radost, ale zjišťuju, že tomu potěšení nelze odolat.«
»Buď zticha, maličká,« napomenul ji imperátor. Předklonil se, položil jí ruku na hlavu a upřel na barona zpytavý pohled. »Je to možné, barone? Že byste byl tak prostoduchý, jak moje mluvčí pravdy tvrdí? Nepoznáváte toto dítě, dceru vašeho spojence, vévody Leta?«
»Můj otec jakživ jeho spojencem nebyl,« odporovalo dítě. »Můj otec je mrtev a tato stará harkonnenská bestie mě nikdy dřív neviděla.«
Ohromený baron se nezmohl na víc než na planoucí pohled. Když se mu vrátil hlas, vydal ze sebe pouze skřehotavý zvuk: »Kdo je to?«
»Já jsem Alia, dcera vévody Leta a lady Jessiky, sestra vévody Paula Muad'Diba « představilo se dítě. Odrazilo se od pódia a seskočilo na podlahu audienční síně. »Můj bratr slíbil, že si tvou hlavu nasadí na svou bitevní standartu, a myslím, že to udělá.«
»Buď zticha maličká,« poručil imperátor a zaujal na trůně pohodlnou polohu. S rukou pod bradou si barona pátravě prohlížel.
»Od imperátora rozkazy nepřijímám,« řekla Alia, obrátila se a vzhlédla na starou Ctihodnou matku. »Ona to ví.«
Imperátor vzhlédl na svou mluvčí pravdy. »Co tím chce říct?«
»To dítě je zvrácenost!« vyhrkla stařena. »Její matka zaslouží trest horší, než kdy zaznamenala historie. Smrt! Pro to dítě a tu, kdo je zplodil, není žádná dost rychlá!« Stařena ukázala na Alii prstem. »Vypadni z mého vědomí!«
»Telepatie?« zašeptal imperátor. Vzápětí věnoval svou pozornost opět Alii. »U Velké matky!«
»Vy nechápete, Výsosti,« řekla stařena. »Nikoli telepatie. Ona je v mém vědomí. Je jako ty přede mnou, ty, které mi předaly svoje paměti. Ona zůstává v mém vědomí! Nemá tam být, ale je!«
»Jaké před vámi?« zeptal se imperátor důrazně. »Co to je za nesmysl?«
Stařena se napřímila, nataženou ruku nechala klesnout. »Prozradila jsem až příliš, ale skutečností zůstává, že toto dítě, které dítětem není, je třeba zahubit. Už dávno nás upozorňovali na někoho takového a na to, jak takovému zrození zabránit, ale jedna z našich vlastních sester nás zradila.«
»Mluvíš nesmysly, stařeno,« ozvala se Alia. »Nevíš, jak se to stalo, ale nepřestáváš ze sebe sypat nesmysly jako zaslepený hlupák.« Zavřela oči, zhluboka se nadechla a zadržela dech. Stará Ctihodná matka zasténala a zapotácela se.
Alia otevřela oči. »Takto se to stalo,« řekla. »Nešťastnou náhodou, nepředstavitelnou..., a ty jsi v ní hrála svou úlohu.« Ctihodná matka pozvedla obě ruce a s rozevřenými dlaněmi od sebe Alii odháněla.
»Co se to tady děje?« chtěl vědět imperátor. »Maličká, ty skutečně dokážeš přenášet svoje myšlenky do mozku jiného člověka?«
»Tak to vůbec není,« odpověděla Alia. »Pokud jsem se nenarodila jako ty, nemohu jako ty myslet.«
»Zabte ji,« zamumlala stařena a pevně se zachytila opěradla trůnu, aby neupadla. »Zabte ji!« Zapadlé stařecké oči metaly na Alii blesky.
»Tiše!« rozkázal imperátor a zkoumavě si Alii prohlížel. »Maličká, můžeš se domlouvat se svým bratrem?«
»Můj bratr ví, že jsem tady,« odvětila Alia.
»Můžeš mu říct, aby se vzdal a tak ti zachránil život?«
Úsměv, který k němu vyslala, byl nevinnost sama. »To neudělám,« řekla.
Baron se těžkopádně posunul dopředu a postavil se vedle Alie »Výsosti,« začal prosebně, »nevěděl jsem...«
»Jestli mě ještě jednou vyrušíte, barone,« pronesl varovně imperátor, »tak už nebudete nikoho

vyrušovat... nikdy.« Ale pohled od Alie neodtrhl a pozorně si ji přivřenýma očima prohlížel »Neuděláš to? Můžeš si přečíst v mých myšlenkách, co udělám já, jestli mě neposlechneš?«
»Jak jsem už řekla, myšlenky číst neumím,« řekla, »ale k tomu, aby si člověk přečetl, co máš napsáno na čele, telepatii nepotřebuje.«
Imperátor se zakabonil. »Vaše věc je beznadějná, maličká. Stačí, abych soustředil svoje ozbrojené síly a rozmetal tuto planetu na...«
»Tak jednoduché to není,« přerušila.ho Alia a výmluvně se podívala na dva gildaře. »Zeptej se jich.«
»Není rozumné protivit se mým přáním,« řekl imperátor. »Neměla bys mi odepírat ani to nejmenší.«
»Můj bratr už přichází,« poznamenala Alia. »Také imperátor se před ním musí třást strachy, protože Muad'Dib má sílu spravedlnosti a nad sebou úsměvy nebes.«
Imperátor vyskočil a postavil se na nohy. »Tahle zábava už zašla příliš daleko. Rozdrtím tvého bratra zároveň s touto planetou na...«
Něco zaburácelo a audienční síň se otřásla. Za trůnem, kde byla kovová budova spojena s imperátorovou lodí, vytryskl náhle vodopád písku. Chvějivé stažení kůže lidem napovědělo, že byl narušen velkoplošný ochranný štít.
»Říkala jsem ti,« řekla vyčítavě Alia. »Můj bratr už přichází.«
Imperátor stál před svým trůnem, pravou ruku měl přitisknutou k pravému uchu a z miniaturního přístroje naslouchal hlášení o situaci. Baron poodstoupil o dva kroky za Alii. Sardaukaři odskočili od stěn a zaujali palebná postavení u dveří.
»Stáhneme se zpátky do kosmického prostoru a zaujmeme nové formace,« rozhodl imperátor. »Barone, omlouvám se vám. Ti šílenci skutečně útočí za bouře. Ukážeme jim tedy, co to je imperátorův hněv.« Ukázal na Alii. »Hoďte její tělo bouři napospas.«
Ještě hovořil, když se Alia v předstírané hrůze rozběhla pozpátku. »Ať si bouře vezme, co může!« vykřikla a zády vrazila do barona.
»Mám ji, Výsosti!« zvolal baron. »Mám ji teď odtáhnout... aúúúú!« Srazil ji k podlaze a sevřel si levou paži.
»Odpusť, dědečku,« omlouvala se Alia. »Škrábl ses o atreidský gom džabbár.« Vyskočila na nohy a z ruky upustila tmavou jehlu.
Baron couvl. S vypoulenýma očima se díval na škrábanec na levé dlani. »Ty... ty...« Pak se ve svých suspenzorech převalil na bok a zůstal jako roztékající se hromádka masa vznášející se několik centimetrů nad podlahou. Jeho hlava s ústy rozevřenými dokořán se volně kývala.
»Ti lidé jsou nepříčetní,« zabručel vztekle imperátor. »Rychle! Do lodě! Vyčistím tuto planetu od každé...«
Nalevo od něho něco zajiskřilo. Od stěny se tam odrazilo klubko kulového blesku a s hlasitým prásknutím se dotklo kovové podlahy. Selamlikem pronikl zápach ze spálené izolace.
»Štít!« vykřikl jeden ze sardaukarských důstojníků. »Vnější štít je pryč! To...«
Jeho slova zanikla v kovovém rachotu, který se ozval, když se stěna za imperátorem zachvěla a zakymácela.
»Ustřelili nám příď lodě!« vykřikl někdo.
Místností pronikal zvířený prach. Alia vyskočila ze svého úkrytu a rozběhla se k vnějším dveřím. Imperátor se prudce otočil a pokynul lidem ze svého doprovodu, aby opustili místnost nouzovým východem, jehož dveře se otevřely dokořán za trůnem v boku lodě. Mávnutím ruky pak zadržel sardaukarského důstojníka pádícího skoky přes mračna prachu. »Bránit se budeme tady!« rozhodl.
Kovovou budovou otřásl další náraz. Na opačném konci sálu se s hlukem otevřely dvojité dveře, jimiž dovnitř vnikl písek nesený větrem a křik. Na pozadí bylo možné na okamžik zahlédnout malou postavu v černém plášti - Alia jako šipka vyběhla ven, aby sehnala nějaký nůž a aby ve shodě se svou fremenskou výchovou dobíjela zraněné Harkonneny a sardaukary. Sardaukaři z osobní gardy imperátora s připravenými zbraněmi proběhli nazelenalým a žlutým oparem směrem k vylomeným dveřím a tam vytvářeli oblouk, aby kryli imperátorův ústup.
»Chraňte se, sire!« zvolal sardaukarský důstojník. »Do lodi!«
Ale imperátor, nyní osamocený, stál na pódiu a ukazoval směrem ke dveřím. Sekci budovy v délce

čtyřiceti metrů, která se za nimi nacházela, již před chvílí rozmetal výbuch a ze selamliku bylo teď tudy vidět poletující písek. Venkovní scenérii pokrýval nízko visící prachový mrak nesený z pastelových dálek, z něhož vylétávaly blesky. Oparem bylo rovněž vidět snopy jisker ze štítů zkratovaných nábojem prachového mraku. Planina se hemžila bojujícími postavami - sardaukary a poskakujícími, kroužícími postavami v pláštích, které jako by padaly z bouře.
To vše bylo jako zarámováno v obraze, na nějž ukazovala imperátorova ruka.
Z písečného oparu se vynořila spousta pravidelných, lesknoucích se tvarů - obrovská vystupující kola s křišťálovými paprsky, z nichž se staly dýchavičné tlamy písečných červů, celá stěna z nich, a na každém z červů oddíly fremenů ženoucí se do útoku. V pláštích bičovaných větrem přihnaly se fremenské oddíly jako syčící klín, který protnul vřavu na planině. Valily se kupředu k imperátorovu kovovému přístřeší a sardaukary poprvé v jejich historii svázala posvátná hrůza před náporem, který nedokázali pochopit.
Ale postavy seskakující z červích hřbetů byli muži a čepele blýskající se v tom zlověstném žlutém světle byly něčím, čemu byli sardaukaři cvičeni čelit. Vrhli se do boje. A zatímco na arrakénské planině zuřil boj muže proti muži, vybraný sardaukarský osobní strážce vmáčkl imperátora nazpět do lodě, neprodyšně za ním zavřel vchod a připravil se jako součást jeho ochrany zemřít u toho vchodu.
V zarážejícím relativním tichu, které uvnitř lodě panovalo, přehlédl imperátor zkoumavě obličeje a široce otevřené oči své suity a povšiml si nejstarší dcery, jejíž tváře zbarvilo napětí do červena, i staré mluvčí pravdy, která měla kápi přetaženou přes obličej a vypadala jako černý stín, až nakonec našel ty, po nichž pátral - dva gildaře. Šedivé obleky, do nichž byli oba oblečeni, zjevně harmonizovaly s klidem, který vzdor značnému napětí kolem sebe zachovávali.
Vyšší z nich si však držel na levém oku dlaň. Právě ve chvíli, kdy k němu imperátor dospěl pohledem, někdo do gildařovy paže strčil tak, že mu ruka oko odkryla. Ten muž ztratil jednu z maskovacích kontaktních čoček a jeho oko teď vyzařovalo strnulou modř, celistvou a tmavou tak, že připomínala čerň.
Menší z dvojice se prodral o krok blíž k imperátorovi a řekl: »Nemůžeme uhodnout, jak to bude probíhat.« A jeho vyšší kolega, který si už opět přitiskl ruku k oku, dodal nezúčastněným hlasem: »Ale ani ten Muad'Dib to nemůže uhodnout.«
Tato slova vytrhla imperátora z omámení. S viditelným úsilím potlačil na jazyku výsměšnou repliku, protože od gildovního navigátora, cílevědomě soustředěného na hlavní rizika, se neočekávalo, že by neviděl, jaká bude bezprostřední budoucnost tam venku na planině. Nestali se ti dva tak závislí na svém služebnictvu, že už ztratili schopnost předvídání a interpretace? říkal si v duchu.
»Ctihodná matko,« řekl hlasitě, »musíme vymyslet nějaký plán.«
Stařena si stáhla z obličeje kápi a na dotaz v jeho očích odpověděla bez zachvění víček stejným výrazem. V pohledu, který si mezi sebou vyměnili, se zračila naprostá shoda názorů. Zůstala jim jen jedna zbraň a oba věděli jaká: zrada.
»Pošlete pro hraběte Fenringa do jeho komnat,« navrhla Ctihodná matka.
Padišáh imperátor přikývl a pokynul na jednoho ze svých pobočníků, aby ten rozkaz provedl.

Byl vojákem i mystikem, lidožravým monstrem i svatým, prohnaným i nevinným, ušlechtilým i bezohledným, méně než bohem, více než člověkem. Muad'Dibovy motivy nelze posuzoval žádnými běžnými měřítky. Ve chvíli svého vrcholného vítězství spatřil, jak na něj číhá smrt, avšak výzvu zrady akceptoval. Řekli byste, že ho k tomu vedl smysl pro spravedlnost? Nezapomeňte, že nyní hovoříme o Muad'Dibovi, který velel válečným bubnům potaženým kůží svých nepřátel, o Muad'Dibovi, který popřel Konvence své vévodské minulosti mávnutím ruky a přitom pouze poznamenal: Jsem Kwisatz Haderach. To je dostatečný důvod.

PRINCEZNA IRULÁN: ARRAKIS SE PROBOUZÍ

Navečer po vítězství doprovázeli Muad'Diba do panovnického sídla v Arrakénu, rezidence, do níž se

tehdy po příletu na Dunu Atreidové nejdříve nastěhovali. Sídlo za bojů nijak neutrpělo, zůstalo ve stavu, do jakého je uvedl Rabban, i když drancování obyvateli města se nevyhnulo. Některé kusy nábytku v hlavní hale byly převráceny nebo roztřískány.
Paul prošel hlavním vchodem, Gurney Halleck a Stilgar se drželi krok za ním. Členové jejich doprovodu se rozptýlili po celá velké hale, dávali ji do pořádku a vyklízeli prostor pro Muad'Diba. Jedna skupina začala s prohlídkou, aby se přesvědčila, zda tady nebyla nastražena nějaká past.
»Pamatuji se na ten den, kdy jsme sem poprvé přišli s tvým otcem,« řekl Gurney. Rozhlédl se krátce kolem po nosnících a štěrbinových oknech. »Tehdy se mi to tu nelíbilo, a teď se mi tu líbí ještě míň. Taková naše jeskyně by byla bezpečnější.«
»To je řeč opravdového fremena,« pochválil ho Stilgar a povšiml si chladného úsměvu, který jeho slova vyvolala na Paulových rtech. »Nerozmyslíš si to ještě, Muad'Dibe?«
»Toto místo představuje symbol,« odpověděl Paul. »Tady žil Rabban. Tím, že zde budu mít své sídlo, dovrším svoje vítězství. Řekni lidem, aby budovu prošli. Ale ničeho ať se nedotýkají. Ať se jen přesvědčí, že tady nezůstali žádní Harkonnenové ani jejich hračky.«
»Jak poroučíš,« řekl Stilgar a z tónu jeho hlasu zazněla silná neochota.
Do místnosti se nahrnuli spojaři se svými aparáty a začali budovat stanoviště poblíž masivního krbu. Fremenští strážní, kteří posílili prořídlé fedajkiny, zaujali postavení po obvodu místnosti. Ozývalo se mezi nimi reptání a mnozí z nich vrhali kolem sebe podezíravé pohledy. Toto sídlo pro ně příliš dlouho symbolizovalo nepřátelské místo, než aby si v něm připadali nenuceně.
»Gurney, vyšli doprovod, aby přivedl mou matku a Chani,« řekl Paul. »Chani už o našem synovi ví?«
»Zpráva byla odeslána, můj pane.«
»Vyvádějí už červy z pánve?«
»Ano, můj pane. Bouře už téměř ustala.«
»Jaký je rozsah škod způsobený bouří?« zeptal se Paul. »Bráno po přímém směru - na letišti a po celém prostoru pro skladování koření - je rozsah škod obrovský,« odpověděl Gurney. »Bouře se o to zasloužila stejným dílem jako boje.«
»Zřejmě nic takového, co by se za peníze nedalo opravit,« poznamenal Paul.
»S výjimkou lidských životů,« neodpustil si Gurney a výčitka v tónu jeho hlasu jako by chtěla dodat: Kdy se Atreides staral nejdříve o hmotné statky, když byli v sázce lidé?
Avšak Paul sotva vnímal, protože celou svou pozornost soustředil na vnitřní zrak a na mezery v bariéře času, která mu stále ležela v cestě. Každou mezerou bylo vidět, jak v chodbách budoucnosti zuří džihád. Povzdechl si, zamířil napříč halou a u zdi zahlédl stát židli. Ta kdysi stávala u jídelního stolu a možná právě na ní sedával jeho otec. Avšak v té chvíli představovala pro Paula pouze předmět, na němž si odpočine a skryje únavu před ostatními. Posadil se, přetáhl si pláště kolem nohou a povolil si u krku filtršaty.
»Imperátor je dosud zalezlý v tom, co zbylo z jeho lodě,« ozval se Gurney.
»Prozatím ho tam držte,« rozhodl Paul. »Našli už Harkonneny?«
»Prohlídka mrtvých dosud neskončila.«
»Co odpověděli z těch lodí nahoře?« Paul trhl bradou směrem ke stropu.
»Dosud nic, můj pane.«
Paul si povzdechl, opřel se o opěradlo židle a po chvíli řekl: »Přiveďte mi nějakého zajatého sardaukara. Musíme poslat vzkaz našemu imperátorovi. Je na čase si pohovořit o podmínkách.«
»Ano, můj pane.«
Gurney se otočil a smluveným znamením ruky dal pokyn jednomu z fedajkinů, který se postavil vedle Paula do střehu. »Gurney,« zašeptal Paul, »od doby, kdy jsme se znovu setkali, jsem tě ještě neslyšel přijít s citátem vystihujícím situaci.« Natočil hlavu a spatřil, jak Gurney polkl a jak mu náhle na čelistech ztuhl pochmurný výraz.
»Jak si přeješ, můj pane,« uvolil se Gurney. Odkašlal si a chraplavě pronesl: »A vítězství toho dne se obrátilo v nitru všech lidí ve smutek, protože toho dne slyšeli lidé vyprávět, jak král truchlí pro svého syna.«
Paul zavřel oči a potlačil v sobě zármutek, aby ho nechal čekat, tak jako kdysi čekal, až bude truchlit pro

svého otce. Nyní se ve svých myšlenkách věnoval tomu, co všechno mu dnešní den zjevil - spleť budoucností a ztajenou přítomnost Alie uvnitř svého vědomí.
Ze všech možností, jak využít časové vize, byla tato nejzvláštnější. »Přivinula jsem k sobě budoucnost, abych jí svěřila svoje slova, odkud je můžeš slyšet jenom ty,« řekla mu toho dne Alia. »To ani ty, bratříčku, nesvedeš. Připadá mi to jako zajímavá zábava. A... ach ano... zabila jsem našeho dědečka, toho dementního starého barona. Nijak netrpěl.«
Ticho. Svým časovým smyslem ji pak viděl vytrácet se.
»Muad'Dibe.«
Paul otevřel oči a spatřil nad sebou Stilgarův obličej s černými vousy a tmavýma očima žhnoucíma bojovým zápalem.
»Našli jste tělo starého barona,« přivítal ho Paul.
Tajuplnost jeho osobnosti Stilgara pohltila. »Jak to můžeš vědět?« zašeptal. »Vždyť jsme to tělo objevili teprve před chvílí v té velké hromadě kovu, co si dal postavit imperátor.«
Paul nechal otázku otázkou a věnoval pohled Gurneymu a dvěma fremenům, kteří ho doprovázeli a kteří podpírali zajatého sardaukara.
»Tady je jeden z nich, můj pane,« oznámil Stilgar. Pokynul strážným, aby drželi zajatce na pět kroků před Paulem.
Jak si Paul povšiml, v sardaukarových očích seděl strnulý výraz způsobený otřesem. Od kořene nosu ke koutku úst se mu táhla modrá podlitina. Byl to blondýn s ostře řezanými rysy a měl výraz, který napovídal, že nepatří k řadovým sardaukarům, avšak kromě zlatých knoflíků s imperiálním chocholem a cárů z lampasů na kalhotách nezůstaly na jeho potrhané uniformě žádné insignie.
»Myslím že je to nějaký důstojník, můj pane,« řekl Gurney. Paul přikývl a začal: »Jsem vévoda Paul Atreides. Je ti to jasné?«
Sardaukar na něho tupě hleděl a ani se nepohnul.
»Tak mluv,« pokračoval Paul netrpělivě, »nebo tvůj imperátor mezitím zahyne.«
Muž zamrkal a polkl.
»Kdo jsem?« zeptal se důrazně Paul.
»Jste vévoda Paul Atreides,« zazněla chraptivá odpověď.
Paulovi se zdál být příliš povolný, ale v té době si sardaukaři ani zdaleka nepřipouštěli, že by se mohlo přihodit něco takového, k čemu došlo dnešního dne. Nikdy neznali nic jiného než vítězství, a Paul si uvědomil, že to samo o sobě může být slabostí. Přestal o té myšlence uvažovat s tím, že se k ní vrátí, až bude přemýšlet o plánu výcviku.
»Předám ti ústní vzkaz, který doručíš imperátorovi,« oznámil Paul. A svoje slova stylizoval podle starobylé zvyklosti: »Já, vévoda velkorodu, příbuzný imperiálního dvora, slibuji podle Konvence: Jestliže imperátor a jeho lidé složí zbraně a dostaví se sem za mnou, budu chránit jejich životy jako svůj vlastní.« Paul pozvedl levou ruku s vévodským pečetním prstenem, aby ho sardaukar viděl. »To při svém signetu přísahám.«
Muž si zvlhčil jazykem rty a krátce pohlédl na Gurneyho.
»Ano,« potvrdil Paul. »Kdo jiný než Atreides by se mohl těšit věrnosti Gurneyho Hallecka.«
»Vzkaz doručím,« svolil sardaukar.
»Odveďte ho do našeho předsunutého velitelského stanoviště a předejte ho,« poručil Paul.
»Ano, můj pane.« Gurney dál pokynem rozkaz strážným a opustil v jejich čele halu.
»Chani a tvoje matka už přijely,« oznámil Stilgar. »Chani požádala o chvíli času, aby mohla být se svým zármutkem sama. Ctihodná matka využívá chvilky času v té roztodivné místnosti; nevím proč.«
»Moji matku trápí touha po planetě, kterou už možná nikdy nespatří,« řekl Paul. »Kde voda padá z oblohy a kde rostliny rostou tak hustě, že mezi nimi neprojdeš.«
»Voda z oblohy,« zašeptal Stilgar.
V tom okamžiku Paul pochopil, že se Stilgar přeměnil z fremenského naíba na nástroj Lisána al-Ghariba, nádobu na posvátnou úctu a poslušnost. Něco takového znamenalo degradaci člověka a Paul v tom cítil strašidelný závan džihádu.
Viděl jsem, jak se z přítele stal uctívač, pomyslel si.

V náhlé záplavě pocitu osamělosti se Paul rozhlédl po místnosti a povšiml si, že v jeho přítomnosti se stráže chovají předpisově a jako na přehlídce. Vycítil, že mezi nimi existuje nenápadná povýšenecká soupeřivost - každý doufal, že si ho Muad'Dib povšimne.
Muad'Dib, z něhož plyne veškeré požehnání, pomyslel si a byla to nejtrpčí myšlenka jeho života. Oni tuší, že se musím dostat na trůn, uvědomil si. Ale nemohou vědět, že to udělám proto, abych zabránil džihádu.
Stilgar si odkašlal a řekl: »Rabban je také mrtev.«
Paul přikývl.
Stráže na pravé straně se náhle rozestoupily a v pozoru vytvořily uličku pro Jessiku. Měla na sobě černou abu a něco z jejího kroku připomínalo klouzavou chůzi po poušti. Paul si však povšiml, jak v ní toto sídlo probudilo trochu z toho, čím zde kdysi bývala - konkubínou vládnoucího vévody. To, že byla opět zde, jí do jisté míry dodalo bývalou suverenitu.
Jessica se zastavila před Paulem a shora se na něj podívala. Povšimla si jeho únavy a toho, jak ji skrýval, ale nepocítila s ním žádný soucit. Bylo to, jako by ztratila schopnost cítit vůči svému synovi cokoli.
Když před chvílí sem do velké haly vcházela, ptala se sama sebe, proč se to místo vzpírá přizpůsobit se jejím vzpomínkám. Zůstávalo cizí místností, jako by se zde nikdy nepohybovala, nikdy zde nekráčela se svým milovaným Letem, nikdy se zde nestřetla s opilým Duncanem Idahem - nikdy, nikdy, nikdy...
Mělo by existovat slovo vzbuzující napětí, antonymum k adabu, neodbytné vzpomínce, napadlo ji. Mělo by existovat slovo pro vzpomínky, které se samy zatajují.
»Kde je Alia?« zeptala se.
»Venku. A dělá to, co v takové době má dělat každé správné fremenské dítě,« odpověděl Paul. »Zabíjí zraněné nepřátele a označuje jejich těla pro jednotku zachránců vody.«
»Paule!«
»Musíš chápat, že to dělá z milosrdenství,« opáčil. »Není zvláštní, jak špatně si vysvětlujeme skrytou jednotu mezi milosrdenstvím a krutostí?«
Jessica se na svého syna rozzlobeně podívala. Otřáslo jí, jak nápadně se změnil. Způsobila to smrt jeho syna? uvažovala. »Vyprávějí se o tobě podivné historky, Paule. Povídá se, že disponuješ všemi schopnostmi jako v legendě - že nic před tebou nelze skrýt, že vidíš, kam ostatní vidět nemohou,« pronesla nahlas.
»Musí se benegesseriťanka ptát na legendy?« otázal se s nádechem posměchu.
»Nechť jsi čímkoliv, mám na tom svůj podíl,« připustila, »ale nesmíš ode mne očekávat, že...«
»Jak by se ti líbilo žít miliardy a miliardy životů?« přerušil ji otázkou. »Pro tebe je k dispozici celá pyramida legend. Pomysli na všechny ty zkušenosti a na moudrost, kterou by přinesly. Jenže moudrost zřeďuje lásku, že ano? A nenávist staví do nového světla. Jak můžeš říct, co je brutální, když jsi neproměřila hloubky krutosti a vlídnosti? Měla by ses mě bát, matko. Já jsem Kwisatz Haderach.«
Jessica se pokusila polknout, ale v hrdle jí vyprahlo. Po chvíli řekla: »Kdysi jsi popřel, že jsi Kwisatz Haderach.«
Paul potřásl hlavou. »Nemohu už nic popírat.« Vzhlédl jí do očí. »Přijde sem imperátor se svým doprovodem. Každou chvíli je ohlásí. Postav se vedle mne. Chci na ně dobře vidět. Bude mezi nimi moje budoucí nevěsta.«
»Paule!« utrhla se Jessica. »Neudělej chybu, jakou udělal tvůj otec!«
»Je to princezna,« upřesnil Paul. »Je pro mě klíčem k trůnu, a to je také vše, čím pro mě kdy bude. Chybu? Myslíš si, že proto, že jsem tím, co jsi ze mě udělala, že se nemusím chtít pomstít?«
»Dokonce na nevinné osobě?« zeptala se a v duchu si předsevzala: Nesmí se dopustit chyb, které jsem udělala já.
»Žádní nevinní už neexistují,« odpověděl.
»Pověz to Chani,« vybídla ho a pokynula směrem k chodbě vedoucí ze zadního křídla rezidence.
Odtud právě vstoupila do velké haly Chani doprovázená z obou stran fremenskými strážci, které jako by nebrala na vědomí. Kápi a filtršatovou kapuci měla shrnuté dozadu a obličejovou roušku upevněnou na straně. Nekráčela zrovna nejpevněji, když mířila přes místnost, aby zaujala místo vedle Jessiky.
Paul si povšiml, že má na tvářích stopy po slzách... Dává vodu mrtvému. Pocítil, jak jím pronikl osten zármutku, ale tak, jako by ho cítil pouze prostřednictvím Chaniny přítomnosti.

»Je mrtev, milovaný,« pronesla tiše Chani. »Náš syn je mrtev.«
Musel se velmi ovládat, když vstával. Napřáhl ruku, dotkl se Chani na tváři a ucítil vlhkost slz. »Nikdo ho nemůže nahradit,« řekl, »ale přijdou další synové. To slibuje Usúl.« Ohleduplně ji odvedl stranou a pokynul Stilgarovi.
»Muad'Dibe,« začal Stilgar.
»Přicházejí od lodě, imperátor a jeho lidé,« dopověděl Paul. »Já budu stát tady. Shromáždíte zajatce na volném prostoru uprostřed haly a budete je držet ve vzdálenosti deset metrů ode mne, pokud nerozkážu jinak.«
»Jak poroučíš, Muad'Dibe.«
Když se Stilgar otočil, aby vykonal rozkaz, Paul zaslechl, jak užaslí fremenští strážní mumlají: »Vidíte? On to věděl! Nikdo mu nic neřekl, ale on to věděl!«
To, že se imperátorův průvod přibližuje, bylo nyní už slyšet, protože sardaukaři si polohlasem prozpěvovali jeden ze svých pochodů, aby se povzbudili. Od vchodu se ozval šum hlasů a mezi strážemi prošel Gurney Halleck a zamířil ke Stilgarovi, aby se s ním poradil, a pak se zvláštním výrazem v očích přistoupil po bok Paulovi.
Ztratím také Gurneyho? uvažoval Paul. Tak jak jsem ztratil Stilgara - ztratím přítele a získám nástroj?
»Nemají žádné vrhací zbraně,« informoval Gurney. »O tom jsem se osobně přesvědčil.« Rozhlédl se krátce po místnosti a povšiml si Paulových příprav. »Je mezi nimi Feyd-Rautha Harkonnen. Nemám ho postavit stranou?«
»Ne.«
»Je tam taky pár gildařů, kteří se dožadují zvláštních výsad a hrozí Arrakisu embargem. Řekl jsem jim, že ti jejich vzkaz předám.«
»Nech je hrozit.«
»Paule!« sykla Jessica, která stála za ním. »Gurney mluví o Gildě!«
»Zanedlouho jim přistříhnu křídla,« odsekl Paul. A pak se v myšlenkách soustředil na Gildu - mocnost, která se specializovala tak dlouho, až se z ní stal parazit neschopný samostatně existovat bez života, na němž žil. Ti se nikdy neodvážili uchopit meč... a teď by ho již uchopit nedokázali. Možná že by se byli Arrakisu zmocnili, když si uvědomili, že je chyba specializovat se na vědomospektré narkotikum z melanže pro svoje navigátory. Byli by to mohli udělat, prožít život ve slávě a umírat. Místo toho žili ze dne na den a doufali, že v mořích, která brázdí, by snad mohli najít nového hostitele, když ten starý zahyne. Gildovní navigátoři, nadaní omezenou jasnozřivostí, udělali tehdy osudné rozhodnutí: vždycky volit jasný, bezpečný kurs, který vede stále blíž ke stagnaci. Ať si dobře prohlédnou svého nového hostitele, pomyslel si Paul.
»Dále je tam benegesseritská Ctihodná matka, která tvrdí, že je přítelkyní tvé matky,« pokračoval Gurney.
»Moje matka nemá žádné benegesseritské přítelkyně.«
Gurney se znovu krátce rozhlédl po velké hale a pak se naklonil Paulovi k uchu. »Je s nimi Thufir Hawat, můj pane. Neměl jsem možnost vidět se s ním o samotě, ale naší starou řečí mi sdělil, že slouží u Harkonnenů a že si myslel, že jste mrtev. Říká, abychom ho nechali mezi nimi.«
»Tys nechal Hawata mezi těmi...«
»On sám chtěl... a mě napadlo, že to tak bude nejlepší. Jestliže se chystá nějaká... lest, bude Hawat tam, kde ho můžeme ovládat. A jestli ne... máme na druhé straně ucho.«
V té chvíli pomyslel Paul na letmá jasnozřivá nahlédnutí do možností tohoto okamžiku - a na jednu časovou stezku, kde Thufir nesl otrávenou jehlu, kterou měl podle imperátorova rozkazu použít na »toho vévodu z Nemanic«.
Stráže u vchodu se rozestoupily a vytvořily z kopí krátký průchod. Ozval se šustivý šum plášťů a pod nohama lidí skřípání písku navátého do rezidence.
V čele svého doprovodu vstoupil do haly padišáh imperátor Shaddam IV. Bursegskou helmici někde ztratil a rusé vlasy mu trčely na všechny strany. Levý rukáv měl odtržený podél vnitřního švu. Byl bez pásu a beze zbraní, ale aura jeho osobnosti udržovala prostor v jeho těsné blízkostí volný, jako by ho obklopovala bublina ochranného štítu.

Cestu mu zkřížilo fremenské kopí a zastavilo ho v místě, kde poručil Paul. Ostatní se shromáždili za ním ve směsici barev, šouravých zvuků a strnulých obličejů.

Paul přeletěl skupinu pozorným pohledem a povšiml si žen, které skrývaly známky pláče, a dvořanů, kteří přijeli, aby se těšili z vítězství sardaukarů, ale nyní stáli jako oněmělí z porážky. Povšiml si jasných ptačích očí Ctihodné matky Gaius Heleny Mohiamové, které pod její černou kápí planuly hněvem, a téměř zcela nenápadného Feyda-Rauthy Harkonnena.

To je tvář, kterou mi čas prozradil, uvědomil si Paul.

Pak jeho pozornost upoutal pohyb za Feydem-Rauthou, a když tam sklouzl pohledem, spatřil úzký, liščí obličej, který nikdy dříve neviděl - ani v čase, ani mimo něj. Cítil, že ten obličej by měl znát, a ten pocit nesl s sebou signál strachu.

Proč bych se měl toho člověka bát? uvažoval. Natáhl se směrem ke své matce a zašeptal: »Ten muž po levici Ctihodné matky, ten s uhrančivým pohledem - kdo to je?«

Jessica ho očima vyhledala a poznala tvář z dokumentů svého vévody. »Hrabě Fenring,« odpověděla. »To on zde bydlel bezprostředně před námi. Genetický eunuch... a zabiják.«

Imperátorův poslíček, vzpomněl si Paul. A ta skutečnost způsobila otřes v celém jeho vědomí, protože imperátora vídával v bezpočtu vztahů rozprostírajících se v možných budoucnostech - ale v těch jasnozřivých vizích se hrabě Fenring neobjevil ani jednou.

V té chvíli Paula napadlo, že v nespočetných dálavách časové sítě viděl také svoje mrtvé tělo, ale ani jednou nezahlédl okamžik své smrti.

Byl mi odepřen i letmý pohled na tohoto člověka, protože on je tím, kdo mě zabije? pomyslel si.

Ta myšlenka jím pronikla jako svíravá bolest neblahého tušení. S úsilím odtrhl pohled od Fenringa a pak se zadíval na zbytky sardaukarů, řadových bojovníků a důstojníků, v jejichž tvářích se zračila trpkost a zoufalství. Některé z těch tváří Paula na okamžik blíže zaujaly: sardaukarští důstojníci odhadovali, jaká jsou bezpečnostní opatření v této hale, plánovali a kombinovali, jak by ještě mohli zvrátit porážku ve vítězství.

Konečně dospěl jeho pátravý pohled k vysoké, světlovlasé ženě se zelenýma očima a s obličejem aristokratické krásy, ve své povýšenosti klasickým, kterého se nedotkly slzy ani porážka. Aniž mu to kdo řekl, poznal, kdo to je - princezna vladařské krve, produkt benegesseritského výcviku, tvář, kterou mu časová vize nabídla z mnoha stránek: Irulán.

Tam je můj klíč, pomyslel si.

Pak postřehl mezi shromážděnými pohyb a vynořil se obličej, pak postava - Thufir Hawat se zvrásněnými stařeckými rysy, temně zbarvenými rty a shrbenými rameny, na němž byla patrná křehkost vysokého věku.

»Tam je Thufir Hawat,« zjistil Paul. »Pusťte ho z té skupiny.«

»Můj pane,« odporoval Gurney.

»Pusťte ho z té skupiny,« opakoval Paul.

Gurney dal pokyn pokývnutím hlavy.

Fremenské kopí se nadzvedlo, a když Hawat šouravým krokem postoupil vpřed, opět za ním pokleslo.

Hawatovy uslzené oči se na Paula upřeně zahleděly, zvažovaly a pátraly.

Paul učinil jeden krok vpřed a v té chvíli vycítil napjaté, vyčkávající pohnutí imperátora a jeho doprovodu.

Hawatův soustředěný pohled se zabodl vedle Paula a starý muž pronesl: »Lady Jessiko, teprve dnešního dne jsem se dozvěděl, jak jsem vám ve svých myšlenkách křivdil. Nemusíte mi odpouštět.«

Paul čekal, ale jeho matka nepromluvila. Ozval se proto sám: »Thufire, starý příteli, jak vidíš, nemám za zády žádné dveře.«

»Ve vesmíru je plno dveří,« řekl Hawat.

»Jsem synem svého otce?« zeptal se Paul.

»Jste spíše jako váš dědeček,« usoudil chraplavě Hawat. »Máte jeho způsoby a výraz jeho očí.«

»Přesto jsem synem svého otce,« prohlásil Paul. »Proto ti, Thufire, říkám, že jako odměnu za léta svých služeb mé rodině můžeš mě nyní požádat o cokoli. Skutečně o cokoli. Potřebuješ nyní můj život, Thufire? Je tvůj.« S rukama spuštěnýma vedle sebe postoupil o krok vpřed a spatřil, že v Hawatových očích se

objevuje chápavý výraz.
Uvědomuje si, že o zradě vím, pomyslel si Paul.
Paul ztlumil hlas do pološepotu tak, aby dolehl pouze k Hawatovi, a řekl: »Myslím to doopravdy, Thufire. Jestli na mě máš zaútočit, udělej to nyní.«
»Jenom jsem chtěl ještě jednou stát před vámi, můj vévodo,« odpověděl Hawat. A Paul si poprvé uvědomil, jaké úsilí ten stařec vynakládá k tomu, aby se udržel na nohou. Napřáhl ruce, přidržel Hawata za paže a přitom ucítil, jak se mu v rukou jeho svaly chvějí.
»Cítíš bolest, starý příteli?« zeptal se Paul.
»Cítím bolest,« přitakal Hawat, »ale ještě větší radost.« Pootočil se, aniž se vymkl z Paulových rukou, a ve směru k imperátorovi rozevřel levou ruku, dlaní nahoru, aby ukázal malou jehlu přitisknutou v půloblouku k prstu. »Vidíte, Výsosti'?« zvolal. »Vidíte svoji zrádcovskou jehlu? Myslel jste si, že já, který jsem zasvětil svůj život službě Atreidům, bych to opravdu mohl udělat?«
Paul se zapotácel, když se mu stařec v pažích zhroutil, a on v nich pocítil smrt, konečnou ochablost. Opatrně položil Hawata na podlahu, pak se narovnal a dal pokyn strážím, aby tělo odnesli.
V hale panovalo naprosté ticho, když prováděli jeho rozkaz. Nyní se v imperátorově obličeji usadil výraz smrtelně vážného očekávání. V očích, které nikdy něco takového neprozrazovaly, se přece jenom objevil strach.
»Výsosti,« pronesl Paul a povšiml si, jak sebou vysoká princezna překvapeně trhla a jak zpozorněla. Vyslovil totiž to slovo benegesseritsky disharmonickým tónem a vložil do něho veškeré opovržení a výsměch, jakého byl schopen.
Má skutečně benegesseritský výcvik, napadlo Paula.
Imperátor si odkašlal a začal: »Můj vážený příbuzný se možná domnívá, že nyní jde všechno podle něho. Nic nemůže být skutečnosti vzdálenější než tento názor. Porušil jste totiž Konvenci, použil jste atomovou zbraň proti...«
»Atomovou zbraň jsem použil proti přírodnímu pouštnímu útvaru,« přerušil ho Paul. »Stál mi v cestě a já jsem spěchal za vámi, Výsosti, abych vás požádal o vysvětlení některých vašich činů.«
»Právě nyní jsou v kosmu nad Arrakisem shromážděny válečné flotily velkorodů,« pokračoval imperátor. »Stačí, abych dal pokyn, a...«
»Ach ano,« povzdechl si Paul. »Málem jsem na ně zapomněl.« Rozhlížel se po imperátorově suitě, dokud neobjevil obličeje dvou gildařů, a pak prohodil stranou ke Gurneymu: »Tamti dva tlouštíci v šedivém oblečení, Gurney, to jsou ti gildovní agenti?«
»Ano, můj pane.«
»Vy dva,« řekl Paul. a ukázal. »Okamžitě se seberte a ihned odešlete zprávy, které přimějí flotily zamířit ke svým domovům. Poté mě požádáte o dovolení...«
»Gilda od vás rozkazy nepřijímá!« vyštěkl vyšší z těch dvou. On a jeho společník se protlačili k závoře z kopí, která se na Paulovo kývnutí zvedla, vystoupili ze skupiny a ten vyšší namířil na Paula ruku se slovy: »Můžeme na vás docela dobře uvalit embargo za vaše...«
»Jestliže od některého z vás uslyším ještě nějaký nesmysl,« skočil mu do řeči Paul, »vydám rozkaz, aby se veškerá produkce koření na Arrakisu zničila... jednou provždy.«
»Zbláznil jste se?« ozval se důrazně vysoký gildař. Ustoupil o půlkrok.
»Uznáváte tedy, že je v mých silách takovou věc udělat?« zeptal se Paul.
Zdálo se, jako by se gildař na chvíli zahleděl do prázdna, než přiznal: »Ano, mohl byste to udělat, ale nesmíte.«
»Ach,« vydechl Paul a sám sobě si přikývl. »Navigátoři, oba dva, že?«
»Ano!« Menší z dvojice poznamenal: »Oslepil byste i sebe a nás všechny odsoudil k pomalé smrti. Máte vůbec ponětí o tom, co to pro člověka znamená, když se mu odepře koření, na které si vypěstoval návyk?«
»Oko, které vyhlíží vpřed na bezpečný kurs, se navždy uzavře,« odpověděl Paul. »Gilda ochrne. Lidstvo se rozpadne na izolovaná společenství na izolovaných planetách. Víte, mohl bych to udělat třeba z pouhého vzdoru... nebo z nudy.«
»Pohovořme si o tom soukromě,« navrhl vyšší gildař. »Jsem si jist, že můžeme dospět k nějakému

kompromisu, který...«
»Odešlete zprávy svým lidem nad Arrakisem,« přerušil ho Paul. »To dohadování mě začíná unavovat. Jestliže ty flotily nad námi brzy neodletí, nebude nutné, abychom spolu hovořili.« Ukázal ke svým spojařům na jedné straně haly. »Můžete použít naše vysílačky.«
»Nejdříve to musíme prodiskutovat,« namítl vysoký gildař. »Nemůžeme jen tak...«
»Udělejte to!« zvolal pohněvaně Paul. »Schopnost něco zničit je dána tím, že to něco můžeme stoprocentně ovládat. Připustili jste, že takovou mocí disponuji. Nejsme zde proto, abychom diskutovali nebo vyjednávali nebo dělali kompromisy. Vy mé příkazy uposlechnete nebo ponesete bezprostřední důsledky!«
»Myslí to doopravdy,« řekl menší gildař. A Paul spatřil, že se obou zmocnil strach.
Oba zvolna zamířili k fremenskému spojovacímu stanovišti.
»Uposlechnou?« zeptal se Gurney.
»Disponují úzkou časovou vizí,« odpověděl Paul. »Mohou dohlédnout až ke slepé stěně, která ukazuje, jaké by byly důsledky, kdyby neuposlechli. Každý gildovní navigátor v každé lodi nad námi může na tu stěnu dohlédnout. Uposlechnou.«
Paul se obrátil, pohlédl opět na imperátora a řekl: »Když vám dovolili zaujmout místo na trůnu vašeho otce, bylo to pod nezbytnou podmínkou, že zajistíte trvalý přísun koření. Zklamal jste je, Výsosti. Znáte důsledky?«
»Nikdo mi nedovoloval zaujmout...«
»Přestaňte ze sebe dělat hlupáka,« přerušil ho ostře Paul. »Gilda je jako vesnice u řeky. Potřebuje vodu, ale může si nabrat jen tolik, kolik musí mít. Nemůže řeku přehradit a regulovat její průtok, protože něco takového by soustředilo pozornost na to, kolik odebírá vody, a nakonec přehradu zničilo. Přísun koření, to je její řeka, ale já jsem postavil přehradu. Jenže moje přehrada je taková, že ji nemůžete zničit, aniž byste nezničili řeku.«
Imperátor si pročísl rukou svoje rusé vlasy a krátce pohlédl na záda obou gildařů.
»Dokonce vaše benegesseritská mluvčí pravdy se chvěje strachy,« pokračoval Paul. »Existují sice jiné jedy, které by Ctihodné matky mohly pro svoje triky používat, ale jakmile si jednou navykly na extrakt koření, jiné jedy by neúčinkovaly.«
Stařena se zahalila do svého beztvarého černého pláště, protlačila se davem a postavila se k bariéře z kopí.
»Ctihodná matko Gaius Heleno Mohiamová,« řekl Paul. »Od Caladanu už uplynulo hodně času, že?«
Pohlédla mimo něj na jeho matku a řekla: »Ano, Jessiko, vidím, že tvůj syn je skutečně tím pravým. Pro něho můžeš dojít odpuštění i přes zvrácenost své dcery.«
Paul potlačil těžko ovladatelný, pronikavý hněv a zvolal: »Nikdy jsi neměla právo ani důvod mé matce cokoli odpouštět!«
Stařena se do něho zabodla očima.
»Jen si na mně zkoušej svoje triky, stará čarodějnice,« vyzýval ji Paul. »Kde máš svůj gom džabbár? Pokus se nahlédnout do toho místa, kam se pohlédnout neodvážíš! Zjistíš, že se z něho na tebe budu dívat!«
Stařena rychle sklopila svůj pohled.
»Nemáš co říct?« zeptal se vyzývavě Paul.
»Přijímala jsem tě mezi lidské bytosti,« zamumlala.
Paul zvedl hlas: »Podívejte se na ni, přátelé! Toto je benegesseritská Ctihodná matka. Dokázala čekat se svými sestrami devadesát generací na správnou kombinaci genů a prostředí, aby vypěstovaly jedinou osobu, kterou požadovaly jejich plány. Podívejte se na ni! Teď už ví, že těch devadesát generací takovou osobu vytvořilo. Zde jsem... ale... její... nařízení... nikdy... plnit... nebudu!«
»Jessiko!« vzkřikla stařena. »Umlč ho!«
»Umlčte si ho sama,« odmítla Jessica.
Paul zabodl do stařeny zlobný pohled. »Za tvůj podíl na celé té záležitosti bych tě s radostí nechal oběsit,« řekl. »Nezabránila bys tomu!« utrhl se, když uviděl, že stařena vztekem znehybněla. »Ale myslím, že větší trest pro tebe bude, když se dožiješ svého věku, aniž bys kdy byla schopná se mě

dotknout nebo mě přinutit k tomu nejmenšímu, co k vašemu pletichaření potřebujete.«
»Jessiko, co jsi to provedla?« zeptala se důrazně stařena.
»Dám ti jen jediné,« pokračoval Paul. »Spatřila jsi část toho, co rasa potřebuje, ale jak špatně jsi to viděla. Sníš o regulovaném množení lidí a vzájemném křížení mála jedinců podle vašeho mistrovského plánu! Jak málo jsi pochopila z toho, co...«
»O těchto věcech nesmíš mluvit!« zasyčela stařena.
»Ticho!« zahřměl Paul. To slovo jako by zhmotnělo, když se deformovalo ve vzduchu mezi nimi tak, jak Paul chtěl.
Stařena se odpotácela do náručí těch, kteří stáli za ní, a otřes ze síly, jakou se Paul zmocnil její psýchy, jí vymazal z obličeje veškerý výraz. »Jessiko,« zašeptala, »Jessiko!«
»Nezapomínám na tvůj gom džabbár,« dodal Paul. »Ty nezapomeň na to, že tě mohu zabít slovem!«
Fremeni stojící podél stěn haly si vyměnili krátké, zasvěcené pohledy. Copak se v legendě neříkalo: »A jeho slovo přinese věčnou smrt těm, kdož se postaví proti spravedlnosti?«
Paul obrátil svoji pozornost na vysokou princeznu, která stála vedle svého imperátorského otce. Vpíjel se do ní očima, když říkal: »Výsosti, my oba známe způsob, jak naše problémy vyřešit.«
Imperátor sklouzl pohledem na svou dceru, pak se zadíval na Paula. »Ty se odvažuješ? Ty! Dobrodruh bez rodiny, nula odněkud...«
»Sám jste uznal, kým jsem,« přerušil ho Paul. »Řekl jste, že jsem váš vážený příbuzný. Přestaňme s tím nesmyslem.«
»Jsem tvůj vládce,« prohlásil imperátor.
Paul krátce pohlédl na gildaře, kteří sice ještě stáli u vysílačky, ale nyní se dívali na něho. Jeden z nich přikývl.
»Mohl bych si to vynutit,« řekl Paul.
»To by ses neodvážil!« zachrčel imperátor.
Paul se na něho pouze díval, ale upřeně.
Urozená princezna položila na rameno svého otce ruku. »Otče,« řekla a pronesla to sladkým, měkkým a uklidňujícím tónem.
»Nezkoušej na mě ty svoje triky,« vzepřel se imperátor. Pohlédl na ni. »Tohle udělat nemusíš, dceruško. Máme ještě jiné prostředky, které...«
»Ale tady je člověk, který by se za tvého syna hodil,« řekla.
Stará Ctihodná matka, nyní již duševně vyrovnaná, si proklestila cestu k imperátorově boku, naklonila se k němu a něco mu šeptala do ucha.
»Přimlouvá se za tebe,« poznala Jessica.
Aniž spustil oči ze zlatovlasé princezny, Paul se obrátil s otázkou na svou matku stojící vedle něho: »To je Irulán, ta nejstarší, že?«
»Ano.«
Z druhé strany přistoupila k Paulovi Chani a zeptala se: »Přeješ si, Muad'Dibe, abych odešla?«
Letmo na ni pohlédl. »Abys odešla? Ty nikdy z mého života neodejdeš.«
»Není mezi námi žádné pouto,« připomenula mu Chani.
Chvíli se na ni díval beze slova a pak zašeptal: »Mně říkej jenom pravdu, moje sihájo.« A když chtěla něco poznamenat, přiložil jí prst na ústa, aby ji umlčel. »To, co nás spojuje, nelze rozpojit,« řekl. »A teď pozorně tyto záležitosti sleduj, protože se chci do této místnosti později podívat prostřednictvím tvé moudrostí.«
Imperátor a jeho mluvčí pravdy pokračovali v tiché, ale vzrušené debatě.
Paulova slova platila jeho matce: »Ona mu připomíná, že součástí jejich dohody je to, aby byl někdo z Bene Gesseritu na trůně, a Irulán je tou, kterou pro to připravovaly.«
»Takový byl jejich plán?« zeptala se Jessica.
»A není to zřejmé?« odpověděl otázkou.
»Já náznakům rozumím!« neudržela se Jessica. »Svou otázkou jsem ti pouze chtěla připomenout, že by ses neměl pokoušet poučovat mě o tom, v čem jsem ti sama dávala lekce.«
Paul na ni kradmo pohlédl a zjistil, že se jí na rtech usadil chladný úsměv.

Mezi nimi se protáhl Gurney Halleck a poznamenal: »Připomínám, můj pane, že mezi tou bandou je jeden Harkonnen.« Kývl hlavou směrem k tmavovlasému Feydu-Rauthovi, který se v levé části tiskl k bariéře z kopí. »Tamhleten s těma šilhavýma očima. Přesně tak jsem si ten zlověstný obličej vždycky představoval. Jednou jsi mi slíbil, že...«
»Děkuji ti, Gurney,« nedal mu domluvit Paul.
»Je to na-baron vlastně teď už baron, když starý pán umřel,« pokračoval Gurney. »Ten mi bude stačit pro to, co...«
»Dokážeš ho vyřídit, Gurney?«
»Můj pán žertuje!«
»Nemyslíš, matko, že to dohadování mezi imperátorem a jeho mluvčí pravdy už trvá dost dlouho?« Přikývla. »Myslím, že ano.«
»Výsosti, není mezi vámi někdo z rodu Harkonnenů?« zvolal Paul na imperátora zvýšeným hlasem.
V tom, jak se obrátil, aby pohlédl na Paula, dal imperátor najevo panovnické pohrdání. »Domnívám se, že můj doprovod je pod ochranou tvého vévodského slova,« řekl.
»Ptal jsem se pouze pro informaci,« odpověděl Paul. »Chci vědět, zda nějaký Harkonnen je oficiálně příslušníkem vašeho doprovodu, nebo zda se nějaký Harkonnen za tuto výsadu ukrývá ze zbabělosti.«
V imperátorově úsměvu se objevila vypočítavost. »Každý, koho jsem přijal za svého společníka, je členem mého doprovodu.«
»Máte slovo vévody,« řekl Paul, »ale Muad'Dib je něco jiného. Ten nemusí uznat to, jak definujete, kdo patří do vašeho doprovodu. Můj přítel Gurney Halleck si přeje zabít nějakého Harkonnena. Jestliže...«
»Kanly!« vykřikl Feyd-Rautha. Přitiskl se k bariéře z kopí. »Takový výraz pro krevní mstu použil tvůj otec, Atreide. Nazýváš mě zbabělcem, zatímco sám se ukrýváš mezi ženami a na mě chceš poslat svého lokaje!«
Stará mluvčí pravdy pošeptala imperátorovi něco do ucha, ale on ji odstrčil a řekl: »Kanly, ano? Pro kanly existují přísná pravidla.«
»Paule, zaraz to,« žádala důrazně Jessica.
»Můj pane,« upozornil na sebe Gurney, »slíbil jsi mi můj den proti Harkonnenům.«
»Ty už jsi svůj den proti ním měl,« odpověděl Paul a výčitku ukryl za vynucenou bezstarostnost. Stáhl si z ramenou plášť a kápi, podal je spolu s opaskem a krispelem své matce a začal si rozepínat filtršat. Nyní mu připadalo, že se na tento okamžik dívá celý vesmír.
»Zrovna tohle není nutné,« namítla Jessica. »Existují lepší možnosti, Paule.«
Paul si svlékl filtršaty a pak vytáhl krispel z pochvy, kterou držela jeho matka. »Vím,« odpověděl. »Jed, najatý vrah - všechny ty staré, známé způsoby.«
»Slíbil jsi mi Harkonnena!« sykl Gurney a Paulovi neušlo, jak se mu v obličeji odrazil nával vzteku, jak jeho jizva po signutě ztmavla a vystoupila. »Dlužíš mi ho, můj pane!«
»Trpěl jsi od nich víc než já?« zeptal se Paul.
»Moje sestra,« řekl skřípavým hlasem Gurney. »Roky, které jsem protrpěl v dírách pro otroky...«
»A co můj otec,« přerušil ho Paul, »moji dobří přátelé a společníci, Thufir Hawat a Duncan Idaho, roky, které jsem prožil jako psanec, zbaven svých práv a podpory... a ještě něco: teď jde o kanly a ty víš stejně dobře jako já, jaká pravidla se musí dodržet.«
Halleckovi poklesla ramena. »Můj pane, jestli ta svině..., protože on není víc než zvíře, které nakopneš a botu musíš zahodit, protože se tím na ni dostala nákaza. Urči mě za popravčího, když už musíš, nebo to nech na mně, ale sám se nevystavuj...«
»Něco takového nemusí Muad'Dib dělat,« ozvala se Chani.
Krátce na ni pohlédl a v jejích očích spatřil, že se o něho bojí. »Ale vévoda Paul musí,« řekl.
»Toto je harkonnenský dobytek!« zvolal chraplavě Gurney. Paul na sebe málem prozradil, že má v žilách harkonnenskou krev, zarazil ho však varovný pohled Jessiky, a proto pouze poznamenal: »Ale je to stvoření s lidskými tvary, Gurney, a zaslouží si, aby o něm člověk pochyboval.«
Gurney namítl: »Jestliže je tak...«
»Ustup, prosím tě,« přerušil ho Paul. Potěžkával v ruce krispel a mírně odstrčil Gurneyho stranou.
»Gurney!« pronesla důrazně Jessica a dotkla se Gurneyho paže. »V tomto rozpoložení je jako jeho

dědeček. Nerozptyluj ho. To je jediné, co pro něho letí můžeš udělat.« A pomyslela si: Velká matko! Jaká to ironie!
Imperátor si pozorně prohlížel Feyda-Rauthu, jeho rozložitá ramena a silné svaly. Pak se obrátila zadíval se na Paula - mladíka vyhublé, šlachovité postavy, ne tak přizpůsobené klimatu jako u arrakiských původních obyvatel, ale s žebry, která bylo možno počítat, a na bocích propadlé, takže bylo vidět, jak se pod kůží vlní a stahují svaly.
Jessica se naklonila k Paulovi a ztišila hlas tak, aby ji slyšel jenom on, a řekla: »Jen jednu věc, synu. Někdy Bene Gesserit ovládá nebezpečné osoby tak, že jim metodami radosti a bolesti naočkuje do nejhlubších zákoutí vědomí jedno slovo. Nejčastěji se používá slovo, spíše zvuk "urušnor". Jestliže on je takto připraven, a já mám silný dojem, že je, při zvuku toho slova mu ochabnou svaly a...«
»Nechci mít nad ním žádnou zvláštní výhodu,« odmítl Paul. »Ustup mi z cesty.«
Gurneyho slova platila Jessice: »Proč to dělá? Nenapadlo ho nechat se zabít a stát se mučedníkem? Nezakalilo mu, rozum to fremenské náboženské žvanění?«
Jessica si skryla tvář v dlaních když si uvědomila, že ani ona sama přesně neví proč to Paul dělá. Vnitřními smysly cítila v této hale smrt a věděla, že změněný Paul je schopen provést něco takového, co naznačoval Gurney. Soustředila veškeré svoje schopnosti na ochránění svého syna, ale nepřišla na nic, co by se dalo dělat.
»Není v tom náboženské blouznění?« naléhal Gurney.
»Buď zticha,« zašeptala Jessica. »A modli se.«
Imperátorovou tváří přeletěl náhlý úsměv. »Jestliže si Feyd-Rautha Harkonnen..., člen mého průvodu..., bude přát,« řekl, »zprostím ho všech omezujících závazků a dám mu volnou ruku, aby jednal v této záležitosti podle svého.« Ukázal rukou na Paulovy fedajkinské stráže. »Jeden z těch tvých dobrodruhů má můj opasek a krátkou dýku. Jestliže si Feyd-Rautha bude přát, může se s tebou utkat s mou dýkou v ruce.«
»Takové je moje přání,« souhlasil Feyd-Rautha a Paul zahlédl na jeho tváři radostné vzrušení.
Příliš si věří, pomyslel si Paul. To je bezprostřední výhoda. kterou mohu využít.
»Přineste imperátorovu dýku,« poručil Paul a díval se, jak se jeho rozkaz plní. »Dejte ji sem na podlahu.« Ukázal nohou kam. »Odkliďte tu imperátorskou družinu ke stěně a uvolněte pro Harkonnena místo.«
Ozvalo se horečné šustění oděvů, šourání nohou a tiché rozkazy i protesty, když fremeni začali provádět to, co Paul nařídil. Gildaři zůstali stát u vysílačky a ve zjevné nerozhodnosti se na Paula mračili.
Jsou zvyklí nahlížet do budoucnosti, pomyslel si Paul. Na tomto místě a v tomto čase jsou však slepí..., jako jsem nakonec i já. A nahlédl do časových vichrů, ale zjistil v nich zmatek, souvislou řadu bouří, které se nyní soustřeďovaly na toto časové místo. I ty nepatrné mezery byly nyní zavřeny. Věděl, že se zde skrývá nezrozený džihád. Že je zde rasové vědomí, které kdysi poznal jako svoje děsivé poslání. Že je zde dostatečný důvod pro to, aby existoval Kwisatz Haderach nebo Lisán al-Gharib nebo dokonce těžkopádný plán Bene Gesseritu. Rasa lidských bytostí již neuvědoměle pochopila, že upadla do stagnace, vycítila, že se vyčerpala, a nyní vytušila pouze to, že potřebuje chaos, zmatek, v němž se geny promísí a silní, noví kříženci přežijí. Veškeré lidstvo bylo v tomto okamžiku ve střehu jako neuvědomělý jediný organismus a zakoušelo jakýsi sexuální žár, schopný překonat jakoukoli překážku.
A Paul pochopil, jak marný byl každý jeho pokus změnit z toho všeho sebemíň. Dříve myslel na to, že se postaví džihádu sám uvnitř sebe, ale nyní věděl, že džihád bude. Jeho legie se budou se vztekem v srdci vydávat z Arrakisu na výpravy i bez něho. Potřebovali pouze legendu, a tou se on už stal. Ukázal jim cestu a dal jim dokonce do rukou otěže ke Gildě, která musí mít koření, aby mohla existovat.
Obestřel ho pocit selhání a přes závoj z něho viděl, že Feyd-Rautha Harkonnen ze sebe už shodil potrhanou uniformu a svlékl se do zápasnického opasku s drátěnou výplní.
Toto je vyvrcholení, pomyslel si Paul. Odtud začne budoucnost a mraky se rozestoupí před pochybnou slávou. A jestli tady zahynu, řeknou, že jsem se obětoval, aby je mohl vésti můj duch. A jestli přežiju, řeknou, že se Muad'Dibovi nemůže nikdo postavit.
»Je Atreides připraven?« zvolal Feyd-Rautha slovy starodávného rituálu kanly.
Paul si vybral odpověď podle fremenského zvyku. »Ať tvůj nůž pukne a rozpadne se!« Ukázal na imperátorovu dýku na podlaze a naznačil, aby Feyd-Rautha přistoupil a vzal si ji.

Aniž spustil z Paula oči, Feyd-Rautha zvedl nůž a chvíli si s ním pohrával v ruce, aby zjistil jeho vyváženost a zvykl si na něj. Zaplavilo ho vzrušení. Toto byl souboj, o jakém sníval - muž proti muži, chytrost proti chytrostí a žádné překážející štíty. Pochopil, že se před ním otvírá cesta k moci, protože imperátor jistě odmění toho, kdo zabije tohoto obtížného vévodu. Odměnou by mohla být dokonce ta jeho povýšenecká dcera a podíl na vládě. A ten křupanský vévoda, ten necivilizovaný dobrodruh by sotva mohl být důstojným soupeřem Harkonnenovi, kterého vyškolila ve všech zbraních a úskocích tisícovka zápasů v arénách. A tento křupan nemůže ani tušit, že na něho čeká víc zbraní než jenom tato dýka.
Přesvědčme se, zda jsi vůči jedu imunní! řekl si v duchu Feyd-Rautha, a pak pozdravil Paula imperátorovou dýkou a slovy: »Seznam se se svou smrtí, blázne.«
»Začneme bojovat, bratranče?« zeptal se Paul. A vyrazil opatrně vpřed, s tělem v hlubokém předklonu zvysoka našlapoval a svůj mléčně bílý krispel držel před sebou, jako by to byla část jeho ruky.
Kroužili kolem sebe, bosýma nohama vydávali skřípavé zvuky na podlaze a pozorovali se očima napjatě sledujícíma nejnepatrnější chybu v krytí.
»Jak nádherně tančíš,« poznamenal Feyd-Rautha.
Moc mluví, pomyslel si Paul. To je další slabost. Zneklidní, když budu mlčet.
»Vyzpovídal ses?« zeptal se Feyd-Rautha.
Paul nepřestal kroužit, ale mlčel.
A stará Ctihodná matka, která pozorovala souboj z tlačenice v imperátorově suitě cítila, že se chvěje. Ten atreidský mládenec nazval Harkonnena bratrancem. To mohlo znamenat jedině to, že věděl o jejich společném původu, a to se dalo snadno pochopit, protože byl Kwisatz Haderach. Ale ta slova ji přinutila myslet na to jediné, co zde pro ni mělo význam. Na to, co by se mohlo stát největší katastrofou pro benegesseritský genetický plán.
Už dříve viděla něco z toho, co viděl Paul; že Feyd-Rautha by mohl zabít, ale nestat se vítězem. Avšak další myšlenka ji téměř zlomila. Dva konečné produkty toho dlouhodobého a nákladného programu stály sobě tváří v tvář v boji na život a na smrt, v němž si smrt mohla snadno vzít oba. Kdyby zde oba zahynuli, zůstala by pouze nemanželská dcera Feyda-Rauthy, ještě malé děcko, neznámý a nevyhodnocený faktor, a potom Alia, psychická zvrácenost.
»Možná tady znáte jenom pohanské obřady,« provokoval Feyd-Rautha. »Nechtěl bys, aby tvou duši připravila na cestu imperátorova mluvčí pravdy?«
Paul se usmál. Pohyboval se po kruhu doprava a zůstával ostražitý; jeho chmurné myšlenky potlačila nutnost soustředit se. V předstíraném útoku pravou rukou učinil Feyd-Rautha výpad, ale dýku bleskovým pohybem přehodil do ruky levé.
Paul lehce uskočil a povšiml si, že úder Feyda-Rauthy je váhavý, což způsobuje návyk na ochranný štít. Ale nebyla to tak velká závislost, jakou několikrát zažil. Usoudil, že Feyd-Rautha už dříve bojoval s nepřáteli bez štítu.
»Mají Atreidové ve zvyku utíkat, nebo se postavit a bojovat?« zeptal se Feyd-Rautha.
Paul začal opět tiše kroužit. Oživil si dávná slova z výcviku v tréninkové hale na Caladanu: »První chvíle využij pro bedlivé pozorování. Může ti přitom sice ujít mnohá příležitost k rychlému vítězství, ale chvíle využité k pozorováni jsou zárukou úspěchu. Nespěchej a získej jistotu.«
»Zřejmě se domníváš, že si tím tancováním prodloužíš o několik okamžiků život,« dráždil Feyd-Rautha.
»Tak tedy dobrá.« Přestal kroužit a napřímil se.
Pro první odhad viděl Paul již dost. Feyd-Rautha dělal výpady na levou stranu a odkrýval přitom pravou kyčli, jako by mu drátěný zápasnický opasek byl s to ochránit celý bok. Bylo to jednání člověka cvičeného pro boj se štítem a nožem v pravé i levé ruce.
Nebo... A Paul zaváhal... na tom opasku bylo víc, než se zdálo.
Na to, že stál proti člověku, který toho dne vedl ozbrojené síly k vítězství nad sardaukary, vypadal Harkonnen až příliš sebejistě.
Feyd-Rautha si Paulova zaváhání povšiml a řekl: »Proč odkládat nevyhnutelné? Vždyť mě jenom zdržuješ od toho, abych mohl uplatnit svá práva na tuto špinavou planetu.«
Jestliže je tam vystřelovací šipka, uvažoval Paul, je velmi důmyslná. Na opasku nejsou žádné známky, že

by s ním někdo manipuloval.
»Proč nemluvíš?« vyhrkl naléhavě Feyd-Rautha.
Paul začal opět vyčkávavě kroužit, ale dovolil si chladný úsměv, když z hlasu jeho protivníka zazněla nejistota, důkaz, že tlak ticha narůstá.
»Usmíváš se, co?« zeptal se Feyd-Rautha. A uprostřed věty učinil výpad.
Proto, že očekával tu váhavost, Paulovi se téměř nepodařilo vyhnout bleskovému úderu dýkou vedenému shora, a ucítil, že ho její špička škrábla do levého ramene. Silou vůle potlačil bolest, která se v levé paži náhle probudila, a uvědomil si, že ta dřívější váhavost bylá předstíraná - úskok v úskoku. V jeho soupeři bylo víc, než si myslel. Přijdou další úskoky úskoků v jiných úskocích.
»To ten tvůj Thufir Hawat mě naučil něco z toho, co umím,« přiznal Feyd-Rautha. »On byl první, kdo mě zranil. Hrozná škoda, že se ten starý blázen nedožil této chvíle.«
A Paul se rozpomenul, že Idaho kdysi prohlásil: »Očekávej pouze to, co se děje při boji. Pak nebudeš nikdy překvapen.«
Znovu oba kroužili kolem sebe, přikrčení a ve střehu.
Paul si povšiml, že jeho protivník se vrací do příjemného rozpoložení, a uvažoval o tom. Měl pro toho člověka jediný škrábanec takový význam? Pokud ovšem není ostři dýky otráveno! Ale jak by mohlo? Jeho vlastní lidé tu dýku prohlíželi a zkontrolovali ji čichačem jedu, než ji předali. A ti měli za sebou dobrou školu na to, aby jim něco tak zřejmého mohlo uniknout.
»Tamhle ta žena, s kterou jsi mluvil,« ozval se Feyd-Rautha. »Ta malá. Nemá pro tebe nějaký zvláštní význam? Jako něco na mazlení? Zaslouží si, abych jí věnoval zvláštní pozornost?«
Paul nepromluvil, ale sondoval svými vnitřními smysly, zkoumal krev z rány a našel v ní stopu omamného prostředku z imperátorovy dýky. Přeskupil svůj metabolismus tak, aby se té hrozbě postavil a přeměnil molekuly omamného prostředku, ale pocítil záchvěvy pochybnosti. Připravili si dýku s omamným prostředkem. Omamný prostředek. Nic takového, nač by reagoval čichač jedu, ale dost silné na to, aby svým působením zpomalilo svaly. Jeho nepřátelé měli svoje vlastní plány v plánech, svou vlastní zásobu proradností.
Feyd-Rautha opět vyskočil a bodl.
S úsměvem ztuhlým na rtech provedl Paul úhybný manévr, ale tak pomalu, jako by ho brzdil účinek drogy, a teprve v posledním zlomku okamžiku uskočil stranou a nastavil shora dopadající paži hrot krispelu.
Feyd-Rautha rychle unikl v předklonu do bezpečné vzdálenosti, dýku si přehodil do levé ruky a v jeho výrazu pouze nevýrazné zblednutí čelisti prozrazovalo pronikavou bolest v paži, kde ho Paul poranil krispelem.
Ať sám okusí chvíle pochybností, pomyslel si Paul. Ať má podezření na jed.
»Zrada!« vykřikl Feyd-Rautha. »Otrávil mě! Cítím ve své paži jed!«
Paul odložil masku mlčení a řekl: »Pouze trocha kyseliny jako kompenzace za omamný prostředek na imperátorově dýce.«
Feyd-Rautha oplatil Paulovi stejně chladným úsměvem a levou ruku s dýkou pozvedl v posměšném vojenském pozdravu. Pod dýkou sršely jeho oči vztekem.
Po vzoru svého protivníka si Paul přehodil krispel do levé ruky.
Znovu kolem sebe kroužili, vyčkávali a odhadovali se. Feyd-Rautha začal zkracovat vzdálenost mezi nimi, dýku držel vysoko, když se pomalu přibližoval. Jeho hněv se odrážel v přivřených očích a stisknutých čelistech. Provedl klamný výpad doprava a dolů, a už byli přitisknuti k sobě, jeden druhému svíral ruku se zbraní a každý napínal všechny své síly.
Paul si hlídal pravou kyčel Feyda-Rauthy, kde předpokládal otrávenou vystřelovací šipku, a snažil se stočit doprava. Nechybělo mnoho a přehlédl, že se pod obrubou opasku prudce vynořil hrot jehly. Na nebezpečí ho upozornilo to, že Feyd-Rautha změnil směr tlaku a poddával se jeho snaze. Titěrný hrot minul Paulovu pokožku o nejnepatrnější vzdálenost.
Na levé kyčli!
Proradnost v proradnosti jiné proradnosti, připomenul si Paul. Použil benegesseritský svalový cvik a prohnul se tak, aby ve svůj prospěch využil reflexívní pohyb Feyda-Rauthy, ale protože se přitom musel

vyhnout jehle vyčnívající protivníkovi z boku, ztratil natolik rovnováhu, že prudce upadl na podlahu. A Feyd-Rautha na něho.
»Vidíš jí tam na mém boku?« zašeptal Feyd-Rautha. »To je tvoje smrt, blázne.« A začal otáčet tělem a přitlačovat otrávenou jehlu k Paulovi blíž a blíž. »Jed ti ochromí svaly a pak tě dorazím dýkou. Po jedu nezůstane ani stopa!«
Paul napínal veškerou sílu, v hlavě slyšel tiché výkřiky předků požadujících, aby použil to tajné slovo, které by Feyda-Rauthu otupilo a jeho zachránilo.
»Neřeknu to!« vydechl ztěžka Paul.
Feyd-Rautha se na něho užasle zahleděl a na pouhý okamžik zaváhal. To však stačilo Paulovi k tomu, aby zjistil slabé místo ve svalové rovnováze na noze svého protivníka, a situace se obrátila. Feyd-Rautha se ocitl zčásti pod Paulem, pravý bok měl nahoře, a nebyl schopen se otočit, protože jehla uvízla hrotem v podlaze.
Paul si poměrně snadno uvolnil levou ruku, protože krev z rány na jeho paži snížila tření, a prudce zabořil krispel pod čelist protivníka. Čepel hladce pronikla do mozku. Feyd-Rautha sebou trhl a bezvládně se překulil na záda, ale jehla zabodnutá do podlahy dosud zčásti udržovala jeho pravý bok nahoře.
Trvalo krátce, než se Paul hlubokými výdechy uklidnil, pak se rukama odstrčil a povstal. Stál tam nad mrtvým tělem s krispelem v ruce a pomalu, úmyslně pomalu zvedal oči, než pohlédl na imperátora na opačné straně haly.
»Výsosti,« začal, »vaše ozbrojené síly mají o jednoho míň. Neodložíme nyní masku a přetvářku? Nepromluvíme si nyní o tom, co se musí stát? Vaše dcera se za mne provdá a umožní tak Atreidovi usednout na trůn.«
Imperátor se obrátil a pohlédl na hraběte Fenringa. Hrabě mu jeho vyzývavý pohled oplatil - šedivé oči proti zeleným. Mezi nimi proplula zřetelná myšlenka - znali se už tak dlouho, že k domluvě stačil letmý pohled.
Zabij pro mě tohoto nalezence, říkal imperátor. Ten Atreides je mladý a pohotový, to ano - ale je také unaven z dlouhé námahy, a pro tebe by stejně nebyl rovnocenným soupeřem. Ihned ho vyzvi... vždyť víš, jak to udělat. Zabij ho.
Pomalu, velice pomalu otáčel hrabě hlavou, než stanul čelem k Paulovi.
»Udělej to!« sykl imperátor.
Hrabě soustředil pozornost na Paula, prohlížel si ho podle benegesseritského návyku, v němž ho vycvičila jeho lady Margot, a uvědomil si, že v tom atreidském mládenci je jakási záhadnost a skrytá ušlechtilost.
Mohl bych ho zabít, řekl si v duchu - a věděl, že je to pravda.
Něco v jeho vlastních, nikomu nedostupných hloubkách ho v té chvíli zadrželo a on jen letmo a neúplně spatřil svou výhodu proti Paulovi - dlouholetá osamělost, před mládím, záludnost osoby a pohnutky, kterými nedokázal proniknout žádný zrak.
Paul, který si něco z této psychiky uvědomoval z toho, jak časová souvislost vířila, konečně pochopil, proč v předivu jasnozřivosti Fenringa nikdy neviděl. Fenring byl jedním z těch, kdo jím málem mohli být, byl téměř Kwisatzem Haderachem, nebýt drobného nedostatku v genetickém rozložení - proto skončil jako eunuch a svoje nadání věnoval záludnostem a vnitřní osamělosti. Paul najednou pocítil s hrabětem hluboký soucit, první porozumění bratrské sounáležitosti, jaké kdy okusil.
Když Fenring zjistil, jaké je Paulovo citové vzrušení, rozhodl se: »Výsosti, musím odmítnout.«
Shaddama IV. přemohl vztek a donutil ho rozhrnout svůj doprovod dvěma krátkými kroky a prudce uhodit Fenringa do čelisti.
Po tváři hraběte se rozprostřela temná červeň, a když se Fenring zahleděl imperátorovi zpříma do očí, promluvil záměrně bezvýrazným hlasem: »Byli jsme přátelé, Výsosti. To, co udělám nyní, nemá s přátelstvím nic společného. Zapomenu, že jste mě uhodil.«
Paul si odkašlal a řekl: »Hovořili jsme o trůnu, Výsosti.«
Imperátor se prudce otočil a vyslal na Paula zlobný pohled. »Já sedím na trůnu!« odsekl.
»Budete mít trůn na Saluse Secundus,« navrhl Paul.
»Složil jsem zbraně a dostavil se sem na vaše čestné slovo!« zvolal imperátor. »Vy se odvažujete vyhrožovat...«

»V mé přítomnosti vaší osobě žádné nebezpečí nehrozí,« přerušil ho Paul. »To slíbil Atreides. Avšak Muad'Dib vás odsuzuje k pobytu na vaší internační planetě. K tomu, aby ta planeta pozbyla své nynější krutosti, použiji všechny prostředky, které mám k dispozici. Stane se z ní rozkvetlá zahrada plná laskavosti.«
Když si imperátor skrytý význam těch slov plně uvědomil, na dálku věnoval Paulovi nasupený pohled.
»Nyní chápeme, jaké jsou skutečné motivy,« pronesl pohrdavě.
»Zcela správně,« potvrdil Paul.
»A co Arrakis?« zeptal se imperátor. »To bude další rozkvetlá zahrada plná laskavosti?«
»Fremenům dal svoje slovo Muad'Dib,« odpověděl Paul. »Zde bude proudit voda na volném prostranství pod oblohou a budou zde zelené oázy plné dobrých věcí. Ale musíme myslet také na koření. A proto bude na Arrakisu vždycky existovat poušť... a divoké větry... a utrpení, aby se člověk zocelil. My fremeni máme přísloví: "Bůh stvořil Arrakis, aby vychovával věrné." Člověk nemůže jednat proti jeho slovu.«
Ale stará mluvčí pravdy, Ctihodná matka Gaius Helena Mohiamová, uviděla nyní skrytý význam Paulových slov v jiném světle. Zahlédla džihád a zvolala: »Ty lidi nemůžeš vypustit do celého vesmíru!«
»Ty si ještě vzpomeneš na to, jak bývali sardaukaři vlídní!« vzplanul Paul.
»To nemůžeš,« zašeptala.
»Jsi mluvčí pravdy,« opáčil Paul. »Přezkoumej to, co jsi řekla.« Pohlédl krátce na princeznu a pak se opět věnoval imperátorovi. »Nejlepší rozhodnutí, rychlá rozhodnutí, Výsosti.«
Imperátor se zaraženě podíval na svoji dceru. Ta se dotkla jeho ramene a pronesla konejšivě: »Pro to jsem byla vychována, otče.«
Imperátor se jen zhluboka nadechl.
»Nemůžete tomu zabránit,« zamumlala stará mluvčí pravdy. Imperátor se napřímil a škrobeně se postavil, jako by si vzpomněl na bývalou důstojnost. »Kdo bude za vás vyjednávat, můj příbuzný?« zeptal se.
Paul se otočit a spatřil svou matku stát s očima zavřenýma vedle Chani mezi strážní jednotkou fedajkinů. Zamířil k nim, zastavil se a pohlédl na Chani.
»Chápu, oč jde,« zašeptala Chani. »Když to musí být..., Usúle.«
Paul zaslechl v jejím hlase potlačované slzy a něžně ji pohladil po tváři. »Moje sihája se nikdy ničeho nemusí obávat,« odpověděl šeptem. Spustil paži a natočil se čelem ke své matce. »Ty budeš za mě vyjednávat, matko, a Chani ti bude pomáhat. Chani je moudrá a má oči otevřené. A jak se říká, nikdo nesmlouvá nesmlouvavěji než fremen. Bude vše posuzovat očima své lásky ke mně a s myšlenkou na syny, kteří přijdou. Naslouchej jí.«
Jessica vycítila, že z jejího syna hovoří chladná vypočítavost, a potlačila chvění vyvolané obavami. »Jaké jsou tvoje pokyny?« zeptala se.
»Veškeré imperátorovy podíly u společnosti CHOAM jako věno,« řekl.
»Veškeré?« Otřes ji téměř zbavil řeči.
»Je ho třeba oškubat. Pro Gurneyho Hallecka budu chtít titul hraběte a členství ve správní radě společnosti CHOAM a dále Caladan jako léno. Pro každého Atreida, nevyjímaje ani řadového vojáka, který se dožil dnešních dnů, nějaké hodnosti a nižší úřady.«
»A co fremeni?« zeptala se Jessica.
»Fremeni jsou moji,« odpověděl Paul. »To, co obdrží, obdrží od Muad'Diba. První z toho bude jmenování Stilgara guvernérem Arrakisu, ale to může počkat.«
»A pro mě?« zeptala se Jessica.
»Je něco, co by sis přála?«
»Snad Caladan,« odpověděla a dívala se přitom na Gurneyho. »Nejsem si jista. Stala se ze mě víceméně fremenka... a Ctihodná matka. Potřebuji chvíli času, abych se mohla v klidu rozmyslet.«
»Ten budeš mít,« slíbil Paul, »a všechno ostatní, co ti Gurney nebo já můžeme dát.«
Jessica přikývla a najednou si připadala stará a unavená. Pohlédla na Chani. »A pro panovnickou konkubínu?«
»Pro mě žádné tituly,« zašeptala Chani. »Nic. Prosím tě.«
Paul se zahleděl do jejích očí a najednou si vybavil, jak nosívala v náručí malého Leta, jejich dítě, které v

těchto bouřlivých dnech zahynulo. »Přísahám ti,« zašeptal, »že žádné tituly potřebovat nebudeš. Tamhleta žena bude sice mou manželkou a ty pouze konkubínou, protože toto je politická záležitost a my musíme zajistit mír a spolupracovat s velkorody z landsraadu. Musíme vyhovět formalitám. Ale ta princezna se ode mne nedočká ničeho víc než jména. Žádného dítěte, ani dotyku, ani něžného pohledu, ani okamžiku touhy.«

»To říkáš teď,« namítla Chani. Pohlédla krátce na vysokou princeznu na druhém konci haly.

»Cožpak ty mého syna tak málo znáš?« zašeptala Jessica. »Podívej, jak tam ta princezna stojí, tak domýšlivě a sebejistě. Říká se, že projevuje literární sklony. Doufejme, že v nich najde útěchu; nic víc jí nezůstane.« Neudržela se a trpce se zasmála. »Jen si to představ, Chani: ta princezna bude mít jméno, ale život horší než konkubína - nemá nikdy poznat, jaká je chvilka něžnosti od muže, s nímž je spojena. Zatímco o nás, Chani, kterým se říká konkubíny - dějiny budou vyprávět jako o manželkách.«